

תלמוד בבלי

מסכת מועד קטן

מנוקד

עם פירוש רש"י ותוספות מנוקדים • וכל המפרשים

מסכת מועד קטן

תלמוד בבלי – מנוקד

עם פירוש רש"י ותוספות מנוקדים
עין משפט, מסורת הש"ס
ומפרשי הש"ס

נוסח הגמרא המנוקד: מהדורת William Davidson (ספריא)
רש"י, תוספות: דפוס וילנא (ספריא) · ניקוד הפירושים: ממוחשב (דיקטה)
עין משפט, מסורת הש"ס ותורה אור: לפי קישורי ספריא · מפרשים: ספריא
סודר עבור אברמי · תשפ"ז

תוכן הפרקים

4	דף ב.	פרק ראשון - משקין בית השלחין
23	דף יא:	פרק שני - מי שהפך
27	דף יג:	פרק שלישי - ואלו מגלחין

מפרשים בסוף הספר

59		חדושי הלכות - מהרש"א
63		חדושי אגדות - מהרש"א
67		רש"ש

מסורת הש"ס
א לקמן ה.; לקמן ו.; משנה שקלים
ב לקמן ו.; משנה מועד קטן
ג תוספתא מועד קטן
גליון הש"ס

מתני' ובשביעית בין ממעין. עיין לקמן דף ו ע"ב תוס' ד"ה מרביצין:

תורה אור השלם
אשר קרא בדרך ויזגב בדף כ"ה הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים (דברים כה, יח) כ"י:בעל בחור בתולה יבעלוד בנוד ומשש חתן על־פלה נשיש עלוד אלהוד [נשיעיהו סב, ח]

מתני' משקין בית השלחין במועד שדה שהיא עומדת בזה וגריך להסקותה תמיד משקין מתני' משקין בית השלחין. שדה שאינה מסתפקת במי גשמים אותה רפילו בחלו של מועד לפי שהוא לו הפסד גדול אם אינו משקה אותה ודבר של הפסד התירו חכמים לטורח בו בחלו של מועד כמו שאנו מוצאין במסכת חגיגה (דף יח.) דכתיב (דברים טז ח) ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אל־יִדָּוךְ מה שביעי עצור בעשיית מלאכה אף ששה עצורים בעשיית מלאכה אי מה שביעי עצור בכל מלאכה אף ששה עצורין בכל מלאכה תלמוד לומר השביעי שביעי עצור בכל מלאכה ואין ששה עצורין בכל מלאכה הא לא מסרן הכתוב אלף לחכמים לומר לך איזו מלאכה אסורה בחוש"מ ואי זו מתרת ומלאכה שיש בה הפסד אם אינו עושה אותה כגון להסקות בית השלחין התירו חכמים: ובשביעית מפרש בגמרא: ממעין שצא בתחלה דעכשו מתחיל לנבע שעדין לא החזיקה דרפה: בין ממעין שלא יצא בתחלה אלף מעין נובע מזמן מרבה: אבל לא ממי גשמים משום דאית בה טירחא ותירח כדמפרש בגמרא: גמ' דאתי לאנפולי הסרקע פסביבה דעדין לא החזיקה דרפה: משקין בחלו של מועד ולא חששין דלמא נפל ואול וטרח טירחא ויִרחא: מעין שלא יצא בתחלה שכבר החזיק דרכו: מפעיל דמשקה ממנו בחלו של מועד: בית הבעל שדה הוא בעמק ואינו גריך להסקותה ואין בה הפסד אם אין משקה אותה: קא משמע לן מתניתינן דתני בין ממעין שלא יצא בתחלה: בית השלחין אין בית הבעל רפילו ממעין שלא יצא בתחלה לא: (נישלהי) וה"א מתחלף בחי"ת: מאן תנא דמתני' דפסידא שרי למטרח בה בחוש"מ כגון בית השלחין: הרוחה לא כגון דבית הבעל דאסור להסקותה מאחר שאין בה הפסד שאין גריך להסקותה אלף להרוחה דמלתא לשויה אפלי חרפי: אפינו במקום פסידא מטרח לא טרחינן דתני מתניתינן אבל לא ממי גשמים כו' משום דאית בה טירחא: מושכין המים מאילן לאילן בחלו של מועד אם יש מים תחת אילן אחד עושין דרך קטן מאילן לאילן כדי שימשיכו המים מאילן זה לאילן אחר: לא ישקה את השדה בלה בבית הבעל קמרי

דהרוחה היא אלמא דהרוחה דמלתא אסר ר' אליעזר: אלימא חרבה ממש עננשה בור למה לי למשקה להדיא דהא אין לה תקנה לעולם: שחרבה ממעין זה ויצא לה מעין אחר שחרב מעינה שרנילה לשתות מיין שרנילה לשתות אית לה פסידא ותירח אפלו דבי לא שרי ר' יהודה אלף ממעין שצא לה דלאו טירחא הוא אבל מי גשמים ומי קילון דטירחא הוא לא שרי רפילו לבית השלחין ועוד חזינו דקאמר רבי יהודה לא יבנה מים כו' אלמא דלא שרי ר' יהודה טירחא ותירח אלמא מתני' ר' יהודה היא דהא ראב"ע ל"ש חרב מעינה ממעין שצא לה בתחלה ול"ש לא חרב תרניהו אסר:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

משקין

בית השלחין במועד ובשביעית, בין

ממעין שיצא בתחילה, בין ממעין שלא יצא בתחילה. אבל אין משקין לא ממי הגשמים, ולא ממי הקילון. ו"ואין עושין עוגיות לגפנים. רבי אלעזר בן עזריה אומר: אין עושין את האמה בתחילה במועד ובשביעית, וחכמים אומרים: עושין את האמה בתחילה בשביעית, ומתקנין את המקולקלות במועד.^(א) ומתקנין את חלקולי המים שברשות הרבים, וחוטטין אותן, ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים, ועושין כל צורכי הרבים, ומציינין את הקברות, ויוצאין אף על הפלאים. גמ' השתא יש לומר ממעין שיצא בתחילה, דאתי לאינפולי — משקין, ממעין שלא יצא בתחילה, דלא אתי לאינפולי — מיבעיא? אמרי, אצטריה: אי תנא מעין שיצא בתחילה, הוה אמינא: הכא הוא דבית השלחין — אין, בית הבעל — לא, משום דאתי לאינפולי. אבל מעין שלא יצא בתחילה, דלא אתי לאינפולי — אימא אפילו בית הבעל נמי, קא משמע לן: לא שגא מעין שיצא בתחילה, ולא שגא מעין שלא יצא בתחילה, בית השלחין — אין, בית הבעל — לא. ומאי משמע דהאי "בית השלחין" לישגא דצחותא היא — דכתיב: "ואתה עיף ויגע", ומתרגמינן: ואת משלחי וילאי. ומאי משמע דהאי "בית הבעל" לישגא דמייִתבותא היא — דכתיב: "פי יבעל בחור בתולה", ומתרגמינן: ארי כמה דמיתותב עולם עם בתולתא יתייתבון בגייה בנייה. "מאן תנא דפסידא — אין, הרווחה — לא, ואפילו במקום פסידא — מיטרח נמי לא טרחינן?^(ב) אמר רב הונא: רבי אליעזר בן יעקב היא. דתנו, רבי אליעזר בן יעקב אומר: מושכין את המים מאילן לאילן, ובלבד שלא ישקה את השדה כולה. אימור דשמעת ליה לרבי אליעזר הרווחה דלא, טירחא במקום פסידא מי שמעת ליה? ^(ביבא)אלא אמר רב פפא: הא מני — רבי יהודה היא, דתנא: מעין היוצא בתחילה — משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אין משקין אלא שדה בית השלחין שחרבה. רבי אלעזר בן עזריה אומר: לא כה ולא כה. יתר על כן אמר רבי יהודה: לא יבנה אדם אמת המים וישקה לגינתו ולחורבתו בחולו של מועד. מאי "חרבה"? אילימא חרבה ממש, למה לי דמשקי לה? אמר אביי: שחרבה ממעין זה ויצא לה מעין אחר. רבי אלעזר בן עזריה אומר לא כה ולא כה, לא שגא חרב מעינה ולא שגא לא חרב מעינה — מעין שיצא בתחילה לא. וממאי? דלמא עד כאן לא קאמר רבי יהודה: בית השלחין — אין, בית הבעל — לא, אלא מעין שיצא בתחילה

דלמא

וגריך להסקותה תמיד ואם אין משקין אותה תדיר נפסקת והלכה משקין אותה בחוה"מ ומשום פסידא שרו ליה רבנן בדאמרינן בפ' אין דורשין (חגיגה דף יח. יח.) תניא אדר ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אל־יִדָּוךְ מה שביעי עצור אף ששה עצורים אי מה שביעי עצור מפל מלאכה אף כל ששה עצורים מפל מלאכה תלמוד לומר השביעי ה"א ויִרחא השביעי עצור מפל מלאכה ואין הששה עצורים מפל מלאכה הא לא: מסרן הכתוב אלף לחכמים ללמדך איהו יום אסור ואיהו יום מתר איזו מלאכה אסורה ואיזו מלאכה מתרת: וחוטטין אותה. שאם נתמלא הבור מתר לחטט להעמיקו שהעפר תחוס אבל לחופרה בתחלה שהקרקע קשה לא משום דאיכא טירחא ויִרחא: ומצינו. דליכא טירחא: ויוצאין על הפלאים. מצוה הוא לצאת גדאמרינן בגמ' ולא דמי להני אחרני דקתני ומתקנין דהאי חובה הוא כדמוכח בגמרא: עיף ויגע. צמא למים כדכתיב הרויתי נפש עיפה (ירמיהו ל"א:ה"ו): מאן תנא פסידא אין. משום דאשכחן לקמן דרבי מאיר פליג עלה דמתני' והאי סתם מתניתינן לא אחיא אלבה פשאר סתמי משום דכי קבשי הש"ס מאן תנא: מושכין אמת המים כו'. שאם יש גם מים תחת אילן זה וכול למשכם במועד תחת אילן אחר משום דאילן בבית השלחין דמי וגריכין למנס טפי והא דתנא מושכין ולא תנא משקין אורחא דמלתא קתני דבעינן זה רגילין להסקות אילנות: יתר על כן אמר רבי יהודה. עוד היה מחמיר יותר רפילו בבית השלחין קא אסר להפנות משום דהני טירחא ויִרחא: לגנתו ולחרבתו. של בית השלחין גנה מקום זרעים חרפה מקום שחרבו אילנותיו וחרשו וקרעו ונטעו ישמא הוא גריך למנס יותר ולא זו אף זו קתני אי נמי חרב ביתו ועשאו גנה וגריבה מנס תדיר יותר משאר בית השלחין ומשום דאיכא טירחא ויִרחא לא:

ב.

עין משפט נר מצוה
א סמג לאוין עה, סמג עשין דרבנן, טוש"ע או"ח סי' תקלז
סעי' א ב:
ב מיי' פז' מהל' שביתת יום טוב
הל' ב:
ג מיי' פא' מהל' שמטה ויובל
הל' ח:
ד טוש"ע או"ח סי' תקלז סעי' ה ו:
ה מיי' פח' מהל' שביתת יום טוב
הל' ג:
ו מיי' פא' מהל' שמטה ויובל
הל' ט:
ז טוש"ע או"ח סי' תקמד סעי' ב א:
ח מיי' פז' מהל' שביתת יום טוב
ט מיי' פז' מהל' שביתת יום טוב
הל' יא:
י טוש"ע או"ח סי' תקלז סעי' א ב:
יא מיי' פז' מהל' שביתת יום טוב
הל' ב:
יב טוש"ע או"ח סי' תקלז סעי' א:
יג מיי' פז' מהל' שביתת יום טוב
הל' ב:

ב:

עין משפט גור מצוה
א מיוי' פח' מהל' שבת הל' ב: ב מיוי' פח' מהל' שבת הל' ד: ג סמג לאוין ערט, טוש"ע יו"ד סי' רצו סעי' א: ד מיוי' פא' מהל' כלאים הל' ב: ה סמג לאוין ער, סמג עשין קמט: ו מיוי' פט' מהל' שמיטה ויובל הל' ב:

אס בן אַמאן תרמניה. ואס נפֿשֿך לומר ממאי יהודה יותר מר"א כמו דאקשנין לעיל לר"א דכי נמי פרכינן אלבא דרבי יהודה ומאי אלימא להש"ס מלתא דרבי יהודה דמוכח מנה דמתניתין אתיא אלבא יותר מדרבי אליעזר אבא למימר משום דבתרבי מזי אשכחן בהגיא במלתה דר"י כמו במתניתין דפסידא אין הרנוסה לא ובמקום פסידא נמי מותרח לא טרח אָבל לר"א ליבא לאוכוחי ממלתה אלא חד מלתא בדלעיל דהרנוסה אסיר הלכך ניחא ליה לאוקמי כר' יהודה ולא דרבי אליעזר: כחו דר' מאיר דמיקל. ואס תאמר ולתני שלא ינצו בתחלה להודיעך כחו דר' יהודה דמקמיר כח דהפירא עדיף: משום מאי מתרינו. דאין אדם לוקה ולא נהרג אלא בהתראת שמתרינן בו לא מעשה הך אסורא בדמפקינן בסנהדרין (דף מא.). מקרא דצריך לפרש שס האסור בהגיא: קא מרפויי ארעא. דבתר עקר המלאכה אולינן ודומה לחורש ורב יוסף אע"ג דעקר מלאכה דומה לחורש מחשבת הנפש לאו לרפויי ארעא ובהכי פליגי דרבה סבר לבתר המעשה מדמינן לה ולא אחר המחשבה ורב יוסף סבר בתר מחשבה אולינן דהגיא עקר ולא אולינן בתר הדמיון: וגריך לעצים. אבל אס אין גריך לעצים לא ניאמר בו דחוב משום חצירה דלא דמיה לקצירה דקוצרין למאכל או מזי שגריכין לאתה דבר בגנו רפואה וכיוצא בהן ואי לאו שקוצרין לצרך גופו פטור דלא מחוב אפילו משום תולדה דתולדה גריך שתהא דמי לאב מלאכה: חוב שפוס. קשיא לרבה דאזל בתר הדמיון דהבא זומר לא דמי בכלל לנוטע ואעפ"כ חוב משום נוטע וקשיא לרב יוסף דאפילי אינו מתכונן לצמח הגפן בין דוזאי מצמחה מחמת הזמור חוב משום נוטע דהא סתם קאמר רב כהנא אפלו לא חשב לטע ואי קשיא הא דאמרינן בדרבא אחריתי (כתבות דף לו.) משום רשעה אחת אתה מחיבו ואי אתה מחיבו משום שפי רשעיות תרין דכי בגנו דאיבא מיתה ומלקות אבל תרפי מזי דאסירן דדעון להדדי בשפי מלקיות תרניהו חד רשעה הוא ולא ממעטי מרשעתו דכל שס מלקות חד רשעה הוא והכי נמי אמר במס' פסחים דפ' כל שעה (פסחים דף כד. נסס) אמר אבויי אכל פומיתא לוקה ארבע ואע"ג דרב כהנא אמורא הוא מקשי מנה לרבה ורב יוסף משום דגבבא רבה הנה בדאשכחן (פ"ק דף קח.) במעשה דר' יוחנן דהנה חריף טובא וקשיא ל"ג פיון דלאו תנא הוא לא חשיב לה כל כך ופליגי עליה:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

דלמא איתי לאינפולי. אבל מעיין שלא יצא בתחילה, דלא איתי לאינפולי — אפילו בית הבעל נמי! אם בן — מתניתין אמאן תרמייה? אלא: לרבי יהודה לא שנא מעיין שיצא בתחילה, ולא שנא מעיין שלא יצא בתחילה, בית השלחין — איז, בית הבעל — לא. והאי דקתני מעיין שיצא בתחילה, להודיעך כחו דרבי מאיר, דאפילו מעיין היוצא בתחילה — משקין ממנו אפילו שדה הבעל.^(א)אתמר: המנפש והמשקה מים לזרעים בשבת, משום מאי מתרינן ביה? רבה אמר: משום חורש. רב יוסף אמר: משום זורע. אמר רבה, כוונתי ידידי מסתברא: מה דרכו של חורש — לרפויי ארעא, האי נמי מרפויי ארעא. אמר רב יוסף, כוונתי ידידי מסתברא: מה דרכו של זורע — לצמוחי פירא, הכא נמי מצמח פירא. אמר ליה אבבי לרבה: לדידה קשיא ולרב יוסף קשיא. לדידה קשיא: משום חורש אין, משום זורע לא? לרב יוסף קשיא: משום זורע אין, משום חורש לא? ^(ב)וכי תימא: כל היבא דאיבא תרתני לא מיחייב אלא חדא, והאמר רב כהנא: זומר וצריה לעצים — חייב שתים. אחת משום נוטע, ואחת משום קוצר. קשיא. "איתבייה רב יוסף לרבה: המנפש והמחפה לכלאים לוקה. רבי עקיבא אומר: אף המקיים. בשלמא לדידי, דאמינא משום זורע — היינו דאסירא זריעה בכלאים, אלא לדידה, דאמרת משום חורש — חרישה בכלאים מי אסירא? אמר ליה: משום מקיים. והא מדקתני סיפא: רבי עקיבא אומר אף המקיים, מכילל דתנא קמא לאו משום מקיים הוא! ^(א)כולה רבי עקיבא היא, וי"מאי טעם" קאמר: מאי טעם המנכש והמחפה בכלאים לוקה משום מקיים — שרבי עקיבא אומר: אף המקיים.^(ב) מאי טעמא דרבי עקיבא? דתניא: "שדה לא תזרע כלאים", איז לי אלא זורע, מקיים מניין? תלמוד לומר: "כלאים שדה לא". תנן: משקין בית השלחין במועד ובשביעית. בשלמא מועד, משום טירחא הוא, ובמקום פסידא שרו רבנן. אלא שביעית, בין למאן דאמר משום זורע ובין למאן דאמר משום חורש, זריעה וחרישה בשביעית מי שרי? ^(א)אמר אבבי: בשביעית בזמן הזה, ורבי היא. דתניא, רבי אומר: "וזה דבר השמטה שמוט". בשתי שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמיטת קרקע, ואחת שמיטת כספים. בזמן שאתה משמט קרקע — אתה משמט כספים, ובזמן שאי אתה משמט קרקע — אי אתה משמט כספים. רבא אמר: אפילו תימא רבנן — אבות אסר רחמנא,

תולדות

ומתניתין דקתני נמי ממעון שלא יצא בתחלה בית השלחין אין בית הבעל לא לאו רבי יהודה היא: אס בן מתניתין אמאן תרמייה לא ר"א בן יעקב בדאמרן ולא כר"מ דשרי אפילו בית הבעל ולא כר' אליעזר בן עזריה דאפילו בית השלחין לא שרי ממעון שיצא בתחלה: אלא לרבי יהודה ולא שנא כו' ומתניתין ר' יהודה היא: להודיעך כחו דרבי מאיר דאפילו ממעון שיצא בתחלה שרי אפלו לבית הבעל: מנפש תולש עצבים רעים מתוך הטובים וכי עקרי להו צמחי הני טפי: משקה מים בזרעים שזורק מים בעקרי העצבים: משום מאי מתרינן בה דמאי מלאכה קא חשבינן ליה דוזאי קוצר לא חשבינן שאינו מתכונן לטל העצבים אלא לתקן עצבים הטובים שבשדה: חורש חורע וקוצר אבות מלאכות הן בפרק כלל גדול (שבת דף עג.). לרפויי לרבה: משום חורש אין משום זורע לא אמאי לא מחיב בתרניהו הא עביד תרניהו ואשכחינן במלאכה דמחיב תרפי: זומר בשבת: וצריך לעצים חוב משום קוצר דהרי גריך לעצים וחוב משום נוטע דמשום הזמור גדלי טפי: המחפה שמכסה את הזרעים בעפר: לוקה משום לא תזרע כלאים (ויקרא י"ט:טו): אף המקיים שרוהא כלאים זרוע ואינו מבטלו: בשלמא לדידי דאמינא דמנכש הוי משום זורע משום דכי מנכש בכלאים לוקה דהא אסירא זריעה בכלאים דכתיב לא תזרע: חרישה לצרך זריעת כלאים מי אסירא דבשעת חרישה ליבא כלאים כלל: אמר ליה מנכש אינו לוקה אלא משום מקום: תלמוד לומר כלאים שדה לא ואע"ג דכתיב לא תזרע כלאים נזרעין וזורשין לא כלאים לא יהא כלאים מפל מקום שחוב אתה לבטלו: בשלמא מושד משום דכי שרי דלא אסיר בשום מלאכה אלא משום טירחא: וכל מקום פסידא שרי רבנן למותרח בהלו של מושד במקום פסידא בדקדשין לעיל: בין למאן דאמר משום חורש דפליגי רבה ורב יוסף לעיל דמשקה מים לזרעים דחד אמר משום חורש וחד אמר משום זורע: חרישה בשביעית מי שרי הא נפקא מבצריש ובקוצר תשבת דאמרינן אס אינו ענין לשבת שאינו גריך דהרי כבר נאמר כל מלאכה תגהו ענין לשביעית: בשביעית בזמן הזה דרבנן: ורבי היא דאמר דהוא מדרבנן ומלתא דפסידא שרו רבנן: וזה דבר השמטה שמוט כתיב שמוט כהני כספים אמאי כתיב תרי זמני שמטה שמוט: בזמן שאי אתה משמט קרקע כו' מכילל דאיבא זמן דלא משמט קרקע ואתה זה בזמן הזה: אפלו תימא רבנן דפליגי עלה דרבי ואמרי דשביעית בזמן הזה דאוריתא: אבות מלאכות אסר רחמנא בשביעית:

מסורת הש"ס
א שבת קלח.
ב שבת עג:
ג מכות כאן: עבודה זרה סד.
ד ספרא קדושים פרק ד טז; ספרא אמור פרשה ג ה
ה גיטין לו; קידושין לח:
גליון הש"ס
תוס' ד"ה חייב שתיים וכו' וקשיא ל"ג. עיין ב"ב דף נב ע"ב:
תורה אור השלם

את-חקתי תשמרו בהמתד לא-תרביע כלאים שדף לא-תזרע כלאים ובגד כלאים שצטנו לא תצלה עליה [ויקרא יט, יט] וזה דבר השמטה שמוט כל-בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא-יגש את-רעהו ואת-אחיו כו"קרא שמטה ליתנה [דברים טו, ב]

מסורת הש"ס
א ספרא בחר פרשה א ד; ספרא בחר פרק א ב ב סוכה מד: ג עבודה זרה נ: ד סנהדרין קיג; מנחות לו:
גליון הש"ס
גמ' מנין לעידור ולקישקוש ולנוכח. כ"ל לענ"ד:
תורה אור השלם

ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהנה שדך וגוי' [ויקרא כה, ד]

והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתנם תאכל חטת וגוי' [שמות כג, יא]

ויאמר יהוה אל־משה עוד נגע אחד אביאי על־פרעה ועל־מצרים וגוי' [שמות יא]

את ספיט קצירך לא תבצר וגוי' ואת־ענבי נזירך לא תבצר וגוי' [ויקרא כה, ה]

תולדות כגון מִשְׁקָה וְרָעִים שֶׁלֹּא הָיָה בְּמִשְׁכָּן לֹא אָסַר רַחֲמֵנָא: זְמִירָה בְּכַלֵּל אֵף כָּל שְׁבַעֲשָׁה וְשִׁבְעָרָס. וְכָל הָעִי עֲבֹדוֹת דְּלִשְׁל נִוְהָנוֹת בֵּין בְּשָׁדָה וּבֵין בְּכָרָס וְאִפִּילוּ שְׁנֵי מֵהֶן שְׁאִין עֲתֵדָה נִוְהָנִין בִּן י"ל שְׁבַמְקוֹמֶן הָיוּ עוֹשִׂין כָּךְ וּרְגִילִין לַעֲשׂוֹתָן בְּשָׁדָה וּבְכָרָס: אִין דְּנִין אוֹתוֹ בְּכַלֵּל וּפְרָט וּכְלָל. דְּכִי הָנָה שְׁמַע לִיה לר' אִילְעָא דְכִינֹן דִּהֲפָרַט בְּלֹא תַעֲשֶׂה הַכָּלֵל אֲחֵרִיוֹן אִינוּ מוֹצִיא הַפְּרָט מִמִּשְׁמַעוֹתֶיהָ וְאִינוּ כָּלֵל וּפְרָט וּכְלָל דְּקוֹינִין לִיה בְּכַלֵּל וּפְרָט וְלֹא נִהֲרָא לִי דְמַנְלֹן דְּרַבִּי אִילְעָא ס"ל דְּכִי אִימָא דִּהֲפָרַט שְׁהִיא בְּלֹא תַעֲשֶׂה בְּטוֹל אֲבָל הַכָּלֵל עוֹמֵד בְּמִקוּמוֹ לִפִּי דְבָרֵיו וְעוֹד לְפִי לָשׁוֹן זֶה קָשָׁה לִי אֲמַאי תַרְזֵן דְּכִלִּי עֲלָמָא לִית לָהּ דַּר' אֲבִין וְהָא הָנָה מַצֵּי לְתַרוּצֵי דְכִלִּי עֲלָמָא אִית לָהּ. דְּכָכֵל מְקוֹס סְגִית דִּשְׁ"ס הִיא דְכִינֹן דְּמַצֵּי לְמִימַר דְּכִלִּי עֲלָמָא אִית לָהּ סְבָרַת הָאֲמֹרָא לֹא מִתְרַצֵּנָן לִית לָהּ וְלִימָא דְּכִי דְכִלִּי עֲלָמָא אִית לָהּ דְּרַבִּי אֲבִין מֵאֵן דְּאָמַר אִינוּ לוֹקָה שְׁפִיר וּמֵאֵן דְּאָמַר לוֹקָה סְבִירָא לָהּ כִּי הָן בְּרִיתָא דְּמַפְקָא לִיה לְתוֹלְדוֹת מַקְרָא וְקָסְבַּר לָאו אִסְמַכְתָּא הִיא אֲלֵא דְרָשָׁה גְּמוּוּהָ הִיא וְלִי נִרְאָה דִּהָא לִימָא בְּדַר' אֲבִין אָמַר ר' אִילְעָא וְכוּ' קִאֲזִיל בְּכַה"ג דְּלִיכָא דְּכָא אֲלֵא כָּלֵל וּפְרָט דְּכַלֵּל בְּתַרָא לֹא חֲשִׁיב בֵּיוֹן דִּהִיא כָּלֵל בְּתַרָא אֲחֵרִינָא וְחֲשִׁיב בְּכַלֵּל הַמְרַחֵק זֶה מֵהָ בֵּיוֹן דָּלֹא הָיוּ בְּחַד קָרָא דְּהָכִי מוּכַח בַּפ"ק דְּפַסְחוּס (דף ו: נֶשֶׁס) דְּאִיכָא לְמֵאֵן דְּאָמַר בֵּיוֹן דִּהָיוּ בְּתַרִּי קִרְבִּי לֹא מַצְטַרְפִּי לְמַהֲוִי כָּלֵל וּפְרָט וּכְלָל וְהִכָּא נִמִּי לֹא הָיוּ אֲלֵא כָּלֵל וּפְרָט וְהָכִי אִיכָא הַנִּכְרָסֹא [בִּירוּשְׁלַמִּי דְּכַלְאִיס] בַּפ"ח חַד אָמַר לוֹקָה סָבַר לָהּ כְּרַבִּי אִילְעָא דְּאִינוּ נִדּוֹן בְּכַלֵּל וּפְרָט בֵּיוֹן דִּהֲפָרַט בְּלֹא תַעֲשֶׂה הַפְּרָט בְּטוֹל וְהַכָּלֵל בְּמִקוּמוֹ עוֹמֵד וְלִפְיָךְ אָמַר כָּל הַחוּרָשׁ בְּשִׁבְעִית לִוקָה וְחַד אָמַר הַחוּרָשׁ בְּשִׁבְעִית אִינוּ לִוקָה לֹא סָבַר לָהּ דַּר' אִילְעָא אֲלֵא דְנִין אוֹתוֹ בְּכַלֵּל וּפְרָט הָיוּ אִין מְצִי אֲחֵרִינָא לֹא גָדַחִי לָהּ דְּכוּלָּהּ אִית לָהּ דְּרַבִּי אֲלֵעָא מֵאֵן דְּאָמַר לוֹקָה שְׁפִיר וּמֵאֵן דְּאָמַר אִינוּ לִוקָה מִכְּדִי זְמִירָה בְּכַלֵּל זְרִיעָה וְכִיִּיב. וְלֹא? וְהַתְנַגָּא: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וּכְרָמָךְ לֹא תִזְמֹר", אִין לִי אֶלְא זִירוּעַ וְזִימֹר. מַנְיָן לְעִידוֹר וּלְקִישְׁקוּשׁ וּלְכִיסוּחַ? תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". לֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְלֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה. וּמַנְיָן שְׁאִין מְקַרְסָמִין, וְאִין מְזַרְדִּין, וְאִין מְפַסְגִין בְּאִילָן תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא": כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ לֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה לֹא. מַנְיָן שְׁאִין מְזַבְלִין וְאִין מְפָרְקִין וְאִין מַעֲשָׂנִין בְּאִילָן? תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ לֹא, וְכָל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה לֹא. יְכוּל לֹא יִקְשְׁקֹשׁ תַּחַת הַיָּתִים, וְלֹא יַעֲדַר תַּחַת הַגָּפְנִים, וְלֹא יִמְלֵא נְקָעִים מַיִם, וְלֹא יַעֲשֶׂה עוֹגִיּוֹת לְגָפְנִים — תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע". זְרִיעָה בְּכָלֵל הָיְתָה, וְלָמָּה יַצְתָּה — לְחֻקִּישׁ אֱלִיָּה, לִוְמַר לָךְ: מָה זְרִיעָה מִיּוֹחַדָּת עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם, אֵף כָּל שְׁהִיא עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם! מְדַרְבְּנֵן, וּקְרָא אִסְמַכְתָּא בְּעֲלָמָא.

תּוֹלְדוֹת לֹא אָסַר רַחֲמֵנָא. דְּכִתִּיב: "וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לָאֲרִץ שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וְגו'". מִכְּדִי, זְמִירָה בְּכָלֵל זְרִיעָה, וּבְצִירָה בְּכָלֵל קְצִירָה. לְמַאי הִלְכְתָּא כְּתַבִּינָהּ וּרַחֲמֵנָא? ^אבְּלְמִימָרָא דְּאֵהָנִי תּוֹלְדוֹת מִיחִיִּיב, אֲאֲחֵרְנִייתָא לֹא מִיחִיִּיב. ^בוְלֹא? וְהַתְנַגָּא: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וּכְרָמָךְ לֹא תִזְמֹר". אִין לִי אֶלְא זִירוּעַ וְזִימֹר, מַנְיָן לְנִיכּוּשׁ וּלְעִידוֹר וּלְכִיסוּחַ — תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". לֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ, וְלֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה. "מַנְיָן שְׁאִין מְקַרְסָמִין וְאִין מְזַרְדִּין וְאִין מְפַסְגִין בְּאִילָן? תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". לֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ, וְלֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה. "מַנְיָן שְׁאִין מְזַבְלִין וְאִין מְפָרְקִין וְאִין מַעֲשָׂנִין בְּאִילָן? תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ לֹא, וְכָל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה לֹא. "יְכוּל לֹא יִקְשְׁקֹשׁ תַּחַת הַיָּתִים, וְלֹא יַעֲדַר תַּחַת הַגָּפְנִים, וְלֹא יִמְלֵא נְקָעִים מַיִם, וְלֹא יַעֲשֶׂה עוֹגִיּוֹת לְגָפְנִים — תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע". זְרִיעָה בְּכָלֵל הָיְתָה, וְלָמָּה יַצְתָּה — לְחֻקִּישׁ אֱלִיָּה, לִוְמַר לָךְ: מָה זְרִיעָה מִיּוֹחַדָּת עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם, אֵף כָּל שְׁהִיא עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם! "מְדַרְבְּנֵן, וּקְרָא אִסְמַכְתָּא בְּעֲלָמָא. ^אוּקְשְׁקוּשׁ בַּשְּׁבִיעִית מִי שְׂרִי? וְהָא כְּתִיב: "וְהַשְּׁבִיעִית תִּשְׁמַטְנָה וְנִטְשַׁתְּהָ" — "תִּשְׁמַטְנָה" מְלַקְשְׁקֹשׁ, "וְנִטְשַׁתְּהָ" מְלַסְקָל! ^באָמַר רַב עֻקֵּבָא בַּר חֲמָא: תְּרִי קִשְׁקוּשִׁי הָיוּ. חַד אַבְרָהִי אִילְנִי, וְחַד סְתוּמִי פִילִי. אַבְרָהִי אִילָן — אָסוּר, סְתוּמִי פִילִי — שְׂרִי. "אִיתְמַר: הַחוּרָשׁ בַּשְּׁבִיעִית, רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי אֶלְעָזָר, חַד אָמַר: לוֹקָה, וְחַד אָמַר: אִינוּ לוֹקָה. לִימָא בְּדַרְבֵּי אֲבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא קַמִּיפְלָגִי. דְּאָמַר רַבִּי אֲבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא: כָּל מְקוֹם שְׁנֵאֲמַר כָּלֵל בַּעֲשֶׂה וּפְרָט בְּלֹא תַעֲשֶׂה — אִין דְּנִין אוֹתוֹ בְּכָלֵל וּפְרָט וּכְלָל. מֵאֵן דְּאָמַר לוֹקָה — לִית לִיה דְּרַבִּי אֲבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא. וּמֵאֵן דְּאָמַר אִינוּ לוֹקָה — אִית לִיה דְּרַבִּי אֲבִין. לֹא, דְּכוּלִּי עֲלָמָא לִית לִיה דְּרַבִּי אֲבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא, מֵאֵן דְּאָמַר לוֹקָה — שְׁפִיר. וּמֵאֵן דְּאָמַר אִינוּ לוֹקָה, אָמַר לָךְ: מִכְּדִי זְמִירָה בְּכָלֵל זְרִיעָה וּבְצִירָה בְּכָלֵל קְצִירָה, לְמַאי הִלְכְתָּא כְּתַבִּינָהּ וּרַחֲמֵנָא? לְמִימַר דְּאֵהָנִי תּוֹלְדוֹת הוּא דְּמִיחִיִּיב, אַתּוּלְקָדָה אַחֲרִינָא לֹא מִיחִיִּיב. וְלֹא? וְהַתְנַגָּא: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וּכְרָמָךְ לֹא תִזְמֹר", אִין לִי אֶלְא זִירוּעַ וְזִימֹר. מַנְיָן לְעִידוֹר וּלְקִישְׁקוּשׁ וּלְכִיסוּחַ? תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". לֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְלֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה. וּמַנְיָן שְׁאִין מְקַרְסָמִין, וְאִין מְזַרְדִּין, וְאִין מְפַסְגִין בְּאִילָן תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא": כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ לֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה לֹא. מַנְיָן שְׁאִין מְזַבְלִין וְאִין מְפָרְקִין וְאִין מַעֲשָׂנִין בְּאִילָן? תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ לֹא, וְכָל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה לֹא. יְכוּל לֹא יִקְשְׁקֹשׁ תַּחַת הַיָּתִים, וְלֹא יַעֲדַר תַּחַת הַגָּפְנִים, וְלֹא יִמְלֵא נְקָעִים מַיִם, וְלֹא יַעֲשֶׂה עוֹגִיּוֹת לְגָפְנִים — תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע". זְרִיעָה בְּכָלֵל הָיְתָה, וְלָמָּה יַצְתָּה — לְחֻקִּישׁ אֱלִיָּה, לִוְמַר לָךְ: מָה זְרִיעָה מִיּוֹחַדָּת עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם, אֵף כָּל שְׁהִיא עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם! מְדַרְבְּנֵן, וּקְרָא אִסְמַכְתָּא בְּעֲלָמָא.

כִּי

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

תּוֹלְדוֹת כְּגוֹן מִשְׁקָה וְרָעִים שֶׁלֹּא הָיָה בְּמִשְׁכָּן לֹא אָסַר רַחֲמֵנָא: זְמִירָה בְּכַלֵּל אֵף כָּל שְׁבַעֲשָׁה וְשִׁבְעָרָס. וְכָל הָעִי עֲבֹדוֹת דְּלִשְׁל דְּלִשְׁל נִוְהָנוֹת בֵּין בְּשָׁדָה וּבֵין בְּכָרָס וְאִפִּילוּ שְׁנֵי מֵהֶן שְׁאִין עֲתֵדָה נִוְהָנִין בִּן י"ל שְׁבַמְקוֹמֶן הָיוּ עוֹשִׂין כָּךְ וּרְגִילִין לַעֲשׂוֹתָן בְּשָׁדָה וּבְכָרָס: אִין דְּנִין אוֹתוֹ בְּכַלֵּל וּפְרָט וּכְלָל. דְּכִי הָנָה שְׁמַע לִיה לר' אִילְעָא דְכִינֹן דִּהֲפָרַט בְּלֹא תַעֲשֶׂה הַכָּלֵל אֲחֵרִיוֹן אִינוּ מוֹצִיא הַפְּרָט מִמִּשְׁמַעוֹתֶיהָ וְאִינוּ כָּלֵל וּפְרָט וּכְלָל דְּקוֹינִין לִיה בְּכַלֵּל וּפְרָט וְלֹא נִהֲרָא לִי דְמַנְלֹן דְּרַבִּי אִילְעָא ס"ל דְּכִי אִימָא דִּהֲפָרַט שְׁהִיא בְּלֹא תַעֲשֶׂה בְּטוֹל אֲבָל הַכָּלֵל עוֹמֵד בְּמִקוּמוֹ לִפִּי דְבָרֵיו וְעוֹד לְפִי לָשׁוֹן זֶה קָשָׁה לִי אֲמַאי תַרְזֵן דְּכִלִּי עֲלָמָא לִית לָהּ דַּר' אֲבִין וְהָא הָנָה מַצֵּי לְתַרוּצֵי דְכִלִּי עֲלָמָא אִית לָהּ. דְּכָכֵל מְקוֹס סְגִית דִּשְׁ"ס הִיא דְכִינֹן דְּמַצֵּי לְמִימַר דְּכִלִּי עֲלָמָא אִית לָהּ סְבָרַת הָאֲמֹרָא לֹא מִתְרַצֵּנָן לִית לָהּ וְלִימָא דְּכִי דְכִלִּי עֲלָמָא אִית לָהּ דְּרַבִּי אֲבִין מֵאֵן דְּאָמַר אִינוּ לוֹקָה שְׁפִיר וּמֵאֵן דְּאָמַר לוֹקָה סְבִירָא לָהּ כִּי הָן בְּרִיתָא דְּמַפְקָא לִיה לְתוֹלְדוֹת מַקְרָא וְקָסְבַּר לָאו אִסְמַכְתָּא הִיא אֲלֵא דְרָשָׁה גְּמוּוּהָ הִיא וְלִי נִרְאָה דִּהָא לִימָא בְּדַר' אֲבִין אָמַר ר' אִילְעָא וְכוּ' קִאֲזִיל בְּכַה"ג דְּלִיכָא דְּכָא אֲלֵא כָּלֵל וּפְרָט דְּכַלֵּל בְּתַרָא לֹא חֲשִׁיב בֵּיוֹן דִּהִיא כָּלֵל בְּתַרָא אֲחֵרִינָא וְחֲשִׁיב בְּכַלֵּל הַמְרַחֵק זֶה מֵהָ בֵּיוֹן דָּלֹא הָיוּ בְּחַד קָרָא דְּהָכִי מוּכַח בַּפ"ק דְּפַסְחוּס (דף ו: נֶשֶׁס) דְּאִיכָא לְמֵאֵן דְּאָמַר בֵּיוֹן דִּהָיוּ בְּתַרִּי קִרְבִּי לֹא מַצְטַרְפִּי לְמַהֲוִי כָּלֵל וּפְרָט וּכְלָל וְהִכָּא נִמִּי לֹא הָיוּ אֲלֵא כָּלֵל וּפְרָט וְהָכִי אִיכָא הַנִּכְרָסֹא [בִּירוּשְׁלַמִּי דְּכַלְאִיס] בַּפ"ח חַד אָמַר לוֹקָה סָבַר לָהּ כְּרַבִּי אִילְעָא דְּאִינוּ נִדּוֹן בְּכַלֵּל וּפְרָט בֵּיוֹן דִּהֲפָרַט בְּלֹא תַעֲשֶׂה הַפְּרָט בְּטוֹל וְהַכָּלֵל בְּמִקוּמוֹ עוֹמֵד וְלִפְיָךְ אָמַר כָּל הַחוּרָשׁ בְּשִׁבְעִית לִוקָה וְחַד אָמַר הַחוּרָשׁ בְּשִׁבְעִית אִינוּ לִוקָה לֹא סָבַר לָהּ דַּר' אִילְעָא אֲלֵא דְנִין אוֹתוֹ בְּכַלֵּל וּפְרָט הָיוּ אִין מְצִי אֲחֵרִינָא לֹא גָדַחִי לָהּ דְּכוּלָּהּ אִית לָהּ דְּרַבִּי אֲלֵעָא מֵאֵן דְּאָמַר לוֹקָה שְׁפִיר וּמֵאֵן דְּאָמַר אִינוּ לִוקָה מִכְּדִי זְמִירָה בְּכַלֵּל זְרִיעָה וְכִיִּיב. וְלֹא? וְהַתְנַגָּא: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וּכְרָמָךְ לֹא תִזְמֹר", אִין לִי אֶלְא זִירוּעַ וְזִימֹר. מַנְיָן לְעִידוֹר וּלְקִישְׁקוּשׁ וּלְכִיסוּחַ? תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". לֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְלֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה. וּמַנְיָן שְׁאִין מְקַרְסָמִין, וְאִין מְזַרְדִּין, וְאִין מְפַסְגִין בְּאִילָן תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ לֹא, וְכָל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה לֹא. יְכוּל לֹא יִקְשְׁקֹשׁ תַּחַת הַיָּתִים, וְלֹא יַעֲדַר תַּחַת הַגָּפְנִים, וְלֹא יַעֲשֶׂה עוֹגִיּוֹת לְגָפְנִים — תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע". זְרִיעָה בְּכָלֵל הָיְתָה, וְלָמָּה יַצְתָּה — לְחֻקִּישׁ אֱלִיָּה, לִוְמַר לָךְ: מָה זְרִיעָה מִיּוֹחַדָּת עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם, אֵף כָּל שְׁהִיא עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם! מְדַרְבְּנֵן, וּקְרָא אִסְמַכְתָּא בְּעֲלָמָא.

תּוֹלְדוֹת לֹא אָסַר רַחֲמֵנָא. דְּכִתִּיב: "וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לָאֲרִץ שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וְגו'". מִכְּדִי, זְמִירָה בְּכָלֵל זְרִיעָה, וּבְצִירָה בְּכָלֵל קְצִירָה. לְמַאי הִלְכְתָּא כְּתַבִּינָהּ וּרַחֲמֵנָא? ^אבְּלְמִימָרָא דְּאֵהָנִי תּוֹלְדוֹת מִיחִיִּיב, אֲאֲחֵרְנִייתָא לֹא מִיחִיִּיב. ^בוְלֹא? וְהַתְנַגָּא: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וּכְרָמָךְ לֹא תִזְמֹר". אִין לִי אֶלְא זִירוּעַ וְזִימֹר. מַנְיָן לְעִידוֹר וּלְקִישְׁקוּשׁ וּלְכִיסוּחַ? תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". לֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְלֹא כָּל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה. וּמַנְיָן שְׁאִין מְקַרְסָמִין, וְאִין מְזַרְדִּין, וְאִין מְפַסְגִין בְּאִילָן תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא", "כְּרָמָךְ לֹא". כָּל מְלֶאכָה שְׁבַשְׂדֵךְ לֹא, וְכָל מְלֶאכָה שְׁבַכְרָמָה לֹא. "יְכוּל לֹא יִקְשְׁקֹשׁ תַּחַת הַיָּתִים, וְלֹא יַעֲדַר תַּחַת הַגָּפְנִים, וְלֹא יִמְלֵא נְקָעִים מַיִם, וְלֹא יַעֲשֶׂה עוֹגִיּוֹת לְגָפְנִים — תַּלְמוּד לִוְמַר: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע". זְרִיעָה בְּכָלֵל הָיְתָה, וְלָמָּה יַצְתָּה — לְחֻקִּישׁ אֱלִיָּה, לִוְמַר לָךְ: מָה זְרִיעָה מִיּוֹחַדָּת עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם, אֵף כָּל שְׁהִיא עֲבוּדָה שְׁבַשְׂדֵךְ וְשַׁבְּכָרָם! מְדַרְבְּנֵן, וּקְרָא אִסְמַכְתָּא בְּעֲלָמָא.

תּוֹלְדוֹת לֹא אָסַר רַחֲמֵנָא. דְּכִתִּיב: "וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לָאֲרִץ שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וְגו'". מִכְּדִי, זְמִירָה בְּכָלֵל זְרִיעָה, וּבְצִירָה בְּכָלֵל קְצִירָה. לְמַאי הִלְכְתָּא כְּתַבִּינָהּ וּרַחֲמֵנָא? ^אבְּלְמִימָרָא דְּאֵהָנִי תּוֹלְדוֹת מִיחִיִּיב, אֲאֲחֵרְנִייתָא לֹא מִיחִיִּיב. ^ב

ג:

עין משפט גור מצוה

א סמג לאוין רסז:
ב מו"י פג' מהל' שמיטה ויובל הל' א:
ג סמג לאוין רסז:
ד מו"י פג' מהל' שמיטה ויובל הל' א:
ה סמג לאוין רסז:
ו מו"י פג' מהל' שמיטה ויובל הל' א:
ז מו"י פג' מהל' ממרים הל' ב:
ח מו"י פג' מהל' שמיטה ויובל הל' ה:
ט מו"י פג' מהל' שופר וסוכה וולוב הל' ב:
י מו"י פ"ה מהל' תמידים ומוספין הל' ו:

רבי אֶלְעָזַר אומר חרישה. מהא ליבא למימר תסתיס דר' אלעזר לעיל דאמר אינו לוקה דאיבא למימר דרבי אלעזר לא שמע לה הא דאמר לקמן דהתירו תוספת שביעית הלכך הנה אמר הכי דליבא לפרש מלתא דרב דימי אלא בחרישה חבל לדידה חסור ולוקה דלא ס"ל אי נמי דכיון דאיתא בדהיא פי הך דלעיל במלי דחרישה אינו צריך לומר תסתיס דאין דרך הש"ס לומר תסתיס בדבר המפרש בדהיא כל כך: יכול ולקה על תוספת של ראש השנה. ואם תאמר מלקות מנלן והלא לא בתיב בתוספת לאו אלא עשה גרידא בחריש ובקציר תשבת אבא למימר דמבחריש ובקציר מפקינן צצריך תוספת כלומר שהשביעית מתחלת משנה הששית וכל דין שביעית יהיה לששית דהכי קאמר רחמנא דשביעית מתחלת קדם שנת שביעית וא"כ הוא בפשיעית: עד עצרת דהינו יותר דבכל מקום בית שמאי לסמרא ובית הלל לקלא לבד מאותן דברים דקחשיב בעדיית (פ"ה): וקרובים דברי אלנ. קא משמע לן דאין ב"ש מחמירין אלא מעט על ב"ה ולאסמועינן מלתייהו דבית שמאי פרש הכי: כל הרוצה לבטל יבוא ויבטל. שםא יתקלקלו הערקעות ואינן מנגליון תבואה בלא חרישה לאחר זמן זה התני סיהא פח להתיר לצריכים שחשו להפסד רבים שלא יגרמו רעה לעולם: הלכה למשה מסיני. מהבא איבא לדקדק מהשרא רחמנא ילדה מכלל דזקנה אסורה הרי על ידי הלכה למשה מסיני נאסרה תוספת שביעית חבל להפירא לחוד ילדה לא אצטריוך דמהיבא תיני לאסר: נטיעות. תנן במסכת שביעית פרק קמא עד אימתי נקראו נטיעות ר' אלעזר בן גוריה אומר עד שנחלו רבי יהושע אומר בת שבע שנים רבי עקיבא אומר נטיעה כשמה אילן שנגמס פרוש שנקתתן והוציא חליפין מטפח ולמטה כנטיעה מטופח ולמעלה כאילן דברי רבי שמעון: נסוך המים. והא דאמרין בעלמא (שבת דף קג:) מ"ס יו"ד מ"ס לרבות נסוך המים מן התורה אינו אלא אסמכתא בעלמא כפר"ח: שהרי כבר נאמר שדך לא תורע וגו'. ואח"כ בתיב את ספיח קצירך לא תקצור אלמא קצירה לא אצטריוך ואלפלו אם תמצע לומר חרישה צריכה דאזכרת חרישה לא אשפחן אלא הבא מיהא קצירה לא אצטריוך ולהדיא דרשא דאתיא קצירה אתיא חרישה כיון דבתבינהו גבי הדדי אי נמי ס"ל לר"ע פי הדיא דאמרן לעיל דלוקה על חרישה ובדאמרין טעמא לעיל סבר ר' עקיבא ותרנייהו מיתרין וחלפא דר' עקיבא קפרש וחזל דר' עקיבא סבר אס סבר אינו ענין לשבת תגהו גבי שביעית ובמשמעות שבא להחמיר ולא להקל ולא בשי לאוקמי בשבת בר' ישמעאל להקל דהכי עדיפא ליה ור' ישמעאל עדיפא ליה לאוקמי בשבת דפשטה דקרא מירי ב: ואלפלו להקל מלאוקמי בשביעית דלא מירי ב: והלחמיר:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

רבי אֶתָא רב דימי, אָמר: יָכוֹל יִלְקַח עַל הַתּוֹסֶפֶת. וְנָסִיב לָהּ תִּלְמוּדָא לְפִטוּרָא, וְלֹא יִדְעָנָא מֵאִי תִּלְמוּדָא וּמֵאִי תּוֹסֶפֶת. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמר: חֲרִישָׁה. וְהָכִי קֹאָמר: יָכוֹל יִלְקַח עַל חֲרִישָׁה דְּאֵתִיא מִכָּלֵל וּפְרֵט וּכְלָל, וְנָסִיב לִיהּ תִּלְמוּדָא לְפִטוּרָא. דָּאם כּוֹן, כָּל הַנִּי פְּרִיטִי לָמָּה לִּי? וּרְבִי יוֹחָנָן אָמר: יָמִים שְׁהוּסִיפוּ חֲכָמִים לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהָכִי קֹאָמר: יָכוֹל יִלְקַח עַל תּוֹסֶפֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאֵתִיא "מִבְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשָּׁבֵת", וְנָסִיב לָהּ תִּלְמוּדָא לְפִטוּרָא, בְּדַבְעֵינוּ לְמִימַר לְקַמָּן.^[א^ב] מֵאִי יָמִים שְׁלַפְנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, בְּדַתְנָן: עַד מַתִּי חוֹרְשִׁין בִּשְׁדָּה אֵילָן עָרַב שְׁבִיעִית? בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כָּל זֶמַן שְׂיָפָה לַפָּרִי — וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: עַד הָעֲצָרַת. וּקְרוּבִין דְּבָרֵי אֱלוֹ לַהֲיֹת בְּדַבְרֵי אֱלוֹ.^[א^ב] וְעַד מַתִּי חוֹרְשִׁין שְׁדָּה הִלְכוּ עָרַב שְׁבִיעִית? מִשְׁתַּכְּלָה הַלָּחָה, וְכָל זֶמַן שְׁבָנִי אָדָם חוֹרְשִׁים לִיטַע מִקְשָׁאוֹת וּמִדְלָעוֹת. "רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמר: אִם כּוֹן נִתְּנָה תוֹרָה שִׁיעוֹר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בִּידּוֹ. אֵלֶּא: בִּשְׁדָּה הִלְכוּ — עַד הַפֶּסַח, וּבִשְׁדָּה הָאֵילָן — עַד הָעֲצָרַת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: עַד הַפֶּסַח. "וְאָמר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּזִּי אָמר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי מִשׁוּם בֵּר קִפְרָא: רַבִּין גַּמְלִיאֵל וּבֵית דִּינוֹ נִמְנוּ עַל שְׁנֵי פְּרָקִים הֵלָלוּ, וּבִטְלוּם.^[א^ב] אָמר לִיהּ רַבִּי זִירָא זִרְבִּי אַבְהוּ, וְאָמְרִי לָהּ רִישׁ לְקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּין גַּמְלִיאֵל וּבֵית דִּינוֹ הִיכִי מִצּוֹ מְבַטְלִי תִּקְנֶנְתָּא דְּבֵית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל? וְהָא תַּנָּן: אִין בֵּית דִּין יָכוֹל לְבַטֵּל דְּבָרֵי בֵּית דִּין חֲבִירוֹ אֵלֶּא אִם כּוֹן גְּדוּל מִמֶּנּוּ בְּחֻכְמָהּ וּבִמְנִנָּהּ! "אֲשֵׁיתוּמם פִּשְׁעָה חֲדָא". אָמר לִיהּ: אִימור, כִּךְ הִתְנוּ בִּינְיָהוֹן: כָּל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל — יָבוא וִיבַטֵּל. "דידְהוּ הִיא? הִלְכָּה לְמִשְׁה מְסִינִי הִיא! דְּאָמר רַבִּי אַסי אָמר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי נְחוּנְיָא אִישׁ בִּקְעַת בֵּית חוּרְתָן: עֶשֶׂר נְטִיעוֹת, עֶרְכָּה, וְנִיסוּף הַמַּיִם, הִלְכָּה לְמִשְׁה מְסִינִי! אָמר רַבִּי יִצְחָק: כִּי גַמִּירִי הִלְכְתָּא, שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאֵתוּ הַנִּי תִקוּן מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת, וְאֵתְנוּ בְּדִידְהוּ: כָּל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל. "וְהַנִּי הִלְכְתָּא נִינְהוּ? קָרְאִי נִינְהוּ, דִּתְנָן: "בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשָּׁבֵת", רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמר: אִין צָרִיךְ לוֹמַר חָרִישׁ וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית, שְׁהָרִי כְּבֵר נֹאָמר: "שְׁדָּךְ לֹא תוֹרַע וּכְרָמְךָ לֹא תוֹמַר", אֵלֶּא חָרִישׁ שֶׁל עָרַב שְׁבִיעִית שְׁנַכְנֵס

הַמַּזְבֵּחַ: כִּי גַמִּירִי הִלְכְתָּא דִּאִין חוֹרְשִׁין לִתְקַנָּה עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל חוֹרְשִׁין עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה: וְאֵתוּ בְּתַקְנָה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה חָבַל וְתַקַּנָּה דִּידְהוּ דֶּהֲרַחֲקוּ עַד הַפֶּסַח וְעַד הָעֲצָרַת: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל יָבוא וִיבַטֵּל וּרְבִין גַּמְלִיאֵל דְּבַטֵּל לֹא בַטֵּל אֱלֹא מִפֶּסַח וּמַעֲצָרַת עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפָּנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַמַּזְבֵּחַ: וְכָל הָרוֹצֶה לְבַטֵּל וּלֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחמִיר וְלֹא לְהַקֵּל וְלֹא בְּשֵׁי לֹאוקמי בַּשֶּׁבֶת יִתִּירָא לְכָךְ חוֹרְשִׁין עַד

מסורת הש"ס
א מנחות עב.
ב ספרא קדושים פרק ז ח; ספרא אמור פרק יא ד; ראש השנה יט;; פסחים קכ.; בבא בתרא ט.; ברכות סא;; מכלתא דרבי שמעון בן יוחאי
ג משנה שביעית; מכות ח:
תורה אור השלם

ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדף לא תזרע ופרמך לא תזמר נויקרא כה, טז

שְׁנֵכָנָם לַשְּׁבִיעִית כל שָׁנָה לוּ לָכַנָם לַשְּׁבִיעִית שְׁאִסוּר לַחֲרֵשׁ לַפָּנֵי ר"ה: מה חריש לַחֲרֵשׁ לַפָּנֵי ר"ה? אֵלֶּה אֲמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק. הֵאֵל אֵלֶּה אֲחֵאי דְרַבֵּי יִצְחָק לְעֵיל כּוּי גְמִירֵי הַלְכָתָא לְשָׁנָה יוֹם לַפָּנֵי רִאשׁ הַשָּׁנָה דְּהֵינּוּ בְּחֵילָנִת זְקֻנָּים לֹא תִימָא דְלֵכְכּי אֲחֵנָא הַלְכָתָא אֵלֶּה סָבַר רַב נַחֲמָן דְּאִסוּר שְׁלָשִׁים לְפִי אֲמַר חֲכָמִים וְאִף הִתְמִירוּ בְּהִסְרֵיהֶם וַיֵּשׁ דְּמַשְׁבָּשִׁי לִיהּ לְהֵאֵי אֵלֶּה דְרַב נַחֲמָן וְאִין לְהֶאֱרִיךְ בְּדַבְרֵיהֶם: אֵלֶּה לֵהֲלֵן הִיא אִסוּרָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ מִתְרִין. וְאֵי קָשִׁינָא וְהֵא מִפְקִינָן מִקְרָא בְּמַס' וִימָא פֶּרֶק בְּתָרָא (דף פא:): דְּרַרְיָךְ לַעֲשׂוֹת תּוֹסֶפֶת גְּבִי שָׁבֹת בֵּין בְּכַנְיָסְתָּהּ בֵּין בִּיצְאָתָּהּ לְהוֹסִיפָהּ מַחֵל עַל הַקֹּדֶשׁ אֲכָא לְמִימַר הֵהוּא פְּרָתָא לֹא קָא חֲשִׁיב בֵּינָן דְּלֹא הֵי אֵלֶּה כָּל שָׁהוּא וְכִי הֵהוּא שְׁעוּרָא גְמִי יֵהֵא מוֹדָה רַבָּן גְּמִלְאֵל דְּרַרְיָךְ לְהוֹסִיף: אֵלֶּה אֲמַר רַב אֲשִׁי רַבָּן גְּמִלְאֵל כו'. כְּלוּמַר וְזֵאֵי מִדְּאוּרֵיָתָא בְּטִיֵּל וְלֹא הֵינּוּ טַעֲמָא בְּהִקְאָמַר אֵלֶּה סְבִירָא לֵהּ כְּרַבֵּי יִשְׁמַעֲלֵל וְקָא זִינָן רַבָּן גְּמִלְאֵל מֵה כְּרַבֵּי יִשְׁמַעֲלֵל וְכֵן רַבָּן גְּמִלְאֵל לֵהּ שְׁבִיבָא תּוֹסֶפֶת שְׁבִיעִית גְּבִי נִסְכָּן קָנְתָנּוּ לְמַשָּׁה גְּבִי הֲדָזִי דְבָכֵל מִקּוֹם שׁוֹנֶה הֵי שְׁלֶשֶׁה בְּיַחֲד דְּכָךְ נִתְּנוּ אֵלֶּה וְזֵאֵי לְמִילָף סְמִכְיָהוּ רַחֲמֵנָא: בְּשַׁלְמָא מִי קִילְנָן כו' אֵלֶּה מִי גִשְׁמִים. מִרְבִּי בְּכִי הֵאֵי גּוֹנָא דְקִים לָן דְּלֹא פִסְקִי וְלִית בְּהוּ אִסוּר אֵלֶּה מֵהֵאֵי טַעֲמָא דְּמַפְרַשׁ אֲבָל אִי פִסְקִי אִית לֵהוּ אִסוּרָא בְּדִלְגָמָן דְּבָכֵל מְזִי דְפִסְקִי אִיבָא אִסוּרָא מִשּׁוּם דְּלֹאֵל וּמִנִּיתִי מִמִּקּוֹם רַחוּק בֵּינָן שְׁהִתְחִיל לְהִשְׁקוֹת שְׁלֹא יַפְסִיד שְׂדֵהוּ הַלֵּכֶךְ אִיבָא לְאוּקְמִי הֵבֵא דְלֹא פִסְקִי:

רְשׁוּת בְּכָל מִקּוֹם: קוֹרֵי הָעֵמֶר מִתַּר לְקוֹרֵי בִשְׁבֹת: שְׁהִיא שָׁל מַצָּה אַע"פ שְׁמַצָּא קוֹרֵי קוֹרֵי דְבִעֵינָן קוֹרֵיהּ לְשִׁמָּה אֲבָל אִם מַצָּא חֲרוֹשׁ אִינוּ חוֹרֵשׁ: הַלְכָתָא לְמַשְׁכָּא וְלֵדָה עֶשֶׂר גְּטוּעוֹת עַד ר"ה: קִרְאִי לְמִיבַר זְקֻנָּה שְׁלָשִׁים יוֹם קִדָּם רִאשׁ הַשָּׁנָה וְאִתּוּ בֵּית שְׁמַאי וְהֵלֵל וְנִירוּ מִפְסַח וְעַד עֶרְצַת: מִמִּילָא שְׁמַעַת מִנֵּה דְזָקֵנָה אִסוּר לַחֲרֵשׁ: אֵלֶּה הַלְכָתָא לְרַבֵּי יִשְׁמַעֲלֵל דְּלֹא נִפְק לִיהּ מִקְרָאֵי דְדַרְשׁ לְקָרָא לְדַרְשָׁה אַחֲרִינָא לְהוֹצִיא קוֹרֵי הָעֵמֶר: מִדְּאוּרֵיָתָא בְּטִיֵּל כְּלוּמַר אֲשַׁכְּחוּ סִמָּךְ מִן הַתּוֹרָה לְהִכִּי בְּטִיֵּל הַלְכָתָא: מֵאִין דְּאִמַר הַלְכָתָא דְלַפְנֵי ר"ה אִסוּר: אִתָּא גְזֵרָה שְׁנֵה עֲקָרָה לְהַלְכָתָא כְּלוּמַר מִשּׁוּם גְזֵרָה שְׁנֵה דְאִינֵיהּ גַּמְרִי מִנְפָּשִׁיהּ מַשְׁבֹּת בְּטִיֵּל הַלְכָתָא הֵא אִין אֲדָם זָן ג"ס מַעֲמָנוּ: כּוּי גַּמְרִי הַלְכָתָא בְּזַמְנָא שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קִים כּוּי גַּמְרִי הַלְכָתָא, בְּזַמְנָא שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קִים — דּוּמְקֵא דְנִיִּסוּף הַמִּים. אֲבָל בְּזַמְנָא שְׁאִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִים — לֹא. אֲבָל לֹא מִמִּי הַגְּשָׁמִים וּמִמִּי הַקִּילּוֹן. בְּשַׁלְמָא מִי קִילּוֹן — אִיבָא טִירְחָא יִתִּירָא, אֵלֶּה מִי גִשְׁמִים מֵאִי טִירְחָא אִיבָא? אֲמַר רַבִּי אִילְעָא אֲמַר יוֹחָנָן: גְזִירָה מִי גִשְׁמִים אִטּוּ מִי קִילּוֹן. רַב אֲשִׁי אֲמַר: מִי גִשְׁמִים גּוֹפְיָיהוּ לִידֵי מִי קִילּוֹן אָתוּ. וְקַמְפִּילְגִי בְּדַרְבֵּי זִירָא. דְּאֲמַר רַבִּי זִירָא אֲמַר רַבָּה בַר יִרְמְיָה אֲמַר שְׁמוּאֵל: נִהְרוֹת הַמוֹשְׁכִין מִים מִן הָאֲגָמִים מוֹתֵר לְהִשְׁקוֹת מִהֵן בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד.^(א) מָר אִית לִיהּ דְרַבֵּי זִירָא, וּמָר לִית לִיהּ דְרַבֵּי זִירָא. "גּוֹפָא, אֲמַר רַבִּי זִירָא אֲמַר רַבָּה בַר יִרְמְיָה אֲמַר שְׁמוּאֵל: נִהְרוֹת הַמוֹשְׁכִין מִים מִן הָאֲגָמִים — מוֹתֵר לְהִשְׁקוֹת מִהֵן בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. "אִיתִיבִיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זִירָא: אֲבָל לֹא מִמִּי גִשְׁמִים וְלֹא מִמִּי קִילּוֹן! אֲמַר לִיהּ: יִרְמְיָה בְּרִי, הֵינִי אֲגָמִים דְּבָכֵל — כְּמֵיֵא דְלֹא פִסְקִי דָמוּ. "תָּנוּ רַבָּנִן: הַפְּסִיקוֹת וְהַבְּרִיכוֹת שֶׁנִּתְמַלְאוּ מִים מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב — אִסוּר לְהִשְׁקוֹת מִהֵן בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְאִם הִתְּה אֲמַת הַמַּיִם עוֹבְרַת בֵּינֵיהֶן — מוֹתֵר. "אֲמַר רַב פִּפְּא: וְהוּא שְׁרוּבָה שֶׁל אוֹתָהּ שְׂדֵה שׁוֹתָה מֵאוֹתָהּ אֲמַת הַמַּיִם. רַב אֲשִׁי אֲמַר: אִף עַל פִּי שְׁאִין רוּבָה שֶׁל אוֹתָהּ שְׂדֵה שׁוֹתָה, כִּיּוֹן דְקָא מְשַׁכָּא וְאֵתֵיא, מִימָר אֲמַר: אִי לֹא שְׁתֵּיא לְחַד יוֹמָא — תִּשְׁתִּי לְתִירִי וּתְלַתָּא יוֹמִי. "תָּנוּ רַבָּנִן: בְּרִיכָה שְׁנוּטָפַת מִים מִשְׁדָּה בֵּית הַשְּׁלַחִין זו — מוֹתֵר לְהִשְׁקוֹת מִמֶּנָּה שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחִין אַחֲרָת. "וְהָא עֲבִידָא דְפִסְקָא! אֲמַר רַבִּי יִרְמְיָה: וְעַדִּין הִיא מְטַפָּטַת. אֲמַר אֲבִיִי: וְהוּא שְׁלֹא פִסַּק מַעְיִין רֵאשׁוֹן.^{סו} "תַּנְגָּא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסֵיָא אוֹמַר: שְׁתֵּי עֲרוּגוֹת זו לְמַעְלָה מִזוֹ — לֹא יִדְלָה מִן הַתַּחְתּוֹנָה וְיִשְׁקָה אֶת הָעֲלִיוֹנָה. יוֹתֵר עַל כֵּן אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר שְׁמַעוֹן: אֲפִילוּ עֲרוּגָה אַחַת חֲצִיָּה נְמוּף וְחֲצִיָּה גְבוּהָ — לֹא יִדְלָה מִמֶּקוֹם נְמוּף וְיִשְׁקָה לְמֶקוֹם גְּבוּהָ. "תָּנוּ רַבָּנִן: מְדִלִין לִירְקוֹת כְּדִי לְאוּכְלָן, וְאִם בְּשִׁבִּיל לִיִּיפוּתָן — אִסוּר. רַבִּינָא וְרַבָּה תּוֹסְפָאָה הוּוּ קָא אֲזִילִי בְּאוּרְחָא. חֲזוּ לְהֵהוּא גְבָרָא דִּתְהוּ דְלִי דְוּוּלָא בְּחוּלָא דְמוֹעֲדָא, אֲמַר לִיהּ רַבָּה תּוֹסְפָאָה לְרַבִּינָא: לִיתִי מָר לְשִׁמְתִּיָּה. אֲמַר לִיהּ: וְהַתַּנְגָּא: מְדִלִין לִירְקוֹת כְּדִי לְאוּכְלָן. אֲמַר לִיהּ: מִי סְבַרְתָּ מֵאִי "מְדִלִין" — מְדִלִין מְיָא? מֵאִי

שְׁנֵכָנָם לַשְּׁבִיעִית, וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית שְׁיַצָּא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית.^(אבא) רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל אוֹמַר: מָה חֲרִישׁ רִשׁוּת, אִף קָצִיר — רִשׁוּת, יַצָּא קָצִיר הָעוֹמֵר שֶׁהִיא מַצּוּה! אֵלֶּה אֲמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: כּוּי גְמִירֵי הַלְכָתָא — לְמִישְׁרֵי יִלְדָּה. קִרְאִי — לְמִיסַר זְקִינָה. וְכִיּוֹן דְּהַלְכָתָא לְמִישְׁרֵי יִלְדָּה, לֹאֹ מִמִּילָא זְקִינָה אִסִּירָה!? אֵלֶּה: הַלְכָתָא לְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל, קִרְאִי לְרַבִּי עֲקִיבָא. וְרַבִּי יוֹחָנָן אֲמַר: רַבָּן גְּמִלְיָאל וּבֵית דִּינוּ מְדְאוּרֵיָיתָא בְּטַל לְהוּ. מֵאִי טַעֲמָא? גַּמַר "שְׁבֹת" "שְׁבֹת" מִשְׁבֹּת בְּרֵאשִׁית. מָה לְהֵלֵן — הִיא אִסוּרָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ מוֹתֵרִין, אִף כָּאן — הִיא אִסוּרָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ מוֹתֵרִין. מִתְקִיף לֵה רַב אֲשִׁי: מֵאִן דְּאִמַר הַלְכָתָא — אֵתֵיא גְזֵרָה שְׁוֹה עֲקָרָה הַלְכָתָא? וּמֵאִן דְּאִמַר קִרָא — אֵתֵיא גְזֵרָה שְׁוֹה עֲקָרָה קִרָא?^(א) אֵלֶּה אֲמַר רַב אֲשִׁי: רַבָּן גְּמִלְיָאל וּבֵית דִּינוּ סְבָרִי לֵה כְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל, דְּאִמַר הַלְכָתָא גְמִירִי לֵה. וְכִי גְמִירִי הַלְכָתָא, בְּזַמְנָא שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קִים — דּוּמְקֵא דְנִיִּסוּף הַמִּים. אֲבָל בְּזַמְנָא שְׁאִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִים — לֹא. אֲבָל לֹא מִמִּי הַגְּשָׁמִים וּמִמִּי הַקִּילּוֹן. בְּשַׁלְמָא מִי קִילּוֹן — אִיבָא טִירְחָא יִתִּירָא, אֵלֶּה מִי גִשְׁמִים מֵאִי טִירְחָא אִיבָא? אֲמַר רַבִּי אִילְעָא אֲמַר יוֹחָנָן: גְזִירָה מִי גִשְׁמִים אִטּוּ מִי קִילּוֹן. רַב אֲשִׁי אֲמַר: מִי גִשְׁמִים גּוֹפְיָיהוּ לִידֵי מִי קִילּוֹן אָתוּ. וְקַמְפִּילְגִי בְּדַרְבֵּי זִירָא. דְּאֲמַר רַבִּי זִירָא אֲמַר רַבָּה בַר יִרְמְיָה אֲמַר שְׁמוּאֵל: נִהְרוֹת הַמוֹשְׁכִין מִים מִן הָאֲגָמִים מוֹתֵר לְהִשְׁקוֹת מִהֵן בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד.^(א) מָר אִית לִיהּ דְרַבֵּי זִירָא, וּמָר לִית לִיהּ דְרַבֵּי זִירָא. "גּוֹפָא, אֲמַר רַבִּי זִירָא אֲמַר רַבָּה בַר יִרְמְיָה אֲמַר שְׁמוּאֵל: נִהְרוֹת הַמוֹשְׁכִין מִים מִן הָאֲגָמִים — מוֹתֵר לְהִשְׁקוֹת מִהֵן בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. "אִיתִיבִיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זִירָא: אֲבָל לֹא מִמִּי גִשְׁמִים וְלֹא מִמִּי קִילּוֹן! אֲמַר לִיהּ: יִרְמְיָה בְּרִי, הֵינִי אֲגָמִים דְּבָכֵל — כְּמֵיֵא דְלֹא פִסְקִי דָמוּ. "תָּנוּ רַבָּנִן: הַפְּסִיקוֹת וְהַבְּרִיכוֹת שֶׁנִּתְמַלְאוּ מִים מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב — אִסוּר לְהִשְׁקוֹת מִהֵן בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְאִם הִתְּה אֲמַת הַמַּיִם עוֹבְרַת בֵּינֵיהֶן — מוֹתֵר. "אֲמַר רַב פִּפְּא: וְהוּא שְׁרוּבָה שֶׁל אוֹתָהּ שְׂדֵה שׁוֹתָה מֵאוֹתָהּ אֲמַת הַמַּיִם. רַב אֲשִׁי אֲמַר: אִף עַל פִּי שְׁאִין רוּבָה שֶׁל אוֹתָהּ שְׂדֵה שׁוֹתָה, כִּיּוֹן דְקָא מְשַׁכָּא וְאֵתֵיא, מִימָר אֲמַר: אִי לֹא שְׁתֵּיא לְחַד יוֹמָא — תִּשְׁתִּי לְתִירִי וּתְלַתָּא יוֹמִי. "תָּנוּ רַבָּנִן: בְּרִיכָה שְׁנוּטָפַת מִים מִשְׁדָּה בֵּית הַשְּׁלַחִין זו — מוֹתֵר לְהִשְׁקוֹת מִמֶּנָּה שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחִין אַחֲרָת. "וְהָא עֲבִידָא דְפִסְקָא! אֲמַר רַבִּי יִרְמְיָה: וְעַדִּין הִיא מְטַפָּטַת. אֲמַר אֲבִיִי: וְהוּא שְׁלֹא פִסַּק מַעְיִין רֵאשׁוֹן.^{סו} "תַּנְגָּא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסֵיָא אוֹמַר: שְׁתֵּי עֲרוּגוֹת זו לְמַעְלָה מִזוֹ — לֹא יִדְלָה מִן הַתַּחְתּוֹנָה וְיִשְׁקָה אֶת הָעֲלִיוֹנָה. יוֹתֵר עַל כֵּן אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר שְׁמַעוֹן: אֲפִילוּ עֲרוּגָה אַחַת חֲצִיָּה נְמוּף וְחֲצִיָּה גְבוּהָ — לֹא יִדְלָה מִמֶּקוֹם נְמוּף וְיִשְׁקָה לְמֶקוֹם גְּבוּהָ. "תָּנוּ רַבָּנִן: מְדִלִין לִירְקוֹת כְּדִי לְאוּכְלָן, וְאִם בְּשִׁבִּיל לִיִּיפוּתָן — אִסוּר. רַבִּינָא וְרַבָּה תּוֹסְפָאָה הוּוּ קָא אֲזִילִי בְּאוּרְחָא. חֲזוּ לְהֵהוּא גְבָרָא דִּתְהוּ דְלִי דְוּוּלָא בְּחוּלָא דְמוֹעֲדָא, אֲמַר לִיהּ רַבָּה תּוֹסְפָאָה לְרַבִּינָא: לִיתִי מָר לְשִׁמְתִּיָּה. אֲמַר לִיהּ: וְהַתַּנְגָּא: מְדִלִין לִירְקוֹת כְּדִי לְאוּכְלָן. אֲמַר לִיהּ: מִי סְבַרְתָּ מֵאִי "מְדִלִין" — מְדִלִין מְיָא? מֵאִי

"מְדִלִין"

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

ד

 עין משפט נר מצוה
--

	א סמג עשין קצט:
	ב מו"י פז' מהל' תמידים ומוספין הל' ו:
	ג טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ג:
	ד מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' א:
	ה טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ג:
	ו מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' א:
	ז טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ג:
	ח מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' א:
	ט טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ג:
	י מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' א:
	יא טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ג:
	יב מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' א:
	יג טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ג:
	יד מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' א:
	טו טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ג:
	טז מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ב:
	יז טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ד:
	יח מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ב:

לְשָׁנָה יוֹם לַפָּנֵי רִאשׁ הַשָּׁנָה דְּהֵינּוּ בְּחֵילָנִת זְקֻנָּים לֹא תִימָא דְלֵכְכּי אֲחֵנָא הַלְכָתָא אֵלֶּה סָבַר רַב נַחֲמָן דְּאִסוּר שְׁלָשִׁים לְפִי אֲמַר חֲכָמִים וְאִף הִתְמִירוּ בְּהִסְרֵיהֶם וַיֵּשׁ דְּמַשְׁבָּשִׁי לִיהּ לְהֵאֵי אֵלֶּה דְרַב נַחֲמָן וְאִין לְהֶאֱרִיךְ בְּדַבְרֵיהֶם: אֵלֶּה לֵהֲלֵן הִיא אִסוּרָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ מִתְרִין. וְאֵי קָשִׁינָא וְהֵא מִפְקִינָן מִקְרָא בְּמַס' וִימָא פֶּרֶק בְּתָרָא (דף פא:): דְּרַרְיָךְ לַעֲשׂוֹת תּוֹסֶפֶת גְּבִי שָׁבֹת בֵּין בְּכַנְיָסְתָּהּ בֵּין בִּיצְאָתָּהּ לְהוֹסִיפָהּ מַחֵל עַל הַקֹּדֶשׁ אֲכָא לְמִימַר הֵהוּא פְּרָתָא לֹא קָא חֲשִׁיב בֵּינָן דְּלֹא הֵי אֵלֶּה כָּל שָׁהוּא וְכִי הֵהוּא שְׁעוּרָא גְמִי יֵהֵא מוֹדָה רַבָּן גְּמִלְאֵל דְּרַרְיָךְ לְהוֹסִיף: אֵלֶּה אֲמַר רַב אֲשִׁי רַבָּן גְּמִלְאֵל כו'. כְּלוּמַר וְזֵאֵי מִדְּאוּרֵיָתָא בְּטִיֵּל וְלֹא הֵינּוּ טַעֲמָא בְּהִקְאָמַר אֵלֶּה סְבִירָא לֵהּ כְּרַבֵּי יִשְׁמַעֲלֵל וְקָא זִינָן רַבָּן גְּמִלְאֵל מֵה כְּרַבֵּי יִשְׁמַעֲלֵל וְכֵן רַבָּן גְּמִלְאֵל לֵהּ שְׁבִיבָא תּוֹסֶפֶת שְׁבִיעִית גְּבִי נִסְכָּן קָנְתָנּוּ לְמַשָּׁה גְּבִי הֲדָזִי דְבָכֵל מִקּוֹם שׁוֹנֶה הֵי שְׁלֶשֶׁה בְּיַחֲד דְּכָךְ נִתְּנוּ אֵלֶּה וְזֵאֵי לְמִילָף סְמִכְיָהוּ רַחֲמֵנָא: בְּשַׁלְמָא מִי קִילְנָן כו' אֵלֶּה מִי גִשְׁמִים. מִרְבִּי בְּכִי הֵאֵי גּוֹנָא דְקִים לָן דְּלֹא פִסְקִי וְלִית בְּהוּ אִסוּר אֵלֶּה מֵהֵאֵי טַעֲמָא דְּמַפְרַשׁ אֲבָל אִי פִסְקִי אִית לֵהוּ אִסוּרָא בְּדִלְגָמָן דְּבָכֵל מְזִי דְפִסְקִי אִיבָא אִסוּרָא מִשּׁוּם דְּלֹאֵל וּמִנִּיתִי מִמִּקּוֹם רַחוּק בֵּינָן שְׁהִתְחִיל לְהִשְׁקוֹת שְׁלֹא יַפְסִיד שְׂדֵהוּ הַלֵּכֶךְ אִיבָא לְאוּקְמִי הֵבֵא דְלֹא פִסְקִי:

עין משפט גור מצורה
א טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ה: ב מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ג: ג מו"י פב' מהל' שמיטה ויובל הל' ב: ד סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ו: ה מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ג: ו סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ו: ז מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ג: ח סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח סי' תקמד סעי' ב: ט מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ד:

מִדְּלִין לִירְקוֹת. מִמָּקוֹם עִמָּךְ קָרִי דְלוּי לְאֶכַל הַתִּירוֹ לֶאֱכַל לְיָפוֹת אֶפְסֵלוּ לִיכָא טוּרְחָא לֹא הִתִּירוּ:
כָּךְ מַזֵּל בְּשֵׁל עֲנִיִּים. דְּכִי אֶסֶר רַחֲמֵנָא לִקַּח עוֹלָלוֹת ה"מ בְּשַׁעַת בְּצִרְיָה כְּדַחֲבִיב (דְּכָרִים כ"ד:כ"א) כִּי תִבְצֹר כְּרָמָךְ לֹא תַעֲזוּלֵל אֶסוּר עוֹלָלוֹת עָלֶיהֶו:
מִפְּנֵי שְׂמֵכָשִׁיר אֲנִשְׁיָה לְזִרְיעָה. וְנִרְאִית חֲרִישָׁה מִמֶּשׁ שְׁסֹבְרִין רֹזְאִין שְׁלֹכָךְ מִתַּכְּפֹן אִי נָמִי חֲשִׁיב לִיָּה עֲבוֹדַת קִרְקַע מִמֶּשׁ וְאִע"ג שְׁאִינוּ מִתַּכְּפֹן לְכָךְ מֵיִהוּ מְלֹאכָה הִיא וְאִע"ג דְּאִמֵּר ר' שְׁמַעוֹן דְּבַר שְׁאִין מִתַּכְּפֹן מִתֵּר הָא אִמְרִינן . מוֹדָה ר' שְׁמַעוֹן בְּפָסִיק רִישָׁה וְלֹא יְמוּת וְרַבָּנן סָבְרִי כִּינּוּן דַּע"י שְׁנַי עָבִיד לִיָּה לֹא מְלֹאכָה הִיא וְיִמְתֵּר דָּלָא שְׂמָה חֲרִישָׁה:
זְכֵּלוּ מוֹכִיחַ עָלֶינוּ. דְּלִיכָא לְמַחֲשֵׁ לְהָא דִּמְאֹן דְּחַזִּי הַחֲפִירָה (. לֹא) חַזִּי לִיָּה לְזָכַל שְׁבַחֲפִירָה:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

וְאִע"ג דְּאִיכָא טוּרְחָא וְתִירָא בְּשַׁבִּיל שְׁלוּפֵי בְּשִׁהֲרִקוֹת רְצוּפִין נוֹטֵל מִהֶן מִבְּנֵיתִים לְאֶכְלָן מִתֵּר לִיפּוֹתָן אֶסוּר בְּשַׁבִּיל לְיָפוֹתָן אוֹתָם שְׁנִשְׂאָרִים:
הַמַּזֵּל תּוֹנֵשׁ בְּנִפְטִים שְׁשִׁנָּן בְּיָחַד יוֹתֵר מִזְּאִי:
בְּשֵׁל עֲנִיִּים בְּפֹאֵה א"נ עוֹלָלוֹת שְׁאִין לוֹ לֹא כְּתָף וְלֹא גִטָּף:
בְּנָכִי בּוֹרוֹת תַּחַת הַגָּפְטִים וְיִתִּים וְנוֹתָן דְּבָסִם מִיָּס:
עוֹנִיּוֹת עֲגוּל סָבִיב כְּמוֹ עָג עוֹנָה וְעַמֵּד בְּתוֹכָהּ (תַּעֲנִית דָּף יט.) וּבְדִידִין נָמִי הֵן גְּמוּת:
צִיתָאִי מְקוֹס:
לְמַעֲבַד בְּנָכִי עוֹנִיּוֹת וְהִכִּי שְׂרִי וְהָא תַנּוּ אִין עוֹשִׂין עוֹנִיּוֹת:
הָא בְּחֻדְתִּי שְׁמַעוּלָס לֹא הִיוּ שֵׁם עוֹנִיּוֹת אֶסוּר לַעֲשׂוֹת בְּחֵלוּ שֶׁל מוֹשֵׁד דְּאִיכָא טוּרְחָא וְתִירָא אֲבָל עֲתִיקֵי שְׂבָבָר הִיוּ לוֹ שֵׁם עוֹנִיּוֹת וְנִסְתַּמּוּ מִתֵּר לַחֲזֹר וּלְחַפְדָּן בְּחֵלוּ שֶׁל מוֹשֵׁד:
מִפְּנֵי שְׁנִרְאָה כְּעוֹזֵר לְצַרְךָ שְׂבִיעִית שְׁהִרִי חוֹפֵר כְּעוֹזֵר:
שְׂמֵכָשִׁיר אֲנִשְׁיָה לְזִרְיעָה כְּשַׁחוֹפֵר הָאִמָּה וּמִיחַ הַעֵפֶר שְׂבֹאֲמָה עַל שַׁפַּת הָאִמָּה מִתַּכּוֹן אֲנִשְׁיָה לְזִרְיעָה דַּעֲבִיד לָּהּ אֶרְעָא רַכִּיכָא:
דָּקָא אֲתוּ מִיָּא בְּתֵרָה דְּכִי חֲפֵר בְּאִמָּה אֲתוּ לְאֶלְתֵּר מִיָּס בְּהָדִי חֲפִירָה:
מ"ד מִפְּנֵי שְׂמֵכָשִׁיר אֲנִשְׁיָה לְזִרְיעָה אִכָּא אִע"ג דְּאֲתִי מִיָּא בְּתֵרָה דְּהָא שְׁלָא אֶרְעָא רַכִּיכָא אֲנִשְׁי הָאִמָּה:
וּמ"ד מִפְּנֵי שְׁנִרְאָה כְּעוֹזֵר לִיכָא דְּהָא אֲתִי מִיָּא וּבְעוֹזֵר לִיכָא מִיָּס וּלְכָךְ לֹא דְמִי לְעוֹזֵר:
אֵלָּא לְעוֹלָס דָּלָא אֲתוּ מִיָּא בְּתֵרָה וְאִיכָא בִּיעִיָּהוּ דְּשָׁקִיל וְשָׁדִי לְכַרְאִי דְּחֲפִיר בְּאִמָּה וְשָׁדִי עֶפֶר לְכַרְאִי רַחוּק מֵאֲנָפִי אִמָּה דָּלָא מַכְשִׁיר אֲנִשְׁיָה לְזִרְיעָה:
מֵאֵן דְּאִמֵּר מִפְּנֵי שְׁנִרְאָה כְּעוֹזֵר אִיכָא דְּהָא חֲפִיר וְלֹא אֲתוּ מִיָּא בְּתֵרָה:
בְּדֻבְכֵיתָה מִנַּח לִיָּה. אֲמִיכֵר מִתְּנִי לָּהּ מִפְּנֵי שְׁנִרְאָה כְּעוֹדֵר, וְקִשְׂיָא לִיָּה דְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אֲדַרְבֵּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה:
וּמִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה כָּל שְׁנִרְאָה כְּעוֹדֵר אֶסוּר? ^[א]וּרְמִינָהּ:
עוֹשָׂה אָדָם אֶת זְכֵּלוֹ אוֹצֵר. רַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר, עַד שִׁיעָמִיק שְׁלִשָּׁה טַפָּחִים, אוֹ עַד שִׁיעִגְבִּיָּה שְׁלִשָּׁה טַפָּחִים. הִיָּה לוֹ דְּבָר מוּעָט — מוֹסִיף עָלָיו וְהוֹלָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר עַד שִׁיעָמִיק שְׁלִשָּׁה אוֹ עַד שִׁיעִגְבִּיָּה שְׁלִשָּׁה, אוֹ עַד שְׂשִׁיתָן עַל הַסֵּלַע! רַבִּי יִזְרָא וְרַבִּי אֲבָא בַר מַמְל, חַד אָמַר:
כָּגוֹן שְׁהַעֲמִיק, וְחַד אָמַר:
זִיכְּלוּ מוֹכִיחַ עָלָיו. "וּמִתְקַנִּין אֶת הַמְּקוּלָקְלַת בְּמוּעָד. מֵאִי מְקוּלָקְלַת? אָמַר רַבִּי אֲבָא:
שָׂאֵם הִיתָה עֲמוּקָה טַפַּח — מַעֲמִידָה עַל שְׂשָׁה טַפָּחִים. פְּשִׁיטָא, חֲצִי טַפַּח עַל שְׁלִשָּׁה טַפָּחִים, כִּינּוּ דְלָא עֹבֵר מִיָּא — לֹא כָּלוּם הוּא. טַפָּחִיִּים עַל שְׁנַיִם עָשָׂר, דְּקָא טֶרַח טוּרְחָא יִתִּירָא — לֹא. "טַפָּחִיִּים עַל שְׂבָעָה מַהוּ? הֵכָא חֲמַשָּׁה קָא מַעֲמִיק, וְהֵכָא חֲמַשָּׁה קָא מַעֲמִיק, אוֹ דְלָמָּא:
כִּינּוּ דְאִיכָא טַפַּח יִתִּירָא — אִיכָא טוּרְחָא טְפִי? תִּיקוּ. "אֲבִי שְׂרָא לְבָנִי בַר הַמֶּדֶה לְשַׁחוּפִי נִהָרָא. רַבִּי יִרְמְיָה שְׂרָא לָּהּ לְבָנִי סְכוּתָא לְמִיכָרָא נִהָרָא טְמִימָא. רַב אֲשִׁי שְׂרָא לָּהּ לְבָנִי מִתָּא מַחֲסִיא לְאִקְדוּחֵי גֵהֵר בּוֹרַנִיץ. אָמַר:
כִּינּוּ דְשְׁתוּ מִיַּנְיָה רַבִּים — כְּרַבִּים דְּמִי, וְתַנּוּ:
עוֹשִׂין כָּל צוּרְכֵי רַבִּים. וּמִתְקַנִּין אֶת

קִילְקוּלֵי

מִעַט זָכַל קָדָם שְׂבִיעִית לְהוֹסִיף עָלָיו בְּשַׁבִּיעִית:
עַד שִׁיעָמִיק שְׁלִשָּׁה אוֹ שְׂשִׁית הַזָּכַל עַל הַסֵּלַע שְׂבַשְׂבָּה דָּלָא נִרְאָה כְּמוֹכַל וְהִכִּי שְׂרִי רַבִּי אֶלְעָזָר לַחֲפֵר וְלַהַעֲמִיק בְּשַׁבִּיעִית וְלֹא חִישׁ לְנִרְאָה כְּעוֹזֵר:
כָּגוֹן שְׁהַעֲמִיק קָדָם לְכֹן כְּלוּמֵר הָא דְאִמֵּר רַבִּי אֶלְעָזָר עַד שִׁיעָמִיק לֹא אִמֵּר עַד שִׁיעָמִיק בְּשַׁבִּיעִית אֵלָּא שְׂהִיָּה עִמָּךְ קָדָם שְׂבִיעִית:
זְכֵּלוּ מוֹכִיחַ עָלָיו כְּלוּמֵר אִע"ג דְּמַעֲמִיק בְּשַׁבִּיעִית הוּא נִרְאָה כְּעוֹזֵר וְאֶסוּר הֵכָא מִתֵּר שְׁהִרִי זְכֵּלוּ שְׂמַיחַ לָשֵׁם מוֹכִיחַ עָלָיו דָּלָא עָבִיד מִשּׁוּם עוֹזֵר:
שָׂאֵם הִיתָה עֲמָקָה טַפַּח כְּלוּמֵר שְׁלִכְתַּחלָּה הִיָּה שֵׁם אִמֵּת הַמִּיָּס בַּת שָׁשֶׁה טַפָּחִים וְנִסְתַּמָּה עַד טַפַּח מַעֲמִידָה עַד שָׁשֶׁה טַפָּחִים כְּלוּמֵר חוֹתֵר וּמַעֲמִיק אוֹתָן חֲמַשָּׁה טַפָּחִים שְׁנִסְתַּמָּה:
חֲצִי טַפַּח עַל שְׁלִשָּׁה בַּת הָיְתָה בַּתחַלָּה בַּת שְׁלִשָּׁה טַפָּחִים וְנִסְתַּמָּה עַד חֲצִי טַפַּח דְּנִזְדָּאִי אִינוּ חוֹתֵר וְחוֹפֵר אוֹתָן שְׁנֵי טַפָּחִים וּמִחֲצָה אִע"ג דְּהִיוּ דוּמִיא דְּהָיְתָה עֲמָקָה טוֹפַח וּמַעֲמִידָה עַל ו' טוֹפָחִים:
כִּינּוּ דְמַעֲקָרָא לֹא עָבְרִי בָּהּ מִיָּא שְׁפִיר לֹא קָדָם לְכֹן וְלֹא עָבְשׁוּ הִיו טוּרְחָא דָּלָא גְרִיךְ:
טַפָּחִים עַל שְׁנַיִם עָשָׂר דְּלִכְתַּחלָּה הָיְתָה שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר וְנִסְתַּמָּה עַד שְׁנֵי טַפָּחִים אֶסוּר לַהַעֲמִיק עוֹד עַד ו' טַפָּחִים עַל אוֹתָן שְׁנַיִם הָרַאשׁוּנִים מִשּׁוּם דְּהִיו טוּרְחָא וְתִירָא דְקָא מַעֲמִיק כָּל כָּךְ וְלַהַגְבִּיָּה קִרְקַעִית הַנִּמָּא לְמַעֲלָה מַשְׁשָׁה טַפָּחִים:
טַפָּחִים עַל שְׂבָעָה טַפָּחִים וְנִסְתַּמָּה עַד שְׁנֵי טַפָּחִים:
מַהוּ לַהַעֲמִיק כָּל כָּךְ בְּקִרְקַע:
וְהֵכָא נָמִי לֹא מַעֲמִיק בְּמוּשֵׁד אֵלָּא חֲמַשָּׁה טַפָּחִים:
כִּנּוּ דְאִכָּא טַפַּח יִתִּירָא לָּלָא גְרִיךְ. כָּל הַטַּפַּח [דְּסָנִי בַד]:
אִיכָא טוּרְחָא טְפִי שְׂשׁוּסָה עֲצִמוּ בְּשַׁבִּיל אוֹתוֹ טַפַּח יוֹתֵר מִזְּאִי:
לְשַׁחוּפִי גֵהֵרָא לְעָקֵר עֲנִפֵי אִילָנוֹת הַגְּדָלִים בְּנִהֵר:
לְמִיכָרָא גֵהֵרָא טְמִימָא לְפָנוֹת מְקוֹר הַמַּעַן שְׁנִסְתַּם:
לְאִקְדוּחֵי גֵהֵרָא לְפָנוֹת שְׂרָטוֹן

שְׂבֹאֲמָעָה הִנֵּהר:
בּוֹרַנִין שֵׁם הִנֵּהר:

מסורת הש"ס
א משנה פאה
ב סוכה כא:
ג משנה שביעית
תורה אור השלם

ובקצורכם את־קציר ארצכם לא־תכלה פאת שדה בקצורד ולקט קצירד לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה אֱלֹהֵיכֶם [ויקרא כג, כב]

ובקצורכם את־קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה לקצר ולקט קצירד לא תלקט [ויקרא יט, ט]

ה:

	עין משפט גזר מצוה
---------------------------------------	----------------------------------

א סמג עשין רלח:

ב מיי' פח' מהל' טומאת מות הל' ט:

ג סמג עשין רלח:

ד מיי' פח' מהל' טומאת מות הל' ט:

ה סמג עשין רלח:

ו מיי' פח' מהל' טומאת מות הל' ט:

ז סמג עשין רלא:

ח מיי' פח' מהל' טומאת מות הל' ט:

א: מיי' פו' מהל' קרבן פסח הל' ח:

י מיי' פו' מהל' קרבן פסח הל' ח:

יא סמג עשין לא:
יב מיי' פח' מהל' טומאת מות הל' א:

יג מיי' פי' מהל' טומאת מות הל' א:

יד מיי' פח' מהל' טומאת מות הל' ד:

טו מיי' פח' מהל' טומאת מות הל' י:

טז מיי' פי' מהל' טומאת מות הל' י:

יז מיי' פי' מהל' טומאת מות הל' י:

אין מצינין. אין גריך ציון ואי גבי יום טוב מירי הבריתא איכא לפרש אסור קרי עלא נשם דרך שמחשב בשעות אי זה מהן להקשות אי זה מהן שלא לציון ואסור לטורח ביום טוב:
עצם בשעורה. והוא הדין יותר מפשעורה כדמוכח בסמוך אינו מטמא באהל והאי דנקט בפשעורה משום דבהאי שעורא מטמא במגע דהכי הלכה למשה מסיני כדאמרין בפשיטת חלין (חולין דף קכו:): שאינו מטמא באהל. כגון תקנד רקב כדאיתא בהעור והרטוב (חלין דף קכו: נשם) ונדה שנקרש בה הקר כדלקמן בשמעתין ואפלו איכא ספק טמאה שמטמא בהסט בלא נגיעה לא הצריכום ציון דהסט לאו מלתא דשכיחא היא שגדרם על קנה שטמאה עליו ולכך לא הקמירו חכמים לציו משום הסט: אילן המסך על הארץ. סמוך לבית הקברות דמספקא לן אי איכא טמאה תחתיו אי לא מסתמא אחרין דמת תחתיו פיון דדרך מקום צנוע הוא ולכך בעי ציון ע"א דודעינן ודאי דאיכא טמאה תחת נוף אחד של אילן ויש הפרש בין נוף להכדו ואין ידוע באתה מקום נשנה ודאי נמי איכא לפרש גבי אבנים שיש אבנים זו אצל זו הבולטות מן הנדר: מנפח אדם בית הפרם והולך. דמסתמא ליכא למימר שהגיעה המחרישה עד המת וליכא לאחזוקי מקום טהור בטמא מספק אלא חכמים הקמירו משום חומרא דטהרות ומשום דכי הקלו דליכא ספיקא דאוריתא הס אמרו והס אמרו ולא היו רגילים לקבר מתים בעמק כי השתא בזמן הזה הלכך לא חשבינן שמה המת בעמק תחת המחרישה ומן הדיו אפילו נפוח לא גריך כי אם חומרא בטירות שהקמירו חכמים בדבר ואמאי לא חש שיהא מת בפרקע ואין נוגע בו ומטמא באהל אי נמי בלא המחרישים מן הצדדים הוו מטמאין לאדם באהל אלא שמע מנה דלא מטמא באהל:
יש בה אילנות בידוע שנקרש בה קבר אין בה אילנות בידוע שאבד בה קבר. דמנא ההם (תוספתא דאהלות פי"ו) שדה שאבד בה הקר אינה נטעת כל גטע וכגון שקראייה לאילנות ויש לנו לומר דמסתמא אם לא שאבד בה קבר היו נוטעים בתוכה אי נמי בידוע לאו דוקא ואגב דנקט רישא בידוע נקט סיפא בידוע וכן צ"ל לפי הקונטרס:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

קרי עליה: "ושם דרך ארצנו בישע אלהים". ^(אב) **תנו רבנן:** אין מצינין לא על כזית מן המת, ולא על עצים כשעורה, ולא על דבר שאינו מטמא באהל. **אבל מצינין על השדרה, ועל הגולגולת, על רוב בנן, ועל רוב מנן המת.** **"ואין מצינין על הוודאות, אבל מצינין על הספיקות.** **ואלו הן הספיקות: סככות ופרעות ובית הפרס. ואין מעמידין ציון במקום טומאה, שלא להפסיד את הטהרות. ואין מרחיקין ציון ממקום טומאה, שלא להפסיד את ארץ ישראל.** **וכזית מן המת אינו מטמא באהל? והא תנן: אלו שמטמאין באהל — כזית מן המת!** **"אמר רב פפא: הכא בכזית מצומצם עסקינן, דסוף סוף מייחסר חסר. מוטב ישרפו עליו תרומה וקדושים לפי שעה, ואל ישרפו עליו לעולם.** **ואלו הן הספיקות: סככות ופרעות.** ^(א) **סככות — אילן המיסה על הארץ. פרעות — אבנים פרועות היוצאות מן הנדר. בית הפרס, בדתנן: החורש את הקבר הרי הוא עושה בית הפרס, וכמה הוא עושה — מלא מענה מאה אמה. ובית הפרס מי מטמא באהל? והאמר רב יהודה אמר שמואל: מנפח אדם בית הפרס והולה. 'ורב יהודה בר אמי משמיה דעולא אמר: בית הפרס שנידש — טהור! אמר רב פפא, לא קשיא: כאן בשדה שאבד בה קבר, כאן בשדה שנקרש בה קבר. ^(א) ^(א) **ושדה שנקרש בה קבר, בית הפרס קרי ליה? אין, והתנן: שלשה בית הפרס הן: שדה שנאבד בה קבר, ושדה שנקרש בה קבר, ושדה בוכין. מאי "שדה בוכין"? רב יהושע בר אבא משמיה דעולא אמר: שדה שמפטרין בה מתים. וטעמא מאי, אמר אבימי: משום יאוש בעלים נגעו בה. ^(א) ^(א) **ושדה שנקרש בה קבר לא בעי ציון? והא תנא: מצא שדה מצוינת ואין ידוע מה טיבה, יש בה אילנות — בידוע שנקרש בה קבר. אין בה אילנות — בידוע שאבד בה קבר. "רבי יהודה אומר: עד שיהא שם זמן או תלמיד, לפי שאין הכל בקיאים בדבר! אמר רב פפא: כי תנא ההיא, בשדה שאבד בה קבר דצינינה. יש בה אילנות — בידוע שנקרש בה קבר, אין בה אילנות — בידוע שאבד בה קבר. וליחוש דלמא אילנות מגואי וקבר מבראי? בדאמר עולא: בעומדין על הגבולין, הכא נמי: בעומדין על הגבולין.******

ודלמא

להקשות: **אבל מצינין על השדרה** שאע"פ שאינה אלא עצם אחד מטמא טמאה באהל: **רב בנניו כגון עצמות גדולות כגון קוליות** אע"פ שאין בו רב מנינו: **רב מנינו רב העצמות** ואע"פ שאין בו רב בנניו: **אין מצינין על הנזאות** הואיל דברור לכלי עלמא דאית בה טמאה ודאית לא מטלטלי בדאותו מקום טהרות: **אבל מצינין על הספקות** שיש עליהן אהל כגון סככות ופרעות הסמוכות לרה"ר הסמוך לבית הקברות דמספקא לן בהו טמאה דכיון דיש עליהן אהל רגילים לקבר שם במקום צנוע: **סככות ופרעות ובית הפרס** מפרש לקמן: **אין מעמידין הציון על הטמאה שלא להפסיד טהרות** שאם הטמאה ממש תחת הציון אינו מרגיש עד שבא על הציון פתאום ויטמאו הטהרות שדרי הטמאה תחת הציון אלא עושין הציון סמוך לטמאה ברחוק כל שהוא וכשבא על הציון מרגיש מן הטמאה ואינו הולך עליה: **אין מרחיקין את הציון ממקום טמאה יותר** מכך שהוא: **שלא להפסיד ארץ ישראל** שבשרושה הסיומן מיד פורש ונמצא ארץ ישראל בטמאה שלא לצרך: **וכזית מן המת אינו מטמא באהל דקתני** אין מצינין על כזית מן המת ולא על כל דבר שאינו מטמא באהל: **אמר רב פפא לעולם כזית מטמא באהל והא דקתני אין מצינין בכזית מצמצם עסקינן** דמחסר חסר בפרקע ולהכי אין מצינין: **ישרפו עליו [תרומות] וטהרות** שעה אחת דכל העבר על אותו כזית בשנקבר מחשש שורפיין טהרותיו דעדין לא חסר: **ואל ישרפו עליו לעולם** שאם מצינין אותו שורפיין עליו (על) כל תרומה שעובדין על אותו ציון לעולם שלא לצרך שדרי חסר חמיו דלא חזי ליה כגון בלילה וכי דבר חזי ליה ואמר נטמאת תרומתי ושרף לה והיא לא נטמאת דהיא כזית דבבר חסר וכשאין מצינין אותו אין שורפיין עליו אלא מחשש שלא חסר: **אילן המסך על הארץ** וטמאה תחת נוף אחד ואינו יודע תחת אחה נוף עושה ציון: **בית הפרס** חצי מענה תלם אחד של מאה

אמה: **מנפח אדם** ההולך לשחוט פסחו דאם יש עצם בפשעורה המטמא בהסט מתפזר ברוח ועושה פסח בבית הפרס אצל לו ואי מטמא באהל היכי

אזל עליה: **בשדה שאבד בה קבר** קתני דמצינין דמטמא באהל אבל בשדה שנקרש בה קבר אין גריך לציו ולא מטמא באהל דנימא מחרישה סלקה לטמאה: **שלושה בית הפרס הן** שאין הולכין בו אובלי תרומה: **שמפטירין בה את המתים** שבשמידיאין מתים ממקום למקום לקבר כשבאין בשדה סמוך לעיר נפטרין אלו שהביאום ממקומן והולכין להם ובאין אנשי המקום ומקבלין אותן ורוחצין אותן שם וקוצרין אותן: **וטעמא מאי** חוששין בה משום טמאה: **משום יאוש בעלים** לפי שהביאום ממקום רחוק גדלגל אבר ונפל שם ונתאשזו אלו על אלו והשחיהו שם: **ושדה שנקרש בה קבר לא בעי ציון** דקא מתרצת הא דקתני מנפח אדם בית הפרס כשנקרש: **ואינו יודע מה טיבה** אם הוא שדה שנקרש בה קבר ויכול לילך בגופחו ואם מפני שנאבד בה קבר ואינו יכול להכנס בה בגפיהה דמטמא באהל: **יש בה אילנות בידוע שנקרש השדה** לצרך האילנות ויכול להלך שאינו מטמא באהל אלמא מדקתני בה מצא שדה מצינת דמצינין בית הפרס שנקרש: **אין בה אילנות בידוע שאבד בה קבר** ולא נחרש ומטמא באהל: **רבי יהודה** אומר לעולם לא היו בחרקת שנקרש עד שיהא שם זמן או ת"ח שיהא יודע שנקרש: **אמר רב פפא** לעולם בית הפרס שנקרש לא בעי ציון והאי דקתני בידוע שנקרש בה קבר בשדה שאבד בה קבר וצניג לאלתר: **יש בה אילנות בידוע שנקרש לאחר שצינינה** ולעולם בית הפרס שנקרש לא בעי ציון: **אין בה אילנות בידוע שאבד בה קבר** ולא נחרש: **ולחוש דלמא אילנות מגואי וטמאה מאבראי** ולא נחרש במקום טמאה מבחון לאילנות אלא בין האילנות והיו שדה שאבד בה קבר ולא נחרש ואמאי קאמר בידוע שנקרש בה קבר: **בעומדין האילנות על הגבולין** של רשות הרבים דנזאי ליכא טמאה מבראי דלא קברי אנשי ברשות הרבים אלא בין האילנות והיא טמאה ונחרש בשביל האילנות:

מסורת הש"ס

א תוספתא שקלים; חולין פט;; חולין ק:
ב נזיר נד;; נדה נז,; משנה אהלות
ג משנה אהלות
ד פסחים צב;; בכורות כט,; חגיגה כה;; כתובות כח;; עירובין ל,; ברכות יט:
ה משנה אהלות
ו תוספתא אהלות

גליון הש"ס

תוס' ד"ה יש בה אילנות וכו' אי נמי בידוע לאו דוקא. עיין נדה דף סד ע"ב תוס' ד"ה ע"ג סולם:

תורה אור השלם

יבם תודה יבבדני ושמ דרך ארצנו בישע אלהים [תהילים ג כג]

וּדְלָמָא טַמְאָה מַגּוּאִי וְלֹא בֵין הָאִילָנוֹת וְלֹא נַחֲרַשׁ בְּמָקוֹם טַמְאָה: מַסְבֵּכִין אִם יֵשׁ סִיד בְּיַעֲיָהֶס. הַצִּיּוֹן הוּא מְסִיד כְּדַתָּנָן פֶּרֶק ה' דְּמַעְשָׁר שָׁנִי (מ"א) וּמִיחֵי שְׁאִינָן עוֹמְדִין בַּשּׁוּרָה אַחַת סָבִיב הַגְבּוּלִין אֵלֶּךָ מַעֲרָבִין בְּכָל הַשָּׁזָה דְּנֻדְאִי נַחֲרַשׁ כָּל הַשָּׁזָה בַּשְּׂבִיל הָאִילָנוֹת: הָא לֹמְרָן אִין מַרְחִיקִין צִיּוֹן מִמָּקוֹם טַמְאָה וְכִיּוֹן שְׁסֻמּוֹן לְאִילָנוֹת הַצִּיּוֹן וְזֹדְאִי טַמְאָה בֵין הָאִילָנוֹת הִיא וְנַחֲרַשׁ בַּשְּׂבִיל הָאִילָנוֹת: כָּל מְלִי דְמַתָּא עָלֵה רַמְיָא דְתַלְמִיד בְּקִי הוּא: מַצָּא אֲבָן אַחַת מַצִּיגַת בְּסִיד תַּחֲתֵיהָ טַמָּא וּמִפִּי מוֹרֵי הַזָּהָן אֲבָן אַחַת מַצִּיגַת שֵׁשׁ סִיד עַל גְּבֵה דְאִינוּ צְרִיךְ לְהַרְחִיק הַצִּיּוֹן מִן הָאֲבָן לְפִי שְׁהֲאֲבָן גְּבוּהָ עַל גְּבִי קַרְקַע וְרוּחָה אֶת הַצִּיּוֹן מִיֵּד קִדְּם שְׁתֵּיכָא נֻגַע בּוֹ אֲבָל בַּשָּׁזָה מַרְחִיקִין לֵה צִיּוֹן בְּסֻמּוֹן דְּזַמְנִין לֹא חֲזִי צִיּוֹן עַד דְּאִתִּי וְנֻגַע וּמֵאִהִיל: שְׁתֵּים מַצִּיגוֹת תַּחֲתֵיהֶן טַמָּא אֲבָל בְּיַעֲיָהן אִם יֵשׁ סִיד בְּיַעֲיָהֶס עַל הָרָצֹן טַמָּא דְּמַשּׁוּם צִיּוֹן הוּא:

אע"ג דְּלִיבָא חוֹרֶשׁ שְׁלֹא חֶרֶשׁ בְּיַעֲיָהֶס מַעוּלָם טַהוֹר כִּי לִיבָא סִיד: אִם אִין חוֹרֶשׁ בְּיַעֲיָהוּ טַמָּא וְאע"ג דְּלִיבָא סִיד לְפִי שְׁעִין אֶת הָאֲבָטִים שְׁמַכְאֹן וּמַכְאֹן לֹא חֲשַׁשׁ לָצִין בְּיַנְתִּים: הִכָּא דְקַתְּנִי כִי לִיבָא חוֹרֶשׁ טַמָּא בְּגוֹן סִיד שְׁפוּךְ עַל רֹאשֵׁי אֲבָטִים וּמִרְוּהָ לְכָאן וּלְכָאן בְּיַעֲיָהן דְּאִי אִיבָא חוֹרֶשׁ מַחֲמַת חוֹרֶשׁ הוּא דְאֶקְלָף שְׁנַקְלָף מִן הָאֲבָטִים וְנִפְלֹי שֶׁם בְּיַעֲיָהֶס וְטַהוֹר וְאִי לֹא סִיד דְּבִיעִי בְּיַעֲיָהּ הוּא וּמַחֲמַת צִיּוֹן נֶעֱשֶׂה שֶׁם לְהוֹדִיעַ שֶׁשׁ גַּם בְּיַעֲיָהֶס טַמְאָה: אִין מַרְחִיקִין צִיּוֹן מִמָּקוֹם טַמְאָה וְלִהְכִי צִין כָּל אֶרְבַּעַה מַצְרֵי דְתַהֵא כָּל הַשָּׁזָה נְטַמְאָה וּבְצִיּוֹן דְּמַצְרֵי אַחַד לֹא סָגִי לְכַלֵּה דְאִין מַרְחִיקִין צִיּוֹן מִמָּקוֹם טַמְאָה: וְאִפְּלֹאִים בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה נִפְקִינָן וּרְמִינֵיהּ בְּאֶחָד מִשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים וְעַל הַכְּלָאִים.^(ט) וְאִפְּלֹאִים בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד נִפְקִינָן? וּרְמִינֵיהּ: בְּאֶחָד בְּאֶדָר מִשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים וְעַל הַכְּלָאִים.^(י) בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ קוֹרִין אֶת הַמְּגִילָה בַּכְּרִפִּים, וְיוֹצְאִין לְקוּוֹץ אֶת הַדְּרָכִים, וּלְתַתְּלָן הַרְחֹבוֹת, וְלַמּוֹד הַמִּקְנָאוֹת. וְעוֹשִׂין כָּל צוֹרְכֵי רַבִּים, וּמַצִּיגִין אֶת הַקְּבָרוֹת, וְיוֹצְאִין עַל הַכְּלָאִים. "רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינָא, חֵד אָמַר: כָּאֵן בַּכְּפִיר, כָּאֵן בְּאִפִּיל. וְחֵד אָמַר: כָּאֵן בְּזָרְעִים, כָּאֵן בִּירִקוֹת." "אָמַר רַבִּי אֲסִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שְׂאִין נִיצֵן נִיכָר, אֲבָל נִיצֵן נִיכָר — יוֹצְאִין עֲלֵיהֶן. מֵאִי שָׁנָא בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד דְּנִפְקִינָן? אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִשּׁוּם שֶׁכָּר פְּעוּלָה דְּמוּזְלִי גָבַן. אָמַר רַב זְבִיד וְאִיתֵימָא רַב מִשְׁרָשִׁיא: שְׁמַע מִיבֵּה, כִּי יִהְיִינָן לְהוֹ שְׁכָר — מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה יִהְיִינָן לְהוֹ. דְּאִי סִלְקָא דְעֵתָהּ מְדִידָהּ יִהְיִינָן לְהוֹ — מֵאִי נִפְקָא לָן מִיַּבְיָיְהוּ? כָּל כְּמָה דְּבָעוּ לִיתָן לְהוֹ! "וְעַד כְּמָה? אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר יִצְחָק, כְּאוֹתָהּ שְׁשִׁנְיָו: כָּל סָאָה שְׁיִישׁ בֵּה רֹבַע

בְּאֶדָר מִשּׁוּם דְּלֹא פֶרֶכָא הוּא דְּבָדִין הוּא דְּמַתְקִינָן לְהוֹ תְּרֵי זְמַנִּי דְּכִי מַתְקֵן בַּט"ו בְּאֶדָר אִתּוֹ גְּשָׁמִים וּמַקְלָקְלִי לְהוֹ וְהָדְרִי וּמַתְקִי לְהוֹ בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד אֲבָל אִפְּלֹאִים בֵּין דְּעַקְרוֹ לְהוֹ לְגַמְרִי בַּחֲמֵשֶׁה עָשָׂר בְּאֶדָר לְמַה לִּי לְמַפֵּק בּוֹ בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה וְלִהְכִי קָא מַבְשִׁיא: כָּאֵן בַּכְּפִיר כָּאֵן בְּאִפִּיל עַל הַכְּפִירוֹת יוֹצְאִים בַּט"ו בְּאֶדָר עַל הָאִפְלוֹת בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה דְּפִסַּח: בְּזָרְעִים עַל הַתְּבוּאָה יוֹצְאִין בַּט"ו בְּאֶדָר שְׁקוּדְמִין לִירְקוֹת: לֹא שָׁנוּ דְאִין יוֹצְאִין עֲלֵיהֶן קִדְּם אֶדָר וְקִדְּם חֻלּוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה: מִשּׁוּם שֶׁכָּר פְּעוּלָה דְּמוּזְלִי גָבַן כְּלוּמַר שְׂכִיכּוֹל לְשַׁכַּר פּוֹעֲלִין בְּזוּל לְפִי שְׁאִינָן עוֹסְקִין בְּמַלְאכָה בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה: שְׁמַע מֵנָה מְדַעְסְקִינָן לְשַׁכַּר פּוֹעֲלִים בְּזוּל: כִּי יִהְיִינָן לְהוֹ שְׂכִירוֹת לְפוֹעֲלִים דְּבִטְלִי בְּלֹאִים: דְּאִי סִלְקָא דְּעֵתָהּ מְדִידָהּ דְּבַעַל הַבַּיִת יִהְיִב לְהוֹ אֲמֵאִי יוֹצְאִין לְהִכִּי בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה מִשּׁוּם שֶׁכָּר פְּעוּלָה לְבָטְלוֹ בְּכָל זְמַן אֶף עַל גַּב דְּלִיבָא שְׂכָר פְּעוּלָה בְּזוּל וְכָל מַה דְּבָעִי לִיתַב לְהוֹ אֵלֶּךָ מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה יִהְיִינָן לְהוֹ וְכָל כְּמָה דְּמַצִּין לְצַמְצַם מַעוֹת דְּהַקְדָּשׁ עֲבָדִינָן: וְעַד כְּמָה הִי בְּלֹאִים דְּחִיב לְבָטְלוֹ:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

וּדְלָמָא טוּמְאָה מַגּוּאִי וְאִילָנוֹת מַכְרָאִי? בְּמַסּוּבְכִין.

וְאִיבָעִית אֵימָא, הָא אָמַרְוּ: אִין מַרְחִיקִין צִיּוֹן מִמָּקוֹם טוּמְאָה שְׁלֹא לְהַפְסִיד אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: עַד שְׂיֵהָא שָׁם זָקֵן אוֹ תַלְמִיד, לְפִי שְׂאִין הַכָּל בְּקִי־אִין בְּדָבָר. אָמַר אַבְיִי: שְׁמַע מִיבֵּה צוּרְפָא מֶרְבַּן דְּאִיכָא בְּמַתָּא — כָּל מִילֵי דְמַתָּא עֲלִיהָ רַמְיָא. "אָמַר רַב יְהוּדָה: מָצָא אֲבָן מַצִּיגַת — תַּחֲתֵיהָ טַמָּא. שְׁתֵּים, אִם יֵשׁ סִיד בְּיַבְיָהֶן — בְּיַבְיָהֶן טַמָּא, וְאִם אִין סִיד בְּיַבְיָהֶן — בְּיַבְיָהֶן טַהוֹר. וְאֶף עַל גַּב דְּלִיבָא חוֹרֶשׁ? וְהַתְּנָא: מָצָא אֲבָן אַחַת מַצִּיגַת — תַּחֲתֵיהָ טַמָּא. שְׁתֵּים, אִם יֵשׁ חוֹרֶשׁ בְּיַבְיָהֶן — בְּיַבְיָהֶן טַהוֹר, וְאִם לֹא — בְּיַבְיָהֶן טַמָּא! "אָמַר רַב פִּפְא: הִכָּא בְּשִׁהַסִּיד שְׁפוּף עַל רֹאשֵׁיהֶן וּמִרְוּדָה לְכָאן וּלְכָאן. אִי אִיכָא חוֹרֶשׁ בְּיַבְיָהֶן — בְּיַבְיָהֶן טַהוֹר, דְּאִימּוֹר מַחֲמַת חוֹרֶשׁ הוּא דְאִיקְפַּל, וְאִי לֹא, סִיד דְּבִינִי בִינִי הוּא וְטַמָּא. "אָמַר רַבִּי אֲסִי מְצָר אֶחָד מְצוּין — הוּא טַמָּא, וְכָל הַשָּׁדָה כּוּלָּה טַהוֹרָה. שְׁנַיִם — הֵם טַמְאִין, וְכָל הַשָּׁדָה כּוּלָּה טַהוֹרָה. שְׁלֹשָׁה — הֵם טַמְאִין, וְכָל הַשָּׁדָה כּוּלָּה טַהוֹרָה. אַרְבָּעָה — הֵן טַהוֹרִין, וְכָל הַשָּׁדָה כּוּלָּה טַמְאָה. דְּאָמַר מַר: אִין מַרְחִיקִין צִיּוֹן מִמָּקוֹם טוּמְאָה, שְׁלֹא לְהַפְסִיד אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְיוֹצְאִין אֶף עַל הַכְּלָאִים.^(ט) וְאִפְּלֹאִים בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד נִפְקִינָן? וּרְמִינֵיהּ: בְּאֶחָד בְּאֶדָר מִשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים וְעַל הַכְּלָאִים.^(י) בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ קוֹרִין אֶת הַמְּגִילָה בַּכְּרִפִּים, וְיוֹצְאִין לְקוּוֹץ אֶת הַדְּרָכִים, וּלְתַתְּלָן הַרְחֹבוֹת, וְלַמּוֹד הַמִּקְנָאוֹת. וְעוֹשִׂין כָּל צוֹרְכֵי רַבִּים, וּמַצִּיגִין אֶת הַקְּבָרוֹת, וְיוֹצְאִין עַל הַכְּלָאִים. "רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינָא, חֵד אָמַר: כָּאֵן בַּכְּפִיר, כָּאֵן בְּאִפִּיל. וְחֵד אָמַר: כָּאֵן בְּזָרְעִים, כָּאֵן בִּירִקוֹת." "אָמַר רַבִּי אֲסִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שְׂאִין נִיצֵן נִיכָר, אֲבָל נִיצֵן נִיכָר — יוֹצְאִין עֲלֵיהֶן. מֵאִי שָׁנָא בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד דְּנִפְקִינָן? אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִשּׁוּם שֶׁכָּר פְּעוּלָה דְּמוּזְלִי גָבַן. אָמַר רַב זְבִיד וְאִיתֵימָא רַב מִשְׁרָשִׁיא: שְׁמַע מִיבֵּה, כִּי יִהְיִינָן לְהוֹ שְׁכָר — מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה יִהְיִינָן לְהוֹ. דְּאִי סִלְקָא דְעֵתָהּ מְדִידָהּ יִהְיִינָן לְהוֹ — מֵאִי נִפְקָא לָן מִיַּבְיָיְהוּ? כָּל כְּמָה דְּבָעוּ לִיתָן לְהוֹ! "וְעַד כְּמָה? אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר יִצְחָק, כְּאוֹתָהּ שְׁשִׁנְיָו: כָּל סָאָה שְׁיִישׁ בֵּה רֹבַע

לֵה פֶרֶק מְרַבָּה (כ"ק סט. נָשֶׁם) אִם יֵשׁ סִיד בְּיַעֲיָהֶס לֹא יִדְעָנָא כְּמָה: אע"ג דְּלִיבָא חֶרֶס. גְּרַסִינָן וּמַצְאִתִּי מְפַרֵשׁ חֶרֶס דּוּמָה הוּא לְחַרְסִית וְאִין לָבָן כְּמוֹ סִיד וּנ"ל פְּרוּשׁוֹ אִם יֵשׁ חַרְסִית בְּיַעֲיָהֶס דּוּמָה שְׁמַצִּינָן לְהוֹדִיעַ שֶׁהוּא טַהוֹר שְׁעַד שֶׁם אִין בַּיִת הַקְּבָרוֹת שְׁאִינָה לָבָן בְּיַנְתִּים: אָמַר רַב פִּפְא בְּשִׁהַסִּיד שְׁפוּף. פְּרוּשׁ וְזֹדְאִי כִי לִיבָא סִיד וְחַרְסִית טַהוֹרִין אֲבָל בַּשָּׁהוּא מְרַבָּה וְשִׁפּוֹן עַל רֹאשׁוֹ אִזְ צְרִיךְ חַרְסִית שְׂאִם יֵשׁ חַרְסִית יֵשׁ לְתַלוֹת שְׁנָתָן לְזַי הָאֲבָן חַרְסִית וְהַסִּיד נִתְחַבֵּר בּוֹ וְצִרְפוֹ הַסִּיד שְׁעַל רֹאשׁוֹ עֹמֶה וְאִם אִין חַרְסִית א"כ סִיד הוּא שֶׁל צִיּוֹן בְּיַנְתִּים וּלְפִרוֹשׁ הַקּוּנְטָרַם גְּרַסִינָן אֶף עַל גַּב דְּלִיבָא חֶרֶשׁ וּמַפְרֵשׁ בְּיַעֲיָהֶס טַהוֹר דְּאֶנְתְּקָא לֵה טַמְאָה דְּהִי לֵה קְבָר שְׁנַחֲרַשׁ וְתַמָּה לִי דְּהִי דְּטַהוֹר מִטְּמֵאֶת אֲהֵל טַהוֹר לֹא הִי דְּהִי כְּמוֹ שָׁזָה שְׁנַחֲרַשׁ בֵּה קְבָר וְשֵׁמָא טַהוֹר מֵאֲהֵל קְאָמַר א"נ לְגַמְרֵי ע"י דִּישָׁה וְנִפּוּחַ א"י בְּיַעֲיָהֶס אִיבָא טוּבָא סְפָקוֹת וְשָׂרִי סְפָק אִי אִיבָא צִיּוֹן הַטְּמָאָה שְׁבִיעִיָהֶס אִי לֹא וְאִפְּלוֹ אִיבָא צִיּוֹן הִרִי נַחֲרַשׁ וּמַצְאִתִּי מְפַרֵשׁ דְּהַשְׁתָּא סִלְקָא דְעֵתָהּ דַּה"פ אִם יֵשׁ בְּיַעֲיָהֶס חוֹרֶשׁ טַהוֹר דְּנֻדְאִי לֹא הִיָּה שֶׁם טַמְאָה דָּאִם הִיָּה בְּיַעֲיָהֶס לֹא הִיָּה חוֹרֶשׁוֹ אֲזַם תַּמָּה לִי אֲמֵאִי לֹא פְרִיךְ דְּקַתְּנִי בַּקְּמִיתָא אִם יֵשׁ סִיד בְּיַעֲיָהֶס בְּיַנְתִּים טַמָּא אע"ג דְּאִיבָא חוֹרֶשׁ וְהִכָּא קַתְּנִי אִם יֵשׁ חוֹרֶשׁ בְּיַעֲיָהֶס טַהוֹר וְאע"ג דְּאִיבָא סִיד וּנ"ל דְּסִלְקָא דְעֵתָהּ דְּהָךְ בְּתַקִּיתָא אִזְרִי בְּדִלִיבָא סִיד דְּכִי אִיבָא סִיד לֹא הִיָּה טַהוֹר לְעוּלָם דְּהָא אִין מַצִּינָן אִם לֹא עַל הַטְּמָאָה וְכִי חוֹרֶשׁוֹ לֹא יִהְאֵ טַהוֹר וְלִהְכִי לֹא מַקְשָׁה כִּי אִם מַסִּיבָא דְּבִרְיתָא קְמִיתָא דְּאִזְרִי בְּדִלִיבָא סִיד: דְּאָמַר מַר אִין מַרְחִיקִים. כֵּךְ פִּרַשׁ בַּתּוֹסַפְתָּא וּבַקּוּנְטָ' צִיּוֹן כּוֹי וְלִפִּי זֶה אִינוּ נֹתֵן טַעַם לְמַה כָּל הַשָּׁזָה טַמָּא אֵלֶּךָ נֹתֵן טַעַם לְמַה תַּחֲתֵיהֶן טַהוֹרִין דְּאִין מַעֲמִידִין צִיּוֹן בַּמָּקוֹם הַטְּמָאָה וְהִי דְּבִרוּחַ אַחַד אִזְ שְׁנִים אִזְ שְׁלֹשָׁה יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר דְּכָל תַּחֲתֵיהָ טַמָּא כִּי אִין הַטְּמָאָה בְּפִחוֹת מִן הַצִּיּוֹן אֲבָל

בְּאֶרְבָּעָה יֵשׁ לְתַלוֹת הַטְּמָאָה בְּכָל הַשָּׁזָה לְפִיכָךְ תַּחֲתֵיהֶן טַהוֹרִים: וְאִפְּלֹאִים בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה נִפְקִינָן. בַּמַּשְׁנֶה פִי' מֵאִי טַעַמָּא לֹא מַקְשָׁה עַל אִינְךָ וּבִירְשָׁלִי מַקְשָׁה מְצִינָן עַל הַקְּבָרוֹת וְלֹא כְּבָר צִיּוֹ וּמַתְרָן בְּגוֹן שְׂצִירַד שְׁטָף מִים שֶׁל גְּשָׁמִים וְשִׁטְפוֹ: בַּט"ו קוֹרִין אֶת הַמְּנֵלָה. הִי מַצִּי לְמַתְנִי בִי"ד בּוֹ (בַּכְּפִרִים) אֵלֶּךָ מִשּׁוּם דַּט"ו זְמַן דְּדַבְרִים אַחֲרִים הוּא בְּגוֹן וּמַתְקִינָן אֶת הַדְּרָכִים וְכּוֹי: דְּמוּחֵי גָבַן. לַמ"ד לְקַמֵּן (מוֹשֶׁה קָטָן דָּף יג.) שְׂכָר פְּעוּלָה שְׂאִין לוֹ מַה יֵּאכַל שָׂרִי נִיחָא שְׂכּוּלִין לְטַל שְׂכָרָן אֵלֶּךָ לְמֵאן דְּאָמַר אִסוּר לֹא יִדְעִינָן הִיכָן יִשְׁכְּרוּ פּוֹעֲלִים בַּמוֹשֶׁה וְשֵׁמָא יֵשׁ לוֹמַר דְּהִי דְּמַצִּת הַצִּירוֹ: מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה. אִין לְהַקְשׁוֹת הָא אִית בְּהֵן מַעֲלָה דְּלַב ב"ד מַתְנֶה עֲלֵיהּ וּבַכְּרָךְ בְּתַרָא דְּבַתְּבוֹת (דָּף קו.) נָשֶׁם) אִיבָא מְלִי טוּבָא שְׁנוּטְלִין שְׂכָרָן מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה: שֵׁשׁ בֵּה רַבַּע. פְּרוּשׁ בַּשְּׂרוּצָה לִזְרַע דְּהָא קַתְּנִי סִיפָא ר' יוֹסִי אוֹמַר וְכִר וְהָא לֹא שְׂיֵךְ בְּצוּרַע כְּבָר וּבַכְּרָךְ הַמוּכָר פְּרוּת (כ"ב דָּף צד.) נָשֶׁם) מִיתִי לֵה מִיָּה בַּשְּׁמַעֲתִין דְּאִזְרִי בְּצוּרַע כְּבָר יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא פְּלִיגִי:

ו.

	עין משפט נר מצוה
---------------------------------------	---------------------------------

א מיי' פח' מהל' טומאת מת הל' יא:

ב מיי' פח' מהל' טומאת מת הל' יא:

ג מיי' פח' מהל' טומאת מת הל' יא:

ד סמג עשין מה:

ה מיי' פא' מהל' שקלים הל' ט:

ו מיי' פב' מהל' כלאים הל' טו:

ז סמג עשין דרבנו, טוש"ע או"ח סי' תרפח טע"א:

ח מיי' פא' מהל' מגילה וחנוכה הל' ד:

ט מיי' פב' מהל' כלאים הל' טו:

י מיי' פב' מהל' כלאים הל' יז:

יא מיי' פב' מהל' כלאים הל' טו:

יב מיי' פב' מהל' כלאים הל' יז:

עין משפט גור מצוה
א טושי"ע יו"ד סי' רצז סעי' ה: ב מו"י פב' מהל' כלאים הל' א: ג מו"י פב' מהל' כלאים הל' טז:
ד סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ז:
ה מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ג:
ו מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ד:
ז טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ז:
ח מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ג:
ט מו"י פא' מהל' שמיטה ויובל הל' ט:
י מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ה:
יב טוש"ע או"ח סי' תקמ סעי' א:
יד מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ו:
טו מו"י פב' מהל' שמיטה ויובל הל' יד:

ואין משקין שדה גריר. פי' בית הבעל לפי שהוא רגיל להיות יבש וגריד בגל"ת רבע הקב אחד מכ"ד בקאה: וכן פרש בערוך [ובתוס'] הרב ברי"ס כמו חמרא מנדר גריר (פסחים דף קז:): וחקמים מתירין בזה ובזה. והני תרי פלגתא דבהך ברייתא הינו כעין פלגתא במתניתין ות"ק דהכא הוא ר"א בן יעקב: שרי לתרבוני. וקשה הא קומא לן משנת ר"א בן נקי ועוד הקשה בתוספות דרבינא גופה דאמר לעיל (מועד קטן דף 7.) מזלין ירקות כדי לאכלן אכל ליופתן אסור אלמא הךנחא אסור ותרו דתרביצא אינה כ"א השקאה פרתא ולפ"ז נראה דה"פ דהאי תרביצא שרי לתרבוני אפילו לראב"י דכי היכי דשרו רבנן אפלא לשוניי חרפא גס לראב"י ויתר ג"כ השקאה פרתא או שמא סבר כר"א דהשקאה ופלגו בהרצעה וי"מ דפלגתא דשדה גריר לאו הינו פלגתא דמתני' דמירי בזה ראב"י וחקמים ופליגי באפלא לשוניי חרפא ת"ק חשיב לה הךנחא ואסור ורבנן סברי דלאו הינו הךנחא דיש אוהב יותר אפלא ויהיו נגמרים יותר ומבשלים בטוב ור"ח פי' אמר רבינא שמע מנה האי תרביצא פי' שדה . שאין זרוע עדין שפבר השקוהו קדם מתר להשקותו במועד לקרעו אחר המועד דסבר לה כראב"י דאמר זרעים ששתו לפני המועד . תרביצא הו' כמו זרעים ששתו לפני המועד דהינו גס תרביצא שהרביעיהו קדם המועד ומקשינן עלה שדה גריר אסור משום דאי משקי ליה האדנא יבפיר קדם אכל לא פסיד תרביצא נמי אי משקה האדנא קדים ובפיר ולא פסיד וזה השמיטה הנלקת דסבירא לן כראב"י. כן פרש ר"ח: מרביעין שדה לבן בשביעית לגבי שביעית פי' הקונטרס השקאה פרתא ונראה שחזר בו ממה שפרש במשנה משקין בית השלחין במועד ולגבי שביעית שרי אפילו בית הבעל ואני פרשתי במשנה דשביעית נמי לא שרי אלא בבית השלחין כדפי' בקונטרס כאן אכל ק"ל שמה הכא חרי בהשקאה גמורה דפליגי לגבי מועד ראב"י ורבנן ופלגמיהו הוי בהשקאה מרבה ואדרבה נראה לי דמירי בהשקאה גמורה אלא לגבי שלחין שצריך השקאה נקט משקין וגבי בית הבעל קרוי הרצעה לבן נראה יותר פי' הקונטרס שמשנה ולפי' דהכא צ"ל דהשקאה גמורה אסורה בבית הבעל והרצעה מועטת שרי בשביעית ובמועד אסור אפילו הרצעה מועטת לר"א בן יעקב ולרבנן שרי אפי' השקאה גמורה: צדין את האשות במועד ובשביעי'. תמה מאי קמ"ל בשביעית והלא אין זו גבולת קרקע ורבי יהודה מאי טעמא דאסר דדרכו וי"ל דנזאי צריך למסהל אבנים מתוך שדהו כשמשנה האשות ותנן פ"ג דשביעית המסהל שדהו נוטל העליונות ומניח התחתונות הנוגעות בחרץ וכן גובר של צרורות וכו' אישות מפרש בירושלמי חלדה:

וְיִשְׁקוּנוּ: וְהַתְּנִיחַ כָּל הַשָּׂדֶה כְּלֵה וְאֵת חֲמֶרֶת יִמְעַט:
שמןכשין שדוניהן שלוחי ב"ד משלחן דכשנוטלין הכלאים מאליו מתגפש: מתני' מושכין המים מאילן לאילן דהני כשדה בית השלחין דפסידא ויתורא איכא אכל לא ישקה את השדה כלה שדה בית הבעל: זרעים שלא שתו לפני המועד שלא היו מלמדיו לשתות תמיד לפני המועד: לא ישקם במועד דהואיל ולא משקה לה תדיר לפני המועד לא הני ליה פסידא אי לא משקה להו במועד: וחקמים מתירים בזה ובזה להשקות את כל השדה כלה ולהשקות במועד זרעים שלא שתו לפני המועד והאי חכמים הינו ר"מ דאמר לעיל (מועד קטן דף ב.) משקין ממנו אפלו שדה בית הבעל: גמ' אמר רב יהודה הא דאמר ר"א אכל לא ישקה את השדה כלה אכל אס היתה שדה מטוננת לחה ויבשה מתר להשקותה אע"ג דהנה שדה בית הבעל דכיון דהניח לחה עד השתא אי לא משקה לה הוי פסידא ויתורא: שדה גריר יבשה מעולם שאין צריך להשקותה: בזה ובזה בשדה גריר ובזרעים שלא שתו לפני המועד: תרביצא גנה: שרי לתרבוני לזלף עליה מים אע"ג דליכא פסידא לתרבוני להשקות לשון אין מכבדין ואין מרביעין הינו השקאה פרתא כדי שניצאו הירקות וכדמפרש ביריך ברייתא לקמיה ומשקין הינו השקאה גמורה של בית השלחין: אפלא לשוניי חרפא דליכא פסידא ואפי"ה שרי להשקותה כן ולתשביחה ה"נ בגנה מרביעין: שדה לבן בית הבעל: הא דקתני אכל לא ישקם במועד הינו ר"א בן יעקב דאמר אכל לא ישקה את כל השדה כלה והא דתני בין במועד בין בשביעית הינו חכמים דמתירין להשקות אפי' כל השדה: כדי שניצאו בשביעית אכל לא ישקה בשביעית כדי שניצאו בשביעית: מתני' צדין האשות בשדה האילן במועד מפני שמפסידין בו: דדרכו שאין צריך לשנות בצדה: ובשביעית אע"ג דמתקן השדה: בשדה האילן צד דדרכו מפני שהפסד מרבה הוא: ובשדה לבן שלא דדרכו ואינו יכול לצוד דדרכו בשדה לבן משום דלא מפסיד כלי האי בשדה לבן: ומקריין את הפרצה שאס נפלה מקצתה חזר ומתקנה במועד: ובשביעית בונה דדרכו מתחלה אע"ג דמחזי דעביד נטירותא לפירי: גמ' בריה שאין לה עינים וחוסר בקרקע: מאי קרא דאישות בריה שאין לה עינים: דכתיב כמו שגלגל תמם יהלך שגלגל שקורין לימעין' תמם יהלך. כלומר כשיניצא חנו מנרתיקו רירות נופלות ממנו עד שהוא נמוח ומת תמם כמו ונמס: נפל אשת כל חזו שמש כלומר כך אישות נופלות פתאום לאחר ומתים קלא חזו: וחונקין זו את זו מפני שמריחין את העפר ואין מפירין באותו עפר: והוא דקאי בתרי עברי גהרא דכיון דאיכא הפסד מים בין הני תרתי חורי גמלים אין מפירים הני בעפר דהני: גשרא גשר: גמלא

עד

ואין מפירין באותו עפר: והוא דקאי בתרי עברי גהרא דכיון דאיכא הפסד מים בין הני תרתי חורי גמלים אין מפירים הני בעפר דהני: גשרא גשר: גמלא וישקונו: והתניח כל השדה כלה ואת חמרת ימעט: שמתכשין שדוניהן שלוחי ב"ד משלחן דכשנוטלין הכלאים מאליו מתגפש: מתני' מושכין המים מאילן לאילן דהני כשדה בית השלחין דפסידא ויתורא איכא אכל לא ישקה את השדה כלה שדה בית הבעל: זרעים שלא שתו לפני המועד שלא היו מלמדיו לשתות תמיד לפני המועד: לא ישקם במועד דהואיל ולא משקה לה תדיר לפני המועד לא הני ליה פסידא אי לא משקה להו במועד: וחקמים מתירים בזה ובזה להשקות את כל השדה כלה ולהשקות במועד זרעים שלא שתו לפני המועד והאי חכמים הינו ר"מ דאמר לעיל (מועד קטן דף ב.) משקין ממנו אפלו שדה בית הבעל: גמ' אמר רב יהודה הא דאמר ר"א אכל לא ישקה את השדה כלה אכל אס היתה שדה מטוננת לחה ויבשה מתר להשקותה אע"ג דהנה שדה בית הבעל דכיון דהניח לחה עד השתא אי לא משקה לה הוי פסידא ויתורא: שדה גריר יבשה מעולם שאין צריך להשקותה: בזה ובזה בשדה גריר ובזרעים שלא שתו לפני המועד: תרביצא גנה: שרי לתרבוני לזלף עליה מים אע"ג דליכא פסידא לתרבוני להשקות לשון אין מכבדין ואין מרביעין הינו השקאה פרתא כדי שניצאו הירקות וכדמפרש ביריך ברייתא לקמיה ומשקין הינו השקאה גמורה של בית השלחין: אפלא לשוניי חרפא דליכא פסידא ואפי"ה שרי להשקותה כן ולתשביחה ה"נ בגנה מרביעין: שדה לבן בית הבעל: הא דקתני אכל לא ישקם במועד הינו ר"א בן יעקב דאמר אכל לא ישקה את כל השדה כלה והא דתני בין במועד בין בשביעית הינו חכמים דמתירין להשקות אפי' כל השדה: כדי שניצאו בשביעית אכל לא ישקה בשביעית כדי שניצאו בשביעית: מתני' צדין האשות בשדה האילן במועד מפני שמפסידין בו: דדרכו שאין צריך לשנות בצדה: ובשביעית אע"ג דמתקן השדה: בשדה האילן צד דדרכו מפני שהפסד מרבה הוא: ובשדה לבן שלא דדרכו ואינו יכול לצוד דדרכו בשדה לבן משום דלא מפסיד כלי האי בשדה לבן: ומקריין את הפרצה שאס נפלה מקצתה חזר ומתקנה במועד: ובשביעית בונה דדרכו מתחלה אע"ג דמחזי דעביד נטירותא לפירי: גמ' בריה שאין לה עינים וחוסר בקרקע: מאי קרא דאישות בריה שאין לה עינים: דכתיב כמו שגלגל תמם יהלך שגלגל שקורין לימעין' תמם יהלך. כלומר כשיניצא חנו מנרתיקו רירות נופלות ממנו עד שהוא נמוח ומת תמם כמו ונמס: נפל אשת כל חזו שמש כלומר כך אישות נופלות פתאום לאחר ומתים קלא חזו: וחונקין זו את זו מפני שמריחין את העפר ואין מפירין באותו עפר: והוא דקאי בתרי עברי גהרא דכיון דאיכא הפסד מים בין הני תרתי חורי גמלים אין מפירים הני בעפר דהני: גשרא גשר: גמלא

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

 מסורת הש"ס
א לעיל ב.
ב תוספתא שביעית
ג תוספתא מועד קטן
תורה אור השלם

כמו שגלגל תמס יחלך נפל אשת בל"חזו שמש [תהילים נח, ט]

שאין לו גשר אלא מנסר אחד: ומצרא עדין קטן ממלא אין יכול להלך עליו אלא כשקושרים חבל אחד משני עברי הנהר בשתי יתדות ואוחזין בו והולכין על אותו גשר צר אכל אי איכא חד מהן מפירין הני בחורי דהני:

מסורת הש"ס
א לקמן יא. ב תוספתא מועד קטן ג עירובין קא; ביצה לג.
גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר רבי נראין וכו' צריך פריעה ופרימה כשהוא מוחלט וטמא טמא יקרא. עיין תוי"ט פ"א מ"ז דמגילה:

עד בַּמה מְרַחֲקין הָנוּ תְּרֵי חוּרֵי גָמְלִים דְּכִי אִיבָא נִהְרָא בְּיַעֲהֵו וְלִיבָא גִּשְׂרָא — עד בַּמה עד פֶּרְסָה. דְּאִין מַכִּירִין זֶה אֶת זֶה בְּיוֹתֵר מִפֶּרְסָה אִפִּי' בְּלֹא נֶהָר דְּאִין מַכִּירִין הָנוּ בַּחוּרֵי דְּהָנוּ: עד פֶּרְסָה אִי לִיבָא פֶּרְסָה בְּיַעֲהֵו אַע"ג דְּאִיבָא נִהְרָא וְלִיבָא מַעֲבָר מַכִּירִין הָנוּ בַּחוּרֵי דְּהָנוּ: נוֹשֵׁן שְׂפוּד בְּמָקוֹס שֶׁהֵן מַצִּיין ומִרְדָּה הָאֲדָמָה ומִמַּעַךְ אוֹתָן: הוּצֵא עֲנִיב דְּקָל דְּתַמְרִים: שְׂפָנָא בִּיר וְקַעֲבֵד גִּזְר מַזְפָּנָא וּמִנְגַל אוֹתָהּ מֵהוּצֵי הֶדְקָל: צַר בְּצִרּוֹר מַנִּיחַ אֲבָנִים זֶה עַל גַּב זֶה: אִמֵּר רַב חֲסָדָא לֹא שָׁנוּ דְּאִמֵּר מִתְּנִי' מִקְרִין אֲבָל אִינוּ בּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ: בְּכַתְל גָּגָה דְּלִיבָא פְּסִידָא יִתִּירָא אִי עָלִי בָּהּ אִינְיִי: אֲבָל בְּכַתְל חֲצֵר בּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ דְּאִיבָא פְּסִידָא יִתִּירָא אִי עָלִי בָּהּ גָּגִי וְגָגִי מִמוּנָה: גּוֹסֶה שׁוֹחֶה וְנִטְוִי: סוֹתֵר וּבּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ דְּהָנוּ כַּתֵּל חֲצֵר מִסִּיעַ לֶה לָרֵב חֲסָדָא: מַפְנֵי הַסַּכָּנָה שְׁלֹא תַפּוֹל עַל הוֹלְכֵי בִּרְשׁוֹת הָרַבִּים: שְׁלֹא מַפְנֵי הַסַּכָּנָה לֹא קָשִׁיא לָרֵב חֲסָדָא דְּאִמֵּר בְּכַתְל חֲצֵר בּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ אַע"פ דְּלִיבָא סַכָּנָה: תִּרְצִין לֹא קָשִׁיא לָרֵב חֲסָדָא דְּהָא דִּקְתָּנִי בְּמָקוֹס סַכָּנָה הֵינוּ דֹּסְתֵר לֶה בְּשִׁנּוּחָהּ וּבּוֹנֵה לֶה שְׁפִיר: הֵכָא דְּקֹאֵמֵר רַב חֲסָדָא שְׁלֹא בְּמָקוֹס סַכָּנָה בּוֹנֵה בְּדִרְכָּהּ בְּשִׁהִיא סְתוּרָה קָדָם לָכֵן אֲבָל לֹא סִתֵּר לֶה בְּמוֹעֵד: הָתָם בְּמָקוֹס סַכָּנָה לְסִתּוֹר מֵשׁוּם דְּאִיבָא סַכָּנָה וְלֹא לְבָנֵי דְּבִבְעִין לִיבָא סַכָּנָה: א"כ דָּלָא בָּנִי: מִמַּנְעִי וְלֹא סָתְרִי וְהָיוּ סַכָּנָה: מִתְּנִיתִין נָמִי זִיקָא כִּרְבַּח חֲסָדָא דְּגָגָה אִינוּ בּוֹנֵה בְּמוֹעֵד בְּדִרְכּוֹ: אֲלֹא לֹאוּ בְּגָגָה וּבַשְּׂבִיעִית בּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ אֲבָל בְּמוֹעֵד אִינוּ בּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ: מִתְּנִי' ר'וֹאִין אֶת הַנֶּנְעִים לְהַקְל כְּלוּמֵר ר'וֹאֵה הִכְהֵן נִנְעַ צִרְעֵת בְּמוֹעֵד לְטַהֵר: לֹא לְהַחְמִיר שְׂאֵם ר'וֹאֵה הִכְהֵן שְׁהוּא טִמָּא אִינוּ אוֹמֵר כְּלוּם שְׂאֵם מְטֻמָּאוּ נִמְצָא מִצְעֵרוֹ בְּמוֹעֵד וְרַחֲמֵנָא אִמֵּר (דְּבָרִים טו) וְשִׁמַּחַת בַּחֲגֹךְ: גַּמ' שְׂאֵם אִתָּהּ נִזְקָק לוֹ לְהַקְל אִתָּהּ נִזְקָק לוֹ לְהַחְמִיר כְּלוּמֵר מֵאֲחֵר שְׁר'וֹאֵהוּ הִכְהֵן אוֹמֵר בִּין הוּא טִמָּא בִּין הוּא טָהוֹר: א"ר נִרְאִין לִי דְּבָרֵי ר' מֵאִיר בְּמַסְגֵּר שְׁר'וֹאִין וְדָבָרֵי רַבִּי יוֹסִי בְּמַחְלָט: בְּהַסְגֵּר רֵאשׁוֹן שְׂאֵם מְטַהֵר לִיֶּה מִשְׁמַח לִיֶּה אִי לֹא מְטַהֵר לִיֶּה לֹא מְטַמֵּא לִיֶּה יוֹתֵר מִדְּמַעֲקָרָא אֲלֵא מַסְגֵּר לִיֶּה פַּעַם שְׁנִיָּה:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

א"נ ה"פ כְּשֵׁשׁ נֶהָר מִתִּי קְרִוּיִן מַכִּירִין עַד פֶּרְסָה אֲבָל בְּיוֹתֵר מִפֶּרְסָה אִפִּי' בְּלֹא נֶהָר דְּאִין מַכִּירִין הָנוּ בַּחוּרֵי דְּהָנוּ: אַע"כ בְּנִיבָא נִהְרָא וְלִיבָא מַעֲבָר מַכִּירִין הָנוּ בַּחוּרֵי דְּהָנוּ: נוֹשֵׁן שְׂפוּד בְּמָקוֹס שֶׁהֵן מַצִּיין ומִרְדָּה הָאֲדָמָה מִתַּחַתִּיהָ. "תַּנְיָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בְּשִׂאמְרוֹ מִשְׁדָּה לָבֹן שְׁלֹא בְּדִרְכּוֹ, לֹא אָמְרוּ אֲלֵא בַשְּׁדָה לָבֹן הַסְּמוּכָה לְעִיר, אֲבָל בַּשְּׁדָה לָבֹן הַסְּמוּכָה לַשְּׁדָה הָאֵילָן — אֲפִילוּ בְּדִרְכּוֹ, שְׂאֵמָא יֵצְאוּ מִשְׁדָּה הַלָּבֹן וַיִּחְרִיבוּ אֶת הָאֵילָנוֹת.^(א)וּמִקְרִין אֶת הַפִּירְצָה בְּמוֹעֵד. בִּיצַד מִקְרִין? רַב יוֹסֵף אָמֵר: בְּהוּצָא וּדְפָנָא. "בְּמִתְּנִיתָא תַנָּא: צַר בְּצִרּוֹר, וְאִינוּ טַח בְּטִיט. אָמֵר רַב חֲסֵדָא: לֹא שָׁנוּ אֲלֵא כּוֹתֵל הַגִּינָה, אֲבָל כּוֹתֵל הַחֲצֵר — בּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ. "לִימָא מְסִיעַ לִיֶּה: כּוֹתֵל הַגּוֹחָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים — סוֹתֵר וּבּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ מַפְנֵי הַסַּכָּנָה. הָתָם בְּדִקְתָּנִי טַעֲמָא — מַפְנֵי הַסַּכָּנָה. וְאִיבָא דְּאָמְרִי, תָּא שְׁמַע: כּוֹתֵל הַגּוֹחָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים — סוֹתֵר וּבּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ מַפְנֵי הַסַּכָּנָה. מַפְנֵי הַסַּכָּנָה — אִין, שְׁלֹא מַפְנֵי הַסַּכָּנָה — לֹא. לִימָא תִּיְהִיוּ תִּיּוּבְתִיָּה דָּרַב חֲסֵדָא? אָמֵר לֶה רַב חֲסֵדָא: הָתָם סוֹתֵר וּבּוֹנֵה, הֵכָא בּוֹנֵה וְלֹא סוֹתֵר. הָתָם נָמִי, לִיסְתּוֹר וְלֹא לִיבְנִי! אִם כּוֹן, מִיַּמְנַע וְלֹא סוֹתֵר. אָמֵר רַב אֲשִׁי: מִתְּנִיתִין נָמִי דִּיקָא, דִּקְתָּנִי: וּבַשְּׂבִיעִית בּוֹנֵה בְּדִרְכּוֹ. דְּהִיכָא? אִילִימָא דְּחֲצֵר, צִירִכָא לְמִימֵר? אֲלֵא לֹאוּ, דְּגִינָה. וְאִף עַל גַּב דְּמִיחְזִי כְּמֵאן דְּעִבִיד נְטִירוּתָא לְפִירִי. שְׁמַע מִיַּנְה. "מִתְּנִי רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: ר'וֹאִין אֶת הַנֶּנְעִים בְּתַחֲלִילָה לְהַקְל, אֲבָל לֹא לְהַחְמִיר. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים: לֹא לְהַקְל וְלֹא לְהַחְמִיר. ^(ב)גַּמ' תַּנְיָא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: ר'וֹאִין אֶת הַנֶּנְעִים לְהַקְל, אֲבָל לֹא לְהַחְמִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: לֹא לְהַקְל וְלֹא לְהַחְמִיר. שְׂאֵם אִתָּהּ נִזְקָק לוֹ לְהַקְל — [אִתָּהּ] נִזְקָק לוֹ אִף לְהַחְמִיר. אָמֵר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר בְּמוֹסָגָר, וְדָבָרֵי רַבִּי יוֹסִי בְּמוּחָלָט.^(ג)אָמֵר רַבָּא: בְּטָהוֹר כּוֹפֵל עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגִי דְּלֹא חֲזוּ לִיֶּה. בְּהַסְגֵּר רֵאשׁוֹן דְּכוּלִּי עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגִי דְּחֲזִי לִיֶּה. כִּי פְּלִיגִי,

בְּהַסְגֵּר

אִמְחַלָּט קָאִי וּה"פ נִרְאִין דְּבָרֵי ר' מֵאִיר בְּמַחְלָט דְּרוֹאִין דְּאִי מְטַמֵּא לִיֶּה תַחֲלָה נָמִי טִמָּא הֵנָּה וְאִי מְטַהֵר לִיֶּה מֵאִי אֲפֻסְדִּיָּה דְּצִנְתָּא דְּאִשְׁתּוּ אִינוּ חוֹשֵׁשׁ דְּצִנְתָּא דְּעֲלֵמָא עֲדִיפָא לִיֶּה וְנִרְאִין דְּבָרֵי ר' יוֹסִי בְּמַסְגֵּר דְּמְטַמֵּא לִיֶּה וּפְסִיד צִנְתָּא דְּעֲלֵמָא שְׁיָהֵב טַעוֹן פְּרִיעָה וּפְרִימָה וְטִמָּא טִמָּא יִקְרָא וְצִריך לְפָרֵשׁ מַבְנֵי אֲדָם וְגַם יִפְסִיד שְׁנִצְטַעַר שַׁעַד עֵתָה הֵיא מְצַפֶּה לְהִיּוֹת טָהוֹר וְאִין מְצַפֶּה עֵתָה לְטַהֵר וּתְנָא אַחֲרֵינָא סָבַר צִנְתָּא דְּאִשְׁתּוּ נִיחָא לִיֶּה וְהָכִי פְּרוּשׁוּ נִרְאִין דְּבָרֵי ר' מֵאִיר דְּרוֹאִין בְּמַסְגֵּר דְּאִי מְטַמֵּא לִיֶּה לֹא יִפְסִיד דְּשִׁנְיָהן מַסְגֵּר וּמַחְלָט דִּינָם שָׁנֵה חוּץ מִפְּרִיעָה וּפְרִימָה וּבִדְהָךְ הִפְסִד אִינוּ חוֹשֵׁשׁ אִפִּי' קְרִינָא לִיֶּה הִפְסִד צִנְתָּא דְּעֲלֵמָא בְּדַפִּי' אִינוּ חוֹשֵׁשׁ אֲלֵא אֲצִנְתָּא דְּאִשְׁתּוּ אֲבָל מַחְלָט אִין ר'וֹאִין דְּאִי מְטַהֵר לִיֶּה יִפְסִיד צִנְתָּא דְּאִשְׁתּוּ דְּקַסְבֵּר צִנְתָּא דְּאִשְׁתּוּ עֲדִיפָא לֶה מַצִּנְתָּא דְּעֲלֵמָא וְקַתָּא ק"ל מֵהוּ נִרְאִין דְּבָרֵי ר"מ הָא לִית לֶה לְרַבִּי מֵאִיר כֵּלָל דְּהִכְהֵן מַחְזִיב לוּמֵר וְאִי בְּשִׁי שְׁמִיחַ וְר' קַסְבֵּר דְּלַעוֹלָם כֵּהן אִינוּ רָשָׁאי לְשִׁתּוּק כֵּלָל וּלְדָבָרֵי ר' לֹא תִמְצָא בְּשׁוּם אֶחָד ר'וֹאִין לְהַקְל וְלֹא לְהַחְמִיר דְּאִינוּ רָשָׁאי לְשִׁתּוּק כֵּלָל וְהָכִי הֵנָּה לִיֶּה לְמִימֵר נִרְאִין דְּבָרֵי ר' יוֹסִי כו' וְאִין נִרְאִין דְּבָרֵי יוֹסִי כו' וְהָכִי אִיתָא בְּשִׁמְעִין דְּטַפַּת חֶלֶב (חֲלִין דָּף קט).: בְּהַסְגֵּר רֵאשׁוֹן כֵּלִי עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגִי. מֵה שְׁפָרֵשׁ בְּקוּנְטֵרָם בְּסוּף הַסָּגָר רֵאשׁוֹן וּמֵשׁוּם הָכִי ר'וֹאִין אִי טָהוֹר שְׁפִיר וְאִי עוֹמֵד בְּעִינְיוּ תַחֲלָה נָמִי בְּבִית הַכֶּלָּא הֵיא עוֹמֵד וְקָשָׁה דְּלֵמָא פֶּשֶׁה הִנְעַ וְיָהִיא טִמָּא מַחְלָט וְהָכִי מִשְׁמַע בְּנִנְעִים פ"א דְּאֶרְכַּע מִקְרָאוֹת הֵלְלוּ מִצְטַרְפִּין זֶה עַם זֶה לְכַטֵּר אֶת הָעוֹמֵד סוּף שְׂבוּעַ שְׁנִי לְהַחְלִיט אֶת שְׁנוֹלָד כּוֹ מִחִיה אִו שְׁעַר לָבֹן בְּתַחֲלָה בְּסוּף שְׂבוּעַ רֵאשׁוֹן אִו בְּסוּף שְׂנִי לְפָרֵשׁ בְּהַסְגֵּר רֵאשׁוֹן כ"ע לֹא פְּלִיגִי דְּחֲזִי לֶה הָנוּ שְׁפִיר וְהָנוּ שְׁפִיר פ"א דְּאֶרְכַּע מִקְרָאוֹת הֵלְלוּ מִצְטַרְפִּין זֶה עַם זֶה לְכַטֵּר אֶת הָעוֹמֵד סוּף שְׂבוּעַ שְׁנִי לְפָרֵשׁ בְּהַסְגֵּר רֵאשׁוֹן אִו לְטַמְּאוּ עוֹד וְלֹא יִטְמְאִנוּ וְכַל זֶה דַּחַח לָכֵן נִרְאֵה דְּבָרֵי רַבִּינוּ יִצְחָק בְּהַסְגֵּר רֵאשׁוֹן הֵינוּ תַחֲלָת הַסָּגָר רֵאשׁוֹן שְׁכִיכּוֹל לְשַׁמַּח בְּכוֹ דְּהָא לֹא שְׁךְ לְטַהֵרוּ אִו לְטַמְּאוּ בְּהַסְגֵּר שְׁנִי וְהוּא בְּתַחֲלָת הַסָּגָר שְׁנִי שְׂמָא אִינוּ יָכוֹל לְשַׁתֵּק וְהוּא הָדִין בְּסוּף הַסָּגָר שְׁנִי:

ז.

 עין משפט נר מצוה
א טוש"ע או"ח סי' תקלז סעי' יג:
ב מיו' פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ה':
ג טוש"ע או"ח סי' תקלז סעי' יג:
ד מיו' פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ה':
ה סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח סי' תקמ סעי' א:
ו מיו' פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ו':
ז סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח סי' תקמ סעי' א:
ח מיו' פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ו':
ט סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח סי' תקמ סעי' א:
י מיו' פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ו':
יא מיו' פז' מהל' שביתת יום טוב הל' טז:

	עין משפט גד מצוה
---------------------------------------	---------------------------------

א סמג עשין רלה:

ב מו"י פי' מהל' טומאת צרעת

הל' ו':

ג מו"י פט' מהל' טומאת צרעת

הל' ח:

לַטָּהֵרו או לטמאזו פּתִיב. בָּפ' בְּתָרָא דְגִזִּיר (דף סה: טס) דריש מנה פתח בַּהֲסָגֵר שְׁנֵי דְאִי מְטַמֵּא לִיה מַחְלִיט לִיה בְּטַמְאָה חֲמוּמָה וּמַצְעֵר לִיה: מר הכותב בַּטָּהֳרָה תחלה גבי ספק שער לבן קודם לבִּהְרָת וְהִתָּם דְּרִישׁ מַדְכָּתִיב לַטָּהֵרו בְּרִישָׁא וְהָכָא דְרִישׁ מְנוּפָּה דְקָרָא: ה"ג בתורת כהנים שְׂבַעַת יָמִים וְיָמִי סְפִירוּ וכו'. וְאָגַב שְׁנִכְתָּב בַּפְּסוּק בְּתַר וְאַחֲרֵי טָהָרְתוּ וְגו' בְּתַבּוּהוּ בְּאִין: יוֹתָם לֹא הָיָה לוֹ לַעֲזֹיְהוּ אֶלָּא בְּיָמֵי חִלּוּטוֹ. פֶּרֶשׁ הַר"ר קִלוּנִימוֹס דְּכָתִיב (שְׁעִיָּהוּ ז':ח') וּבַעֲדוֹ שָׁשִׁים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה יַחַת אֶפְרַיִם מֵעַם וַיהוָה מִנְּבֹאֶת עֲמוּס אַע"פ שֶׁשְּׁעִיָּהוּ אֶמְרָה וַיִּשְׁעִיָּה נִתְנַבֵּא בַּשָּׁעָה שֶׁנִּתְנַגַּע עֲזִיָּהוּ בְּדַמּוּכַח קִרְיָא שְׂהִיָּה רַעַשׁ ע"י שְׂרַעְשׁוֹ עָלְיוּנִים לְשַׁכְּרוֹ וְתַחְתּוּנִים לְבָלְעוֹ הוּא מוֹנֶה לְנִבּוֹאֹת עֲמוּס שֶׁנִּתְנַבֵּא שְׁנֵתִסּ לִפְנֵי הָרַעַשׁ וַיִּשְׁכָּחַל גִּלָּה וְגִלָּה מַעַל אֶדְמַתּוֹ (עֲמוּס ז':י"א) שְׁאֵל נְנִירָה נִזְרָה וְכִמְה יֵשׁ עַד גְּלוּת הַשָּׁעַר בֶּן אֶלֶּה שְׂהִיָּה בַּשָּׁנָה שֶׁשׁ לַחֲזוּקִיָּהוּ חֲשָׁבוּנוּ ס"ה שָׁנִים ב' שָׁנִים קָדָם נִגְעוּ וכו"ה דִּנְגַעְו דַּעֲזִיָּהוּ נִתְנַגַּע כ"ה שָׁנִים לִפְנֵי מוֹתוֹ וי"ו דְּיוֹתָם שֶׁשֹּׁשׁ עֲשָׂרָה דְּאִחַז שֶׁשֹּׁשׁ לַחֲזוּקִיָּה הָיָה הַגְּלוּת הָרִי ס"ה שָׁנִים וַיּוֹתָם בֶּן כ"ה שָׁנִים בְּשִׁמְלָךְ וּא"כ הָיָה עֲבוּרוֹ בְּיָמֵי חִלּוּטוֹ מִכָּל מָקוֹם אִין ר' יוֹסִי בַר יְהוּדָה מִקְּשָׁה דִּי"ל דִּנְתַּנְגַּע בְּסוּף הַשָּׁנָה וַעֲבוּרוֹ הָיְתָה בְּתַחֲלִית הַשָּׁנָה וּבַפ' גְּבִיאִים פֶּרֶש"י חֲשַׁבּוֹן זֶה וְכֵן מוֹכִיחַ בְּסֹדֶר עוֹלָם וּמֵאַחֵר שְׂהִי אֶמֶת נִמְצָא שֶׁצִּירִיךְ לִישָׁב וְהֵלֵא עֲזִיָּהוּ וַיִּרְבַּעַם מְלָכוּי בְּאֶחָת דָּהָא וַיִּרְבַּעַם מֶלֶךְ מ"א שָׁנָה וּא"כ בַּשָּׁמַת הָיָה מ"א לְמַלְכוּת עֲזִיָּהוּ וְהַפְּתוּב אֹמֵר בַּשָּׁנָה שְׁלָשִׁים וַשְּׁמֹנֶה לַעֲזָרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ זְבֻדְיָה בֶּן יִרְבָּעַם וּא"כ חֶסֶד ג' שָׁנִים וי"ל דְּמֶלֶךְ ג' שָׁנִים בַּחַיִּי אָבִיו וְכֵן הִנִּיָּה בְּמַקְצֵת פֶּרוּשִׁים דְּהָכִי הָיָה מַעֲשֵׂה דְזִכְרָיָה מֶלֶךְ בַּחַיִּי וַיִּרְבַּעַם אָבִיו ג' שָׁנִים: מֵאִי דָּלָא גָלִי לֹא גָלִי. יֵשׁ מַקְשִׁין לָמָּה אִין רַבִּי דּוֹרַשׁ ק"ו הָא אֲדָם דֵּן ק"ו מַעֲצָמוּ וַשְּׁמָא יֵשׁ עַם פֶּרְכָּא אִו שְׁמָא מְצַרַע חֲדוּשׁ הוּא א"נ ז' יָמִים מַשְׁמַע מַעוּט לֹאִפּוּקִי יָמֵי חִלּוּטוֹ וְאִיזְדָּר דְּמַצְטַרִיךְ לְגוּפָּה מִיְהוּ מַדְכָּתִיב בַּה לֹא שְׁמַע מְנָה לְמַעוּטִי: יֵשׁ יוֹם שְׂאִי אֶתָּה רוּחָה בּו. תַּמָּה לר"מ לָמָּה אִינוּ רוּחָה לְהַקֵּל וְעוֹד לְמֵאִי דַּפִּי רַבִּינוּ יִצְחָק דְּלָכְלִי עֲלֵמָא בְּתַחֲלַת הַסָּגֵר רוּאִין לְהַקֵּל לַעוֹלָם יְכוּל לְרֹאזוֹת וְעוֹד וּפְנּוּ אֶת הַבַּיִת עַד שִׁירָאוּ לָמָּה טַרַח לַפְּנוּת שְׁמָא וּמַצָּא טַהוּר: מַשְׁמַעוֹת דּוּרְשִׁין אֲכָא בִּיעִיָּהוּ. ר' דּוֹרַשׁ מְפִינוּ וּבִיוִם אֶצְטַרִיךְ לַמְדַּרֵּשׁ בִּיוִם וְלֹא בְּלִילָה בְּדִלְקָמֵן וי"ו לֹא מַשְׁמַע לַה זר' יְהוּדָה דּוֹרַשׁ מוֹכְיוִם אָבֵל וּפְנּוּ אֶת הַבַּיִת שְׁמָא אֶצְטַרִיךְ לְרַבִּי יְהוּדָה אִפִּי חֲבִילִי קֵשׁ וַחֲבִילִי עֲצִים בְּדַתָּנּוּ בִּנְגַעִים (פ' י"ב מ"ה) לְרַבִּי יְהוּדָה: דְּבַר הַרְשׁוֹת אֲכָא בִּיעִיָּהוּ. דְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר חֲדוּשׁ הוּא וְאִין לְלַמֵּד הִימָנָה שְׁאֵר הַמַּתְנוּת וּמַכְיוִם הַרְאֹת בּוּ לֹא מַשְׁמַע אֶלָּא הַמַּתְנָה דְּמַצְנָה דְּמַשְׁמַע דְּתַלּוּי הַדְּבַר בְּקוֹבִיעַת הַיוִם בְּגוֹן רָגֵל וְהוּא הָדִין לַחֲתוֹ וְרַבִּי סָבַר לְרִבּוּת נָמִי הַמַּתְנָה שְׁאִינָה מַצְנָה וְגַמְרִינוּ שְׁפִיר לְהַמַּתְנָה מְפִינוּ כָּל דְּבַר הַרְשׁוֹת בַּבַּיִת לֹא פְלִיגִי דָּהָא בְּהִקְיָא בְּתִיב וּפְנּוּ אֶת הַבַּיִת. אֶלָּא דְּבַר הַרְשׁוֹת דְּגוּפָּה אֲכָא בִּיעִיָּהוּ וְאִין נִרְאָה לְפָרֶשׁ שְׁאֵר דְּבַרִי רְשׁוּת בְּגוֹן חֲבִילִי קֵשׁ וּפְלִיגִי בְּבָתִּים דְּלְרַבִּי יְהוּדָה דְּאִמֵּר חֲדוּשׁ הוּא לֹא יִלְפִינוּ:

בְּהַסָּגֵר שְׁנֵי. מֶר סָבַר: בְּכִהֵן תִּלְיָא מִיְלָתָא. אִי טַהוּר — אָמַר לִיה "טַהוּר", וְאִי טַמָּא — שְׁתִּיק. וּמֶר סָבַר: "לְטַהֲרוּ או לַטְמֵאזו" בְּתִיב. אָמַר מֶר, אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבַרִי רַבִּי יוֹסִי בְּמוּחָלֵט, וְדַבְּרִי רַבִּי מֵאִיר בְּמוּסָגֵר. וְהַתְנַיָּא אִיפְכָּא! תַּנַּאי הִיא אִלִּיבָא דְרַבִּי. מֶר סָבַר: צוּוּתָא דְּעֲלֵמָא עֲדִיף לִיה. וּמֶר סָבַר: צוּוּתָא דְּאֲשֵׁתּוּ עֲדִיפָא לִיה. ^(אבא)לְמִימָרָא דְּמוּחָלֵט מוֹתֵר בְּתַשְׁמִישׁ הַמַּטָּה? אִין, וְהַתְנַיָּא: "וַיִּשָּׁב מַחוּץ לְאַהֲלוֹ שְׂבַעַת יָמִים", שְׁיִהָא אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמַּטָּה. וְאִין "אַהֲלוֹ" אֶלָּא אֲשֵׁתּוּ, שְׁנַאֲמַר: "לָךְ אָמּוֹר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם לְאַהֲלֵיכֶם". רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: "שְׂבַעַת יָמִים יִסְפְּרוּ לוֹ", יָמִי סְפִירוּ וְלֹא יָמִי חִלּוּטוֹ. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: שְׂבַעָה יָמִי סְפִירוּ, קַל וְחוֹמֵר לְיָמִי חִלּוּטוֹ. ^(ב)וְאָמַר רַבִּי חֲזִיִּיא, דְּנָתִי לְפָנֵי רַבִּי: לִימְדַתָּנוּ רַבִּינוּ, יוֹתָם לֹא הָיָה לוֹ לַעוּזְיָהוּ אֶלָּא בְּיָמֵי חִלּוּטוֹ, אָמַר לוֹ: אַף אֲנִי כֹה אֲמַרְתִּי. בְּמֵאִי קַמִּיפְלָגִי? רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: גָּלִי רַחֲמֵנָא בְּיָמִי סְפִירוּ וְכָל שְׁכָן בְּיָמִי חִלּוּטוֹ. וּמֶר סָבַר: מֵאִי דְגָלִי — גָּלִי, וּמֵאִי דְלֹא גָלִי — לֹא גָלִי. לְמִימָרָא דְּבַכְיָהן תִּלְיָא מִיְלָתָא? אִין, וְהַתְנַיָּא: "וּבְיוֹם הַרְאֹזוֹת בּוֹ". יֵשׁ יוֹם שְׂאֵתָה רוּאָה בּוּ, וַיֵּשׁ יוֹם שְׂאִי אֶתָּה רוּאָה בּוּ. ^(ג)מִכָּפֹאן אָמְרוּ: חֲתָן שְׁנוּלִיד בּוּ נִגַּע — נוֹתַנִין לוֹ שְׂבַעָה יָמִי הַמַּשְׁתָּה. לוֹ וּלְכַתִּיו וּלְכַסּוֹתוֹ. וְכֵן בְּרַגְלִי — נוֹתַנִין לוֹ שְׂבַעַת יָמִי הַרְגֵּל, דְּבַרִי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אֹמֵר: אִינוּ צָרִיָּה. הָרִי הוּא אֹמֵר: "וּצְנָה הַכֹּהֵן וּפְנּוּ אֶת הַבַּיִת". אִם מִמַּתִּינִים לוֹ לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת — כָּל שְׁכָן לְדַבֵּר מַצְנָה. מֵאִי בִּינְיָיָהוּ? אָמַר אֲבִיִי: מַשְׁמַעוֹת דּוּרְשִׁין אִיפְכָּא בִּינְיָיָהוּ. וְרַבָּא אָמַר: דְּבַר הַרְשׁוֹת אִיפְכָּא בִּינְיָיָהוּ. וְרַבִּי יְהוּדָה — מַהֲתָם לֹא גַמְרִינוּ, דְּחִידוּשׁ הוּא,

דְּהָא

ר"מ דְּאִמֵּר רוּחָה לְהַקֵּל לַטָּהֵר אָבֵל לֹא לַטְמֵאז: סָבַר בְּכִהֵן תִּלְא רַחֲמֵנָא דְאִי מַטְמֵא לִיה הָי מַטָּא וְאִי לֹא בְּעֵי מַטְמֵא לִיה לֹא הָי טַמָּא וְלָהִכִּי חַזִּי לִיה לְהַקֵּל אָבֵל לֹא לְהַחְמִיר דְאִי חַזִּי לִיה דְּהָי טַמָּא לֹא לִימָא לִיה כְּלוּם וְלֹא הָי טַמָּא: וּמֶר ר' יוֹסִי דְאִמֵּר לֹא לְהַקֵּל: סָבַר לַטָּהֵרוּ וּלְטַמֵּאוּ בְּתִיב דְּכִי חַזִּי לִיה כְּהֵן דְּמַטָּא לֹא מַצֵּי לַמַּשְׁתַּק וְדִלְמָא הָי טַמָּא וְנִמְצָא מַצְעָרו שְׁטַמְטֵאוּ בְּמוּעַד: וְהָא תַּנַּיָּא אִיפְכָּא דְבַרִי ר"מ בְּמַחְלֵט דְּבַרִי ר' יוֹסִי בְּמַסָּגֵר: וּמֶר סָבַר צוּתָא דְּעֲלֵמָא עֲדִיף לַה הֵאִי תַנָּא דְאִמֵּר א"ר נִרְאִין דְּבַרִי ר"מ בְּמַחְלֵט וְדַבְּרִי ר' יוֹסִי בְּמַסָּגֵר סָבַר צוּתָא דְּעֲלֵמָא עֲדִיף לַה וְלָהִכִּי חַזִּי בְּיָמִי חִלּוּטוֹ דְאִי מְטַמֵּאוּ לֹא מַטְמֵא יוֹתֵר מִדְּמַעְקָרָא וְאִי מְטַהֵרוּ מַשְׁמַחוּ דְאִית לַה צוּתָא דְּעֲלֵמָא אֲף עַל גַּב דְּאָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמַּטָּה צוּתָא דְּעֲלֵמָא עֲדִיף לַה וְדַבְּרִי רַבִּי יוֹסִי בְּמַסָּגֵר דְלֹא חַזִּי לִיה דְלֵמָא מַטְמֵא לִיה חוּן לָנִי מַחְנוּת וְלִית לַה צוּתָא דְּעֲלֵמָא וּמַצְעֵר לִיה: מֶר סָבַר צוּתָא דְאֲשֵׁתּוּ עֲדִיף לִיה וְלָהִכִּי חַזִּי לִיה בְּמוּעַד בְּהַסָּגֵר שְׁנֵי דְאִי מְטַהֵרוּ מַשְׁמַחוּ וְאִפִּי מַטְמֵא לִיה וּמַחְלִיט לִיה וּמַשְׁדַּר לִיה חוּן מַנִּי מַחְנוּת וְלִית לַה צוּתָא דְאִינְשִׁי דְּעֲלֵמָא אִפִּי"ה לִית לַה צַעֲרָא דְּהָא אִית לַה צוּתָא דְאֲשֵׁתּוּ וּמִתַּר הוּא בְּאֲשֵׁתּוּ לְהַתְעַחַד עֲמָה בְּיָמִי חִלּוּטוֹ וְדַבְּרִי ר' יוֹסִי בְּמַחְלֵט דְאִפִּי מַטָּה לִיה דַּע"ג דְּשַׁרִי לִיה לְמַחְנָה יִשְׁרָאֵל אִית לַה צַעֲרָא דְלִית לַה צוּתָא דְאֲשֵׁתּוּ דְאָסוּר הוּא דְכִין דְּמַטָּהֵר לִיה מַחְלּוּטוֹ מַבְעִי לַה לְמַמְנֵי שְׂבַע יָמִי סְפִירוּ וּבְיָמִי סְפִירוּ אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמַּטָּה דְּכָתִיב וַיִּשָּׁב מַחוּן לְאַהֲלוֹ שְׂבַעַת יָמִים וְאֶהְיֶה זֹו אֲשֵׁתּוּ דְּכָתִיב שׁוּבוּ לָכֶם לְאַהֲלֵיכֶם: וְיָמִי סְפִירוּ אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמַּטָּה וְלֹא יָמִי חִלּוּטוֹ: יוֹתָם לֹא הָיָה לַעֲזִיָּהוּ אֶלָּא בְּיָמִי חִלּוּטוֹ כְּלוּמַר לֹא נִתְעַבְּרָה אִמּוֹ דְּיוֹתָם אֶלָּא בְּיָמִי חִלּוּטוֹ דַּעֲזִיָּהוּ דַּעֲזִיָּהוּ הָיָה מַצְרַע וְלֹא נִזְקַק לְאֲשֵׁתּוּ הַמַּטָּה דִּנְשָׁב מַחוּן לְאַהֲלוֹ שְׂבַעַת יָמִים וְאֶהְיֶה זֹו אֲשֵׁתּוּ דְּכָתִיב שׁוּבוּ לָכֶם לְאַהֲלֵיכֶם: וְיָמִי סְפִירוּ אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמַּטָּה וְלֹא יָמִי חִלּוּטוֹ: נִתְעַבְּרָה אִמּוֹ דְּיוֹתָם אֶלָּא בְּיָמִי חִלּוּטוֹ דַּעֲזִיָּהוּ דַּעֲזִיָּהוּ הָיָה מַצְרַע וְלֹא נִזְקַק לְאֲשֵׁתּוּ

בְּיָמִי סְפִירוּ אֶלָּא בְּיָמִי חִלּוּטוֹ: אֲף אֵנִי בְּךָ אֲמַרְתִּי דְּמַצְרַע מִתַּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמַּטָּה דִּנְשָׁב מַחוּן לְאַהֲלוֹ בְּיָמִי סְפִירוּ בְּתִיב: וְרַבִּי סָבַר מֵאִי דְגָלִי גָלִי לָהִכִּי אֶמְרִי' יָמִי סְפִירוּ וְלֹא יָמִי חִלּוּטוֹ: לְמִימָרָא דְּבַכְיָהן תִּלְיָא מִלְּתָא פְרִיךְ בִּין לר"מ בִּין לְרַבִּי יוֹסִי דר"מ אֹמֵר בְּהִקְיָא אִי טַמָּא שְׁתִּיק וְרַבִּי יוֹסִי קֹאמֵר אִין רוּאִין כָּלָל מִכָּל דְּרַבִּי יוֹסִי סָבַר אִי לֹא בְּעֵי לֹא חַזִּי לִיה וְלֹא הָי טַמָּא: נוֹתַנִין לוֹ ז' יָמִי הַמַּשְׁתָּה דְלֹא חַזִּי לִיה דְלֵמָא מַטְמֵא לִיה: וּלְכַסּוֹתוֹ אִם נִרְאָה הִנַּגַּע בְּכַסּוֹתוֹ: אִם מַמְתִּיעִין לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת הָרִי מַמְתִּיעִין לוֹ שְׁאִין מַטְמֵאִין עַד שְׁמַפְנָה כָּל הַכּוֹסִים שְׂבַבִּית וַיְלִפִּי מְנָה דְּבַטְמָאָה דְּגוּפָּה נָמִי מַמְתִּין לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת דְּמִיָּא דְּהָכָא בִּין דְּאֲשַׁכַּחן דְּבַטְמָאָה דְּגוּפָּה מַמְתִּיעִין לוֹ לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת כ"ס דְּמַמְתִּיעִין לוֹ לְדַבֵּר מַצְנָה בְּגוֹן חֲתָן וּבְרַגְלִי: מַשְׁמַעוֹת דּוּרְשִׁין דְּמַר דְּרִישׁ מַהִּאי קָרָא וּמַר דְּרִישׁ מַהִּאי קָרָא: דְּבַר הַרְשׁוֹת אֲכָא בִּיעִיָּהוּ רַבִּי יְהוּדָה דְּמַפְיָק מַכּוּסִים הַרְאֹזוֹת בּוּ וּמַכָּאן אֶמְרוּ חֲתָן וְרַגֵּל דַּהֲנוּ מַצְנָה מַמְתִּיעִין לוֹ אָבֵל לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת אִין מַמְתִּיעִין לוֹ בְּטַמְאָה דְּגוּפָּה וְרַבִּי סָבַר דְּבַדְבַּר רְשׁוֹת נָמִי מַמְתִּיעִין לוֹ כְּדֹאמְרִי' לַעִיל דְּרַבִּי יִלּוּף טַמְאָה דְּגוּפָּה לְהַמְתִּין לוֹ מַטְמָאָה

דְּבִיתוֹ: לֹא גַמְרִינוּ דְּהָי חֲדוּשׁ וּמַחֲדוּשׁ לֹא יִלְפִינוּ דְּכָל הֵיכָא דְאִירְכָּא חֲדוּשׁ אִין לָךְ דְּבַר בּוּ אֶלָּא חֲדוּשׁ:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

מסורת הש"ס

א ספרא מצורע פרשה ב יא; לקמן טו:
ב תוספתא נעלים

ג ספרא מצורע פרשה ה יג; ספרא תרומע פרשת נעלים פרק ה ב; משנה נעלים; בבורות לד:

תורה אור השלם

זאת תורת נגעי-צרעת כנגד הצמר או הפשתים או השתי או הערב או קל-קלי-עור לטהרו או לטמאו (ויקרא יג, נט)

וכס המשהר את-בגדיו וגלח את-קל-שעריו ונחץ בפיו וטהר ואחר יבוא אל-הפחנה וישב מחוץ לאהל שבעת ימים (ויקרא יד, ח)

ואחרי טהרתו שבעת ימים יספור-לו (ויחזקאל מד, כו)

בכל-הדרך אשר צוה יהוה אלהים אתכם תלכו למען תחיון וטוב לכם והאזנכם ימים פארץ אשר תישון (דברים ה, ט)

לד אמר להם שובו לכם לאהליכם (דברים ה, כז)

וביום הראות בו פשר חי יטמא (ויקרא יג, יז)

וצוה הכהן ופנו את-הבית בטרם יבא הכהן לראות את-הנגע ולא יטמא כל-אשר בבית ואחר פו יבא הכהן לראות את-הבית (ויקרא יד, לו)

מסורת הש"ס
א קידושין ד: ב סוכה מג; שבת כלא:
גליון הש"ס
תוס' ד"ה נפקא ליה וכו' וספר כריתות איצטריך לדרשה אחרינא. וע"ע תוס' זבחים דף קיז ע"א ד"ה והתורה ובכריתות דף טו ע"א תוס' ד"ה ערות.
תורה אור השלם

וצוה הכהן ופנו את־הבית בטרם יבא הכהן לראות את־הזנע ולא יטטא כלי־אשר בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את־הבית (ויקרא יד, לו)

וביום הראות בו בשר חי יטטא (ויקרא יג, יד)

ואם־פרוח תפרח הצרעת בעור ונסתה הצרעת את כלי־עור הזנע מראשו ועד־רגליו לכל־פראה עיני הכהן (ויקרא יג, יב)

ובא אֲשֶׁר־לוּ הבית והיגיד לכהן לאמר כננע נראה לי בבית (ויקרא יד, לה)

דֶּהָא **עַצִּים** פֿשׁוּטִי כּלי עֵץ לֹא מִקְהֲלֵי טַמְאָה: וּרְבִי אִמֵּר אֲרָגְרִין, כּלוּמֵר דֶּהָא עַצִּים וְאֲבָנִים לֹא מְטַמְאוּ. וְאִפ"ה מְטַמְאוּ בְּאֵין עַצִּים וְאֲבָנִים לֹא דוּקָא אַע"ג דְּלִילִף טַמְאָה דְּגוּפָה מְטַמְאָה דְּלֹא גּוּפָה לְדָבָר הָרְשׁוּת מוֹנֶצֶה הִכְּהֵן אֲרָגְרִין. בְּיוֹם הָרָאוּת בּוֹ: אֲבָל טַמְאָה דְּגוּפָה אִימָא לֹא דָלֵא וְלִילף טַמְאָה דְּגוּפָה מְטַמְאָה דְּלֹא גּוּפָה לְדָבָר הָרְשׁוּת מוֹנֶצֶה הִכְּהֵן דִּהְיֶה אִמְינָא חֲדוּשׁ הוּא קמ"ל וּבְיוֹם הָרָאוּת דִּהְיֶנוּ טַמְאָה דְּגוּפָה דְּמַמְתֵּינִין לֹא לְדָבָר מַצְנֵה וְהוּאִיל וְאִשְׁכַּחַן דְּמַמְתֵּינִין לֹא לְטַמְאָה דְּגוּפָה מִיּהָא לְדָבָר מַצְנֵה אִית' לֵה נְמִי כּח לְמִילָף מוֹנֶצֶה הִכְּהֵן דְּמַמְתֵּינִין לְטַמְאָה דְּגוּפָה לְדָבָר הָרְשׁוּת אֲלֵא בְּיָוֵם אֶף עַל גַּב חֲדוּשׁ הוּא: בְּלֵא הָרָא יִתִּירָא כּלוּמֵר בְּלֵא תַּבֵּה דְּבִיוִם הָרָאוּת קָרָא יִתִּירָא: מִרְאָה עֵינֵי הִכְּהֵן מִשְׁמַע בְּיוִם שִׂיכּוּל לְרָאוּת: לִי וְלֹא לְאוּרִי שְׂאִין צָרִין לְאוּר הֵנָּר דִּהְיֶנוּ בְּיוִם וּבִהֵהוּא שְׁעִתָּא נְמִי וּבָא הִכְּהֵן אֲלֵמָא דְּאִין רוּאִין אֲלֵא בְּיוִם: קמ"ל וּבְיוִם הָרָאוּת בּוֹ דְּבוֹ הֵינִי טַמְאָה דְּגוּפָה: מִתַּעִי' מַלְקָט אֲדָם עֲצָמוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ וּמוּלִיבִן לְמָקוֹם אַחֵר לְקַבְּרֵן בְּקַבְרֵית אֲבוֹתָם: מִפְּנֵי שְׁשֻׁמְחָה הִיא לֹא שְׁקוּבְרָן בְּקַבְרֵי אֲבוֹתָיו וְלֹא מַצְטַעַר בְּמוּעֵד: ר' יוֹסִי אוֹמֵר לֹא יִלָּקֵט מִפְּנֵי שְׂאֲבָל הוּא לֹא: לֹא יַעֲרַעַר עַל מֵתוֹ אִם מֵת לֹא מֵת חָזַשׁ אִין חָזַשִׁים קִדָּם הַמוּעֵד לֹא יַעֲרַעַר מִפְּרָשׁ בְּגָמ' כּד הָדַר סַבְדָּנָא בְּמַעֲרָבָא כּלוּמֵר שְׂלֵא יִסְכַּר סַפְדָן לַחֲזֹר עַל קְרוֹבִיו לִזְמַר כְּכוֹ עַמִּי כָּל מְרִי נָפֵשׁ: לֹא יִסְפִּידֵנוּ שָׂאם מֵת לֹא מֵת בְּתוֹךְ שְׁלֵשִׁים יוֹם לִפְנֵי הָרָגָל לֹא יִסְכַּר סַפְדָן לְהַסְפִּידוֹ וְשְׁלֵשִׁים יוֹם אַתְרֵיהּוּ קִאי וְטַעֲמָא דְּשְׁלֵשִׁים יוֹם מִפְּרָשׁ בְּגָמ': גָּמ' הָרִי הוּא מִתְאַבֵּל עֲלֵיהּוֹן וְקִשְׁיָא לְרַבִּי מֵאִיר דְּאִמֵּר מִפְּנֵי שְׁשֻׁמְחָה הִיא לֹא: אֲפִילוּ צְרוּרִין בְּסָדִינֹא שְׂאִינוּ מְלַקְטִין וְאִינוּ רוּאָה אוֹתָן הָרִי זֶה מִתְאַבֵּל כָּל זְמַן שְׂלֵא נִקְבְּרוּ: מִפְּנֵי שְׁשֻׁמְחַת הָרָגָל עֲלָיו כּלוּמֵר הִרְבֵּה הוּא עוֹסֵק בְּשֻׁמְחַת הָרָגָל וְאִינוּ מַצְטַעַר בְּמַלְקָט עֲצָמוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ: יִבְּכוּן עַמֵּה (אֶפְלוּ) הָכִי אֶסוּר לְמִימֵר בְּמוּעֵד הֵינִי לֹא יַעוּרָר עַל מֵתוֹ: אִמֵּר רַב (נַחֲמָן) מַעֲשֶׂה כו' כּלוּמֵר דִּהּוּ לֹא מַעוֹת מְמַטִּין לַעֲרָךְ לַעֲלוֹת לְרָגֵל וּנְתַתָּן אֲשֵׁיתוֹ לְהַסְפִּידָנִים וְנִמְנַע מַלְעָלוֹת לְרָגֵל:

דְּקִדּוּשִׁין (ג: יד.) מִיְתֵי סַפֵּר כּוּרְתָה וְאִין דָּבָר אַחֵר כּוּרְתָה מִסַּפֵּר כְּרִיתוֹת וּבִפְרָק [הַמְבִיא גַט] (גטין דף כא:)

דֶּהָא **עַצִּים** וְאֲבָנִים בְּעֻלְמָא לֹא מְטַמְאוּ, וְהִכָּא מְטַמְאוּ.^(ס) וּרְבִי אִמֵּר: אֲצֻטְרִיה, דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "וּבְיוֹם הָרָאוּת בּוֹ", הִוָּה אִמְינָא לְדָבָר מַצְוָה — אִין, לְדָבָר הָרְשׁוּת — לֹא, כְּתַב רַחֲמָנָא "וְצוּה הִכְּהֵן". וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "וְצוּה הִכְּהֵן", הִוָּה אִמְינָא: הִנֵּי — אִין, דְּלֹאֹ טוּמְאָה דְּגוּפִיָּה, אֲבָל טוּמְאָה דְּגוּפִיָּה — אִימָא מִיחֲזָא חֲזִיָּא לִיה. צָרִיכָא. אִמֵּר מָר: יֵשׁ יוֹם שְׂאֵתָה רוּאָה בּוֹ, וְיֵשׁ יוֹם שְׂאִי אֵתָה רוּאָה בּוֹ. מֵאִי מִשְׁמַע? אִמֵּר אַבְיִי: אִם כֹּן לִיכְתוּב רַחֲמָנָא "בְּיוֹם", מֵאִי "וּבְיוֹם"? שְׁמַע מִינָּה: יֵשׁ יוֹם שְׂאֵתָה רוּאָה בּוֹ, וְיֵשׁ יוֹם שְׂאִי אֵתָה רוּאָה בּוֹ, רְבָא אִמֵּר: כּוּלָּה קָרָא יִתִּירָא הוּא, דְּאִם כֹּן לְכְתוּב רַחֲמָנָא "וּבִהָרָאוּת", מֵאִי "וּבְיוֹם"? שְׁמַע מִינָּה: יֵשׁ יוֹם שְׂאֵתָה רוּאָה בּוֹ, וְיֵשׁ יוֹם שְׂאִי אֵתָה רוּאָה בּוֹ.^(א) וְאַבְיִי, הֵהוּא מִיבְעִי לִיה — בְּיוֹם וְלֹא בְּלִילָה. 'וּרְבָא, בְּיוֹם וְלֹא בְּלִילָה מָנָא לִיה? נִפְקָא לִיה מ"לְכָל מִרְאָה עֵינֵי הִכְּהֵן". וְאַבְיִי, הֵהוּא מִיבְעִי לִיה לְמַעוּטֵי סוּמָא בְּאַחַת מַעֲיָנִיו. וּרְבָא נְמִי מִיבְעִי לִיה לְהָכִי? אִין, הָכִי נְמִי. וְאָלֹא בְּיוֹם וְלֹא בְּלִילָה מָנָא לִיה? נִפְקָא לִיה מ"כְּנַנְעַ נִרְאָה לִי בְּבִית". "לִי" — וְלֹא לְאוּרִי. וְאַבְיִי, אִי מֵהֵתָם הִוָּה אִמְינָא: הִנֵּי מִיַּלִּי טוּמְאָה דְּלֹאֹ דְּגוּפִיָּה, אֲבָל טוּמְאָה דְּגוּפִיָּה אֲפִילוּ לְאוּרוֹ נְמִי, קָא מִשְׁמַע לָן. מִתְנַיִי וְעוּד אִמֵּר רַבִּי מֵאִיר: מְלָקֵט אֲדָם עֲצָמוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ, מִפְּנֵי שְׁשֻׁמְחָה הִיא לֹא. "רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֲבָל הוּא לֹא. י"לֹא יַעוּרָר אֲדָם עַל מֵתוֹ, וְלֹא יִסְפִּידֵנוּ קוּדָם לְרָגֵל שְׁלֹשִׁים יוֹם. "גָּמ' וּרְמִינָהוּ: הַמְלָקֵט עֲצָמוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ — הָרִי זֶה מִתְאַבֵּל עֲלֵיהֶם כָּל הַיּוֹם, וְלַעֲרַב אִין מִתְאַבֵּל עֲלֵיהֶן. וְאִמֵּר רַב חֲסֵדָא: אֲפִילוּ צְרוּרִין לֹא בְּסָדִינֹא! אִמֵּר אַבְיִי: אִימָא, מִפְּנֵי שְׁשֻׁמְחַת הָרָגָל עֲלָיו. וְלֹא יַעֲרַעַר עַל מֵתוֹ. מֵאִי לֹא יַעֲרַעַר עַל מֵתוֹ? אִמֵּר רַב: כּד הָדַר סַבְדָּנָא בְּמַעֲרָבָא, אִמֵּרִי: יִבְכוּן עַמִּיָּה כָּל מְרִירִי לִיכָא. קוּדָם הָרָגֵל שְׁלֹשִׁים יוֹם. מֵאִי שְׁנָא שְׁלֹשִׁים יוֹם? אִמֵּר רַב כְּהֵנָּא אִמֵּר רַב יְהוּדָה אִמֵּר רַב: מַעֲשֶׂה בְּאֲדָם אֶחָד שְׂפִינָס מַעוֹת לַעֲלוֹת לְרָגֵל, וּבָא סַפְדָן וְעַמֵּד עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ, וּנְטָלְתָן אֲשֵׁיתוֹ וּנְתַנְתָן לּוֹ, וְנִמְנָע וְלֹא עָלָה. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמְרוּ: לֹא יַעוּרָר עַל מֵתוֹ וְלֹא יִסְפִּידֵנוּ קוּדָם לְרָגֵל שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְשְׁמוּאֵל אִמֵּר:

לְפִי

דֶּהָא תַנּוּ בְּמַסְכֵּת נְגַעִים (פִּי"ב מ"ה) לְרַבִּי יְהוּדָה אֲפֵלוּ חֲבִילִי קֵשׁ וְחֲבִילִי תַבָּן וְא"כ צָרִין לִזְמַר דְּרַבִּי נְמִי מוֹדָה ל'ר' יְהוּדָה וְכֹן מִשְׁמַע מְדָלֵא מְסִיק דְּרַבִּי סָבַר לֵה כֹר' שְׁמַעוּן דְּפִלְגִי הָתָם: מֵאִי וּבְיוֹם יֵשׁ יוֹם שְׂאֵתָה רוּאָה. מִשְׁמַע לְאַבְיִי דִר' יְהוּדָה דְרִישׁ נִי"ו וְכֹן פ"ק דְּסָנֶהֲדְרִין (דף יד. וָשֵׁס) גְּבִי וְשׁוּפְטִין ופ' אֲלוּ מַצִּאוֹת (פ"מ דף כז.) גְּבִי וּמַצִּאתָ וְקֵשָׁה אִיהוּ גּוּפָה לֹא דְרִישׁ נִי"ו דְּוָאָס הֵמָר יְמִיר כּפ"ק דְּמַתְמַרְהָ (דף ב:.) וּבְסוּף פֶּרֶק טָרַף בְּקֻלְפִי (יוֹמָא ד' מַה.) גְּבִי וְהָאֵשׁ וְשִׁמָּא דְרִישׁ לִיה לְדַקְשָׁה אַחֲרֵינָא מִיְהוּ דְּכָא קֵשָׁה טַפִּי פִּינוּ דִר' יְהוּדָה דְרִישׁ נִי"ו מֵאִי טַעֲמָא לֹא אִמֵּר רַבָּא דְּהָכָא נְמִי דְרִישׁ נִי"ו לְמַה חוּלֵק עַל אַבְיִי .. הִיֵּה לֹא לְהַצְרִירָה וְשִׁמָּא רַבָּא קִאִמֵּר אֲפֵלוּ לֹא דְרִישׁ ר' יְהוּדָה נִי"ו הָכָא לֵהאִי דַקְשָׁה יֵשׁ לְשִׁבָּה: נִפְקָא לֵה מַכְנַנְעַ נִרְאָה לִי וְלֹא לְאוּרִי. תַמָּה דֶּהָא לְעִיל אִמֵּר רַבָּא ל'ר' יְהוּדָה חֲדוּשׁ הוּא וְלֹא גְמָרִינוּ מִנֵּה וְלִפְרֹשׁ שְׁפָרַשׁ דְּרַבִּי יְהוּדָה לְטַעֲמָה דְּמַצְרִין וּפְנוּ בְּעַצִּים וּבְאַבָּנִים נִיחָא דְלַעֲטֵן פִּינוּ דְּנוּקָא חֲדוּשׁ וְעִי"ל פִּינוּ דְּלְאוּרוֹ אִינוּ יָכוּל לְרָאוּת בְּלֹא גַר א"כ פּוֹסֵל מִטַּעַם רָאִיהּ יֵשׁ לָנוּ לְלַמֵּד הֵימְנוּ פִּינוּ דְּחִזּוּנִן דְּבַעֲלָמָא נְמִי אִשְׁכַּחְנָא קִפְיָדָא בְּרָאִיָּה טַפִּי מַעוּלִי רְגִלִים דְּבַעֲינִן שְׁתִּי עֵינִים וּבַעֲינִן נְמִי שְׂלֵא יְהִא יוֹם הַמַּעֲנָן וְתַמָּה דֶּהָכָא מִשְׁמַע דְּרַבָּא מְמַעַט לִילָה מֵהִיא קָרָא וּבִבְי' אֶחָד דִּיעִי מַמוֹנוֹת (סָנֶהֲדְרִין ד' לד: וָשֵׁס) מִיְתֵי קָרָא וּבְיוֹם הָרָאוּת בּוֹ וְהֵינִי כְּאַבְיִי וי"ל דְּאוּרְחָה דְּהַש"ס לְאַתְנַי דְּקִשּׁוֹת הַפְּשׁוּטִים יוֹתֵר וְשִׁמָּא אִי לֹא כְּתַב כְּנַנְעַ נִרְאָה לִי הִיֵּה מוֹקְמִינוּ וּבְיוֹם הָרָאוּת לְמַעוּטִי לִילָה וְכֹן כּפ"ב דְּמַגֵּלָה (דף כ.) וְלֹא מוֹהֲלִין אֲלֵא בְּיוֹם דְרִישׁ הָתָם מְבִיוִם הַשְּׁמִינִי בְּיוֹם וְלֹא בְּלִילָה וּבִבְי' ר' אֲלֵיעָזַר דְּמִילָה (שְׂבַת קלב. וָשֵׁס) דְרִישׁ מִנֵּה בְּיוֹם אֲפִילוּ בְּשַׂבַּת וּמַצָּן שְׁמוֹנֵת יָמִים דְּרַשִׁין יָמִים וְלֹא לִילוֹת וּבִבְי' הַחוּבָל (כ"ק דף פז.) מִיְתֵי שְׂבַח גְּעוּרִים לְאַבְיָה מַבְעוּרִיָּה בֵּית אָבִיָּה וּבְרִישׁ פ"ק דְּקִדּוּשִׁין (דף ג:) מוֹקִי לֵה

בְּהַפְרַת גְּדָרִים דְּנוּקָא וְשַׁבַּח גְּעוּרִים נִפְקִי מִפִּי יִמְכַר גוֹי' וְכֹן בִּבְי' קִמָּא דְּקִדּוּשִׁין (ג: יד.) מִיְתֵי סַפֵּר כּוּרְתָה וְאִין דָּבָר אַחֵר כּוּרְתָה מִסַּפֵּר כְּרִיתוֹת וּבִפְרָק [הַמְבִיא גַט] (גטין דף כא:)

מִפְקִי לֵה רַבְּגִן מִכְתָּב לֵה וְסַפֵּר כְּרִיתוֹת אֲרָגְרִין לְדַקְשָׁה אַחֲרֵינָא וּמִיְהוּ תַמָּה הִיאָךְ נוּכַל לְשַׁבּ הַסְּגִיא דְּפֶרֶק אֶחָד דִּיעִי מַמוֹנוֹת (סָנֶהֲדְרִין דף לד:) אֲלֵבָא דְרַבָּא דְּמִיְתֵי לֵה הָתָם לְמַגְמַר דִּין בְּיוֹם מְנַגַּעִים וּבַשְּׁלָמָא אִי מִיְתֵי מוֹבְיוִם הָרָאוּת בּוֹ מַצְיֵנוּ לְאוּקְמִי בְּגָמֵר דִּין אֲלֵא כְנַנְעַ נִרְאָה לִי הֵינִי תַחֲלַת דִּין וְאַבְיִי דְאִמֵּר אִי מֵהֵתָם הֵי מַלִּי דְטַמְאָה לֹאֹ דְּגוּפָה. וְקוּימָא פֶרֶכָא דְלַעֲיֹל דְּמַגּוּפָה דְאִית' לִיה לְאַבְיִי מִשְׁמַעוֹת דּוּקְשִׁין אֲכָא בִיעִינֹה דְּמַשְׁמַע דְּרַבִּי יְהוּדָה לֹא דַרְשׁ מִפִּינוּ הֵיֵה דְרִישׁ לִיה נְמִי שְׁפִיר וְאַצְטְרִין וּבְיוֹם הָרָאוּת ע"כ נִרְאָה לִי דה"פ לְעִיל מִשְׁמַעוֹת דּוּקְשִׁין אֲכָא בִיעִינֹה רַבִּי סָבַר דְּבִיוִם הָרָאוּת אֲרָטְרִין לְדַקְשָׁה אַחֲרֵינָא דְּבִיוִם וְלֹא בְּלִילָה בְּקַדְרָשִׁית נְמִי לְעִיל וּרְבִי יְהוּדָה סָבַר דְּתַרְוֵיהּ דְּרַשִׁין וְאַצְטְרִין לְתַרִּי קָרָאִי פִי הִיכִי דְאִית' לִיה לְרַבִּי דְּמִפִּינוּ ה"א טַמְאָה דְּלֹאֹ גּוּפָה קמ"ל וּבְיוֹם וּמְבִיוִם לֹא שְׁמַעֲינִן אֲלֵא לְדָבָר מַצְנֵה קמ"ל וּפְנוּ וּלְפִי זֶה לִכ"ע מַמְתִּינוּ לְדָבָר הָרְשׁוּת דֶּהָא תַרְוֵיהּ דְּרָשִׁי וּפְנוּ בְּקַדְרָשִׁית וּמַלְתָּא דְאֵתִירָא מק"ו טָרַח וְכַתַּב לֵה קָרָא דִּהְיֶנוּ דָּבָר מַצְנֵה וְקֵשָׁה קַצַּת אֲלֵבָא דְּרַבִּי יְהוּדָה שְׁמָה שֵׁשׁ בְּחִמְרָא חֲדוּשׁ אִין לְלַמֵּד הֵימְנוּ קָלָא דְקָאִמֵּר מִשּׁוּם חֲדוּשׁ הוּא דֶּהָא עַצִּים וְאֲבָנִים לֹא מְטַמְאוּ אִין לְלַמֵּד מִמֶּנָּה אֲלֵא דְכּוּנְתָה אֲמִרִין פֶּרֶק כָּל הַבְּשָׂר (חֲלִין ד' קח. וָשֵׁס) בְּשָׂר בְּחֻלָּב חֲדוּשׁ הוּא וּפְרָשׁ רַבִּינוּ יַעֲקֹב דְאִי תַרִּי לֵה כְּלִי יוֹמָא בְּחֻלָּב דְּרִי וְכִי מַבְשֵׁל לִיה אֶסוּר וְהַחֲדוּשׁ אִינוּ מִן הַאֶסוּר בְּבִהְדִי הַדְדִי אֶסוּר וְהִאי לַחוּדָה וְהִאי לַחוּדָה שְׂרִי דֶּהָא בְּלֵאִים נְמִי כָּל חֲזָא שְׂרִי וּבִהְצַטְרָפוּת אֶסִירִי בְּדַמְסִיק בִּבְי' אֲלוּ עוֹבְדִין (פְּסָחִים דף מד:) מִשְׁמַע בְּשִׁהֲאֶסוּר חֲדוּשׁ אִין לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ קָלָא מֵהִאי טַעֲמָא הִיֵּה מַעֲשֶׂב רַבִּינוּ יַצְחָק בַּר אֲבָרְהָם הִיאִי דְעָדִים זִוּמִינִן חֲדוּשׁ הוּא: וּקְרִמִּיָּהּ הַמְלָקֵט כו'. בְּמַס' שְׁמַחוֹת (פֶּרֶק יב ע"ט) וְהִיֵּה מַצֵּי לְשִׁנּוּי הָא מַי' ר' יוֹסִי הִיא דְאִמֵּר בְּמַשְׁנֶה אֲבָל הוּא לֹא: וְלַעֲרַב אִינוּ מִתְאַבֵּל וְאִמֵּר רַב חֲסֵדָא. בְּלֹא דָרַב חֲסֵדָא הִקְשָׁה הֵיטָב אֲלֵא כָךְ רְגִילוֹת הַש"ס אֲנֵב גְּרָרָא לְהִבִּיא פִּרְשֵׁה הַבְּרִיתָא דְאֲפִילוּ צְרוּרִין לֹא בְּסָדִינֹא צְרוּרִין לֹא בְּסָדִינֹא כְּמֵה יָמִים צָרִין לְהַתְאַבֵּל כָּל זְמַן שְׂרוּאָה אוֹתָן וּפִי' קִמָּא נִיחָא טַפִּי אֲבָל לֹא שֶׁךְ הָכָא כָּל כָּךְ לְפִרְשׁ רַאשׁוֹן דֶּהָא מְסִיפָא אִינוּ מִתְאַבֵּל לַעֲרַב לֹא מַצֵּי לְהַקְשׁוֹת עַל הַמַּשְׁנֶה פִי אִם מִרְשָׁא וְצָרִין לִזְמַר דְּמִיְתִי סוּפָא אֲנֵב גְּרָרָא וְהָא דָרַב חֲסֵדָא אֲנֵב גְּרָרָא לְגִרְרָא:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

ח.

 עין משפט נר מצוה
--

א סמג עשין רלד:

ב מיי' פט' מהל' טומאת צרעת הל' ו:

ג מיי' פט' מהל' טומאת צרעת הל' ה:

ד סמג לאוין עה, סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' תג סעי' ד:

ה מיי' פו"א מהל' אבל הל' ג:

ו סמג לאוין עה, טוש"ע יו"ד סי' שמוז סעי' א:

ז מיי' פו"א מהל' אבל הל' ו:

ח מיי' פו' מהל' שביבת יום טוב הל' בד:

ט טוש"ע יו"ד סי' תג סעי' א:

י מיי' פו"ב מהל' אבל הל' ח:

ח:

עין משפט נר מצוה
א מו"י פו"א מהל' אבל הל' ו: ב סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח ס' תקמו סעי' יא: ג מו"י פח' מהל' שביית יום טוב הל' ח: ד מו"י פח' מהל' שביית יום טוב הל' ד: ה טוש"ע או"ח ס' תקמו סעי' יא: ו מו"י פח' מהל' שביית יום טוב הל' ח: ז סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח ס' תקמו סעי' י: ח מו"י פז' מהל' שביית יום טוב הל' טו: ט סמג לאוין עה, טוש"ע אה"ע ס' סד סעי' ו: י מו"י פז' מהל' שביית יום טוב הל' טו: יא מו"י פי' מהל' אישות הל' יד: יב טוש"ע או"ח ס' תקמא סעי' ה: יג מו"י פז' מהל' שביית יום טוב הל' ה: יד מו"י פז' מהל' אישות הל' יד: יח מו"י פי' מהל' אישות הל' יד:

דקא עבֿיד בַּחנָס. וְנִרְחָה דְהִלְכָּה כִּרְב אֶסְרִי אֵלָא ע"י סַפְדָּנָא אֲבֵל הִל' ו: שְׂרִי יוֹתֵר מִתְּאַפֵּק מַעְצְרוֹ עַל יְדֵי צַעֲקָה וְשִׁמְח לְאַחֵר זְמַן: אִין חוּפְרִין כּוּכִין וּקְבָרוֹת בַּמוּעֵד. פִּי בַקּוּנְטֵרס לְצַרְךָ מֵתִים הוּא עוֹסָה אֲפֵלּוּ בִּשְׂאִין צְרִיךְ עֵתָּה כְּדִתְנִן בְּהַמוּכָר פְּרוֹת (כ"ב דף ק:)‏ הַמוּכָר מְקוּם לִחְבְּרוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ קָבֵר עוֹסָה רַחֲפָה שֶׁל מַעְרָה אֲבֵל לְצַרְךָ הַמַּת שְׁמַת בְּבֵר מֵתָר אֲפִילוּ בִּיו"ט שֶׁנִּי לְמַנֵּי לֶה גְּלִימָא וּלְמַנֵּי לֶה אֶסָּא בְּדֹאמֵר כּפ"ק דְּבִיצָה (דף ו. נֶאֱס) כ"ש חוּל הַמוּעֵד וְאע"פ שֶׁגַּם לְחֹל דְּחוּל הַמוּעֵד דְּאוֹרִיִּתָא וּיו"ט שֶׁנִּי דְרַבְּנָן כּמוּ יו"ט שֶׁנִּי דְּעֻצְרַת וּיו"ט שֶׁנִּי דְּשִׁבְעִי שֶׁל פֶּסַח וְשִׁמְיִי עֻצְרַת אִין נִרְחָה דְבִכָּל יוֹם שֶׁנִּי קֹאמֵר בְּבִיצָה וְעוֹד כָּל עֵינָן מִלְּאכָה חֲמִיר טַפִּי יו"ט שֶׁנִּי מַחֵל הַמוּעֵד וּכְמוֹ שֶׁפִּרֵּשׁ בַּקּוּנְטֵרס דְּאִירִי בַּחוּפֵּר מַחֲיִים כָּךְ פִּר"ח אֲבֵל לְאַחֵר מֵיתָה שְׂרִי וְהָא דִּתְנִינָן כּוּכִין וּקְבָרוֹת אֲפֵלּוּ בְּלֹא מֵת וָאֵרוֹן דְּקוּא עַם הַמַּת שְׁמָא בִּשְׁחוּפֵּר הוּא רְגִיל לַחֲפֵר בְּבִית וְהִי הַפִּירָא דְּצִרִיךְ לְמַת נִרְחָה לִי וְהָא דִּלָּא שְׂרִי הֶכָּא לִר' יְהוּדָה אֵלָא מִנְּסָרִים הַמְּנַסְרִים מַעֲרַב יו"ט וְהֵתֵם שְׂרִי לְמַנֵּי לִיה גְּלִימָא וְאֶסָּא שְׁמָא נְסָרִים יְכוּלִים לַמְּצוֹא מִנְּסָרִים הֶרְפָּה אֲבֵל גְּלִימָא וְאֶסָּא לֹא יִמְצָא עֲשׂוּיִים אוֹ שְׁמָא בְּנִסְיוֹרַת נְסָרִים יֵשׁ קוֹל וּפְרָסוּם גְּדוּל וּי"מ דְּאִין חוּפְרִין מִירִי אֲפִילוּ לְאַחֵר מֵיתָה דּוּמִיָּא דְּמַחְנִכִין דְּמַשְׁמַע לְאַחֵר מֵיתָה דְּמַפְרֵשׁ בְּגַמ' שֹׁאֵם הִיֵּה אֶרֶךְ מַחְצְרוֹ וּמַחֲיִים אִין רְגִילוֹת לְשִׁנוֹתוֹ פִּי אִינוּ יוֹדַע מִי יֵשִׁים בּוֹ וְיֵשׁ לְפִרֵּשׁ שְׁעוֹסָה לְצַרְכּוֹ אוֹ לְצַרְךָ אַחֵר וּכְמוֹ שֶׁפִּרֵּשׁ שְׁהִיו עוֹשִׂין וְהָא דְּשָׁרִינָן כּפ"ק דְּבִיצָה (דף ו. נֶאֱס) לְמַנֵּי לִיה גְּלִימָא וְאֶסָּא הֵינּוּ דְּקוּא כְּדַפְרָשִׁית שֶׁלֹּא יִמְצָא גְּלִימָא וְאֶסָּא עֲשׂוי מַעֲרַב יו"ט אֲבֵל כּוּכִין וּקְבָרוֹת יִמְצָא הֶרְפָּה שְׁהִיו רְגִילִים לַחֲפֵר מַחֲיִים וּמַהִי טַעמָא יְכוּל לִהְיוֹת מִתֵּר בְּזַמַּן הַזֶּה לְפִי שְׂאִין עוֹשִׂין כּוּכִין וּקְבָרוֹת מַחֲיִים: וְעוֹשִׂין נִבְרָכַת בַּמוּעֵד. תַּמָּה וְאִמְאי צְרִיךְ

בַּאֶסוּרִי. וְאֲפֵלּוּ לְשִׁמוּחַל יו"ל דִּלָּא

"לְפִי שְׂאִין הַמַּת מִשְׁתַּבַּח מִן הַלֵּב שְׁלֹשִׁים יוֹם. מְאי בִּינְיִיָּהוּ? אֵיכָּא בִּינְיִיָּהוּ דְּקַעֲבִיד בַּחנָס. ^ב"מִתְּנִי אִין חוּפְרִין כּוּכִין וּקְבָרוֹת בַּמוּעֵד, אֲבֵל מַחְנִכִין אֶת הַכּוּכִין בַּמוּעֵד. וְעוֹשִׂין נִבְרָכַת בַּמוּעֵד, וְאֵרוֹן עִם הַמַּת בַּחֲצֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר אֲלֹא אִם כֵּן יֵשׁ עֲמוֹ נְסָרִים. גָּמִ' מְאי כּוּכִין וּמְאי קְבָרוֹת? אָמַר רַב יְהוּדָה: כּוּכִין בַּחֲפִירָה, וּקְבָרוֹת בְּבִנְיָן. תְּנִיָּא נְמִי הֲכִי: אֵלוּ הֵן כּוּכִין וְאֵלוּ הֵן קְבָרוֹת, כּוּכִין בַּחֲפִירָה, וּקְבָרוֹת בְּבִנְיָן. ^י"אֲבֵל מַחְנִכִין אֶת הַכּוּכִין. כִּיצַד מַחְנִכִין? אָמַר רַב יְהוּדָה: שְׂאֵם הִיֵּה אֶרוּךְ — מְקַצְרוֹ. בְּמַתְּנִיתָא תֵּנָּא: מְאִירָה בּו, וּמִרְחִיב בּו. וְעוֹשִׂין נִבְרָכַת בּו'. מְאי נִבְרָכַת? אָמַר רַב יְהוּדָה: זוּ בְּקִיעַ. וְהַתְּנָא: הַנִּבְרָכַת וְהַבְּקִיעַ! אָמַר אַבְיִי וְאִיִּתִּימָא רַב כְּהֵנָּא: גִּיְהָא וּבֵר גִּיְהָא. ^י"וְאֵרוֹן עִם הַמַּת בַּחֲצֵר. תְּנִינָא לְהָא דִּתְנּוּ רַבְּנָן: עוֹשִׂין כָּל צוּרְכֵי הַמַּת. גּוֹזְזִין לוֹ שְׁעָרוֹ, וּמַכְבִּסִין לוֹ כְּסוּתוֹ, וְעוֹשִׂין לוֹ אֶרוֹן מִנְּסָרִין הַמְּנוּסְרִין מַעֲרַב יוֹם טוֹב. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמְרִי: אִף מְבִיאִין עֲצִים וּמִנְּסָרָן בְּצִינְעָא בְּתוּף בֵּיתוֹ. ^א"^אמִתְּנִי אִין נוֹשְׂאִין נָשִׁים בַּמוּעֵד, לֹא בְּתוּלוֹת וְלֹא אֲלַמְנוֹת, וְלֹא מִיִּבְבִּימִן — מַפְגִּי שְׁשִׁמְחָה הִיא לוֹ. אֲבֵל מַחְזִיר הוּא אֶת גְּרוּשָׁתּוֹ. ^ב"וְעוֹשָׂה אִשָּׁה תַכְשִׁיטִיָּה בַּמוּעֵד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא תַסוּד, מַפְגִּי שְׁנִיּוּוֹל הוּא לָהּ. הַהֲדִיּוֹט תּוּפֵר כְּדָרְכּוֹ, וְהָאוּמָן מְכָלִיב. וּמִסְרִגִין אֶת הַמִּטּוֹת, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מְמַתְּחִין. ^ט"גָּמִ' וְכִי שִׁמְחָה הִיא לוֹ, מְאי הִוִּי? אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, וְכֵן אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיָּא, וְאִמְרִי לָהּ: אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָּא: לְפִי שְׂאִין מַעֲרַבִין שִׁמְחָה בְּשִׁמְחָה. רַבָּה בַר [רַב] הוּנָא אָמַר: מַפְגִּי שְׁמַנִּיחַ שִׁמְחַת הֶרְגֵּל וְעוֹסֵק בְּשִׁמְחַת אִשְׁתּוֹ. ^י"אָמַר לִיה אַבְיִי לְרַב יוֹסִף: הָא דְרַבָּה בַר [רַב] הוּנָא — דְרַב הוּא. דִּיאָמַר רַב דְּנִיָּאל בַר קַטִּינָא אָמַר רַב: מַנִּין שְׂאִין נוֹשְׂאִין נָשִׁים בַּמוּעֵד, שְׁנַאֲמַר: "וְשִׁמְחַת בַּחֲגֻה", "בַּחֲגֻה" — וְלֹא בְּאִשְׁתָּהּ. עוֹלָא אָמַר: מַפְגִּי הַטּוֹרַח. רַבִּי יִצְחָק נִפְחָא אָמַר: מַפְגִּי בִּיטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה. מִיִּתִּיבִי: כָּל אֵלוּ שְׂאֻמְרוֹ אֶסוּרִין לִישָׂא בַּמוּעֵד —

מוֹתָרִין

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

הֶלֶב שְׁלֹשִׁים יוֹם אִם מְסַפִּידוּ פָּחוֹת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם לִכְנִי הֶרְגֵּל אֲתִי לְמַסְפֵּד בְּרִגְל דְּעִדּוֹן לֹא שְׂכַחוּ: זַעֲבִיד בַּחנָס מ"ד מִשּׁוֹם מַעוֹת שְׁזַמַּן לְרַגֵּל כִּינּוּ דְסַפְדָן עֲבִיד בַּחנָס שְׁפִיר דָּמִי וּמ"ד לְפִי שְׂאִין הַמַּת מִשְׁתַּבַּח מִן הַלֵּב שְׁלֹשִׁים יוֹם בַּחנָס נְמִי אֶסוּר: מִתְּנִי אִין חוּפְרִין כּוּכִין וּקְבָרוֹת לְצַרְךָ מֵתִים שְׁדַרְכָן לַחֲפֵר כּוּכִין וּקְבָרוֹת לְזַמַּן לְצַרְךָ מֵתִים שְׁיִמּוּתוֹ דְּטוּרְחָא וַיִּתֵּירָא הוּא: מַחְנִכִין מַפְרֵשׁ בְּגַמ': נִבְרָכַת בְּרַכָּה שֶׁל כּוּכִסִין וְלִית בֵּה טוּרְחָא כְּלִי הֲאִי: וְאֵרוֹן עִם הַמַּת בַּחֲצֵר שְׁהַמַּת שֶׁס מִתֵּר לַעֲשׂוֹת אֶרוֹן וּלְנַסֵּר הַנְּסָרִים מִתַּחֲלָה לְצַרְךָ הָאֵרוֹן וְלַעֲשׂוֹתוֹ כְּלוּ אֲבֵל לֹא בַחֲצֵר אַחֲרַת שְׁלֹא יֵאמְרוּ מִלְּאכָה אַחֲרַת הִיא: ר' יְהוּדָה אוֹסֵר לְהַבִּיא עֲצִים וְלַעֲשׂוֹתָן נְסָרִים לְצַרְךָ הָאֵרוֹן אִא"כ הִיוּ מְנַסְרִים בְּתַחֲלָה קִדְּם יו"ט: גָּמִ' גִּיְהָא וּבֵר גִּיְהָא בְּרִיכָה גְּדוּלָּה שְׁעוֹשִׂין בַּחֲצֵר שְׁיַכְנָסוּ בּוֹ כָּל הַשּׁוֹכֵכִים בְּקִיעַ בֵּר גִּיְהָא בְּרַכָּה קֻטְנָה שְׁעוֹשִׂין סְמוּךְ לַגְּדוּלָּה כְּדִי שְׁיַכְנָסוּ הַמַּיִם הַיּוֹצֵאִין מִן הַגְּדוּלָּה לְקֻטְנָה שְׁהִיא מִלְּאָה וּנְכַנְסוֹן לְקֻטְנָה: וְאֵרוֹן עִם הַמַּת בַּחֲצֵר כְּלוּמַר כְּשִׁמַּת בַּחֲצֵר (שְׁפִיר דָּמִי) דְּמוּכְחָא מִלְּתָא דְלְצַרְךָ הַמַּת עֲבִידָא מְצִי לְמַעַבַּד אֶרוֹן וּבִאוּתָּה חֲצֵר: מִנְּסָרִין הַמְּנַסְרִין יֵשׁ עֲמוֹ נְסָרִין מִתְּקַנִין מַעֲרַב הַמוּעֵד דְּטַרַח גְּדוּל לַעֲשׂוֹתָן בַּמוּעֵד: מִתְּנִי מַפְגִּי שְׁשִׁמְחָה הִיא לוֹ מַפְרֵשׁ בְּגַמ': מַחְזִיר גְּרוּשָׁתּוֹ דְּאִינָה שְׁמַחָה כָּל כָּךְ: וְעוֹסָה אִשָּׁה תַכְשִׁיטִיָּה הִנֵּי תַכְשִׁיטִין דְּקָא מַפְרֵשׁ בְּגַמ': לֹא תַסוּד בְּסִיד מַפְגִּי שְׁנוּוֹל הוּא אֲרַצְלָה עַכְשָׁו בַּמוּעֵד שְׁהִיא תַסוּד בְּסִיד וּמַצְטַעֲרַת: וּמִסְרִנִין אֶת הַמַּטּוֹת בְּגַמ' מַפְרֵשׁ: גָּמִ' מְאי הִנֵּי וְכִי שְׁמַחָה אֶסוּרָה בִּיו"ט: דְּאִין מַעֲרַבִין שְׁמַחָה בְּשִׁמְחָה כְּלוּמַר בְּעֵינָן דְּלִישְׁמַח בְּשִׁמְחַת מוּעֵד לַחוּצִיָּה: מַפְגִּי הַטּוֹרַח לְטַרַח לְצַרְךָ נְשׂוּאִין וְטוּרְחָא בַּמוּעֵד אֶסוּר: מִשּׁוֹם בְּטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה דְּאִי שְׂרִי נְשׂוּאִין בִּיו"ט אִין אִדָּם נוֹשָׂא אִשָּׁה כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה

אֵלָא מִמַּתִּין עַד הַמוּעֵד שְׁהִיא עוֹסָה סְעוּדָה אַחַת לְמוּעֵד וּלְנְשׂוּאִין:

וְאֵרוֹן עִם הַמַּת בַּחֲצֵר. אִמְרִינָן בִּירושְׁלַמִי אִמְרַר רַבִּי מִנָּא הִדָּא דִּיאָמַר בְּמַת שְׁאִינוּ מַפְרָסֵם אֲבֵל בְּמַת שְׁמַפְרָסֵם עוֹשִׂין לוֹ אֶרוֹן אֲפֵלּוּ בַּשּׁוּק בְּהָדָא דְרַבִּי חֲנִינָא חֲבֵרִיהּ דְרַבְּנָן דְּמָךְ בַּחוּל הַמוּעֵד עֲבָדִי לֶה אֶרוֹן בְּשׂוּקָא וְנִרְחָה דְלָדִידָן שֶׁגַּם קַהֲלוֹת מוּעָטִין חֲשָׁבִינָן לֵהוּ מַפְרָסֵם לְכוּלְהוּ מֵתִים: גִּיְהָא וּבֵר גִּיְהָא. פִּי ר"ח מַחְמַץ וְנִגְזִין דְּפָרֵק לֹא יַחֲפֵר (כ"ב דף יט.) וְלִיתָא דְהֵתֵם תֵּנָן מִרְחִיקוֹן אֶת הַנִּבְרָכַת שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים וְקֹאמְרִינָן בְּגַמ' לֹא שֶׁנִּי אֵלָא מִן הַחֲמֶץ אֲבֵל מִן הַנֶּגֶזִין אֲרַבַּע אַמּוֹת וּבִתּוּסְפָתָא. תְּנִי מִרְחִיקוֹן אֶת הַנִּבְרָכַת וְאֶת הַבְּקִיעָה שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים: וּמַנְסָרָן בְּצַנְעָא. וְאֶסוּר בְּפִרְהָסִיָּא וְיֵשׁ לְתַן טַעַם דִּלָּא דָּמִי לִהְיִיא (שְׂפַת דף קמו:)‏ דְּכָל שְׂאֶסְרוּ חֻבְבִּים מִשּׁוֹם מִרְאִית הָעֵין כּו' וְדָמִי טַפִּי לִהְיִיא דָּפ' אע"פ (כַּתְּבוּת ס. נֶאֱס) נְעוּר שְׁעָלּוּ בּוֹ שְׁקָשִׁים כּו': אֲבֵל מַחְזִיר גְּרוּשָׁתּוֹ. בִּירושְׁלַמִי הִדָּא דְתִימָא מִהַנְּשׂוּאִין פִּירוּשׁ נִרְשָׁה אַחֵר נְשׂוּאִין וְהַחְזִיר אֲבֵל לֹא מִן הָאֶרֶסוּין: לְפִי שְׂאִין מַעֲרַבִין שְׁמַחָה בְּשִׁמְחָה. גִּזְרַת הַבְּתוּב בְּדַדְרֵשׁ לְקַמָן מַקְרָא דְשִׁלְמָה וּבִירושְׁלַמִי דְרִישׁ מַדְכֵּתִיב מִלָּא שְׁבּוּעַ זֹאת וְטַעַם נִרְחָה חֲצַת דְּכִמוֹ שְׂאִין עוֹשִׂין מְצוֹת חֻבּילוֹת דְּבָעִינָן שְׁהִיא לְבּוֹ פָּגוּי לְמַצְיָה אַחַת וְלֹא יִפְגֵּה עֲצָמוֹ הַיִּמְנָה וְכֵן שְׁמַחָה בְּשִׁמְחָה יִהְיֶה לְבּוֹ פָּגוּי בְּשִׁמְחָה: בַּחגֻג וְלֹא בְּאִשְׁתָּהּ. עַקֵּר דְרָשָׁה הוּא וְלֹא אֶסְמַכְתָּא בְּדֹאמְרִינָן פ"ק דְּחַגיגָה (ד' ח: נֶאֱס) וּרַב אִשִּׁי הֲאִי בַּחגֻג מְאי דְרִישׁ בֵּה: מַפְגִּי הַטּוֹרַח. וּמִתְּנִיתוֹן הֲכִי פִי מַפְגִּי שְׁשִׁמְחָה הִיא לוֹ וְטוֹרַח בֵּה יוֹתֵר מִזְּאִי: מַפְגִּי בְּטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה. וּמִתְנִי ה"פ ... מַפְגִּי שְׁשִׁמְחָה הִיא לוֹ וּמַשְׁהָה אוֹתָהּ בְּרַצּוֹן עַד הֶרְגֵּל שְׁהִיא שִׁמְחַ אוֹ שְׁהִיָּה פָּגוּי וְהָא דְקַתְנִי אֲבֵל מַחְזִיר גְּרוּשָׁתּוֹ שְׂאִין שְׁמַחָה לוֹ וְלֹא שִׁךְ עֵרׁוֹב בְּשִׁמְחָה וְלֹא מִנִּיחַ שְׁמַחַת הֶרְגֵּל וְגַם אִין טַרַח בֵּה וְגַם בְּטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אִין בָּאן שְׁהִיָּה לוֹ אִשָּׁה כְּבֵר וּסְתִמָּא דְּמִלְתָּא יֵשׁ לוֹ בָּנִים וְגַם אִין רְגִיל לִשְׁוֹת דְּבֵר זֶה עַד הֶרְגֵּל וּסְעוּדַת בְּרִית מִלֵּה מִתֵּר לַעֲשׂוֹת בַּחוּל הַמוּעֵד דְּלִיבָא שְׁמַחָה בְּדֹאמְרִינָן פ' קַמָּא דְּכַתְּבוּת (ד' ח.) דִּלָּא מְבַרְכִין שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעוֹנוֹ מִשּׁוֹם דְּאִית לָהּ עֲצֵרָא לִינוּחָא אִי נְמִי כִינּוּן שְׁזַמַּנו קְבוּעַ אִין לְבַטּוֹל זֶה מַפְגִּי זֶה אֲבֵל סְעוּדַת פִּדְיוֹן הַבֶּן צְרִיךְ עֵינָן אִם מִתֵּר לַעֲשׂוֹת בַּמוּעֵד וְאִין לִימַר הָא זְמַנָּה קְבוּעַ תֵּינַח בְּזַמְנָה שְׁלֹא בְּזַמְנָה הִיאָךְ יִהָא מִתֵּר וְנִרְחָה לִי דְקוּמָא לָן כְּרַב אִשִּׁי דְדַרְשׁ בַּחגיגָה בּפ"ק (ד' ח: נֶאֱס) בַּחגֻג וְלֹא בְּאִשְׁתָּהּ וְאִינוּ אֶסוּר לַעֲרַב שְׁמַחָה בְּשִׁמְחָה וּעו"ל דִּלָּא חֲשִׁיבִי שְׁמַחָה בְּשִׁמְחָה פִּי אִם סְעוּדַת נְשׂוּאִין לְבֵד:

מסורת הש"ס
א לקמן יח: ב חגיגה ח:
גליון הש"ס
תוס' ד"ה בחגד כו' עיקר דרשה כו'. ועל' כתובות דף מז ע"א תוס' ד"ה דמסר:
תורה אור השלם

ושמחת בחגד אתה ובנדב ובתד ועבדד ואמרת וסלוי וסאר וכתיום וקאלמנה אשר בשערד (דברים טו, יד)

שְׁמַחַת בַּחגֵּד אֵתָּה וּבְנָדָב וּבְתֵדָד וְאָמַרְתָּ וּסְלוּי וּסְאֵר וּכְתִיּוֹם וּקְאֻלְמָנָה אֲשֶׁר בַּשְּׁעָרִיד (דְּבָרִים טו, יד)

מסורת הש"ס
א משנה מדות
ב שבת כ,; סנהדרין קיז; במדבר רבה
ג מוהלת רבה
ד ביצה כח:

גליון הש"ס
גמ' דקדושתו קדושת עולם. עיין שבועות דף טז ע"ב תוס' ד"ה קדושתו:
תורה אור השלם

נגעש שלמה בעת־ההיא את־הקג וקל־ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת וגוי' (מלכים א ה, סה)

ויהי הפקדוב ביום הראשון את־קרבנו נחשון בן־עמינדב למטה יהודה (במדבר ז, יב)

ביום ששתי עשר יום נשיא לבני אשר פנעיאל בן־עכנן (במדבר ז, עב)

ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן־עמיהוד (במדבר ז, מח)

ביום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי אחירע בן־עינו (במדבר ז, עח)

ביום השמיני שלח את־העם ויכרכו את־המלד וילכו לאהליהם שמחים וגוי' (מלכים א ה, סו)

שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ונבוא מלד הקבוד (תהילים כד, ז)

יהנה אלהים אל־תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך (דברי הימים ב ו, מב)

וביום עשרים ושלשה נחדש השביעי שלח את־העם לאהליהם שמחים וגוי' (דברי הימים ב ז, י')

פלס מעגל רגלך וכל־דרכיך יכנו (משלי ד, כו)

ארח חיים פן־תפלט נעו מעגלתיך לא תדע (משלי ה, יו)

מתרין לשא ערב הקנל כלומר מתר לכתחלה ואע"נ דשבעת ימים של סעודה יהיו ארבעי לה למנטר עד חסנ. כדי שלא יתבטלו ישראל ממלאכתן כל כך: ארבעי לה לשיורי

בְּרֶגֶל: עָקַר שְׁמִחָה דְּנִשְׁוֹאִין חַד יוֹמָא וּבִשְׁאָר יוֹמֵי לַא חֲשִׁיב מַעְרַב שְׁמִחָה בְּשִׁמְחָה: עָקַר טוֹרְחָא דְּנִשְׁוֹאִין בְּיוֹם רִאשֹׁן דְּנִשְׁוֹאִין: לְחַד יוֹמָא לֹא מִנְּשֵׂהוּ אִינְשֵׁי כְּלוּמַר בְּיוֹן שְׂאִינוּ יְכוּל לְהִתְחַיֵּל אֱלָא בְּעָרַב הַרְגֵּל אִין מִמַּחֲנִינְ עַד הַרְגֵּל דְּלִמְאָ מִתְרַמֵּי מִלְּתָא דְּלֹא מִצֵּי מִתְחַיֵּל בְּעָרַב הַרְגֵּל וּלֹא מִתְחַיֵּל כָּל הַרְגֵּל: וְעַבִּיד ז' יוֹמֵי שְׁמִחָה לְהִכָּא וּלְהִכָּא לְחֻנְפַּת הַבַּיִת וּלְהַנִּל: וְלִמְאָ מִנְּטָר לֹא נְטָרִיעֵן נִשְׁוֹאִין עַד הַרְגֵּל כִּי הִכִּי דְּלֹא נְטָר שְׁלֵמָה אֲבָל אִי מִתְרַמֵּי לִיָּה עַבִּיד: אִי הִכִּי דְּהִיכָא דְּלֹא אַחֲרֵי לִיָּה עַבִּיד אַרְבַּעי לִיָּה לְשִׁיכְרֵי בִּבְנִין עַד הַרְגֵּל כִּי הִכִּי דְּלִיתְרַמֵּי לִיָּה חֲנֻפַּת הַבַּיִת בְּרֶגֶל: אִמָּה בְּלִיא עוֹרַב הֲנָג כְּלָה וּמִקְצַר לִמְעֵלָה עַד כֹּאמְרָה וּמַחֲפִין אוֹתוֹ עָס בְּבִרְזָל וּבְמַמְמָרִים כְּדִי שְׁלֹא יִגְבּוּ הַעוֹרָבִים עָלָיו זֶהוּ לֹא חֲשִׁיב כְּבָנִין: וְלִמְאָ אִמָּה בְּלִיא עוֹרַב נְמִי צָרָךְ בְּגִין הוּא לְהִכִּי לֹא שִׁירְיָה אֱלָא כָּל הִיכָא דְּאִיתְרַמֵּי לִיָּה לְנִשְׁוֹאִין בְּרֶגֶל לֹא יִרְעִיעֵן מִנָּהן דְּלֹא עֲבִידִין: שְׁמַע מִנֵּה הִנֵּי לְחוּד דְּלֹא מִצֵּי לְמַעֲבַד לִיָּה בְּנַחַד אֲפִילוּ מִתְרַמֵּי: לֹא עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל יוֹם כְּפוּרִים לְפִי שֶׁשֶּׁבַעַה יָמִים שְׁלֹפְנֵי סָכּוּת כָּל יוֹם עָשׂוּ שְׁמִחָה וּמַשְׂתָּה דְּכַתִּיב וַיַּעַשׂ שְׁלֵמָה בַּעַת הַהִיא אֵת חֲסֵן שֶׁבַעַת יָמִים (וּשְׁבַעַת יָמִים אַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם: וְקִרְבֵּן יוֹמִיד שֶׁל גִּישׁוּאִים: דֹּאסּוֹר סְקוּלָה דְּחִמּוֹר מִכְּרַת: וְקִרְבֵּן צַבּוֹר דְּמָה שְׁהִיו מִקְרִיבִין בְּיַמֵּי חֲנֻפַּת הַבַּיִת קִרְבֵּן צַבּוֹר הוּא: הַתֵּם בְּמַשְׁכֵּן דְּנִבְרָה הוּו קִרְבָּנוֹת: הִכָּא בְּחֻנְפַּת הַבַּיִת דְּהָיִיט מַשְׂתָּה: הִכָּא נְמִי לַעֲבֹדוּ קִרְבָּנוֹת יוֹם ז' הִינוּ שִׁבְת: דְּלִמְאָ שְׂבִיעִי לְאִתְרַבָּנוֹת שֹׁאֵס הַקִּרִּיב נְשִׂיא שְׂשִׁי בְּעָרַב שִׁבְת מִקְרִיב נְשִׂיא שְׂבִיעִי בְּאַחַד בְּשַׁבַּת וּמֹאִי שְׂבִיעִי שְׂבִיעִי לְקִרְבֵּן נְשִׂיא: בְּיוֹם שְׂשִׁמִּי עָשָׂר יוֹם הֵאֵי יוֹם יִתּוּרָא מַשְׁמַע מַה יוֹם רַעוּף שְׁאִין כּוּ הַפֶּסֶח אֲף כּוּלְהוּ י"א יוֹם רַעוּף דְּלִיכָא הַפֶּסֶח בְּיַנְתָּס אֲפֵלּוּ בְּשַׁבַּת: דְּלִמְאָ יָמִים הָרְאוּיִן לַמַּשְׂתָּה עַבִּיד מַשְׂתָּה לֹאפּוּקִי יוֹם הַכְּפוּרִים: גָּמַר יוֹם יוֹם מַהֲתֵם מְנַשִּׂיאִים דְּמַשְׁכֵּן דְּנִמְרִיעֵן מִתְרִי קִרְאִי דְּהוּ רַעוּפִים אֲפֵלּוּ בְּשַׁבַּת אֲף מַשְׂתָּה דְּחֻנְפַּת הַבַּיִת הוּו י"ד רַעוּפִים וְאֲפֵלּוּ (בְּיוֹה"כ): כ"ד רָנְנוֹת כְּתִיבִי בְּפִרְשָׁה בִּין רִנָּה וּתְחִנָּה וּתְפִלָּה וּבִקְשָׁה: פִּרְשַׁת גְּזֵרִים מַסְכַּת גְּזֵרִים: בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁל חַג הִינוּ בַּעֲשָׂרִים וָשֵׁתִים: וּבְכַתִּיב וּבְיוֹם שְׂעָרִים וּשְׁלֵשָׁה אֲלִמְאָ דְּבַעֲשָׂרִים וָשֵׁתִים וּבַעֲשָׂרִים וּשְׁלֵשָׁה אֲפִטְרוּ מִנֵּה: שֶׁל עוֹרָה כְּלוּמַר חֲכָמִים: פִּלָּם מַעֲגַל רִגְלָךְ כְּלוּמַר שְׂחִיל מַנּוֹת וַעֲנֵן בֶּהֶן אִיזוּ מַנּוֹת גְּדוּלָה וַעֲשֵׂה הַגְּדוּלָה: וּבְכַתִּיב אֲרַח חַיִּים פֶּן תִּפְּלָם דְּמַשְׁמַע כָּל מַנּוֹת שְׁתַּבָּא לְגִדְךָ עֲשֵׂה אוֹתָהּ בִּין גְּדוּלָה בִּין קִטְנָה וְאֵל תִּנְיַח קִטְנָה מִפְּנֵי הַגְּדוּלָה: מַנּוֹת שְׁאֲפָשַׁר לַעֲשׂוֹתָהּ ע"י אֲחֵרִים תִּפְּלָם פִּלָּם מַעֲגַל רִגְלָךְ שֶׁתַּעֲשֶׂה אֹתָהּ הַגְּדוּלָה וְחִבְרִיךָ וַעֲשׂו קִטְנָה:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

ארבעי לה למנטר עד חסנ. כדי שלא יתבטלו ישראל ממלאכתן כל כך: ארבעי לה לשיורי

מוֹתְרִין לִישָׂא עָרַב הַרְגֵּל, קִשְׂיָא לְכוּלְהוּ. לֹא קִשְׂיָא לְמֵאן דְּאָמַר מִשּׁוּם שְׁמִיחָה — עֵיקַר שְׁמִיחָה חַד יוֹמָא הוּא. לְמֵאן דְּאָמַר מִשּׁוּם טִירְחָא — עֵיקַר טִירְחָא חַד יוֹמָא הוּא. לְמֵאן דְּאָמַר מִשּׁוּם פִּיטוּל פִּרְיָה וּרְבִינָה, לְחַד יוֹמָא לֹא מִשְׂהִי אִינְשֵׁי נִפְשִׂיָּה. וּדְאִין מְעַרְבִין שְׁמִיחָה בְּשִׁמְחָה מְנַלְז? דְּכַתִּיב: "וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָּעַת הַהִיא אֵת הַחֹג וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מִלְּבּוֹא חֲמַת עַד נַחַל מִצְרַיִם [לְפָנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ] שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁבַעַת יָמִים אַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם". וְאִם אֵיתָא דְּמַעְרַבִין שְׁמִיחָה בְּשִׁמְחָה — אִיבַעֲי לִיָּה לְמִינְטָר עַד הַחֹג, וּמִיַּעֲבַד שְׁבַעַה לְהִכָּא וּלְהִכָּא. וְדִלְמָא מִינְטָר לֹא נְטָרִיעֵן, וְהִיכָא דְּאִתְרַמֵּי — עַבְדִּינוּ! אִיבַעֲי לִיָּה לְשִׁיכְרֵי פּוּרְתָא.^(כ) שִׁיכְרֵי בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לֹא מִשְׁיִירִיעֵן. אִיבַעֲי לִיָּה לְשִׁיכְרֵי בְּאִמָּה כְּלִיא עוֹרַב. אִמָּה כְּלִיא עוֹרַב צוּרָה בְּנִין הַבַּיִת הוּא. אֱלָא מִדְּמִיִּיתַר קִרָּא, מִכְּדִי כְּתִיב "אַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם", "שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁבַעַת יָמִים" לְמָה לִּי? שְׁמַע מִינֵה הִנֵּי לְחוּד וְהִנֵּי לְחוּד. אָמַר רַבִּי פִּרְנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אוֹתָהּ שָׁנָה לֹא עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֵת יוֹם הַכְּפוּרִים. וְהִיו דּוֹאָגִים וְאוֹמְרִים: שְׂמָא נִתְחַיִּיבוּ שׁוֹנְאִיתָיו שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּלִיָּיָה, יִצְתָּה בַת קוֹל וְאָמְרָה לָהֶם: כּוּלְכֶם מְזוּמְנִין לְחַיֵּי הַעוֹלָם הַבָּא. מֵאִי דְרוּשׁ? אָמְרוּ, קַל וְחוּמְר: וּמָה מִשְׁכָּן, שְׂאִין קְדוּשָׁתוֹ קְדוּשַׁת עוֹלָם — וְקִרְבֵּן יַחֲיד דּוֹחָה שִׁבְת דְּאִיסוֹר סְקִילָה, מְקֻדָּשׁ, דְּקְדוּשָׁתוֹ קְדוּשַׁת עוֹלָם, וְקִרְבֵּן צַבּוֹר, וְיוֹם הַכְּפוּרִים דְּעָנוּשׁ כְּרַת — לֹא כָּל שַׁבָּן? אֱלָא, אִמָּאִי הִיו דּוֹאָגִים? הַתֵּם צוּרָה גְּבוּהָ, הִכָּא צוּרָה הַדְיוּט. הִכָּא נְמִי: מִיַּעֲבַד לִיעֲבַדוּ, מִיכָּל לֹא יִנְכְּלוּ וְלֹא לִישְׁתּוּ! אִין שְׁמִיחָה בְּלֹא אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה. וּמִשְׁכָּן דְּדַחֵי שִׁבְת מְנַלְז? אִילִימָא מִדְּכַתִּיב: "בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן, וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי", דְּלִמָּא שְׂבִיעִי לְקִרְבָּנוֹת! אָמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק, אָמַר קִרָּא: "בְּיוֹם עֲשָׂרֵי עָשָׂר יוֹם". מָה יוֹם כּוּלוֹ רְצוּף, אֲף עֲשִׁמִּי עָשָׂר כּוּלִין רְצוּפִין. וְדִלְמָא יָמִים הָרְאוּיִין? כְּתִיב קִרָּא אַחֲרִינָא: "בְּיוֹם שָׁנִים עָשָׂר יוֹם". מָה יוֹם כּוּלוֹ רְצוּף, אֲף שָׁנִים עָשָׂר יוֹם כּוּלִין רְצוּפִין. וְדִלְמָא הִכָּא נְמִי יָמִים הָרְאוּיִין! אִם כּוּ, תִּרִי קִרְאִי לְמָה לִּי? וּמִקְדָּשׁ דְּדוֹחָה יוֹם הַכְּפוּרִים, מְנַלְז? אִילִימָא מִדְּכַתִּיב: "אַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם", וְדִלְמָא יָמִים הָרְאוּיִין! גָּמַר "יוֹם" "יוֹם" מִהֲתֵם. יִצְתָּה בַת קוֹל וְאָמְרָה לָהֶם: כּוּלְכֶם מְזוּמְנִין לְחַיֵּי הַעוֹלָם הַבָּא. וּמְנַלִין דְּאִחִיל לָהּ? דְּתַנִּי תַחֲלִיפָא: "בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי שְׁלַח אֵת הָעָם וַיְבָרְכוּ אֵת הַמֶּלֶךְ וַיֵּלְכוּ לְאַהֲלֵיהֶם שְׂמִחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ". "לְאַהֲלֵיהֶם" — שְׁהֵלְכוּ וּמִצָּאוּ נְשִׂיהֶם בְּטַהֲרָה, "שְׂמִחִים" — שְׁנַהֲנוּ מִזִּיו הַשְּׂכִינָה, "וְטוֹבֵי לֵב" — שִׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נִתְעַבְּרָה אִשְׁתּוֹ בְּבִן זָכָר, "עַל כָּל הַטּוֹבָה" — שִׁיִּצְתָּהּ בַת קוֹל וְאָמְרָה לָהֶם: כּוּלְכֶם מְזוּמְנִין לְחַיֵּי הַעוֹלָם הַבָּא. "לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ". בְּשִׁלְמָא "לְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ" — דְּאִחִיל לָהּ עוֹן יוֹם הַכְּפוּרִים, אֱלָא "לְדָוִד עַבְדּוֹ" מֵאִי הִיא? ^(כא) אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: בְּשַׁעָה שְׂבִיקוּשׁ שְׁלֹמֹה לְהַכְנִיס אֶרֶון לְמִקְדָּשׁ דְּבָקוּ שְׁעָרִים זֶה לָזָה. אָמַר שְׁלֹמֹה עָשָׂרִים וְאַרְבַּע רַנָּנוֹת וְלֹא נַעֲנָה, פִּתַּח וְאָמַר "שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וּגּוֹיִי" וְלֹא נַעֲנָה, ^(כב) כִּיּוֹן שְׂאָמַר "הִי אֱלֹהִים אֵל תִּשָּׁב פָּנֵי מִשִּׁיחָה זָכְרָה לְחִסְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ" — מִיַּד נַעֲנָה. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה נִהַפְכוּ פָּנֵי שׁוֹנְאֵי דָוִד כְּשׁוּלֵי קְדִירָה, וַיִּדְעוּ הַכָּל שְׂמַחַל לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אוֹתוֹ עוֹן. רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֲסָמִי וּרְבִי יְהוּדָה בֶּן גָּרִים תִּנּוּ פִּרְשַׁת גְּזֵרִים כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי, אִיפְטוֹר מִינִיָּה בְּאוּרְתָא. לְצַפְרָא הַדּוּר וְקָא מַפְטְרִי מִינִיָּה. אָמַר לָהּ: וְלֹאֹ אִיפְטְרִיתוּ מִינִי בְּאוּרְתָא? "אָמְרוּ לִיָּה: לְמַדְתָּנוּ רַבִּינוּ תַלְמִיד שְׁנַפְטָר מִרְבּוֹ וְלִן בְּאוֹתָהּ הָעִיר, צָרִיךְ לִיפְטָר מִמֶּנּוּ פַּעַם אַחֲרַת, שְׁנַאָמַר: "בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי שְׁלַח אֵת הָעָם וַיְבָרְכוּ אֵת הַמֶּלֶךְ", וּבְכַתִּיב: "וּבְיוֹם עָשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לַחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי שְׁלַח אֵת הָעָם!" אֱלָא, מִכָּאן לְתַלְמִיד הַנִּפְטָר מִרְבּוֹ וְלִן בְּאוֹתָהּ הָעִיר, צָרִיךְ לִיפְטָר מִמֶּנּוּ פַּעַם אַחֲרַת. אָמַר לִיָּה לְבִרְיָה: בְּנִי אָדָם הִלְלוּ אֲנָשִׁים שֶׁל צוּרָה הֵם, זֵיל גְּבִיהוֹן דְּלִיבְרִכּוּהָ. אַזֵּל, אֲשַׁכְחִינָהוּ דְקָא רָמוּ קִרְאִי אַהֲדָדִי. כְּתִיב: "פִּלָּם מַעֲגַל רִגְלָהּ וְכָל דְּרָכֶיהָ יִכּוֹנוּ", וּבְכַתִּיב: "אוֹרַח חַיִּים פֶּן תִּפְּלָס". ^(כג) לֹא קוּשָׂא: כָּאן בְּמַצְוָה שְׂאֲפָשַׁר לַעֲשׂוֹתָהּ עַל יְדֵי אַחֲרִים, כָּאן

ט.

עין משפט נר מצוה
--

א טושי"ע וי"ד סי' רמב סעי' טז:

באמה בליא עורב. שלא היה צרך הבגן כ"כ ואע"פ שהוא מהבגן כדי שלא יביאו

הטמאה אין זה צרך כל כך וגם בשעת הבגן בזמן שלא היה השכינה שורה בו לא היה צרך:

ט:

עין משפט
גזר מצווה

א סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח

סי' תקמו סעי' ה:

ב מיי' פי' מהל' שביתת יום טוב

הל' ב:

ג סמג לאוין מה, טוש"ע יו"ד סי'

קמח סעי' א:

ד מיי' פט' מהל' עבודה זרה

וחוקות הגויים הל' א:

כאן בַּמַּצוֹה שאי אָפֿשר לַעֲשׂוֹתָהּ ע"י אַחֲרִים.

לר"ס בן יוחי לַעֲוֹשָׂה סָפָה וּלְנֹכַח בְּדַאי' בִּירוּשָׁלַיִם. אָבֵל בַּהֶפְסֵקָה דִּתְפֹּלָה וק"ס אין מִפְסִיקוֹן לר"ס בן יוחי וּבִירוּשָׁלַיִם זֶה שֶׁנֶּגְזַה זֶהה שֶׁנֶּגְזַה וְאִין מִפְסִיקוֹן שֶׁנֶּגְזַה מִפְנֵי שֶׁנֶּגְזַה: פּוֹקֶסֶת. פי' בַּקּוֹנְטָרָם מִתְקַנֶּת שֶׁעַר שְׁלֹא יִתְפָּזֵר וְקָשָׁה דְּבִפְרָק הַמַּצְנִיעַ (שִׁפְת דף גז: נָסֵס) אָמַר דְּמִתְחַיֵּב בְּשִׁפְת מִשּׁוּם טוֹה וְעוֹד דְּסוֹרְקָת ה"ל לְמַתְנִי כְמוֹ גְּבִי נוֹיֵר (נוֹיֵר מַב). וּבִפ' קוֹמֵא דִּקְטָבוֹת (דף ז: נָסֵס) פֶּרֶשׁ בַּקּוֹנְטָרָם קִלְיעִית שֶׁעַר וְקָשִׁיא דְּבִפְרָק הַמַּצְנִיעַ שׁוֹנֶה גִּזְלָת וּפּוֹקֶסֶת וְאִין לִפְרֵשׁ מִשְׁבָּרַת סָרָק עַל פְּנִיָּה דְּהִכָּא תַנִּי תַרְוִיחָה וְגַם בִּפ'. קוֹמֵא דִּקְטָבוֹת וְיֵשׁ לִפְרֵשׁ דְּמִתְקַנֶּת שֶׁעֵרָה בְּיָדֶיהָ חוֹן לַעֲרִיף וְרִיב"א מִפְרֵשׁ שְׁנִיתָנָת חוּטוֹן שֶׁל בָּצֵק [זֶקוּן] עַל פְּנִיָּה לְהֵאָדִים הַבָּשָׂר וְהֵינּוּ טוֹוִיָּה וְהֵאי דְקוֹרָא לִיָּה בִּירוּשָׁלַיִם עֲרֻבַע שֶׁהוּא מֵאָדִים הַבָּשָׂר וּבִגְזַן גְּמִי שֶׁנֶּה בַּתְּקוֹן הָאִשָּׁה לְמַאי דְּמִפְרֵשׁ סוֹף הַמַּצְנִיעַ (שִׁפְת דף צה.) מִשּׁוּם בּוֹנֶה וּמִיָּתִי קִרָא דְּוִיבֵן אֶת הַעֲלֵע: סְבֻכַת. בְּפִרָק פֶּל הַקְרָבוֹת (מְנַחוֹת דף פו.) מִפְרֵשׁ דְּשָׁמֶן הַמֵּר הוּא סְבֻכַת וּבִפ' קוֹמֵא. דְּמַנְלָה (דף יג.) מַאי שָׁמֶן הַמּוֹר רַב הוֹנָא אָמַר רַבִּי חִיא סְבֻכַת:

עֲשִׂית מַצְנֵה עֲדִיף שֶׁהָרִי מִפְסִיקוֹן אֲפִילוּ

כָּאן בַּמַּצוֹה שָׁאִי אָפֿשר לַעֲשׂוֹתָהּ עַל יְדֵי אַחֲרִים.^(ט) הַדָּר יִתְבִּי וְקֹא מִבְּעִי לָהּ, כְּתִיב: ”וַיִּקְרָה הָיָא מִפְּגִינִים וְכָל חֲפָצֶיהָ לֹא יִשּׁוּ וְכִי” — הָא חֲפָצֵי שְׁמַיִם יִשּׁוּ וְכִי, וְכְתִיב: ”כָּל חֲפָצִים לֹא יִשּׁוּ וְכִי” — דְּאִפִּילוּ חֲפָצֵי שְׁמַיִם לֹא יִשּׁוּ וְכִי! כָּאן בַּמַּצוֹה שְׁאִפְּשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ עַל יְדֵי אַחֲרִים, כָּאן בַּמַּצוֹה שְׁאִי אָפֿשר לַעֲשׂוֹתָהּ עַל יְדֵי אַחֲרִים. מַאי בְּעִית הָכָא? אָמַר לָהּ, דְּאָמַר לִי אָבָא: זִיל גְּבִיִיחֵהוּ דְּלִיבְרָכוּהּ. אָמְרוּ לִיה: יְהֵא רַעְוֵא דַתְזָרַע וְלֹא תַחצֵד, תַּעֲזִיל וְלֹא תִיפּוּק, תִּיפּוּק וְלֹא תַעֲזִיל, לִיחְרוּב בֵּיתָהּ וְלִיתוּב אוּשְׁפִּיזָה, לְבַלְבַּל פְּתוּרָהּ, וְלֹא תַחזִי שְׁתֵּא חֲדַתָּא. כִּי אֵתָא לְגַבִּי אָבוּהּ, אָמַר לִיה: לֹא מִבְּעִיא דְּבִרְכִי לֹא בִירְכֵן אָבֵל צַעוּרֵי צַעוּרֵן. אָמַר לִיה: מַאי אָמְרוּ לָהּ? הָכִי וְהָכִי אָמְרוּ לִי. אָמַר לִיה: הִנֵּה כּוֹלָהּ בִּרְכָתָא גִינָהּ. תְזָרַע וְלֹא תַחצֵד: תּוֹלִיד בְּנִים וְלֹא יָמוּתוּ. תַּעֲזִיל וְלֹא תִיפּוּק: תַּעֲזִיל פִּלְתָּא וְלֹא לִימוּתוּ בְּנָהּ דְּלִיפְקוֹן. תִּיפּוּק וְלֹא תַעֲזִיל: תּוֹלִיד בְּנָתָא וְלֹא יָמוּתוּ גּוֹבְרִיִיחֵהּ וְלִיהֲדָרוּ לְוַתִּיהּ. לִיחְרוּב בֵּיתָהּ וְלִיתוּב אוּשְׁפִּיזָה — דְּהֵאִי עֲלֵמָא אוּשְׁפִּיזָה, וְהָהִיא עֲלֵמָא בֵּיתָא, דְּכְתִיב: ”הַקִּרְבִּם בְּתִימֹו לַעוֹלָם”. אֵל תִּקְרִי ”הַקִּרְבִּם”, אֵלֹא ”הַקִּרְבִּם”. לְבַלְבַּל פְּתוּרָהּ: בִּכְנִי וּבִנְתָּא. וְלֹא תִיחזִי שְׁתֵּא חֲדַתָּא: דְּלֹא תָמוּת אֶתְתָּהּ וְלֹא תִנְסַב אִינְתְּתָא אַחֲרִיתִי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן חֲלֶפְתָּא אָפֿטר מִינֵיהּ דַּרְב, אָמַר לִיה אָבוּהּ: זִיל לְגַבִּיָּה דְּלִיבְרָכָהּ. אָמַר לִיה: יְהֵא רַעְוֵא דְלֹא תִבְיִישׁ וְלֹא תִתְבִּיִישׁ. אֵתָא גְבִי אָבוּהּ. אָמַר לִיה: מַאי אָמַר לָהּ? אָמַר לִיה: מִיִּלְיֵן בְּעֲלֵמָא הוּא דְאָמַר לִי.^(י) אָמַר לִיה: בִּרְכָה בִּרְכָתָא דְּבִרְכֵן קוּדְשָׁא בְּרִיה הוּא לִישְׂרָאֵל וְתָנָא בַּהּ, דְּכְתִיב: ”וְאִכְלֹתֶם אֶכּוֹל וְשָׂבוּעַ וְחִלְלֹתֶם וְגוֹי וְלֹא יָבוּשׁוּ עַמִּי לַעוֹלָם. וַיַּדְעֹתֶם כִּי בָקָרִב יִשְׂרָאֵל אֲנִי וְגוֹי וְלֹא יָבוּשׁוּ עַמִּי לַעוֹלָם”. וַעוֹשָׂה אִשָּׁה תְּכַשִּׁיטֶיהָ. תָּנוּ רַבָּנַן, אֵלּוּ הֵן תְּכַשִּׁיטֵי נָשִׁים: כּוֹחֶלֶת וּפּוֹקֶסֶת וּמַעֲבִירָה סָרָק עַל פְּנִיָּה. וְאִיכָא דְאָמְרֵי מַעֲבֶרֶת סָרָק עַל פְּנִיָּה שֶׁל מִשָּׂה. דְּבִיתָהּ דַּרְב חֲסֵדָא מִקְשָׁטָא בְּאַנְפֵי פִלְתָּהּ. יְתִיב רַב הוֹנָא פֵּר חִינָנָא קַמִּיָּה דַּרְב חֲסֵדָא וְיִתִּיב וְקֹאמַר: לֹא שָׁנוּ אֵלֹא יִלְדָה, אָבֵל זָקָנָה — לֹא. אָמַר לִיה: הֵאָלְהִים! אָפִילוּ אִמָּהּ וְאִפִּילוּ אִמָּא דְאִמָּהּ, וְאִפִּילוּ עוֹמֶדֶת עַל קִבְרָהּ. דְּאָמְרֵי אִינְשֵׁי: בַּת שִׁיתִּין כְּבַת שִׁית, לְקַל טַבְלָא רַחֲטָא.^(יא) רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: לֹא תִסּוּד. תַּנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אִשָּׁה לֹא תִסּוּד מִפְּנֵי שְׁנִיּוּל הוּא לָהּ. וּמוּדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּסִיד שְׁיִכּוּלָהּ לְקַפְלוּ בְּמוּעֵד, שְׁטוּפְלָתוּ בְּמוּעֵד. שְׁאָף עַל פִּי שְׁמַצִּירָה הִיא עֲכָשִׁי — שְׁמַחָה הִיא לְאַחַר זְמַן. וּמִי אֵית לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה הֵאִי סְבָרָא? וְהַתָּנוּ: ”רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: גִּפְרַעִין מִהֵן מִפְּנֵי שְׁמַצֵּר. אָמְרוּ לוֹ: אָף עַל פִּי שְׁמַצֵּר עֲכָשִׁי — שְׁמַח הוּא לְאַחַר זְמַן! אָמַר רַב נַחֲמָן פֵּר יִצְחָק: הֵנַח לְהַלְכוֹת מוּעֵד, דְּכוּלָּהּ מִצַּר עֲכָשִׁי וְשְׁמַח לְאַחַר זְמַן גִּינָהּ. רַבִּינָא אָמַר: גּוֹי לַעֲגִזַּן פִּרְעוֹן לַעוֹלָם מִצַּר.^(יב) אָמַר רַב יְהוּדָה: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁהֲגִיעוּ לְפִירְקוֹן וְלֹא הֲגִיעוּ לְשָׁנִים, עֲנִיּוֹת טוּפְלוֹת אוֹתָן בְּסִיד, עֲשִׁירוֹת טוּפְלוֹת אוֹתָן בְּסוּלָת, בְּנוֹת מְלָכִים בְּשָׁמֶן הַמּוֹר, שְׁנַאָמַר: ”שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים בְּשָׁמֶן הַמּוֹר”. מַאי ”שָׁמֶן הַמּוֹר”? רַב הוֹנָא פֵּר חִיָּא אָמַר: סְטַכַת, רַב יִרְמְיָה פֵּר אֲמִי אָמַר: שָׁמֶן זֵית שְׁלֹא הִבִּיא שְׁלִישׁ. תַּנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אֲנַפִּיקוּנּוֹן — שָׁמֶן זֵית שְׁלֹא הִבִּיא שְׁלִישׁ. וְלָמָּה סָכִין אוֹתוֹ? שְׁמַשִּׁיר אֶת הַשָּׁעַר וּמַעֲדוֹ אֶת הַבָּשָׂר. רַב בִּיבִי הֲוָה לִיָּה בְרַתָּא, טַפְלָה אָבֵר אָבֵר. שָׁקַל בַּה אַרְבַּע מָאָה זוּזִי. הֲוָה הֶהוּא גּוֹי בְּשִׁכְבוֹתִיהּ דַּהּוּה לִיָּה בְרַתָּא. טַפְלָה בַּחַד זַמְנָא וּמַתָּה, אָמַר: קַטְלָה בִּיבִי לְבִרְתִּי. אָמַר רַב נַחֲמָן: רַב בִּיבִי דְשִׁתִּי שִׁיכָרָא — בְּעִזִּין בְּנִתִּיהּ טַפְלָא, אָנּוּ דְלֹא שְׁתִּינּוּ שִׁיכָרָא — לֹא בְּעִזִּין בְּנִתִּין טַפְלָא.

הַהֲדִיּוּט

דְּשַׁמַּח הוּא בְּשֶׁהוּא אוֹכַל אֲפִיתּוֹ וּבִשּׁוּלוֹ בִּיו"ט: פּוּתִי לַעוֹלָם מַצַּר שְׁפּוֹרַע וְלֵהֲכִי לֹא אֵית לֵה לָר' יְהוּדָה הָתָם אַע"פ שֶׁמַּצַּר שַׁמַּח וְכוּ' אָבֵל לַעִיל גְּבִי טוּפּוֹל אֵית לֵה לָר' יְהוּדָה אַע"פ שֶׁמַּצְרָה עֲבָשׁוּ שְׁמַחָה לְאַחַר זְמַן: שְׁהֲגִיעוּ לְפִרְקוֹן לַשָּׁעַר: וְלֹא הֲגִיעוּ לְשָׁנִים שְׁאִין בְּנוֹת י"ב שָׁנָה וְיֵים אָחֵד שַׁעֲדִין אִינוּ דִּין שְׁיָהָא לָהֶן שָׁעַר וּבּוֹשׁוֹת עַל כֵּךְ: עֲנִיּוֹת טוּפְלָנוֹת הַשָּׁעַר בְּסִיד וּמַשִּׁירוֹת אוֹתָן: אֲנַפִּיקוּנּוֹן הֵינוּ אֲנַפִּיקוּנּוֹן דְּהַתָּנִי הָתָם בְּמַנְחוֹת (דף פה:) אֲנַפִּיקוּנּוֹן לֹא יָבִיא הֵינוּ אוֹתוֹ שָׁמֶן שְׁעוּשִׁין מִוִּיתִים: שְׁלֹא הִבִּיאֻ שְׁלִישׁ שְׁלֹא בִשְׁלוּ שְׁלִישׁ: וְלָמָּה סָכִין אוֹתוֹ אָבֵל הֵי קֹא מַהֲדַר דְּקֹאמַר טוּפְלִין כּוּ': וְשָׁקַל בַּה אַרְבַּע מָאָה זוזי שְׁתִּיפִית וְנָטַל מִבְּעִלָּה כֵּךְ: מְטַפְלָה בְּלֵא בַּחַד זַמְנָא דְסָבַר לְמַעֲבַד כְּרַב בְּבִי וּמַתָּה: בְּעִזִּין בְּנִתִּין טוּפְלָא דְשִׁכַּר מְגַזֵּל הַשָּׁעַר וּמַעֲבָה אֶת הַבָּשָׂר:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

מסורת הש"ס

א בראשית רבה
ב תנא דבי אליהו רבה; דברים רבה
ג עבודה זרה ו; תלמוד ירושלמי עבודה זרה
ד עבודה זרה ב; עבודה זרה ו; משנה עבודה זרה
ה שבת פ; פסחים מג; מנחות פו.
ו ביצה כח:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כאן במצוה וכו' ומ"ש אין מפסיקין. להדיא איתא בשבת דף יא ע"א דלק"ש מפסיקין וצ"ע:

תורה אור השלם

יְקָרָה הִיא (מַפְנִיִּים) [מַפְנִינִים] וְכַל־חֲפָצֶיהָ לֹא יִשּׁוּ־בָּהּ [מַשְׁלִי ה, יא טו]

כִּי־טוֹבָה חֲכָמָה מִפְּגִינִים וְכַל־חֲפָצִים לֹא יִשּׁוּ־בָּהּ [מַשְׁלִי ה, יא] קִרְבָּם בְּתִימֹו לַעוֹלָם מִשְׁבָּנֶתָם לְדוֹר וָדָר קָרָאוּ בְּשִׁמוֹתָם עַל־אֲדָמוֹת [תַּחֲלִים מֵט, יב]

כִּי־יִבְחַח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצִבָּא וְלֹא־יַעֲבֹר עָלָיו לְכַל־דְּבָר נָקִי וְיִתֵּן לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׁמַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר־לָקַח [דְּבָרִים כד, ה]

וְאִכְלֹתֶם אֶכּוֹל וְשָׂבוּעַ וְחִלְלֹתֶם אֶת־שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עֲשִׂיהָ עִשְׂכֶם לְהַפְלִיא וְלֹא־יָבוּשׁוּ עַמִּי לַעוֹלָם [יוֹאֵל ב, כו]

וּבִהְיֶיךָ תֵּרַ וְנָעֲרָה וְנִגְרָה לְבֹאֹא אֶל־הַמִּלָּד אֲחַשְׁרוּשׁ מִקְּצַ הָיוֹת לֵה כְּדַת הַנָּשִׁים שְׂנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵן יִמְלֹאוּ יָמֵי מְרוּגִיהֶן שָׁשָׂה חֳדָשִׁים בְּשָׁמֶן הַמּוֹר וּשְׁשֶׁה חֳדָשִׁים בְּבָשְׂמִים וּבַתְּמָרוֹקִי הַנָּשִׁים [אֶסְתֵּר ב, יב]

תַּפְּלִם אֵלֹא מַצְנֵה שְׂבָא לִיָּדָה בִּין גְּדוּלָּה בִּין קִטְנָה עֲשֵׂה: וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשּׁוּ וְכִי בַּה שְׂתַבְטֹל כָּל חֲפָצֶיךָ שְׂבָבִיל שְׁתַּעֲסַק בַּתּוֹרָה: חֲפָצֵי שְׁמַיִם יִשּׁוּ בַּה כְּלוּמַר שְׁאִם יֵשׁ לָךְ לַעֲסַק בַּמַּצְנֵה תַבְטֹל תִּלְמוּד תּוֹרָה וְעִסְקוֹן בַּמַּצְנֵה: דְּאִפִּילוּ חֲפָצֵי שְׁמַיִם לֹא דְמַבְטֹל מַצְנֵה וְעוֹסַק בְּתִלְמוּד תּוֹרָה: תַּעֲזִיל וְלֹא תַפַּח תַּפַּח וְלֹא תַעֲזִיל מִשְׁמַע לִיָּה בְּסַחוּרָה תַּעֲזִיל וְלֹא תַפּוֹק שְׂתַבִּיא סַחוּרָה וְלֹא תַמְכַּרְהָ תַפּוֹק וְלֹא תַעֲזִיל שְׁתַּוְעִיא בְּסַחוּרָה בְּמִקּוּם אַחַר וְלֹא תַבִּיאֲנֶה: תַּעֲזִיל כְּלִתָּא שְׂדָרָךְ כְּלִתָּא וְלִכְלֵת אֲנַל הַבַּעַל: וְלֹא תַפּוֹק דְּלֹא לִימוּת בְּגָךְ דְּהָדָרִי נָפְקִי מִנְּךָ וְהָדָרִי לְבִי גִשִׁיחוּ: שְׂתָא חֲדָתָא זֹז שָׁנָה רִאשׁוֹנָה שָׁל גִּשּׁוּאִין דְּכְתִיב כִּי יִנַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא וְגו' (דְּבָרִים כ"ד:ה:). לְחַרַב בֵּיתָךְ בֵּית הַקְּבָרֶיךָ דְלֹא תָמוּת אֵלֹא תַחֲיָה לְאֲרָךְ יָמִים: לֹא תַבּוֹשׁ וְלֹא תַתְבַּשֵּׁי לֹא תִיבּוֹשׁ אַחֲרַנִי כְּכִי שְׁלֹא תַתְבַּשֵּׁי שְׁלֹא תַבֵּא לִידִי כֵךְ כֵּן תַתְבַּשֵּׁי: וְתַנָּא בַּה וְשָׁנָה בַּה לֹא יַבּוּשׁוּ עַמִּי לַעוֹלָם וְהֵינּוּ לֹא תַבַּשֵּׁי וְלֹא תַתְבַּשֵּׁי: כּוֹחֶלֶת נּוֹתַנָת כְּחוּל בִּין עֵינֶיהָ כְּכִי שְׁדוּמוֹת נָאִים: פּוֹקֶסֶת חֲמֻלָקַת שְׁעָרָה לְכָאן וְלָכָאן: וּמַעֲבָרַת סָרָק עַל פְּנִיָּה סָם אָחֵד כְּכִי שְׁתַּקָּהָ חֲדָמָה: סָפִין עַל פְּנִיָּה שֶׁל מַטָּה כְּכִי לְהַעֲבִיר שְׁעַר שֶׁל מַטָּה: הֵימָּה מִקְשָׁטָא כִּי הֵי תַשְׁטוּן כְּדָאמַר הָכָא: בְּאַנְפֵי כְּלִתָּה שְׁהִיתָה כָּל כֵּךְ זָקָנָה שְׁהִיתָה לֵה כְּלָה שְׁהִיא חֲשֵׁת כְּנֶה: לֹא שָׁנוּ הֹא דְאָמַר עוֹשָׂה אִשָּׁה תְּכַשִּׁיטֶיהָ: אֵלֹא יִלְדָּה בַּחוּרָה שְׂדָרָכָה בְּכָךְ וְלֵהֲכִי הֵי לֵה שְׁמַחָה בְּמוּעֵד: אָבֵל זָקָנָה לֹא וְהִיכִי עֲבָדָא אֲשַׁתְּךָ הֲכִי דְמַקְשָׁטָא הֹא הֵוִיא זָקָנָה: וְאִפִּילוּ עוֹמֶדֶת עַל שְׂתַח קִבְרָה שְׂרָיָא לְהַתְקַשְׁט: לָקַל מְגַלָּא רְהֻטָא פְרוּשׁ תַּקְשׁוּשׁ הַזֶּה ר"ל מִינִי זִמַּר בְּהַלְוֹל וְכִי הִיכִי דְרַהֲטָא יִלְדָּה בַּת שֵׁית לָקַל הַלּוּלָא הֲכִי עֲבָדָא בַּת שִׁתִּין וְהִי גְמִי מִקְשָׁטָא: שְׁנוּל הוּא לֵה שְׁנָנְיֹא הוּא לֵה וְנוּול בְּסִיד וּמַצְטַעֲרַת בְּסִיד: שְׁיִכּוּלָהּ לְקַפְלוּ בְּמוּעֵד אַע"פ שְׁהִיא מְנַעֶלֶת בְּסִיד: שְׁמַחָה הִיא לְאַחַר זְמַן בְּמוּעֵד לְסוֹף הַמוּעֵד לְאַחַר שְׁתַּפְּלִתוֹ אֶת הַסִּיד שְׂטַפְלָה לְבִי שְׁמַשִּׁיר אֶת הַשָּׁעַר וּמַעֲדוֹ אֶת הַבָּשָׂר וְהוֹאִיל דְּהֵאִי סִיד מַשְׁמַחָתָה לְאַחַר זְמַן לְהִכִי שְׂרִי לֵה לְטַפְלוּ בְּמוּעֵד אַע"פ שְׁהִיא מַצְרָה עֲכָשׁוּ: וּמִי אֵית לֵה לָרַבִּי יְהוּדָה הֵאִי סְבָרָא אַע"ג שְׁהִיא מַצְרָה עֲבָשׁוּ שְׁמַחָה וְכוּ': נִפְרָעִים מִהֶם מַהֲכּוֹתִים בְּיוֹם חֲנּוּם מִפְּנֵי שְׁהוּא מַצְרַר דְּכָל אָדָם שְׁפּוֹרַע מַצַּר אָבֵל לֹא מַשְׁלִמִים לָהֶם מִמוֹן בְּיוֹם חֲנּוּם לְפִי שְׁמַשְׁמַחִם בְּיוֹם חֲנּוּם וּמוֹדָה לַע"ו" א"ו כְּדָפִי בְּמַס' ע"ו: שְׁמַח הוּא לְאַחַר זְמַן שְׁפּוֹרַע לוֹ וְאִמְחֵא נִפְרַע מִן אָבֵל לְרַבִּי יְהוּדָה לֹא אֵית לֵה הֵאִי סְבָרָא דְּמַשּׁוּם שְׁמַצַּר עֲבָשׁוּ שְׂרִי וְהִיכִי אֵית לֵה הֵאִי סְבָרָא גְבִי טַפּוֹל אַע"ג שְׁהִיא מַצְרָה עֲבָשׁוּ שְׁמַחָה הִיא לְאַחַר זְמַן: הֵנַח לְהַלְכוֹת מוּעֵד לְהִכִי א"ר יְהוּדָה הָכָא דְשְׂרִי אַע"פ שְׁהִיא מַצְרָה כּוּ': דְּכוּלָּהּ הַלְכוֹת מוּעֵד דְשְׂרִי מַשּׁוּם הֵאִי טַעֲמָא גְמִי שְׂרו כְּנוֹן אֲפִיָּה וּבִשּׁוּל דְּמַצְרַר הַשְׂתָּא בְּשֶׁהוּא אוֹפֵה וּמַבְשֵׁל וְלֵהֲכִי שְׂרִי

דְּשַׁמַּח הוּא בְּשֶׁהוּא אוֹכַל אֲפִיתּוֹ וּבִשּׁוּלוֹ בִּיו"ט: פּוּתִי לַעוֹלָם מַצַּר שְׁפּוֹרַע וְלֵהֲכִי לֹא אֵית לֵה לָר' יְהוּדָה הָתָם אַע"פ שֶׁמַּצַּר שַׁ

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כאן במצוה וכו' וק"ש אין מפסיקין. להדיא איתא בשבת דף יא ע"א דלק"ש מפסיקין וצ"ע:

תופר כְּדַרְכוֹ בְּחֵלוֹ שֶׁל מוֹעֵד: **הִכִּי דְמִי** מֵלֹא מַחַט **בַּבַּת** אַחַת שְׁאִינוּ יָכוֹל לְלַקֵּט נִימֵי הַתְּפִירָה שֶׁל חֲלוּק כְּדִי לִתְּפֹר בְּשֶׁהוּא תוֹפֵר תּוֹחַב תְּחִיבוֹת הַרְבֵּה כְּמֹלֵא אֶרֶץ הַמַּחַט וְאִח"כ מוֹשֶׁבֶה מִן הַבְּגָד וְנִמְצְאוּ תְּפִירוֹת הַרְבֵּה בְּמַשִּׁיכָה אַחַת וְהַיּוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת כֵּן אִמֵּן הוּא: שְׁאִינוּ יָכוֹל לִבְנוֹ אֶמְרָא בְּחֻפַּת חֲלוּקוֹ שְׁאִינוּ יוֹדֵעַ לִתְחַב אוֹתוֹ בְּגָד עַב שְׁעוֹשִׂין מִמֶּנּוּ אֶמְרָא בְּחֻפַּת חֲלוּקוֹ אֵלֹא שֶׁבְּמִקּוּס אֶחָד מִקְצֵרוֹ וּבְמִקּוּס אֶחָד מִרְחִיבוֹ: הֲאִמֵּן הֲחִיט מְכַלִּיב: **מִפְּסִיעַ** שְׁאִינוּ תוֹפֵר בְּיָשָׁר אֵלֹא מִפּוֹר הַתְּפִירָה וּלְהִי קָרִי מְכַלִּיב שְׁדוּמִין תְּחוּבֵי הַמַּחַט לִשְׁנֵי הַכְּלָב רְחוּקוֹת זֶז מִזֹּו כִּשְׁנֵי הַכְּלָב: כְּלַבְתָּא שְׁאִינוּ תוֹפֵר כְּדַרְכוֹ תּוֹחַב זֶה בְּסִמּוֹן זֶה אֵלֹא שֶׁתּוֹחַב הַמַּחַט פֻּעַם אַחַת לְמַעֲלָה וּפֻעַם אַחַת לְמַטָּה וּלְהִי קָרִי לֶה כְּלַבְתָּא דְּהִי קִימִי שְׁנֵי הַכְּלָב שֶׁן אֶחָד גְּבוֹה מִחֲבֵרוֹ: מְסַרְגִּין שְׁתֵּי וְשָׂרָב שְׁאוֹרְגִין מְטָה שֶׁל חֲבָלִים בִּשְׁתֵּי וְעַרְב: שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב שְׁמוּתַח הֲשֵׁתִי וְאִינוּ אוֹרֵג בֶּה הַעַרְב: שְׂאֵם הִיָּה רַפּוּי זֶה שְׁנָאֵרָג יָמִים רַבִּים וְהִיוּ הַחֲבָלִים רַפּוּין וְתַלְוּין לְמַטָּה שְׁאִינָן מִתּוֹחִין מִמַּתְּחִין: וְשׁוּין רַבִּי מֵאִיר וְר' יוֹסִי: שְׁאִין מִפְּשִׁילִין חֲבָלִים לְכַתְּחֻלָּה שְׁאִין גּוֹדְלִים חֲבָלִים לְכַתְּחֻלָּה: הַמַּטָּה לַעֲוֹלָם חִינָה מְקַבֵּלַת טְמֵאָה עַד שֶׁנֶּאֱרָג בֶּה ג' בְּתֵי יִירִין שֶׁהֲשֵׁתִי בְּבֵר מִתּוֹח וְאוֹרֵג בֶּה שְׁלֹשָׁה בְּתֵי יִירִין דַּעַרְב אֵלֶמָּא דְּמַסְרֵגִין קָרִי שְׁתֵּי וְעַרְב: הֵינּוּ דְּאִתּוֹ יֵשׁ אוֹמְרִים לֹאפְלוּגֵי דְּאִפִּילוֹ שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב לֹא מַצִּי: מִמַּתַּח נָמִי לֹא בְּתַמִּיָּה אִתּוֹ יֵשׁ אוֹמְרִים לְמִי סָר נָמִי מִתּוֹחִי וְאִמָּאִי הָא לֹא קַעְבִּיד מְלָאכָה וְאִי לֹא עֲבִיד הִי לֹא מַצִּי לְמַנְגֵּל עֲלֶיהָ: אִין וְזִאי אִתּוֹ יֵשׁ אוֹמְרִים לְמִי סָר נָמִי מִתּוֹחִי מִשּׁוֹם דְּהוֹאִיל וְאִפְשָׁר לְמַלְּיָה לְמַטָּה בְּמֵאנִי עַד לְעוֹל וְנָדָר מַצִּי לְמַרְמָא עֲלֵיהּ פְּרִים וּבְסַתּוֹת לְמַנְגֵּל עֲלֵיהּ: לֹא טַרְחִינוּ דְּהִי טַרַח דְּלֹא גְרִיךְ: מִתְּנִי' מַעֲמִידִין תַּנּוּר וּבִירִים שְׁעוֹשִׂין אוֹתָם לְכַתְּחֻלָּה בְּדֹאמְרִינוּ לְקַמֵּן תַּנּוּר תּוֹכּוֹ חֲלוּל מִקּוּס שְׁפִיתַת שְׁתֵּי קִזְרוֹת בִּירָה מִקּוּס שְׁפִיתַת קִזְרָה אַחַת: מְבַבְּשִׁין בְּגָמ' מִפְּרֶשׁ: גָּמ' מַנְקָר רַחֵיָא שֶׁפֶסֶהִיא וְשִׁנָּה וְחֻלְקָה וְאִין חֲסִטִין וְכוּלְוִין לְפָרֶךְ מְנַקְרִין אוֹתָהּ חוֹתְכִין אוֹתָהּ כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה שְׁנָה כְּדִי שֶׁיִּפְרְכוּ חֲסִטִין תַּחֲתֶיהָ: בַּת עֵינָא נָקַב שְׁעוֹשִׂין בְּאִמְצַע הַרְחִים שֶׁהַתְּבוּאָה נּוֹפֶלֶת לְתוֹכָהּ: הֵינּוּ דְּמַשְׁכַּחַת לֶה בִּישְׁנָה לְפִי שֶׁהַשְּׁנָה גְּרִיבָה לִכְךָ שֶׁבְּבֵר הִיא חֻלְקָה לְפִי שֶׁתִּדִיר הִיא טוֹחֶנֶת: אֵלֹא לְמֵאן דְּאִמֵּר דְּמַכְבָּשִׂין הֵינּוּ בַת עֵינָא וְשִׁנָּה בַת עֵינָא לָמָּה וְהֵלֹא בְּבֵר אִית לֶה בַת עֵינָא שֶׁבְּבֵר הִיא וְשִׁנָּה מְלַטְחוֹן וְאִי לֹא הִי לֶה בַת עֵינָא לֹא מַצִּי לְמַטְחוֹן: בְּגוֹן דְּבַעֲי לֹאֲרוּחִי הִיא בַת עֵינָא טָפִי וְכִי

הִיא גּוֹנָא מַשְׁכַּחַת לֶה בִּישְׁנָה: מַנְקָר רַחֵיָא בִּישְׁנָה: אִתְּחִיל גּוּפָה יִתְחַלֵּל גּוּפוֹ: מִתֵּר לְטוֹל לֶהֶן צַפְרֵנִים כְּדַרְךְ הַעוֹשִׂין עַכְשָׁו לְסוּסִים שְׁלֵנוּ דְּאִי לֹא עֲבִיד לִיָּה הִי כִי הִנֵּה לִיָּה עַצְרָא וְלֹא מַצִּי אֵלֹו:

הִדְּיוּט שְׁאִינוּ אִמֵּן שְׁתּוּפֵר כְּדַרְכוֹ: הִדְּיוּט תוֹפֵר כְּדַרְכוֹ. נִרְאֶה דְּנֻקָּא

הַהִדְּיוּט תוֹפֵר כְּדַרְכוֹ. הִיכִי דְּמִי הִדְּיוּט? אֶמְרִי דְּבִי רַבִּי יִנְאִי: כָּל שְׁאִינוּ יָכוֹל לְהוֹצִיא מֵלֹא מַחַט בְּבַת אַחַת. רַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינָא אָמַר: כָּל שְׁאִינוּ יָכוֹל לְבָנוּן אִימָרָא בְּחֻפַּת חֲלוּקוֹ. וְהַאֲוִמֵּן מְכַלִּיב. מֵאִי מְכַלִּיב? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִפְּסִיעַ. רַבָּה בַר שְׁמוּאֵל אָמַר: שִׁינִי כְּלַבְתָּא. מְסַרְגִּין אֵת הַמַּטָּוֹת. מֵאִי "מְסַרְגִּין" וּמֵאִי "מְמַתְּחִין"? כִּי אָתָּא רַב דִּימִי אָמַר: פְּלִיגִי בִּיה רַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא וְרַבִּי אֲסִי, וְתַרְוִייהוּ מַשְׁמִיָּה דְּחֻזְקָהּ וְרַבִּי יוֹחָנָן חַד אָמַר: מְסַרְגִּין — שְׁתֵּי וְעַרְב, וּמַמַּתְּחִין — שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב. וְחַד אָמַר: מְסַרְגִּין — שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב, וּמַמַּתְּחִין — שְׂאֵם הִיָּה רַפּוּי, מְמַתְּחוּ. "אִינִי? וְהָא תַנִּי רַב תַּחְלִיפָא בַר שְׁאוּל: וְשׁוּין שְׁאִין מִפְּשִׁילִין חֲבָלִים לְכַתְּחֻלָּה. בְּשַׁלְמָא לְמֵאן דְּאִמֵּר מְסַרְגִּין — שְׁתֵּי וְעַרְב, וּמַמַּתְּחִין — שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב, הֵיִינוּ דְּקִתְנִי רַב תַּחְלִיפָא בַר שְׁאוּל: וְשׁוּין שְׁאִין מִפְּשִׁילִין חֲבָלִים לְכַתְּחֻלָּה. אֵלֹא לְמֵאן דְּאִמֵּר מְסַרְגִּין — שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב, הֵיִינוּ דְּקִתְנִי רַב תַּחְלִיפָא בַר שְׁאוּל: וְשׁוּין שְׁאִין מְמַתְּחִין — שְׂאֵם הִיָּה רַפּוּי הִיָּה מְמַתְּחוּ. הַשְׁתָּא שְׁתֵּי וְעַרְב אֶמְרַת לֹא — חֲבָלִים לְכַתְּחֻלָּה מִיבַעֲיָא?! קַשְׂיָא. אָמַר לִיָּה רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק לְרַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבִין: מִי אִיפָּא לְמֵאן דְּאִמֵּר מְסַרְגִּין — שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב? וְהִתְנַן, רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: הַמַּטָּה מַשְׁיִסְרָג בִּיה שְׁלֹשָׁה בְּתִים! אֵלֹא, כִּי אָתָּא רַבִּין אָמַר: בְּמַסְרְגִין כּוּלִי עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגִי דְּשְׁתֵּי וְעַרְב, אֵלֹא כִּי פְּלִיגִי בְּמַמַּתְּחִין.

מָר סָבַר מְמַתְּחִין — שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב, וּמָר סָבַר: שְׂאֵם הִיָּה רַפּוּי מְמַתְּחוּ. מִיתִיבִי: מְסַרְגִּין אֵת הַמַּטָּה, וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר שְׁמַמַּתְּחִין, דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: מְמַתְּחִין, אֲבָל לֹא מְסַרְגִּין. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים: אִין מְמַתְּחִין כָּל עֵיקָר. בְּשַׁלְמָא לְמֵאן דְּאִמֵּר מְמַתְּחִין שְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב, הֵיִינוּ דְּאִתּוֹ יֵשׁ אוֹמְרִים לֹאִיפְלוּגִי. אֵלֹא לְמֵאן דְּאִמֵּר שְׂאֵם הִיָּה רַפּוּי מְמַתְּחוּ, לֵישׁ אוֹמְרִים מְמַתְּחוּ נָמִי לֹא? אִין, פִּינוֹן דְּאִפְשָׁר לְמַמְלִיָּיה בְּמֵאנִי — לֹא טַרְחִינוּ.

"מַתְנִי' מַעֲמִידִין תַּנּוּר וּבִירִים וְרִיחִים בַּמוֹעֵד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אִין מַכְבָּשִׂין אֵת הַרִיחִים בַּתְּחִילָה. גָּמִ' מֵאִי מַכְבָּשִׂין? רַב יְהוּדָה אָמַר: מְנַקֵּר רִיחֵיָא. רַב יְחִיאֵל אָמַר: בַּת עֵינָא. מִיתִיבִי: מַעֲמִידִין תַּנּוּר וּבִירִים בַּמוֹעֵד, וּבְלִבְד שְׁלֹא יִגְמוּר מְלֹאכְתָּן, דְּבַרִּי רַבִּי אֶלִיעֶזֶר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אִף יִגְמוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר מַשְׁמוֹ: מַעֲמִידִין אֵת הַחֲדָשָׁה, וּמַכְבָּשִׂין אֵת הַיִּשְׁנָה. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים: אִין מַכְבָּשִׂין כָּל עֵיקָר. בְּשַׁלְמָא לְמֵאן דְּאִמֵּר מַכְבָּשִׂין מְנַקֵּר רִיחֵיָא — הֵיִינוּ דְּמַשְׁכַּחַת לֶה בִּישְׁנָה, אֵלֹא לְמֵאן דְּאִמֵּר בַּת עֵינָא יִשְׁנָה — בַּת עֵינָא לָמָּה לֶה? כְּגוֹן דְּקָא בְּעִי לְאֲרוּחִי טָפִי פּוֹרְתָא. רַב הוּנָא שְׁמַעִיָּה לְהֵהוּא גְּבָרָא דְּקָא מְנַקֵּר רִיחֵיָא בַּחוּלָא דְּמוֹעֵדָא, אָמַר: מֵאן הָאִי? אִיתְּחִיל גּוּפִיָּה דְּקָא מַחִיל חוּלָא דְּמוֹעֵדָא. סָבַר לֶה כִּישׁ אוֹמְרִים. "דְּרַשׁ רַב חֲמָא: נוֹקְרִין רִיחִים בַּמוֹעֵד. מִשּׁוֹם רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אִפִּילוֹ סוּס שָׂרוּכָב עָלָיו וְחִמּוּר שָׂרוּכָב עָלָיו — מוֹתֵר לִישׁוֹל צַפְרָנִים בַּחוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד,

אֲבָל

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

לְצַרְךְ הַמוֹעֵד אֲבָל בַּחֲנֹס לָמָּה יִתִּירוּ אֲבָלוֹ עַל וְדִי שְׁנֵי מִיָּהוּ לֹא אִירִי בְּבְבֵר הָאֲבָד דְּהִיכָא דְּאִיפָּא דְּבֵר הָאֲבָד קוּימָא לֵן בַּר' יוֹסִי דְּאִין מַצְרִיךְ שְׁנֵי בְּבְבֵר הָאֲבָד וְהִיכָא דְּבַגְדִּין אוֹ מַנְעָלִין מִקְרַעִין וְאִם יֵנִיח אוֹתָן עַד לְאַחַר מוֹעֵד וְתַקְלָקְלוּ רְאִיתִי רַבּוּתִי שְׁאִין מְקַלִּין כָּלָל לְהַתִּיר אֲבָלוֹ עַל וְדִי גְבִירי בְּדֹאמְרִינוּ לְקַמֵּן (מוֹעֵד קַטָּן דָּף יב.) כָּל שְׁאִינוּ עוֹשֶׂה חִינוּ אוֹמַר לְגְבִירי וְעוֹשֶׂה נְשָׂמָא לֹא הִיוּ חוֹשְׁבִים אוֹתוֹ דְּבֵר הָאֲבָד אוֹ שְׂמָא אִין כָּל דְּבֵר הָאֲבָד מִתֵּר בָּלֹא שְׁנֵי דְּבַפ' מִקּוּס שְׁנִגְבוּ (פְּסָחִים דָּף נה:) מַשְׁמַע דְּנֻקָּא עוּלִי רַנְלִים מִתְּקִינִן מַנְעָלִים בַּמוֹעֵד: בְּמַסְרְגִין כְּלִי עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגִי דְּשְׁתֵּי וְעַרְב. תַּמָּה הִיאָךְ מִתֵּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כִּי הִיא בָּלֹא שְׁנֵי: מִמַּתְּחוּי נָמִי לֹא. בְּלֹא הִי נָמִי נִרְאֶה דְּמַצִּי לְאִקְשׁוּנִי הִיכִי קֹאמֵר ר' יוֹסִי שְׂאֵם הִיָּה רַפּוּי מְמַתְּחוּ אֲבָל לֹא מְסַרְגִּין שְׁתֵּי וְעַרְב הָא רְפִילוֹ בִּשְׁתֵּי בָּלֹא עַרְב אִסוּר: פִּינוֹן דְּאִפְשָׁר לְמַלְוִי בְּמֵאנִי. מַשְׁמַע דְּאִין מִתֵּר אֵלֹא לְצַרְךְ הַמוֹעֵד: ה"נ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר אִין מַכְבָּשִׂין אֵת הַרְחִים בַּתְּחִלָּה. וּבַחֲדָשָׁה קֹאמֵר דְּהָא בְּגָמִרָא מִתִּיר וְשִׁנָּה וְאִין נִרְאֶה לוֹמַר דְּבַגְמִי דְּמִתִּיר וְשִׁנָּה מִשּׁוֹם ר' אֶלִיעֶזֶר קֹאמֵר וְהָא מַשְׁמָה דִּידָהּ כִּי לָמָּה נִדְּחוּק לַעֲשׂוֹת מַחֲלָקַת חֲנֹס וְעוֹד דְּלַכְּתַחֲלָה מַשְׁמַע חֲדָשָׁה וְאִם תֹּאמַר כְּבוֹשׁ מֵאֵן דְּבֵר שְׁמִיָּה י"ל תִּנָּא קֹמָא אִמֵּר מַעֲמִידִין וּבַחֲדָשָׁה קֹאמֵר וּמַשְׁמַע אִפִּילוֹ כְּבוֹשׁ וְר' יְהוּדָה אוֹסֵר בְּכְבוֹשׁ וְאִית דְּגִרִים ר' יְהוּדָה אוֹמַר מַכְבָּשִׂין אֵת הַרְחִים וְלֹא גֵרָם לְכַתְּחֻלָּה וְהִיא הִיא אֲבָל עֲתָה קַשְׂיָא יוֹתֵר כְּבוֹשׁ מֵאֵן דְּבֵר שְׁמִיָּה תִנָּא קֹמָא נָמִי שְׂרִי יֵשׁ לוֹמַר דַּת"ק שְׂרִי הַעֲמָדָה בְּעֲלֵמָא שְׁאִין זֶה בְּגִין גְּמוּר וּה"ה דְּאִסֵּר כְּבוֹשׁ בִּין בַּחֲדָשָׁה בִּין בִּישְׁנָה וְר' יְהוּדָה שְׂרִי כְּבוֹשׁ בִּישְׁנָה וְנִרְסָא רַאשׁוֹנָה נִרְאֶה לְרַבִּי וּמַעֲמִידִין נִרְאֶה דְּנֻקָּא הַעֲמָדָה דְּתַנּוּר אִין זֶה בְּגִין בַּתְּחִלָּה אֵלֹא הוּא עָשִׂי כְּבֵר אֲבָל חִינוּ מִחֲבַר בַּחֲרָקַע וְגִרִיךְ לְחַבְרוֹ וּלְטַפְלוֹ בְּאֶרֶץ בְּדַמְפְּרֶשׁ בְּפָרֶךְ כָּל הַכִּלִּים (שְׁבַת דָּף קכה.) אִי נָמִי כִי הִהוּא דָּפ' הַמְבִיא כְּדִי יוּן (בִּיצָה לד.) גְּבִי תַנּוּר דְּבִי"ט אִין סְכִין אוֹתוֹ וְאִין טְשִׂין אוֹתוֹ בְּמַטְלִית וְכו' הִכָּא בַּמוֹעֵד שְׂרִי וְלַקַּמֵּן בְּשִׁמְעִתּוֹ נָמִי קֹאמֵר וְשׁוּין שְׁאִין גּוֹדְלִים תַּנּוּר בַּתְּחִלָּה וּבִירוּשָׁלַמִי תַנִּי ר' חֵלְפָתָא וּבְלִבְד שֶׁלֹּא וְנִלְחֲנוּ בַּתְּחִלָּה וּפְרֶשׁ בַּתּוֹסַפ' דְּלֹא יוֹדַע מֵאִי גִלּוּחַ וּל"נ דְּנִרְסִינִן שֶׁלֹּא וְנִלְלָנוּ: סוּם שְׂרוּכָב עָלָיו. פִּי' בַּתּוֹסַפַּת לְצַרְךְ הַמוֹעֵד מַשְׁמַע שְׂאִסוּר לְרַכַּב בַּחֲנֹס:

לְרַכַּב בַּחֲנֹס:

אֲבָל

הִיכִי מִתֵּר לְטוֹל לֶהֶן צַפְרֵנִים כְּדַרְךְ הַעוֹשִׂין עַכְשָׁו לְסוּסִים שְׁלֵנוּ דְּאִי לֹא עֲבִיד לִיָּה הִי כִי

הִנֵּה לִיָּה עַצְרָא וְלֹא מַצִּי אֵלֹו:

עֵין מִשְׁפָּט
בַּר מִצְוָה

א טושי"ע או"ח סי' תקמא סעי' ב:

ב טושי"ע או"ח סי' תקמ סעי' ז ח:

ג מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' יג:

ד טושי"ע או"ח סי' תקלו סעי' א:

ה מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' יג:

ו מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' טו:

עין משפט גזר מצווה
א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו: ב מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' טו: ג מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' ו: ד טוש"ע או"ח סי' תקלו טע"ו ג: ה מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' טו: ו טוש"ע או"ח סי' תקמא טע"ו ג: ז מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' יד: ח טוש"ע חו"מ סי' ערה טע"י יז הל' יט ב: ט מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' יב: י מו"י פב' מהל' זכיי' ומתנה הל' ד: יא מו"י פב' מהל' זכיי' ומתנה הל' ה: יב מו"י פב' מהל' זכיי' ומתנה הל' ו: יג מו"י פב' מהל' זכיי' ומתנה הל' ז: יד מו"י פב' מהל' זכיי' ומתנה הל' ח: טו מו"י פב' מהל' זכיי' ומתנה הל' ט: טז טוש"ע או"ח סי' תקלו טע"י י: יז טוש"ע או"ח סי' תקלו טע"י ח: יח טוש"ע או"ח סי' תקלו טע"י יא: יט טוש"ע או"ח סי' תקלג טע"י ג: כ טוש"ע או"ח סי' תקלט טע"י כא: כא מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כב: כב טוש"ע או"ח סי' תקלט טע"י א: כג מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כב:

למִשְׁקַל טַפְרִי. פֶּרֶשׁ בַּתּוֹסֶפֶתָא דֵּה"ה לְדִיזֵן שְׁמַתָּר לְתַמָּן בְּרוּלִים אֲבָל חֲמֶרָא דְרַחֲיָא שְׂכָךְ עוֹשִׂין שְׂהִי טוֹחֲטִים אַגַּב חֲמוּרִים לֹא מְצִי לְמִשְׁקַל לְהַסֵּיא דְקַרְקַע קָשָׁה וּמִתְקַלְקַל וּמִשּׁוּם שְׁאִין בְּרוּלִים בְּיָמֵי חֲבָמִים שְׁאִין צְרִיךְ רַק לְמִשְׁקַל טַפְרָה שְׂהִיֵּה הַקְרַקַע מְטַנֶּנֶת בָּמוּ בְרוּסוֹ"א הִיֵּה אֶסוּר: אֲצַטְבֵּא וְאֶקְרוּפִיטֹא. עֲנִינִי סִפְסַל וְקַצַּת הֵם חֲלוּקִים בְּדִאמְרִינֵן בְּרִישׁ פֶּרֶק עֲשֶׂרָה יּוֹחֲסִין (קִדּוּשִׁין דָּף ע.) לִיַּתִּיב מֵר אֶקְרוּפִיטֹא אֲמַר לֵה מִי סָנִי סִפְסַל בְּדִאמְרֵי רַבָּנָן אִזְ אֲצַטְבֵּא בְּדִאמְרֵי אִנְשֵׁי: וְאִין מוֹנְעִין רַפּוּסָה מִבְּהֵמָה. דְּבִרְפוּסָה דְּבַהֲמָה שָׁנֹשׁ בַּהּ מְלֹאכָה אִירִי אֲבָל רַפּוּסָה שְׁאִין בַּהּ אֶסוּר מְלֹאכָה רַק גִּזְרָה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמְמִין אֲפִילוּ בַּשֶּׁבֶת אִיבָא מֵאִן דְּשָׂרִי וְהִלְכָה בְּמֵאִן דְּשָׂרִי בְּזֹלִי' בִּפְ' בְּמָה בְּהֵמָה (שְׁבִת דָּף נג:): דְּרֵשׁ רַבָּא הִלְכָה בְּרַבִּי יִאֲשִׁיָּה דְלִית לֵיה גִּזְרָה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמְמִין בְּרַפּוּסָה דְּבַהֲמָה פִּי' לְסַרְוִנְקִי סוּסִיא שְׁפִרֵשׁ בְּקוּנְטֵרֶם אוֹשְׁטוּלִי"ר בִּלְעֻנֵּי אִין נִרְאֵה לִי דֵּהָא קִי"ל דְּבִין קְרוּד וְבִין קִרְצוֹף שְׂרִי בְּזֹלִי' סוּף פֶּרֶק שְׁנֵי דְבִיצָה (דָּף כג.) לִר' שְׁמַעוֹן דֹּאמַר דָּבָר שְׁאִין מִתְבָּנֵן מִתָּר וְקוּמֵא לֵן בִּתְתֵּה אֲלֵא עֲנִין אַחֵר הוּא: בְּסַפּוּסִי. פִּי' בְּקוּנְטֵרֶם אִנְפִּשִׁי"ר בִּלְעֻנִי"ו יֵשׁ מְפִרְשִׁים . לִיקוּי"ר וְלִשׁוֹן בְּסַפּוּס מִשְׁמַע בֵּן בְּזֹלִי' פ' תוּלוּן (שְׁבִת דָּף קמא.) וְשֵׁם) מְכַסְכְּסוּ מִבְּפָגִים וְאִין מְכַסְכְּסוּ מִבְּחוּן גַּבִּי טוּיט: קטורי בִּירִי. גִּרְסִינֵן בְּרִי"שׁ וְלֹא בִּירִי בְּדִלִי"ת וְהִי מַעֲנִין בִּירִית טְהוּרָה בִּפְ' בְּמָה אֲשֶׁה יוֹצֵאֵה (שְׁבִת דָּף סג.) (רַק חֲזַקַת הַבַּיִתִּים) (כ"ב דָּף נד:): מְלִיא בְּמִלִּיא וְנִצָּא בְּנִצָּא אֲדַעְתָּא דְּבִי דְרִי שְׁקַל מְלִיא וְשָׂדִי בְּנִצָּא אֲדַעְתָּא אֲדַרְקֵא. וְכֵן גֵּרֶם רַבִּינוּ גִּרְשׁוֹן וְרַב אֶלְפֶּס גֵּרֶם בַּפֶּפֶךְ מְלִיא בְּמִלִּיא וְנִצָּא בְּנִצָּא . אֲדַעְתָּא אֲדַרְקֵא מְלִיא בְּנִצָּא אֲדַעְתָּא דְּבִי דְרִי מִשְׁמַע שְׂוִיתָר . קַרְקַע שְׁוִיָּה צְרִיךְ לַחֲרֵשׁ מִלְּדוֹשׁ וְאִיפְכָא מִסְתַּבְרָא טְפִי דְלִדִּיזֵן צְרִיךְ קַרְקַע שְׁוִיָּה לְדוֹשׁ יוֹתֵר מִלְּחֲרֵשׁ וְשִׁמָּא לְפִי שְׂהִי דִשּׁוֹן בְּמוֹרְגִין אִין צְרִיךְ קַרְקַע שְׁוִיָּה וְיֵשׁ מְפִרְשִׁים כְּדִי לַעֲשׂוֹת דִּיר שֶׁל בַּהֲמָה: פֶּרֶקמִטְנָא כָּל שְׁהוּא. פִּי' רַבִּינוּ יִצְחָק בְּתַשׁבּוּתוֹ פִּי רַבִּינוּ יַעֲקֹב לֹא הִיָּה חוֹשֵׁב הַלְלוּת רַבִּית פֶּרֶקמִטְנָא וְהָא דֹּאמַר רַבִּינָא הִנֵּה מִסָּךְ זֹמִי בְּבִי אֶקְרָא דְשִׁנְאוּתָא מִשְׁמַע דְּחֲשִׁיב פֶּרֶקמִטְנָא וְלֹא שְׂרִי אֲלֵא מִשּׁוּם דָּבָר הָאֵבֵד הִיָּה אוֹמַר רַבִּינוּ יַעֲקֹב דְּסַחֲוֶרֶת יִין הִיתָה בְּדִאמְרִינֵן בְּאַחֵהוּ נֶשֶׁךְ (כ"מ עג:): רַבִּינָא הִנֵּה יְהֵב זֹמִי לְבִי אֶקְרָא דְשִׁנְאוּתָא וְשִׁפְכִי לִיָּה טְפִי כּוּפִייתָא אֲבָל הַלְלוּהָ דְשִׁלְחֲנוֹת בְּקַבִּיעוּת וּחְלוּף נִרְאֵה דְחֲשִׁיב פֶּרֶקמִטְנָא: וּבִדְבָר הָאֵבֵד מִתָּר. פֶּרֶשׁ

בְּדָבָר שְׂאֵם לֹא יִמְכְרָנָה עֵתָה שְׁמָא לֹא יִמְכְרָנָה יַפֵּה פַּעַם אַחֲרַת וַיַּבְסִיד מִן הַקָּרָן אֲבָל אִם לֹא יַבְסִיד מִן הַקָּרָן אֲלֵא שְׁלֹא יִרְוּיַח כָּל כָּךְ אִין זֶה חֲשׁוֹב דָּבָר הָאֵבֵד וְכַל שְׂכָן לַקְנוּת סַחֲוֶרָה שְׁמָא תִּהְיֶה יוֹתֵר בְּיוֹקֵר אַחֵר הַמוּעֵד אֲבָל לַקְנוּת יִין פֶּשֶׁר בַּתוֹךְ הַמוּעֵד מִתָּר וְהִר"ר יוֹסֵף פֶּרֶשׁ דִּישׁ לֹאסֵר דֹּאף עַל פִּי שְׁלֹא יִצְמָא בּוֹזֵל רַרִי יִצְמָא בְּיוֹקֵר וְאִין זֶה דָּבָר הָאֵבֵד:

שְׂרִי דְלִצְרֶךְ יוֹם טוֹב קַעֲבִיד: מִיִּיצִיָּהוּ אֶסוּר לְכַבֶּשֶׁן בְּמִשְׁוִי וּמוֹצִיא לַחֵה שְׂבָהָן לַחוּן הִינוּ אֶסוּר שְׁעִכְשׁוּ אִינֵן נִתְלַעִים אֲלֵא לַעֲשׂוֹת מִהֵן צְמוּקִים לֹאכֵלֵן בַּחוּל הוּא מְכֻן וְאֶסוּר לְתַמָּן בְּיוֹם טוֹב מֵאֲכָל דְּחוּל: בִּינִן דְּמִתְלַעִי אִי לֹאוּ דְמִיִּיצִיָּהוּ: בְּדָבָר הָאֵבֵד כְּלוּמַר בְּסַחֲוֶרָה שְׂאֵלֶם וְכוּל לַעֲשׂוֹתָה בְּמוּעֵד כְּדִי שְׁלֹא יַבְסִיד בַּהּ אִם לֹא עֲשֵׂאָה הִכִּי גַמִּי מְצִי לְמִיִּיצִיָּהוּ דְאִי לֹא עֲבִיד הִכִּי מִיתְלַעִי וְשִׂרִי: פֶּרֶקמִטְנָא כָּל שְׁהוּא לַעֲשׂוֹת סַחֲוֶרָה בַּחוּל שֶׁל מוּעֵד: וּבִדְבָר הָאֵבֵד מִתָּר שְׂאֵם יֵשׁ לוֹ הַפֶּסֶד אִם לֹא יַעֲשֶׂנָה לְאוּתָה סַחֲוֶרָה מִתָּר לַעֲשׂוֹתָה אֲבָל בְּחֻסָּם שְׁלֹא לְהַרְוּיַח אֶסוּר: הִנֵּה מַסִּיק זֹמִי שְׂהִי חֲזִיבִין לוֹ מַעוֹת בְּאוּתוֹ מְקוּם:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

אֲבָל חֲמֶרָא דְרִיחֲיָא — לֹא. אִי"רַב יְהוּדָה שְׂרִי לְמִישְׁקַל טוּפְרִיָּה לְחֲמֶרָא דְרִיחֲיָא, וְלֹאֻקוּמִי רִיחֲיָא, וְלִמְיבְנֵי רִיחֲיָא, וְלִמְיבְנֵי אִמַּת רִיחֲיָא, וְלִמְיבְנֵי אוּרִיא. רַבָּא שְׂרָא לְסַרוּקִי סוּסִיא, וְלִמְיבְנֵי אֶקְרַפִּיטָא, וְלִמְיבְנֵי אִיצְטְבָא. "רַבָּא שְׂרָא לְמִישְׁקַל דְּמָא לְבַהֲמָה בַּחוּלָא דְמוּעָדָא. אָמַר לִיָּה אַבְרִי, תַּנְיָא דְמַסִּיעַ לָהּ: מְקִיזִין דָּם לְבַהֲמָה, וְאִין מוֹנְעִין רַפּוּסָה לְבַהֲמָה בַּחוּלֹו שְׁל מוּעֵד. "רַבָּא שְׂרָא לְכַסְכּוּסִי קִירְמִי. מֵאִי טַעֲמָא — מַעֲשֶׂה הַדִּיּוּט הוּא. אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אָמִי אָמַר רַב חֲסֵדָא: קִישׁוּרֵי בִירִי — אָסִיר. מֵאִי טַעֲמָא — מַעֲשֶׂה אוּמָן הוּא. "אָמַר רַבָּא: מֵאֵן דְּמִתְקִיל אֲרַעָא אֲדַעְתָּא דְּבִי דְרִי — שְׂרִי, אֲדַעְתָּא דְּאֲרַעָא — אָסִיר. הִיכִי דְמִי? — מוּלִיאָא בְּמוּלִיאָא וְנִצָּא בְּנִצָּא — אֲדַעְתָּא דְּבִי דְרִי, שְׁקַל מוּלִיאָא וּשְׂדָא בְּנִצָּא — אֲדַעְתָּא דְּאֲרַעָא. "אָמַר רַבָּא: הֵאִי מֵאֵן דְּזִכִּי יִזְכִּי, אֲדַעְתָּא דְּצִיבִי — שְׂרִי, אֲדַעְתָּא דְּאֲרַעָא — אָסִיר. הִיכִי דְמִי? שְׁקִיל רַבְרַבִּי וְשִׁבְיָק זוּטְרִי — אֲדַעְתָּא דְּצִיבִי, שְׁקַל רַבְרַבִּי זוּטְרִי — אֲדַעְתָּא דְּאֲרַעָא. "אָמַר רַבָּא: הֵאִי מֵאֵן דְּפִתַח מִיָּא לְאֲרַעִיָּה, אֲדַעְתָּא דְּכוּוּרִי — שְׂרִי, אֲדַעְתָּא דְּאֲרַעָא — אָסִיר. ^[*היכִי דְמִי?*] פִּתַּח תְּרִי כְּבִי, חֵד מַעֲיִלָאִי וְחֵד מִתַּתָּאִי — אֲדַעְתָּא דְּכוּוּרִי, פִּתַּח חֵד בָּבָא — אֲדַעְתָּא דְּאֲרַעָא. "אָמַר רַבָּא: הֵאִי מֵאֵן דְּפִשַׁח דִּיקְלָא, אֲדַעְתָּא דְּחִיּוּתָא — שְׂרִי, אֲדַעְתָּא דְּדִיקְלָא — אָסִיר. הִיכִי דְמִי? שְׁקִיל כּוּלִיָּה מִחֵד גִּיסָא — אֲדַעְתָּא דְּחִיּוּתָא, מַהֵאִי גִיסָא וּמַהֵאִי גִיסָא — אֲדַעְתָּא דְּדִיקְלָא וְאָסִיר. "אָמַר רַבָּא: הֲנִי תַמְרִי תוּחַלְגִנִי, מִיגְזַרְיִנְהוּ — שְׂרִי, מִיִּיצִינְהוּ — אָסִיר. רַב פֶּפֶא אָמַר: בִּין דְּמִתְלַעִי — כְּפֶרֶקמִטְנָא הָאֵבֵד דְּמִי, וְשְׂרִי. ^{[*אָמַר רַבָּא: פֶּרֶקמִטְנָא כָּל שְׁהוּא, אָסוּר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר אֲבִין: וּבִדְבָר הָאֵבֵד — מוּתָר. רַבִּינָא הִנֵּה לִיָּה הָהוּא עִיסְקָא דְּהִנֵּה מוֹדְפִן בְּשִׁיתָא אֲלִפִי, שְׁחִיָּיָה לְזַבּוּנִיָּה בִּתְר חוּלָא דְמוּעָדָא וְזַבּוּנִיָּה בְּתִרִיסַר אֲלִפִי. ^[*רַבִּינָא הִנֵּה מַסִּיק זוּזִי בְּבִנִי אֶקְרָא דְשִׁנְאוּתָא, אֲתָא לְקוּמִיָּה דְרַב אָשִׁי, אָמַר לִיָּה: מַהוּ לְמִיזִל הָאִידִנָּא עֲלִיָּיָהוּ?*] אָמַר לִיָּה: בִּין דְּהָאִידִנָּא הוּא דְּמַשְׁכַּחַת לָהּ, בְּיוּמִי אַחֲרִינִי לֹא מַשְׁכַּחַת לָהּ — כְּפֶרֶקמִטְנָא הָאֵבֵד דְּמִי, וְשְׂרִי. ^[*תַּנְיָא גַּמִּי גַבִּי עֲבוּדָה זָרָה כִּי הֵאִי גּוּוּנָא: הוּלָכִין*]*}

לִירִיד

טוֹחֲטִים אַגַּב חֲמוּרִים לֹא מְצִי לְמִשְׁקַל לְהַסֵּיא חֲמֶרָא צִפְרִנִּי דְלֹא מְצִי לְמִטְחֹן בְּמוּעֵד אֲלֵא לִצְרֶךְ מוּעֵד בְּדַמְפְרֵשׁ לְתַמָּן פֶּרֶק מִי שְׁהַפֶּךְ (מוּעֵד קַטָּן דָּף יב:): הִלְכֶךְ טְחִינָה מוּעֲבֹט וְכוּל לְטַחֹן בְּחֲמוּר וְלֹא מְרַעִי לִיָּה גְדוּל צִפְרִנִּי: לְאוּקוּמִי רַחֲיָא לְהַעֲמִיד לְהַשִּׁים הַרְחִים זֹו עַל גַּב זֹו: אִמַּת רַחֲיָא הִעֵן שְׁהַרְחִים בָּנוּי עֲלִיו: וְלִמְבְּנֵי אֲרִיָּא רַפַּת בָּקָר: לְסַרְוִנְקִי סוּסִיא לְהַסְרִיק סוּסִים בְּמַסָּרַק שֶׁל בָּרָזל: לְמַבְנֵי אֶקוּרְפִיטָא מַה שְׁמַשְׁמִין הַתְּבוּאָה לְתוֹכּוֹ לְפָנֵי הַסּוּסִים שְׁקוּרִין מִיניטוּר"ה בִּלְעֻנִי"ו: אֲצַטְבֵּא בְּעִין אֲבָנִים: לְמִשְׁקַל דְּמָא לְהַחִי: לְכַסְכּוּסִי גִסוֹן שְׁקוּרִין קוּבִילו"ר: קְרַמִּין בְּגִדִים: מַעֲשֶׂה הַדִּיּוּט דְּמִתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ בַּחוּלֹו שֶׁל מוּעֵד דְלֹאוּ מַעֲשֶׂה אֲמָן הוּא: קטורי בִּירִי אֶסוּר לְמַעַבַּד בְּמוּעֵד שְׂכָךְ הִיּו עוֹשִׂין שְׂהִי נוּטְלוּן כְּלִים חֲלוּקִין וְהִי מַחֲלִיקִין עֲלֵיהֶן בֵּית יָד שֶׁל חֲלוּקִיָּהִם מַעֲשֶׂה אֲמָן הוּא וְאֶסוּר ל"א לְכַוֵּן קַמְטִין שְׂאֵלֶם עוֹשֶׂה בְּבִית יָד שְׁמַמְלֵאִים אוּתָה בָּהֵנָה שֶׁל שְׂבִלִים חֲלָקִים וּמִקְמַטִּין פְּרוּוּנִי"א בִּלְעֻנִי"ו: דְּמִתְקַל תְּקֵלָא שְׁחוּפֵר מַשֵּׁם הָאֲדַמָּה לִצְרֶךְ הַגָּרָן לַחֲבַט שֵׁם חֲטִין לִצְרֶךְ הַמוּעֵד הִינוּ אֲדַעְתָּא דְּבִי דְרִי וְשִׂרִי: אֲדַעְתָּא אֲדַרְקֵא שְׁחוּפֵר שְׂדֵהוּ לִצְרֶךְ זִרְעִיָּה אֶסוּר מִשּׁוּם דְּמִי בְּחוּרֵשׁ בִּי"ט: מְלִיא בְּמִלִּיא שְׁנוּטֵל הַקְרַקַע מִמְּקוּם גְּבוּהָ וּמִנְיָחוּ שֵׁם עַל גַּבִּי מְקוּם גְּבוּהָ הִינוּ מְלִיא בְּמִלִּיא: אוּ נִצָּא בְּנִצָּא שְׁחוּפֵר בְּמְקוּם נְמוֹךְ וּמִנְיָחוּ בְּמְקוּם נְמוֹךְ דְּהִינוּ אֲדַעְתָּא אֲדַרְקֵא וְאֶסוּר קִזָּה דְרַכּוֹ שֶׁל חוּרֵשׁ שְׂדֵהוּ שְׂאִינוּ מַשְׁנִיחַ בְּאַחֶה מְקוּם שְׂרִירַד הַמַּחֲרִישָׁה בְּקַרְקַע אֲפֵלוּ בְּמְקוּם נְמוֹךְ חוּרֵשׁ וְהִינוּ דּוּמִיעַ דְּחַרִּישָׁה וְאֶסוּר: אֲבָל שְׁקַל מְלִיא שְׁנוּטֵל הַקְרַקַע מִמְּקוּם גְּבוּהָ: וְשָׂדָא בְּנִצָּא בְּמְקוּם נְמוֹךְ הִינוּ אֲדַעְתָּא דְּבִי דְרִי אֲדַעְתָּא דְגָרָן שְׂכָךְ דְרַכּוֹ שֶׁל גָּרָן שְׁמַשְׁהָ הַגָּרְנוֹת וְהָ מִתָּר: דְּזִכִּי זָכִיא שְׁמַכְבַּד אֶת הַקְרַקַע מַעֲצִים קוּטִים שְׁעִלִיָּה שְׁנוּטֵלֶם: אֲדַעְתָּא דְּצִיבִי אִם לְקַטֹּן אֲדַעְתָּא דְּעִצִּים לְהַסִּיקוֹן דְּנִקַט רַבְרַבִּי וְשִׁבְךְ זוּטְרִי: אֲדַעְתָּא אֲדַרְקֵא דְלֵהִכִּי לְקַטֹּן שְׁרוּצָה לִזְרַע הַקְרַקַע שְׁלוּקַט גְּדוּלִים וּקְטִנִּים אֶסוּר: אֲדַעְתָּא דְּכֹנְרִי שְׁעוֹשִׂין הַמִּים שְׁיוּרְאִין מִן הַנֶּמָּא שֶׁל בִּיבֵר לַחוּן אִם לִצְרֶךְ שְׂנִיצֹו הַמִּים וְיִשְׁתַּירוּ הַגִּים מִתָּר: בְּגוּן דְּפִתַח תְּרִי בְּבִי חֵד שְׂבֹו נְכַנְסִין הַמִּים לַנֶּמָּא וְנְכַנְסִין אֶף הַגִּים לַנֶּמָּא וְחֵד שְׁהִים יוֹצִאִין חוּץ לַנֶּמָּא וְהַגִּים מַשְׁתַּירִים בְּתוֹכָהּ וְלִיקַחִים אוּתָם שְׂרִי דְהִינוּ אֲדַעְתָּא דְּכֹנְרִי: אֲדַרְקֵא דְּפִתַח חֵד בְּבֹא שְׂבֹו נְכַנְסִים הַמִּים לַנֶּמָּא וְאִירֶךְ

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

מסורת הש"ס
א בבא בתרא נד. ב עירובין מז, עבודה זרה יג.
גליון הש"ס
תוס' ד"ה ואין מונעין וכו' אין כ"ל דהא קי"ל. עיין ברא"ש דהגירסא הבא רב. ולפ"ז לק"מ דרב לשיטתיה דס"ל דבר שאין מתכוין אסור. ואסור קרצוף ב"ט:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

א סמג לאוין עה, טור או"ח סי' תקלו, ש"ע או"ח סי' תקמ טע"ו ה' ו:

מסורת הש"ס

א לעיל ז.

ב עירובין מז; עבודה זרה יג.

יָרִיד שֶׁל עֲבוּ"ס יומא דשמוא: ומעלה בערפאות לקומן בַּחֲמִיתָתָן דְּכִין דְּהִשְׁתַּחֲוֵי הוּא דַּמְשַׁכּוּ לְהוּ וּלְיוֹמָא אַחֲרֵינָא לֹא עָרִי: אַחֲרֵי עֲצִין בּוּ דְּגִיס שְׁקֹרִין רוש"א: אַלִּי רִשְׁתּוֹת עֲצִין בּוּ עוֹפּוֹת: לְמַגְדֵּל תַּנוּרָא לַעֲשׂוֹת הַתַּנּוּר מַחֲדָשׁ: מַהֲלָתָא נָפֵה: בַּיּוֹמוֹת הַחֲמִישֶׁה בְּלוּמֵר בְּשֵׁשׁ יּוֹמוֹת הַחֲמִישֶׁה בְּגוֹן בְּפִסְחָ דְּחֻבּוּל עֲלֵמָא שְׂאִין יוֹרְדִין בּוּ גִשְׁמִים מִתַּר לַעֲשׂוֹת בּוּ תַנּוּר לְפִי שְׁלָלְתָּר יָבֵשׁ וְיֻכְלוּן לֵאכּוֹת בּוּ פִת בְּרָגֵל לְצַרְךָ הֶרְגֵּל: כֵּאֵן בַּיּוֹמוֹת הַגִּשְׁמִים בְּלוּמֵר בְּשִׁינְרָדִין הַגִּשְׁמִים בְּרָגֵל בְּגוֹן בְּסֻכּוֹת חִין עוֹשִׂין תַּנּוּר לְפִי שְׂאִינוּ יָבֵשׁ לֵאלֹתָר עַד לֵאחֲרֵה הֶרְגֵּל וְעַבְד טִירְחָא שְׁלֹא לְצַרְךָ הֶרְגֵּל: מִתְּנִי מַעֲקָה לְמַרְפֶּסֶת כְּתֹל קוּטְנָה הָעוֹשִׂין עַל הָאֻצְטִבוֹת שְׁלִפְנֵי הָעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת כַּעֲין שֵׁשׁ עַל שְׁפֹת נֶהָר רִיִּיטִס: שְׂפִין אֶת הַסְּדָקִין שְׁפִתַּנּוּר: וּמַעֲגִילִין אוֹתָן בְּמַעֲגִילָה שְׁנוּלָלִין עַל קַרְקָעוֹת הַתַּנּוּר עַן גְּדוּל עֲגוּל כְּדִי לְסַתֵּם הַסְּדָקִין: כִּיד וּבְרָגֵל שְׁלוֹחַח בְּזִיד עַן וּבּוֹעֲטִין בְּיָד עַל הַתַּנּוּר לְסַתֵּם הַסְּדָקִים אוּ בּוֹעֲט בְּרָגֵלוּ עַל קַרְקָעוֹת הַתַּנּוּר: מַחֲלָצִים עַן כַּעֲין רָגֵל שְׁדוּחְקוּ בְּמַעֲזִיבָה לְסַתֵּם הַסְּדָקִין וְיֵשׁ בּוּ מַעֲשֵׂה חֶמֶן יוֹתֵר מִמַּעֲגִילָה: צִיר רָגֵל הִקְלַת כְּמוֹ הִקְלַת תַּסּוּב עַל צִירָה (מַשְׁלִי כ"ו:ו"י"ז): צַנוּר הוּא הַחוּר שְׁבִאֲסָקוּפֹא הַתַּחֲתוֹנָה כְּמוֹ צַנוּרָא דְּזִשָּׂא: הַקּוּרָה מַה שֶּׁעַל הַפֶּתַח שֶׁתַּחֲזוּר בּוּ הִקְלַת וְקוֹרִין אוּבֵרְטו"ר: מְנַעֲוֹל בְּלַבְדוּר"א: וּבְלָבָד שְׁלֹא יִתְכַּנּוּ לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוּ בְּמוֹעֵד בְּשֵׁשׁ לוּ לְתַקּוּן כָּל אֵלּוּ בִּשְׁאֵר יּוֹמוֹת הַשָּׁנָה וּמִיּוֹחוּ עַד הַמוֹעֵד: וּבְכַשֵּׁין שֶׁל צִיר בְּלוּמֵר דְּגִיס וּשְׂאֵר דְּבָרִים שְׂכִיבִשִּׁים בְּמִלַּח שְׂכִיבֹל לֵאכְלוּן בְּמוֹעֵד שְׁלֹא יִהְיֶה צִירָה לְהַמְתִּין בְּאִכְלוֹתָן עַד לֵאחֲרֵה הַמוֹעֵד שְׂיֵהוּ נִכְבָּשִׂין מִהַר וּרְאוּיִין לֵאכֹל מִנֶּה: גַּמ' הוּצֵא הוּצֵי דְקָל: דְּפָנָא עֲבָדִי לַחֲיִים שֶׁל גִּזְר: וְאִינוּ טַח בְּטִיט זֶה הוּא מַעֲשֵׂה הַדְּיוּט: מַעֲגִילָה דְּרָךְ אֲמַנּוּת יוֹתֵר: כִּיד וּבְרָגֵל דְּלֹאז מַעֲשֵׂה חֶמֶן הוּא לֹא כָּל כַּשֵּׁן: כַּעֲין מַעֲגִילָה וְלֹא מַעֲגִילָה מִשֵּׁ אֵלּא כַּעֲין מַעֲגִילָה כִּיד וּבְרָגֵל: עַד יָמָיו שֶׁל יוֹחָנָן כ"ג הִיֶּה פְטוּיִשׁ מִכֶּה בִּירוּשָׁלַיִם בְּחֵלּוּ שֶׁל מוֹעֵד וְהוּא גִזַּר עֲלָיו וּבִטְלוּ אֲלֵמָא אֲסוּר וּמִתְּנִי קַחְנִי וּמִתְקַנִּין מְנַעֲוֹל וּמִפְתַּח: בְּדִנְשַׁחֲוִי דְּפִטּוּשׁ הֵינּוּ קוֹרְנָם אֲסוּר דְּהֵי קָלָא רַבָּה וְאוּלּוּזִי קָלָא אֲסוּר: מִתְּנִיתִין דְּמַתְּקָנִין אֵלּוּ בַּחוּשׁ"מ בְּדִנְגְרִי בְּמַנְעוּל שֶׁל עַן עָרִי דְּלֹא הֵי קָלָא רַבָּה: מְנַגִּי מִסַּר הַגְּדוּל עָרִי דְּלֹא מוּלִיד קָלָא כְּלוּס: בְּחֻצִּי בִּרר"א אֲסוּר דְּהֵי אוּלּוּזִי קָלָא טַפִּי: לֵאחֲרֵה שְׁגַזר יוֹחָנָן כ"ג: הֵא ר' יוֹהָנֵה אֵר ר' יוֹסִי בְּפִרְקָא דְּלִקְטָן (מוֹעֵד קָטָן דָּף יב.) דְּרַבִּי יוֹסִי לֹא בַּעֲי לְשַׁנּוּי לְדָבָר הָאֵבֵד וּמִתְנִי דְּשָׂרִי הִכָּא כָּל הֵנִי בְּלֹא שְׁנוּי ר' יוֹסִי הִיא: כְּמֵאן מַדְלִינִן הָאֲדִנָּא הַקְּנֵתָא דְּזִשָּׂא

איִרְיָד שֶׁל גוֹיִם, וְלוֹקְחִים בְּהֶמָּה, עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, בְּתִים, שְׂדוֹת וּבְרָמִים, וְכוּתֹב וּמַעֲלָה בַּעֲרַפְאוֹת שְׁלֵחֹן, מַפְנִי שְׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּדָן. יָרֵב שָׂרָא לַחֲיִיא בַר אֲשִׁי לְמִיגְדֵּל אוּהָרִי בַּחוּלָא דְּמוֹעֲדָא. מֵאִי טַעְמָא — מַעֲשֵׂה הַדְּיוּט הוּא, אָבֵל אִיזְלִי — אָסוּר. מֵאִי טַעְמָא — מַעֲשֵׂה אוּמָן הוּא. ייִרֵב יְהוּדָה שָׂרָא לְאִמִּי תַנּוּרָאָה לְמִיגְדֵּל תַּנּוּרִי, וּלְרַבָּה בַר עֲשָׂבִי לְמִיגְדֵּל מַהֲלָתָא. אִינִי? וְהָא תַנִּי רַבָּה בַר שְׁמוּאֵל: וְשׁוּין שְׂאִין גּוֹדְלִין תַּנּוּר לְכַתְּחִילָה! לֹא קִשְׂיָא: כֵּאֵן בַּיּוֹמוֹת הַחֲמִישֶׁה, כֵּאֵן בַּיּוֹמוֹת הַגִּשְׁמִים. ייִמַתְנִי עוֹשִׂין מַעֲקָה לִגַּג וְלְמַרְפֶּסֶת מַעֲשֵׂה הַדְּיוּט, אָבֵל לֹא מַעֲשֵׂה אוּמָן. שְׂפִין אֶת הַסְּדָקִין וּמַעֲגִילִין אוֹתָן בְּמַעֲגִילָה, כִּיד וּבְרָגֵל אָבֵל לֹא בְּמַחְלָצִים. ייִחֲצִיר וְהַצִּינוּר וְהַקּוּרָה וְהַמְּנַעוּל וְהַמִּפְתָּח שְׁנֹשְׁבָרוּ — מִתְקַנּוּ בְּמוֹעֵד, וּבְלָבָד שְׁלֹא יִתְכַּוִּין לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוּ בְּמוֹעֵד. ייִוְכַּל כְּבָשִׂין שְׁהוּא יָכוּל לֵאכּוֹל מִהֵן בְּמוֹעֵד כּוּבָשִׁין. ^(א)גַּמְי הִיכִי דְּמִי מַעֲשֵׂה הַדְּיוּט? רַב יוֹסֵף אָמַר: בְּהוּצָא וּדְפָנָא. בְּמַתְנִיתָא תַנָּא: צִיר בְּצָרוּר וְאִינוּ טַח בְּטִיט. שְׂפִין אֶת הַסְּדָקִין וּמַעֲגִילִין אוֹתָן בְּמַעֲגִילָה. הַשְׂתָּא בְּמַעֲגִילָה אֲמַרְתָּ שָׂרִי — כִּיד וּבְרָגֵל מִיבַעֲיָא? הִכִּי קֹאמַר: שְׂפִין אֶת הַסְּדָקִין וּמַעֲגִילִין אוֹתָן בְּמַחְלָצִים. הַצִּיר וְהַצִּינוּר וְהַקּוּרָה וְהַמְּנַעוּל וְהַמִּפְתָּח שְׁנֹשְׁבָרוּ — מִתְקַנּוּ בְּמוֹעֵד. וּרְמִינָהּ: עַד יָמָיו הָיָה פְטִישׁ מִכָּה בִּירוּשָׁלַיִם כּוּי. עַד יָמָיו — אִין, מִכָּאן וְאִילָךְ — לֹא! לֹא קִשְׂיָא: כֵּאֵן בְּדִנְשַׁחֲוִי, כֵּאֵן זּוּטְרָא — שָׂרִי! אֵלּא אָמַר רַב חֲסֵדָא, לֹא קִשְׂיָא: הָא — בְּמַגְלִי, הָא — בְּחֻצִּי. רַב פִּפְּא אָמַר: כֵּאֵן — קוּדָם גְּזִירָה, כֵּאֵן — לֵאחֲרֵה גְזִירָה. רַב אֲשִׁי אָמַר: הָא — רַבִּי יְהוּדָה, הָא — רַבִּי יוֹסִי. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר אֲבָדִימִי: מֵאֵן תַּנָּא שִׁינוּי בְּמוֹעֵד בְּדָבָר הָאֵבֵד — דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּינָא: כְּמֵאן מְדַלִּינֵן הָאֲידְנָא קַבִּיטָא דְּדִשָּׂא בַּחוּלָא דְּמוֹעֲדָא, כְּמֵאֵן — כְּרַבִּי יוֹסִי. ^(ב)כְּבָשִׂין שְׁהוּא יָכוּל לֵאכּוֹל בְּמוֹעֵד — כּוּבָשִׁין. בְּדִיתָא לְבֹאִי כּוּוֹרִי, אָזוּל כּוּלִי עֲלֵמָא צוּד אִייתוּ כּוּוֹרִי, שָׂרָא לְהוּ רַבָּא לְמִימְלַח מִינְיָיהוּ. אָמַר לִיָּה אֲבִיִי, וְהָא תַנּוּ: כְּבָשִׂין שְׁהוּא יָכוּל לֵאכּוֹל מִהֵן בְּמוֹעֵד — כּוּבָשִׁין! אָמַר לִיָּה: אָמַר לִיָּה: בִּין דְּמַעֲיָקְרָא אֲדַעֲתָא דְּאִכְלִיָּה אִייתִינָהוּ, וְאִי שְׂבִיק לְהוּ פִסְדִּי, כְּפִרְקָמְטִיָּא הָאֵבֵד דְּמִי, וּשְׂרִי. ייִוְאִיפָּא דְּאָמְרִי, שָׂרָא לְהוּ רַבָּא מִיָּצֵד מִיזֵּל אִייתוּי וּמִימְלַח. אָמַר לִיָּה אֲבִיִי: וְהָא אֲנִן, כְּבָשִׂין שְׁהוּא יָכוּל לֵאכּוֹל מִהֵן כּוּבָשִׁין תַּנּוּ! אָמַר לִיָּה: הֵנִי גַמִּי מִיַּתְּאִכְלִי אַגַּב אִיצְצָא. כִּי הָא דְּשְׁמוּאֵל עֲבָדוּ לִיָּה שִׁיתִּין אִיצְצִי וְאָכַל. רַבָּא אִיקְלַע לְבִי רִישׁ גְּלוּתָא, עֲבָדִי לִיָּה שִׁיתִּין אִיצְצִי וְאָכַל. רַב אִיקְלַע לְבִי רַב שְׁפִיר, אִייתוּ לְקַמִּיָּהוּ הֵהוּא כּוּוֹרָא תִילְתָּא בִּישׁוּלָא תִילְתָּא מִילְחָא וְתִילְתָּא טוּוִיא. אָמַר רַב: אָמַר לִי אָדָא צִיידָא, כּוּוֹרָא סְמוּךְ לְמִיסְרַחֲיָה מְעַלִּי. וְאָמַר רַב, אָמַר לִי אָדָא צִיידָא: כּוּוֹרָא, טוּוִיָּא בַּאֲחוּהּ, אֲסוּקִיָּה בַּאֲבוּהּ, מִיכִילִי[ה] בְּבִרְיָה, מִשְׁתִּי עֲלִיָּה אָבוּהּ. וְאָמַר רַב, אָמַר לִי אָדָא צִיידָא: כּוּוֹרָא, תַּחֲלִי, וַחֲלָבָא — לִיטְעוּן גּוּפָא וְלֹא לִיטְעוּן פּוּרְיָא. וְאָמַר רַב, אָמַר לִי אָדָא צִיידָא: כּוּוֹרָא, תַּחֲלִי, וַחֲלָבָא — מִיָּא וְלֹא שִׁיכְרָא, שִׁיכְרָא וְלֹא חֲמָרָא.

הַדְּרוּן עֲלֵה מִשְׁקִין בֵּית הַשְּׁלָחִין

מִי

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

יא.

	עין משפט
	בר מצווה

א טוש"ע יו"ד סי' קמט סעי' ג:

ב מו"י פט' מהל' עבודה זרה וחוקות הגוים הל' יד:

ג טוש"ע או"ח סי' תקמא סעי' א:

ד טוש"ע או"ח סי' תקמ סעי' ז:

ה מו"י פח' מהל' שביית יום טוב הל' ו:

ו טוש"ע או"ח סי' תקמ סעי' א

ז:

ז מו"י פח' מהל' שביית יום טוב הל' ו:

ח מו"י פז' מהל' שביית יום טוב הל' ה:

ט טוש"ע או"ח סי' תקלח סעי' ו:

י מו"י פח' מהל' שביית יום טוב הל' ז:

יא מו"י פז' מהל' שביית יום טוב הל' ד:

יב טור או"ח סי' תקלג:

יג מו"י פז' מהל' שביית יום טוב הל' ז:

יד טור או"ח סי' תקלג, ש"ע או"ח סי' תקלח סעי' ד:

טו מו"י פז' מהל' שביית יום טוב הל' ז:

מִשְׁתֵּי עֲלֵה אִבֵּה דְאִמֵּר בְּסֻמּוֹךְ דְּמַעְלִי וְשִׁמָּא נִשְׁתַּנּוּ כְּמוֹ הִרְפּוּאוֹת שְׁבַשׁ"ס שְׂאִין טוֹבוֹת בְּזִמָּן הָזֶה אוּ שְׁמָא זְהָרִית דְּבָבֵל מַעֲלוּ לוּ טַפִּי וְיֵשׁ מִפְּקָשִׁים דְּכִנְרָא לֹא בְּכַלֵּל דְּגִיס מִרְי וְשֵׁם דְּגַן שְׁמֹנוּ כְּנִרָא וּמַשְׁנֶה בְּדַבְרִים הָאֵלּוּ מִשְׁאֵר דְּגִיס כְּדִאֲמַרְיֵן פ' כָּל הַבֶּשֶׂר (חֲלוּץ דָּף קט:): אָסַר לָן גִּירוּתָא שְׂרָא לָן לִשְׁנֹא דְּכִנְרָא וְאִין נִרְאֶה שְׂיָהֹא בְּכָל הַלְשׁוֹנוֹת שֶׁל דְּגִיס טַעַם אֲחֵד:

בְּשִׁינְרָאִין מִסְמָרִים שֶׁל עַן מֵן הַקּוּרָה שֶׁעַל הַפֶּתַח דְּשָׂרִי לְמַעַבְד בְּלֹא שְׁנוּי: בְּדִיתָא שֶׁס מְקוּם: כּוּרִי הִכִּי עָשׂו דְּרָךְ לְיָהֵר שְׁיַצְאוּ מִיּוּמִי וּנְשַׁתִּירוּ שֶׁס דְּגִיס הִרְבֵּה: לְמַמְלַח הִרְבֵּה אַע"פ שְׂאִין וְכוּלָּים לֵאכְלוּן בְּמוֹעֵד שְׁהָרִי הֵינּוּ מְלוּחִין הִרְבֵּה: בְּכַשֵּׁין בְּחֵמָן וּבְמִלַּח שְׁקוֹרִין קוּנְפוּשׁט"א וְהִכָּא גַּמִּי בִּין שְׁמִלְחָן הִרְבֵּה כְּדִי לְהַצְנִיעַן מִן לֹא חוּז בְּמוֹעֵד: אָמַר לֵה הֵנִי גַמִּי דְּמַלְחִינָהוּ: מִתְאַבְּלִי בְּמוֹעֵד: אַגַּב אֲצַרָא שְׁמוּשֵׁךְ הַמִּלַּח מִהֵן: שְׁתִּין אִיצְרִי בְּלוּמֵר רוּחְעַן אוֹתוֹ הִרְבֵּה פְּעֻמִּים מְרַצִּי לִיָּה שְׁשִׁים זְמַנִּי: רַב אֲחֵלַע בְּמוֹעֵד: תַּלְתָּא מְלֵחָא אַגַּב אֲצַרָא: סֻמּוֹךְ לְמַסְרַחֲוּהּ מַעֲלִי בְּלוּמֵר וַיֵּה הוּא לֵאחֲרֵה זְמַן שְׁנַעֲדַר יוֹתֵר מִהֵהִיא דְּעֶפְתָּה דְּנַעוּד: טוּוִיָּא בַּאֲחוּהּ בְּמִלַּח שְׁהַמִּלַּח נִבְרָא מִן הַמִּים כְּדָגִים: אֲפֻקָּה בַּאֲבוּהּ לֵאחֲרֵה שְׁצִלָּאוּ נוֹתְנוּ בְּמִים עַנּוּ: אִכְבֵּה בְּבִרְיָה מְטוּלִין אוֹתוֹ בְּצִיר הֵינְרָא מִן הַדְּגִים וְאִזְכְּלוּן אוֹתוֹ: מִשְׁתִּיא עֲלִיָּה אִבֵּה שְׁשׁוּתִין עֲלָיו מִים שְׁגִיגִים נִבְרָאוּ מִן הַמִּים: לְטַעוּן גּוּפָא בְּלוּמֵר לֵאחֲרֵה אִכְלוּתוּ מֵהֶלֶךְ הִרְבֵּה קִזְם שְׁשִׁין: וְלֹא לְטַעוּן פּוּרְיָא לֹא יֵשׁ לֵאלֹתָר אֲחֵרִיהֶם: תַּחֲלִי שְׁחֲלִים: מִיָּא וְלֹא שְׂבִיכָא מוּטָב לְשַׁתוֹת אֲחֵרִיָּין מִים וְלֹא שְׂכָר:

עין משפט גור מצורה

א טוש"ע או"ח סי' תקלח סעי' א:

ב מו"י פו' מהל' שביתת יום טוב הל' ג:

ג טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' י:

ד מו"י פה' מהל' אבל הל' י:

ה מו"י פה' מהל' אבל הל' י:

ו טור יו"ד סי' שפ:

ז טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' יב:

ח מו"י פה' מהל' אבל הל' יא:

ט טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' יד יג:

י מו"י פה' מהל' אבל הל' יא:

יא מו"י פה' מהל' אבל הל' יב:

יב טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' יז:

יג מו"י פה' מהל' אבל הל' יג:

יד טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' יח:

טו מו"י פה' מהל' אבל הל' יג:

טז טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' כא:

יז טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' כא:

רבי יוסי אומר זולף וגומר וגף כדרכו. דאיכא פסידא שמוליכן בלא מגופה וי"ל דצריך לבסותו מפני השרצים ומיהו מגופה לא היה צריך דדיו בכסוי מושט ושמן חדש מתקלקל: אפלו חול המועד לאסורא במלאכה מדאורייתא פקק קמא (דף ב. בד"ה משקין) פרשתי: רבי יהודה אומר חף וזרעים כו'. במתניתין מחמיר רבי יהודה ובאן מקל: פורו לגוף. ספרים אחרים פלו: רבן שמעון בן גמליאל אומר כו'. ואף על גב דרבו שמעון בן גמליאל נמי מודה לדרב שישא ברה דרב אידי דאסורין בימי אבלו מודה היבא דאין סם אמן אלא הא גשרי וצנעא יעשו ע"י אחרים משום פסידא דמשפיר שרינו וגבי אבלו דשרינו הא עצמו באין סם שיעשה פחותו ואמן לרבים וספר וכו' משום דצרך דרבים וקנילא שקיח ליעיל ויש מפרשים דהא דשרינו לאבלי עצמו כשלא ימצא אחרים דמשמע הלשון ואין סם אמן אלא הא אבלי לבתחלה צריך לעשות על ידי אחרים מיהא לפי הטעם הזה לא ידענא בחמריין וספרין כשמספרין אצל אחרים למה אין מצריך בסמוך על ידי אחרים ולפי טעם קמא ניחא דאין מי שיעשה דבר זה באותו שיש חמנות דחמר וגמל וספון:

פ"י בהוינטרם לשנא אחרניא וגף משום

מי שהפך פרק שני מועד קטן

מתני' מי שהפך את זיתיו שהזמינו ליתנם על גבי הדב להוציא מהן שמן: וארעו

מי

שֶׁהִפֵּךְ אֶת זֵיתוֹ וְאַיֶּרְעוּ אֶבֶל או אוֹנֶס, או

שֶׁהִטְעוּהוּ פּוֹעֲלִים — טוֹעֵן קוֹרָה רִאשׁוֹנָה וּמַנִּיחָה לְאַחַר הַמוֹעֵד, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. ^ארַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: זוֹלֶף וְגוֹמֵר, וְגַף כְּדָרְכּוֹ. ^בגַּמִּי פֶתַח בְּאֶבֶל וְסִיִּים בַּמוֹעֵד. אָמַר רַב שִׁישָׁא בְרִיה דְּרַב אִידִי זֹאת אוֹמְרַת: דְּבָרִים הַמוֹתְרִין בַּמוֹעֵד, אֲסוּרִים בִּימֵי אֶבְלוֹ. רַב אָשִׁי אָמַר, לֹא מִיַּבְעִיָּא קֶאֱמַר: לֹא מִיַּבְעִיָּא בִּימֵי אֶבְלוֹ, דְּמִדְרַבְּנָן הוּא וּשְׂרִי, אֶלָּא אִפִּילוּ בַּמוֹעֵד, דְּאִיסוּר מְלֶאכָה מְדֹאורֵייתָא בְּמָקוֹם פְּסִידָא — שָׂרוּ רַבְּנָן. "תִּנָּיָא כּוּוֹתִיָּה דְּרַב שִׁישָׁא בְרִיה דְּרַב אִידִי. אֵלּוּ דְּבָרִים הָעוֹשִׂין לְאֶבֶל בִּימֵי אֶבְלוֹ: זֵיתוֹ הַפּוֹכִין — טוֹעֵנִין לוֹ, וְכַדּוֹ לְגוֹף וּפְשָׁתְנוֹ לְהַעֲלוֹת מִן הַמִּשְׁרָה, וְצִמְרוֹ לְהַעֲלוֹת מִן הַיּוֹרָה, וּמַרְבִּיצִים שְׂדֵהוּ מִשְׁתַּגִּיעַ עוֹנֶת הַמַּיִם שָׁלוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף זוֹרְעִין לוֹ שְׂדֵה גֵיר וּשְׂדֵה הָעוֹמֶדֶת לְפִשְׁתָּן. אָמְרוּ לוֹ: אִם לֹא תִזְרַע בְּבִפְרִי — תִּזְרַע בְּאֶפֶל, אִם לֹא תִזְרַע פִּשְׁתָּן — תִּזְרַע מִמֶּיִן אַחֵר. רַבָּן שַׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: זֵיתוֹ הַפּוֹכִין וְאִין שָׁם אוּמָן אֶלָּא הוּא, כַּדּוֹ לְגוֹף וְאִין שָׁם אוּמָן אֶלָּא הוּא, פִּשְׁתָּנוֹ לְהַעֲלוֹת מִן הַמִּשְׁרָה וְצִמְרוֹ לְהַעֲלוֹת מִן הַיּוֹרָה וְאִין שָׁם אוּמָן אֶלָּא הוּא — הֲרִי זֶה יַעֲשֶׂה בְּצִינָעָא. "יֵתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבָּן שַׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אִם הָיָה אוּמָן לְרַבִּים, וְסֵפֶר וּבִלְן לְרַבִּים, וְהִגִּיעַ עַת הָרֶגֶל וְאִין שָׁם אוּמָן אֶלָּא הוּא — הֲרִי זֶה יַעֲשֶׂה. ^טהָאֲרִיסִין וְהַחֲכִירִין וְהַקְּבָלָיִן — הֲרִי אֵלּוּ יַעֲשׂוּ אַחֲרִים בְּשִׁבְלִין. הַחֲמִירִין הַגְּמָלִין וְהַסְּפָנִין — הֲרִי אֵלּוּ לֹא יַעֲשׂוּ, וְאִם הָיוּ מוּחְפָּרִין אוּ מוּשְׁפָּרִין אֲצֵל אַחֲרִים — הֲרִי אֵלּוּ יַעֲשׂוּ. שְׂכִיר יוֹם אִפִּילוּ בְּעִיר אַחֶרֶת — לֹא יַעֲשֶׂה. הָיְתָה מְלֶאכֶת אַחֲרִים בְּיָדוֹ, אִף עַל פִּי שְׁבָקִיבולֶת — לֹא יַעֲשֶׂה. ^י"אִף עַל פִּי שְׁבָקִיבולֶת, וְלֹא מִיַּבְעִיָּא שְׂאִינָה קִיבולֶת!? אֲדַרְבָּה, קִיבולֶת כְּדִידִיָּה דְּמִי! אֶלָּא אִימָא: בֵּין קִיבולֶת בֵּין שְׂאִינָה קִיבולֶת — לֹא יַעֲשֶׂה. ^{י"א}הָיְתָה מְלֶאכְתּוֹ בְּיַד אַחֲרִים, בְּבִיתוֹ — לֹא יַעֲשׂוּ, בְּבֵית אַחֵר — יַעֲשׂוּ. ^{י"ב}מְרִיזֵן בְּרִיָּה דְּרַבִּין וּמָר בְּרִיָּה דְּרַב אַחָא בְּרִיָּה דְּרַבָּא הֵוָּה לְהוּ הָהוּא גַּמְלָא דְּתוֹרָא בְּהַדִּי הַדְּדִי. אִיתְרַעָא בִּיה מִיִּלְתָּא בְּמָר בְּרִיָּה דְּרַב אַחָא בְּרִיָּה דְּרַבָּא וּפְסָקִיָּה לְגַמְלִיָּה. אָמַר רַב אָשִׁי: גְּבָרָא רַבָּה כְּמָר בְּרִיָּה דְּרַב אַחָא עֲבִיד הָכִי? נָהִי דְלַפְסִידָא דִּידִיָּה לֹא חֵיִישׁ, אֲדֹאֲחֲרִים לֹא חֵיִישׁ!? וְהָא תַנָּיָא: אִם הָיוּ מוּשְׁפָּרִין אוּ מוּחְפָּרִין אֲצֵל אַחֲרִים — הֲרִי אֵלּוּ יַעֲשׂוּ! "וְהוּא סָבַר: אָדָם חָשׁוּב שְׂאִינִי. אָמַר

רַבָּן בְּשָׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׁלֹא כְּמוֹךָ לְרַגֵּל וְאַיִנוּ וְכוּל לִיתְנָסַם עַל גְּבִי הַדָּב לְפִי שְׁאֶבֶל אֲסוּר בְּעֲשִׂית מְלֶאכָה: או אִנָּס הָיִנוּ מְלֶתֶא אַחֲרִיתִי בְּלוּמַר מִי שֶׁהִפֵּךְ אֶת זֵיתוֹ לְפָנֵי הָרֶגֶל וְאַרְעוּ אִנָּס וְלֹא הָיָה וְכוּל לִיתְנָסַם עַל גְּבִי בֵּית הַדָּב וְכֹא הָרֶגֶל: או שֶׁהִטְעוּהוּ פּוֹעֲלִים שֶׁהִשְׁפִּיר לִיתְנָסַם עַל גְּבִי בֵּית הַדָּב חָדָס הָרֶגֶל וְלֹא בָּאוּ: טוֹעֵן קוֹרָה רִאשׁוֹנָה בְּלוּמַר נוֹתֵנָן עַל גְּבִי בֵּית הַדָּב בְּרֶגֶל וְסוּחַט עֲלֵיהֶן הַקּוֹרָה פַּעַם אַחַת דְּאִי לֹא עֲבִיד הָכִי איכָא פְּסִידָא יִתִּירָא: וּמַנִּיחָה כּוּ שְׁלֹא יִסְחַט יוֹתֵר עַד לְאַחַר הַמוֹעֵד: זוֹלָף וְגוֹמֵר כְּדָרְכּוֹ בְּלוּמַר נוֹתְנוֹ עַל גְּבִי בֵּית הַדָּב וְסוּחַט הַכֵּל כֵּל מִיָּדִי דְּשִׁפְתָּן חֲרִי זֵלוֹף: גַּמִּי פֶתַח בְּאֶבֶל וְסִיִּים בַּמוֹעֵד דְּקַתְנִי מִי שֶׁהִפֵּךְ אֶת זֵיתוֹ וְאַרְעוּ אֶבֶל וְלֹא פִרַשׁ אִם וְכוּל לְטַעוֹן קוֹרָה בְּאֶבְלוֹת אִם לֹא אֵלּא מְלִי דְמוֹעֵד חָא פִרִישׁ דְּכִי אַרְע לֹ חָדָס הַמוֹעֵד אִנָּס טוֹעֵן קוֹרָה רִאשׁוֹנָה בַּמוֹעֵד: אֲסוּר בִּימֵי אֶבְלוֹ בְּלוּמַר לְהָכִי לֹא פִרִישׁ דְּאֲסוּר לוֹ לְטַעוֹן אִפִּילוּ קוֹרָה רִאשׁוֹנָה בִּימֵי אֶבְלוֹ: לֹא מַבְעִיָּא בִּימֵי אֶבְלוֹ דְּאִין אֲסוּר בְּמֶלֶאכָה אֵלּא מִדְרַבְּנָן דְּשָׂרִי לְטַעוֹן קוֹרָה רִאשׁוֹנָה: אֵלּא אֶפְלוּ חֵלוּ שֶׁל מוֹעֵד דְּאֲסִירָא בַּה מְלֶאכָה מְדֹאורֵייתָא דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת כ"ג:ט"ו) אֶת חַג הַמִּצֵּת תִּשְׁמֹר שְׁבַעַת יָמִים לְמַד עַל כֵּל הַחַג שְׁהוּא אֲסוּר: בְּמָקוֹם פְּסָדָא שָׂרוּ רַבָּנָן לְטַעוֹן קוֹרָה רִאשׁוֹנָה: הַעוֹשִׂין לֹאֶבֶל אַחֲרִים אֶבֶל הוּא עֲצָמוּ אִינוּ רִשְׁאִי: כַּדּוֹ לְגוֹף מְנוּפֶת הַחֲבִית: חֲוִיתוֹ הַפּוֹכִין נוֹתְנִין אוֹתָנוּ עַל בֵּית הַדָּב וְטוֹעֵנִין לוֹ קוֹרָה רִאשׁוֹנָה אֶבֶל הוּא עֲצָמוּ אִינוּ עוֹשֶׂה הָיִנוּ כְּרַב שִׁישָׁא דְּאָמַר דְּבָרִים הַמְתְּרִין בַּחוּס"מ אֲסוּרִין בִּימֵי אֶבְלוֹ: וּפְשָׁתְנוּ לְהַעֲלוֹת מִן הַמִּשְׁרָה כֵּל הָנִי אִית בָּהּ פְּסִידָא אִי לֹא עֲבִיד לָהּ: מִשְׁתַּגִּיעַ עוֹנֶת הַמַּיִם שָׁלוֹ כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמָנוֹ לְהַשְׁקוֹת הַשָּׂדֶה שֶׁכֶּךָ הָיוּ נוֹהֲגִין כֵּל אֶחָד וְאֶחָד מִשְׁקָה כֵּל הַשְׁמוֹת שְׁבַבְקָשָׁה אִישׁ וְיוֹמָ או שְׂבִיעַ אֶחָד: שָׂדֶה נִיר שָׂדֶה חֲרוּשָׁה: שָׂדֶה הָעוֹמֶדֶת לְפִשְׁתָּן שָׂאִם לֹא תִזְרַע עֲבָשׁוּ מִכָּאֵן וְאַיִלָּךְ אִינוּ רִאוי לְפִשְׁתָּן: אָמְרוּ לוֹ לֹא תִזְרַע שָׂדֶה נִיר וְשָׂדֶה פִּשְׁתָּן שָׂאִם לֹא תִזְרַע בְּבִפְרִי בְּשָׂדֶה נִיר תִּזְרַע בְּאֶפֶל וְלֹא הָיו פְּסִידָא וְיִתִּירָא: בָּלָן שׁוּמַר בֵּית הַמְּרָחֵן וּמִשְׁמָשָׁן בְּבֵית הַמְּרָחֵן וְנוֹטֵל מִכֵּל אֶחָד שְׂכָרוֹ: וְהִגִּיעַ עַת הָרֶגֶל שֶׁהַכֵּל צָרִיכִין לוֹ דְּרִי זֶה יַעֲשֶׂה כְּנוֹן דְּאִית לֶה פְּסָדָא וְאַיֶּכָא נְמִי

צָרַךְ רַבִּים וּל"ג הָכָא בְּצַנְעָא דְּהָא רַבִּים הוּא: הָאֲרִיסִין מְקַבְּלֵי הַשְׁמוֹת לְשָׁנִים לְשָׁנִים וְלְרַבִּיעִי: הַחֲכִירִים שֶׁקֶבֶל לְשִׁמְרָה וְלַעֲבָדָה לְסָכּוּם כֶּךָ וְכֶךָ כּוּרִין לְנִי נוֹתֵן לָךְ מִמֶּנָּה: וְהַקְּבָלָיִם שֶׁקֶבֶלוּ לְשִׁמְרָה לְזָמָן פְּלוּנִי בְּסָכּוּם כֶּךָ וְכֶךָ בֵּין יְהִיָּה הַרְבֵּה אוּ מַשַּׁט דְּרִי אֵלּוּ יַעֲשׂוּ אַחֲרִים בְּשִׁבְלִים: הַגְּמָלִים וְהַסְּפָנִים דְּרִי אֵלּוּ לֹא יַעֲשׂוּ לֹא יִשְׁפִּירוּ לְבַתְחָלָה לְפִי שֶׁהַמְּלֶאכָה שְׁלֵהָם הוּא: וְאִם הָיוּ מִחְפָּרִין אוּ מִשְׁפָּרִין הֵם אוּ בְּהַמָּתָם אֲחַל אַחֲרִים לְמַשְׁלַךְ חָדָשׁ אוּ חֲדָשִׁים דְּרִי אֵלּוּ יַעֲשׂוּ הֵם לַעֲצֻמָּן וְלֹא יִפְסִידוּ כֵּל שְׂכָרָן וּבְעָלִים נְמִי לֹא יִפְסִידוּ וְהָכָא לֹא קַתְנִי עַל יְדֵי אַחֲרִים שֶׁהָכִי הֵן בְּעֲצֻמָּן מִשְׁפָּרִין אֶבֶל אֲרִיסִים אֶפְשָׁר לָהֶם עַל יְדֵי אַחֲרִים בְּעֲבוּדַת קַרְקַע: שְׂכִיר יוֹם אֶחָד וְאֶפְלוּ בְּעִיר אַחֶרֶת וְאִין יוֹדְעִין שֶׁם שְׁהוּא אֶבֶל וְלִיכָא מִשׁוּם מְרִאִית הָשִׁין: לֹא יַעֲשֶׂה הוֹאִיל וְכִידּוֹ לְחֹזֵר בְּדֹאמְרִינוּ (פ"ח דף קט"ו:) פּוֹשֵׁל כְּחוֹזֵר וְאֶפִּילוּ בְּחָצִי הַיּוֹם וְלִיכָא פְּסִידָא כֵּלִי הֹאִי: אִם הָיְתָה מְלֶאכֶת אַחֲרִים בְּיָדוֹ בְּבִיתוֹ כְּנוֹן בְּגָד לְאֶרְגָּא הוֹאִיל וּבְרִשׁוּמָה לְגַמְרוֹ לְאַחַר זְמַן דְּרִי אֵלּוּ לֹא יַעֲשׂוּ: וְאִע"פ שֶׁבְּקִבְלֶת אַחֲרִים הִיא שֶׁקֶבֶל עָלָיו לְצִמְיּוּתָא אוֹתוֹ בְּגָד לְאֶרְגוֹ בְּכֶךָ וְכֶךָ: קִבְּלַת לַעֲשׂוֹת בְּכֶךָ וְכֶךָ (שָׂרִי): כְּדִידָה דְּמִיָּא וְאֲסוּר אֶבֶל שְׂאִינָה קִבְּלַת דְּלֹא הָיָה כְּדִידָה שָׂרִי: בְּבִיתוֹ שֶׁל אֶבֶל לֹא יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ מִשׁוּם חֲשָׁד שְׂאִימָרוּ הוּא בְּעֲצָמוֹ מְסִיעַ בְּמֶלֶאכָה אִי נְמִי שְׁלֹא יִאמְרוּ בִּימֵי אֶבְלוּ הַשְׁפִּירוּ לְזֶה הַפּוֹשֵׁל: גַּמְלָא צִמַּד בְּקָר בֵּין שְׁנֵיהֶם שׁוּר אֶחָד לְזֶה וְשׁוּר אֶחָד לְזֶה: אֶתְרַע בַּה מְלֶתֶא אֶבְלוֹת: פְּסָקָה לְגַמְלָה הַפְּסִיק שׁוּרֵי מִן הָעֲמֹד וְלֹא שָׁלְחוּ לְחַרֵּשׁ בְּשָׂדֶה לְפִי שֶׁהָיָה אֶבֶל וּמַצִּיָּה עַל בְּבִיתָת בְּהִמָּתוּ מִדְרַבְּנָן: לְהַפְסֵד דִּידָה לֹא חֵישׁ דְּלֹא קָא מַעֲבָד אֶרְעָא מִגְּמָלָה מִשׁוּם דְּאֶבֶל הוּא: לְפְסִידָא דְּאֲחֲרָנִי כְּנוֹן מְרִיזֵן לֹא חֵישׁ דְּלֹא קָא מַשְׁזַר לְגַמְלָה הָיוּ לִיָּה פְּסִידָא דְּלֹא הָיָה לִיָּה בְּהִמָּה לְחַרֵּשׁ וְכִינוֹן דְּשָׂרִי כְּדִתְנָיָא אִם הָיוּ מִחְפָּרִין וְכוּ' הָיָה לִיָּה לְמַחֵשׁ אֶפְסִידָא דְּחִבְרָה: הוּא סָבַר מַר בְּכַה דְּרַב אַחָא: אָדָם חָשׁוּב שְׂאִנִי דְּהָא וְהָא אֲסוּר לְדִידָה לְמַעַבַּד:

גליון הש"ס

גמ' לא מיבעיא בימי אבלו דמדרבנן. עיין לקמן דף יד ע"ב תוס' ד"ה עשה דיחיד:

מסורת הש"ס
א תוספתא שבועות
ב כתובות סא:
ג סנהדרין סז:
גליון הש"ס
גמ' וכל שאינו עושה אינו אומר. עיון בב"מ דף צ ע"א תוס' ד"ה אבל הכא:

הַמַּקְפְּלִי קִבֵּלַת בְּתוּךְ הַתַּחֲנוּם אֶסוּר לִנְטוֹ מִלֵּאכָה לְנִכְרִי בְּקִבְּלַת כִּי עָבְדִי לַיהוָה בְּשִׁבְתָּהּ אֲמַר שְׂמוּאֵל מִקְפְּלִי קִבֵּלַת בְּתוּךְ הַתַּחֲנוּם.
הַמַּקְפְּלִי כֵּלִי עֲלֵמָא וְאִמְרִי הַיּוֹם בְּשִׁבְתָּהּ יִהְיֶה וְהָא דְשָׁרִי בִּית הֵלֵל כַּפ"ק דְּשִׁבְתָּהּ (ד' יז:) לִנְטוֹ פְּלִים לְכוּכֶם בַּע"ש עַם חֲשֵׁכָה וְאִפְרִי בְּתוּךְ הַתַּחֲנוּם מִשּׁוּם דְּכַבִּיסָה בְּנִכְרִי מִיָּדִי דְלֵא מִנְכֹר וְלִיכָא חֲשָׁא אֶבֶל מִמִּי דְמִנְכֹר בְּתוּךְ הַתַּחֲנוּם אֶסוּר מִשּׁוּם חֲשָׁא: אֶבֶל אִי אִכָא מִתָּא דְמַקְרָבָא לְהִתֵּס אוֹתוֹ פּוֹעֲלִים נִכְרִים אֶסוּרִים דְּלִינְהוּ וְזַעֲי דַּהֲנִי נִכְרִים עָבְדִי לַיהוָה מִלֵּאכָה וְאִמְרִי בְּשִׁבְתָּהּ יִהְיֶה לָהּ: אֶסוּר דְּאִמְרִי הַיּוֹם יִהְיֶה לָהּ: סוּיַּע הָיָה מִסָּע בְּתִבְנָא חֲשִׁיה נִוְטוֹ לָהֶם תִּבְנָן לְמִלֵּאכָה דְּהוֹאִיל וְהוּא מִסָּע דְּהִלְהוּ אֶסוּר: אֲבַנְגָּרִי מִסְדְּרִי אֶלְחֻנִּית: לְמַעַבַד עֲבִידִיתְהוּ אִם נִשְׁכַר הֶשְׁלַחן שָׂרִי לְתַקְנוּ: שְׂרַשְׁנִי רִנַּח בְּעָלְמָא דְּכִי סַעֲדַתִּס דְּקָא אֶבְלִי דְּהִלְהוּ וְלֵא קָא חֲסִיב מִלֵּאכָה: מִקְפְּלִין קִבֵּלַת נִוְטַנְהָ לְנִכְרִי לַעֲשׂוֹתָה אֲחִיר הַמוֹעֵד: אִין מַרְבִּיעִין בְּהִמָּה מִשּׁוּם דְּעִבִיד מִלֵּאכָה בְּחֵלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד: אִין מַרְבִּיעִין אִין אֹחֲזִין הַבְּהִמָּה וּמִבִּיאִין עֲלֶיהָ זָכַר: בְּכֹכּוּר דְּקַעֲבִיד בַּה מִלֵּאכָה וּבְכִיב (דְּכִרִים ט"ו וי"ט) לֹא תַעֲבֹד בְּכֹכֶר: לַעֲבֹדוֹת מִקּוּם שְׁמִשׁ שֶׁסּ בְּהִמּוֹת וְהִיא רֹבַעַת מַעֲצָמָה: מְזַרְרִין מְכַנִּיטִין בְּהִמָּה לַשָּׂהָה דְּכִי שְׁוִינְרֵא זָבֵל וּמִקְפְּלִין הִשָּׁדָה: אִין מִסְּעִין אוֹתוֹ לְבַהֲמָה לְבֹא בְּשָׂהָה אוּ אִם נִכְרִים הֵם אִין מִסְּעִין לָהֶם לְהַסְיַן מִמְּקוּם לְמִקּוּם דְּכִי סַתְּפֵל כֹּל הִשָּׁה אֶפְלוֹ בְּבִאִין מַעֲצָמָם: לְנַעַר לְשׁוֹמֵר בְּגוֹן אִם נִכְרִים הֵם: שְׂכִיר שִׁבְתָּ שֶׁשְּׂכָרּוֹ כֹּל הַשְּׁבִיעַ לְזִכֹּר שָׂדֶה: שְׁבִיעַ שְׁמֻטָּה: מִסְּעִין פֶּאֶלּוֹ שֶׁל נִכְרִים הוּא: ה"ג וְעוֹשֶׂה נִכְרִי בְּשִׁבְתָּ וי"ט וּמִסְּעִין בְּמוֹעֵד דְּלֵא טַרַח מִלֵּאכָה בְּלוֹמַר יְכוּלִין לְסַע לְאוֹתוֹ שְׂכִיר לְזַכֹּר: וּמוֹסְרִין לוֹ רוּעָה אֲחֵד לְנַעַר צֹאנּוֹ שְׁמַדְרִין אוֹתָהּ הוֹאִיל וְאִינוּ שְׂכִיר לַשִּׁבְתָּ מִמֶּשֶׁ: רַבִּי אוֹמַר בְּשִׁבְתָּ בְּטוֹבָה אִם רוּעָה שׁוֹם אֵלֶם לְסַע לְאוֹתוֹ שְׂכִיר בְּטוֹבָתּוֹ עוֹשֶׂה בְּלוֹמַר בְּחֻנָּם וְלֹא בְּשִׁכָּר: מִתַּנִּי בְּתוּךְ הַכּוּר שֶׁלִּפְנֵי הַאֵת אוֹתוֹ כֵּלִי שְׁחִין נוֹפֵל בּוֹ מִן הַאֵת קְרוֹי כּוּר: זוֹלָף וְגוֹמֵר כְּדַרְכּוֹ בְּלוֹמַר מַרְיָן אוֹתוֹ בְּחֻבִּית וְגַף הַחֻבִּית בְּמַגּוּפָה גְּמוּרָה: עוֹשֶׂה לוֹ לְמוֹדִים אִינוּ יְכוּל לְגוּף כְּדַרְכּוֹ אֵלֶּא שְׂיַתְפֹּם הֵינוּ לְמוֹדִין בְּשִׁבְלִי שֶׁלֹּא יַחֲמִין שְׂאֵם אִינוּ סוֹתְמוֹ מִחֲמִין: גַּמ' וַעֲרִיכָא לְמִימַר בְּתַרְוִיהוּ בְּשִׁנִּי דְּכִי דְמַתַּנִּי דְּמַשְׁחָא וְדַחֲמַרָא ר' יוסי אוֹמַר זוֹלָף כּוּ: בַּהֲיָא רִישָׁא דְּמַתַּנִּיתִין: הָאִמַר רַבִּי יוֹסִי זוֹלָף כְּדַרְכּוֹ: דְּמַשְׁחָא יְקוּר וְאִיכָא פְּסִידָא יַתְּרָא: מוֹדָה לַיהוָה לָר' יְהוֹדָה דְּאִינוּ זוֹלָף וְגַף מִמֶּשׁ אֵלֶּא עוֹשֶׂה לְמוֹדִים עֲרָא: דְּלֵא כִר' יוֹסִי דְּאִמַר גּוֹמֵר כְּדַרְכּוֹ וְאִינוּ צְרִיךְ שְׁנוּי: לְמַעַשׂ לְגוּף הַחֻבִּית: סוּי רַב יוֹסֵף: הֵלְכָה כִר' יוֹסִי דְּגַף כְּדַרְכּוֹ: כִּר שֶׁת סֵאנִי וְשִׁיעַ מִכֹּר תַּמְנִי וְלֹא שְׁיַע בְּלוֹמַר יִשָּׁה שְׂכִר מוֹנֵף שְׁמֻטִּין שִׁשָּׁה סָאִין מַשְׁכֹּר שְׁהוּ בְּבִלִי גְּזוּל שְׁמֻטִּין שְׁמוּנָה סָאִין: בַּהֲלָכוֹת כּוֹתִים דְּאִמְרִין (חֲלִין דף 7.) הִיכָא דְאִחְזִין אֲחִזִּין הִיכָא דְלֹא אֲחִזִּין לֹא אֲחִזִּין: עֲקוּרוֹת בְּאִשָּׁה עֲקָרָה שְׂאִין לְאֵלֶם מִמֶּנָּה כִּרִי אֵלֶּא גּוּפָה: וְאִין לְמַדִּין זוֹ מִזוֹ דְּאִימָא בְּשֵׁם שְׁזוֹ מַתַּרַת כִּד זוֹ מַתַּרַת כִּמוֹ בְּכוֹתִים וְלֹא אִמְרִין כִּי הִיבִי דְּמַחֲזִין בַּהֲאִי מַחֲזִין בַּהֲאִי אֵלֶּא לֹא וְלִפִּי הֵנִי מַהֲנִי: מִר דְּאִמַר זוֹפְתִין חֻבִּיתָא חִישׁ לְפִסְיָא וּבְחֻבִּיתָא אִיכָא לְפִסְיָא וּבְחֻבִּיתָא אִיכָא פְּסִידָא יַתְּרָא: מִר דְּאִמַר כִּרִי לְאֵא זַמְתִּי לְהַ מִשּׁוּם דְּנִפְשָׁא וְנָא וּבְכּוֹתָא לִיכָא פְּסִידָא יַתְּרָא כּוֹחַ חֲסִיב לְטִירְחָא יַתְּרָא וּבְכּוֹחַ לִיכָא טִירְחָא וּבְחֻבִּיתָא אִיכָא טִירְחָא וּבְחֻבִּיתָא: לְכוּחַ חֲסִיב לְטִירְחָא וּבְכוּחַ לִיכָא טִירְחָא וּבְחֻבִּיתָא אִיכָא טִירְחָא וּבְחֻבִּיתָא:

מי שהפך פרק שני מועד קטן

הַמַּקְפְּלִי כֵּלִי עֲלֵמָא מִקְפְּלִי קִבֵּלַת בְּתוּךְ הַתַּחֲנוּם.
אֲמַר שְׂמוּאֵל מִקְפְּלִי קִבֵּלַת בְּתוּךְ הַתַּחֲנוּם.

”אָמַר שְׂמוּאֵל: מִקְבְּלֵי קִיבּוּלַת, בְּתוּךְ הַתַּחֲנוּם — אָסוּר. חוּץ לַתַּחֲנוּם — מוּתָר. אָמַר רַב פִּפְא: וְאִפִּילוּ חוּץ לַתַּחֲנוּם, לֹא אֲמַרְן אֱלֹא דְלִיכָא מִתָּא דְמַקְרָבָא לְהִתָּם, אֲבָל אִיכָא מִתָּא דְמַקְרָבָא לְהִתָּם — אָסוּר.”‏ אָמַר רַב מִשְׁרָשָׁא: וְכִי לִיכָא מִתָּא דְמַקְרָבָא לְהִתָּם נָמִי, לֹא אֲמַרְן אֱלֹא בְּשִׁבְתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים, דְּלֹא שְׂכִיחֵי אִינְשֵׁי דְאָזְלִי לְהִתָּם, אֲבָל בְּחוּלּוֹ שְׁל מוֹעֵד, דְּשְׂכִיחֵי אִינְשֵׁי דְאָזְלִי וְאִתּוּ לְהִתָּם — אָסוּר. מִר זוּטְרָא בְּרִיה דְרַב נַחֲמָן בְּנוֹ לַיהוּ אֲפַדְנָא מִקְבְּלֵי קִיבּוּלַת חוּץ לַתַּחֲנוּם. אִיקְלַע רַב סַפְרָא וְרַב הוּנָא בֵּר חִינְנָא, וְלֹא עָלוּ לְגַבִּיהּ. וְאִיכָא דְאָמְרִי: הוּא נָמִי לֹא עָל בְּגוּוּיָהּ. וְהָאִמַר שְׂמוּאֵל: מִקְבְּלֵי קִיבּוּלַת — בְּתוּךְ הַתַּחֲנוּם אָסוּר, חוּץ לַתַּחֲנוּם מוּתָר! אֲדָם חֲשׁוֹב שְׂאנִי. וְאִיכָא דְאָמְרִי: סִיּוּעִי סִיַּיע בְּתִיבְנָא בְּהַדְרִיָּהוּ. ”רַב חֲמָא שָׂרָא לְהוּ לְאַבּוּנְגָרִי דְּכִי רִישׁ גְּלוּתָא לְמִיעֵבַד לְהוּ עֲבִידְתָּא בְּחוּלָא דְמוֹעֲדָא, אָמַר: פִּין דְאָגַר לֹא קָא שְׁקָלִי, שְׂרָשׁוּנִי הוּא דְקָא מִשְׂרָשׁוּ לִי, וְלִית לִן בַּה.”[[]^{תנן רבנן: מקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד, ובמועד אסור. פללו של דבר: כל שהוא עושה — אומר לגוי ועושה, וכל שאינו עושה — אינו אומר לגוי ועושה. תנניא אידיה: מקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד, ובלבד שלא ימדוד ושלֹא ישקול ושלֹא ימנה בדרך שהוא עושה בחול.”^יתנן רבנן: אין מרביעין בהמה בחולו של מועד. פיוצא בו: אין מרביעין בככור ולא בפסולי המוקדשין. תנניא אידיה: אין מרביעין בהמה בחולו של מועד, רבי יהודה אומר: חמורה שתבֹעה — מרביעין עליה זכר בשביל שלֹא תצטנן, ושְׂאָר כֹּל הַבְּהֵמוֹת — מְכַנִּיטִין אוֹתָן לְבַקְרוֹת.”^י[[]^{תנן רבנן: אין מדיירין לא בשבֹעות ולא בַּיָּמִים טוֹבִים וְלֹא בְּחוּלּוֹ שְׁל מוֹעֵד. וְאִם פָּאוּ מְאֻלְיָהּן — מוּתָר.”^יוְאִין מְסִיעִין אוֹתָן, וְאִין מוֹסְרִין לָהֶם שׁוֹמֵר לְנַעַר אֶת צֹאנָם. הִיָּה שְׂכִיר שִׁבְתָּ, שְׂכִיר חֹדֶשׁ, שְׂכִיר שָׁנָה, שְׂכִיר שְׁבִיעַ — מְסִיעִין אוֹתָן, וּמוֹסְרִין לָהֶם שׁוֹמֵר לְנַעַר אֶת צֹאנָם. רַבִּי אוֹמַר: בְּשִׁבְתָּ — בְּטוֹכָה, בְּיוֹם טוֹב — בְּמוֹזוֹנוֹת, בְּמוֹעֵד — בְּשִׁכָּר. אָמַר רַב יוֹסֵף: הִלְכְּתָא כְּרַבִּי.”^י”מִתַּנִּי וְכֵן מִי שִׁהִיָּה יֵינּוּ בְּתוּךְ הַכּוּר וְאִירְעוּ אֲבָל אוּ אוּנָם אוּ שִׁהְטַעוּהוּ — זוּלָף וְגוֹמֵר וְגַף כְּדַרְכּוֹ, דְּבָרִי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמַר: עוֹשֶׂה לוֹ לִימוּדִים בְּשִׁבְלִי שְׁלֹא יַחֲמִין.”^י[[]^{גַּמ' וַעֲרִיכָא. דְאִי אֲשַׁמְעִין קַמְיִיתָא, בְּהִיא קְאָמַר רַבִּי יוֹסִי — מִשּׁוּם דְּמִישְׁחָא נְפִישׁ פְּסִידִיהּ, אֲבָל חֲמָרָא דְלֹא נְפִישׁ פְּסִידִיהּ — אִימָא מוּדִי לַיהוָה לְרַבִּי יְהוֹדָה. וְאִי אֲשַׁמְעִין בְּתַרְיִיתָא, בְּהִיא קְאָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, אֲבָל בְּהָא אִימָא מוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי. צְרִיכָא.”^י”אָמַר רַב יִצְחָק בֵּר אֲבָא: מֵאן תַּנָּא שִׁינוּי בְּמוֹעֵד בְּדָבָר הָאֶבֶד — דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַב יוֹסֵף: הִלְכָּה כְּרַבִּי יוֹסִי.”^י[[]^{בְּעוֹ מִינְיָה מִרַב נַחֲמָן בֵּר יִצְחָק: מַהוּ לְמִישַׁע חֻבִּיתָא דְשִׁיכָרָא בְּחוּלָא דְמוֹעֲדָא? אָמַר לְהוּ: סִינִי אָמַר הִלְכָּה כְּרַבִּי יוֹסִי. אִימּוֹר דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּחֲמָרָא, בְּשִׁיכָרָא מִי אָמַר! חֲמָרָא טַעָמָא מֵאִי — מִשּׁוּם דְּנְפִישׁ פְּסִידִיהּ, שִׁיכָרָא נָמִי אִית בַּה פְּסִידָא. דְּאָמַר אֲבִי, אָמַרְה לִי אִם: בֵּר שִׁית סָאוֹי וְשִׁיעַ, מִכֹּר תַּמְנִי וְלֹא שְׁיַיע. אָמַר רַב חֲמָא בֵּר גּוּרְיָא אָמַר רַב: הִלְכוֹת מוֹעֵד בַּהֲלָכוֹת כּוֹתִים בַּהֲלָכָה. לְמֵאִי הִלְכְּתָא? אָמַר רַב דְּנִיָּאֵל בֵּר קַטְיָנָא אָמַר רַב: לוֹמַר שְׁהִן עֲקוּרוֹת וְאִין לְמִידוֹת זוֹ מוּזָא.”^י[[]^{דְאָמַר שְׂמוּאֵל: זוֹפְתִין כּוֹזְתָא וְאִין זוֹפְתִין חֻבִּיתָא. רַב דִּימִי מְנַהֲרְדַּעָא אָמַר: זוֹפְתִין חֻבִּיתָא וְאִין זוֹפְתִין כּוֹזְתָא. מִר חֲזִישׁ לְפִסְיָא, וּמִר חֲזִישׁ לְטִירְחָא.”^י[[]^{אָמַר אֲבִי: נְקִטְיָן הִלְכוֹת מוֹעֵד בַּהֲלָכוֹת שִׁבְתָּ;}}}}}}

י"ש

הָא דְשָׂרִינִן פְּלִים לְכוּכֶם נִכְרִי פִּרַשׁ בְּקוּנְט' דְּלֵא מִנְכֹר שְׁהוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְר' יַעֲקֹב לֹא הָיָה מַחֲלֹק וְאוֹמַר דְּשָׂרִי בְּמוֹעֵד וְגַם בְּשִׁבְתָּ דְּהָא רַחֲסִים שֶׁל מִיָּם אִיכָא הַשְׁמַעְתָּ קוּל וְשָׂרִינִן כַּפ"ק דְּשִׁבְתָּהּ (דף יח. וְשֵׁם) וַכַּפ"ק דַּע"ו (דף כא: וְשֵׁם) שָׂרִינִן לְהַשְׁכִּיר שָׂדֶה לְנִכְרִי מִשּׁוּם דְּאִרִּיסוּתָהּ הַעֲבִיד וּכ"ש הַבְּלָגוֹת שְׂאִין הַפִּית מַתַּעֲלָה בְּכֶךְ אֵלֶּא מְמַהֵר לַעֲשׂוֹת וְאֵע"ג דַּר' שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלִעָזָר פְּלִין מִסְתַּמָּא הֵלְכָה כִּר' שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְאֵל דְּקָא אֶסַר הֵתָם מִרְחוֹ בְּמַשְׁנֶה מַשְׁמַע הָא שָׂדֶה צְרִי בְּדַלְתִּין הֵתָם וְתַנִּיא כַּפ"ק דְּשִׁבְתָּהּ (דף יט.) גַּפִּי סְפִינָה פּוֹסַק עִמּוֹ עַל מְנַת לְשׁוֹבַת וְאִינוּ שׁוֹבַת אֵלְמָא אִין הַנִּכְרִי מִינַּח לַעֲשׂוֹת קַבְּלָנִיתוֹ בְּשִׁבְלִי וְשִׁאֵל וְאִיכָא מֵאן דְּאָמַר אִפִּי' לְפִסַּק אִין צְרִיךְ וּבְשַׁמְעִין דְּאֶסַר שְׂמוּאֵל מִפְּרַשׁ רַבִּינוּ יַעֲקֹב בְּאוֹתוֹ פְּרוּשׁ שְׁמַעְמִידִין כּוּלְהוּ שְׁמַעְתָּמָא בְּאֵבֶל וּכְדַרַב שִׁישָׁא דְּאָמַר (לַעֲלִי מוֹעֵד קָטָן יא:): דְּכִרִים הַמַּתְרִי' בַּחש"מ אֶסוּרִין צִימִי אֶבְלוּ דְּהוּ דְּאוֹרוּקָא אוּ כַּעֲיִן דְּאוֹרוּקָא אֶבֶל בְּמוֹעֵד הַקְלוּ וּכ"ש שְׁמִשׁ לָהֶן לְהַקֵּל בְּשִׁבְתָּהּ לֹא חִישִׁין כֹּל כֶּךְ דְּלֹא לִחְזֹל בַּה וְא"ת פִּין דְּבִאֲבָלוֹת יוֹרִי שְׂמוּאֵל הִיבִי קְאָמַר וְכִי לִיכָא מִתָּא דְמַקְרָבָא לְהִתָּם לֹא חֲמַן אֵלֶּא בְּשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים דְּלֵא שְׂכִיחֵי דְאָזְלִי מַדְבָּתָא אֶבֶל בְּחֵלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד אֶסוּר וְצְרִיךְ עִין: דְּבָרִי רַבִּי יוֹסִי. בְּשַׁמְנָן תַּנִּיא מִלְתָּא דַּר' יְהוֹדָה בְּרִישָׁא וְכִין דְּאִתְחִיל מִלְתָּא דְּרַבִּי יוֹסִי מְסִים לֵה וְגַף צִין לֹא וְזַעֲנָא אִי אֲבוּר אִי אַחֲבִית קָאִי מִיַּהוּ לְכַאוּרָה אַחֲבִית קָאִי דְשִׁנִּךְ בַּה מַגּוּפָה וּמַדְקַתְנִי בַּה זוֹלָף וְגוֹמֵר מַשְׁמַע דְּאֲבוּר קָאִי דְאַחֲבִית לֹא שְׁנִךְ מַשְׁמַע דְּגַף אַחֲרִי כֵן וְגַם עוֹשִׂין לוֹ לְמוֹדִין מַשְׁמַע דְּקָאִי אֲבוּר וְלִית לַיהוָה זוֹלָף וְגוֹמַר דְאַחֲבִית לֹא שְׁנִךְ לְמוֹדִין דְּכַנִּי בְּכַסּוֹי קָטָן:

יב.

 עיון משפט בר מצוה
--

א טוש"ע או"ח סי' רמד סעי' א:	
ב מי"י פו' מהל' שבת הל' יד:	
ג טוש"ע או"ח סי' תקמג סעי' ב:	
ד מי"י פז' מהל' שביבת יום טוב הל' בה:	
ה טוש"ע או"ח סי' תקמב סעי' א:	
ו טוש"ע או"ח סי' תקמג סעי' ג:	
ז מי"י פז' מהל' שביבת יום טוב הל' בה:	
ח מי"י פז' מהל' שביבת יום טוב הל' בד:	
ט טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' ג:	
י מי"י פח' מהל' שביבת יום טוב הל' טו:	
יא מי"י פא' מהל' מעילה הל' ט:	
יב טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' יד:	
יג מי"י פח' מהל' שביבת יום טוב הל' יא:	
יד טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' יד:	
טו מי"י פז' מהל' שביבת יום טוב הל' ג:	
טז מי"י פח' מהל' שביבת יום טוב הל' יא:	
יז מי"י פז' מהל' שביבת יום טוב הל' ג:	
יח מי"י פ"ג מהל' אבל הל' ו:	
יט טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' א:	
כ מי"י פז' מהל' שביבת יום טוב הל' ג:	
כא מי"י פח' מהל' שביבת יום טוב הל' ז:	
כב מי"י פח' מהל' שביבת יום טוב הל' יד:	
כג טוש"ע או"ח סי' תקלח סעי' א:	
כד מי"י פח' מהל' שביבת יום טוב הל' יד:	

יב:

 עין משפט גד מצודה

א טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' א:
ב מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ב:
ג טוש"ע או"ח סי' תקלו סעי' טו:
ד מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ו:
ה טוש"ע או"ח סי' תקלג סעי' א:
ו מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ו:
ז טוש"ע או"ח סי' תקלג סעי' א:
ח מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ח:
ט טוש"ע או"ח סי' תקלג סעי' א:
י מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ח:
יא סמג לאוין קמב, טוש"ע יו"ד סי' קיג סעי' א:
יב מו"י פ"ז מהל' מאכלות אסורות הל' יד:
יג טוש"ע או"ח סי' תקלג סעי' ב:
יד מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' י:
טו טוש"ע או"ח סי' תקלח סעי' ב א:
טז מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ג:
יז מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ד:
יח טוש"ע או"ח סי' תקלח סעי' ב:
יט מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ג:
כ טוש"ע או"ח סי' תקלח סעי' ב:
כא מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ג:

מכנים אֵלֶם פרוטיו מפני הגנבים. פרש בתוספות הרב דבאסיפת פרות איבא מלאכה כדאמרינן פרק אין דורשין (חגיגה דף יח.)

יודע מה מלאכה וצריך עיון אי טרח בלא מלאכה חסיר פי היכי דחסירי בפרקקמטויל ולקמן בשמעתין (מועד קטן דף יג) אמר מועד משום טורחא ולא טורחא הוא ושמא הינו זנקא דגבר שהא מלאכה: חס המצי לומר צרס און הבכור ומת קנסו בגו חסריו. משום דאסורא עשה רבל בגו מלאכתו לא עשה אסורא געזן ולא צריה להגיה דאוריייו רבל דפ' השולח (גמין מד. גסס) גנפי מָכַר ומת גְּעַי אי קנסו בגו חסריו התם גְּרָסוּיִן וצאי אסורא דאורזמא משום דמכר ומת גמני עבד אסורי' אלא גלא הני דאריי':

מי שהפך פרק שני מועד קטן

יש מהן פטור רבל חסור והא דקדמי אין זופתיו חסור למעבד לכתחלה רבל דעיעבד לא הוי תיב והא דקדמי זופתיו הוי מתר לכתחלה: למחצד לחצר ורב הווא יש לו מה יאכל

יש מהן פטור אַבֵּל אָסור, וַיֵּשׁ מֵהֶן מוֹתֵר לְכַתְּחֻלָּהּ. ^ארַב הוֹנָא חֲצָדוֹ לִיָּה חֲצָדָא בְּמוֹעֵדָא. אִיתִיבֵיהּ רַבָּה בַּר רַב הוֹנָא לְרַב הוֹנָא טוֹחֲנִין קַמַּח בְּמוֹעֵד לְצוּרָה הַמוֹעֵד, וְשֵׁלָא לְצוּרָה הַמוֹעֵד — אָסור. דְּבַר שְׁאֲבוּד בְּמוֹעֵד — מוֹתֵר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּמוֹעֵד, דְּבַר שְׁאִינּוּ אָבוּד בְּמוֹעֵד — אָסור. ^{בא}בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים — בְּתַלוּשִׁין מִן הַשְּׂרָקַע, אֲבָל מַחוּבָּר לַשְּׂרָקַע — אֲפִילוּ בּוּלוֹ אָבוּד אָסור. וְאִם אֵין לוֹ מַה יֵּאֱכַל, קוֹצֵר וּמַעְמֵר וְדָשׁ וְזוּרָה וּבוֹרֵר וְטוֹחַן, וּבִלְבָּד שֵׁלָא יָדוּשׁ בְּפִרוֹת! אָמַר לִיָּה: יַחֲדָאָה הִיא, וְלֹא סְבִירָא לָן בּוֹוֹתִיָּהּ. דִּתְנִינָא, כָּלֵל אָמַר רַבּוֹן שְׁמָעוּן בֶּן גַּמְלִיאֵל מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי: דְּבַר הַתְּלוּשׁ מִן הַשְּׂרָקַע, אֲפִילוּ מִקְצָתוֹ אָבוּד — מוֹתֵר, וְהַמְּחוּבָּר לַשְּׂרָקַע — אֲפִילוּ בּוּלוֹ אָבוּד אָסור. וְאִי רַבִּי יוֹסִי, יָדוּשׁ גַּמִּי בְּפִרוֹת!? הָא אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אָבָא: מֵאֵן תִּנָּא שִׁינְי בְּמוֹעֵד בְּדָבָר הָאֶבֶד — דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹסִי! אָמַר לָהּ: הֵכָא גַּמִּי, פִּינּוּ דְכָל יוֹמָא לֹא בְּפִרוֹת דִּיִּישׁי, הָאִידָנָא גַּמִּי לֹא שִׁינְי הוּא. ^התְּנוּ רַבָּנַן: טוֹחֲנִין בְּמוֹעֵד לְצוּרָה הַמוֹעֵד, וְשֵׁלָא לְצוּרָה הַמוֹעֵד — אָסור. וְאִם טַחַן וְהוֹתִיר — הָרִי זֶה מוֹתֵר. קוֹצֵצִין עֲצִים בְּמוֹעֵד לְצוּרָה הַמוֹעֵד, וְשֵׁלָא לְצוּרָה הַמוֹעֵד — אָסור, וְאִם קִצֵּץ וְהוֹתִיר — הָרִי זֶה מוֹתֵר. "מְטִילִין שָׂכָר בְּמוֹעֵד לְצוּרָה הַמוֹעֵד, וְשֵׁלָא לְצוּרָה הַמוֹעֵד — אָסור, וְאִם הִטִּיל וְהוֹתִיר — הָרִי זֶה מוֹתֵר, וּבִלְבָּד שֵׁלָא יַעֲרִים. ^{טו}וְרַמְיָנָהּ: מְטִילִין שָׂכָר בְּמוֹעֵד לְצוּרָה הַמוֹעֵד, וְשֵׁלָא לְצוּרָה הַמוֹעֵד — אָסור, אֶחָד שָׂכָר תְּמָרִים, וְאֶחָד שָׂכָר שְׁעוּרִים. וְאִף עַל פִּי שִׁישׁ לוֹ יֵשֵׁן, מַעֲרִים וְשׁוֹתָה מִן הַחֵדֶשׁ. תִּנָּאִי הִיא. דִּתְנִינָא: אֵין מַעֲרִימִין בִּכְהָּ. רַבִּי יוֹסִי בַּר יִהוּדָה אוֹמַר: מַעֲרִימִין. רַב חֲצָדוֹ לִיָּה חֲצָדָא בְּחוּלָא דְּמוֹעֵדָא. שְׁמַע שְׁמוּאֵל, אִיקְפַּד. לִימָא שְׁמוּאֵל פִּיחֲדָאָה סְבִירָא לִיָּה? לֹא, חֲצָדָא דְּחִיטִי הָוָה, דְּלֹא הָוָה פְּסִיד. וְרַב מַאי טַעֲמָא עָבִיד הַכִּי? אֵין לוֹ מַה יֵּאֱכַל הָוָה. וְשְׁמוּאֵל — לֹא סִימּוּהָ קַמִּיָּה. אִי גַּמִּי, אָדָם חָשׁוּב שְׁאִנִּי. ^ארַבִּי יִהוּדָה נְשִׂיאָה נָפַק בְּחוּמְרָתָא דְּמִדּוּשָׁא, וְאִשְׁתִּי מִיָּא דְּאֲחִים קַפִּילָא אַרְמָאָה. שְׁמַע רַבִּי אַמִּי, אִיקְפַּד. אָמַר רַב יוֹסֶה: מַאי טַעֲמָא אִיקְפַּד? אִי מִשּׁוּם חוּמְרָתָא דְּמִדּוּשָׁא, הָא תִּנָּא: הַשִּׁירִין, הַגְּזָמִים וְהַטְּפָעוֹת — הָרִי הֵן כָּכֵל הַפְּלִים הַנִּישְׁלִין בְּחֶצֶר. ^{בא}אִי מִשּׁוּם דְּאִישְׁתִּי מִיָּא דְּאֲחִים קַפִּילָא אַרְמָאָה, הָא אָמַר שְׁמוּאֵל בַּר יִצְחָק אָמַר רַב: כֹּל שְׁנֹאֲכַל כְּמוֹת שְׁהוּא חִי, אֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּישׁוּלִי גוֹיִם! אָדָם חָשׁוּב שְׁאִנִּי. אָמַר רַב חֲנַנְאֵל אָמַר רַב: קוֹצֵץ אָדָם דְּקַל בְּמוֹעֵד, אִף עַל פִּי שְׁאִינּוּ צָרִיָּה אָלָא לְגִסּוּרַת שְׁלוֹ. לִיִּיט עֲלָה אַבְיִי. רַב אִשִּׁי הָוָה לִיָּה אָבָא בְּשִׁלְגִיָּיא. אֲזַל לְמִיקְצִיָּיה בְּחוּלָא דְּמוֹעֵדָא, אָמַר לִיָּה רַב שִׁילָא מְשִׁלְגִיָּיא לְרַב אִשִּׁי: מַאי דַּעֲתִיָּה, דְּקֹאמַר רַב חֲנַנְאֵל אָמַר רַב: קוֹצֵץ אָדָם דְּקַל בְּמוֹעֵד אִף עַל פִּי שְׁאִינּוּ צָרִיָּה אָלָא לְגִסּוּרַת שְׁלוֹ — הָא לִיִּיט עֲלָה אַבְיִי! אָמַר לִיָּה: לֹא שְׁמִיעַ לִי, כְּלוּמַר, לֹא סְבִירָא לִי. אִישְׁתַּמִּיט גִּרְגָא, בְּעִי לְמִיפְסָקִיָּה לְשַׁקִּיָּה. שְׁבַקִּיָּה וְהָדַר אָתָּא. ^גרַב יִהוּדָה שָׁרָא לְמִיעָקַר כִּיתָנָא וּלְמִיקְטִל כְּשׁוֹתָא, וּלְמִיעָקַר שׁוּמְשָׁמִי. אָמַר לִיָּה אַבְיִי לְרַב יוֹסֶה: בִּשְׁלָמָא כִּיתָנָא — חֲזִי לְחַפְּסִיָּה, כְּשׁוֹתָא — חֲזִי לְשִׁיכְרָא, אָלָא שׁוּמְשָׁמִי לְמַאי חֲזִי? חֲזִי לְגִנְזִי דְּאִית בְּהוּ. רַבִּי יִנְאִי הָוָה לִיָּה הָהוּא פֶּרֶד־יִסָּא דְּמָטָא זְמַנָּה בְּחוּלָא דְּמוֹעֵדָא, קְטַפִּיָּה. לְשָׁנָה שְׁהִיּוּה כּוּלִי עֲלָמָא לְפֶרֶד־יִסִּיָּהּוּ לְחוּלָא דְּמוֹעֵדָא. אַפְקֵרִיָּה רַבִּי יִנְאִי לְפֶרֶד־יִסִּיָּה הָהוּא שְׁתָּא. ^דמִתְנִי' מְכַנִּס אָדָם פִּירוּתִיו מִפְּנֵי הַגְּנָבִים, וְשׁוּלָה פִּשְׁתָּנוּ מִן הַמְּשָׁרָה בְּשִׁבִּיל שֵׁלָא תֹאבֵד, וּבִלְבָּד שֵׁלָא יַכּוּיִן אֶת מְלֹאכְתּוּ בְּמוֹעֵד. וְכוּלָן אִם כּוּוֹנוּ מְלֹאכְתָּן בְּמוֹעֵד — יֹאבֵדוּ. ^הגַּמִּי תִנָּא: וּבִלְבָּד שִׁיכְנִיסָם בְּצִנְעָא לְתוֹף בֵּיתוֹ. רַב יוֹסֶה הָוָה לִיָּה כְּשׁוּרִי, עֵיילִיָּגָהוּ בִּמְמָא. ^{כא}אָמַר לִיָּה אַבְיִי, וְהַתְנָא: וּבִלְבָּד שִׁיכְנִיסָם בְּצִנְעָא בְּתוֹף בֵּיתוֹ! אָמַר לִיָּה: צִנְעָא דְּהַנִּי — יִמָּמָא הוּא, פִּינּוּ דְּכָלִּילָא בְּעוּ גַבְרִי יַתִּירִי, וּבְעוּ מְדַבּוּרִי דְּנוּרָא, אָוּוּשָׁא מִילָתָא. ^אוְשׁוּלָה פִּשְׁתָּנוּ מִן הַמְּשָׁרָה כּוּי. בְּעִי מִינִיָּה רַבִּי יִרְמְיָה מְרַבִּי זִירָא: כּוּוֹן מְלֹאכְתּוּ בְּמוֹעֵד וְמת, מהו שְׁיַקְנִסוּ בְּנִיו אַחֲרֵיו? אִם תִּימָצִי לוֹמַר

צָרַם

הָוָה וְאִמְנָאִי שְׂרִי לָהּ: אָמַר לִיָּה: הִיא הוּא יֵשׁ לוֹ מַה יֵּאֱכַל מַחֲבָר אִפִּי' כִּלּוּ אָבוּד גַּמִּי אָסור ר' יוֹסִי הִיא וִיחִידָאָה הִיא וְלֹא סְבִירָא לָן כְּנִתָּה: כּוּן דְּכָל יוֹמָא לֹא בְּפִרוֹת דְּיָשִׁי הָאֲדָנָא לֹא שְׁנִי הוּא כִּי דְּיָשִׁי בִּלָּא פִּרוֹת וְלַעוֹלָם ר' יוֹסִי הִיא וְהָא דְּאָסַר בְּפִרוֹת מִשּׁוּם דְּאָנָּשָׁא מְלָתָא הִיא: וְאִם טַחַן בְּמוֹעֵד לְצָרָה הַמוֹעֵד וְהוֹתִיר עַד לְאַחַר הַמוֹעֵד: מִתֵּר לֹאכְלוּ אַחַר הַמוֹעֵד: וּבִלְבָּד שֵׁלָא יַעֲרִים שֵׁלָא יַעֲשֶׂה הַרְבֵּה וְיֹאמַר לְצָרָה הַמוֹעֵד אִנִּי עוֹשֶׂה וּמִתְכַּנֵּן דְּבִי דְּתַשְׁכַּנֵּר לְאַחַר הַמוֹעֵד: מְשָׁרִים וְשׁוֹתָה מִן הַקֹּדֶשׁ שְׂכּוּל לומַר לְצָרָה הַמוֹעֵד הַטּוֹלוּ: לִימָא שְׁמוּאֵל דְּאִקְפִּיד בִּיחִידָאָה סְבִירָא לָהּ כִּהִיא מַתְּיָתָא בְּמַחֲבָר אִפִּי' כִּלּוּ אָבוּד גַּמִּי אָסור וְאִזְקִימָא כְּר' יוֹסִי וִיחִידָאָה: חֲצָדָא חֲסוּטִי גֵלָּא הָוָה פְּסִידָא לְהַכִּי אִקְפַּד רַבָּל בְּחֲצָדָא דְּשַׁעֲרֵי לֹא סְבַר לָהּ כְּר' יוֹסִי דְּאָסִיר: אֵין לוֹ מַה יֵּאֱכַל הָוָה לְהַכִּי עָבִיד הַכִּי: לֹא כּוּימוּס קַמָּה לֹא אָמַרוּ לוֹ דְּלֹא הָוָה לִיָּה מַה יֵּאֱכַל לְהַכִּי אִקְפַּד: אָדָם חָשׁוּב שְׁאִנִּי רַב לֹא הָוָה לִיָּה לְמַעֲבַד הַכִּי אִפִּי' אֵין לוֹ מַה יֵּאֱכַל: נִפַּח בְּחֶצֶר בְּשַׁעֲתָּה בְּחוּמְרָתָא דְּמִדּוּשָׁא טַפְעַת הִיא שֵׁל מַתְּכַת וְחוֹתָמָה שֵׁל אֲלִמָּה: שִׁירִין נוֹשְׁחִי"א בַּלְעוּ: כֹּל שְׁהוּא נֹאכַל כְּמוֹת שְׁהוּא חִי וּמַאי שְׁתִּי אִנְיָשִׁי כְּמוֹת שְׁהוּ: אָדָם חָשׁוּב שְׁאִנִּי יֵשׁ לוֹ לְהַחֲמִיר עַל עֲמִיו יוֹתֵר וְלֹא הָוָה לִיָּה לְמַפַּק בְּחוּמְרָתָא דְּמִדּוּשָׁא וְלֹא לְמַשְׁתִּי מִיָּא דְּאֲחִים קַפִּילָא נְכִרִי: לְגַסְרַת עֲצִים דְּקוּס שְׁנוּפְלִין מִן הַחֲתִיבָה: אֲבָא יַעֲר: בַּשְּׁלִיִּיא פִּרוּשׁ שֵׁם הַעִיר כְּלוּמַר הִיא לוֹ יַעֲר בְּאוּרֵי מְקוּם: אִשְׁתַּמִּיט גִּרְגָא בְּעִי לְמַפְסָקָה לְשָׁקָה דְּרַב אִשִּׁי מִשּׁוּם דְּעָבַר אַחֲאֲבִי: שְׁבַקָה לֹאֲבָא דְּלֹא קִצַּעַ בְּמוֹעֵד שְׁהַקְנִישׁ מִשּׁוּם דְּעָבַר אַחֲאֲבִי נָפַל לִיָּה נִקְדָּא: לְמַעַקַר כְּהָא בְּחוּלָא דְּמוֹעֵדָא: לְמַקְטֵל לְחַתָּךְ: כְּשׁוֹתָא הוּמַלְגִי": לְחַפְּסִיָּה לְכַפּוֹת בּוֹ מֹאכַל כְּגוֹן תַּלְמִים וְתַמְרִים לְצָרָה הַמוֹעֵד: לְגִנְזִי כְּמוֹ גִּזְתָּא דְּשַׁבְּרָא (פ"ק דף לה.) לְגִנְזִי גִרְשִׁינִן דְּאִית בְּהוּ בְּשַׁמְשִׁמִּין דְּחוּו לְמַעֲבַד בְּהוּ מַשְׁחָא: אַפְקֵרִיָּה ר' יַנְאִי לְפֶרֶד־יִסָּהּ מִשּׁוּם דְּעַל יָדוּ הָוָה תַּקְלָה לְעֲלָמָא דְּשָׁהוּ עַל חֲלָא דְּמוֹעֵדָא וְקַטְפִּי: מַתְּי' שׁוּלָה מַשְׁלָה: שֵׁלָא וְכּוּן מְלֹאכְתּוּ בְּמוֹעֵד שִׁישׁ לוֹ כְּנִיא בְּשָׂרָר יְמוֹת הַשָּׁנָה וְהוּא מַשְׁקָה לְמוֹעֵד: יֹאבֵדוּ שְׁאָסור לְהַגּוֹת מָקוּ: גַּמִּי עָשָׂא דִּיזְיָהוּ וּמָמָא הוּא אִפִּי' בְּלוּלָה בִּימָמָא דְּמִי וְלֹא כְּנִי לִיָּה שֵׁלָא לְהַקְנִיסוּן לְהַכִּי מְכַנִּיסוּן גַּמִּי בִּיוִס: מְלוּכְרִי דְּנוּרָא רַבּוּקוּת: מהו שְׁיַקְנִסוּ בְּנִיו אַחֲרֵיו לְבָנִיו גַּמִּי וְהָא אָסור אוֹתָהּ מְלָכָה דְּכִין דְּכּוּן מְלֹאכְתּוּ בְּמוֹעֵד דִּין הוּא שְׁיָהוּ אָסורִין לְהַגּוֹת מַמָּה כְּשֵׁם שְׁהִיא רַבִּיָּסָם קוּס:

מסורת חש"ס

א תוספתא מועד קטן

ב שבת קלט:

ג שבת מו; שבת נא.

ד יבמות מו; עבודה זרה נט; עבודה זרה לח.

ה סנהדרין סז:

ו גיטין מד.

מסורת הש"ס
א בכורות לד:
ב בבא קמא ה.
ג לקמן יח; משנה מועד קטן
ד פסחים נה.; משנה פסחים; משנה מועד קטן
ה פסחים נח.; משנה פסחים ו גיטין מד.

צָרַם אֶזֶן בְּכוֹר חֶתָּךְ מֵאֲזֵנוּ מַעֲט בְּדִי לַעֲשׂוֹת בֶּן מֵשׁוֹם מוֹס לֹא יִהְיֶה עו (ויקרא כב) בְּלוּמֵר לֹא תַטִּיל עו מוֹס וְאִם הֵטִיל עו מוֹס הִנֵּסוּהוּ רֹעֵנוּ דָּלֹא יִהְיֶה מִמֶּנּוּ וְאִם מֵת אִין בְּנִי נִהְיִין מִמֶּנּוּ: מֵשׁוֹם דְּאִסּוּרָא דְּאוֹרְיָתָא הוּא אֲבָל הֵאזי דְּכֵנוּ מְלֻאכְתּוּ בַּמוּעֵד דְּלֹא אִסּוּרָא דְּאוֹרְיָתָא הוּא דִּהֵא בְּלֹא מִתְכּוּן מִתֵּר לְגַמְרִי: מְכַר עֲבָדוּ לַעֲבֹד כּוּבָבִים הִנֵּסוּהוּ רֹעֵנוּ וְיִצָא לַחֲרוֹת דְּאִי בֶרַח מִן הָעוֹבֵד כּוּבָבִים אִין יִסְרָאֵל יְכוּל לְכוּפּוּ לַעֲבֹדְתּוּ וְאִם מֵת אִין בְּנִי וְכוּלִין לְכוּפּוּ: דְּכָל יוֹמָא מִפְּקֹע לֵה מִמְּנִית דְּכָל זְמַן שְׁהוּא בִּרְשׁוֹת הָעוֹבֵד כּוּבָבִים אִינוּ עוֹסָק בַּמְּנִית: גְּבִרָא דִּנְתַּכּוֹן לַעֲשׂוֹת מְלֻאכְה קִנְסוּ רֹעֵנוּ שְׁלֹא לִהְנוֹת מִמֶּנּוּ: מִמּוֹנָא הִנֵּסוּהוּ רֹעֵנוּ וְאִפְלו בְּנִי אִין וְכוּלִין לִהְנוֹת מִמֶּנּוּ: שְׁנַתְקוּצָה נָטְלוּ מִמֶּנּוּ קוּצִים שְׁבָה: נְטוּבָה נִזְבְּלָה שְׁאוּלִין הֲבָל בַּעֲגוּלָת וּמִשְׁאֵלוֹת: נִדְיָרָה עַל יְדֵי דִיר בַּהֲמָה לְזַבְּלָה עֲבוֹדַת קִרְקַע הִיא (נִזְדַּבְּלָה) כָּל הֵנִי מִדְּרַעֵנוּ נִיגְהוּ וְאִע"כ קִנְסוּ דְּלֹא תִזְרַע לְמוֹצָאי שְׁבִיעִית: טוּמֵא טַהֲרוּמֵי שֶׁל חֲבֵרוּ קִנְסוּ דַּחֲבוּ לְפָרַעוּ: הֶזֶק שְׁאִינוּ נָפַר הוּא דִּהֵא בְּעִינָה הוּא: עֹכֵר פְּעֻלָּה שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל שְׁאִין לוּ לְפוּעַל מַה יֵּאכַל: מַה שְׁיַתֵּן לוּ מְלֻאכְה וּלְשַׁכְרוּ בְּדִי שְׁוִיָּה לוּ מַה לְאַכַּל: לְאַתְנִי מֵאִי אִי לַמוּכָר הָא תְּנִי לִיה לְצִרְךָ הַמוּעֵד אֲלֹא לְאַתְנִי עֹכֵר פְּעֻלָּה שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל דְּמַתֵּר: פְּרוּשֵׁי קֹא מִפְּרָשׁ לַצִּרְךָ הַמוּעֵד בִּיצַד כְּגוֹן שְׁאִין לוּ לַמוּכָר מַה יֵּאכַל וּלְעוֹלָם לֹא תִפְשֹׁט מִנֶּה לְשַׁכֵּר פְּעֻלָּה: וְאִם אִינוּ מֵאֲמִינוּ מַלְּנָה לְלוֹנָה: שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל לְאַתְנִי מֵאִי אִם מֵשׁוֹם לָּנֹה הָא קֹאמֵר אִם אִינוּ מֵאֲמִינוּ מִתֵּר וְהִבָּא לֹא מְצִי לְתַרְנִצִּי פְּרוּשֵׁי קֹא מִפְּרָשׁ דִּהִבִּי מִתַּרְמִי מִלְּתָא דְּאִם אִינוּ מֵאֲמִינוּ שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל לֹא מִלְּתָא הִיא דִּהֵא מִתֵּר בְּלֹא הִבִּי: לֹא לְאַתְנִי עֹכֵר פְּעֻלָּה שְׁאִין לוּ לְכוּפֵר מַה יֵּאכַל שְׂרִי בְּחֵלוּ שֶׁל מוּעֵד: כָּל מְלֻאכְה נָמִי תַּשְׁתַּכִּי עֲשֶׂרַב הַפֶּסַח דִּהֵא אֲשֶׁתֵּרִי עֹכֵר פְּעֻלָּה בְּחֵלוּ שֶׁל מוּעֵד אֲלֹא תִפְשֹׁט מִנֶּה דְּשַׁכֵּר פְּעֻלָּה שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל אִסּוּר בְּחֵלוּ שֶׁל מוּעֵד: מִתְקוּף לֵה רַב כְּפֹא אֲרַבֵּר שְׁשַׁת פְּרִיךְ מִדְּפִרְיָה מֵהֵאִי דְּתַנּוּ שֵׁלֵשׁ אֲמַנִּיּוֹת עוֹשִׂין מְלֻאכְה בְּעֶרְבֵי פֶסַחִים כו' אֲלֵמָא עֹכֵר כָּל מְלֻאכְה שְׁרַשְׁאִי אִתֵּה לַעֲשׂוֹת בְּחֵלוּ שֶׁל מוּעֵד עוֹשִׂין אוֹתֵה בְּעֶרַב הַפֶּסַח: א"כ בְּגוֹן לְשִׁתְּרִי בְּעֶרַב הַפֶּסַח דִּהֵא כִּתֵּל הַנוֹהֶה לְרַה"ר מִתֵּר לְבִנוּתוּ בְּחֵלוּ שֶׁל מוּעֵד: מִתְקוּף לֵה רַבִּינָא עֹכֵר נָמִי בֶרַב כְּפֹא: ה"ג אֲלֹא אֲמַר רַב אֲשִׁי: מֵשׁוֹם צִרְךָ י"ט שְׂרִי בְּגוֹן הֵנִי ג' אֲמַנִּיּוֹת וְתוּ לֹא וְהוּא הֵדִין אִם אִין לוּ מַה יֵּאכַל דְּאִין צִרְךָ י"ט גְּדוּל מִזֶּה: מִתְנִי' אֲבָל מִפְּנֵה הוּא לְחֻצְרוּ וְהָא מִשְׁמַע לִיה עֲקָשׁוּ שְׁמַכִּיא מִשְׁבִּית שְׁבַחְצֵר אֲחֶרַת לְחֻצְרוּ: אִם חוּשֵׁשׁ שְׁמֵא יִגְבְּהוּ: גַּמ' וְהָא אֲמַרְתָּ רִישָׁא אִין מִפְּנִין מִשְׁבִּית לְבִית: סִיפֵא אֲתֵאֵן לְבִית

שְׁבַחְצֵר וְהִבִּי חֲקֵנִי מִפְּנֵה הוּא מִשְׁבִּית שְׁבַחְצֵרוּ לְחֻצְרוּ: בְּדִיק לָן אִי יִדְעִינוּ לְתַרְנוּצִי: בִּי"ד מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כָּלִים: בְּחֵלוּ שֶׁל מוּעֵד אִין מְבִיאִין: בְּאֵן בְּמֵאֲמִינוּ לְאִמָּן אִין מְבִיאִין דְּשֵׁלֹא לְצִרְךָ הוּא: אִין מֵאֲמִינוּ מְבִיאִין:

שְׁיָהָא בַּעַל מוֹס וְיֵהָא מִתֵּר לוּ וְאִסּוּר נְטוּבָה אוּ נִדְיָרָה. פִּי' בַּקּוּנְטֵרַם הֵינוּ צָרַם אֶזֶן בְּכוֹר קִנְסוּ בְּנוּ אַחֲרִיו — מִשׁוֹם דְּאִיסּוּרָא דְּאוֹרְיִיתָא,⁽ⁿ⁾ וְאִם תִּמְצָאי לוּמֵר מְכַר עֲבָדוּ לְגוֹי וְמַת קִנְסוּ בְּנוּ אַחֲרִיו — מִשׁוֹם דְּכָל יוֹמָא מִפְּקֹע לִיה מִמְּצוֹת, הִבָּא מֵאִי: גְּבִרָא קִנִּים רַבָּנוּ — וְהָא לִיתִיה, אוּ דְלֵמָּא: מִמוֹנָא קִנִּים רַבָּנוּ — וְהָא אִיתִיה! א"י־אֲמַר לִיה, תְּנִיתוּה: שְׂדָה שְׁנַתְקוּצָה בְּשָׁבִיעִית — תִּזְרַע לְמוֹצָאי שְׁבִיעִית, נְטוּיָבָה אוּ נִדְיָרָה — לֹא תִזְרַע לְמוֹצָאי שְׁבִיעִית. וְאֲמַר רַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינָא: נִקְטִינוּ, הִיטִבָּה וְמַת — בְּנוּ זוֹרְעָה, אֲלֵמָּא: לְדִידִיה קִנְסוּ רַבָּנוּ, לְבִרְיָה לֹא קִנְסוּ רַבָּנוּ. הִבָּא נָמִי: לְדִידִיה קִנְסוּ רַבָּנוּ, לְבִרְיָה לֹא קִנְסוּ רַבָּנוּ. ד"י^(b)־אֲמַר אֲבִי: נִקְטִינוּ: טִימָא טַהֲרוּתֵיו וְמַת — לֹא קִנְסוּ בְּנוּ אַחֲרִיו. מֵאִי טַעמָא — הִיזָק שְׁאִינוּ נִיפֵר לֹא שְׁמִיּה הִיזָק. לְדִידִיה קִנְסוּ רַבָּנוּ, לְבִרְיָה לֹא קִנְסוּ רַבָּנוּ. י"ט־מִתְנִי' אִין לוֹקַחְתִּין בְּתִים עֲבָדִים וּבְהֶמָּה אֲלֹא לְצוּרָה הַמוּעֵד, אוּ לְצוּרָה הַמוּכָר שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל. גַּמְי' בְּעָא מִינִיה רַבָּא מִרַב נַחֲמָן: שְׁכַר פְּעוּלָה שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל, מַהוּ? אֲמַר לִיה, תְּנִינָא: אוּ לְצוּרָה הַמוּכָר שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל. לְאַתְנִי מֵאִי? לֹא לְאַתְנִי שְׁכַר פְּעוּלָה! אֲמַר לִיה: לֹא, פְּרוּשֵׁי קֹא מִפְּרָשׁ. י"א^(a)־אִיתִיבִיה אֲבִי: אִין כּוֹתְבִין שְׁטִירִי חוּב בַּמוּעֵד, וְאִם אִינוּ מֵאֲמִינוּ, אוּ שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל — הֲרִי זֶה יְכַתּוּב. שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל — לְאַתְנִי מֵאִי? לֹא לְאַתְנִי שְׁכַר פְּעוּלָה! שְׁמַע מִינֶה. יב"י^(b)־מוֹתִיב רַב שְׁשֵׁת: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, שְׁלֹשׁ אוֹמְנִיּוֹת עוֹשִׂין מְלֻאכְה בְּעֶרְבֵי פֶסַחִים עַד חֻצוֹת: הַחִיטִּין וְהַסַּפְרִין וְהַכּוּבָסִין. הַחִיטִּטִּין — שְׁכּוֹן הַדִּיּוֹט תוֹפֵר כְּדָרְכוּ בַּחוּלּוֹ שֶׁל מוּעֵד, הַסַּפְרִין וְהַכּוּבָסִין — שְׁכּוֹן הַבָּאִין מִמְּדִינַת הַיָּם וְהַיּוֹצֵא מִבֵּית הָאֶסְטוּרִין מוֹתֵרִין לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס בַּחוּלּוֹ שֶׁל מוּעֵד. וְאִי סִלְקָא דַּעְתָּה שְׁכַר פְּעוּלָה שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל שְׂרִי — כָּל מְלֻאכוֹת נָמִי לִישְׁתְּרוּ, דִּהֵא אִיכָּא שְׁכַר פְּעוּלָה שְׁאִין לוּ מַה יֵּאכַל! מִתְקִיף לֵה רַב כְּפֹא: אֲלֹא מַעְתָּה בְּנִין לִישְׁתְּרִי, שְׁכּוֹן כּוֹתֵל הַגּוֹהֶה לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים — סוּתֵר וּבוֹנָה כְּדָרְכוּ מִפְּנֵי הַסַּפְּכָה! מִתְקִיף לֵה רַבִּינָא: אֲלֹא מַעְתָּה לְבָלָר לִישְׁתְּרִי, שְׁכּוֹן כּוֹתְבִין קִידוּשֵׁי נָשִׁים גִּיטִין וְשׁוֹבְרִין! אֲלֹא אֲמַר רַב אֲשִׁי: מוּעֵד אַאֲרַבְּעָה עָשָׂר קֹא רַמִּית? מוּעֵד — מִשׁוֹם טִירְחָא הוּא, וּבִמְקוֹם פְּסִידָא שְׁרוּ רַבָּנוּ. אֲרַבְּעָה עָשָׂר — מִשׁוֹם צוּרָה יוֹם טוֹב הוּא. מִיַּדִּי דְּצוּרָה יוֹם טוֹב שְׁרוּ רַבָּנוּ, מִיַּדִּי דְּלֹא צוּרָה יוֹם טוֹב לֹא שְׁרוּ רַבָּנוּ. י"ט^(a)־מִתְנִי' אִין מִפְּנִין מִבֵּית לְבִית, אֲבָל מִפְּנֵה הוּא לְחֻצְרוּ. אִין מְבִיאִין כָּלִים מִבֵּית הָאוּמָן, אִם חוּשֵׁשׁ לָהֶם — מִפְּנֵן לְחֻצֵר אַחֲרֵת. י"ג־גַּמ' וְהָאֲמַרְתָּ רִישָׁא אִין מִפְּנִין כָּלָל? אֲמַר אֲבִי: סִיפֵא אֲתֵאֵן לְבִית שְׁבַחְצֵר. ⁽ⁿ⁾וְאִין מְבִיאִין כָּלִים מִבֵּית הָאוּמָן. אֲמַר רַב כְּפֹא: בְּדִיק לָן רַבָּא, תַּנּוּ: אִין מְבִיאִין כָּלִים מִבֵּית הָאוּמָן, וּרְמִינָהוּ: מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כָּלִים מִבֵּית הָאוּמָן, וְאִף עַל פִּי שְׁאִינָן לְצוּרָה הַמוּעֵד! י"ו־וְשִׁנִּינוּ לִיה: כָּאֵן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר, כָּאֵן בַּחוּלּוֹ שֶׁל מוּעֵד. אִיבְעִית אִימָּא: הָא וְהָא בַּחוּלּוֹ שֶׁל מוּעֵד. כָּאֵן בְּמֵאֲמִינוּ, כָּאֵן בְּשְׁאִינוּ מֵאֲמִינוּ.

וְהִתְנִינָא:

מְלֻאכְה שְׁבַחְרַקַע מִדְּרַעֵנוּ אֲבָל נָטְלוּ קוּצִים אִין זוֹ עֲבוֹדַת קִרְקַע וּבְגַטִּין (ד' מל: וָשֵׁם) פֶּרֶשׁ בַּקּוּנְטֵרַם דְּתַקְנָה מְלֻאכְה דְּרַעֵנוּ וצ"ל דְּאִירִי בְּקוּצִים תְּלוּשִׁים דְּמַחְפְּרִים כָּל דִּהּוּ הֵנִי דְּאוֹרְיָתָא דְּאֲמַרְיִנוּ בַּשַּׁבָּת (ד' .. קג.) הַתּוֹלֵשׁ עֲלֵשִׁין וְהַמְזַכֵּר זְרָדִין אִם לִיפּוֹת אֵת הַקִּרְקַע כָּל שְׁהוּא וְאִע"פ שְׁאִין מְכּוּן לִיפּוֹת דְּקֹאמֵר הֵתֵם דְּפִטוּר גַּבִּי שָׁבַת כְּגוֹן בְּאַרְעָא דְּחִבְרָה אֲבָל גַּבִּי שְׁבִיעִית לֹא בְּעִינוּ מְלֻאכְת מַחְשָׁבַת: נְטוּבָה. פִּי' בַּקּוּנְטֵרַם זָבַל בַּהֲמוֹת וּבְפִי' ר"ח חוֹרֵשׁ כֶּה חֲרִישָׁה וְתִירָא וּבִירוּשָׁלַמִי מִפְּרָשׁ כֵּן וּמ"מ אִין נִרְאֵה שְׁתַּהֲל מִן הַתּוֹרָה וְקָשָׁה הִיכִי מוֹנַח מִנֶּה בְּכּוֹרוֹת (ד' לד): בְּעִיָא דְּצָרַם אֶזֶן בְּכּוֹר דִּהּוּ דְּאוֹרְיָתָא וְמוּכָר עֲבָדוּ .. נָמִי בְּפ' הַשּׁוֹלָח (גָּטִין מל:): הָא גַבִּי עֲבָד דכ"ע דְּפָקַע מִמְּנִית חֲמִיר טָפִי וְאוֹמֵר ר"ת דְּבִשְׁבִיעִית נַחֲמִיר כְּדֹאמֵר בְּקִדּוּשִׁין פ"ק (ד' כ.). כְּמַה קָשָׁה אֲבָהָה שֶׁל שְׁבִיעִית מִשׁוֹם הִבִּי יֵשׁ לְפָשֹׁט כָּל הֵנִי א"נ כְּאוּי לְהַחֲמִיר טָפִי מִבְּשׂוּם מְקוּם מִשְׁוֹם דִּהּוּ מוֹזְזִלִין כֶּה כְּדֹאמֵר (בִּסּוּף) הַנִּזְקִין (דף נד.) שְׁהִי חֲסוּדִין עַל הַשְׁבִּיעִית לְכָךְ מִיַּתִּי שְׁפִיר מִנֶּה: אִין לוֹקַחְתִּין בְּתִים עֲבָדִים כו' אֲלֹא לְצִרְךָ הַמוּעֵד. פִּי' הִר"ר יוֹסֵף הוּא הֵדִין בְּשֹׁאֵר דְּבָרִים צִרְיָ לְצִרְךָ הַמוּעֵד דִּהֵא אִסּוּר לְמַכֵּר פְּרוֹת אֲלֹא לְצִרְךָ הַמוּעֵד אֲלֹא רְבוּתָא קמ"ל דְּאִפִּי' הֵנִי דְּהִלּוּ בַּפִּרְהֻסִיא שְׂרִי לְצִרְךָ .. הַמוּעֵד וְצִרְיָ עִינוּ אִי צִרְיָ הֵנִי צִנְעָא כְּמֹו בַּהֲהִיא דְּפְרוֹת כְּסוּת וּבָלִים (לְקַמָּן ע"ב) וְהִיא דְּלָעִיל (מוּעֵד קָטָן דף יב:) מְכַנִּים פְּרוֹת מַצְרִיךְ בְּגַמ' צִנְעָא אִע"פ שְׁאִינוּ בַּמַּשְׁנֶה: אִין מִפְּנִין מִשְׁבִּית לְבִית. בִּירוּשָׁלַמִי מִתֵּיר מִשְׁבִּית אַחֵר לְבִיתוֹ שְׁעֶרַב לְאָדָם לְדוּר בְּשָׁלוֹ:

יג.

עִין מִשְׁפָּט בַּר מִצְוָה

א סמג לאוין רסז:

ב מו"י פא' מהל' שמיטה ויובל הל' יד:

ג מו"י פא' מהל' שמיטה ויובל הל' יג:

ד סמג עשין ע, טוש"ע חו"מ סי' שפה סעי' א:

ה מו"י פז' מהל' חובל ומזיק הל' א:

ו מו"י פז' מהל' חובל ומזיק הל' ב:

ז מו"י פז' מהל' חובל ומזיק הל' ג:

ח טוש"ע או"ח סי' תקלט סעי' יב:

ט מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כב:

י טוש"ע או"ח סי' תקמב סעי' ז:

יא מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' יב:

יג טוש"ע או"ח סי' תסח סעי' ה:

יד מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' יט:

יז טוש"ע או"ח סי' תקלה סעי' א:

טז מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' טז:

יז מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' טז:

יח טוש"ע או"ח סי' תסח סעי' י:

יט מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' כא:

שְׁבַחְצֵר וְהִבִּי חֲקֵנִי מִפְּנֵה הוּא מִשְׁבִּית שְׁבַחְצֵרוּ לְחֻצְרוּ: בְּדִיק לָן אִי יִדְעִינוּ לְתַרְנוּצִי: בִּי"ד מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כָּלִים: בְּחֵלוּ שֶׁל מוּעֵד אִין מְבִיאִין: בְּאֵן בְּמֵאֲמִינוּ לְאִמָּן אִין מְבִיאִין דְּשֵׁלֹא לְצִרְךָ הוּא: אִין מֵאֲמִינוּ מְבִיאִין:

יג:

עין משפט גד מצודה
 א טוש"ע או"ח סי' תקלד סעי' ג: ב מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' יד: ג טוש"ע או"ח סי' תקלג סעי' ה: ד מו"י פח' מהל' שביתת יום טוב הל' יד: ה מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כג: ו מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ט: ז טוש"ע או"ח סי' תקלג סעי' ה: ח מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' ט: ט מו"י פט"ז מהל' טומאת אוכלים הל' א: י טוש"ע או"ח סי' תקלט סעי' א: יא מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כג: יב טוש"ע או"ח סי' תקלט סעי' א: יג מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כג: יד טוש"ע או"ח סי' תקלט סעי' א: טו מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כג: טז טוש"ע או"ח סי' תקלא סעי' ד: יז מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' יז: יח מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' יח: יט סגמ לאוין עה, טוש"ע או"ח סי' תקלד סעי' א: כ מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' יח:

בְּשִׁבְלִי כְּבוֹד יוֹם טוֹב הֶאֱחָרוֹן. אֲבָל מִרְיָא דְחֲנוּת פְּתוּחָה לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּים פּוֹתַח אַחַת וְנוֹעַל אַחַת וְכַב הוּנָא מִתּוֹר בְּאוֹרְחָהּוּ בְּשׁוּקָא לֹא פִרְיוּ דְיַשׁ לְאוּקְמָה בִּי"ט וְלֹא בְּחוּל הַמוֹעֵד וּלְהִי פִרְיוּ מִסִּיפָא דְמִנְרֵי בְּחוּל הַמוֹעֵד דִּהָא עֵרֶב יִי"ט הֶאֱחָרוֹן חוּל הַמוֹעֵד: בְּתַבְלִין. פִּי' בְּקוּנָט' כְּרוֹב וְכִלְשִׁין וְהִקְשָׁה בְּתוּם' רַפִּי פִּרְן דְּכְרוֹב וְקַפְלוּט אִינְן חֲשׁוּבִין תַּבְלִין דִּהָא אִמְרִינְן (חֲלִין דָּף ו.) דְּתַבְלִין לְטַעֲמָא עֲבִידֵי וְאִפְלוּ בְּאֶלֶף לֹא בְּטוֹל וְלִפְת וְקַפְלוּט אִינּוּ צְרִיךְ לִשְׁעַר בִּי אִם בְּשָׂשִׁים בְּדֹאֲתָא פֶּקֶךְ גִּיד הִנָּשָׁה (חֲלִין דָּף ענ:) וְתַבְלִין דָּה גִּידוּבִין כִּדְרָקֵן כַּפ"ן דְּבִיצָה (דָּף יד.) א"כ אִינּוּ כְּרוֹב וּבְעִרְיוֹן פֶּרֶשׁ מִינֵי בְּשָׂמִים: מִתַּנִּי' וְאִלּוּ מְגַלְחִין בַּמוֹעֵד. מִשּׁוּם דְּתַנָּא בְּאִידָךְ פֶּקֶדוֹן דְּכָרִים שְׁעוּשִׁין לְצִרְךָ הַמוֹעֵד כְּמוֹ מוֹכְרֵי פְרוֹת דְּנִשְׁשִׁים בְּדִין קַתְּנֵי נָמִי וְאִלּוּ נִשְׁשִׁים שְׁלֹא בְּדִין לְצִרְךָ הַמוֹעֵד: וְהִיוּצֵא מִבֵּית הָאֶסְנוּרִים. שְׂאִינּוּ יוֹכּוּ לְגַלַּח קֹדֶם הַמוֹעֵד שְׂאִין מִנִּיחִין לוֹ לְגַלַּח וְאִפְלוּ מִנִּיחִין לוֹ אִינּוּ עֵרֶב לֹאֲסֵם לְגַלַּח בְּבֵית הָאֶסְנוּרִין: **[כ"ה בִּירוּשְׁלָמִי]**

מי שהפך פרק שני מועד קטן

א"יְהִתְנַנָּא: מְבִיאִין כָּלִים מִבֵּית הָאוּמָן, כְּגוֹן כַּד מִבֵּית הַכֶּדֶר, וְכוּם מִבֵּית הַזֹּגֵג. אֲבָל לֹא צִמְר מִבֵּית הַצִּבְע, וְלֹא כָּלִים מִבֵּית הָאוּמָן. וְאִם אִין לוֹ מַה יֵּאכַל — נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ וּמַנִּיחוֹ אֲצִלּוֹ. וְאִם אִינּוּ מֵאֲמִינוּ — מַנִּיחוֹ בְּבֵית הַסָּמוּךְ לוֹ. וְאִם חוֹשֵׁשׁ לָהֶם שְׂמָא יִגְנָבוּ — מַפְנֵן לְחִצְר אַחֲרָת, וְאִם אִינּוּ מֵאֲמִינוּ — מְבִיאֵן בַּצִּנָּעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. תְּרַצֵּת מְבִיאִין, מוֹלִיכִין כּוֹשְׂיָא, דְּקִתְּנִי: אִין מְבִיאִין, וְכָל שְׂפֹן שְׂאִין מוֹלִיכִין! אָלֹא: מִחוּרְתָא כִּדְשַׁנְיִין מַעֲיָקָרָא. י"מִתְנִי' מַחֲפִין אֶת הַקְּצִיעוֹת בְּקֹשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף מַעֲבִין. מוֹכְרֵי פִירוֹת, כְּסוֹת וְכָלִים — מוֹכְרִים בַּצִּנָּעָה לְצוּרָה הַמוֹעֵד. הַצִּיִּידִין וְהַדְּשׁוּשׁוֹת וְהַגְּרוּסוֹת — עוֹשִׂין בַּצִּנָּעָה לְצוּרָה הַמוֹעֵד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הֵם הִחֲמִירוּ עַל עֲצָמָן. גְּמִי' פְּלִיגִי בַּה רַבִּי חֲזִיא בַר אֲבָא וְרַבִּי אֲסִי, וְתַרְוִיְיהוּ מִשְׁמִיחַ דְּחִזְקִיָּה וְרַבִּי יוֹחָנָן. חַד אָמַר: "מְחַפִּין" אֶקְלוּשִׁי, "מַעֲבִין" אֶסְמוּכִי. וְחַד אָמַר: "מְחַפִּין" בִּין אֶקְלוּשִׁי בִּין אֶסְמוּכִי, "מַעֲבִין" — עוֹשֶׂה אוֹתוֹ כְּמִין פְּרִי. תַּנָּא גַּמִּי הֵכִי: "מַעֲבִין" עוֹשֶׂה אוֹתוֹ כְּמִין פְּרִי, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. מוֹכְרֵי פִירוֹת כְּסוֹת וְכָלִים מוֹכְרִין בַּצִּנָּעָה וְכוּ'. אִיבְעִיָא לְהוּ: הֵן הִחֲמִירוּ עַל עֲצָמָן — דִּלָּא הֵו עֲבָדִי כָּלָל, אוּ דִלְמָא דִּהּוּ עֲבָדִי בַּצִּנָּעָה? "תָּא שְׁמַע: מוֹכְרֵי פִירוֹת כְּסוֹת וְכָלִים — מוֹכְרִין בַּצִּנָּעָה לְצוּרָה הַמוֹעֵד, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: תִּגְרִי טְבֹרְיָא הֵן הִחֲמִירוּ עַל עֲצָמָן שְׁלֹא יְהוּ מוֹכְרִין כָּל עֵיקָר. צַדִּי חִיוֹת וְעוֹפּוֹת וְדָגִים — צַדִּין בַּצִּנָּעָה לְצוּרָה הַמוֹעֵד, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: צַדִּי עֹכוּ הֵן הִחֲמִירוּ עַל עֲצָמָן שְׁלֹא יְהוּ צַדִּין כָּל עֵיקָר. דְּשׁוּשִׁי חִילְקָא טְרָגִים וְטִיסְנִי — דּוֹשְׁשִׁין בַּצִּנָּעָה לְצוּרָה הַמוֹעֵד, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: דְּשׁוּשִׁי צִיפּוּרִי הֵן הִחֲמִירוּ עַל עֲצָמָן שְׁלֹא יְהוּ דּוֹשְׁשִׁין כָּל עֵיקָר. אָמַר אֲבִי' חִילְקָא — חֲדָא לְתַרְתֵּי, טְרָגִים — חֲדָא לְתַלַּת, טִיסְנִי — חֲדָא לְאַרְבַּעָה. כִּי אֲתָא רַב דִּימִי, אָמַר: כּוּנָתָא.^[טז] מִיתִיבִי: חִילְקָא טְרָגִים וְטִיסְנִי טְמֵאִין בְּכָל מְקוֹם. בְּשִׁלְמָא לְמֵאן דְּאָמַר חֲדָא לְתַרְתֵּי לְתַלַּת וּלְאַרְבַּעָה, מִשּׁוּם הֵכִי טְמֵאִין בְּכָל מְקוֹם — דְּאִתְכַּשּׁוּר, אָלֹא לְמֵאן דְּאָמַר כּוּנָתָא, אֲמַאי טְמֵאִין בְּכָל מְקוֹם, הָא לֹא אִיתְכַּשּׁוּר? כְּגוֹן דְּמִימְקֻלְפֵן, דְּאִי לָאו דִּשְׁרָא לָהוּ בְּמִיָּא לֹא הָוָה מִימְקֻלְפָא. וְאֲמַאי קָרִי לִיה "חִילְקָא" — דִּשְׁקַל חִלְקִיָּהוּ.^[כז] מִיתִיבִי: הַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן — אָסוּר אִף בְּפוֹל הַמִּצְרֵי יָבֵשׁ, וּמוֹתֵר בְּלַח, וּמוֹתֵר בְּאוּרִז בְּחִילְקָא וְטְרָגִים וְטִיסְנִי. בְּשִׁלְמָא לְמֵאן דְּאָמַר חֲדָא לְתַרְתֵּי חֲדָא לְתַלַּת וְחֲדָא לְאַרְבַּעָה — שְׁפִיר, דְּנִפְקוּ לָהוּ מִתּוֹרַת דָּגוּ, אָלֹא לְמֵאן דְּאָמַר כּוּנָתָא, דָּגָן מַעֲלִיָּא הוּא! קוֹשְׂיָא.^[כח] רַב הוּנָא שָׁרָא לָהוּ לְהִנָּהוּ כְּרוּפְיִיתָא לְמִיזַל לְזַבּוּנִי כִּי אוֹרְחִיָּיהוּ בְּשׁוּקָא. אִיתִיבִיָּה רַב כְּהֵנָּא: חֲנוּת פְּתוּחָה לְסֻטִּין — פּוֹתַח וְנוֹעַל כִּדְרָכּוּ, י"פְּתוּחָה לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּים — פּוֹתַח אַחַת וְנוֹעַל אַחַת, וְעֵרֶב יוֹם טוֹב הֶאֱחָרוֹן שָׁל חַג מוֹצִיא וּמַעֲטַר אֶת שׁוּקֵי הָעִיר בְּפִירוֹת בְּשִׁבְלִי כְּבוֹד יוֹם טוֹב הֶאֱחָרוֹן. מַפְנֵי כְּבוֹד יוֹם טוֹב הֶאֱחָרוֹן אִין, שְׁלֹא מַפְנֵי כְּבוֹד יוֹם טוֹב לֹא! י"וֹלָא כּוֹשְׂיָא: הָא בְּפִירֵי, הָא בְּתַבְלִין.

הַדְּרוּ עֲלֶה מִי שְׁהַפֵּה

מְגַלְחִין בַּמוֹעֵד: הֵבֵא מִמְּדִינַת הַיָּם

וְאֵלּוּ

וּמִבֵּית הַשְּׁבָכָה, וְהִיוּצֵא מִבֵּית הָאֶסְנוּרִין, וְהַמְּנוּדָה שְׁהַתִּירוּ לוֹ חֻכָּמִים, וְכֵן מִי שֶׁנִּשְׁאָל לְחֻכָּם וְהוֹתֵר, וְהַנְּזִיר וְהַמְּצוֹרֵעַ מִטּוּמְאָתוֹ לְטַהָרְתּוֹ. י"וֹאֵלוּ מְכַבְּסִין בַּמוֹעֵד: הֵבֵא מִמְּדִינַת הַיָּם וּמִבֵּית הַשְּׁבָכָה, וְהִיוּצֵא מִבֵּית הָאֶסְנוּרִין,

וּמְנוּדָה

אֲבָל צִמְר וְכָלִים אִין צִרְךָ הַמוֹעֵד: וְאִם אִין לוֹ לְאִמָּן מַה יֵּאכַל נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ: מַפְנֵן לְחִצְר אַחֲרָת וְאִם אִינּוּ מֵאֲמִינוּ בְּחִצְר אַחֲרָת: מְבִיאִין לְתוֹךְ בֵּיתוֹ אֲלֵמָא בְּשְׂאִינּוּ מֵאֲמִינוּ מְבִיאִין: מוֹלִיכִין קֹשְׂיָא דְקִתְּנֵי מִתַּנִּי' דְּפַעֲמִים מוֹלִיכִין וּמִתַּנִּי' דִּהֲבֹא קַתְּנֵי אִין מְבִיאִין כַּל שְׂפֹן דְּאִין מוֹלִיכִין וְלִיפֹא לְתַרן בְּאִין מֵאֲמִינוּ דְּמוֹלִיכִין מֵאִי מֵאֲמִינוּ שְׁנִי: כִּדְשַׁנְיִן מַעֲקָרָא כֹּאן בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר כֹּאן בְּחֵנו שֹׁל מוֹעֵד: מִתַּנִּי' מַחֲפִין מְכִסִּין: הַדְּשׁוּשׁוֹת שְׁדָשִׁין וְכוּתִּישִׁין חֻטִּין לְדִישָׁא: וְהַגְּרוּסוֹת שְׁטוּחִין פּוֹלִין לְגִידִין: כִּצְנִיעָה שְׂמָא יִאמְרוּ זֶה נִחַח שְׁלֹא לְצִרְךָ הַמוֹעֵד: גַּמ' אֶקְלוּשִׁי שְׁמַכְסֵהוּ בַּצִּנָּפִים מְרַחְקִין זֶה מִזֶּה דִּלָּא הֵו כְּסוּי גְּמוּר: אֶסְמוּכִי הַצִּנָּפִים כּוּמָן זֶה לְזֶה דִּהּוּ כְּסוּי גְּמוּר: כְּמִין כְּרִי מְכַנְסִין אוֹתוֹ בַּיַּחַד כְּדִי שְׂהִיָּה נוֹחִין לְכַסּוּת: הִחֲמִירוּ עַל עֲצָמָם דִּלָּא עֲבָדִי כָּלָל וּלְחוּמְרָא: אוּ דִלְמָא הִחֲמִירוּ עַל עֲצָמָן לַעֲשׂוֹת בַּצִּנָּעָה מִדְּעָקֵן וְאִם רִינוּן לַעֲשׂוֹת בַּפֶּרֶקֶיָּא עוֹשִׂין וּלְהֵלֵא: דְּשׁוּשִׁי דְּשִׁי תַבּוּחָה אִיבֹא דְאִמְרֵי דְּשׁוּשִׁי הַמַּשְׁבְּרִין תַּבּוּחָה חֲדָא לְשֹׁנִם וְשׁוּרִין בְּמִים כּוּי: בְּתַנָּא בְּסָמַת שְׁלוֹתֵתוֹן אוֹתוֹ הֵינּוּ חֻלְקָא: טְמֵאִים בְּכַל מְקוֹם מַחֲבִלִין טְמֵאָה בִּין בַּבְּפִרִים בִּין בַּכְּרָכִים דְּקוּמָא לֵן (בְּסָחִים דָּף מ.) כֹּלֵת שֹׁל בְּנֵי כְּרָכִים מַחֲבֵלַת טְמֵאָה שֶׁהִבְשִׁירָה בְּמִים וְבְנֵי כְּפִרִים אִין מַחֲפִידִין אֶסְלַת וְתִיָּה לְתַת בְּמִים וְסְלַת שְׂאֵן טַהוֹר שְׁלֹא הִבְשִׁר מַעֲלוֹם אֲבָל חֻלְקָא טְמֵאִין בְּכַל מְקוֹם אִפְלוּ בַּבְּפִרִים דְּאִי אֶפְשֵׁר לָהֶם כֵּלָּא לְתִיתָה מִשּׁוּם הֵכִי טְמֵאִין דִּהָא מַתְּכָשֵׁר דְּשָׂרֵי לָהוּ בְּמֵיָּא: לְעוֹלָם הֵו בְּתַנָּא וּמַקְלָפֵן דְּשָׂרֵי לָהוּ בְּמֵיָּא דְּשָׂרֵי קְלִיפָה: דְּשָׁקוּל חֻלְקִיָּהוּ כְּלוּמַר כְּשֶׁנוּטֵל הַקִּלְפָּה וְהֵו חֻלְק: כְּרוּפְיִיתָא מוֹכְרֵי בְּשָׂמִים: חֲנוּת פְּתוּחַ לְסֻטִּין פּוֹתַח וְנוֹעַל כִּדְרָכּוּ הוּאִיל וְאִינּוּ פְתוּחַ לְרַה"ר בְּשָׂאֵר חֲנוּיוֹת: פּוֹתַח דְּלַת אֶחָד וְנוֹעַל דְּלַת אֶחָד אֲבָל כִּדְרָכּוּ לֹא אִינּוּ מוֹכְר כִּדְרָכּוּ: הָא בְּפִירֵי שְׁיֵשׁ לְחִשּׁוּד שְׁקוּנָה לְצִרְךָ וְחוּת הַשְּׂנָה: בְּתַבְלִין מוֹכְר כִּדְרָכּוּ כְּגוֹן כְּרוֹב וְכִרְשִׁינִין הַכַּל יוֹדְעִין דְּלְצִרְךָ הַמוֹעֵד הֵן וְלִיפֹא חֲשָׂא שְׂאִין רִאוּן לְהַתְקִים הַלֶּכֶךְ אֲפִי' בַּפֶּרֶקֶיָּא מִתַּר: מִתַּנִּי' וְאִלּוּ מְגַלְחִין בַּמוֹעֵד הֵבֵא מִמְּדִינַת הַיָּם כּוּי בַּמוֹעֵד לְפִי שְׁהִיָּה אֲנוּם שְׁלֹא הִיָּה יוֹכּוּ לְגַלַּח קֹדֶם: וּמִי שֶׁנִּשְׁאָל לְחֻכָּם שְׁנִדֵּר שְׁלֹא לְגַלַּח וְשָׂאֵל לְחֻכָּם בַּמוֹעֵד: מִשְׁמַחֲתוּ לְטַהַרְתּוּ נְזִיר טְמֵא בְּשִׁעֲלָה מִשְׁמַחֲתוּ וְשׁוֹב אִינּוּ מִשְׁמַר נְזִיר וּמַגְלַח וְכֵן מַצְרַע שְׁעֲלָה מִשְׁמַחֲתוּ מַגְלַח כְּרַנָּל לְפִי שְׁלֹא הִיָּה לָהֶם פְּנֹאִי לְגַלַּח קֹדֶם הַרְנָל:

מסורת הש"ס
א משנה מכשירין
ב תוספתא נדרים; נדרים נה:
ג תוספתא מועד קטן
תורה אור השלם

ובי יתורמים על־זרע ונפל מנזלתם עליו קמא הוא לזם [ויקרא יא, לח] ונזל הנזיר פתח אהל מועד את־ראש נזרו ונזח את־שער ראש נזרו ונסן על־האש אשר־פחת נזח השלמים [במדבר ו, יח]

עין משפט בר מצוה
--

א טוש"ע או"ח סי' תקלד סעי' א:

ב מיי' פז' מהל' שבתת יום טוב הל' בא:

ג מיי' פז' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' יא:

ד מיי' פז' מהל' שבתת יום טוב הל' יט:

ה מיי' פא' מהל' ביאת מקדש הל' יב:

ו מיי' פז' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' יא:

ז מיי' פז' מהל' שבתת יום טוב הל' יט:

ח מיי' פא' מהל' ביאת מקדש הל' יב:

ט טוש"ע או"ח סי' תקלא סעי' ד:

י מיי' פז' מהל' שבתת יום טוב הל' יח:

גמ' הכי גרסינן ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין דתתנו אנשי משמר כו' ואמר ומנזה וכו' ושנשאל. פירשני' מקשה הני למה התירו והלא פשע שלא בלא לפני המועד לפני חכמים להחזיר לו ומשני שכלנו לו שלשים יום של נדוי במועד דלאן נדוי פחות משלשים יום וכן מי שנשאל לחדם מוכיז לה בשבא בחול המועד חי נמי לפני המועד לא מצאו בו פתח ונלווח הראש נמי אסור במועד דהא אמר בגמ' שלא יפנסו לרגל מנולין ואין לה נוול גדול מזה ושמה לא לא חאי טעמא בגמרא אלא אשאררא דכל גלוח של ראשו אסור משום מלאכה אפלו במקום אנם ושאר גלוח דבשי בגמרא מאי טעמא אסורין והינו גלוח של ופוי דהיה לה למשכי לצרר המועד אע"פ שהיא מלאכה דכל גלוח כל הראש אסור משום מלאכה והני בגון נזיר ומצורע הוא דשרי משום מצה ולפי זה אסור לגלח ראשו במועד ועוד יש לפרש שנקראה שממר לגלח ראשו במועד וא"ת מאי קא משמע לן נזיר ומצורע יש לומר דס"ד דאסור שלא ישהו חדבנותיהו קא משמע לן דשרי ואי מורי הבא בשלא היה להן פגאוי דוקא והוא בדבשי למימר בגמרא יש לומר דהכי האמר דנזיר ומצורע העולין מטמאה לטהרה דוקא דעולין עתה דכל עולין מטמאה לטהרה מקדש רגל אסורין: ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין. אע"פ שהיא מלאכה היה לנו להחזירה לצרר המועד א"נ [אף] שיש מלאכות אסורות במועד שאין בהן טרח בגון פרקמטיא מפל מקום זה שהוא ליפוי ראוי להחזיר לכבוד מועד ויש מפרשים דקאי על גלוח הראש דאסרינן משום טיורחא מפל מקום מקשה דהיה לו להחזיר לצרר המועד ואין זה נוטה לפי מה שפרש' המשנה דגלוח כל הראש מלאכה גמורה ואסור: שאין לו אלא חלוק אחד מתר לבבכו במועד. ואם תאמר היאך יבדקנו במועד אם בן ישאר במועד בלא חלוק בפעם כבוס כמו בן היה יכול לבכס קדם המועד ויהיה בלא חלוק בפעם כבוס וכי תימא בשבבכו קדם מועד ומשום הכי מתר לבבכו במועד א"כ מתני נמי אם יתלבכלו למה נאסר לו והלא לא פשע י"ל דדי לו בשמי חלוקין אחד לוי"ט ראשון ואחד לוי"ט אחרון פירושלמי אמרו בגדי קטנים מתר לבבכו במועד דגברים שהם קטנים ומתלבבין במי שאין לו אלא חלוק אחד: אמן שאבדה לו אבדה ערב הרגל. פרש בקונטרס דבאמן מבשי' ליה דכל בני העיר אע"פ שאין להם אמן אחר לא מפשיא ליה דפשיטא דאסורים יש להסתפק אם חלה ונתפרא אם מתר לגלח אם מוכחא מלתא פי הני: מתני' דלא כר"י. תמה לוקמא אפינו כר"י ולמחזונת אפי' רבי יהודה מזה ושמה פיון דמתני ר"י אומר הבא וכו' משמע שצא לחלק על המשנה: אלא להרחיח והא אמתת נראין דבכי ר"י פהא. נראה דל"ג ועוד מפלג דפליגי רבנן אפינו למחזונת ובהדיא פ"ק דשחיטת חלין (דף יב.) נראין דבכי רבי יהודה שמתאה באשפה ל"ג ועוד:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

ומנודה שהתירו לו חכמים, וכן מי שנשאל לחכם והותר. ^{אב}מטפחות הידים ומטפחות הספרים ומטפחות הספג, הזבין והזבות והנדות והיולדות, וכל העולין מטומאה לטהרה — הרי אלו מותרין. **ושאר כל אדם אסורין. גמ' ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין?** ^{גה}^{הא}**בדתנו: אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין לספר ולכבס, ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת.** **"ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי אלעזר: מאי טעמא — כדי שלא יפנסו למשמרתן כשהן מנוולין, הכא נמי: כדי שלא יפנסו לרגל כשהן מנוולין. בעי רבי זירא: אבדה לו אבידה ערב הרגל, פיון דאנים — מותר, או דלמא פיון דלא מוכחא מילתא — לא?** ^{אז}**אמר אבבי, יאמרו: כל הסריקין אסורין, סריקי פייתוס מותרין?!** ^{אז}**ולטעמיה, הא דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: כל מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד, התם נמי, יאמרו: כל הסריקין אסורין, סריקי פייתוס מותרין! הא אתמר עלה, אמר מר בר רב אשי: איזורו מוכיח עליו. רב אשי מתני, בעי רבי זירא: אומן שאבדה לו אבידה ערב הרגל, מהו? פיון דאומן הוא — מוכחא מילתא, או דלמא פיון דלא מוכחא מילתא פי הנה — לא? תיקו. ממדינת הים. מתניתין דלא פרבי יהודה, דתנאי, רבי יהודה אומר: הפא ממדינת הים — לא יגלח, מפני שיעצא שלא ברשות. "אמר רבא: לשוט — דברי הפל אסור, למחזונת — דברי הפל מותר, לא נחלקו אלא להרויחא. מר מדמי ליה פלשוט, ומר מדמי ליה פלמחזונת. מיתבי, אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה פשיעא שלא ברשות, ודברי חכמים פשיעא ברשות. מאי שלא ברשות? איילימא לשוט — והאמרת דברי הפל אסור! ואלא למחזונת — והאמרת דברי הפל מותר! אלא פשיטא, אילימא. אימא סיפא: נראין דברי חכמים פשיעא ברשות, מאי ברשות? איילימא למחזונת — הא אמרת דברי הפל מותר! ואלא להרויחא — והא אמרת נראין דברי רבי יהודה בהא! הכי קאמר: נראין דברי רבי יהודה לרבנן פשיעא שלא ברשות, ומאי ניהו — לשוט, שאפילו חכמים לא נחלקו עליו אלא להרויחא, אבל לשוט — מודו ליה. ונראין דברי רבנן לרבי יהודה פשיעא ברשות, ומאי ניהו — למחזונת, שאפילו רבי יהודה לא נחלק עליהם אלא להרויחא, אבל למחזונת — מודה להו. אמר שמואל: קטן הנולד במועד — מותר לגלח במועד, שאין לה בית האסורין גדול מזה. במועד — אין, מעיקרא — לא. מתיב רב פנחס: כל אלו שאמרו מותר לגלח במועד — מותר לגלח בימי אכלו. הא אסור לגלח במועד — אסור לגלח בימי אכלו.**

רבה פר בר חנה כו' עד פשהן מנוליס ומאן דמתבשל ולא גלח מקמי רגל ומטי זמן עליהו לגלח דרגל דחמירו רבנן האילי ולא חזרי נפשניהו לספר מקמי רגל דלא להוי דרגל מנולין אם היו מנלחין במועד לא היו מנלחים לפני המועד ונקנסין לרגל פשהן מנולין: אבדה לו אבדה שלא היה לו פגאי לגלח קדם הרגל: דלא מוכחא מלתא דלא ידעי פלי ענמא דאנום היה אלא יאמרו הוא קבון להשאית עד המועד: יאמרו כל הסריקין אסורין וכו' פלומר דביתום היה וכול למרח חלוקיו פלי שהית לפי שהיה לו פגום ואעפ"כ אסרו משום דאמרי כל הסריקים כו' הבא נמי בון דלא מנללא לבלי ענמא אנסה יאמרו פלי ענמא אסורין לגלח וזה מתר: מי שאין לו אלא חלוק אחד נמי לא מוכחא מלתא לבלי ענמא: אדורו מוכיח עליו דמי שאין לו אלא חלוק אחד פושטו ומתעטוף במקטרינו וחוגרו באזורי ועומד ומכבס החלוק ומודיע לכל שאין לו אלא חלוק אחד: אמן בגון ספר שהכל באים אליו ערב הרגל ורואים שאבדה לו אבדה ואנום הוא ואינו יכול לספר עצמו: פי הנה דמתנימין דתתני מנלחין דמידע לכל: מפני שצא שלא ברשות פלומר האילי ולא יצא ברשות אחרים אלא ברצון עצמו לאו אנום הוא: לשוט אם יצא שלא לצרר ולא יצא אלא כדי לשוט בעולם ונראיתו וחרר במועד: דברי הפל אסור לגלח במועד: למחזונת שצא לחזר אחר מחזונת שאין לו מחזונת וחרר במועד אסריקין דבכי הפל מתר לגלח במועד לפי שצא באנים: להרויחא שיש לו נכסים הרבה ויוצא כדי להרויח יותר: נראין לי דבכי רבי יהודה דאסר בגלוח לבא ממדינת הים פשיעא שלא ברשות: ודברי חכמים המותרין פשיעא ברשות: אלימא לשוט דקאמר רבי נראין דבכי ר"י יוצא לשוט דהינו שלא ברשות הא אמתת וכו' ומאי נראין דבכי רבי יהודה הלא שניהם מודים בה אלא פשיטא להרחיח ואשמעין דנראין לו דבכי ר' יהודה שאוסר בגלוח: והא נראין דבכי רבי יהודה בהא וקארי דרבי ארדכי דברישא נראה לו דבכי ר"י דאסר בהרחיח וביסיפא נראה לו דבכי חכמים דמתירין הרחח אלא נדאי איבא למשמע מהבא דלאו הכי הוא דקאמתת דבלשוט ובמחזונת פליגי: ה"ק לאו הפך דיהא אשמעינן ולא ריאה לני קאמר אלא פלגמניהו קמ"ל במאי פליגי נראין דבכי ר"י האוסר לחכמים וכו': קטן הנולד במועד ונו שערות גדולים מתר לגלח במועד שער ראשו המציעו: שאין לה בית האסורין גדול מזה ממשי אמן שהיה שם ואנום הוא: מעהקרא לא דאם נולד קדם הרגל אינו מנלח דרגל האילי והיה יכול לגלח קדם הרגל:

מסורת הש"ס

א תענית יז, תענית טו; משנה תענית

ב חולין קז:

ג לקמן יח, תענית כט:

יד:

עין משפט גזר מצורה
א טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' כז: ב מו"י פח' מהל' אבל הל' ד: ג טוש"ע או"ח סי' תקלא סעי' ו: ד מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' יט: ה טוש"ע או"ח סי' תקמח סעי' א: ו מו"י פי' מהל' אבל הל' ג: ז מו"י פי' מהל' אבל הל' ח: ח טוש"ע או"ח סי' תקמה סעי' י: ט מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב הל' יב: י סמג לאוין רצ: יא מו"י פ"ג מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ד: יב מו"י פ"ג מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ה: יג סמג עשין רלה: יד מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו: טז מו"י פב' מהל' ביאת מקדש הל' ו: טז מו"י פב' מהל' ביאת מקדש הל' ח: יז סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' שצ סעי' א: יח מו"י פה' מהל' אבל הל' א: יט מו"י פה' מהל' אבל הל' ב:

עֲשֵׂה דִּיחִיד. מִשְׁמַע דְּאִבְלוּת אִיבָא עֲשֵׂה וְהֵאִי דְּקֹאֲמֵר לְעִיל (מוֹעֵד קָטָן דף יא:):
לֹא מִפְּשִׁיא וְיָמִי אָבְלוּ דְרַבְּנָן הֵינּוּ עֲשִׂית מְלָאכָה דְנִפְקָא לָן (לְקַמֵּן מוֹעֵד קָטָן טו:): בְּאִסְמִיקָמָא מוֹהֲפִכִּי חֲגִיכֶס לְאִבְל אָבְל גּוּף הֶאֱבָלוּת דְּאוֹרִיתָא מִיְהוּ גִרָאָה לִי דְשִׁמְחַת כְּרָגְל גַּמִּי דְרַבְּנָן וְשִׁמְחַת הֵינּוּ בְּשִׁלְמִי שְׂמַחָה בְּדֹאִיתָא בְּחֻגִּינָה (ח:): מַהוּ שְׂיִנְהֵג נְדוּיוּ בְּרָגְל. וְהִקְשָׁה רַבָּב הָא לִיבָא אָלָא עֲשֵׂה וְאִין עֲשֵׂה חוּסָה עֲשֵׂה וְאִפְּלוּ עֲשֵׂה לִיבָא אָלָא עֲזָרָא גִזֵּר בְּדִלְחָמֵן (מוֹעֵד קָטָן דף טז.) וְהָא לֹאֵו קוּשְׁיָא הִיא דְּהָא נְדוּי דְּחִי לֹאֵו דְמַכְּלָל חֲבֵרוּ דְּאִיבָא לֹאֵו וְשִׁמָּא מִפּוּטָה וְלִפְּיִן וְעוֹד בִּינּוּן עֲשֻׁבֵּר עַל דְּבִרֵי הַזֵּינוּ דְּחִי וְשׁ אֲפֹן עֲשֵׂה דְרַבִּים: וְאִי לֹא צִית דִּינָא מְשַׁמְתִּינוּ לֹה. תַּמָּה לִימָא דְּאִי לֹא צִית דִּינָא נְחִתִּינוּ לְנִבְסָה מִיְהוּ פְּרִיךְ שְׁפִיר: מִמַּנְעִי מִשְׁמַחַת י"ט. הִקְשָׁה בְּתוּס' הֲר"א הִכִּי קָשָׁה לִיָּה דְּהָא מִמַּנְעִי מִשְׁמַחַת י"ט מִחִכִּילָה וְשִׁתְּיָה וְגוּף הַהֲרִיגָה דְּהוּא מְלָאכָה לֹא תִישִׁינוּ וְגִרָאָה לִי מִדְּאִסֵּר רַחֲמָנָא הַבְּשִׁרַת פֶּת כְּהֵן בְּשַׁבַּת מַכְּלָל דְּבַמוֹעֵד שְׂרִי אִי גַמִּי בִינּוּן שְׁהִיא מַצִּיה לְנֶכֶךְ י"ט קִרְיָא בַּהּ: נִמְצָאָת אִתָּה מַעֲנָה אִת דִּינוּ. קִשְׁיָא לָן דְּבַב' אֲחֵד דִּינוּ מִמוּנוּת (סְנִהֲדִין דף לה.) בְּשַׁמְתִּינוּ לְפִסְכֵּךְ אִין דִּינוּ (. בְּשַׁבַּת) מוּכַח דְּעָנּוּי הִזִּין לֹא שְׁנָךְ עַד שְׁלִיטִינוּהוּ אַחֵר שְׁנִגְמֵר הִזִּין וְכִי תוּמָא דְלַעֲיוּנִי דְּהָבָא הֵינּוּ גִמֵּר דִּין וְלֹא וְהִקְנוּיָה עָדִין עַד אַחֵר כְּרָגְל א"כ אִמְרִי פְּרִיךְ לִימָא לְעִיוּנִי בְּעָלְמָא כְּלֹא גִמֵּר דִּין וְלֹא יַעֲשִׂינֵהוּ גִמֵּר דִּין עַד אַחֵר הַמוֹעֵד וי"ל דְּמַשְׁתַּכְּחִי אָף עַל גַּב דְּאִבָּא סוּפְרִי זִינוּן הַכּוּתֻבִּים דְּבִרִי כָל אֲחֵד מ"מ הַסְּבָרָא אֲשֶׁר בְּגַב מַשְׁתַּכַּח וּמַהֲאִי טַעֲמָא אִמְרִינוּ (סָס) דְּאִין דִּינוּ בְּעַרְב שַׁבַּת דְּלִבָּא דְּאִינְשִׁי אִינְשִׁי: אִמֵּר אֲבִי ת"ש מְנַגֵּה שְׁהִתִּירוּ כו'. אֲבִי לְטַעֲמָה דְּדְּחִי וְדִלְמָא לְעִיוּנִי וְאִין חוּשֵׁב רָחִיָּה לְהִבְחָה דְלַעֲוִל וְאִע"ג דְּדְּחִי דְּאִי לֹא תִימָא דְּקֹאֲמ' לֹא חָשׁ בְּאוֹתוֹ דְּחוּי וְאֲשִׁי' גִרָאָה דְּחוּי ה"נ מַסְתַּבְּרָא מ"מ נוּכַל לוֹמֵר לְעִיוּנִי בְּלֹאֵו הִכִּי גַמִּי מַסְתַּבְּרָא: וְהָא כ"ג דְּכָל הַשָּׁנָה בָּנָה כְּרָגְל כו'. מִשְׁמַע דְּאִס אִין מְנַגֵּה נוּהַג נְדוּי כְּרָגְל הוּא הִזִּין כ"ג אִינוּ נוּהַג נְדוּי כְּלָל וְקָשָׁה דְּהָא כ"ג זָן וְזִינוּ אֹתוֹ וְאִי לֹא צִית דִּינָא (לֹא) מְשַׁמְתִּינוּ לִיָּה וְלִמְרִי דְּפִרְשִׁית לְעִיל דְנוּכַל לוֹמֵר לְמִיחַת לְנִבְסָה נִיחָא:

דְּאוֹרִיתָא מְקָלָא קֹאֲמֵר וְדְּחִי עֲשֵׂה דְרַבְּנָן

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

וְאִי אִמְרַת קָטָן אִית בִּיה פְּלוּגְתָא — נִמְצָאָת אֲבִילוּת נוּהֶגֶת בְּקָטָן. ^אוְהִתְנַיָּא: מְקַרְעִין לְקָטָן. מִפְּנֵי עֲגָמַת נִפְשׁ! אִמֵּר רַב אָשִׁי: מִי קִתְּנִי הָא אֲסוּרִין! דְּלִמָּא יִשׁ מִהֵן אָסוּר וְיִשׁ מִהֵן מוּתֵר. ^באִמְיָמֵר, וְאִי תִימָא רַב שִׁישְׁא בְּרִיה דְּרַב אִידִי, מִתְּנִי הִכִּי. אִמֵּר שְׁמוּאֵל: קָטָן מוּתֵר לְגִלְחוּ בַּמוֹעֵד, לֹא שָׁנָא נּוֹלֵד בַּמוֹעֵד וְלֹא שָׁנָא נּוֹלֵד מַעֲיַקְרָא. אִמֵּר רַב פִּנְחָס, אֲף אֲנִן גַּמִּי תְּנִינָא: כָּל אֵלוּ שְׁאֲמָרוּ מוּתֵר לְגִלַּח בַּמוֹעֵד — מוּתֵר לְגִלַּח בִּימֵי אָבְלוּ. הָא אֲסוּרִין לְגִלַּח בַּמוֹעֵד — אֲסוּרִין לְגִלַּח בִּימֵי אָבְלוּ. אִי אִמְרַת קָטָן אָסוּר, נִמְצָאָת אֲבִילוּת נוּהֶגֶת בְּקָטָן. וְתַנַּיָּא: מְקַרְעִין לְקָטָן מִפְּנֵי עֲגָמַת נִפְשׁ. אִמֵּר רַב אָשִׁי: מִי קִתְּנִי הָא אֲסוּרִין? דְּלִמָּא יִשׁ מִהֵן אָסוּר וְיִשׁ מִהֵן מוּתֵר. ^האָבְל אִינוּ נוּהַג אֲבִילוּתוֹ בְּרָגְל, שְׁנַאֲמֵר: "וְשִׁמְחַת בְּחֻגָּה". אִי אֲבִילוּת דְּמַעֲיַקְרָא הוּא — אֲתִי עֲשֵׂה דְרַבִּים וְדְּחִי עֲשֵׂה דִּיחִיד. וְאִי אֲבִילוּת דְּהַשְׁתָּא הוּא — לֹא אֲתִי עֲשֵׂה דִּיחִיד וְדְּחִי עֲשֵׂה דְרַבִּים. ^ומְנוּדָּה, מַהוּ שְׂיִנְהוּג גִּידוּיוֹ בְּרָגְל? אִמֵּר רַב יוֹסֵף, תָּא שְׁמַע: דְּנִין דִּינִי נִפְשׁוֹת וְדִינִי מַפּוֹת וְדִינִי מְמוּנוֹת, וְאִי לֹא צִיית דִּינָא — מְשַׁמְתִּינוּ לִיָּה. וְאִי סְלָקָא דַּעְתָּהּ אִינוּ נוּהַג גִּידוּיוֹ בְּרָגְל, מְשׁוּמַת וְאֲתִי מַעֲיַקְרָא, אֲתִי רָגְל דְּחִי לִיָּה — הַשְׁתָּא מְשַׁמְתִּינוּ לִיָּה אֲנִן!? אִמֵּר לִיָּה אֲבִי: וְדִלְמָא לְעִיוּנִי בְּדִינִיָּה? דָּאִי לֹא תִימָא הִכִּי, דִּינִי נִפְשׁוֹת דְּקִתְּנִי, הִכָּא גַמִּי דְּקִטְלִין לִיָּה! ^זוְהָא קָא מִימַנְעִי מְשַׁמְחַת יוֹם טוֹב — דְּתַנַּיָּא, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִפִּין לְסִנְהֶדְרִין (שְׂרָאוּ בְּאֲחָד) שְׁהָרְגוּ אֶת הַנֶּפֶשׁ שְׁאִין טוֹעֲמִין כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, תִּלְמוּד לוֹמֵר: "לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם". אָלָא: לְעִיוּנִי בְּדִינִיָּה, הִכָּא גַמִּי לְעִיוּנִי בְּדִינִיָּה. אִמֵּר לִיָּה: אִם כֵּן, נִמְצָאָת מְעַנָּה אֶת דִּינוּ! "אֲתוּ מַצַּבְרָא וּמַעֲיִינִי בְּדִינִיָּה, וְעִיִּילִי, וְאָכְלִי וְשִׁתוּ פּוּלִי יוֹמָא, וְהִדֵּר אֶתוּ בְּשָׁקִיעַת הַחֲמָה וְגִמְרִי לְדִינִיָּה וְקִטְלוּ לִיָּה. אִמֵּר אֲבִי, תָּא שְׁמַע: וּמְנוּדָּה שְׁהִתִּירוּ לוֹ חֲכָמִים! אִמֵּר רַבָּא: מִי קִתְּנִי שְׁהִתִּירוּהוּ חֲכָמִים? שְׁהִתִּירוּ לוֹ חֲכָמִים קִתְּנִי, דְּאֹזל וּפְיִיסִיָּה לְבַעַל דִּינִיָּה, וְאֲתָא קָמִי דְרַבְּנָן וּשְׂרוּ לִיָּה. מַצּוֹרַע, מַהוּ שְׂיִנְהִיג צִרְעָתוֹ בְּרָגְל? אִמֵּר אֲבִי, תָּא שְׁמַע: וְהַפְּזִיר וְהַמְּצוֹרַע מְטוּמְאָתוֹ לְטְהָרָתוֹ. הָא בִּימֵי טוּמְאָתוֹ — גָּהִיג. לֹא מִיבַעְיָא קֹאֲמֵר. לֹא מִיבַעְיָא בִּימֵי טוּמְאָתוֹ דְּלֹא גָהִיג, אָבְל לְטְהָרָתוֹ גִּיגְזוֹר שְׁמָא יִשְׁהָה קִרְבָּנוּתִיו, קַמְשְׁמַע לָן! ^חאִמֵּר רַבָּא, תָּא שְׁמַע: "וְהַצְרוּעַ" — לְרִבּוֹת כְּהֵן גָּדוֹל. וְהָא כְּהֵן גָּדוֹל, דְּכָל הַשָּׁנָה כְּרָגְל לְכוּלִי עֲלִמָּא דְמִי, דְתַנּוּ: כְּהֵן גָּדוֹל מְקָרִיב אוֹנִן וְאִינוּ אוֹכֵל. שְׁמַע מֵינָה נוּהַג צִרְעָתוֹ בְּרָגְל. שְׁמַע מֵינָה. ^טאָבְל אָסוּר בְּתַסְפּוּרַת. מְדַקְאֲמֵר לְהוּ רַחֲמָנָא לְכִנִּי אַהֲרֹן: "רֹאשִׁיכֶם אַל תַּפְרְעוּ", מְכַלֵּל דְּכוּלִי עֲלִמָּא אָסוּר.

מְנוּדִין

דְנוּלֵד קִדָּם הִרְגֵל אִינוּ מְנַלֵח כְּרָגְל וְאִית לָן לְמִימֵר הוֹאִיל וְאָסוּר לְגַלַּח כְּרָגְל אָסוּר לְגַלַּח גַּמִּי בִימֵי אָבְלוּ א"כ גִּנְצָאָת אִתָּה אוֹמֵר אֲבָלוּת אָפְלוּ בְּקָטָן: מְקַרְעִין לְקָטָן אִת בְּנִגְדִיו: מַפְנִי עֲגָמַת נִפְשׁ שְׂיִבְכוּ הֲרוּאִין וְיִרְכוּ בְּכַבּוֹד הַמֵּת וְלֹא מַפְנִי שְׁהוּא אָבְל: מִי קִתְּנִי הָא אָסוּרִין דְּמַשְׁמַע הָאָסוּרִין לְגַלַּח בַּמוֹעֵד אָסוּרִין לְגַלַּח בְּאָבְל: יֵשׁ מִהֵן אָסוּרִין בְּשֶׁאֵר כָּל אִדָּם שְׁאָסוּרִין לְגַלַּח בַּמוֹעֵד אָסוּרִין לְגַלַּח בִּימֵי אָבְלוּ: יֵשׁ מִהֵן מַתְּרִין כִּגוּן חָטָן זֶה שְׁנוּלֵד קִדָּם הִרְגֵל שְׁאָסוּר לְגַלַּח כְּרָגְל מִתֵּר לְגַלַּח בִּימֵי אָבְלוּ: אֲתִי עֲשֵׂה דְרַבִּים וְשִׁמְחַת: וְדְּחִי עֲשֵׂה דִיחִיד אָבְל דְּכַתִּיב (וִירְמְיָהוּ ו'כ"ו) אָבְל יוֹחִיד עֲשִׂי לָהּ: דְּהַשְׁתָּא שְׁאָרְעוּ בַּמוֹעֵד: דִּינוּ דִּינוּ נִפְשׁוֹת בַּמוֹעֵד אָבְל לֹא בְּיוֹם טוֹב שְׁאָסוּר מְשׁוּם שְׁבוֹת וְקִדּוּשִׁין מִנְּה מְדַדְּנִין בַּמוֹעֵד מַכְּלָל דְּאִי לֹא צִית גַּמִּי מְשַׁמְתִּינוּ לִיָּה בַּמוֹעֵד: אֲתִי כְרָגְל וְדְּחִי לִיָּה שְׁאִינוּ נוּהַג נְדוּי כְּרָגְל: דְּלִמָּא לְעִיוּנִי הָא דְּתַנִּי דְּדִינוּ לֹא אִמְרִי' לְיִמָּא אִישׁ פְּלוּנִי חֲזִיב אִישׁ פְּלוּנִי זְבֹאִי וְאִיבָא לְמִדְּחַ מִנְּה דְּאִי לֹא צִית מְשַׁמְתִּינוּ לִיָּה אָלָא מַעֲנִי כְּדִין וְלֹא אִמְרִי לִיָּה כִּלּוּס: מַעֲנָה אִת דִּינוּ דְּכִי לֹא אִמְרוּ לִיָּה דִּינוּ לְאִלְתֵּר דְּעִינוּ בַּהּ הֵוָּה לִיָּה עָנּוּי הִזִּין: אָלָא לְעוֹלָם דִּינוּ דִּינוּ וְגוּמְרִין מַמַּשׁ בַּמוֹעֵד וְאִיבָא לְמִדְּחַ מִנְּה אִי לֹא צִית מְשַׁמְתִּינוּ לִיָּה וְאִיבָא לְמַשְׁמַע מִנְּה דְנוּהַג גַּמִּי כְּרָגְל וְדִמְרָקָת א"כ מִמַּנְעַ מִשְׁמַחַת י"ט הִכָּא בְּמִאִי עֲשִׁקִינוּ דְּאִתּוּ מַצַּבְרָא כו': ת"ש מְנַגֵּה שְׁהִתִּירוּ לוֹ חֲכָמִים קָא כְּלָקָא דַּעְתָּהּ הִתִּירוּ לְכָל מְנַגֵּה נְדוּי כְּרָגְל דְּאִין נְדוּי נוּהַג כְּרָגְל: דְּאֹזל וּפִיסָה לְבַעַל דִּינָה כְּרָגְל וְהִתִּירוּ לוֹ חֲכָמִים כ"ד שְׁבֹאוֹתוֹ דּוּר: שְׂנִיָּהִג צִרְעָתוֹ שְׁלֹא וְבֹא אֵל תוֹךְ הַמַּחֲנֶה וְלֹא יִגְלַח: הָא בִּימֵי טוּמְאָתוֹ נוּהַג צִרְעָתוֹ כְּרָגְל: גִּזְזוֹר שְׁלֹא יִהְיֶה מְנַלֵח בַּמוֹעֵד כְּכִינוּ דְּגַלַּח צִרְיוּ לְהִבִּיא חֲרָבָן וְשִׁמָּא מַשְׁהָה קִרְבָּנוּתוֹ עַד לְיוֹם טוֹב הַאֲחֵרוֹן וּמַקְרִיבֵן וְאָסוּר לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת וְחִיד בִּי"ט: לְרַבּוֹת כ"ג. שְׁנוּהַג כּוּ צִרְעַת: הָא כְּהֵן גָּדוֹל כָּל הַשָּׁנָה לְדִינָה כְּרָגְל לְכָלִי עֲלִמָּא דְמִי דְתַנּוּ כ"ג מְקָרִיב אוֹנִן מְדַאֲמֵר לוֹ אַהֲרֹן לְמַשָּׁה וְאִלְבָּתִי חֲטוֹאת הַיּוֹם (וַיִּקְרָא י'י"ט) וְלֹא אִמֵּר לְמַשָּׁה וְהַקְרַבְתִּי מַכְּלָל דְּהַקְרַבָּה בְּאִיטִינוּת וְלִמְדֵנוּ דְכ"ג מְקָרִיב אוֹנִן אָבְל כָּלִי עֲלִמָּא בְּשֶׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה אוֹנִן אִינוּ מַשְׁלַח קִרְבָּנוּתוֹ כְּדֹאֲמִרִין לְקַמֵּן (מוֹעֵד קָטָן דף טו:): שְׁלָמִים בְּזִמָּן שְׁהוּא שְׁלָם וְלֹא בְּזִמָּן שְׁהוּא אוֹנִן וּבְכָרְגְל מַשְׁלַח וּכְהֵן גָּדוֹל אוֹנִן מְקָרִיב כָּל הַשָּׁנָה אִלְמָא כָּל הַשָּׁנָה לְדִינָה כְּרָגְל דְמִי וְקָתַנִי דְנוּהַג כּוּ צִרְעַת תַּפְשֵׁט דְּכָל מַצְרַע נוּהַג צִרְעָתוֹ כְּרָגְל: אֵל תַּפְרְעוּ גָדוֹל שְׁעֵר וְהִיא קִרְא גְּפִי מִימַת גָּדָב וְאִבְהִיאוּ כְּתִיב וּמַדְאָטְרִין קִרְא לְמַשְׁכִּי לְהוּ מַכְּלָל דְּאִסְחִרְיִי אָסוּרִין:

מסורת הש"ס
א ספרא קדושים פרק ו א; סנהדרין טג; מכות יב.
גליון הש"ס
גמ' נמצאת אבלות נוהגת בקטן. ק"ל הא אדרבה כיוון דבקטן לא שייך אבלות אין זה יוצא מן הכלל וכל שאסור במועד אסור בימי אבלו דימי אבלו היינו במי שהוא אבל משא"כ קטן דאינו אבל ובמועד אינו איסור על הקטן רק על המגלח אבל באבל דהמגלח אינו אבל ועל קטן ליכא איסור וצלע"ג: גמ' נמצאת אבלות נוהגת בקטן. ק"ל הא אדרבה כיוון דבקטן לא שייך אבלות אין זה יוצא מן הכלל וכל שאסור במועד אסור בימי אבלו דימי אבלו היינו במי שהוא אבל משא"כ קטן דאינו אבל ובמועד אינו איסור על הקטן רק על המגלח אבל באבל דהמגלח אינו אבל ועל קטן ליכא איסור וצלע"ג: שם לא מביעיא קאמר. עיין לקמן דף יח ע"ב תוס' ד"ה העולים: שם מכלל דכולי עלמא אסור. עיין לקמן דף כ"ג ע"ב תוס' ד"ה ואינו אוכל:
תורה אור השלם
[דברים טז] [דברים יד] [ויקרא יט, כו] [ויקרא יג, מה] [ויקרא י' ו]

מסורת הש"ס
א משנה עדוית; ברכות יט. ב תענית יד: ג ספרא תוריע פרשת נענים פרק יב ה-ו ד ברכות כב. ה תוספתא ברכות
גליון הש"ס
תוס' ד"ה ובוועלי נדות וכו' ובתוספ' פ' דביון דטומאת בועל נדה. עיין משנה למלך פ"ג ה"ג מהל' ביאת מקדש:
תורה אור השלם

[יהושע ז, כו]

[יחזקאל כד, יז]

[ויקרא יג, מה]

[ויקרא יד-א, טו, לג]

[דברים ד, ט]

[שמואל ב יד, ב]

[ויקרא י, ו]

מַצְרֵעִין אע"ג דכתוב וראשו יהיה פרוע הא דריש ליה לקמן להאי פרוע למלתא אחריתי:

מַצְרֵעִין ומַצְרֵעִין מה הן בתקפרת. ומראשו יהיה פרוע לא פשי לאוכוחי עליה דר"א

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מַצְרֵעִין ומַצְרֵעִין מה הן בתקפרת. ומראשו יהיה פרוע לא פשי לאוכוחי עליה דר"א

מַצְרֵעִין ומַצְרֵעִין מה הן בתקפרת? תא שְׁמַע: מְנוּדִין וּמַצְרֵעִין אֲסוּרִין לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס.^(ה) מְנוּדָה שְׁמַת, בֵּית דִּין סוֹקְלִין אֶת אֲרוֹנוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא שְׁיַעֲמִידוּ עָלָיו גֵּל אֲבָנִים פְּגָלוֹ שֶׁל עֵכוֹ, אֶלָּא בֵּית דִּין שׁוֹלְחִין וּמַנִּיחִין אֹכֹן גְּדוּלָה עַל אֲרוֹנוֹ, לְלַמֵּדָה שֶׁפֶל הַמַּתְנַדָּה וּמַת בְּנִידוּיוֹ — בֵּית דִּין סוֹקְלִין אֶת אֲרוֹנוֹ.^(ו) אֲבָל חֵיִב בַּעֲטִיפַת הָרֹאשׁ. מִדֶּקְאָמֵר לִיה רַחֲמָנָא לִיחְזַקְאֵל: "וְלֹא תַעֲטֶה עַל שָׁפָם", מִפְּלֵל דְּכוּלֵי עֲלָמָא מִיחְיֵיבִי.^(ז) מְנוּדָה מַהוּ בַּעֲטִיפַת הָרֹאשׁ? אָמֵר רַב יוֹסֵף, תֵּא שְׁמַע: וְהֵן מִתַּעֲטָפִין וְיוֹשְׁבִין בְּמִנּוּדִין וְכֹאֲבָלִים עַד שְׁיִרְחֻמוּ עֲלֵיהֶם מִן הַשְּׁמַיִם. אָמֵר לִיה אַבְיִי: דִּלְמָא מְנוּדָה לְשְׁמַיִם שְׂאֵנִי, דַּחֲמִיר. "מְצוּרַע מַהוּ בַּעֲטִיפַת הָרֹאשׁ? תֵּא שְׁמַע: "וְעַל שָׁפָם יַעֲטָה", מִפְּלֵל שְׁחֵיב בַּעֲטִיפַת הָרֹאשׁ. שְׁמַע מִינֵיהּ. "אֲבָל אֲסוּר לְהַנִּיחַ תְּפִילִין, מִדֶּקְאָמֵר לִיה רַחֲמָנָא לִיחְזַקְאֵל: "פֶּאֶרְהָ חֲבוּשׁ עָלֶיהָ", מִפְּלֵל דְּכוּלֵי עֲלָמָא אֲסוּר. ^(ח) מְנוּדָה מַהוּ בְּתַפִּילִין? תִּיקוּ. מְצוּרַע מַהוּ בְּתַפִּילִין? תֵּא שְׁמַע: "וְהַצְרוּעַ" — לְרַבּוֹת כְּהֵן גְּדוֹל. "בְּגָדָיו יִהְיוּ פְּרוּמִיִּם" — שְׂיָהוּ מְקוֹרְעִים, "וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פְּרוּעַ" — אִין פְּרִיעָה אֶלָּא גִידוּל שְׁעַר, דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: נֶאֱמַרְהָ הַוְיִיה בְּרֹאשׁ, וְנֶאֱמַרְהָ הַוְיִיה בַּפֶּגֶד. מָה הַוְיִיה הָאִמּוּרָה בַּפֶּגֶד — דְּבַר שְׁחוּץ מְגוּפוֹ. אַף הַוְיִיה בְּרֹאשׁ דְּבַר שְׁחוּץ מְגוּפוֹ. מֵאִי לָאו, אֲתַפִּילִין! אָמֵר רַב פֶּפֶא: לֹא, אֲכּוּמַתָּא וְסוּדְרָא. ^(ט) "אֲבָל אֲסוּר בַּשְּׂאִילַת שְׁלוֹם. דֶּקְאָמֵר לִיה רַחֲמָנָא לִיחְזַקְאֵל: "הֵאֱנַק דּוּם". ^(י) מְנוּדָה מַהוּ בַּשְּׂאִילַת שְׁלוֹם? אָמֵר רַב יוֹסֵף, תֵּא שְׁמַע: וּבַשְּׂאִילַת שְׁלוֹם שְׂבִין אָדָם לְחַבְרוֹ כְּבָנֵי אָדָם הַזּוֹפִין לְמָקוֹם. אָמֵר לִיה אַבְיִי: דִּלְמָא מְנוּדָה לְשְׁמַיִם שְׂאֵנִי, דַּחֲמִיר. ^(כ) מְצוּרַע מַהוּ בַּשְּׂאִילַת שְׁלוֹם? תֵּא שְׁמַע: "וְעַל שָׁפָם יַעֲטָה" — שְׂיָהוּ שְׁתַּתִּיתוּ מְדוּבָקוֹת זֹו בְּזוֹ, שְׂיָהָא בְּמִנּוּדָה וּכֹאֲבָל, וְאֲסוּר בַּשְּׂאִילַת שְׁלוֹם. שְׁמַע מִינֵיהּ. וְנִיפְשׁוּט מִינֵיהּ לְמִנּוּדָה? אָמֵר רַב אַחָא בַר פַּנְחָס מְשַׁמִּיָּה דְּרַב יוֹסֵף: מִי קִתְּנִי שְׂאָסוּר? שְׂיָהָא בְּמִנּוּדָה וּכֹאֲבָל [קִתְּנִי] בְּמִילֵי אַחֲרִנְיֵיתָא, וְאֲסוּר נָמִי בַּשְּׂאִילַת שְׁלוֹם. ^(כ"ב) אֲבָל אֲסוּר בְּדַבְּרֵי תוֹרָה, מִדֶּקְאָמֵר רַחֲמָנָא לִיחְזַקְאֵל: "דֵּם". ^(כ"ג) מְנוּדָה מַהוּ בְּדַבְּרֵי תוֹרָה? אָמֵר רַב יוֹסֵף, תֵּא שְׁמַע: מְנוּדָה שׁוֹנָה וְשׁוֹנִין לוֹ, נִשְׁפָּר וְנִשְׁפָּרִין לוֹ. ^(כ"ד) מוּחָרָם — לֹא שׁוֹנָה וְלֹא שׁוֹנִין לוֹ, לֹא נִשְׁפָּר וְלֹא נִשְׁפָּרִין לוֹ. אֲבָל שׁוֹנָה הוּא לְעַצְמוֹ, שְׁלֵא יִפְסִיק אֶת לְמוּדוֹ, וְעוֹשָׂה לוֹ חֲנוּת קִטְנָה בַּשְּׂבִיל פְּרִנָּסַתּוֹ. וְאָמֵר רַב — זְבוּנִי מָיָא בְּפִקְתָּא דַּעֲרְבּוּת. שְׁמַע מִינֵיהּ. ^(ט') מְצוּרַע מַהוּ בְּדַבְּרֵי תוֹרָה? תֵּא שְׁמַע: "וְהוֹדַעְתֶּם לְכִנְיָה וּלְכִנִּי בְּנִיה. יוֹם אֲשֶׁר עֲמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיהָ בַּחוּרֶב" — מָה לְחַלֵּן בְּאִימָה וּבִינְרָאָה וּבְרִתָּת וּבְזִיע. ^(לא-ל"ה) מִכָּאֵן אָמֵרוּ: הַזְבִּין וְהַמְצוֹרְעִין וּבוֹעֲלֵי גְדוֹת — מוֹתְרִין לְקִרוֹת בַּתּוֹרָה וּבַנְּבִיאִים וּבַפְּתוּבָּיִם, וְלִשְׁנוֹת בַּמֶּדְרָשׁ וּבַתְלָמוּד, בְּהִלְכוּת וּבִאֲגָדוֹת. וּבַעֲלֵי קַרְיִין אֲסוּרִין. שְׁמַע מִינֵיהּ. ^(לד-ל"ו) אֲבָל אֲסוּר בַּתְּכַבּוּסַת, דְּכַתִּיב: "וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוּעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חַכְמָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִתְאֲבָלִי נָא וּלְבָשִׂי נָא בְּגָדֵי אֲבָל וְאֵל תְּסוּכִי שָׁמֹן וְהִיִּית כַּאֲשֶׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְאַבְּלַת עַל מַת". מְנוּדִין וּמַצְרֵעִין מַה הֵן בַּתְּכַבּוּסַת? תֵּא שְׁמַע: מְנוּדִין וּמַצְרֵעִין אֲסוּרִין לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס. שְׁמַע מִינֵיהּ. ^(ל"ה) אֲבָל חֵיִב בַּקְרִיעָה, דֶּקְאָמֵר לְהו רַחֲמָנָא לְכִנִּי אַהֲרֹן: "לֹא תִפְרוּמוּ", מִפְּלֵל דְּכוּלֵי עֲלָמָא מִיחְיֵיבִי. מְנוּדָה מַהוּ בַּקְרִיעָה? תִּיקוּ. ^(ל"ט) מְצוּרַע מַהוּ בַּקְרִיעָה? תֵּא שְׁמַע: "בְּגָדָיו יִהְיוּ פְּרוּמִיִּם" — שְׂיָהוּ מְקוֹרְעִין.

שְׁמַע מִינֵיהּ. אֲבָל חֵיִב בְּכַפִּית הַמָּטָה, דְּתַנִּי בַר קַפְרָא:

דְּמוֹת

טו.

עין משפט נר מצוה

א סמג לאוין רח, סמג עשין רלה, טוש"ע וי"ד סי' שלד סעי' ב:

ב מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ד':

ג מו"י פו' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

ד סמג עשין רלה, טוש"ע יו"ד סי' שפד סעי' א:

ה מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ד':

ו סמג עשין דרבנו, טוש"ע יו"ד סי' שפד סעי' א:

ז מו"י פו' מהל' אבל הל' א:

ח מו"י פו' מהל' אבל הל' יט:

ט סמג עשין רלה:

י מו"י פו' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

יא סמג עשין דרבנו, טוש"ע או"ח סי' לח סעי' ג:

יב מו"י פד' מהל' אבל הל' ט:

יג סמג עשין רלה:

יד מו"י פו' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

טו סמג עשין דרבנו, טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' א:

טז מו"י פו' מהל' אבל הל' א:

יז מו"י פו' מהל' אבל הל' כ:

יח טוש"ע או"ח סי' תשעה סעי' ז:

יט מו"י פו' מהל' תעניות הל' ח:

כ סמג עשין רלה:

כא מו"י פו' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

כב סמג עשין דרבנו, טוש"ע יו"ד סי' שפד סעי' א ב:

כג מו"י פו' מהל' אבל הל' א:

כד מו"י פו' מהל' אבל הל' טו:

כה טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' ב:

כו מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ד':

כז מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ח:

כח טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' ב:

כט מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ד':

ל מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ח:

לא סמג עשין רלה, טוש"ע או"ח סי' פח סעי' א:

לב מו"י פו' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

לג מו"י פד' מהל' קריאת שמע הל' ח:

לד סמג עשין דרבנו, טוש"ע יו"ד סי' שפט סעי' א:

לה מו"י פו' מהל' אבל הל' א:

לו מו"י פו' מהל' אבל הל' ג:

לז סמג עשין דרבנו, טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' א:

לח מו"י פו' מהל' אבל הל' א:

לט סמג עשין רלה:

מ מו"י פו' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

טו:

עין משפט
גור מצודה

א סמג עשין רלה:

ב מויו' פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

ג טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' א:

ד מויו' פה' מהל' אבל הל' א:

ה מויו' פה' מהל' אבל הל' ז:

ו טוש"ע או"ח סי' תקעה סעי' ג:

ז מויו' פה' מהל' תעניות הל' ד:

ח סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' א:

ט מויו' פה' מהל' אבל הל' א:

י מויו' פה' מהל' אבל הל' ג:

יא טוש"ע או"ח סי' תקעה סעי' ג:

יב מויו' פה' מהל' תעניות הל' ד:

יג מויו' פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

יד טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' א:

טו מויו' פה' מהל' אבל הל' א:

טז מויו' פה' מהל' אבל הל' ו':

יז טוש"ע או"ח סי' תקעה סעי' ג:

יח מויו' פה' מהל' תעניות הל' ד:

יט מויו' פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

כ סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' א:

כא מויו' פה' מהל' אבל הל' א:

כב מויו' פה' מהל' אבל הל' ה:

כג מויו' פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

כד סמג לאוין גג:

כה מויו' פה' מהל' ביאת מקדש הל' יא:

כו סמג לאוין גג:

כז מויו' פה' מהל' ביאת מקדש הל' יא:

כח סמג לאוין גג:

כט מויו' פה' מהל' ביאת מקדש הל' יא:

ורחיצה בכלל סיכה. תמה ארבעי מהו ברחנה אמאי לא בעי מהו עסיכה: לא אשארח. גמירי התם עסוף פ"ק דתענית (דף יג.) בענילות הסגל ועשיית מלאכה ואעשיית מלאכה לא קאי דהא

מעשה שרי במלאכה אלא אנעילות סגל סוף פ"ק דתענית (סס) מסיק הלכתא אכל אסור עין דחמין בין צמון אבל לרחן פניו זעין ורגליו דחמין אסור צמון מתר ולסוך אפלו כל שהוא אסור וכתוב' דרב פי' קשיא לה מאי שנא בט' בלא וויה"כ אסור לרחן אפילו ארבעות דממשע דפקר בתרא דיומא (דף עה.) ומביאין לו מטפחת כו' והא מרנוהו מסיבה נפקי רבנות מואל תסוכי שמן יום הכפורים מסוך לא קמי' (עניאל י) ודשם דש"ס דלפי המשקל דמסיק בפ"ק דתענית דאכל מתר לרחן פניו זעין ורגליו צמון הוא היין ט' בלא וויה"כ ותמה אמאי לא מנתי פסגין דתענית הויא דמטפחת כו' ודשם רבינו תם שמעתי שהיה אוסר לרחן כלל בט' בלא וויה"כ חוץ מעיני סחרית דחשיב ליה כמו מקבלות בעיט ונראה הויאנ' ואינו אשארח. פי' לא קאי אנעילות סגל אלא ארחיצה. וזיל הבא קמדחי לה וזיל הבא קמדחי לה דאעשיית מלאכה לא קאי דגפרלשית לעיל וא"ת ואמאי לא פשיט מר"א עסוף פקח הזהב (פ"מ דף נט:) קרע את בגדיו וחלץ מעליו וי"ל דשמא היה מחמיר על צמנו אי נמי מספקא לה כי היכי דמספקא לן: ושמעו מטותיהן. דכל האי דלעיל לא מייתי מבני המדבר ולא ידעי היאך היו נוהגין אלא הא פשיטא לן שהיו משמשים מטותיהן שהרי הם היו פרים ורבים וכן גפי שלחו קרבנות דבסמוך שמא יש להוכיח הכי מן הפסוקים: וישב מחוץ ללחלו. פי' בימי ספרו ובימי חלוטו פליגי בה לגיט (מועד קטן דף ז:) כי האי גוהא חמרינן אבל אסור להאיד תפלין ולא דכל ומי אכלו קאמרינן אלא יום ראשון בלגד ושיי דלחמו (מועד קטן דף כא.) ואחרי טהרתו. פי' בקונטרס דבגומחת מת אחרי ז' ימים ומי האתו וספרו לו אחרי בימי ספירו וכמו מלתא אחריתי קמ"ל וביום פאו לעבודה וביא פה' קדיוט עשירית האיפה וחטאתו כמו חטוי ותקשרו לעבודה מלי מלי קאמר וקשה אמאי לא מפרש ליה דכח' גדול ויש לומר משום דכח' קדיוט אחרי דכתיב כי אם לבא ולאס ולא כ"ג לא וטמא לבביו וללמוו ולא יקחא ליה למימר דלאמרינן דקדושין (דף עה:) רישא דכח' גדול ובישא דכח' קדיוט ועוד קלא היה קמ"ל מידי אכל אבל פה' קדיוט ביום חנוכו אינו כתיב דקרא דפרוש מיהו קשה לן בין ממלי מלי כתיב אמאי ר"ש אומר דבאו מקריב בזמן שקראו לביאה וקשה דדפקר תמיר נשחט (פסחים דף סב. ושס) דקאמרינן כל הזבחים ערל וטמא משלחין קרבנותיהן ועוד דהבא נמי לא משמע דאורי אלא במנזרע דהא דבעי מנזרע מהו שישלח קרבנותיו מנתי ליה ונראה לי דר"ש לאפוקי מנזרע אתי דרבי והוזה דריש ביום פאו ביום שמתחנך לעבודה ור"ש מוקי לביום פאו דקאי אלעיל דאורי במנזרע ולא אחרי מידי בעשירית האיפה אלא פא לומר דבמנזרע דאורי דקרא דשטיהר ויגבס לגזרה דהינו לאחר ומי ספרו אז יקריב חטאתו או שקר קרבנותיו

ובתוספות פי' דערל וטמא משלחין קרבנותיהן דבגומחת שכן ולא בטמאה מגופו והקשה על זה מהא דאמרינן במגלה פ"ק (דף ח.) מוזבז ולא מעגבו משמע דאס יטוהר מוזבז וביא קרבו אע"פ שהוא מנזרע וכמו פן קשה למאי דפרשית ותנן דלא אחרי התם לעגון קרבו אלא שיהא טוהר מעין משפב ומושב דחמורא הוה טפי מבמנזרע ונ"ע דפקר כל הזבחים שנתקדכו (זבחים עד: ושס) ובפקר כל הגט (גמין דף כח: ושס) מפרש חזת דעני סמיכה דצריך דעלים ואס פן אין טמא מביא קרבנותיו [ועי' יעוס' דבמות קד: ד"ה דאמר]:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

דמות דיוקני צעלס חלהים עשה את האדם (בראשית ט"ו:): [דשארמו חכמים גפי עברו חלו ולא נעגו (תענית דף יג.) אסור עמלאכה וכו' וכן אתה מוצא

א**ב****ד****מות דיוקני נתתי בהן, ובעונותיהם הפכתיה. (כפו) [להפכו] מטותיהן עליה. מנודה ומצורע מה הן בכפיית המטה? תיקו. י"ה אבל אסור בעשיית מלאכה, דכתיב: "והפכתי חגיתכם לאבל". מה חג אסור במלאכה — אף אבל אסור במלאכה. ^(כו) מנודה מהו בעשיית מלאכה? אמר רב יוסף, תא שמע: בפשאמרו אסור בעשיית מלאכה, לא אמרו אלא ביום, אבל פלילה מותר. וכן אתה מוצא במנודה ובאכל. מאי לאו, אפולהו? לא, אשארא. תא שמע: מנודה שונה ושונין לו, נשפר ונשפרין לו. שמע מינה. מצורע מהו בעשיית מלאכה? תיקו. י"ה אבל אסור ברחיצה, דכתיב: "ואל תסוכי שמן", ורחיצה בכלל סיכה. ^(כז) מנודה מהו ברחיצה? אמר רב יוסף, תא שמע: בפשאמרו אסור ברחיצה לא אמרו אלא פל גופו, אבל פניו ידיו ורגליו — מותר, וכן אתה מוצא במנודה ובאכל. מאי לאו אפולהו? לא, אשארא. מצורע מהו ברחיצה? תיקו. י"ה אבל אסור בנעילת הסנדל, מדקאמר ליה רחמנא ליהזקאל "ונעליה תשים ברגליה", מפלל דכולי עלמא אסור. י"ה מנודה מהו בנעילת הסנדל? אמר רב יוסף, תא שמע: בפשאמרו אסור בנעילת הסנדל — לא אמרו אלא בעיר, אבל בדרך — מותר. הא פיצד? יצא לדרך — נועל, נכנס לעיר — חולץ, וכן אתה מוצא במנודה ובאכל. מאי לאו אפולהו? לא, אשארא. ט' מצורע מהו בנעילת הסנדל? תיקו. כ"ב אבל אסור בתשמיש המטה, דכתיב: "וינחם דוד את בת שבע אשתו ויבא אליה", מפלל דמעיקרא אסור. מנודה מהו בתשמיש המטה? אמר רב יוסף, תא שמע: פל אותן שנים שהיו ישראל במדבר מנודין היו, ושימשו מטותיהן. אמר ליה אב"י: ודלמא מנודה לשמים שאני, דקיל. קיל?! והא אמרת חמיר! ספוקי מספקא ליה: זיל הכא קמדחי ליה, וזיל הכא קמדחי ליה. ^(כח) מצורע מהו בתשמיש המטה? תא שמע. דתנא: "וישב מחוץ לאהל", שיהא במנודה ובאכל. ואסור בתשמיש המטה. ואין "אהלו" אלא אשתו, שגאמר: "לה אמור להם שובו לכם לאהליכם". שמע מינה. וניפשוט נמי למנודה? אמר רב הונא בריה דרב פנחס משמיה דרב יוסף: מי קתני שאסור? שיהא במנודה ובאכל במילי אחרגיתא, ואסור נמי בתשמיש המטה. ^(כט) אבל אינו משלח קרבנותיו, דתנא, רבי שמעון אומר: "שלמים" — בזמן שהוא שלם, ולא בזמן שהוא אוגן. ^(ל) מנודה מהו שישלח קרבנותיו? אמר רב יוסף, תא שמע: פל אותן שנים שהיו ישראל במדבר מנודין היו, ושלחו קרבנותיהן. אמר ליה אב"י: ודלמא מנודה לשמים שאני, דקיל? קיל?! והאמר חמיר? ספוקי מספקא ליה ומדחי ליה. ^(לא) מצורע מהו שישלח קרבנותיו? תא שמע, דתנא: "ואחרי טהרתו" — אחר פרישתו מן המת, "שבעת ימים יספרו לו" — אלו שבעת ימי ספירו, "וביום פאו אל הקודש אל החצר הפנימית לשרת בקודש יקריב חטאתו" —**

וז

דמות דיוקני צעלס חלהים עשה את האדם (בראשית ט"ו:): [דשארמו חכמים גפי עברו חלו ולא נעגו (תענית דף יג.) אסור עמלאכה וכו' וכן אתה מוצא מעשה]: מאי לאו אכולהו קאמר דמעשה אסור: לא אשארח דקנצי אעטיפת הראש דאמרי' התם (דף יד:) דתענית צבור מתשטפין ויושבין פמצין: ורחיצה בכלל סיכה דכתיב ותבא כמים דקדכו ונשמן דעצמותיו (תהלים ק"ט:י"ח): דשארמו אסור ברחיצה דתענית צבור: אכולהו ארחיצה נמי דמעשה אסור: לא אשארח קאמר דמעשה אית לה עין דהצי דתעניות צבור: דשארמו אסור בענילות הסגל דתענית צבור: יבא חליה לאחר רבנות: מעין היו למקום: ספיקא הוא אי קול אי חמיר: זיל הבא ומדחי דלקלא חזלי פהליהו: לפיכך נקראים שלמים בזמן שהוא שלם דשבתו שדעתו מנשבת עליו: וספרו לו לעיל משה כתיב ואל מת אלס לא יבא לטמא ויכסין משפטיו ואחרי טהרתו דהינו מפרשתו מן המת משפריש מן המת מונין שבעת ימי הארתו שבעת ימים אחרים וספרו לו מדאפקיה רחמנא בלשון ספירה ולא נקט הלאה שמעין שבעת ימי ספירו אס נצטרע: וביום פאו ביום טהרתו כתיב דכחו גדול:

מסורת הש"ס

א תענית יג.

ב פסחים נד:

ג ספרא מצורע פרשה ב יא: לעיל ז:

גליון הש"ס

גמ' הא כיצד יצא לדרך. עי' לקמן דף כז ע"א תוס' ד"ה אם יכול:

תוס' ד"ה לא אשארא דמירי כו' משום בת מלך. ע' שבת דף קט ע"א:

תוס' ד"ה לא אשארא דמירי כו' משום בת מלך. ע' שבת דף קט ע"א:

תורה אור השלם

והפכתי חובים לאכל וכל־שיריכם לקינה והעליתי על־פל־קטנים שק ועל־כל־ראש וגוי' [עמוס ח, י]

וילבש קללה כמדו ותבא כמים דקדכו וכשמן בעצמותיו [תהילים קט, יח]

ויושלח יואב תמועה ויחח משם אשה חכמה ויאמר אליה וגוי' [שמואל ב יד, ב]

האנק דם מתים אבל לא־תעשה פארך חבוש על־ך ונעליך וגוי' [יחזקאל כד, יז]

ויונחם דוד את בת־שבע אשתו ויבא אליה וישב עמה וגוי' [שמואל ב יב, כד]

וכבס המשהר את־בגדיו וגלח את־כל־שערו ונחץ בפיו וסחר ואמר וגוי' [ויקרא יד, ח]

בכל־ס־דרך אשר ענה ויהנה אליהם אתכם תלכו למען תחיון וגוי' [דברים ח, ל]

ויאמר אל־העם היו נכנים לשלשת ימים אל־תגשו אל־אשה [שמות יט, טו]

לך אמר להם שובו לכם לאהליכם [דברים ה, כז]

ואחרי סנהרתו שבעת ימים יספרו־לו [יחזקאל מד, כו]

וביום באו אל־הקדש אל־החצר הפנימית לשרת בקדש יקריב חטאתו וגוי' [יחזקאל מד, כז]

ובתוספות פי' דערל וטמא משלחין קרבנותיהן דבגומחת שכן ולא בטמאה מגופו והקשה על זה מהא דאמרינן במגלה פ"ק (דף ח.) מוזבז ולא מעגבו משמע דאס יטוהר מוזבז וביא קרבו אע"פ שהוא מנזרע וכמו פן קשה למאי דפרשית ותנן דלא אחרי התם לעגון קרבו אלא שיהא טוהר מעין משפב ומושב דחמורא הוה טפי מבמנזרע ונ"ע דפקר כל הזבחים שנתקדכו (זבחים עד: ושס) ובפקר כל הגט (גמין דף כח: ושס) מפרש חזת דעני סמיכה דצריך דעלים ואס פן אין טמא מביא קרבנותיו [ועי' יעוס' דבמות קד: ד"ה דאמר]:

תורה אור השלם

וביום באו אל־הקדש אל־העצר הפנימית לשרת בקדש יקריב חטאתו וגו' (יחזקאל מד, כז)
וישלח משה לקרא לדתו ולאביהם בני אֵלִיָּאב ויאמרו לא וגו' (במדבר טז, יב)
ויאמר משה אל־קרח אתה וכל־עדתה היו לפני יְהוָה אתה וגו' (במדבר טז, טז)
קראו שם פרעה מלך־מצרים שאון העביר המועד (ירמיהו מז, יז)

אף לא אל־אֶרֶץ צַבֹּת חֵלֶב ודָּבַשׁ הִבְיָאתֶנּוּ וַתַּתּוֹרְלֵנוּ נַחֲלֹת וגו' (במדבר טז, יד)

אורו מרוז אָמַר מִלֶּאֱד יְהוָה ארו אָרוּר יִשְׁבִּיחַ מִי לֹא־בָאוּ וגו' (שופטים ה, כג)

מוֹרְשֵׁימִם נִלְחָמוּ הַכּוֹכְבִּים מִמְּסֻלֹתֵם נִלְחָמוּ עַם־סִיסְרָא (שופטים ה, כ)

וְכָל אֲשֶׁר לֹא־יָבוֹא לִשְׁלֹשֶׁת הַנָּמִים פְּעֻצַּת הַשָּׁרִים (וַחֲזָקִים יְחִסּוּ וגו' (עזרא י, ח)

וְאֵרִיב עֵמֶם וְאֶקְלָלֶם וְאֶפָּה מִהֶם אֲנָשִׁים וְאֶמְרֹטֶם וְאֶשְׁבִּיעֶם בַּאֲלֵהֶם וגו' (נחמיה יג, כה)

וְכָל־דִּי־לֹא לָהוּא עֹבֵד דִּתָּא דִּי־אֱלֹהֵד וְדִתָּא דִּי מַלְּטָא אֶסְפְּרָנָא וגו' (עזרא ז, כו)

ויאמר יְהוָה אֱל־מֹשֶׁה וְאַבְיָה יִרַק יִרַק בְּפִיָּה הִלָּא תִפְלֹם וגו' (במדבר יב, יד)

מַה־יָּפֹו פַעֲמֹד בְּנָעָלִים כַּת־נִדִּיב חֲמוּקִי וְרִכּוּד כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֶׂה וגו' (שיר השירים ז, ב)

זו עשרית האִיפָה שֶׁלוֹ שְׁמִיבִיא כִּפּוֹן הָדְיוּט כְּשִׁמְחֻנְכִּין אוֹתוֹ לְעֵבֶל תַּחֲלֶה כִּדְכִיב (וַיִּקְרָא וי״ג:ג) זֶה הַרְבֵּן אֶרְלוֹן וּבְגִייו אֶשֶׁר יִהְיֶיכוּ לֵה' בְּיוֹם הַמַּשָּׁח אֹתוֹ עֲשִׂירֵת הָאִיפָה וְאֶמְרִינוּ (מִנְחֹת דָּף נא:ז) וּבְגִייו לְרִבּוֹת עֲשִׂרֵית הָאִיפָה שֶׁל כִּפּוֹן הָדְיוּט לְחִנוּךְ וְלֹאֵו אֶהְרֹאִי לְעֵצִיל קֹאִי אֵלֹא מִצְוַת כְּהֻנִּים כַּעֲלֻמָּא הוּא דְקִלְאֻמֵּר וְיִחְזַקֵּל אֵלֻמָּא שֶׁלֹּא הִיָּה יָכוֹל לְהַקְרִיב הַרְבֵּנוּ עֲשִׂירֵית הָאִיפָה עַד שֶׁנִּטְהַר מִשְׁמֹאלֹת מֵת וְהוּא הָדִין מִנְרַשְׁתּוֹ: אִמֵּר רַבָּא וְכוּ' אִיזִידִי דְאִירִי כַּמַּנְגֵּה מְסַרֵּשׁ לְהוֹ: וַיַּזְמִינִין לִיה לְגִיָּא לְכַעַל דִּין: זִמְנָא בִּתְרָ זִמְנָא דְאִי לֹא אִתִּי הֵהוּא זִמְנָא קִבְעִין לִיה זִמְנָא אֶתְרִיתִי: קִרְאוּ שֶׁם שְׁמַתָּא כְּלוּמֵר שְׁמַתָּא לְפִרְעָה שֶׁהַעֲבִיר הַמוֹשֵׁד כְּלוּמֵר הַעֲבִיר אוֹתוֹ מוֹשֵׁד שְׁמֹנו חֹסֵר מוֹשֵׁד רֹאשׁוֹן: דְּאִי מִתְפַּקֵּר בְּשִׁלְחִיָּא דְרַבְּנָן כְּלוּמֵר שְׁחָרָף שְׁלִיחַ כ״ד וְשִׁלַּח אִמֵּר חֲרַפְנִי: הַעֲנִי הַקְּלָשִׁים הֵסֵם תִּקְרֵר אִי לֹאֻ שְׁלֹחַ דֹּא״ל לְמִשָּׁה מִשָּׁה לֹא הָיָה יָדַע: הֵכִי סָבְרָא דְגִבְרָא פִּלְגִּיָּא דַּעֲתָה כְּלוּנִי שְׂבָא לְנִזּוֹת אֵת כְּלוּנִי דְצִרְיוֹ לְנִזּוֹתוֹ מַשְׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ חָסֵם: אִמֵּר מֵלָאָךְ ה' כִּרְקָא אִמֵּר לְשִׁמְטוֹ שְׁהוּא שְׁלוּחוֹ שֶׁל מָקוֹם: וּמִתְרִימִין בְּאִירוֹ: וּפְרָטִין חֲטִיָּאִי דְאִתְרִי לֹאנְשֵׁי עִירוֹ מִשּׁוֹם הֵכִי וְהֵכִי מִשְׁמַתִּין לִיה: כּוּכְבָּא הָיָה מַנְגֵּה דְסִיסְרָא: דְּמַסְקִירִין לְגַסְהֵא זִמְלָן דְּלֹא צִיַּת לְהוֹ לְרַבְּנָן: יְחִסּוּם הוּא וְכָל רַכּוּשׁוֹ דְהַפְקֵר כ״ר הַפְקֵר מִדְּבָא נִפְתָּא לָן כַּסֵּל דְכֹּסֶת: וְאִרִיב עֵמֶם וְאֶקְלָלֶם לְאוֹתָם שְׁהוֹסִיבוּ נָשִׁים נְכָרִיות: דְּכַסְתִּין יִיזִין וְכַנְגִּין: וְאֶסְרִין לִיה שְׁקוּשִׁין אוֹתוֹ: עַל הַעֲמִיד לְהַלְלוֹתוֹ: הַרְדָּפָה קָא מְפַרֵּשׁ רַב וְהוּמָה כְּרִיָּה דְרַב שְׁמוּעֵל לְרַבְּנָה מִנֵּה דְכִין דְּלֹא צִיַּת דִּינָא מַנְדִּין אוֹתוֹ: וְשׁוּנִין וּמַנְדִּין אוֹתוֹ פֻּשֵׁם חֲסִרָה: לְמַזְנוּקָא שְׁחִיב מַזְנוֹן לְחֻבְרוֹ וְלֹא רַחַה לְשֹׁלֵם ע״פ כ״י: לֹא־פְקִיר וְתָא מְבִיָּה תְלִמְדִי כְּהֻנִּים: לֹא חֵל עֲלֵיהּ שְׁמַתָּא ל' יוֹם וְאִין שְׁמַתָּא כַּחוּתָּהּ מוֹ' יוֹם: קָא כַּעֲוֹ רַבְּנָן לְמַעַל שְׁנִירִין לָן: טוֹט אֶסֶר טוֹט שְׂרִי כְּלוּמֵר מְצִי לְמַשְׁרִי לִיה אַע״ג דְּלֹא חֵל עֲלֵיהּ ל' יוֹם דְּאוֹתוֹ שׁוּפֵר שְׁמֻוּהוּ יָכוֹל לְהַתִּיר לוֹ וּמַשְׁרִי לִיה בִּתּוֹךְ ל' יוֹם: לֹא אִתּוֹ חֲסִרָנִי וְשֵׁרוֹ לִיה מִמַּתְהַר אִיהוּ נִפְשָׁה לְמַשְׁרִי: שְׁנֵיהּ לִכְבוֹדוֹ וְלֹא לְשֵׁם שְׁמֹנֶס אֵלֹא שְׁהַתְרִין וְגַלּוֹ מַחֲוִי בִּין דְּתַנִּי אִין מַנְגֵּה לְרַב מַחֲוִי לֹא יָגִה אֵלֹא כַּעֲבִיל כְּבוֹדוֹ דְּאִי כַּמְלִי דֹּאסְרוּקָא הוּי כְּמוֹ שְׁמַנְגֵּה לְרַב דְּאִין חֲכָמָה אִין עֲצָה וְגו' (מַשְׁנִי כ״א:ג') וְתַנְהִי אִין מַנְגֵּה לְרַב אֲבָל לְכַנֵּי עֲלֻמָּא מַנְגֵּה: כַּל אֲחֵד מִשְׁר חֲלָין מִתְתַּנְהִי חֲלָין אִינוּ מוֹסַר: לֹא אִתּוֹ חֲסִרָנִי וְשֵׁרוֹ מַתְתַּנְהִי חֲלָין אִינוּ מוֹסַר לְעוֹלָם אֲפִי' שְׁרוֹ לִיה חֲסִרָנִי: נְזִיפָה נְגַדָּה כְּלִקְתָּמוֹן: נִדְוִי שְׁלָנוּ בְּנִי כַּכֵּל: כְּנִזְיפָה שְׁלָנוּ אֶרֶץ וְשִׁרָאָל: צִרְיוֹ רַבִּי רַבִּי אַפֵּה כר״ש הָיָה: מַה רַבִּי אֹמֵר כְּדָבָר זֶה אִין רַבִּי כַּעֲלֹם הַיּוֹשֵׁעַ דְּבָר זֶה: א״ל לְאַבּוּה לְבִי כְּמוֹ וְלֹאֻ מַשּׁוֹם לְשֹׁנָא בִּישָׁא: לֹא־תַחֲזוּנִי לִיה לְבָהֵר אֵת רַבִּי שְׁהִיָּה חוּלָה שְׁתַּכַּל עֲלִיו וְסוּרִין: אִמֵּר לֵה כִר קִפְרָא אִינוּ מִסִּירָךְ רַמְזוֹ לוֹ שְׁאִינוּ רֹנֶצֶה לְקֹאֲתוֹ: חֲמוּקִי וְרִכּוּד כְּמוֹ חֲמִק עֲבַר (שִׁיר ה:ז)

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מִתְרִין כּוֹ שְׁנִי וְחֲמִישִׁי וְשְׁנִי פִּרְכָּשׁ כְּפִיקוּטֵרָם שְׁנִי מִתְרִין כּוֹ תַחֲלֶה וּמַנְדִּין אוֹתוֹ וְכֵן כַּחֲמִישִׁי וּכְשֵׁנִי אֶחָד מִתְרִימִין וּא״ץ עֲלָשִׁים יוֹם וְגַם מְסַרְשִׁים תָּקֵם שְׁנֵינְהוּ כַּלָּל וְתִרְוִי כּוֹ וְכֵן מַשְׁמַע כְּפִרְקֵן הַגּוֹזֵל כְּתִרָא (כ״ק דף קיג:ז):

זו עֲשִׂירֵית הָאִיפָה שָׁלוֹ, דְּבָרִי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: ״כִּבְּאֹו יִקְרִיב״, בְּזִמְן שְׁרָאוּי לְכִיָּאָה — רָאוּי לְהַקְרִיבָה, בְּזִמְן שְׂאִינֹו רָאוּי לְכִיָּאָה — אִינֹו רָאוּי לְהַקְרִיבָה. ^אאֲמַר רַבָּא: מְנַל דְּמִשְׁדְּרִין שְׁלִיחָא דְּבִי דִינָא וּמִזְמַנִּין לִיה לְדִינָא — דְּכִתִּיב: ״וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקַרֵּא לְדָתָן וְלֵאבִירָם בְּנֵי אֶלְיָאב״. וּמְנַל דְּמִזְמַנִּין לְדִינָא — דְּכִתִּיב: ״וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קָרַח אֶתָּה וְכָל עֲדָתָה״. ״לְקַמֵּי גִבְרָא רַבָּה — דְּכִתִּיב: ״לְפָנַי ה״״. אֵת וּפְלַגְיָא — דְּכִתִּיב: ״אֶתָּה וְהֵם וְאַהֲרֹן״. דְּקִבְעִין זִימְנָא — דְּכִתִּיב: ״מִחֵר״. זִימְנָא בִּתְרָ זִימְנָא — דְּכִתִּיב: ״קִרְאוּ שֵׁם פְּרַעַה מִלָּה מִצְרַיִם שְׁאוֹן הָעֶבֶר הַמוֹעֵד״. ״וּמְנַל דְּאִי מִתְפַּקֵּר בְּשִׁלְחִיָּא דְּבִי דִינָא, וְאַתִּי וְאֶמֶר, לֹא מִיתְחַזִּי כְּפִלִּישְׁנָא בִּישָׁא — דְּכִתִּיב: ״הַעֲנִי הַאֲנָשִׁים הֵהֵם תִּנְשָׁר״. ״וּמְנַל דְּמִשְׁמַתִּין — דְּכִתִּיב: ״אֹרוּ מְרוֹז״. דְּהֵכִי סָבְרָא דְּגִבְרָא רַבָּה — דְּכִתִּיב: ״אֶמֶר מִלְּאָה ה״״. וּמְנַל דְּמִחְרַמִּין — דְּכִתִּיב: ״אֹרוּ אֲרוּרִי״. ״דְּאֲכִיל וְשְׁתִי בְּהִדִּיה וְקֹאִי כְּאַרְבַּע אַמּוֹת דִּידִיה — דְּכִתִּיב: ״וַיִּשְׁכְּיָה״. וּמְנַל דְּפִרְטִין חֲטִיָּאִה כְּצִיבּוּרָא — דְּכִתִּיב: ״כִּי לֹא בָּאוּ לְעֹזְרַת ה״״. וְאֶמֶר עוֹלָא: כְּאַרְבַּע מָאָה שִׁיפּוּרִי שְׁמַתִּיה בְּרַק לְמְרוֹז. אִיכָא דְאֶמְרִי גִבְרָא רַבָּה הָוָה, וְאִיכָא דְאֶמְרִי כּוּכְבָּא הָוָה, שְׁנַאֲמַר: ״מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַכּוֹכְבִּים״. ״וּמְנַל דְּמַסְקִירִין נִכְסִיָּה — דְּכִתִּיב: ״וְכָל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא לְשִׁלְשֶׁת הַיָּמִים בְּעֻצַּת הַשָּׁרִים וְהַזְקָנִים יִתְּרֵם כָּל רַכּוּשׁוֹ וְהוּא יִבְדֹּל מִקְהַל הַגּוֹלָה״. ״וּמְנַל דְּנִנְשִׁין וְלִיִּטִּין וּמִחִין וְתִלְשִׁין שִׁיעַר וּמִשְׁבַּעִין — דְּכִתִּיב: ״וְאִרִיב עֵמֶם וְאֶקְלָלֶם וְאֶפָּה מִהֶם אֲנָשִׁים וְאֶמְרֹטֶם וְאֶשְׁבִּיעֶם״. ^אוּמְנַל דְּכַסְתִּין וְאֶסְרִין וְעֲבִדִּין הַרְדָּפָה — דְּכִתִּיב: ״הוֹ לְמוֹת הוֹ לְשִׁרוּשִׁי הוֹ לְעַנְשׁ נִכְסִין וְלֹא־סוּרִין״. מַאי לְשִׁרוּשִׁי? אֲמַר אַדָּא מְרִי אֲמַר נְחִמְכָּה בַר כְּרוּה אֲמַר רַב חֵיָּא בַר אֲבִין אֲמַר רַב יְהוּדָה: הַרְדָּפָה. מַאי הַרְדָּפָה? אֲמַר רַב יְהוּדָה בְּרִיה דְּרַב שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת מִשְׁמִיָּה דְּרַב: מְנַדִּין לֹאֲלַתֵּר, וְשׁוּנִין לֹאֲחַר שְׁלִשִׁים, וּמִתְרִימִין לֹאֲחַר שְׁשִׁים. ^{בבב}אֲמַר לִיה רַב הוּנָא בַר חִינְנָא, הֵכִי אֲמַר רַב חֲסֵדָא: מִתְרִין בִּיָּה שְׁנִי וְחֲמִישִׁי וְשְׁנִי. הֵנִי מִיְלִי לְמַזְנוּקָא, אֲבָל לֹא־פְקִירוּתָא — לֹאֲלַתֵּר. הֵהוּא טַבְּחָא דְאִיתִּתְפַּקֵּר בְּרַב טוּבִי בַר מִתְנָה, אִימְנוּ עֲלִיהּ אֲבָרִי וּרְכָא וְשְׁמַתוּהוּ, לְסוּף אֲזַל פְּיִיסִיָּה לְכַעַל דִּינְיָה. אֲמַר אֲבָרִי: הִיכִי לִיעֲבִיד? לִישְׁרִי לִיה — לֹא חַל שְׁמַתָּא עֲלִיהּ תִּלְתִּין יוֹמִין. לֹא לִישְׁרִי לִיה — קָא כַּעֲוֹ רַבְּנָן לְמִיעַל. ^{כככ}אֲמַר לִיה לְרַב אִידִי בַר אֲבִין: מִיְדִי שְׁמִיעַ לָהּ בְּהָא? אֲמַר לִיה: הֵכִי אֲמַר רַב תַּחֲלִיפָא בַר אֲבִימִי אֲמַר שְׁמוּאֵל: טוֹט אֶסֶר וְטוֹט שְׁרִי. אֲמַר לִיה: הֵנִי מִיְלִי לְמַזְנוּקָא, אֲבָל לֹא־פְקִירוּתָא — עַד דְּחִיילָא שְׁמַתָּא עֲלִיהּ תִּלְתִּין יוֹמִין. אֲלָמָא קֶסֶכֶר אֲבָרִי: הֵנִי בִי תִלְתָּא דְשְׁמִיתוֹ — לֹא אֵתוֹ תִּלְתָּא אַחֲרֵינִי וְשֵׁרוֹ לִיה. ^{כככ}דְּאִיבַּעֲיָא לְהוֹ: הֵנִי בִי תִלְתָּא דְשְׁמִיתוֹ, מַחוּ לְמִיתִי תִלְתָּא אַחֲרֵינִי וְשֵׁרוֹ לִיה? תָּא שְׁמַע: מְנוּדָה לְרַב — מְנוּדָה לְתַלְמִיד, מְנוּדָה לְתַלְמִיד — אִינוּ מְנוּדָה לְרַב. ^{כככ}מְנוּדָה לְעִירוֹ — מְנוּדָה לְעִיר אַחֲרָת, מְנוּדָה לְעִיר אַחֲרָת — אִינוּ מְנוּדָה לְעִירוֹ. מְנוּדָה לְנָשִׂיא — מְנוּדָה לְכָל יִשְׂרָאֵל, מְנוּדָה לְכָל יִשְׂרָאֵל — אִינוּ מְנוּדָה לְנָשִׂיא. רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: אֲחָד מִן הַתַּלְמִידִים שְׁנִידָה וְמַת — חֲלָקוֹ אִינוּ מוּפָר. ^{כככ}שְׁמַע מִינָה תִּלְת: שְׁמַע מִינָה תַלְמִיד שְׁנִידָה לְכַבּוּדוֹ — נִידְוִיו נִידְוִי, וְשְׁמַע מִינָה כָּל אֲחָד וְאֲחָד מִיפַר חֲלָקוֹ, וְשְׁמַע מִינָה הֵנִי בִי תִלְתָּא דְשְׁמִיתוֹ, לֹא אֵתוֹ תִּלְתָּא אַחֲרֵינִי וְשֵׁרוֹ לִיה. אֲמַר אֲמִימֵר: הִלְכְּתָא, הֵנִי בִי תִלְתָּא דְשְׁמִיתוֹ — אֵתוֹ בִי תִלְתָּא אַחֲרֵינִי וְשֵׁרוֹ לִיה. אֲמַר לִיה רַב אֲשִׁי לְאֲמִימֵר: וְהָא תַנְנָא, רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: אֲחָד מִן הַתַּלְמִידִים שְׁנִידָה וְמַת — חֲלָקוֹ אִינוּ מוּפָר. מַאי לָאו, אִינוּ מוּפָר כָּלָל! לֹא, עַד דְּאֵתוֹ בִּי תִלְתָּא אַחֲרֵינִי וְשֵׁרוֹ לִיה. ״תְּנוּ רַבְּנָן: אִין נִידְוִי פַּחוֹת מִשְׁלִשִׁים יוֹם, וְאִין נְזִיפָה פַּחוֹת מִשְׁבָּעָה יָמִים. וְאַף עַל פִּי שְׁאִין רֹאֲיָה לְדָבָר, זָכַר לְדָבָר, שְׁנַאמְרִי: ״וְאַבְיָה יִרַק יִרַק בְּכַנְיָה הִלָּא תִכְלֹם שְׁבַעַת יָמִים״. ״אֲמַר רַב חֲסֵדָא: נִידְוִי שְׁלָנוּ כְּנִזְיפָה שְׁלָהֻן, וְנִזְיפָה דִידְהוֹ שְׁבַעָה וְתוֹ לֹא. וְהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר רַבִּי וְכַר כְּפָרָא הָווּ יְתִכִי וְקָא גִרְסִי, כְּשִׂיאָ לְהוֹ שְׁמַעְתָּא, אֲמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן לְכַר כְּפָרָא: דְּבָר זֶה צִרְיָה רַבִּי. אֲמַר לִיה בַּר כְּפָרָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן: וּמַה רַבִּי אֹמֵר כְּדָבָר זֶה? אֲזַל אֲמַר לִיה לְאַבּוּה, אִיקְפַּד. אֶתָּא בַר כְּפָרָא לְאִיתְחַזּוּרִי לִיה, אֲמַר לִיה: בַּר כְּפָרָא, אִינִי מִכִּירָה מַעוּלָם! יָדַע דְּנִקֵּט מִיְלְתָא בְּדַעְתִּיָּה, נָהֵג נְזִיפּוּתָא כְּנַפְשִׁיָּה תִּלְתִּין יוֹמִין. שׁוּב פַּעַם אֲחָד גְּזַר רַבִּי שְׁלֹא לִשְׁנו לְתַלְמִידִים כְּשׁוּק, מַאי דָּרַשׁ — ״חֲמוּקִי יִרְכִיָּה כְּמוֹ חֲלָאִים״. מַה יִּרְה כְּסַתֵּר,

אף

טז.

 עין משפט נר מצוה
--

א טוש"ע חו"מ סי' יא סעי' א:

ב מו"י פכ"ה מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ח:

ג טוש"ע חו"מ סי' יא סעי' א:

ד מו"י פכ"ה מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ח:

ה סגמ לאוין רח, טוש"ע חו"מ סי' ח סעי' ה:

ו מו"י פכ"ה מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ו:

ז טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' ג:

ח מו"י פכ"ה מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ח:

ט מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יד:

י מו"י פכ"ד מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ז:

יא טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' ט:

יב מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יג:

יג מו"י פכ"ד מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ז:

יד טוש"ע חו"מ סי' ב סעי' א:

טז מו"י פכ"ד מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ו:

טז מו"י פכ"ד מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ח:

יז מו"י פכ"ד מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ט:

יח טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' א:

יט מו"י פכ"ד מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ח:

כ מו"י פכ"ד מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ט:

כא מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ד:

כב טוש"ע חו"מ סי' ק סעי' ג:

כג מו"י פכ"ה מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ח:

כד מו"י פז' מהל' תלמוד תורה הל' יג:

כה טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' ב:

כא:
ל מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יג:

לא טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' יג:

מה כו כה:

לב מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יג:

לג מו"י פז' מהל

מסורת הש"ס
א חגיגה טו; במדבר רבה
ב חגיגה טז; קידושין מ.
ג מנחות צט:
ד נדרים ז:

גליון הש"ס
גמ' אי במילי דשמאי. עיין תוס' סנהדרין דף ח ע"א ד"ה מפיקטא: שם למערתא דדייני וקיבלוהו. ע"י שבת דף י ע"א תוס' ד"ה אי איכא:
שם למערתא דדייני וקיבלוהו. ע"י שבת דף י ע"א תוס' ד"ה אי איכא:
תורה אור השלם

אין חקמה ואין תבונה ואין עצה לנגד יתונה [משלי כא, ל] כִּי־שִׁפְתֵי כֹחַ וְשִׁמְרוּ־דַעַת וּתְוֹרָה וּבְקִשׁוֹ מִפִּיהוּ כִּי מַלְאָךְ יִתְּנָה׃ צְבָאוֹת הוּא [מלאכי ב, ז]

לא־תַקְדֵּל חֶרֶשׁ וּלְפָנָי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשַׁל וְנִרְאֶת מִאֲלֻתֶּיךָ אֲנִי יְהוָה [ויקרא יט, יד]

הפה הפית את־אדום ונשאף לבד הקבד ושב בביתך ולמה תתננה ברעה ונפלתה אפה ויהודה עמד [מלכים ב יד, י]

וּבְשַׁלַּת הַיּוֹם וּכְשֶׁל גַּם־נִבְיֵא עֻמָּד לְוִלָּה וְדַמְיָא אַמָּד [חושע ד, ה]

והיתה העיר חרם היא וכל־אשר בה ליתנה רק רחם הזינה תחיה היא וכל־אשר אפה בבית כי החבאתה את־המלאכים אשר שלחנו [יהושע ו, יז]

יתנה שמעתי שמעך וראתי ויהנה פעלך בקרב שנים מיהו בקרב שנים תודיע בגזו רחם תזכור [חבקוק ג, ב]

תלמיד חכם שגה לכתבו כפר פרשתי למעלה: עביר (איניש) דינא לנפשה דאמר ליה את מחזקת לי הכי ורבי: דפסיקא ליה שנאי האו לו ולא ספק: סט שמענה שניאין עליו שמעית רעות: צריכי ליה רבנן דאתרה דאה רבאון: ואם לאו אל ובקשו יורה האלו וסט שמענה הא דצריכי ליה רבנן לאו כלום הא דמשקב דלא ילפי מנה: אתא איהו האי מנה נמי בהדיא: מאי דקמן כלומר היכי מתרמי דעג האי כבא ר' שמאל בר נחמני האדנא לבית המדרש: שמע מנה דלככי אתרמי דאתא האדנא לבי מדרשא דלאו מנה הא דלשכי ליה: ותרקה סאמתה נשכו למנהה סאמתי: ולא קבלוי דהכרא עבגא למערקא ולא פתחה פיה: דניי קאשי ב"ל וחסידים עדיפי מניא: מאי טעמא קבלוי: דשכד כרכי אילעאי וכו' בהני שמעית רעות: מה שלכו חפן עברה ודאלי ואין מכירין אחי סס ליבא חלול השם ואמר לן רבי משום רב האי גאון ויגשה מה שלכו חפן רותה למר דנאי כיון שלכו שחרים וכו' אני ערב בגדר שאינו חפון מכאן ואילן. בשבחה: דקא עבר משום ולפני עבר לא תתן מכשל דכיון דנול האל שמא מבעט באכיו ונאה ליה איחא מקשילו: שלן אינו נמיו גלאו בדינא שמתה: הבבד כללן הנה אומרים לו גשה עמך. כלסם הבבד עליו ראשו ושב בביתך. כלשון כבוד אומר לו לשגא אחריונא הבבד התפסל כדילך. שתשכ בביתך: כסא אל תבנה אורי כפרהסויא: כלולה שחשיכה ואין אלס רואה: משמית נפשה משום וקרא דהאס ערבא מדרבנן: ממנו אנגידא מלקות ומלקות וכה להס יותר משמתא וקאו מלקי לאו: ומהגיא כי טקויא כטערא כשמן שטוחין את התער וגבלע בתיכו שאין יוצא לעולם כלומר מפה לכל מאן דמשמתינן ליה גלא נקחא מנה דהה עבדא ומלקי ליה: מתספינא מנה דגבכרא אלמא האל: שקול פתיחא עליוה שטיב עליו שמתא: שקלה לבתב שמתא: וסחסה כבדא תקע בתיך הבד ולא ישמעו:

וטרקה. נשכו סאמתי וגש מפרשים מנה כנגד מנה משום דנחשד בזנות: ולא קבלוי. דהכרא ליה עבגא: דעבר אדרכיו אילעאי. ולכן לא קבלוי אע"פ שהיה תלמיד חכם וי"ג דשכד בר' אילעאי ומשום דכי קבלוי

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

תלמיד חכם שגה לכתבו כפר פרשתי למעלה: עביר (איניש) דינא לנפשה דאמר ליה את מחזקת לי הכי ורבי: דפסיקא ליה שנאי האו לו ולא ספק: סט שמענה שניאין עליו שמעית רעות: צריכי ליה רבנן דאתרה דאה רבאון: ואם לאו אל ובקשו יורה האלו וסט שמענה הא דצריכי ליה רבנן לאו כלום הא דמשקב דלא ילפי מנה: אתא איהו האי מנה נמי בהדיא: מאי דקמן כלומר היכי מתרמי דעג האי כבא ר' שמאל בר נחמני האדנא לבית המדרש: שמע מנה דלככי אתרמי דאתא האדנא לבי מדרשא דלאו מנה הא דלשכי ליה: ותרקה סאמתה נשכו למנהה סאמתי: ולא קבלוי דהכרא עבגא למערקא ולא פתחה פיה: דניי קאשי ב"ל וחסידים עדיפי מניא: מאי טעמא קבלוי: דשכד כרכי אילעאי וכו' בהני שמעית רעות: מה שלכו חפן עברה ודאלי ואין מכירין אחי סס ליבא חלול השם ואמר לן רבי משום רב האי גאון ויגשה מה שלכו חפן רותה למר דנאי כיון שלכו שחרים וכו' אני ערב בגדר שאינו חפון מכאן ואילן. בשבחה: דקא עבר משום ולפני עבר לא תתן מכשל דכיון דנול האל שמא מבעט באכיו ונאה ליה איחא מקשילו: שלן אינו נמיו גלאו בדינא שמתה: הבבד כללן הנה אומרים לו גשה עמך. כלסם הבבד עליו ראשו ושב בביתך. כלשון כבוד אומר לו לשגא אחריונא הבבד התפסל כדילך. שתשכ בביתך: כסא אל תבנה אורי כפרהסויא: כלולה שחשיכה ואין אלס רואה: משמית נפשה משום וקרא דהאס ערבא מדרבנן: ממנו אנגידא מלקות ומלקות וכה להס יותר משמתא וקאו מלקי לאו: ומהגיא כי טקויא כטערא כשמן שטוחין את התער וגבלע בתיכו שאין יוצא לעולם כלומר מפה לכל מאן דמשמתינן ליה גלא נקחא מנה דהה עבדא ומלקי ליה: מתספינא מנה דגבכרא אלמא האל: שקול פתיחא עליוה שטיב עליו שמתא: שקלה לבתב שמתא: וסחסה כבדא תקע בתיך הבד ולא ישמעו:

תלמיד שניידה לכבודו — נדויו נידוי, דתנאי: מנודה לרב — מנודה לתלמיד, מנודה לתלמיד — אינו מנודה לרב. לרב הוא דאינו מנודה, הא לכולי עלמא — מנודה.
"למאי? אי במילי דשמיא — "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה"י! אלא לאו, לכבוד עצמו.
"אמר רב יוסף: צורבא מרבנן עבדי דינא לנפשיה במילתא דפסיקא ליה.
"ההוא צורבא מרבנן דהוו סנו שומענייה, אמר רב יהודה: היכי ליעביד? לשמתייה — צריכי ליה רבנן, לא לשמתייה — קא מיתחיל שמא דשמיא.
^(ט)אמר ליה לרבה בר בר חנה: מידי שמיע לה בהא? אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב: "כי שפתי כחן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאה ה' צבאות הוא". אם דומה הרב למלאה ה' — יבקשו תורה מפיו, ואם לאו — אל יבקשו תורה מפיו. שמתייה רב יהודה. לסוף אחלש רב יהודה.

אתו רבנן לשיולי ביה ואתא איהו נמי כהדדיהו, כד חזייה רב יהודה, חזיה. אמר ליה: לא מסתייה דשמתייה לההוא גברא, אלא אחוכי נמי חזיה בי?! אמר ליה: לאו בדידה מחזיקנא, אלא דכי אזילנא לההוא עלמא בדיחא דעתאי, דאפילו לגברא כוונה לא חגיפי ליה. נח נפשיה דרב יהודה. אתא לבי מדרשא, אמר להו: שרו לי! אמרו ליה רבנן: גברא דחשיב קרב יהודה ליבא הכא דלישרי לה, אלא זיל לגביה דרבי יהודה נשיאה דלישרי לה. אזל לקמיה, אמר ליה לרבי אמי: פוק עיין בדיניה, אי מיבעי למישרא ליה — שרי ליה. עיין רבי אמי בדיניה, סבר למישרא ליה. עמד רבי שמואל בר נחמני על רגליו ואמר: ומה שפחה של בית רבי לא נהגו חכמים קלות ראש בנדידיה שלש שנים, יהודה חבירינו על אחת כמה וכמה. אמר רבי זירא: מאי דקמן דאתא האדינא האי סבא בבי מדרשא, דהא כמה שני לא אתא, שמע מינה לא מיבעי למישרא ליה. לא שרא ליה, נפק כי קא ככי ואזיל, אתא ויבורא וטרמיה אאמתייה ושכיב. עיילוה למערתא דחסיד' וקא מיבוליה, עיילוה למערתא דדייני וקיבלוה.

^(א)**מאי טעמא? דעבד פרבי אילעאי. דתנגא, רבי אילעאי אומר: אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו — ילה למקום שאין מפירין אותו, וילבש שחורים ויתעטף שחורים, ויעשה מה שלבו חפץ. ואל יחלל שם שמים כפרהסאי. שפחה של בית רבי מאי היא? דאמתא דבי רבי חזייתה לההוא גברא דהוה מחי לבנו גדול. אמרה: ליהוי ההוא גברא בשמתיא, דקעבר משום "ולפני עור לא תתן מכשול". דתנאי: "ולפני עור לא תתן מכשול" — כמפה לבנו גדול הכתוב מדבר. "ריש לקיש הוה מנטר פרידיסא. אתא ההוא גברא וקאכיל תאיג, רמא ביה קלא וקא אשגא ביה. אמר: ליהוי ההוא גברא בשמתיא. אמר ליה: אדרבה, ליהוי ההוא גברא כשמתיא, אם ממוז נתחייבתי לה, נידוי מי נתחייבתי לה?"**"אתא לבי מדרשא, אמרו ליה: שלו — נידוי, שלך — אינו נידוי. ומאי תקנתייה? זיל לגביה דלישרי לה. לא דענא ליה. אמרו ליה: זיל לגבי נשיאה דלישרי לה, דתנאי: נידוהו ואינו יודע מי נידהו, ילה אצל נשיא ויתיר לו נדויו. אמר רב הונא, באוישא התקינו: אב בית דין שפסר — אין מנדין אותו, אלא אומר לו: "הכבד ושב בביתך". חזר וסרח — מנדין אותו, מפני חילול השם.**^(ב)**ופליגא דריש לקיש. דאמר ריש לקיש: תלמיד חכם שפסר — אין מנדין אותו כפרהסאי, שאנמר: "וכשלת היום וכשל גם נביא עמה קילה" — פסחו כלילה.**^(ג)**מר זוטרא חסידא, כי מיחייב צורבא מרבנן שמתא, ברישא משמית נפשיה, וחדר משמית לדידיה. כי הוה עייל באושפיזיה שרי ליה לנפשיה, וחדר שרי ליה לדידיה.**^(ד)**אמר רב גידל אמר רב: תלמיד חכם מנדה לעצמו, ומיפר לעצמו. אמר רב פפא: תיתי לי, דלא שמיית צורבא מרבנן מעולם. אלא כי קא מיחייב צורבא מרבנן שמתא, היכי עביד? כי הא דכמערבא מימנו אנגדא דצורבא מרבנן וקא מימנו אשמתיא. מאי שמתא? אמר רב: שם מיתה. ושמואל אמר: שממה יהיה, ומהניא ביה כי טיחיא בתנורא.****

ופליגא דריש לקיש. דאמר ריש לקיש: כשם שגבססת במאתים וארבעים ושמונה איברים, כך כשהיא יוצאה — יוצאה ממאתים וארבעים איברים. כשהיא נכנסת, דכתיב: "והיתה העיר חרם" — "חרם" בגימטריא מאתים וארבעים ושמונה הוו. כשהיא יוצאה, דכתיב: "ברוך רחם תזכור", "רחם" בגימטריא הכי הוו. אמר רב יסף: שדי שמתא אנגובתא דכלפא ואיחי דידה עבדה. דההוא כלפא דהוה אכיל מסאגי דרבנן וקא הוו קא ידעי מנו, ושמתו ליה. איתלי ביה גורא בגובתיה ואכלתייה. ההוא אלמא דהוה קא מצער ליה לההוא צורבא מרבנן, אתא לקמיה דרב יוסף, אמר ליה: זיל שמתייה. אמר ליה: מסתפינא מיניה. אמר ליה: שקיל פתיחא עליה. כל שכן דמסתפינא מיניה. אמר ליה: שקלליה, אחתייה ככדא,

ואחתייה

יז.

עין משפט בר מצוה

א טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' יז:
ב מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יד:

ג טוש"ע חו"מ סי' ד סעי' א:

ד מו"י פב' מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' יב:
ה טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' מב:

מג:

ו מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יד:

ז מו"י פז' מהל' תלמוד תורה הל' א:

ח טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' מג:

ט מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יד:

י מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ט:

יא טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' לט:

מג:

יב מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' ט:

יג מו"י פז' מהל' תלמוד תורה הל' י:

יד טוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' מב:

טז מו"י פז' מהל' תלמוד תורה הל' א:

יז מו"י פז' מהל' תלמוד תורה הל' יא:

יח מו"י פז' מהל' תלמוד תורה הל' א:

מסורת הש"ס
א כתובות כג.
ב תענית כט; לעיל יד; חולין קז;
גליון הש"ס
גמ' אשה עוברת ותפיל. ע"י סנהדרין דף נט ע"א תד"ה ליכא: תוס' ד"ה ובגנוסטרי וב' ולא כרב שישא בריה דרב אידי. לעיל דף יא ע"ב:
תורה אור השלם

יש רעה ראיתי פתח השמש כשנגה שיעא מלפני השליט [קהלתי י ה]

ויאמר אברהם אליעזרי שבו לכם פה עמי־החמור ואני והנער גלכה עד־פה ונשפתנה ונשובה אליכם [בראשית כב, ה]

בגזרת עירין פתגמא וימאמר מזדישון שאלתא עד־דבבית די ינדעון חננא דירשליט (עליא) [עלצ'ה] במלכות (אנושא) [אנשא] ולמורדי יצבא יתגנה וישפל אנשים יקים (עליה) [עלה] [דניאל ד, יד]

לך אל־פרעה בבקר הנה יצא המוקד ונצבת לקראתו על־שפת הניאר והמשה אשר־נהפך לנחש תפח בנדף (שמות ז, טו)

הלכה ברבי יוסבי במועד דמתיר: אחרע בה עיל שמואל לשאל בה טעמא לדבר על לבו דפגחם: אינו בדיקה הנה כלומר אלו היית אכלו: מי מוזלת בה פלי האי באללות דשקלת לטפרך: ואחרע בה מלתא אכלות:

שקלינהו לטפרה חבטינהו לאפה זרקוינהו מרב פשם נהדר מכנס להו מזרקון דשע: ברית ברותה לשפתים דכתיב ונשתתנה ונשובה אליכם וכן הנה דחזרו תרווייהו סבור מנה גזי מתר בימי אכלו משום דמאים דרנג לא: גינוסטרי מקפריס: אין פהם משום מאום ממשקל ליה בשעיה: ושגי ליה לאפרכאי ועברה עליהו אסתא אפרכאי: בינו דאשתני משהוא דכתא דהוו מעקרא אשתני ולא מקוין: ומר זוטרא מתני בפרכיא דבקשו ממנו צפרנים בימי אכלו ולאו משמה דרב יהודה: ואם בקשו ממנו שפה היה מתיר להם כלומר אלא חזינא לדעתיה אי שאלו לגלח השפה היה מתיר להם שאין פהם משום כל תשחית פאת זקנך (ווקרא י"ט:כ"ז): מזוית לזוית מסוף הפה לסוף האחר מתר לגלח שהרי מעבבת אכליה ושתיה ומאום: וגדוהי דאנינא דעתו כל השפה בשפה המעבבת דמי דאנינא לי דעתו: פרמשתקו אמיתו: אמוגשי הנה דכתיב הנה יצא המימה מחלקת במים' שפת (דף עה.) חד אמר חקשי להכי יוצא ליאור בשביל מכשפות ואידך אמר גדופי להכי יוצא שאומר לי וארי ואני עשיתי: מטפחות וזים שמנגבין פהן וזים משום דמאים: מטפחות הספוג שמנגבין פהן עצמן בשויצאין מבית המרחץ: ושעלו משמאלת במועד: מקני' דקננו אלו מכבסין אע"ג דאית לה תרי ומנופי אכל מי שאין לו אלא חלוק אחד דכלי עגמא שרי:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מלתא בפגחם אחנה דפגחם הנה אכלו: ואסתיעא מלתא דהדור. תמה דלמא מנה

אִי־הִלְכָּה בְּרַבִּי יוֹסִי בַּמוֹעֵד וּבְאַבְל, דְּאָמַר שְׂמוּאֵל: הִלְכָּה בְּדַבְרֵי הַמִּיּוֹקֵל בְּאַבְל. ^(א)**פְּגַחַס אַחוּה דְּמַר שְׂמוּאֵל אִיתְרַע בֵּיה מִיִּלְתָּא, עַל שְׂמוּאֵל לְמִישְׁאֵל טַעְמָא מִיַּיְיָה. חֲזַנְהוּ לְטוּפְרִי[ה] דְּהוּוּ נְפִישָׁן, אָמַר לֵיה: אַמַּאי לֹא שְׁקִלְתָּ לְהוּ? אָמַר לֵיה: אִי בְּדִידִיה הָוָה, מִי מְזַלְזֵלְתָּ בֵּיה כּוּלִי הַאי? הוּאִי "כְּשָׁגְגָה שְׂיַצָּא מִלְפָּנֵי הַשִּׁלְיִט", וְאִיתְרַע בֵּיה מִיִּלְתָּא בְּשְׂמוּאֵל. עַל פְּגַחַס אַחוּה לְמִישְׁאֵל טַעְמָא מִיַּיְיָה. שְׁקִלְיְנָהוּ לְטוּפְרִיה חֲבִטִּינָהוּ לְאַפִּיָּה. אָמַר לֵיה: לִית לָהּ בְּרִית כְּרוּתָה לְשִׁפְתֵּיהִם? דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִיָּנִין שְׁפָרִית כְּרוּתָה לְשִׁפְתֵּיהִם — שְׂנַאֲמַר: "וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל נָעֲרָיו שְׂבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר וְאָנֹכִי וְהַנֶּעֱר גִּלְכָּה עַד כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוּה וְנִשְׁוֹכַה אֲלֵיכֶם", וְאִיסְתֵּיַיעָא מִלְתָּא דְּהָדוֹר תַּרְוִיֵּיהוּ. סָבוֹר מִיַּיְיָה דִּיד — אִין, דְּרָגַל — לֹא. אָמַר רַב עֲנָן בַּר תַּחְלִיפָא: לְדִידִי מִפְּרָשָׁא לִי מִיַּיְיָה דְּשְׂמוּאֵל: לֹא שְׂנֵא דִיד וְלֹא שְׂנֵא דְרָגַל." אָמַר רַב חֲיִיא בַר אֲשִׁי אָמַר רַב: וּבְגִנוּסְטְרָא — אָסוּר. אָמַר רַב שְׁמֹן בַּר אֲבָא: הָוָה קְאִימָנָא קַמִּיה דְּרַבִּי יוֹחָנָן בִּי מְדַרְשָׁא בַּחוּלֹו שְׁל מוֹעֵד, וְשִׁקְלִינְהוּ לְטוּפְרִיה בְּשִׁינְיָה וְזַרְקִינְהוּ. שְׁמַע מִיַּיְיָה תֵּלַת. שְׁמַע מִיַּיְיָה: מוּתַר לִישׁוּל צְפָרְנִים בַּחוּלֹו שְׁל מוֹעֵד, וְשְׁמַע מִיַּיְיָה: אִין בְּהֵן מָשׁוּם מִיאֹוס, וְשְׁמַע מִיַּיְיָה: מוּתַר לְזוּרְקָן. אִינִי? וְהַתִּנְיָא, שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים נֶאֱמָרוּ בַּצְּפָרְנִים: הַקּוּבָרָן — צָדִיק, שׁוֹרְפָן — חֲסִיד, זוֹרְקָן — רָשָׁע. טַעְמָא מַאי — שְׁמָא תַּעֲבוֹר עֲלֵיהֶן אֲשָׁה עוֹבְרָה וְתַפִּיל. אֲשָׁה בִּי מְדַרְשָׁא לֹא שְׂכִיחָא. וְכִי תֵימָא: זִימְנִין דְּמִיכְנָשִׁי לָהּ וְשָׂדֵי לָהּ אַבְרָאי — בִּינוֹן דְּאֲשִׁתַּנִּי אֲשִׁתַּנִּי." אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: זוג בֹּא מַחְמַתָּן לַפָּנִי רַבִּי, וּמַר זוטְרָא מַתַּנִּי: זוג בֹּא מַחְמַתָּן לַפָּנִי רַבִּי, וּבְקָשׁוּ מִמֶּנּוּ צְפָרְנִים — וְהַתִּיר לָהֶם. וְאִם בְּקָשׁוּ מִמֶּנּוּ שְׁפָה — הַתִּיר לָהֶם, וְשְׂמוּאֵל אָמַר: אַף בְּקָשׁוּ מִמֶּנּוּ שְׁפָה, וְהַתִּיר לָהֶם. אָמַר אַבִּישׁוּל סִפְרָא מִשְׁמִיה דְּרַב פִּפְּא: שְׁפָה מְזוּיַת לְזוּיַת. אָמַר רַבִּי אַמִּי: וּבְשְׁפָה הַמְּעַכְּבַת. אָמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: לְדִידִי בְּשְׁפָה הַמְּעַכְּבַת דְּמִי לִי. וְאָמַר אַבִּישׁוּל סִפְרָא מִשְׁמִיה דְּרַב פִּפְּא: פִּרְעָה שְׁהִיָּה בִּימִי מִשָּׁה, הוּא אַמָּה, וְזָקְנָו אַמָּה, וּפְרַמְשִׁתְקוּ אַמָּה וְזָרַת, לְקַיִים מַה שְׂנַאֲמַר: "וּשְׁפַל אֲנָשִׁים יָקִים עֲלֶיהָ". וְאָמַר אַבִּישׁוּל סִפְרָא מִשְׁמִיה דְּרַב פִּפְּא: פִּרְעָה שְׁהִיָּה בִּימִי מִשָּׁה אַמְגוּשִׁי הִיָּה, שְׂנַאֲמַר: "הִנֵּה יוֹצֵא הַמִּיָּמָה וְגו'". ^(ב)וְאֵלּוּ מַכְבָּסִין בַּמוֹעֵד, הֵבֵא מִמְּדִינַת הָיִם. אָמַר רַב אַסי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִי שָׂאִין לוֹ אֶלָּא חִלּוּק אֶחָד — מוּתַר לְכַבְּסוֹ בַּחוּלֹו שְׁל מוֹעֵד. מַתִּיב רַבִּי יִרְמְיָה: אֵלּוּ מַכְבָּסִין בַּמוֹעֵד, הֵבֵא מִמְּדִינַת הָיִם כּוּי. הֲנִי אִין, מִי שָׂאִין לוֹ אֶלָּא חִלּוּק אֶחָד — לֹא! אָמַר לֵיה רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי יִרְמְיָה: אִסְבְּרָה לָּהּ מַתְּנִיתִין אַף עַל גַּב דְּאִית לֵיה תְּרִי וּמַטְנָפִי. "שְׁלַח רַב יִצְחָק בַּר יַעֲקֹב בַּר גִּיּוֹרִי מִשְׁמִיה דְּרַבִּי יוֹחָנָן: כְּלִי פִשְׁתָּן — מוּתַר לְכַבְּסֵן בַּחוּלֹו שְׁל מוֹעֵד. מַתִּיב רַבָּא: מְטַפְּחוֹת הַיָּדִים, מְטַפְּחוֹת הַסְּפָרִים.**

שְׂבִיעִי שְׁלו בְּעֶרֶב הִרְגַּל דְּאָסוּר לְכַבֵּס וְלַרְחַן כֹּל הַיּוֹם מִתַּר מִתַּר מִאי טַעְמָא לֹא תַנִּי:

יח.

 עין משפט נר מצוה

א סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' שצ סעי' ז:

ב מיי' פה' מהל' אבל הל' ב:

ג סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' שצ סעי' ז:

ד מיי' פה' מהל' אבל הל' ב:

ה טוש"ע או"ח סי' תקלא סעי' ה':

ו מיי' פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כ:

ז סמג לאוין סה, טוש"ע או"ח סי' תקלד סעי' א:

ח מיי' פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כא:

ט סמג לאוין סה, טוש"ע או"ח סי' תשכ"א סעי' ב:

י מיי' פז' מהל' שביתת יום טוב הל' כא:

טובה מרבה והנה ליה לאתווי הא דאמר עגלא בעגלמא (ברכות דף יט. ע"ש) לעולם אל יפתח אדם פיו לשטון שגאמר שמעו דבר ה' קצני קדם כו' (נשיאיו אי"י): ובגנוסטרי אסור. פי' בערוך שהוא כלי המתקן לטל צפרנים וכה' שמו ומלשון דגנוסטרא אסור משמע שהיה מתיר בין בתער בין במספרים ולא זקא בשנים מיהו קאמר בגמרא רבי יוחנן דשקלינהו בשעיו משמע זקא בשעיו שרי ותמה דלעיל אמרינן הלכה כר' יוסי במועד לגדרי הכל ושמא רבי יוחנן סבר הלכה כר' יהודה ומפרש טעמא דמחמרינן במועד טפי מבאבל ולא כרב שישא כרה דרב אידי דאמר דברים המתירין בחלו של מועד אסורין בימי אכלו ורבינו תם פרש דכ"ס שמתר בשעיו כה מתר לטל צפרניו [בזון] מחשברתה דכל זה חשוב שנוי לענין שפת פפ' המצניע (שפת דף צז:) ושמשתי בשם רבי שמשון בר אבברה סבבול המועד מתר לטל צפרנים לנשים דקתני בירושלמי גבי ועושה אשה תכשיטיה במועד וחסיד נותלת שיערה וצפרניה וצ"ע בהלכות גדולות נמי אמרינן והאשה מתרת בגטולת שער לאחר שבעה ונראה דבאשה נשואה זקא קאמר ומירי דמעבבת סרק על פניה וטופלה בביר שהוא משום תכשיט שלא תגול על בעלה אבל בתפירת ממש אסורה וגם בשם רבינו חיים שמשתי שהיה מתיר גטולת צפרנים במועד ובהלכות גדולות פוסק שבעה אסור בגנוסטרי בשעיו מתר לאחר שבעה מתר אף בגנוסטרי ולא דעניא מנא לה דברינא איכי תוך שבעה אי משום דקתני בימי אכלו ה"נ קתני ומי אכלו גבי גלות והיו כל שלשים וקאמר בשם שאסור לגלח בימי אכלו כה אסור לטול צפרניו בימי אכלו משמע כל שלשים ואי סברי כר' יוסי ותריו לגמרי וי"ל דסברי כר' יוסי ומסתבר להו דאפינו רבי יוסבי היה אסר בגנוסטרי תוך שבעה דומיא דמועד או שמא מעשה דשמואל משמע קצת דשקלינהו לטפרה חבטינהו אפשה דמרי תוך שבעה זקא דבתוך שבעה היה ובשעיו היה מקאא אמרינן בתר הכי ובגנוסטרי אסור משמע דשמואל לא היה בגנוסטרי ולא דאשכחנא דאסר רח תוך שבעה כשהלך רב פגחם לגחמו: בקשו ממנו שפה. יש לפרש על גזי שנוי דומיא דצפרנים ונראה דהבא פרוש זקא לאחר שבעה: אע"ג דאית לה תרי ומטנפי. מקלא משגי הבא דמאי עסקינן בשלא כבסו לפני הרגל ולא שרינן מי שאין לו אלא חלוק אחד אלא היבא דכבסו לפני הרגל אבל לא כבסו דששע לא שרי משמע דמי שאין לו אלא חלוק אחד שרי לכבסו במועד אפילו פשע ולא כבסו לפני המועד כה נראה לי ובהתוספות מספק בזה ונראה לי דהכי משמע מקלא מפלג ונראה דגבי אכל לא שרינן כשאין לו אלא חלוק אחד אלא אם היו לו מכבסין אסור ללבש מה שאין פו דקנל צ"ע בכהן ששלמה משמרתו דקנל אם מתר לכבס לתנא דלעיל (מועד קטן דף יז:) דתנא כהן ואכל אפילו לתנא דידן אם חל שלשי ליהוית בעי"ט שאסור ברחיצה עד הערב ופרש בקונטרס עד הלילה בענין או עד חול המועד בחמין ואינו מתר לרחן מבעי"ט מיהו דשחל

יח:

	עין משפט
	גזר מצוה

א סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח

סי' תקמה סעי' ה:

ב מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב

הל' יב:

ג סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח

סי' תקמו סעי' א:

ד מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב

הל' יב:

ה סמג עשין מח, טוש"ע אה"ע

סי' נא סעי' א:

ו מו"י פכ"ג מהל' אישות הל' יג:

ז מו"י פז' מהל' זבייה ומתנה הל' יז:

ח טוש"ע או"ח סי' תקמו סעי' א:

ט מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב

הל' טז:

י סמג לאוין עה, טוש"ע או"ח

סי' תקמה סעי' ו:

יא מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב

הל' יב:

יב טוש"ע או"ח סי' תקמה סעי' א:

יג מו"י פז' מהל' שביתת יום טוב

הל' יג:

הספּרים. פּרוש לַהַסְפֵּר וּבִמְסַפֵּר לְכָל אֹתֶם הַסֵּפֶגְגִּין וּבִירוּשָׁלַיִם הָאֵמֶר עָלֶה מִטּוֹפְחַת הַסֵּפֶרִים וְאִין נִרְאָה לִי לִהְיִי רִאשִׁי חֲלוּדִי בְּתַבִּי הָקֹשֶׁשׁ חֲשִׁינִי חֲלוּדִי בְּאֵמֶן הַמִּסְפֵּר שֶׁנֶּה כְּבוֹד הַמִּסְתַּפְּרִים שְׂנוּתָעִין אֹתָם בְּגִיּוֹס וּבְשִׁמְסִתָּרִין אִין כְּבוֹד לָהֶם בְּמִטְנָפִין: הַעוּלִים מִשְׁמַחַה לְטַהֲרָה. בַּמְצוּרַע חֲלוּדִי דִּיא מְצַרַע אֶסוֹר לְכַסֵּם בְּקֶאֱמֶר לַעֲלִי (מוֹשֶׁד קָטָן דף טו.) וּמִסְפֵּק אֶס בְּאֵמֶר בֶּן עֵזֶרְיָה מִשְׁמַחַת מֵת וּבְגֵלָה שְׁרִיר לְכַסֵּם בְּגִזְיוֹ אִו אִמְרִין זִנְקָא מְצַרַע הוֹאִיל וְאֶסוֹר לְכַסֵּם כָּל בְּגִדְיוֹ שְׁלֵו מִיֵּהוּ מַה שֶּׁפֶּרֶס בַּמְצוּרַע חֲלוּדִי קִשְׁיָא לֶן אִי אִמְרִין דַּמְצוּרַע אִינוּ נִוְהָג צַרְעָתוֹ בְּקֶגֶל א"כ מֵאִי חֲרִיף עוּלִים מִשְׁמַחַה לְטַהֲרָה חֲשִׁינִי בִימֵי צַרְעָתוֹ נָמִי מִתֵּר לְכַסֵּם בְּקֶגֶל דִּיא מְצִי לְמִימֶר אִל מִשְׁפָּעִיל הָאֵמֶר בְּדִלְעִי (מוֹשֶׁד קָטָן דף יד:) דָּאֶס בֶּן אִל שֶׁנֶּה שְׁמָא יִשְׁהוּ הַרְבֵּנוּתִינִן דְּכַשְׁלֵמָא גְלוּחַ הוּא בְּשַׁעַת הַרְבֵּן אֲבָל כְּפֹהֶם אִל שֶׁנֶּה לְהַרְבֵּן וְיֵשׁ נִזְמֶר דְּכַפּוּס נָמִי שֶׁנֶּה לְהַרְבֵּן: מִצָּהָן לֵה אֲבִי מֵאִן לִימָא לֶן. וְאֵע"ג חֲלָבִין גּוּפָה שְׁנִי לַעֲלִי מִתְנִי' אֶלְבָּא דְרַבִּי יוֹחָנָן אִינוּ סוּבֵר בֶּן: וְאִלוּ כּוּתְּקִין בַּמוֹעֵד. נִרְאָה דְּכָל הֵי הוּו דָּבֵר הָאֲבֵר בֶּן יִמּוּת הַנּוֹתֵן אִו עֲדִים אִו ב"ד אִו יִלְכוּ לַמְדִּית הִים: וְאִגְרוֹת רְשׁוּת. בְּיִרוּשָׁלַיִם מִפְּרֶשׁ פְּרִישַׁת שְׁלוֹם וְיֵשׁ מִפְּקָשִׁים צוּי הַשְׁלֵטוֹן כְּמוֹ אִל תַּהֲנַע לְקִשּׁוֹת (כֹּתֵב פ"א מ"י): הֵן הֵן דְּבָרִים הֶאָהִין בְּאִמְרִיָּה. בָּפ' הַנּוֹשֵׂא (פְּתֻחוֹת דף קב:) מִפְּרֶשׁ: וּמִי אֵמֶר שְׂמוּאֵל שְׁמָא יִתְדָמְנוּ אַחֵר. תַּמָּה לִי חֲמִאִי אִל מִשְׁנִי דִיא בּוּזֵג שְׁנִי דִיא בּוּזֵג רִאשֵׁון בְּדַמְשָׁנִי בָּרָח שְׁנִי דְּסוּהָרִין (דף כב.) וּבִפְּרָק קִמָּא דְּסוּתָה (דף ב. וָס:) אִין כּוּתְּקִין שְׁטָרִי חוּב. בָּרָשוּ בְּתוֹסְפוֹת הוּא דִּינִן שְׁטָר מְכִירָה דִּיא בְּהֵי אִלוּ כּוּתְּקִין בַּמוֹשֶׁד אִל חֲשִׁיב שְׁטָר מְכִירָה וְלִי נִרְאָה דִּיא דִּיל חֲזַנִי מִשּׁוּם דְּאִין כּוּתְּקִין שְׁטָר מְכִירָה אִלָּא עַל הַהֲרָקָה וְאִמְרִין לַעֲלִי (מוֹשֶׁד קָטָן דף יג.) אִין מוּקְרִין בְּתִים אִלָּא לַצֵּד הַמוֹשֶׁד וּלְצֵד הַמוֹשֶׁד שְׁטִיטָא דְּשָׂרִי וְהוּא דִּינִן אֶס מִכָּר קֶדֶם הַמוֹשֶׁד וְשִׁתָּה רִוְצָה לְכַתֵּב דְּשָׂרִי בַּמוֹשֶׁד. דִּיא נָמִי דָּבֵר הָאֲבֵר רַח אֶס הֵיִה לִו אֶחָם וְאִל יְכוּל לְכַתֵּב קֶדֶם הַמוֹשֶׁד:

שְׁהִתְרוּ חֲכָמִים וי"ג הַסֵּפֶרִים וּמִטּוֹפְחַת. מְכַבְּסִין אֹתָם כְּמוֹ רַגְלִים מִשְׁנִי הַכְּבוֹד

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מִטּוֹפְחוֹת הַסֵּפֶרִים שֶׁל פֶּשֶׁתָּן: כְּלִי פֶשֶׁתָּן דִּילָא נָפִישׁ מִיִּרְחָא: הֵי אִין אִיבֵל שְׂאֵר כְּלִי פֶשֶׁתָּן לֵאל: חֲשִׁיבֵי מִינֵי כְּלוּמֶר מִטּוֹפְחוֹת דְּשְׂאֵר מִינִין כְּגוֹן דְּצַמֵּר אַע"ג דְּנָפִישׁ מִיִּרְחָא שְׂרִי לְכַסֵּם אֲבָל שְׂאֵר

הַסֵּפֶרִים. הֵי — אִין, כְּלִי פֶשֶׁתָּן — לָא. אֲמַר לִיָּה אַפִּי: מַתְנִיתִין אֲפִילוּ דְּשְׂאֵר מִינֵי. אֲמַר בַּר הִידִיא: לְדִידֵי חָזִי לִי יָמָה שֶׁל טְבָרִיָּה, דְּמַפְקִי לָהּ מְשִׁיכְלִי דְּמִנֵּי פִיתָנָא בְּחוּלָא דְּמוֹעֵדָא.

⁽ⁿ⁾מִתְחִיר לָהּ אַפִּי: מֵאֵן לִימָא לִו דְּבָרְצוֹן חֲכָמִים עָבְדִי, דִּלְמָא שְׂלֵא בְּרַצוֹן חֲכָמִים עָבְדִי.

⁽ⁿ⁾מַתְנִי וְאִלוּ כּוּתְּבִין בַּמוֹעֵד: קְדוּשֵׁי נְשִׁים וְגִישִׁין וְשׁוֹבְרִין. דִּיִּיתִיקִי, מַתְנָה וּפְרוּזְבוּלִין. אִיגְרוֹת שׁוּם

וְאִיגְרוֹת מַזוּן. שְׁטָרִי חֲלִיצָה וּמִיאוּנָם וּשְׁטָרִי בִירוּרִין. גְּזוּרוֹת

בֵּית דִּין וְאִיגְרוֹת שֶׁל רְשׁוּת. ⁽ⁿ⁾גָּמִי אֲמַר שְׂמוּאֵל: מוּתָר לְאָרֶס אֲשֶׁה בְּחוּלִו שֶׁל מוֹעֵד, שְׂמָא יִקְדָּמְנוּ אַחֵר. לִימָא מְסִייע לִיָּה:

וְאִלוּ כּוּתְּבִין בַּמוֹעֵד — קְדוּשֵׁי נְשִׁים.⁽ⁿ⁾ מֵאִי לָאו שְׁטָרִי קְדוּשִׁין מְשִׁשׁ? לָא, שְׁטָרִי פְּסִיקָתָא, וְכִדְרָב גִּידֵל אֲמַר רב.

⁽ⁿ⁾דִּיאֲמַר רב גִּידֵל אֲמַר רב: כִּמָּה אֶתָּה נוֹתֵן לְבִנְךָ? כֶּה וְכָה. כִּמָּה אֶתָּה נוֹתֵן לְבִתְךָ? כֶּה וְכָה. עֲמִדוּ וּקְדִשׁוּ קִנּוּ, הֵן הֵן הַדְּבָרִים הַנּוֹקְדִין

בְּאִמְרָה. ⁽ⁿ⁾לִימָא מְסִייע לִיָּה: אִין נוֹשְׂאִין נְשִׁים בַּמוֹעֵד, לָא בְּתוּלוֹת וְלָא אֶלְמָנוּת. וְלָא מְיַבְמִין, מִפְּנֵי שְׂשֻׁמְחָה הִיא לִו. הָא

לְאָרֶס — שְׂרִי. לָא מִיבְעִיא קֶאֱמֶר. לָא מִיבְעִיא לְאָרֶס — דִּילָא קַעְבִּיד מַצּוּה, אֶלָּא אֲפִילוּ לִישָׂא נָמִי, דְּקָא עָבִיד מַצּוּה, אֶסוֹר.

⁽ⁿ⁾תָּא שְׁמַע, דְּתַנָּא דְּבִי שְׂמוּאֵל: מֵאָרְסִין, אֲבָל לָא כּוּנְסִין. וְאִין עוֹשִׂין סְעוּדַת אִירוּסִין, וְלָא מְיַבְמִין, מִפְּנֵי שְׂשֻׁמְחָה הִיא לִו.

שְׁמַע מִינָהּ.⁽ⁿ⁾ וּמִי אֲמַר שְׂמוּאֵל שְׂמָא יִקְדָּמְנוּ אַחֵר? וְהָאֲמַר רב יְהוּדָה אֲמַר שְׂמוּאֵל: בְּכָל יוֹם וְיוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמְרַת: בַּת

פְּלוּנִי לְפְלוּנִי, שְׂדָה פְּלוּנִי לְפְלוּנִי. אֶלָּא: שְׂמָא יִקְדָּמְנוּ אַחֵר בְּרַחֲמִים. כִּי הָא דְרָבָא שְׁמַעִיה לָהּ הוּא גְבָרָא דְּכַעֲי רַחֲמִי וְאֲמַר:

תִּזְדָּמֵן לִי פְּלִגִּיתָא. אֲמַר לִיָּה: לָא תִיבְעִי רַחֲמִי הֵכִי. אִי חִזִּיא לָהּ — לָא אֲזֵלָא מִינָהּ, וְאִי לָא — כְּפַרְתָּ בַּהּ. בְּתֵר הֵכִי, שְׁמַעִיה

דְּקֶאֱמֶר: אִו אִיְהוּ לִימּוֹת מִקְמָחָה, אִו אִיְהִי תַמּוֹת מִקְמִיָּה. אֲמַר לִיָּה: לָאו אֲמִינָא לָהּ לָא תִיבְעִי עָלֶה דְּמִילָתָא? ⁽ⁿ⁾הֵכִי אֲמַר רב

מִשּׁוּם רַבִּי רֵאוּבֵן בֶּן אֲצַטְרוּבִילִי: מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַנְּבִיאִים וּמִן הַפְּתוּבִים — מַה' אֲשֶׁה לְאִישׁ. מִן הַתּוֹרָה, דְּכָתִיב: "וַיַּעַז לְבֶן

וּבִתּוֹאֵל וַיֹּאמְרוּ מַה' יָצָא הַדָּבָר". מִן הַנְּבִיאִים, דְּכָתִיב: "וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מַה' הִיא". מִן הַפְּתוּבִים, דְּכָתִיב: "בֵּית וְהוּן

נִחַלַת אַבוֹת וּמַה' אֲשֶׁה מִשְׁפָּלַת". וְאֲמַר רב מִשּׁוּם רַבִּי רֵאוּבֵן בֶּן אֲצַטְרוּבִילִי, וְאֲמַרִי לָהּ בְּמַתְנִיתָא תָּנָא, אֲמַר רַבִּי רֵאוּבֵן בֶּן אֲצַטְרוּבִילִי: אִין אָדָם נִחְשָׁד בְּדָבָר אֶלָּא אִם כּוּ עֲשָׂאוּ, וְאִם לָא

עָשָׂה כּוּלוֹ — עָשָׂה מִקְצָתוֹ, וְאִם לָא עָשָׂה מִקְצָתוֹ — הִרְהֵר בְּלַבּוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ, וְאִם לֹא הִרְהֵר בְּלַבּוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ — רָאָה אַחֲרִים

שְׁעָשׂוּ וְשָׁמַח. מִתִּיב רַבִּי יַעֲקֹב: "וַיַּחֲפֹאֵז בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל ה' אֱלֹהֵיהֶם!" הֵתָם לַהֲכַעִס הוּא דְּעָבוּד. תָּא

שְׁמַע: "וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ הִי", רב שְׂמוּאֵל בַּר יַצְחָק אֲמַר: מְלַמֵּד שְׁכָל אַחַד קִינָא לְאַשְׁתּוּ מִמֶּשֶׁה! הֵתָם מִשּׁוּם

שְׁנָאָה הוּא דְּעָבוּד. ⁽ⁿ⁾תָּא שְׁמַע, אֲמַר רַבִּי יוֹסִי: יְהָא חֲלָקִי עִם מִי שְׁחוּשְׁדִין אוֹתוֹ בְּדָבָר וְאִין בּוֹ. וְאֲמַר רב פֶּפָּא: לְדִידִי חֲשָׁדוֹן וְלָא

הוּו בִּי! ⁽ⁿ⁾לָא קִשְׁיָא: הָא בְּקָלָא דְּפָסִיק, הָא בְּקָלָא דִּילָא פָּסִיק. וְקָלָא דִּילָא פָּסִיק עַד כִּמָּה? אֲמַר אַפִּי, אֲמַרָה לִי אִם: דּוּמִי

דְּמָתָא יוֹמָא וּפְלָגָא. ⁽ⁿ⁾וְהֵנִי מִילֵי דִילָא פָּסַק בִּינִי בִינִי, אֲבָל פָּסַק בִּינִי בִינִי — לִית לּוּ בַּהּ. וְכִי פָּסַק בִּינִי בִינִי, לָא אֲמַרְוּ אֶלָּא דִּילָא

פָּסַק מִחֲמַת יִרְאָה, אֲבָל פָּסַק מִחֲמַת יִרְאָה — לָא. וְלָא אֲמַרְוּ, אֶלָּא דִּילָא הִדֵּר נָבִט, אֲבָל הִדֵּר נָבִט — לָא. וְלָא אֲמַרְוּ אֶלָּא דְלִית

לִיָּה אוּיָבִים, אֲבָל אִית לִיָּה אוּיָבִים — אוּיָבִים הוּא דְּאַפְקוּהָ לְקָלָא. ⁽ⁿ⁾מַתְנִי' אִין כּוּתְּבִין שְׁטָרִי חוּב בַּמוֹעֵד. וְאִם אִינוּ

מֵאֲמִינוּ, אִו שְׂאִין לּוּ מַה יֵּאכַל — הָרִי זֶה יִכְתּוּב. ⁽ⁿ⁾"אִין כּוּתְּבִין סְפָרִים תַּפְּסִילִין וּמַזוּזוֹת בַּמוֹעֵד, וְאִין מַגִּיהִין אוֹת אַחַת אֲפִילוּ

בְּסִפֵּר עֲזָרָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: כּוּתֵּב אָדָם תַּפְּסִילִין וּמַזוּזוֹת לַעֲצָמוֹ,

וְהוּו בִּי! ⁽ⁿ⁾לָא קִשְׁיָא: הָא בְּקָלָא דְּפָסִיק, הָא בְּקָלָא דִּילָא פָּסִיק. וְקָלָא דִּילָא פָּסִיק עַד כִּמָּה? אֲמַר אַפִּי, אֲמַרָה לִי אִם: דּוּמִי

דְּמָתָא יוֹמָא וּפְלָגָא. ⁽ⁿ⁾וְהֵנִי מִילֵי דִילָא פָּסַק בִּינִי בִינִי, אֲבָל פָּסַק בִּינִי בִינִי — לִית לּוּ בַּהּ. וְכִי פָּסַק בִּינִי בִינִי, לָא אֲמַרְוּ אֶלָּא דִּילָא

פָּסַק מִחֲמַת יִרְאָה, אֲבָל פָּסַק מִחֲמַת יִרְאָה — לָא. וְלָא אֲמַרְוּ, אֶלָּא דִּילָא הִדֵּר נָבִט, אֲבָל הִדֵּר נָבִט — לָא. וְלָא אֲמַרְוּ אֶלָּא דְלִית

לִיָּה אוּיָבִים, אֲבָל אִית לִיָּה אוּיָבִים — אוּיָבִים הוּא דְּאַפְקוּהָ לְקָלָא. ⁽ⁿ⁾מַתְנִי' אִין כּוּתְּבִין שְׁטָרִי חוּב בַּמוֹעֵד. וְאִם אִינוּ

מֵאֲמִינוּ, אִו שְׂאִין לּוּ מַה יֵּאכַל — הָרִי זֶה יִכְתּוּב. ⁽ⁿ⁾"אִין כּוּתְּבִין סְפָרִים תַּפְּסִילִין וּמַזוּזוֹת בַּמוֹעֵד, וְאִין מַגִּיהִין אוֹת אַחַת אֲפִילוּ

בְּסִפֵּר עֲזָרָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: כּוּתֵּב אָדָם תַּפְּסִילִין וּמַזוּזוֹת לַעֲצָמוֹ,

וְהוּו בִּי! ⁽ⁿ⁾לָא קִשְׁיָא: הָא בְּקָלָא דְּפָסִיק, הָא בְּקָלָא דִּילָא פָּסִיק. וְקָלָא דִּילָא פָּסִיק עַד כִּמָּה? אֲמַר אַפִּי, אֲמַרָה לִי אִם: דּוּמִי

דְּמָתָא יוֹמָא וּפְלָגָא. ⁽ⁿ⁾וְהֵנִי מִילֵי דִילָא פָּסַק בִּינִי בִינִי, אֲבָל פָּסַק בִּינִי בִינִי — לִית לּוּ בַּהּ. וְכִי פָּסַק בִּינִי בִינִי, לָא אֲמַרְוּ אֶלָּא דִּילָא

פָּסַק מִחֲמַת יִרְאָה, אֲבָל פָּסַק מִחֲמַת יִרְאָה — לָא. וְלָא אֲמַרְוּ, אֶלָּא דִּילָא הִדֵּר נָבִט, אֲבָל הִדֵּר נָבִט — לָא. וְלָא אֲמַרְוּ אֶלָּא דְלִית

לִיָּה אוּיָבִים, אֲבָל אִית לִיָּה אוּיָבִים — אוּיָבִים הוּא דְּאַפְקוּהָ לְקָלָא. ⁽ⁿ⁾מַתְנִי' אִין כּוּתְּבִין שְׁטָרִי חוּב בַּמוֹעֵד. וְאִם אִינוּ

מֵאֲמִינוּ, אִו שְׂאִין לּוּ מַה יֵּאכַל — הָרִי זֶה יִכְתּוּב. ⁽ⁿ⁾"אִין כּוּתְּבִין סְפָרִים תַּפְּסִילִין וּמַזוּזוֹת בַּמוֹעֵד, וְאִין מַגִּיהִין אוֹת אַחַת אֲפִילוּ

בְּסִפֵּר עֲזָרָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: כּוּתֵּב אָדָם תַּפְּסִילִין וּמַזוּזוֹת לַעֲצָמוֹ,

מִטּוֹפְחוֹת הַסֵּפֶרִים שֶׁל פֶּשֶׁתָּן: כְּלִי פֶשֶׁתָּן דִּילָא נָפִישׁ מִיִּרְחָא: הֵי אִין אִיבֵל שְׂאֵר כְּלִי פֶשֶׁתָּן לֵאל: חֲשִׁיבֵי מִינֵי כְּלוּמֶר מִטּוֹפְחוֹת דְּשְׂאֵר מִינִין כְּגוֹן דְּצַמֵּר אַע"ג דְּנָפִישׁ מִיִּרְחָא שְׂרִי לְכַסֵּם אֲבָל שְׂאֵר

פְּלִים דְּשְׂאֵר מִינִין לֹא אֲבָל כְּלִי פֶשֶׁתָּן שְׂרִי לְכַסֵּם: מְשִׁיכְלִי סְפָלִים: מִתְנִי' קְדוּשֵׁי נְשִׁים שְׁתַּבֵּב בְּשְׁטָר דְּרִי אֵת מִתְקַשֵּׁת לִי דִּיאָשָׁה נְקֻזִית בְּשְׁטָר: דִּינִיתִקִי שְׁטָר צִנְחָה: בְּרוּזְבוּלִין כְּפוּתֵב מְלוּה בְּשְׁטָר שְׂאִינוּ מִשְׁמַע וְלֹא מִשְׁמִיעַ לִיָּה

שְׁמָטָה: אִגְרוֹת שׁוּם בְּכָךְ, שְׁמוּ בֵּית דִּין שְׂקָה זֹ

מסורת הש"ס
א נזיר טו.
ב נדה ד:
גליון הש"ס

רש"י ד"ה שמונה ימים וכו' מותר לאלתר בתבוסות. ע"י יבמות דף מג ע"א ברש"י ד"ה מקום שמותר ועיין לקמן דף כג ע"א תוס' ד"ה כל שלשים:

ד"ה ואין עולין וכו' ג"י לאו דוקא. קשה לי הא בהדיא מובאר לקמן דף כ ע"א דלתנא דמתני' דהכא ג"י דוקא כדאמר' שם הלכה כתנא דידן דאמר שלשה וצ"ע:

תוס' ד"ה וטווה וכו' אפי' טורחא דלאו מלאכה. ע"י לעיל דף יב ע"ב תוס' ד"ה מכניס:

וּטְווּהָ עַל יִרְכּוּ הַחוּטִין אֲבָל לֹא בָּדִלוּ וּלְאַחֲרֵים בְּטוּבָהּ וְלֹא בַּשָּׂכָר: מַעֲרִים וּמוֹכֵר שָׁלוֹ בֵּן עוֹשֶׂה כָּל יְמוֹת הַחַג: כְּדִי פִּרְקָסְתוּ בַּהֲרֻחָה וְלֹא מִיּוֹרֵי בְּמִי שֶׁאִין לוֹ מַה יֵּאכְלוּ: אֲבָל לֹא בִּאֲכֹן שֶׁתּוֹלֶה בַּחוּט כְּדִי שֶׁיּוּכַל לְשַׁזְרוֹ יִפֶּה: מִתֵּנִי הַקּוֹבֵר מֵתוֹ שְׁלֵשָׁה יָמִים קִדָּם הִקְנֵל הָאֵחִיל וְעַקֵּר אֲבָלוֹת חַיָּנוּ אֵלֶּא שְׁלֵשָׁה יָמִים: בְּטָלָה מִמֶּנּוּ גִזְרַת שִׁבְעָה גִּלְאֲחֵר הִקְנֵל חַיָּנוּ צְרִיךְ לְמַנּוּת יוֹתֵר: שְׁמוֹנֶה יָמִים קִדָּם הִקְנֵל בְּטָלָה מִמֶּנּוּ גִזְרַת שְׁלֹשִׁים דְּהָאֵחִיל וְהַתְּמִיל יוֹם אֶחָד מִן הַשְּׁלֹשִׁים חַיָּנוּ צְרִיךְ לְשִׁמּוֹר כְּלוּם לֹאֲחֵר הִקְנֵל דִּין שְׁלֹשִׁים אֵלֶּא מִתֵּר לֹאֲלַתֵּר בְּתַכְפֻּסַּת בְּגָאוֹן וְתַפְסָּרַת: שֶׁבַּת עוֹלָה חֲרַע שֶׁבַּת בְּיָמֵי אֲבָלוֹ עוֹלָה לְמַגִּין שִׁבְעָה: וְחַיָּה מַפְסָּקַת גִּלְאֲחֵר שֶׁבַּת צְרִיךְ לַהֲשִׁילִם שִׁבְעָה יָמֵי אֲבָלוֹת עַם הַשִּׁבְתִּ: וְהַרְגָּלִים מַפְסִיקִין כְּדִי קֹבֵר מֵתוֹ שְׁלֵשָׁה יָמִים קִדָּם הִקְנֵל מַפְסִיק הַאֲבָלוֹת לְגַמְרֵי וּלְאַחֵר הִקְנֵל חֵין מְשִׁלִּים כְּלוּם: וְאִין עוֹלִין כְּדִי קֹבֵר מֵתוֹ בְּתוֹךְ הִקְנֵל דָּלֵא בְּטָלָה מִמֶּנּוּ גִזְרַת ז' חֵין וְיָמֵי הִקְנֵל עוֹלִין לְמַגִּין ז' וְיָמֵי אֲבָלוֹת אֵלֶּא לֹאֲחֵר הִקְנֵל צְרִיךְ לִשֹּׁב ז' וְיָמֵי אֲבָלוֹת ז' הֵיא כְּכִרְתִּי אֲבָל בַּהֲעָתֵק מִצִּאתוֹ וְאִין עוֹלִין כְּדִי קֹבֵר אֵת מֵתוֹ שָׁנִי וְיָמִים לִפְנֵי הִקְנֵל דָּלֵא בְּטָלָה מִמֶּנּוּ גִזְרַת שִׁבְעָה חֵין וְיָמֵי הִקְנֵל עוֹלִין לְמַגִּין שִׁבְעָת וְיָמֵי אֲבָלוֹ אֵלֶּא לֹאֲחֵר הִקְנֵל צְרִיךְ לִשֹּׁב ה' וְיָמֵי אֲבָלוֹת לַהֲשִׁילִם לִשְׁנֵי יָמִים שְׁנֵהָג לִפְנֵי הִקְנֵל וְחַיָּי אֲוֹמֵר כִּי טְעוּת סוֹפֵר הִיא דְּמַה שֶּׁנִּזְכַּר שְׁלֵשָׁה יָמִים לִפְנֵי הִקְנֵל לֹאֹ מִןקָא וְלִפְיֵלוּ שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי הִקְנֵל בְּטָלָה מִמֶּנּוּ גִזְרַת שִׁבְעָה דְּהִקְנֵל מַפְסִיק: מִשְׁחַרֵּב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁאִין לַעֲצֵרַת תַּשְׁלוּמִין כֹּל ז' וְחַיָּנוּ אֵלֶּא יוֹם אֶחָד: כְּשֶׁבַּת וְדִינוּ כְּשֶׁבַּת דְּעוֹלָה וְחַיָּה מַפְסָּקַת: רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּשֶׁבַּת הָאֵחִיל וְחַיָּנוּ אֵלֶּא יוֹם אֶחָד: גַּמ' גִּזְרַת שְׁלֹשִׁים בְּטוּלוֹ אֲבָל יָמִים לֹא בְּטוּלוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם לֹא בְּטוּלוֹ שֶׁזָּדוּן תַּלוּוִין וְעַמּוּדִים: מֵאִי טַעְמָא

יָמִים לֹא בְּטוּלוֹ כְּלוּמַר בְּחַיָּה עָגוּן לֹא בְּטוּלוֹ יָמִים: שָׂאֵם לֹא גִלַּח עָרֵב הִקְנֵל כְּדִי בְּטוּלוֹ גִּזְרַת שְׁלֹשִׁים וְאִבְעִי לֹה לְגַלוּחֵי עָרֵב הִקְנֵל וְלֹא גִלַּח: אֲסוּר לְגַלַּח אַחֵר הִקְנֵל כֹּל שְׁלֹשִׁים יוֹם:

אֲבִרְהָם הָיָה מְבִיא מִן הַיְּרוּשָׁלַּמִי לְהַתִּיר לְהַנִּיחַ דְּאִמֵּר בְּיִירוּשָׁלַּמִי חַד בַּר נֶשׁ אֹדֵב תַּפְּלוּי בְּחָלֹל דְּמוּשְׁגָל אֲתָא לְקַמָּה דְּרַב חֲנַנְיָל פִּי' שִׁיכְתָּב לוֹ לְפִי שְׁהִיָּה סוֹפֵר בְּדִאֲתִמָּא בְּמַגְלָה (דף יח:) שְׁלַחָה לְקַמָּה דְּרַבָּה בַר בַּר חֲנַה אֲמַר לֹה זֵיל הָא לֹה תַפְּלוּי וְאֵת בַּתָּב לָךְ דְּתַגּוּן בּוֹתָב אֲדָם תַּפְּלוּין לַעֲצִמּוֹ אֲתָא לְקַמָּה דְּרַב אֲמַר לֹה בַּתָּב לִיָּה פֵרוּשׁ בָּלֹא הַעֲרַמָּה מִתֵּנִי' פְּלִיגָא עַל רַב בּוֹתָב אֲדָם תַּפְּלוּין וּמוּזוּהָ לַעֲצִמּוֹ הָא לֹאֲחֵר לֹא רַב פִּתֵּר לֹה בְּכּוֹתָב לְהַנִּיחַ פֵּרוּשׁ רַב מַעֲמִיד הַמַּשְׁנֶה לְהַנִּיחֻם אַחֵר הַמוּשַׁעַד אֲבָל לְהַנִּיחֻם בַּמוּשַׁעַד שְׂרִי וּבַהֲלָכוֹת גְּדוּלוֹת בַּסֵּךְ דְּאֲסוּר לְהַנִּיחַ תַּפְּלוּין בְּחֵלוֹ שֶׁל מוּשַׁעַד וּלְטַעַם שְׁמַמְשַׁעט שְׁבָחוֹת וְיָמִים טוֹבִים מִיָּמִים וְיָמִיהָ מִמִּתְכַּר שְׁפִיר דְּמַמְשַׁעט חֵלוֹ שֶׁל מוּשַׁעַד וּלְמֵאֵל דְּזָרַשׁ (מַנְּחוֹת דף לו:) מֶלֶךְ לֹאֹת וְצִאוֹ שְׁבָחוֹת וְיָמִים טוֹבִים שֶׁהוּ עֲצִמְעָן אֹת יֵשׁ לוֹמֵר לְפִי שֶׁאִין עוֹשִׂין מְלָאכָה כִּי אִם בְּזָכָר הָאֲבָד אֹת וְאִם הוּא אֲמַת דְּבַחֵל הַמוּשַׁעַד חַיֵּב בְּתַפְּלוּין יֵשׁ לוֹמֵר הָאֵחִיל וְעוֹשִׂין מְלָאכָה בּוֹ חֵין אֹת וְיָמִיהֶם וְיָמִיהָ מִיָּהּ לֹא מַעֲשֵׂט אֵלֶּא יוֹם טוֹב דְּחִלוּק מִשְׁאָר יָמִים: הַקּוֹבֵר אֵת מֵתוֹ. לְהֵי בִּקְטוֹ קוֹבֵר אֲבָבָלוֹת מִתְּחֵלַת מִשְׁעַת סְתִימַת הַגּוֹלָל בְּדִאֲמָרֵינוּן לְקַמָן (מוּשַׁעַד קָטָן דף כז:). שְׁלֵשָׁה יָמִים. כִּן הִיא עֹקֵר אֲבָלוֹת לְכַמָּה מַלְי וְאֲמָרֵינוּן לְקַמָן (שם): שְׁלֵשָׁה יָמִים לְכַבִּי: מֵאִי טַעְמָא לֹא בְּטוּלוֹ. הִבָּא הָוָה נִיחָא טַפִּי לְגֵרָם יָמִים לַעֲגִין מֵאִי לֹא בְּטוּלוֹ וְאִין צְרִיךְ לְהַגִּיָּה דְּהִיא הִיא: שָׂאֵם לֹא גִלַּח עָרֵב הִקְנֵל כּו'. וְנִקְרָא לִי דַּה"ה לֹא כַּבֵּם וְלֹא רְחוֹן עָרֵב הִקְנֵל אִם מִתֵּר לְרְחוֹן וְלַכַּבֵּם מַעֲשֵׂר יו"ט וְלֹא כַּבֵּם וְלֹא רְחוֹן לֹא וְכַבֵּם בְּרִקְנֵל וְהַשְׁתָּא נִיחָא הָא דְּתַנְיָה גִזְרַת שִׁבְעָה בְּטוּלוֹ הָא יָמִים לֹא בְּטוּלוֹ וְיָמִיהוּ קָשִׁיָא לָן דְּקִאֲמֵר בְּסוּמָךְ שִׁבְשָׁם שְׁמַצִּית שְׁלֹשָׁה מְבִטְלַת גִּזְרַת שִׁבְעָה אֲפֵלוֹ לְתַנָּא קַמָּא דְּמַבְטְלַת אֲפֵלוֹ יָמִים שְׁמַבִּיא אֲבָא שְׁאֵיל רַחֲיָה לְמַצִּית שְׁלֹשִׁים שְׁבִטּוּלוֹ לְגַמְרֵי אֲפֵלוֹ יָמִים וְהִרִי"ן פִּי' דְּזִקְוָא לֹא גִלַּח אֲבָל לֹא כַּבֵּם לֹא דְּמִתֵּר לְכַבֵּם אֲפֵלוֹ לֹא כַּבֵּם שְׁהִיא צְרִיךְ גְּדוּל וְיִתֵּר וְאִין נִקְרָא לִי טַעְמּוֹ דְּאִם הִיא צְרִיךְ גְּדוּל כ"ש שֶׁיֵּשׁ לָנוּ לְקַיָּבוּ בְּשֵׁלֹא עָשָׂה קִדָּם הִקְנֵל וְנִכְנֵם בְּרִקְנֵל וְלִפֵּרוּשׁ הַקּוּנְטָרַם דְּמַפְרָשׁ לְקַמָן שָׂאֵם חַל שְׁלִישִׁי לַהֲיוּת עָרֵב הִקְנֵל שְׁאֲסוּר בְּרַחֲמִינָה עַד הַעָרֵב זֶהוּ עַד שֶׁחֲשָׁבָה אִם בּוֹן לֹא שִׁיךְ לְקַיָּבוּ בְּמָה שֶׁלֹּא רְחוֹן וְלֹא כַּבֵּם וּא"כ יָמִים לַעֲגִין מֵאִי לֹא בְּטוּלוֹ גַּבִּי שִׁבְעָה מִיָּהוּ יֵשׁ לוֹמֵר דְּאִם לֹא רְחוֹן בְּרִקְנֵל אֲסוּר לְרְחוֹן אַחֵר הִקְנֵל וְעוֹד יֵשׁ לוֹמֵר חֲגַב דְּקַטָּ סוּפָא גִזְרַת נִקְטָ בְּרִישָׁא גִזְרַת וְעוֹד נִקְרָא לִי דְּרִישָׁא ה"פ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּטוּלָה גִזְרַת שִׁבְעָה הָא שְׁנִי יָמִים לֹא בְּטוּלָה גִזְרַת מ"מ פִּי' אֲמַת מִדְּקִאֲמֵר בְּסוּמָךְ שִׁבְשָׁם שְׁאִגִּזְרַת שְׁלֹשָׁה מְבִטְלַת גִּזְרַת ז' כּו' מַשְׁמַע שְׁזָה פִּשְׁטוֹן אֲפֵלוֹ לַת"ח וְהַשְׁתָּא תַּמָּה לִי כְּדִי מַשְׁנִי שָׂאֵם לֹא גִלַּח בּוֹ תִינַח סוּפָא אֲבָל בְּרִישָׁא דְּקִאֲמֵר בְּטוּלָה הִימָנוּ גִּזְרַת ז' אֲמֵאִי נִקְטָ גִּזְרַת וְלַעֲגִין מֵאִי קִאֲמֵר יָמִים לֹא בְּטוּלוֹ וי"ל דְּחֲגַב דְּקַטָּ סוּפָא גִזְרַת תַּנָּא גַּמְי רִישָׁא גִזְרַת וְעוֹד נִקְרָא לִי דְּרִישָׁא ה"פ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּטוּלָה גִזְרַת ז' הָא שְׁנִי יָמִים בְּטוּלוֹ גִזְרַת הָא יָמִים לֹא בְּטוּלוֹ לַעֲגִין דְּזוּהָג דְּכָרִים שְׁבַצְנָשׁ:

וּאלוּ מַגְלַחִין פֶּרֶק שְׁלִישִׁי מוּעֵד קָטָן

וּטְווּהָ עַל יִרְכּוּ תַכְלֵת לְצִיצִיתוֹ. פֵּרוּשׁ ע"י שָׁנִי אֲבָל בְּתַפְּלוּין חִי אֲפִשְׁרַר בְּשָׁנוּי

שְׁצָרִיךְ בְּתִירְבָּה תַּמָּה וּבַעֲשִׂית תַּפְּלוּין וְצִיצִית לֹא חִירִי בְּמִתְנִי' וְשִׁמָּא חֵין אֲסוּר כִּי אִם בְּבִתּוּבָהּ וּטְווּהָ וְיָמָה שְׁנֵהָגוּ לְכַתָּב בְּעֵגֶל לֹא מִצִּינוּ הַתֵּר וְכֵן פֵּרַשׁ בְּתוֹסָפוֹת דְּרַב פִּשָּׁם רַבּוֹ וְאֲפֵלוֹ עַל יָדֵי הַדָּחַק עַל וְהָדִי אֶחָד שְׁתַּפּוּם הָיָה הַתִּירוֹ בְּלַחַק גַּם עַל יָדֵי הַפּוֹךְ שְׁהִיא נִקְרָא מִצַּד אַחֵר לֹא חֵיו מִתִּירִין וְגַם חֵי לֹא אֲסוּר מִשּׁוּם מְלָאכָה הָא אֲסָרִינוּן אֲפֵלוֹ מִיִּקְחָא דָּלֵאוֹ מְלָאכָה בְּשָׂרָק קַמָּא (דף ד.) מִיָּהוּ נֵהָגוּ לוֹמֵר דְּמִתְנִי' לֹא חִירִי עַל יָדֵי הַפּוֹךְ וְיֵשׁ בּוֹתָבִין עַל יָדֵי חֲלוּק הָאוֹת וְכִן הָיָה עוֹשֶׂה רַבִּי זְקַנִי וְהו"ד שְׁאִי אֲפִשְׁרַר הָיָה בּוֹתָב בְּכַתָּב הַפּוֹךְ: רַבִּי יְהוֹזָה אֲוֹמֵר מַעֲרִים. לְכִאֲרוּה מַחְמִיר יוֹתֵר מִרַבִּי מֵאִיר שְׁהַתִּיר לְאַחֲרִים וּבְתוֹסָפוֹת פִּרְשׁוֹ דְּרַבִּי מֵאִיר חַיָּנוּ מִתִּיר אֵלֶּא בַּהֲעֲרַמָּה וְלֹא בַּגְּתִי: רַבִּי יוֹסִי אֲוֹמֵר בּוֹתָב וּמוֹכֵר כְּדִי פִּרְקָסְתוּ. גִּשְׁכָּר וְזִקְוָא כְּדִי פִּרְקָסְתוּ וְלְכִאֲרוּה מִקַּל מְזַלְהוּ וְכֵן פִּי' הַר"א עוֹד פִּי' דְּבָלְהוּ חַיִּי שְׂרִי כְּדִי פִּרְקָסְתוּ דְּחֵין לוֹ מַה יֵּאכְלוּ וְלֹא חִירִי אֵלֶּא כְּשֵׁיֶשׁ לוֹ מַה יֵּאכְלוּ וּמַחְמִיר רַבִּי יוֹסִי יוֹתֵר מְזַלְהוּ וְלִשְׁנָא לֹא מַשְׁמַע הַכִּי דְּהָיָה לִיָּה לְמִימֵר חַיָּנוּ בּוֹתָב אֵלֶּא כְּדִי פִּרְקָסְתוּ מִיָּהוּ בְּמַלְתָּא דְּרַבִּי יְהוֹזָה הָשָׂה גַּמִּי קֶצֶת דְּהָיָה לִיָּה לְמִימֵר חַיָּנוּ בּוֹתָב אֵלֶּא כְּדִי פִּרְקָסְתוּ עַל יָדֵי אַחֲרִים אֹו עַל יָדֵי הַעֲרַמָּה וְהַשְׁתָּא מִתְנִי' אֲתִיָּא כְּרַבִּי מֵאִיר וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים דְּכְדִי פִּרְקָסְתוּ גַּמִּי לֹא מַשְׁמַע דְּחֵין לוֹ מַה יֵּאכְלוּ שְׂרִי דְּהָאֵחִיל דְּצְרִיךְ מִצַּח מִתֵּר לַהֲשַׁתַּכַּר בַּה דְּבַחֵסָם לֹא וְקֻצָּה לַעֲשׂוֹת כּוֹן וּמִתְנִיתִין פֵּרַשׁ בְּתוֹסָפוֹת דְּרַב דְּפְלִיגָא אֲפּוּלְהוּ וְתַנָּא אַחֵר הִיא וְה"ר יוֹנָה פֵּרַשׁ דְּאֲתִיָּא בְּתַנָּא קַמָּא וְהַכִּי פֵּרוּשׁוֹ חֵין בּוֹתָבִין סָפְרִים תַּפְּלוּין וּמוּזוּזוֹת כְּדִי לְמַכְרֵם אֹו כְּדִי לְהַנִּיחֻם וְעוֹד פִּי' דְּאֲתִיָּא כְּרַבִּי יוֹסִי לְפִי מַה שֶּׁפֵּרַשׁ שְׂרַבִּי יוֹסִי מַחְמִיר וְאִין רַחֲיָה

מִכָּאֵן שֶׁמִּתֵּר לְהַנִּיחַ תַּפְּלוּין דְּזִלְמָא רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוֹזָה לְטַעְמִיהוּ דְּסָבִיכָא לֹה פֶּרֶק הַמוּצָא תַּפְּלוּין (עִירוּבֵי דף עז: וְשָׂם) שֶׁבַּת זְמַן תַּפְּלוּין [וְרַב] וְרַבָּה בַר בַּר חֲנַה גַּמִּי הַכִּי מְצִי סָבְרִי וְהַע"ג דְּכּוּלְהוֹ אֲמוּרָחֵי דְּפִרְקֵי הַקּוּמָן רַבָּה (מַנְּחוֹת דף לו: וְשָׂם) מַשְׁמַע דְּאִית לֹה שֶׁבַּת לֹאוֹ זְמַן תַּפְּלוּין הִיא אֲבָל ר' יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם הָיָה מְבִיא מִן הַיְּרוּשָׁלַּמִי לְהַתִּיר לְהַנִּיחַ דְּאִמֵּר בְּיִירוּשָׁלַּמִי חַד בַּר נֶשׁ אֹדֵב תַּפְּלוּי בְּחָלֹל דְּמוּשְׁגָל אֲתָא לְקַמָּה דְּרַב חֲנַנְיָל פִּי' שִׁיכְתָּב לוֹ לְפִי שְׁהִיָּה סוֹפֵר בְּדִאֲתִמָּא בְּמַגְלָה (דף יח:) שְׁלַחָה לְקַמָּה דְּרַבָּה בַר בַּר חֲנַה אֲמַר לֹה זֵיל הָא לֹה תַפְּלוּי וְאֵת בַּתָּב לָךְ דְּתַגּוּן בּוֹתָב אֲדָם תַּפְּלוּין לַעֲצִמּוֹ אֲתָא לְקַמָּה דְּרַב אֲמַר לֹה בַּתָּב לִיָּה פֵרוּשׁ בָּלֹא הַעֲרַמָּה מִתְנִי' פְּלִיגָא עַל רַב בּוֹתָב אֲדָם תַּפְּלוּין וּמוּזוּהָ לַעֲצִמּוֹ הָא לֹאֲחֵר לֹא רַב פִּתֵּר לֹה בְּכּוֹתָב לְהַנִּיחַ פֵּרוּשׁ רַב מַעֲמִיד הַמַּשְׁנֶה לְהַנִּיחֻם אַחֵר הַמוּשַׁעַד אֲבָל לְהַנִּיחֻם בַּמוּשַׁעַד שְׂרִי וּבַהֲלָכוֹת גְּדוּלוֹת בַּסֵּךְ דְּאֲסוּר לְהַנִּיחַ תַּפְּלוּין בְּחֵלוֹ שֶׁל מוּשַׁעַד וּלְטַעַם שְׁמַמְשַׁעט שְׁבָחוֹת וְיָמִים טוֹבִים מִיָּמִים וְיָמִיהָ מִמִּתְכַּר שְׁפִיר דְּמַמְשַׁעט חֵלוֹ שֶׁל מוּשַׁעַד וּלְמֵאֵל דְּזָרַשׁ (מַנְּחוֹת דף לו:) מֶלֶךְ לֹאֹת וְצִאוֹ שְׁבָחוֹת וְיָמִים טוֹבִים שֶׁהוּ עֲצִמְעָן אֹת יֵשׁ לוֹמֵר לְפִי שֶׁאִין עוֹשִׂין מְלָאכָה כִּי אִם בְּזָכָר הָאֲבָד אֹת וְאִם הוּא אֲמַת דְּבַחֵל הַמוּשַׁעַד חַיֵּב בְּתַפְּלוּין יֵשׁ לוֹמֵר הָאֵחִיל וְעוֹשִׂין מְלָאכָה בּוֹ חֵין אֹת וְיָמִיהֶם וְיָמִיהָ מִיָּהּ לֹא מַעֲשֵׂט אֵלֶּא יוֹם טוֹב דְּחִלוּק מִשְׁאָר יָמִים: הַקּוֹבֵר אֵת מֵתוֹ. לְהֵי בִּקְטוֹ קוֹבֵר אֲבָבָלוֹת מִתְּחֵלַת מִשְׁעַת סְתִימַת הַגּוֹלָל בְּדִאֲמָרֵינוּן לְקַמָן (מוּשַׁעַד קָטָן דף כז:). שְׁלֵשָׁה יָמִים. כִּן הִיא עֹקֵר אֲבָלוֹת לְכַמָּה מַלְי וְאֲמָרֵינוּן לְקַמָן (שם): שְׁלֵשָׁה יָמִים לְכַבִּי: מֵאִי טַעְמָא לֹא בְּטוּלוֹ. הִבָּא הָוָה נִיחָא טַפִּי לְגֵרָם יָמִים לַעֲגִין מִיָּהּ לֹא בְּטוּלוֹ וְאִין צְרִיךְ לְהַגִּיָּה דְּהִיא הִיא: שָׂאֵם לֹא גִלַּח עָרֵב הִקְנֵל כּו'. וְנִקְרָא לִי דַּה"ה לֹא כַּבֵּם וְלֹא רְחוֹן עָרֵב הִקְנֵל אִם מִתֵּר לְרְחוֹן וְלַכַּבֵּם מַעֲשֵׂר יו"ט וְלֹא כַּבֵּם וְלֹא רְחוֹן לֹא וְכַבֵּם בְּרִקְנֵל וְהַשְׁתָּא נִיחָא הָא דְּתַנְיָה גִזְרַת שִׁבְעָה בְּטוּלוֹ הָא יָמִים לֹא בְּטוּלוֹ וְיָמִיהוּ קָשִׁיָא לָן דְּקִאֲמֵר בְּסוּמָךְ שִׁבְשָׁם שְׁמַצִּית שְׁלֹשָׁה מְבִטְלַת גִּזְרַת שִׁבְעָה אֲפֵלוֹ לְתַנָּא קַמָּא דְּמַבְטְלַת אֲפֵלוֹ יָמִים שְׁמַבִּיא אֲבָא שְׁאֵיל רַחֲיָה לְמַצִּית שְׁלֹשִׁים שְׁבִטּוּלוֹ לְגַמְרֵי אֲפֵלוֹ יָמִים וְהִרִי"ן פִּי' דְּזִקְוָא לֹא גִלַּח אֲבָל לֹא כַּבֵּם לֹא דְּמִתֵּר לְכַבֵּם אֲפֵלוֹ לֹא כַּבֵּם שְׁהִיא צְרִיךְ גְּדוּל וְיִתֵּר וְאִין נִקְרָא לִי טַעְמּוֹ דְּאִם הִיא צְרִיךְ גְּדוּל כ"ש שֶׁיֵּשׁ לָנוּ לְקַיָּבוּ בְּשֵׁלֹא עָשָׂה קִדָּם הִקְנֵל וְנִכְנֵם בְּרִקְנֵל וְלִפֵּרוּשׁ הַקּוּנְטָרַם דְּמַפְרָשׁ לְקַמָן שָׂאֵם חַל שְׁלִישִׁי לַהֲיוּת עָרֵב הִקְנֵל שְׁאֲסוּר בְּרַחֲמִינָה עַד הַעָרֵב זֶהוּ עַד שֶׁחֲשָׁבָה אִם בּוֹן לֹא שִׁיךְ לְקַיָּבוּ בְּמָה שֶׁלֹּא רְחוֹן וְלֹא כַּבֵּם וּא"כ יָמִים לַעֲגִין מֵאִי לֹא בְּטוּלוֹ גַּבִּי שִׁבְעָה מִיָּהוּ יֵשׁ לוֹמֵר דְּאִם לֹא רְחוֹן בְּרִקְנֵל אֲסוּר לְרְחוֹן אַחֵר הִקְנֵל וְעוֹד יֵשׁ לוֹמֵר חֲגַב דְּקַטָּ סוּפָא גִזְרַת נִקְטָ בְּרִישָׁא גִזְרַת וְעוֹד נִקְרָא לִי דְּרִישָׁא ה"פ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּטוּלָה גִזְרַת שִׁבְעָה הָא שְׁנִי יָמִים לֹא בְּט

יט:

	עין משפט גד מצודה
---------------------------------------	----------------------------------

א טוש"ע יו"ד סי' שצט סעי' ג:

ב מו"י פי' מהל' אבל הל' ה:

ג מו"י פי' מהל' אבל הל' ו:

ד מו"י פי' מהל' אבל הל' ז:

ה טוש"ע יו"ד סי' שצט סעי' ג:

ו מו"י פי' מהל' אבל הל' ה:

ז מו"י פי' מהל' אבל הל' ו:

ח מו"י פי' מהל' אבל הל' ז:

ט טוש"ע יו"ד סי' שצט סעי' ג:

י מו"י פי' מהל' אבל הל' ה:

יא מו"י פי' מהל' אבל הל' ו:

יב מו"י פי' מהל' אבל הל' ז:

יג סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שצה סעי' א:

יד מו"י פי' מהל' אבל הל' ז:

טו סמג לאוין רב:

טז מו"י פג' מהל' נזירות הל' א:

יז טוש"ע יו"ד סי' שצט סעי' ה:

יח מו"י פי' מהל' אבל הל' ו:

והתנאי. בניהוינא הקובר את מתו כו'. הקשה בתוספות הרב חמאי לא קאמר בתנאי ורב ששת באבא שאול ורב הונא בתנא קמא ושמא משום דבריתא מחזיר לשון פטלו וקאמר לגיזה ימים לא פטלו א"כ לא סבירא הבדיתא דרב ששת דרב ששת קאמר ימים נמי פטלו משום גלסון פטלו משמע פכלו פן נראה לי: הלכה באבא שאול. נראה דהלכה במותו פכל מאי דפליג אמתא קמא פין במקצת היום פכלו פין לענין אס לא גלח מקלח מפלג דהלכה באבא שאול במקצת היום פכלו ולא בגלח הרי"ן בירושלמי מקשה לרבנן דאבא שאול מה פין ויז שלשים ליום שמיני דקאמר מקצת היום פכלו ומגלח ערב הרגל ויז שלשים לא אמר מקצת היום פכלו שיהא מגלח פו ומשני משום פבד שאול מה פין ויז שלשים ליום שמיני פלו דקאמר מקצת היום פכלו ומגלח ערב הרגל ואלו חל שלשים בשבת אינו מגלח בערב שבת: אתיא פרע פרע מזויר. יש שאומרים שאסור לאכל להיות סורק ראשו לאחר שבעה משום דאמרין (נזיר דף מד.) נזיר חופף ומשפסם אכל לא סורק ואין ולפינן מזויר ואין נראה כלל דהא בנזיר אסור וצאי שאפלו תנש שערו אסור אכל לענין חבלות שהוא משום יפוי לא ובשעת משעה שאלתי ממורי ריב"א והתיר לי והר"ר יום טוב פרש פיון דקומא לן מקצת יום שבעה פכלו ועולה לבא ולבאן מקצת היום פכלו ויכול לגלח ביום גשמים ותשעה ובתוספות הרב לא פרש פן גלא אמרינן שיהא יום שבעה לשני ימים לענין שלשים יום: תלתין הוו. ולבר דאז דאמר בנזיר בפ"ק (דף ה.) נזיר להזיר כ"ט אסור שלשים שרי ונזירות הוא גשמים ותשעה יום לגיזה א"כ כבר על דרךך בדפרש אבא שאול מיהו יש לומר לבתחלה אינו מגלח בנזיר עד שלשים יום מדרבנן פדמשמע הבא ובירושלמי מקשה מן המנהגה (שם דף טז.) דאמר גלח ביום שלשים וצא ומשני תמן לשעבר הבא מתחלה והינו בדפרשיתי: שאסור ברחיצה עד הערב. פי' דהוינטרם ולערב יכול לרחוץ גופו בצונן אי נמי פניו וזיו ורגליו אכל כל גופו בחמין לא דאסור לרחוץ ביי"ט א"י יש לפרש בחמין טבריא א"י לשטרף מתר גדאי' פרק בריה (שבת דף לט: ושם) אי נמי בחמין שהוחמו בפרקע ואמר בפרק בריה מחלקת בחמין שהוחמו פכלי וא"ת מאי שנא גלא אמרינן מקצת היום פכלו פכלי פכלי ובשביעי לאבא שאול שרינו על זוי מקצת היום פכלו וכי תימא משום דאפשר לרחוץ ביו"ט ולא יהא גוול הניח רחיצה אלא בבום מאי אבא למימר ואין נראה לר"י דכבום שרי בשלישי וי"ל דבאבלות שבעה חמיר טפי כה"ג מפרש הוא האין רביעי ורחמישי אסור עד הערב ע"כ פי' בתוספות והרי"ט פרש עד הערב אינו ממשבר י"ט ולאפוקי גלא שרי מן העבר ונראה דהוא האין בכבום מתר לערב מעי"ט ולפרושו נראה דשבעה הקם

הרגל לאבא דרבנן מתר מבשערי י"ט ומקאמר הכל מודים פרוש אפילו אבא שאול שרי בשביעי מן העבר אלא יש לו דין שביעי לרבנן: דבריו רגל עולה לו מן המנין שלשים או אינו עולה. פרש בתוספות דהוא האין דמשעיא לן בהבדיו שני ימים הקם הרגל וקשאי לן דהא בסמוך משמע דפשיטא בהבדיו שני ימים הקם הרגל וקאמרין מאי לאו אפישא לא ארישא משמע דברישא נוחא ליה ושמא היה הרב רוצה לומר דתקנוהו מבשעי לה וכי פשיט פשיי פשיי למפשט הכל ומשני גלא תפשט הכל: גלא נוהגין מצות שבעה פרגל. ומיהו דברים שבצנעא נוהגין בדמשמע פ"ק דבתבות (דף ד: ושם) דקאמרין כל אותן הימים הוא יגשן גלא פין האנשים והיא גשנה פין האנשים מפני ע"ז רבו ממתני' מצו למפשט דאינו עולה למנין שבעה דתניי מפסוקין ואין עולין ולכל הפחות איורי לענין שבעה ומיהו יש לומר דנותן טעם מצין לו פשוט דמתנייתין איורי שאינו עולה למנין שבעה אימא לענין שלשים: ומלאכתו נגשית ע"י אחרים. אפילו בביתו אע"ג דאמר לעיל בפ"ב (מועד קטן דף יא:.) היתה מלאכתו צדי אחרים בתוך ביתו אסור לעשות בבתיהם מתר וי"ל דהבא מיירי בדבר האבד:

והתנאי. בניהוינא הקובר את מתו כו'. הקשה בתוספות הרב חמאי לא קאמר בתנאי

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

והתנאי. בניהוינא סיעתא: שפשים שגזרת שלשה מבטלת שבעה דכי קבר מתו שלשה ימים לפני

וְהַתְּנִיחַ: הַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים קוֹדֶם לְרַגְל — בְּטֻלָּה הַיָּמִינוּ גִזְרֵת שְׁבַעַה, שְׁמוֹנֶה יָמִים קוֹדֶם לְרַגְל — בְּטֻלָּה הַיָּמִינוּ גִזְרֵת שְׁלֹשִׁים, וּמְגִלַּח עָרֵב הָרְגַל. אִם לֹא גִילַח עָרֵב הָרְגַל — אֲסוּר לְגַלַּח אַחֵר הָרְגַל.
אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: מוֹתֵר לְגַלַּח אַחֵר הָרְגַל, שְׁפִשֵּׁם שְׁמֻצוֹת שְׁלֹשָׁה מִבְּטֻלַּת גִּזְרֵת שְׁבַעַה, כִּהּ מְצוֹת שְׁבַעַה מִבְּטֻלַּת גִּזְרֵת שְׁלֹשִׁים.
שְׁבַעַה? וְהָאֵנָּן שְׁמוֹנֶה תַּנּוּ! קָסָבָר אָבָא שְׂאוּל: מְקַצֵּת הַיּוֹם פְּכוּלוֹ, וַיּוֹם שְׁבִיעִי עוֹלָה לוֹ לְכָאן וּלְכָאן. אֲמַר רַב חֲסֵדָא אֲמַר רַבִּינָא בַּר שִׁילָא: הִלְכָּה פְּאָפָא שְׂאוּל. ^טוּמוֹדִים חֲכָמִים לְאָבָא שְׂאוּל פִּשְׁחַל שְׁמִינִי שְׁלוֹ לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת עָרֵב הָרְגַל, שְׁמוּתֵר לְגַלַּח בַּעָרֵב שַׁבָּת. כִּמָּאן אֲזִילָא הָא דְאֲמַר רַב עֲמֶרֶם אֲמַר רַב: אֲבֵל, פִּיּוֹן שְׁעָמְדוּ מְנַחֲמִין מֵאַעְלוֹ, מוֹתֵר בְּרַחֲיָצָה? כִּמָּאן — פְּאָפָא שְׂאוּל. אֲמַר אַבְיִי: הִלְכָּה פְּאָפָא שְׂאוּל בַּיּוֹם שְׁבַעַה, וּמוֹדִים חֲכָמִים לְאָבָא שְׂאוּל בַּיּוֹם שְׁלֹשִׁים, דְּאֲמַרִּינן מְקַצֵּת הַיּוֹם פְּכוּלוֹ. ^ירַבָּא אָמַר: הִלְכָּה פְּאָפָא שְׂאוּל בַּיּוֹם שְׁלֹשִׁים, וְאִין הִלְכָּה פְּאָפָא שְׂאוּל בַּיּוֹם שְׁבַעַה. וּנְהַרְדְּעִי אֲמַרִי: הִלְכָּה פְּאָפָא שְׂאוּל בַּזּוֹ וּבַזּוֹ, דְּאֲמַר שְׁמוּאֵל: הִלְכָּה פְּדִבְרִי הַמִּיּוּקֵל בְּאַבֵּל. ^ישְׁלֹשִׁים יוֹם מְנַלָּן? יְלִיף "פֶּרַע" "פֶּרַע" מְנַזִּיר. כְּתִיב הָכָא: "וְרֹאשֵׁיכֶם אֵל תִּפְרְעוּ", וּכְתִיב הֵתָם: "גִּדְל פֶּרַע שְׁעַר רֹאשׁוֹ", מָה לְהֵלֵן שְׁלֹשִׁים, אִף כָּאן שְׁלֹשִׁים. ^{טו}וְהֵתָם מְנַלָּן? אֲמַר רַב מִתְּנָה: סֵתָם נְזִירוֹת — שְׁלֹשִׁים יוֹם, מֵאִי טַעְמָא? אֲמַר קְרָא: "קְדוֹשׁ יְהִיָּה", יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא תִלְתִּין הֵווּ. אֲמַר רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ: הַכֹּל מוֹדִין כְּשִׁחַל שְׁלִישִׁי שְׁלוֹ לְהִיּוֹת עָרֵב הָרְגַל — שְׁאֲסוּר בְּרַחֲיָצָה עַד הָעָרֵב. ^יאֲמַר רַב נַחֲמִיָּה בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ: אֲשַׁפְּחֲתִינָהוּ לָרֵב פֶּשִׁי וּלְרֵב פֶּפֶּא דִּיתְבִּי וְקֹאמְרִי: הִלְכָּה פֶּרֵב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ. אִיפֶּא דְאֲמַרִי, אֲמַר רַב נַחֲמִיָּה בְּרִיה דְּרַב יוֹסֵף: אֲשַׁפְּחֲתִינָהוּ לָרֵב פֶּשִׁי וּלְרֵב פֶּפֶּא וּלְרֵב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ דִּיתְבִּי וְקֹאמְרִי: הַכֹּל מוֹדִים שְׂאָם חַל שְׁלִישִׁי שְׁלוֹ לְהִיּוֹת עָרֵב הָרְגַל — שְׁאֲסוּר בְּרַחֲיָצָה עַד הָעָרֵב. בָּעָא מִינִיהּ אַבְיִי מְרַבָּא: קִבְּרוּ בְּרַגְל, רַגַּל עוֹלָה לוֹ לְמִנְיָן שְׁלֹשִׁים, אוֹ אִין רַגַּל עוֹלָה לוֹ לְמִנְיָן שְׁלֹשִׁים? לְמִנְיָן שְׁבַעַה לֹא קָמִיפְעִיא לִי, דְּלֹא נִהְגָּא מְצוֹת שְׁבַעַה בְּרַגְל. כִּי קָא מִיפְעִיא לִי לְמִנְיָן שְׁלֹשִׁים, דְּקָא נִהְגָּא מְצוֹת שְׁלֹשִׁים בְּרַגְל, מֵאִי? אֲמַר לִיה: אִינוּ עוֹלָה. אִיתִיבִיה: הַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ שְׁנֵי יָמִים קוֹדֶם הָרְגַל — מוֹנֶה חֲמִשָּׁה יָמִים אַחֵר הָרְגַל, וּמִלֹּאכְתּוֹ נַעֲשִׂית עַל יְדֵי אַחֲרִים, וְעַבְדִּיו וְשִׁפְחוֹתָיו עוֹשִׂים בְּצִינָעָא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאִין רַבִּים מִתְּעַסְקִין עִמּוֹ,

שְׁפָכָר

הַרְגֵּל אִינוּ יוֹשֵׁב לְאַחֲרֵי הָרְגֵל פִּלּוּס: כִּךְ גִּזְרֵת שְׁבַעַה מִבְּטֻלַּת גִּזְרֵת שְׁלֹשִׁים דְּכִי קָבַר מֵתוֹ שְׁבַעַה יָמִים הָדָם הָרְגֵל פְּטִלָה מִמֶּנּוּ גִזְרֵת שְׁלֹשִׁים דְּאִפִּילוּ לֹא גִלַּח עָרֵב הָרְגֵל מְגַלַּח אַחֵר הָרְגֵל: וַיּוֹם שְׁבַעַה עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן דְּחָשִׁיב נְמִי שְׁמִינִי: פִּיּוֹן שְׁעָמְדוּ מְנַחֲמִים מֵאַעְלוֹ אִינוּ בַּיּוֹם ז': כִּמָּאן בְּאָבָא שְׂאוּל דְּאֲמַר עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן דְּחָשִׁיב נְמִי שְׁמִינִי דְּמַכְּכֹל מִמֶּנּוּ גִזְרֵת שְׁלֹשִׁים: וּמוּדִים הֵן לְאָבָא שְׂאוּל בַּיּוֹם שְׁלֹשִׁים לְקַבּוּרַת מֵתוֹ דְּמֵתֵר לְגַלַּח דְּלֹא פִּשְׁיַן שְׁלֹשִׁים שְׁלֵמִין דְּאֲמַרִּינן מְקַצֵּת הַיּוֹם פְּכָלוֹ: מְנַלָּן דְּשְׁלֹשִׁים יוֹם אֲסוּר בְּגִלּוּחַ: רֹאשִׁיבָם אֵל תִּפְרְעוּ הֵא שְׂאֵר אֲבָלִים חִיבִים מִשְׁמַע: הַכֹּל מוֹדִים דְּפִלּוּ אָבָא שְׂאוּל דְּאֲמַר מְקַצֵּת הַיּוֹם פְּכָלוֹ: שְׂאֲסוּר בְּרַחֲיָצָה עַד הָעָרֵב דְּוִצְאי שֵׁנֶשׁ שְׁלֵמִין פִּשְׁיַן עַד הָעָרֵב וְלַעֲרַב רִוּחַן בְּצוּנָן אוֹ יִמְתִּין עַד חָלוּ שֵׁל מוֹשֵׁד וַיְרַחֵן בְּחִמִּין: לְמַעַן שְׁבַעַה לֹא קִמְפְּעִיא לִי דְּוִצְאי אִינוּ עוֹלָה דְּוִצְאי לֹא נִהְגָּא מְצִת שְׁבַעַה בְּרַגַּל דְּהֵא אִינוּ אֲסוּר בְּנִעְוִילַת הַפְּגָעַל וְאִינוּ נוֹהֵג בַּכַּפִּית הַמְּטָה: דְּהֵא נִהְגָּא מְצִת שְׁלֹשִׁים בְּרַגַּל דְּהֵא בְּרַגַּל נְמִי אֲסוּר בְּגִהוּן וּבְתַסְפֶּקֶת פִּשְׁלֹשִׁים: וְאִין רַבִּים מִתְּעַסְקִין עִמּוֹ כְּלוּמַר אִין גְּרִיבִין לְנַחֲמֵוּ אַחֵר הָרְגֵל שְׁפָכָר נַחֲמוּהוּ שְׁבַעַה יָמִים בְּרַגַּל:

	מסורת הש"ס
---------------------------------------	-----------------------

א תוספתא מועד קטן

ב לעיל יז:

ג תענית יז, סנהדרין כב:

ד נזיר ה.

	גליון הש"ס
---------------------------------------	-----------------------

גמ' למנין שבעה לא קמביעיא לי דלא נהגא מצות שבעה ברגל. ע"י לקמן דף כג ע"ב תוס' ד"ה יש אבילות בשבת:

תוס' ד"ה שאסור ברחיצה וכו' ובשביעי לאבא שאול. צ"ל ובשמיני:

בא"ד והרי"ט פירש וכו', ע' לקמן דף כג ע"א תוס' ד"ה ואמר לאחותה:

ד"ה ומלאכתו וכו' אע"ג דאמר לעיל. תמוה לי הא הכא מוקלי' רק אחר ששלמו ז' ימים מתחילת אבילות וצע"ג:

	תורה אור השלם
---------------------------------------	--------------------------

קל"מי נדר נזרו פער לאַ״שְׁבֵר על־ראשו עד־מלאת הַיָּמִם אֲשֶׁר־נָזִיר לַיהוָה קָדַשׁ יִהְיֶה נָדָל פָּרַע שְׁעַר רֹאשׁוֹ [במדבר ו, ה]

ויאמר משה אל־אהרן ולא־עזר ולא־יתמר בָּנָיו רִאשִׁיכֶם אֶל־תִּפְרְעוּ וּבְנִדְיֹכֶם לֹא־תִפְרְמוּ וְלֹא תִסְתּוּ וְעַל כִּלְי־הַעֲדָה יִקַּח וְאַחֲרֵיכֶם כִּלְי־בֵית יִשְׂרָאֵל יִכְבוּ אֹתִי־הַשְּׂרָפָה אֲשֶׁר שָׂרָף יְהוָה [ויקרא י, ו]

מסורת הש"ס
א עירובין מו. ב נויר מד. ג פסחים ד.
גליון הש"ס
גמ' אורי ליה רבי אלעזר לרבי פדת בריה. עיין נדה דף ח ע"א תוס' ד"ה ואמר ר' פדת: גמ' אורי ליה רבי אלעזר לרבי פדת בריה. עיין נדה דף ח ע"א תוס' ד"ה ואמר ר' פדת: תוס' ד"ה שכבר כו' שאין עושין הבראה ברגל. ע' לקמן דף כד ע"ב תוס' ד"ה אלא:
תורה אור השלם

וחספתי חפיקם חפיקם לאבד וכל־שוריקם לקינה והעליתי על־פל־מתנים שק ועל־פל־ראש קרחה ושמתיה כאבד יחיד ואחריהה כיום מר [עמוס ח, י']

כַּל שֶׁהוּא מֵשׁוּם אֲבֵל רָגַל מִפְּסִיקוֹ שְׁצַרִּיךְ לְהַסְלִימוֹ אַחֵר הַרְגֵל בִּינוֹ דְּכִי יִשָּׁכ שְׁנֵי יָמִים לְקִנּוּי הַרְגָּל: כַּל שֶׁהוּא מֵשׁוּם עֲסָקוֹ רַעִים כְּלוּמַר שֶׁכָּבֵד נִתְעַסְקוּ בּוֹ בַּרְגָּל. כִּלְלוֹ שֶׁל דָּבָר: כֵּל שֶׁהוּא מֵשׁוּם אֲבֵל — רָגַל מִפְּסִיקוֹ. וְכַל שֶׁהוּא מֵשׁוּם עֲסָקֵי רַבִּים — אֵין רָגַל מִפְּסִיקוֹ. קִבְּרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּסוֹף הַרְגָּל — מוֹנֶה שְׁבַעַה אַחֵר הַרְגָּל, אַרְבַּעַה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים — רַבִּים מִתְעַסְקִין בּוֹ, שְׁלֹשָׁה יָמִים הָאַחֲרוֹנִים — אֵין רַבִּים מִתְעַסְקִין בּוֹ, שֶׁכָּבֵד נִתְעַסְקוּ [בּוֹ] בַּרְגָּל, וְרָגַל עוֹלָה לוֹ. מָאִי לָאוּ — אֲסִיפָא! לֹא, אַרִּישָׁא. "אִיתִיבִיחַ: רָגַל עוֹלָה לוֹ לְמִנְיָן שְׁלֹשִׁים, בִּיצֵד? קִבְּרוּ בַּתְחִילַת הַרְגָּל — מוֹנֶה שְׁבַעַה אַחֵר הַרְגָּל, וּמְלֹאכְתּוֹ נַעֲשִׂית עַל יְדֵי אַחֲרִים, וַעֲבָדֵיו וְשִׁפְחוֹתָיו עוֹשִׂין בַּצָּנְעָא בְּתוֹף בִּיתוֹ, וְאֵין רַבִּים מִתְעַסְקִין בּוֹ, שֶׁכָּבֵד נִתְעַסְקוּ בּוֹ בַּרְגָּל, וְרָגַל עוֹלָה לוֹ. תֵּיובֶּתָא. "כִּי אֲתָא רַבִּין, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילוּ קִבְּרוּ בַּרְגָּל, וְכֵן אוֹרִי לִיחַ רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי פִּדְת בְּרִיחַ: אֲפִילוּ קִבְּרוּ בַּרְגָּל. תְּנוּ רַבְּנֵינוּ: קִיָּים כְּפִסִּית הַמָּטָה שְׁלֹשָׁה יָמִים קוֹדֵם הַרְגָּל — אֵינוּ צָרִיךְ לַכְּפוּתָה אַחֵר הַרְגָּל, דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֲפִילוּ יוֹם אֶחָד, אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי, הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵּית הִלֵּל. שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שְׁלֹשָׁה יָמִים, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֲפִילוּ יוֹם אֶחָד. אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וְאֶמְרֵי לַה: אָמַר לִיחַ רַבִּי יוֹחָנָן לְרַבִּי חִיָּיא בַר אֲבָא וּלְרַב הוּנָא: אֲפִילוּ יוֹם אֶחָד, אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת. רַבָּא אָמַר: הִלְכָּה כְּתִנָּא דִּידָן דְּאָמַר שְׁלֹשָׁה. "רַבִּינָא אִיקְלַע לְסוּרָא דְּפֶרֶת, אָמַר לִיחַ רַב חֲבִיבָא לְרַבִּינָא: הִלְכְּתָא מָאִי? אָמַר לִיחַ: אֲפִילוּ יוֹם אֶחָד, וְאֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת. יְתִיב רַבִּי חִיָּיא בַר אֲבָא וְרַבִּי אַמִּי וְרַבִּי יֶצְחָק נִפְחָא אֶקְלַעָא דְרַבִּי יֶצְחָק בֶּן אֶלְעָזָר, נִפְק מִיִּלְתָּא מִבִּינְיָהּ: מַנִּין לְאַבִּילוֹת שְׁבַעַה — דְּכִתִּיב: "וְהַפְכְּתִי חֲגִיכֶם לְאַבֵּל", מָה חָג שְׁבַעַה — אִף אַבִּילוֹת שְׁבַעַה. וְאִמָּא עֲצָרַת, דְּחַד יוֹמָא! הֲהוּא מִיבְעִי לִיחַ לְכַדְרִישׁ לְחִישׁ. דְּאָמַר רִישׁ לְקִישׁ מֵשׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נָשִׂיאָה: מַנִּין לְשִׁמוּעָה רַחוּקָה שְׂאִינָה נוֹהֶגֶת אֶלָּא יוֹם אֶחָד — דְּכִתִּיב: "וְהַפְכְּתִי חֲגִיכֶם לְאַבֵּל", וְאִשְׁכַּחַן עֲצָרַת דְּאִקְרִי חַד יוֹמָא חָג.[[]^{דרוש מקור]} תְּנוּ רַבְּנֵינוּ: שְׁמוּעָה קְרוּבָה — נוֹהֶגֶת שְׁבַעַה וּשְׁלֹשִׁים, שְׁמוּעָה רַחוּקָה — אֵינָה נוֹהֶגֶת אֶלָּא יוֹם אֶחָד. אִיזוֹ הִיא קְרוּבָה וְאִיזוֹ הִיא רַחוּקָה? קְרוּבָה בְּתוֹף שְׁלֹשִׁים, רַחוּקָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַחַת שְׁמוּעָה קְרוּבָה וְאַחַת שְׁמוּעָה רַחוּקָה — נוֹהֶגֶת שְׁבַעַה וּשְׁלֹשִׁים. "אָמַר רַבָּה בַר בַּר כְּהֵנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כֹּל מְקוֹם שָׂאֲתָה מוֹצֵא יָחִיד מִקִּיל וְרַבִּים מִחֲמִירִין — הִלְכָּה כְּרַבִּים. חוּץ מִזוֹ, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂרַבִּי עֲקִיבָא מִקִּיל וַחֲכָמִים מִחֲמִירִין — הִלְכָּה כְּרַבִּי עֲקִיבָא. דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: הִלְכָּה כְּדַבְּרֵי הַמִּקִּיל בְּאֵבֶל. רַב חֲנִינָא אֲתִנָּא לִיחַ שְׁמוּעָה דְּאִבּוּה מִבִּי חוּזָאי, אֲתָא לְקַמִּיחַ דְּרַב חֲסִידָא, אָמַר לִיחַ: שְׁמוּעָה רַחוּקָה אֵינָה נוֹהֶגֶת אֶלָּא יוֹם אֶחָד. רַב נָתַן בַּר אַמִּי אֲתָא לִיחַ שְׁמוּעָה דְּאִימִיחַ מִבִּי חוּזָאי, אֲתָא לְקַמִּיחַ דְּרַבָּא, אָמַר לִיחַ: הָרִי אָמַרו, שְׁמוּעָה רַחוּקָה אֵינָה נוֹהֶגֶת אֶלָּא יוֹם אֶחָד בַּלְבַּד. אִיתִיבִיחַ: בְּמָה דְּבָרִים אָמורִים — בַּחֲמָשָׁה מַתִּי מַצּוּה, אֲבֵל עַל אֲבִיו וְעַל אִמּוֹ שְׁבַעַה וּשְׁלֹשִׁים![[]^{דרוש מקור]} אָמַר לִיחַ: יְחִידָאָה הִיא, וְלֹא סְבִירָא לֵן כּוֹותִיחַ. דִּתְנָנָא: מַעֲשֶׂה וּמַת אֲבִיו שֶׁל רַבִּי צְדוֹק בְּגִינְזֻק, וְהוֹדִיעוּהוּ לְאַחַר שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וּבָא וּשְׂאֵל אֶת אֱלִישֶׁע בֶּן אֲבוּיָה וּזְנָנִים שְׁעָמוּ, וְאָמְרוּ: נְהוּג שְׁבַעַה וּשְׁלֹשִׁים. וּכְשָׁמַת בָּנוּ שֶׁל רַבִּי אַחִיָּיָה בַּגּוֹלָח, יָשַׁב עָלָיו שְׁבַעַה וּשְׁלֹשִׁים.[[]^{דרוש מקור]} וְהָא רַב, בַּר אַחוּה דְרַבִּי חִיָּיא דְּהוּא בַר אֶחָתִיחַ דְרַבִּי חִיָּיא, כִּי סָלִיק לְהֶתֶם אָמַר לִיחַ: אֲבָא קִרְיָם?

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

שְׁכָבֵד נִתְעַסְקוּ בּוֹ בַּרְגָּל. תַּחֲמוּמִין וּבְרָכָה עֲשׂוּרָה וְהַרִי"ט דְּפֶרֶשׁ לַעֲנוֹן הַבְרָחָה חוֹלֵק עַל מַחְזוֹר וַיִּטֵּר"י שְׁפֶרֶשׁ עָשָׂם רַש"י שֶׁהִיָּה אוֹמַר שְׁאֵין עוֹשִׂים הַבְרָחָה בַּרְגָּל הוֹאִיל וְלִיבָא זְבֻלּוֹת

וְלֹאֲחֵר הַרְגָּל זְמַי לֹא יִשְׁפֹּה הוֹאִיל וְזִמְנָלָה כְּעוּזָה רֵאשׁוּנָה פִּי דְמַסְפָּקָא לָה לְרַש"י אִי הַבְרָחָה בְּמוּעֵד אִי לְאַחַר הַמוּעֵד דְּשַׁמְא הַבְרָחָה אֵינוּ עֲסָקִי רַעִים הוֹאִיל וְיָחִיד וְכּוֹל לַעֲשׂוֹת וְעַל הַבְרָחָה פֶּרֶשׁ לְקַמָּן כֹּל יוֹם רֵאשׁוֹן אֲסוּר לְאַכֵּל מִשְׁלֵו אֲפִי אוֹכֵל שְׁמֵי פְעֻמִּים כַּיּוֹם דִּהָא לֹא תֵאֲמַר גְּמַרָא כְּעוּזָה רֵאשׁוּנָה אֶלָּא יוֹם רֵאשׁוֹן: שְׁלָשָׁה יָמִים אַחֲרוּיִם אֵין רַעִים מִתְעַסְקִין בּוֹ. פֶּרֶשׁ בַּתּוֹסְפוֹת דְּהוּא הִדִּין דְמִלֻּאכְתּוֹ נַעֲשִׂית ע"י אַחֲרִים: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אֲפֵלוּ יוֹם אֶחָד אֲפִי שָׁעָה אַחַת. תַּשְׁנֵא לִי דִּהָא אִית לָה לָר"י יוֹחָנָן הִלְכָּה כְּתָתָם מִשְׁנָה: מַה חָג שְׁבַעַה. וְכִירוּשְׁלָמִי זִינָק אִימָא שְׁמוּנָה כְּשִׁמוּנָה דְּחַג וּמִשְׁנֵי שְׁמִינִי רָגַל בְּכַפִּי עֲצִמוֹ הוּא וּמוֹיִשֶׁשׁ לְאֲבִיו אֲבֵל שְׁבַעַת יָמִים (כְּרֵאשִׁית נ"י:) לֹא מַנִּי לְאֲתִיו דִּהֶתֶם תְּהִם הַבּוֹרָה הִיָּה וּכְיִירוּשְׁלָמִי מִשְׁנֵי דְאֵין לְמַדִּין מִתְלָם מִתַּן תּוֹרָה וְהָמָּם כִּירוּשְׁלָמִי מַנִּי קִרְאִי טוֹבָא: כֹּל מְקוֹם שְׂאֲתָה מוֹצֵא יָחִיד מִתַּל וְרַעִים מִחֲמִירִין. וְהוּא הִדִּין יָחִיד מִחֲמִיר וְרַעִים מְקַלִּין הִלְכָּה כְּרַעִים וּמֵשׁוּם דִּשְׁבָּא לְרִבִּי בְּיָחִיד מִתַּל בָּטָט דְּכִי וְכֵן מְקוֹם לֹאזִי זְנוּקָא דִּשְׁבַעַה מְקוּמוֹת פּוֹסָק בְּדַבְּרֵי הַיָּחִיד וְהִבָּא דְאֶתְמַר אֶתְמַר וְעוֹד דְּעִגְרִיב אוֹמַר הִלְכָּה כְּדַבְּרֵי הַמִּתַּל אֲפִי לְגַבִּי רַעִים מִיִּהוּ דֶּתֶם הֵינוּ רַבִּי"ל וְלֹא רַבִּי יוֹחָנָן בַּר מִי שְׁהוּצִיאָוּהוּ (עִירובין מו.). וְיַחֲזִיחָה הִיא. וְאִף עַל גַּב דְּלַעֲזִיל בָּטָט וּכח"א: אֲבִיו קִנִּים. עֲזִין לֹא הִשְׁכִּיחוּהָ עַל אֲבִיו דָּה פִי בַּקּוּטָרָם וְהָשָׂה שְׁהִיָּה לָר"י חִיָּא לְנוֹמַר אֶתְהָ תַּנְמַת וְלֹא אִימָא דְמַשְׁמַע אִמּוֹ שֶׁל ר' חִיָּא וְעוֹד דְּרַב הִיָּה לוֹ לְהַשִּׁיב אֲבָא וְלֹא הִיָּה לוֹ לְקָרוֹת אֲבִיו עָשָׂם אֲבִיו וְקָרָאָה עַר"ח גּוֹרֵם א"ל אֲבָא תְּנִים א"ל אֲבָא תְּנִים אִימָא תְּנִמַת פֶּרֶשׁ ר' חִיָּא הִיָּה שׁוֹאֵל עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְרַב הִיָּה מַשִּׁיב לוֹ עַל אֲבִיו וְאִם שָׁלוֹ שָׁלוֹ וְאֵין לָנוּ לְהַקְשׁוֹת מַה לָּנוּ לְנוֹמַר דְּרַב בַּר אַחוּה דְרַבִּי חִיָּא וְבַר אַחֲמֵשׁ עֲשֻׁלָּמָא לְפֶרֶשׁ רֵאשׁוֹן דִּשְׁאִילוּ לְנוֹמַר מַה הִיָּה חוֹשֶׁשׁ ר' חִיָּא עַל אֲבִיו וְעַל אִמּוֹ שֶׁל רַב פִּי לְפֶרֶשׁ זֶה זְמַי י"ל דְּהַצְרָךְ זֶפֶה שְׁלֵא תֵאֲמַר מַה הִיָּה לוֹ לְרַב לְהַשִּׁיב עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ שָׁלוֹ כְּמוֹ כֵּן הִיָּה לוֹ לְהַשִּׁיב שְׂאֵר בְּנֵי אֲדָם הַיָּמִין אֲבֵל הַשְׂמָא חמ"ל שְׁהִיָּה מַשִּׁיב לוֹ לְפִי שְׁהִיָּה אַחִיו שֶׁל ר' חִיָּא וְנוֹחַ לוֹ לְהַשְׁמִיעוֹ תַּדְשׁוֹת טוֹבוֹת קָלָא לִימָא צָא וּבִשָּׁר לְקָרוֹבִים כַּדְאִמְרִין דְרַבִּים פְּסָחִים (דף ג: וָשֵׁם) צָא וּבִשָּׁר לְסוּסִים וְלַחֲמוּרִים וי"ג אָמַר . לֵא אֲבָא תְּנִים אָמַר לֵא אִמָּא תְּנִמַת א"ל אִמָּא תְּנִמַת א"ל אִמָּא תְּנִמַת אָמַר לֵא אֲבָא תְּנִים וּכְפַר"ח וּבְעָנָן שְׁפֶרֶשׁ ר"ח לְגַרְסַת ר"ח וְרַבִּי חִיָּא הִיָּה שׁוֹאֵל עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ שָׁלוֹ וְהוּא מַשִּׁיב עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ שֶׁל עֲצִמוֹ וּמַה שְׁלֵא הִיָּה מַשִּׁיב לוֹ כְּמוֹ גְרָסַת ר"ח שֶׁאִם הִיָּה מַשִּׁיב לוֹ אֲבָא תְּנִים כְּשֶׁהִיָּה שׁוֹאֵל עַל אֲבִיו שָׁלוֹ מֵשׁוּם שְׁהִיָּה מַשְׁמַע שְׁהִיָּה מַשִּׁיב לוֹ עַל אֲבִיו שֶׁל רַבִּי חִיָּא שְׁהִיָּה רַגִּיל לְקָרוֹת חָבִי אֲבִיו אֲבָא:

ב.

 עין משפט נר מצוה
--

א טוש"ע יו"ד סי' שצט סעי' ב:

ב טוש"ע יו"ד סי' שצט סעי' ב:

ג מו"י פי' מהל' אבל הל' ח:

ד סמג עשין דרבנו,, סמג לאוין עה, טוש"ע יו"ד סי' שצט סעי' א:

ה מו"י פי' מהל' אבל הל' ג:

ו סמג לאוין עה, טוש"ע יו"ד סי' תב סעי' א:

ז מו"י פי' מהל' אבל הל' א:

ח סמג לאוין עה, טוש"ע יו"ד סי' תב סעי' א:

ט מו"י פי' מהל' אבל הל' א:

כ:

	עין משפט גזר מצורה
---------------------------------------	-----------------------------------

א סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' תב סעי' א:

ב מו"י פז' מהל' אבל הל' א:

ג סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' תב סעי' ה:

ד מו"י פז' מהל' אבל הל' ג:

ה טוש"ע יו"ד סי' תב סעי' ד:

ו מו"י פז' מהל' אבל הל' א:

ז טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יח:

ח מו"י פח' מהל' אבל הל' ו:

ט טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יח:
י מו"י פח' מהל' אבל הל' ו:

יא סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שעד סעי' ד:

יב מו"י פב' מהל' אבל הל' א:

יג טוש"ע יו"ד סי' שעד סעי' ו:

יד מו"י פב' מהל' אבל הל' ד:

טו מו"י פב' מהל' אבל הל' ה:

טז טוש"ע יו"ד סי' שעד סעי' ו:

יז מו"י פב' מהל' אבל הל' ד:

יח מו"י פב' מהל' אבל הל' ה:

יט טוש"ע יו"ד סי' שפא סעי' ו:

כ מו"י פב' מהל' אבל הל' ד:

כא מו"י פב' מהל' אבל הל' ה:

כב טוש"ע יו"ד סי' שפא סעי' ו:

כג מו"י פב' מהל' אבל הל' ה:

כד סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' א:

כה מו"י פח' מהל' אבל הל' א:

עוֹלָה לוּ. פֿרושׁ הַקֶּנֶל עוֹלָה לוּ לְמַנְחָן שְׁאִינוּ זִנְקָא בְּעֵינָן זֶה מַדְבִּיעַ לָהּ לְפִי שְׂהִיָּה חֵיב לְקַרְעַ בְּשָׁעַת שְׁמוּעָה אָבֵל שְׁמַע שְׁמוּעָה רְחוּקָה בְּחוּל אִינוּ קוֹרֵעַ כָּלָל וְאִפִּי' עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְכֵן קֹאֶמֶר נִמִּי בְּסֻמּוֹךְ בִּי תִּנְיָא הֵיאֵל בְּכַבּוּד אֲבִיו וְאִמּוֹ וְהִכִּי מִשְׁמַע לְעִיל קֵלָא מְצִינוּ לַר' תִּיאָ שְׁקֻרַע אַע"פ שְׂהִיָּה אֲבִיו וְאִמּוֹ לְגָרְסַת ר"ח וּא"ת אִי מֵהָא מִשְׁמַע דְּאִינוּ קוֹרֵעַ עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ אִמְרֵי לֹא. קֹאֶמֶר ש"מ דְּאִינוּ קוֹרֵעַ יֵשׁ לוֹמֵר דְּאִינוּ מְבִיא ש"מ בִּי אִם מִמָּה שְׁרָאִינוּ שְׁעָשָׂה אָבֵל מִמָּה שְׁלֹא רָאִינוּ אִינוּ מְבִיא רָאִיָּה מִכֵּן מְקוּם מִקְנָל קֻבְעִי הֲש"ם כָּלָל אִם רַבִּי תִיאָ קֻרַע מִשְׁמַע א"ץ לְקַרְעַ וּבִתְשׁוּבַת רַבִּינוּ זְקֵנִי פִי' דְּאִינוּ קוֹרֵעַ עַל שְׁמוּעָה רְחוּקָה אִפִּי' עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְהִרִי"ן וְגַם בְּתוּם' הִכָּב מַסָּפָן וְהָא דְאִמֵּר בְּסֻמּוֹךְ מִי שְׁאִין לוּ חִלּוּן וְכוּ' מִירִי בְּגוֹן שְׂהִיָּה שְׁאוּל מִתְּבַרְו אוֹ נִתְמַלֵּא קֻרְעִים וְנִקְרָא לִי שֵׁשׁ לְסֻמּוֹךְ יוֹמֵר עַל ה"ג מֵרַב צֻמַּח גִּאּוֹן דְּאִין קוֹרְעִים לְאַחֵר לִי יוֹם אֵלָא עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ בְּלִבָּד וּבִרְכַּת אֲבָלִים נִחְלָקוּ בַּה"ג אִם שְׁמַע בְּשָׂעַת אִם חֵיב לְבָרֵךְ בְּרַכַּת אֲבָלִים יֵיִשׁ מִפְּרָשִׁים דִּנְקֻרָא דְּבָרִים שְׁבַעֲנָשָׁא וּי"א בִּינוֹן דִּמְבַרְכִּין בְּג' אוֹ בַּעֲשָׂרָה לֹאֹ דְּבָרִים שְׁבַעֲנָשָׁא הוּא: וְחֻחוּתוֹ נִשְׁתָּאָה בִּין מֵאֲבִיו בִּין מֵאִמּוֹ. לֹא מַדְבִּיעַ מֵאֲבִיו אֵלָא אִפִּי' מֵאִמּוֹ נִמִּי: עַל שְׁנִים שְׁלֹסֶס. פִּי' הַנוֹלָדִים מֵאֵן אָבֵל בְּרַחֲמִיָּס וּבְנִשְׁמִיָּסֵס הִיָּה מַסָּפָן בְּתוּסְפוֹת הִכָּב בְּשֵׁם רַבּוֹ וְלֹא יִדְעָנָא מֵאִי שְׁנָא: עַל אֲבִי אֲבִיו וְעַל בֶּן בְּנוֹ. פֿרושׁ בְּתוּסְפוֹת הִכָּב בְּשֵׁם רַבּוֹ הָוּאֹ הָדִין אֲבִי אִמּוֹ וּבֵת בֵּיתוֹ: בְּאִפִּסָּה נִסּוּג אֲבָלוֹת. פֿרושׁ בְּתוּסְפוֹת כָּכָל דִּיעִי אֲבָלוֹת נַעֲלִית הַסְנָל וְרַחֲמִיעַ וְסִיכָּה וְכָלָן כָּל זִמָּן שְׁהוּא בְּפִנְיָה וּבפ"ק דְּקַתְּבוֹת (דף ד:) קֹאֶמֶר עֲמוֹ בְּפִית וְשִׁמָּא בְּאִפִּסָּה זִנְקָא אוֹ שְׁמָא כָכָל הַפִּית וּמִרְחַצַת לוּ פִּנְיוּ דִּיעִי וְכַגְלִיו. בְּחֻמִּין קֹאֶמֶר דְּאִלּוּ בְּעֵינָן הֵיאֵ נִמִּי מַעֲרַכַת אֵלָא בְּחֻמִּיו וְחֻמוֹתוֹ. וְהוּא הָדִין הֵיאֵ נִזְהָת עֲמוֹ בְּחֻמִּיָּה וְחֻמוֹתָהּ וְהָא דְקַתְּנִי לְעִיל כָּל שְׁמִתְאָבֵל עֲלִיו מִתְאָבֵל עֲמוֹ כָכָל שְׂאָר קְרוֹבִים קֹאֶמֶר אָבֵל אֲשֶׁתּוֹ יֵשׁ חִלּוּן בִּין חֻמִּיו וְחֻמוֹתוֹ לְשְׂאָר קְרוֹבִים: אֲתָא בְּרַה קֻרַע בְּאַפִּסָּה. לַהֲוִית נוֹהֵג עֲמוֹ אֲבָלוֹת וְתַמָּה בִּינוֹן דְּקֻרַע בְּבֵר וְכִי צִרִיךְ לְקַרַע כָּלָל לְפָנֵי הַקְּרוֹבִים וְשִׁמָּא לֹאשְׁמוּעִינוֹ דְּבֹאִפִּסָּה נוֹהֵג אֲבָלוֹת וְהִר"א פֿרַשׁ אֲתָא בְּרַה קֻרַע בְּאַפִּסָּה לְפִי שְׁאִמִּימֵר קֻרַע מִיִּשָׁב וְאֲתָא בְּנוֹ לְהַזְכִּירוֹ שְׁהוּא טָעָה לְקַרַע מִיִּשָׁב וְהַקְרִיעָה זֶה עָשָׂה בְּנוֹ שֶׁל אִמִּימֵר וְשַׁל יְדִי בְּן גִּזְרֵר אִמִּימֵר וְקֻרַע פֿעַם שְׁנִיָּה מִשְׁמַד:

נוֹהֵג אֵלָא יוֹם אֶחָד: קוֹרַע אוֹ אִינוּ קוֹרַע.

א"ל אִימָא תְּנִימַת בְּלִשְׁחַן שְׂאֵלָה הוּא בְּלוֹמֵר **אָמֵר לִיָּה: אִימָא קִיַּיְמַת? אָמֵר לִיָּה: אָבֵא קִיַּים? אָמֵר לִיָּה לְשִׁמְעִיָּה: חֲלוּץ לִי מִנְעֵלִי. וְהוֹלֶךְ אַחֲרֵי כָלִי לְבֵית הַמֶּרְחָץ. אִישְׁמַע מִיַּיִּה תְּלַת. שְׁמַע מִיַּיִּה — אָבֵל אָסוּר בְּנַעֲיִלַת הַסְנָדָל, וּשְׁמַע מִיַּיִּה — שְׁמוּעָה רְחוּקָה אֵינָה נוֹהֶגַת אֵלָא יוֹם אֶחָד, וּשְׁמַע מִיַּיִּה — מְקַצַת הַיּוֹם כְּכוּלָּו! רַבִּי חֵיָא לַחוד, רַבִּי אַחֲזִיָּה לַחוד. י"אָמֵר רַבִּי יוֹסִי בַר אֲבִין: שְׁמַע שְׁמוּעָה קְרוֹבָה בְּרִגְלָל, וּלְמוֹצָאֵי הַרְגֵל נַעֲשִׂית רְחוּקָה — עוֹלָה לוֹ, וְאִינוּ נוֹהֵג אֵלָא יוֹם אֶחָד. תַּנִּי רַבִּי אַדָא דְּמוֹן קִסְרִי קַמִּיָּה דְּרַבִּי יוֹחָנָן: שְׁמַע שְׁמוּעָה קְרוֹבָה בְּשָׂפָת, וּלְמוֹצָאֵי שַׁבַּת נַעֲשִׂית רְחוּקָה — אִינוּ נוֹהֵג אֵלָא יוֹם אֶחָד. "קוֹרַע אוֹ אִינוּ קוֹרַע? רַבִּי מְנִי אָמֵר: אִינוּ קוֹרַע, רַבִּי חֲנִינָא אָמֵר: קוֹרַע. אָמֵר לִיָּה רַבִּי מְנִי לְרַבִּי חֲנִינָא: בְּשִׁלְמָא לְדִידֵי דְאִמִּינָא אִינוּ קוֹרַע, הֵיִינוּ דִּלָּא אִיכָא אֲבִילוֹת שְׁבַעָה. אֵלָא לְדִידְךָ דְאִמֵּרַת קוֹרַע — קִרִיעָה בְּלֹא שְׁבַעָה מִי אִיכָא? "וְלֹא?!" וְהַתְנַיָא אִיסִי אַבּוּה דְּרַבִּי זִירָא, וְאָמְרִי לָהּ אַחּוּה דְּרַבִּי זִירָא קַמִּיָּה דְּרַבִּי זִירָא: מִי שְׁאִין לוֹ חֲלוּק לְקֹרַע, וְנִזְדַּמָּן לוֹ בְּתוֹךְ שְׁבַעָה — קוֹרַע. לְאַחֵר שְׁבַעָה — אִינוּ קוֹרַע. י"עֲנִי רַבִּי זִירָא בְּתַרִּיָּה: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים — בְּחַמְשָׁה מַתִּי מַצּוּה, אָבֵל עַל אֲבִיו וְעַל אִמּוֹ — קוֹרַע וְהוֹלֶךְ! כִּי תִנְיָא הָהִיא, לְכַבּוּד אֲבִיו וְאִמּוֹ. י"תַּנּוּ רַבְּנָן: כָּל הָאָמוּר בְּפִרְשַׁת כְּהֻנִּים שְׁפַחּוּ מִיִּשְׁמָא לָהֶן — אָבֵל מִתְאָבֵל עֲלִיהֶן, וְאִלּוּ הֵן: אֲשֶׁתּוֹ, אֲבִיו וְאִמּוֹ, אַחֲיו וְאַחּוֹתּוֹ, בְּנוֹ וּבִתּוֹ. הוֹסִיפוּ עֲלִיהֶן: אַחֲיו וְאַחּוֹתּוֹ הַבְּתוּלָה מֵאִמּוֹ, וְאַחּוֹתּוֹ נְשׁוּאָה, בִּין מֵאֲבִיו בִּין מֵאִמּוֹ. י"י"וּכְשֵׁם שְׁמִתְאָבֵל עֲלִיהֶם — כֹּה מִתְאָבֵל עַל שְׁנִיִּים שְׁלָהֶם, דְּבָרִי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִינוּ מִתְאָבֵל אֵלָא עַל בֶּן בְּנוֹ וְעַל אֲבִי אֲבִיו. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כָּל שְׁמִתְאָבֵל עֲלִיו, מִתְאָבֵל עֲמוֹ. י"י"חֻכְמִים הֵיִינוּ תִנָּא קַמָּא? אִיכָא בִּינְיָיָהוּ עֲמוֹ בְּפִית. כִּי הָא דְאָמֵר לִיָּה רַב לְחִיָּא בְּרִיָּה, וְכֵן אָמֵר לִיָּה רַב הוּנָא לְרַבָּה בְּרִיָּה: בְּאַפָּה — נִהוֹג אֲבִילוֹתָא, בְּלֹא אַפָּה — לֹא תִינְהוֹג אֲבִילוֹתָא. י"ט"מֵר עוֹקְבָא שְׂכִיב לִיָּה בַר חֲמוּה. סִבַּר לְמִיתַב עֲלִיָּה שְׁבַעָה וּשְׁלֹשִׁים, עַל רַב הוּנָא לְגַבִּיָּה, אַשְׁפַּחֲיָה, אָמֵר לִיָּה: צוּדְנִיָּיתָא בָּעִית לְמִיכָל?!" לֹא אָמְרוּ לְכַבּוּד אֲשֶׁתּוֹ — אֵלָא חֲמִיו וְחֻמוֹתּוֹ. כ"כצִדְתְּנָא: מִי שְׁמִת חֲמִיו אוֹ חֻמוֹתּוֹ — אִינוּ רִשָּׁאֵי לְכוּף אֶת אֲשֶׁתּוֹ לְהִיּוֹת בּוֹחֲלַת וְלַהֲיוֹת פּוֹקֶסַת, אֵלָא כּוֹפָה מִשְׁתּוֹ, וְנוֹהֵג עִמָּה אֲבִילוֹת. וְכֵן הִיא שְׁמִת חֲמִיָּה אוֹ חֻמוֹתָהּ — אֵינָה רִשָּׁאָה לְהִיּוֹת בּוֹחֲלַת וְלַהֲיוֹת פּוֹקֶסַת, אֵלָא כּוֹפָה מִשְׁתָּהּ וְנוֹהֶגַת עֲמוֹ אֲבִילוֹת. ^(א)וְתִנָּא אִידָּה: אַף עַל פִּי שְׁאָמְרוּ אִינוּ רִשָּׁאֵי לְכוּף אֶת אֲשֶׁתּוֹ לְהִיּוֹת בּוֹחֲלַת וְלַהֲיוֹת פּוֹקֶסַת, בְּאָמַת אָמְרוּ מוֹזָגַת לוֹ אֶת הַכּוֹס, וּמַצַּעַת לוֹ מִטָּה, וּמִרְחַצַת לוֹ פְּנִיו דָּדִיו וְרַגְלָיו. קִשְׁיִין אַחֲדָדִי! אֵלָא לֹאֹ שְׁמַע מִיַּיִּה: כָּאֵן בְּחֻמִּיו וְחֻמוֹתּוֹ, כָּאֵן בְּשְׂאָר קְרוֹבִים. שְׁמַע מִיַּיִּה. תִּנָּא נְמִי הִכִּי: לֹא אָמְרוּ לְכַבּוּד אֲשֶׁתּוֹ אֵלָא חֲמִיו וְחֻמוֹתּוֹ בְּלִבָּד. אִמִּימֵר שְׂכִיב לִיָּה בַר בְּרִיָּה, קֻרַע עֲלִיָּוִיה. אֲתָא בְּרִיָּה — קֻרַע בְּאַפִּיָּה. אִידְכֹּר דְּמִיוֹשָׁב קֻרַע, קָם קֻרַע מְעוּמָד. כ"כה^(ב)אָמֵר לִיָּה רַב אָשִׁי לְאִמִּימֵר: קִרִיעָה דְּמְעוּמָד מְנָלָן? דְּכַתִּיב: "וַיִּקָּם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת מְעִילוֹ".**

אָלָא

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

שְׂאֵתָה שׁוֹאֵל עַל אֲבִי שְׂאֵל עַל אִמִּי שְׂאֵף הִיא אַחוּתָךְ: א"ל ר' תִּיאָ וְאִמְךָ אַחוּתִי תְּנִימַת הִיא: א"ל כַּב אֲבָא תָּיִס עֲדוֹן לֹא הַשְׁבַּתְיוֹךְ עֲלִיו וּמִמְיָלָא הָבִין וַיֵּשׁ אוֹמְרִים בְּנִיחוּתָא הִיָּה כַּב מְשִׁיבּוֹ עַל מִי שְׁאִינוּ שׁוֹאֵל כְּדִי שְׂיָבִין מִן הַכָּלל וְהָשָׂה בְּעֵינֵי לוֹמֵר שְׂרַב יוֹצִיא דְּבַר שְׁקַר מַפְּיוֹן חֲלוּן מְנַעֲלִי לְהַתְאָבֵל עַל אַחִי וְאַחוּתִי: וְהוֹלֶךְ כָּלִי אַחֲרֵי לְבֵית הַמֶּרְחָן לְלַמַּד הַלָּכָה נִתְבָּנָן שְׁאִין שְׁמוּעָה רְחוּקָה לְאַחֵר שְׁלָשִׁים נוֹהֶגַת אֵלָא יוֹם אֶחָד וּמִקְצַת הַיּוֹם כָּכָלוֹ: לְמוֹצָאֵי הַרְגֵל נַעֲשִׂית רְחוּקָה דְּהִיו שְׁלָשִׁים יוֹם: אִינָּה נוֹהֶגַת אֵלָא יוֹם אֶחָד אַע"פ דְּכִי שְׁמַע עֲדוֹן הִזְתָּה קְרוֹבָה עוֹלָה הַרְגֵל לְהַשְׁלִים שְׁלָשִׁים דְּהִיו שְׁמוּעָה רְחוּקָה: אִינוּ קוֹרַע עֲבָשׁוֹ דְּנוֹהֵג יוֹם אֶחָד לְשְׁמוּעָה רְחוּקָה: הֵינוּ דְּלִיכָא אֲבָלוֹת שְׂבַעָה בְּלוֹמֵר מִשּׁוֹם דְּלִיכָא שְׂבַעָה אִינוּ קוֹרַע: קוֹרַע וְהוֹלֶךְ אַחֵר שְׂבַעָה אַע"ג דְּלִיכָא שְׂבַעָה: אָבֵל מִתְאָבֵל עֲלִיָּהן עַל אוֹתוֹן קְרוֹבִים: אַחֲיו מֵאִמּוֹ שְׁלֹא מֵאֲבִיו דְּקֻרָא מִשְׁמַע מֵאֲבִיו שְׁלֹא מֵאִמּוֹ: אַחוּתוֹ נִשְׁתָּאָה בִּין מֵאֲבִיו בִּין מֵאִמּוֹ דְּבִקֻּרָא לֹא אֲשַׁכְּחוּ אֵלָא אֲבִתּוּלָה: עַל שְׁנִים שְׁלָהֶן אֲבִי אֲבִיו וְעַל בֶּן בְּנוֹ וְעַל בֶּן בְּתוֹ וְעַל בֶּן אַחוּתוֹ: כָּל שְׁמִתְאָבֵל עֲלִיו מִתְאָבֵל עֲמוֹ בְּלוֹמֵר מִתְאָבֵל עַם אֲבִיו בְּשִׁהוּא מִתְאָבֵל עַל אֲב שְׁנוּ נִמְצָא זֶה מִתְאָבֵל עַל אֲבִי אֲבִיו וְכֵן כָּל שְׁמִתְאָבֵל עֲלִיו כְּגוֹן שְׁמִתְאָבֵל עַל בְּנוֹ מִתְאָבֵל עֲמוֹ בְּלוֹמֵר מִתְאָבֵל עַם בְּנוֹ בְּשִׁהוּא מִתְאָבֵל פִּי' עַל בֶּן שְׁנוּ וְנִמְצָא זֶה מִתְאָבֵל עַל בֶּן בְּנוֹ: הֵינוּ תִנָּא קַמָּא שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן: עֲמוֹ בְּפִית דְּתִנָּא קַמָּא לֹא בְּעִי שְׂיָהֹא אֲבִיו אוֹ (בֶּן) בְּנוֹ עֲמוֹ בְּפִית וַיִּישָׁב עֲמוֹ וְחֻכְמִים בְּעוּ עֲמוֹ בְּפִית: כִּי הֵאֵר עֵינָן דא"ל כַּב לר' תיאָ וכו': בְּאִפִּסָּה דְאֲתַתְךָ כִּשְׂהִיא אֲבָלָה דְּהֵאִי נִמִּי כָּל שְׁמִתְאָבֵל עֲלִיו כְּגוֹן אֲשֶׁתּוֹ מִתְאָבֵל עֲמוֹ בְּפִנְיוֹ: צִמּוּנִיָּיתָא כְּעוֹלוֹת דְּאֲבָנִי: קִשְׁנֹן אֶהֱדַזִּי דְּהִכָּא קַתְּנִי מַצַּעַת לוֹ מִשְׁתּוֹ וְהִכָּא קַתְּנִי כּוֹפָה מִשְׁתּוֹ: בְּשְׂאָר קְרוֹבִי אֲשֶׁתּוֹ מַצַּעַת לוֹ מִשְׁתּוֹ: אֲתָא בְּרַה הָדַר אִמִּימֵר קֻרַע בְּאַפִּסָּה דְּכַרִּי: קָם קֻרַע פֿעַם שְׁלִישִׁית:

מסורת הש"ס

א כתובות סאג, כתובות דג; עירובין לד; ב פסחים ד.

גליון הש"ס

גמ' והולך אחרי כלי. עיין לקמן קרוביו:

שם מי שאין לו חלוק. עיין לקמן דף כד ע"א תוספות ד"ה אלא קרע ובתוספות ד"ה כי תניא:

תורה אור השלם

והקם איוב ויקרע את־מעלו ויגז את־ראשו ויפל ארצה וישתחו [איוב א, כ]

מסורת הש"ס
א לקמן כז. ב תענית ל.

גליון הש"ס
גמ' ודלמא מילתא יתירתא. עיין לקמן דף כו ע"א תד"ה משכב: תוס' ד"ה אלו דברים וכו' עיין עטיפת ישימועאלים. ע"י לקמן דף כד ע"א תוס' ד"ה ושמואל טעמיה:
תורה אור השלם

וקראוֹלוֹ זקני־עירי ודברו אֵליו ועמד וְאָמַר לֹא חֲפָצִי לְחַתֹּמָה (דברים כה, ח)

ונקם איוב ויִקְרַע אֶת־מַעְלוֹ ונגז' אֶת־רֹאשׁוֹ ויַפֵּל אֶרֶצָה וישתחו (איוב א, כ)

ונקם השלד ויקרע אֶת־בְּגָדָיו וישכב אֶרֶצָה וְקָל־עֲבָדָיו נָעִיבִים קִרְעֵי בָגָדִים [שמואל ב יג, לא]

ויכבו בני יִשְׂרָאֵל אֶת־מִשְׁהַ בְּעֶרְבֹת מוֹאָב שלשים יום ויִיתָמוּ יְמֵי כָכִי אֶבֶל מִשָּׁה [דברים לד, ח] והפכתי חֲנוּכִים לֹאֲבֵל וכל־שִׁירִיכִם לִקְוָה והעליתי עַל־קִלְ־מִיתָנָם שָׁק וַעֲלִי־רֹאשׁ קְרוּחַ וְשִׁמְתִּיהָ כַּאֲבֹל יַחֲדִי וְאֶחְרִיתָה כְּיוֹם מָר [עמוס ח, י]

אודיני מכתשת גדולה: מבלם אמרו אפי' יאן ע"ג קרקע לא יצא עד שיכפה משתו וישב עליה: בעין ארצה בלומר שפכה משתו וישב עליה ולעולם קריעה מעמר: ואסור לקרות בגדאמרינו לעיל (מועד קטן דף טו.) מדאמר רחמנא ליחזקאל האנח דם והא דאמר (ספד דף כה.) אכל חוב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפלין התם שאר מצות בעלמא אכל הני אית בהו שמחה: רבים צריכים ליה לגרשה: סבר לאוקמי אמורא עליה טורקמן: ושלשי בקבל מתר להניח תפלין דעקר רבלות אינו אלא ב' ימים: ואם באו פנים חדשות ביום ג' אפי"ה אינו חולץ תפלין אע"ג דאיבא למחש דלמא אמרי [פסני] ימים הראשונים גמי הניח תפלין: רבי יהושע אומר וכו' דעקר רבלות אינו אלא יום אחד: ואם באו פנים חדשות ביום שני חולץ תפלין: מ"ט דר"א דסבר עקר רבלות שני ימים: דכתיב ויתמו ימי דמשמע ב' ימים: עקר מריחא יום אחד אכל רבלות ב' ימים: הלכה כר"א בתלוצה שאם באו פנים חדשות בג' אינו חולץ והלכה כרבי יהושע בהנחה דבשני מתר להניח תפלין: בשני לעלא חולץ בשלישי האמר הלכה כר"א דאמר אינו חולץ אכל בשני לא ידענא אי חולץ אי לא: חולץ ומניח בשני אפי' מאה פעמים ביום וכי באו פנים חדשות חולץ וכי ליבא פנים חדשות מניח: רבא אמר בין שמיח בשני שוב אינו חולץ לפנים חדשות: והאמר רבא לעיל (מועד קטן דף כ.) בכפית המטה הלכה בתנא יחזן דאמר ג' ימים עקר רבלות ה"נ נבשי ג' ימים להניח תפלין:

ע"ג קרקע לא יצא עד שיכפה משתו וישב

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

אלא מעתה ועמד ואמר ה"נ. משמע ועמד ואמר הינו אפי' מושב והא דאמרינו פרק מצות חליצה (ובמות דף קו.) פתי עמודי לבתחלה שמה צריך עמידה מדרבנן מיהו קשה דושמרו שני האנשים (דברים י"ט:יז.) דבשינן עומד וי"ל דנעמד ואמר וזאי משמע אפי' מושב כמו ועמד וקדשו (לעיל מושד קטן דף יח:) אכל ועמד לחוד לא משמע הכי: זאי לא תימא הכי וישפב ארצה וכו'. אע"ג דנשכב ארצה כתיב גמי אצל הלך דבת שבע אע"ג שלא גמי מת כתיב אלא על פנו ושמה האילן והנביא אמר לו מנת נמות הכי הוא במת ואע"פ שהתפלל עליו שיתיה ובענין זה אמר פירושלמי הקב"ה שהיה יודע שעתיד להיות מבוז היה מתאבל על עולמו קדם המבול ובתנ"ך הרב הקשה כי האנא משנה בתחלה אומר מלתא ויתרתא עבד זאי לא תימא הכי ונזכר מקשה דלא יצא וזי חובתו ונ"ל דהכי פי' מלתא ויתרתא וה"נ כפה מותרו ושכב ע"ג קרקע וא"כ עבד מלתא ויתרתא גליבא למימר ושכב הינו כפית המטה דהא לא יצא וזי חובתו מכפית המטה א"ל בעין וליבא שום יתור וניחא ליה לשנויי הכי מלומר שהיה מלתא ויתרתא ולהיכוח קריעה מכפית המטה: אלו דברים שאכל אסור בזה. הבא לא חשיב דברים שמעיה עליהן בגון כפית המטה ונטיפת הראש דלא חשיב אלא מלי דאסור בזה תפלין ושאלת שלום לא חשיב דאין זה כל ימי האכל בגדאמר לחמן תכבסת לא חשיב דהניא בכלל רחיצה אע"ג דלעיל (מועד קטן דף טו.) מתי תרי קראי לרחיצה ולהכבסת אכל הני דלא נוהגים כל השבוע לא לאפוקי מפי' הר"א שפרש שרבינו שמואל היה מותר לאכל לשעות מלאכה אחר ג' ימים ומה שאין נוהגין עתה לעשות גטופת הראש וכפית המטה סמכין אהא דאמרינו פירושלמי אכסנאי אינו חוב בתפית המטה דלא לימרון חדש הוא פי' מכשף וכמו בן אלו בין הנכרים ויש בינינו עבדים ושפחות ועוד יש לפי טעם בכפית המטה לפי שמטות שלנו כך וכולין לשכב בנחת מצד זה כמו מצד זה ואין נפרת הכפיה דיש להן ד' קנזסים מלמעלה בעין רגלים וכדאמרינו לקמן דרגש אין צריך לכפותו ועוד יש לפי טעם בעטופת הראש שלא היה מכיבא כי אם לידי שחוק ענין גטופת ושמעאלים: ואסור לקרות בתורה. בתשובת רבינו יצחק זקני כתב כי רבינו יעקב היה אומר בימי אבנו באיוב ובקינות ובדברים הרעים שצרימיה מקלא תני ליה בשמעתין כמו ט' בלא שליה תשנית (דף ל.) ובימי זקנותו חזר והתיר ובירושלמי אמר אכל שונה במקום שאינו רגיל משמע ששונה כמו בט' בלא שאומר בפסק בתיבא דתשנית (שם) אכל קורא במקום שאינו רגיל וה"ק התם כל מצות הנוהגות באכל נוהגות בט' בלא ואסור לקרות בתורה כו' אכל קורא במקום שאינו רגיל וקורא באיוב וקניות וכו' משמע לכאורה דאכל וט' בלא דאין בדקאמר פירושלמי ומיהו אכל שונה במקום שאינו רגיל משמע דהא דוקא שרי ולא באיוב ובקינות ובירמיה ומה שהביא

מצוה

רבי יצחק ראה לאסר מדאמר לעיל (מועד קטן ד' טו.) אסור בדברי תורה שגאמר האנח דם ומשמע הכל אין נ"ל ראה דלא קאמר אלא מדבר המשמחו בגאמר בתשנית (ד' ל.) משום שגאמר פוקחי ה' ישרים משמחי לב מדע דכולהו לאו דוקא דהא קאמר אסור בתפלין שגאמר פארוך חבוש עליה ואינו אסור כל ימי אבנו: משלישי ואילך. ושלשי חשיבין [מקצתו] ככלו ומדרבנן דהא לא מצינו. קרא אלא בשני ימים דכתיב ויתמו ימי וזאי ויהי ויתמו בתפלין וכן ואחריתה ביום מר טפי מכל שאר מלי דכל שעה שהוא מר נפש מתעולל בעשר ואין זה פאר בדפרש פקינטורם בכתבות (ד' ו.) ריב"א ובע"י שאב היה אומר ר' יצחק זקני דשרי כמו בשלישי דשרי: חולץ ומניח חפלו מאה פעמים. פי' חולץ בפנים חדשות ומניח בפילכו וכן כל שעה שילכו מאה פעמים ביום וטעמה משום דין לר"א דין לרבי יהושע בפנים חדשות אסור לר"א להניח אסור ולרבי יהושע אפי' חולץ:

כא.

עין משפט בר מצוה
--

א סמג עשין נב, טור אה"ע סי' קסט:

ב מו"י פד' מהל' יבום וחליצה הל' ו:

ג סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שפד סעי' א:

ד סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שפד סעי' א:

ה סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שפד סעי' א:

ו טוש"ע יו"ד סי' שפח סעי' א:

 עין משפט נר מצוה
--

א סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' שפ סעי' ב:

ב מו"י פה' מהל' אבל הל' ח:

ג טוש"ע יו"ד סי' שצג סעי' א:

ד מו"י פז' מהל' אבל הל' ה:

ה טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' א:

ו מו"י פה' מהל' אבל הל' ב:

ז טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' א:

ח טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' ב:

ט טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' ב:

י טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' א:

יא מו"י פה' מהל' אבל הל' ב:

יב טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' א:

יג מו"י פה' מהל' אבל הל' ב:

יד טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' א:

טו מו"י פה' מהל' אבל הל' ב:

טז טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' ב:

יז מו"י פה' מהל' אבל הל' ב:

יח טוש"ע יו"ד סי' שפה סעי' ב:

יט סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' שעה סעי' ח:

כ מו"י פז' מהל' אבל הל' ד:

כא סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' שעה סעי' ח:

כב מו"י פז' מהל' אבל הל' ד:

מכאן וואלן, עושה צענשא בענד, ביתו. פי'

והכי משמע לעיל דקאמר לעיל (מועד

קטן ד' יט:) הדיבור מתי ב' ימים קדם הק'ג מונה ה' ימים אחר הק'ג ומלאכתו נעשית ע"י אחרים משמע דהאבל אסור כל ז' והתם נמי לא שרינו לעצמו שיהא עושה מלאכה וה"נ מציא במסקנת שמחות (פ"ה) אכל כל ז' ימים אסור בעשית מלאכה הוא ובינו ובינותיו ועבדיו ושפחותיו ובהמתו כשם שהוא אסור לעשות לו כך אחרים אסורים לעשות לו פי' חוץ מנותיו הפוכים ומלאכת האבד מיום ג' ואלן, עושה מלאכה זוקא דמי שמתפרנס מן הצקה וצנשא אכל אמרו חכמים תבא מחרה לשבניו כו' פר קפרא אומר אף בשלישי לא יעשה כך הביא בתום' הרב ולכאורה נראה דבינו זילינינו (לעיל מועד קטן דף כ.) מנהפכתי חובים לאכל מה חג ז' לענין מלאכה איכי וגם הר"א מספק דלמא אשני זוקא קאי אכל כשם רבינו שמואל אמר בכל רבגים קאי מקלא קתני מכאן ואלן, עושה עני צנשא ונא פדכרשית: מכאן ואלן, הולך. פי' בעתקפת הרב ועל זה סומכים שפאים בבהכ"נ בנ"א באב ואינו יודע אם הוא מנהג טוב ומדבריו מצינו למדין שחושב ט' בלא כמו לאחר שלשה ונקקא מנה לענין תפלין דפשי' לעיל: מדבר עמו תנחומין ואינו שואל. וקשיא למ"מ מכאן ואלן, שואל ומשיב: מתה אשתו ונשא אשה אחרת. משמע בענד, ל' יום דאי לאחר ל' יום היכי קאמר אינו רשאי לגנם לביתו לדבר עמו תנחומין הא בשאר מתים נמי אמרו אינו מדבר עמו תנחומין וצריך לאוקמי דאין לו בנים לפי' ר"ת שמתיר לשא אשה אחר שבעה א"י בהיחה לו בנים קטנים שמתר לשא מיד ולבעול אחר ל' יום לפרוש רבינו יצחק וסאריה בעתקפות פקח קמא דכתבות (דף ג. ד. נשם בד"ה אכל איפקא) ובלקוטין כתוב בתשובה: מקום קרוב. פרשו בהלכות גדולות דהינו י' פרקאות: אפלו בא ביום שביעי ממקום קרוב. וא"ת והא מקצת היום ככלו וי"ל כגון שלא עמדו עדיו מנחמין מאכלן ויש נמי בפ"ק דכתבות (דף ח:) דרבת רבגים בעשירה כל ז' ומסתמא הינו ביום א"י י"ל מקצת היום ככלו לא הוי פלילה לענין שום דבר דקאמרינו במגלה בפ"ב (דף כ.) דשמור לילה לאו שמור הוא לענין שבעה נקיים:

בעתקפת הרב דמתפרנס מן הצקה קאי

מצה שאני כלומר האיל ומצה להיח

מִצְוַה שְׂאֵנִי. **אֲתָנוּ רַבְּנָן: אָבֵל, שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים אֲסוּר בְּמִלְאַכָּה, וְאַפִּילוּ עַנֵּי הַמִּתְפַּרְנֵס מִן הַצִּדְקָה.**
מִכָּאֵן וְאֵילָּה — עוֹשֶׂה בְּצִינְעָא בְּתוּף בֵּיתוֹ. וְהָאִשָּׁה טוֹוָה בְּפִלָּה בְּתוּף בֵּיתָהּ. **תָּנוּ רַבְּנָן: אָבֵל, שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְבֵית הָאָבֵל, מִכָּאֵן וְאֵילָּה הוֹלֵךְ, וְאֵינוֹ יוֹשֵׁב בְּמָקוֹם הַמְּנַחֲמִין, אֲלֹא בְּמָקוֹם הַמִּתְנַחֲמִין.**
תָּנוּ רַבְּנָן: אָבֵל, שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים אֲסוּר בְּשִׂאִילַת שְׁלוֹם. מְשַׁלְּשָׁה וְעַד שִׁבְעָה — מְשִׁיב וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל. מִכָּאֵן וְאֵילָּה, שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּדִרְכּוֹ. שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים אֲסוּר בְּשִׂאִילַת שְׁלוֹם? וְהַתְּנִיא: מַעֲשֶׂה וּמִתּוֹ בָּנָיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, נִכְנָסוּ כָּל יִשְׂרָאֵל וְהִסְפִּידוּם הַסֵּפֶד גָּדוֹל. בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ, עָמַד רַבִּי עֲקִיבָא עַל סַפְסָל גָּדוֹל וְאָמַר: אַחֲיֵנוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל שְׂמָעוּ! אֲפִילוּ שְׁנֵי בָנִים חֲתָנִים — מְנוּחָם הוּא בְּשִׁבְיִל כְּבוֹד שְׁעִשִּׁיתֶם. וְאִם בְּשִׁבְיִל עֲקִיבָא בָּאתֶם, הֲרִי כְּמָה עֲקִיבָא בַּשּׁוּק. אֲלֹא כֹה אִמְרָתֶם: תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ בְּלָבוֹ. וְכָל שָׂכֵן שֶׁשִּׁכְּרָכֶם כְּפוּל, לָכוּ לְבִיתְכֶם לְשְׁלוֹם! 'כְּבוֹד רַבִּים שְׂאֵנִי. מְשַׁלְּשָׁה וְעַד שִׁבְעָה — מְשִׁיב וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל, מִכָּאֵן וְאֵילָּה, שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּדִרְכּוֹ. 'וּרְמִינָהוּ: הַמוֹצֵא אֶת חֲבִירוֹ אָבֵל, בְּתוּף שְׁלֹשִׁים יוֹם — מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחוּמִין וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל בְּשְׁלוֹמוֹ, לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם — שׂוֹאֵל בְּשְׁלוֹמוֹ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחוּמִין. "מֵתָה אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת, אֵינוֹ רֹשָׁאי לִפְנֶס לְבֵיתוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחוּמִין. מִצָּאוֹ בַּשּׁוּק — אֹמֵר לוֹ בְּשִׁפְפָה רַפָּה וּבְכוּכַד רֹאשׁ. "אָמַר רַב אִידִי פַר אֲבִין: הוּא שׂוֹאֵל בְּשְׁלוֹם אַחֲרִים — שְׂאֲחָרִים שְׂרוּיִין בְּשְׁלוֹם, אַחֲרִים אֵין שׂוֹאֲלִין בְּשְׁלוֹמוֹ, שֶׁהוּא אֵינוֹ שְׂרוּי בְּשְׁלוֹם. "וְהָא מְדַקְתָּנִי מְשִׁיב, מְכַלֵּל דְּשִׁי'לִינָּה לִיָּהּ? דְּלֹא יִדְעִי. "אִי הָכִי, הֵתֶם נָמִי! הֵתֶם — מוֹדַע לָהּ וְלֹא מֵהֲדַר לָהּ, הָכָא — לֹא צָרִיךְ לְאוֹדוּעִינָהּ. וּרְמִינָהוּ: הַמוֹצֵא אֶת חֲבִירוֹ אָבֵל, בְּתוּף שָׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ — מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחוּמִין, וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל בְּשְׁלוֹמוֹ. לְאַחַר שָׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ — שׂוֹאֵל בְּשְׁלוֹמוֹ, וְאֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחוּמִין, אָבֵל מְדַבֵּר עִמּוֹ מִן הַצַּד. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: הַמוֹצֵא אֶת חֲבִירוֹ אָבֵל לְאַחַר שָׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחוּמִין, לָמָּה הוּא דּוֹמָה? לְאָדָם שֶׁנִּשְׁבְּרָה רִגְלוֹ וְחִיתָהּ, מִצָּאוֹ רוּפָא וְאָמַר לוֹ: כָּלָה אֲצָלִי שְׂאֵנִי שׁוֹבְרָה וְאַרְפָּאנָה, כְּדִי שֶׁתִּדַּע שֶׁסֻּמְמָנִין שְׁלִי יָפִין! "לֹא קוֹשִׁיא: הָא בְּאֲבִיו וְאִמּוֹ, הָא בַּשָּׂאֵר קְרוֹבִים. "הֵתֶם נָמִי, יִדְבֵּר עִמּוֹ תְּנַחוּמִין מִן הַצַּד? אֵין הָכִי נָמִי. וּמֵאִי אֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחוּמִין — בְּדִרְכּוֹ, אָבֵל מְדַבֵּר עִמּוֹ מִן הַצַּד. "טכ"א^(א)תָּנוּ רַבְּנָן: אָבֵל, שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים, בָּא מִמָּקוֹם קָרוֹב — מוֹנֶה עִמָּהּ, בָּא מִמָּקוֹם רְחוֹק — מוֹנֶה לְעֻצָּמוֹ. מִכָּאֵן וְאֵילָּה, אֲפִילוּ בָּא מִמָּקוֹם קָרוֹב — מוֹנֶה לְעֻצָּמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמַר: אֲפִילוּ בָּא בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי מִמָּקוֹם קָרוֹב — מוֹנֶה עִמָּהּ. "אָמַר מַר: שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים, בָּא מִמָּקוֹם קָרוֹב — מוֹנֶה עִמָּהּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיא פַר אַפָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְהוּא שְׁיֵשׁ גָּדוֹל הַבֵּית בְּבִית. אִיפְעָיָא לָהּ: הִלָּה

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

תפלין מצי להיח לאלתר בשני: אשה רבגה טויה בפלך: אלף במקום המתנחמין כמוך לרבגים: אפלו ב' בנים חתנים הקרתו מנחם אני מרב כבוד שעשיתם לי: ואם בשביל עקיבא באתם הכי כמה עקיבא בשוק שלא תלבתם לנחמן: כ"ס ששכרכם כפול שלכבוד הדיקה באתם: לכו לבתיכם לשלום הכי שאל בשלומן: ורמינהו דבענד, ל' יום אינו שואל: ונשא אשה בענד, שלשים יום כגון שאין לו בנים דלקחמן: אינו רשאי לגנם לביתו לנחמו משום חלישת דגית דאשה אחרונה קתני מיהת בענד, ל' יום אינו שואל בשלומן: כ"ס שהאבל עצמו אינו שואל בשלמו של זה ולעיל קתני משבעה ואלן, משיב ושואל בדרכו: אמר רב אחי הוא שואל בשלום אחרים כלומר תרן הא דתני מכאן ואלן, שואל בדרכו בענד, שלשים יום דהוא שואל בשלום אחרים שהן שרויין בשלום והא דקתני בענד, ל' יום אינו שואל בשלמו אין אחרים שואלין בשלומן: מכיל דשני בענד, ל' יום וקשיא למאן דתני בענד, ל' יום אינו שואל: קלא דדעי כלומר הא דתני דמשיב להני דשאלי ליה ונא דדעי דאבל הוא אכל מאן דידע דאבל הוא לא שאל ליה בענד, ל' יום: אי הכי דאוקמת לה בלא דדעי אפינו ג' ימים נמי משיב (למאן דשאל ליה ואמר דאבל הוא) למאן קלא דדע ושאל ליה בענד, ג' ימים: התם מודע להי הא דקתני כל ג' ימים אסור בשאיילת שלום אכל מודע להי דאבל הוא ונא מהדר להי: הכא לאחר ג' לא צריך לאודועינהו למאן קלא דדעי דאבל הוא אלף משיב: ורמינהו בענד, י"ב חדש אינו שואל בשלמו וקשה להך דתני לאחר שלשים יום שואל בשלמו: מן הצד שאומר לו תתנחם ואינו מקביר שם המת: הא דאבל על אביו ועל אמו אינו שואל בשלמו עד י"ב חדש: הא בשאר קרובים שואל בשלמו לאחר ל' יום: התם נמי שלשים דמקמת ליה בשאר קרובים: דדבר עמו תנחומין מן הצד לאחר ל' פי היכי דבאביו ואמו מדבר עמו תנחומין מן הצד לאחר י"ב חדש ואמאי קתני לאחר ל' אינו מדבר עמו תנחומים כלל: ה"נ ומאי לאחר ל' אינו מדבר עמו תנחומים דדרכו: מונה עמהן עם הרבגים שפאותו מקום האיל דבמקום קרוב הוי ויכול לבא בתחלת הרבגות חשבינו ליה כמו דאתא דאינו מונה אלף ה' ימים עם שאר רבגים: מונה לעצמו שבעה שלמין: שיש גדול הבית בבית שפא ומצא גדול הבית בבית מונה עמהן עם רבלי הבית וזה שפא הוא הצעיר ממנו אכל אם היה גדול בדרך ובא בענד שלשה ימים אפי' ממקום קרוב מונה לעצמו קלא חשיב רבגות דצעיר לאצטרושי גדול פהדיה:

 מסורת הש"ס

א חולין ג.

 תורה אור השלם
--

תורת אלקיו בלבד לא תמצד אשכיו [תהלים עז, טא]

מסורת הש"ס
א חולין ג.
ב חולין ג.
ג ביצת כז.
ד חולין ג.

גליון הש"ס
גמ' רצה ממעט בעסקו. עיין לקמן דף כז ע"א תוספות ד"ה אם יכול:

הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת הַלְבִּית הַקְּבָרוֹת אַחֵר מִטָּעוֹ לְקַבְּרוֹ וְשָׁהָה שָׁם ג' יָמִים: מֵהוּ מִי חֲשָׁבִינוּ הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת הַלְבִּית הַקְּבָרוֹת מֵהוּ. פִּי' מִי מוֹנֶה לַעֲצֹמּוֹ אוֹ לֹא דִשְׁמַר אֲפִיון שְׁהוּא לֹא יִמָּנֶה בְּעֵינָיו מִתּוֹ וּכְשֶׁשְׁמָעוּ הֵם שְׁמַע גָּם הוּא וַיִּמָּנֶה עִמָּהֶן אוֹ שְׁמַר מוֹנֶה לַעֲצֹמּוֹ וְלֹא יִזְדַּעְנָא מֵאִי הָיוּ חִינָא בְּגִדּוּל הַבַּיִת שֶׁבָּא מִמָּקוֹם קָרוֹב אִי מוֹנֶה עִמָּהֶן הוּאִיל וְהוּא עֵקֶר וַיֵּשׁ לָתֵן טַעַם לוֹמַר שְׁהוּא מוֹנֶה לְבָדּוֹ הוּאִיל וְאִינוּ יוֹדַע הַלְבָּלוֹת אוֹ טַעַם לְהַפְּךְ הַהוּאִיל מִשּׁוֹם הַמֵּת הַלֵךְ וַיִּמָּנֶה עִמָּהֶם: דְּאֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא יוֹמִין. כְּשֶׁאֵתָא גְּדוּל הַבַּיִת בְּתוֹךְ ג' יָמִים מוֹנֶה הוּא עִמָּהֶן וּכְדֹאמְרֵינוּ לַעֲלֵי ג' יָמִים הִרְאִשׁוּנִים מוֹנֶה עִמָּהֶם וְקָשְׁיָא לִי דְהָא קוּי"ל כּר"ס ד'אִפִּי' בְּיוֹם ז' מוֹנֶה עִמָּהֶן כְּדֹאמְרֵינוּ לְקַמְנָ וּא"כ מֵה לִי תוֹךְ ג' מֵה לִי לְאַחֵר ג' וְנִרְאֵה מֵהוֹךְ ה"ג ד'אִפִּי' לר"ס (כּר יוסי') הָיוּ חֲלוּקִי דִּתּוֹךְ ג' וְאַחֵר ג' מִקּוֹם רְחוּק דְּשִׁי' הֵא דְאֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא יוֹמֵי מוֹנֶה עִמָּהֶן אִפִּי' בָּא מִמָּקוֹם רְחוּק אֵתָא לְבַתֵּר תַּלְתָּא יוֹמֵי מִמָּקוֹם קָרוֹב אִפִּי' תוֹךְ ז' מוֹנֶה עִמָּהֶן וּבְסֻמוּךְ כּרֶשׁ אִפִּי' לר"ס אֵתִיבָּה הֵךְ מֵלֵתָא וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֶשׁ דִּה"פ הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת לְבִית הַקְּבָרוֹת מֵהוּ דְּמַשְׁפָּעִיָּא לִיֵּה אִם אוֹתוֹ שֶׁבָּא מוֹנֶה עַם הַנֶּאֱסָרִים וְכֵךְ פִּי' ר' יִצְחָק ז"ל וְהוּא כְּשֶׁנִּשׁ גְּדוּל הַבַּיִת בְּבִית אִז מוֹנֶה עִמָּהֶן הֵבָא אֲצֵלִם מִמָּקוֹם קָרוֹב וּמִצָּאִם אֲבָלִים שׂאֵע"פ שְׁאֲבָלוֹתָם חָל מִקֵּדָם לְשָׁלוֹ וּמִצָּאִם יוֹם אוֹ יוֹמִים וְכַיִּם עִמָּהֶן. לְרַבֵּנּוּ כְּשֶׁבָּא גְּדוּל הַבַּיִת תוֹךְ ג' יָמִים שְׁפָרֶשׁ גְּדוּל הַבַּיִת ג' יָמִים וּלר"ס אִפִּי' בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנָּחָא כְּשֶׁנִּשׁ גְּדוּל הַבַּיִת בְּבִית כִּי אִז בְּטַל אֲצֵלִם וְהָכִי פִי' אֲשַׁפְּעִיָּא לָהּ הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת לְבִית הַקְּבָרוֹת פִּי' הַלֵךְ לָלֶנֶת מֵת עַד שִׁיר אַחֲרֵת וּקְבָרוֹ שָׁם מֵהוּ דְּשִׁיָּה מוֹנֶה עִמָּהֶן אוֹתוֹ שֶׁבָּא אֲצֵל אֲבָלִים שֶׁצַּעִיר שְׁמַת בָּהּ מוֹנֶה עִמָּהֶן אֵע"פ שְׁאִין גְּדוּל הַבַּיִת עִמָּהֶן שָׁם [אוֹ לֹא] דְּהָא דְּכַשְׁיָנוּ גְּדוּל הַבַּיִת בְּבִית לְמַעֲוֵטִי הֵאִי נִמְי קִאֲחֵנוּ אֵע"ג דְּיִזְדַּע בְּהֵאִי אֲבָלוֹת וְשִׁיךְ בָּהּ אוֹ דִּלְמָא לֹא אֵתָא לְמַעֲוֵטִי אֲלֵא הִיבָא דְּאִיתָא גְּדוּל הַבַּיִת כְּדִקְתָּא אַחֲרִיתוֹי דָּלֹא יִזְדַּע בְּהֵאִי אֲבָלוֹת הַלֵךְ לְבִית הַקְּבָרוֹת פִּיוֹן דְּיִזְדַּע בְּהֵאִי אֲבָלוֹת חֲשִׁיב אֲבָלוֹת דִּידָהּ עֵקֶר וּבְטַל הַאֲזוּרַח גְּבִיָּהּ א"ל מוֹנֶה עִמָּהֶן וְהַמָּנִיָּא מוֹנֶה לַעֲצֹמּוֹ לֹא קָשְׁיָא הֵא דְאֵתָא גְּדוּל הַבַּיִת בְּגוֹ תַלְתָּא יוֹמֵי מִטָּעוֹת הַקְּבָרוֹת דְּאִז הוּא מוֹנֶה עִמָּהֶן וְגַם הַאֲזוּרַח מוֹנֶה עִמָּהֶן אִם בָּא בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה לְרַבֵּנּוּ אוֹ בְּתוֹךְ שְׁבַע־לְרִבִּי שְׁמַעוֹן הֵא דָּלֹא אֵתָא גְּדוּל הַבַּיִת בְּגוֹ תַלְתָּא יוֹמֵי דָּלֹא חֲשִׁיב אֲבָלוֹת דִּידָהּ עֵקֶר דְּלִימְנֵי הֵא דְאֵתָא מִעָלְמָא בְּהַדְרִיָּה מֵאֲחַר שְׁאִין גְּדוּל הַבַּיִת מוֹנֶה עִמָּהֶן וְלֹא מַשְׁפָּעִיָּא לְרַבֵּנּוּ שְׁאִין גְּדוּל הַבַּיִת מוֹנֶה עִמָּהֶן כִּי לֹא אֵתָא בְּגוֹ

תַּלְתָּא אֲלֵא אִפִּי' לר"ס דְּאֵמַר אִפִּי' בְּיוֹם ז' מוֹנֶה עִמָּהֶן ה"מ אַחֵר דָּלֹא הָיוּ יִזְדַּע בָּהּ בַּתְּחִלָּה וּבְטַל לְגַבִּיָּהּ פִּיוֹן דְּגְּדוּל הַבַּיִת נִמְי מִנִּי בְּהַדְרִיָּה וְהֵם תַּחֲלַת הַלְבָּלוֹת וְעַקְרוֹ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ שְׁאִי יִזְדַּע בַּתְּחִלַּת הַלְבָּלוֹת אֲבָל הַחֲזֵר מִבֵּית הַקְּבָרוֹת שְׁהִיָּה בַּתְּחִלַּת הַלְבָּלוֹת אִינוּ מוֹנֶה עִמָּהֶן הִיבָא דָּלֹא תַלְתָּא בְּגוֹ תַלְתָּא יוֹמֵי כִּין אִם אִם אִין גְּדוּל הַבַּיִת כִּי הֵא ד'א"ל רב לְבָנִי הַעֲלֵפּוּנִי דְּאֵתִי בְּגוֹ תַלְתָּא לִמְנוֹ וְהַתְנַנְיָא מוֹנֶה לַעֲצֹמּוֹ! יְלֹא קִשְׁפִּיא: הָא דְאֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא, וְהָא דְלֹא אֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא. כִּי הֵא דְאֵמַר לְהוֹ רַב לְבָנִי הַעֲלִיבּוּנִי: דְּאֵתוּ בְּגוֹ תַלְתָּא — לִימְנוּ בַּחֲדִיִּיכוּ, דְלֹא אֵתוּ בְּגוֹ תַלְתָּא — לִימְנוּ לְנַפְשֵׁיהוּ. "אֲמַר לְהוֹ רַבָּא לְבָנִי מַחוּזָא: אֵתוּן דְלֹא אֲזַלִּיתוּ בְּתֵר עָרְסָא, מִכִּי מַהֲדִּירִיתוּ אֲפִיִּיכוּ מִכְּבָּא דְאֲבוּלָא — אֲתַחֲיִילוּ מְנוּ. "וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: אֲפִילוּ בָּא בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִמָּקוֹם קָרוֹב — מוֹנֶה עִמָּהֶן. אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַּר גַּמְדָּא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׁאוּל אֲמַר רַבִּי: וְהוּא שְׁבֹא וּמִצָּא מִנְחָמִין אֲצִילוּ. "כְּעִי רַב עֲנִי: נִנְעָרוּ לַעֲמוּד וְלֹא עָמְדוּ, מַהוּ? תִּיקּוּ. ^(א) גַּמְיִרִי חֲבָרִיָּה דְרַבִּי אֲבָא בַּר חֲזִיָּא מְרַבִּי אֲבָא, וּמְנוּ — רַבִּי זִיְרָא, וְאֲמַרִי לָהּ: חֲבָרִיָּה דְרַבִּי זִיְרָא מְרַבִּי זִיְרָא, וּמְנוּ — רַבִּי אֲבָא בָרִיָּה דְרַבִּי חֲזִיָּא בַּר אֲבָא, אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת, וְהִלְכָּה כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל. ^(ב) כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל — הָא דְאֵמַרְן. כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת — דִּתְנִן: בְּנֵי מַעֲיִם שְׁנִיקְבוּ וְלִיָּחָה סוֹתַמְתָּן — כְּשָׂרָה, דְּבָרִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. ^(ג) מֵאִי לִיָּחָה? אֲמַר רַב כְּהֵנָּא: שִׁירְקָא דְמַעֲיָא דְנַפְיָק אַגַּב דּוּחָקָא. אֲמַר מֵאן דְּהוּא: אִיזְבִּי וְאִיסְק וְאִגְמָרָה לְשִׁמְעָתָא מִפּוּמִיָּה דְמָרִיָּה, כִּי סְלִיק, אֲשַׁכְחִיָּה לְרַבִּי אֲבָא בָרִיָּה דְרַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא. אֲמַר לִיָּה: אֲמַר מָר: הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת? אֲמַר לִיָּה: אֲנָא "אִין הִלְכָּה" אֲמַרִי. ^(ד) כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל, מֵאִי? אֲמַר לִיָּה: פְּלוּגָתָא גִּיבָהוּ, דְאִיתֵּמַר, רַב חֲסֵדָא אֲמַר: הִלְכָּה, וְכֵן אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִלְכָּה. רַב נַחֲמָן אֲמַר: אִין הִלְכָּה. "וְאִין הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת, וְהִלְכָּה כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל. דְּאֵמַר שְׁמוּאֵל: הִלְכָּה כְּדִבְרֵי הַמִּיקַל בְּאֲבָל. ^(ה)עַל כָּל הַמֵּתִים כּוֹלֵן מִדְּחָה מִטָּתוֹ — הֲרִי זֶה מְשׁוּבָּח. עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ — הֲרִי זֶה מְגוּנָה, הִיָּה עָרַב שִׁבֵּת אוֹ עָרַב יוֹם טוֹב — הֲרִי זֶה מְשׁוּבָּח, שְׂאִינּוּ עוֹשֶׂה אֵלֹא לְכַבּוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. ^(ו)עַל כָּל הַמֵּתִים כּוֹלֵן, רָצָה — מִמַּעַט בְּעַסְקוֹ, רָצָה — אִינּוֹ

מִמַּעַט,

הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת הַלְבִּית הַקְּבָרוֹת, מַהוּ? אֲתָא שְׁמַע, דְּאֵמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילוּ הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת לְבִית הַקְּבָרוֹת — מוֹנֶה עִמָּהֶן. מוֹנֶה עִמָּהֶן? וְהַתְנַנְיָא מוֹנֶה לַעֲצֹמּוֹ! יְלֹא קִשְׁפִּיא: הָא דְאֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא, וְהָא דְלֹא אֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא. כִּי הֵא דְאֵמַר לְהוֹ רַב לְבָנִי הַעֲלִיבּוּנִי: דְּאֵתוּ בְּגוֹ תַלְתָּא — לִימְנוּ בַּחֲדִיִּיכוּ, דְלֹא אֵתוּ בְּגוֹ תַלְתָּא — לִימְנוּ לְנַפְשֵׁיהוּ. ^(א)אֲמַר לְהוֹ רַבָּא לְבָנִי מַחוּזָא: אֵתוּן דְלֹא אֲזַלִּיתוּ בְּתֵר עָרְסָא, מִכִּי מַהֲדִּירִיתוּ אֲפִיִּיכוּ מִכְּבָּא דְאֲבוּלָא — אֲתַחֲיִילוּ מְנוּ. "וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: אֲפִילוּ בָּא בְּיוֹם

הַשְּׁבִיעִי מִמָּקוֹם קָרוֹב — מוֹנֶה עִמָּהֶן. אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַּר גַּמְדָּא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׁאוּל אֲמַר רַבִּי: וְהוּא שְׁבֹא וּמִצָּא מִנְחָמִין אֲצִילוּ. "כְּעִי רַב עֲנִי: נִנְעָרוּ לַעֲמוּד וְלֹא עָמְדוּ, מַהוּ? תִּיקּוּ. ^(א) גַּמְיִרִי חֲבָרִיָּה דְרַבִּי אֲבָא בַּר חֲזִיָּא מְרַבִּי אֲבָא, וּמְנוּ — רַבִּי זִיְרָא, וְאֲמַרִי לָהּ: חֲבָרִיָּה דְרַבִּי זִיְרָא מְרַבִּי זִיְרָא, וּמְנוּ — רַבִּי אֲבָא בָרִיָּה דְרַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא, אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת, וְהִלְכָּה כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל. ^(ב) כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל — הָא דְאֵמַרְן. כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת — דִּתְנִן: בְּנֵי מַעֲיִם שְׁנִיקְבוּ וְלִיָּחָה סוֹתַמְתָּן — כְּשָׂרָה, דְּבָרִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. ^(ג) מֵאִי לִיָּחָה? אֲמַר רַב כְּהֵנָּא: שִׁירְקָא דְמַעֲיָא דְנַפְיָק אַגַּב דּוּחָקָא. אֲמַר מֵאן דְּהוּא: אִיזְבִּי וְאִיסְק וְאִגְמָרָה לְשִׁמְעָתָא מִפּוּמִיָּה דְמָרִיָּה, כִּי סְלִיק, אֲשַׁכְחִיָּה לְרַבִּי אֲבָא בָרִיָּה דְרַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא. אֲמַר לִיָּה: אֲמַר מָר: הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת? אֲמַר לִיָּה: אֲנָא "אִין הִלְכָּה" אֲמַרִי. ^(ד) כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל, מֵאִי? אֲמַר לִיָּה: פְּלוּגָתָא גִּיבָהוּ, דְאִיתֵּמַר, רַב חֲסֵדָא אֲמַר: הִלְכָּה, וְכֵן אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִלְכָּה. רַב נַחֲמָן אֲמַר: אִין הִלְכָּה. "וְאִין הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת, וְהִלְכָּה כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל. ^(ה)עַל כָּל הַמֵּתִים כּוֹלֵן מִדְּחָה מִטָּתוֹ — הֲרִי זֶה מְשׁוּבָּח. עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ — הֲרִי זֶה מְגוּנָה, הִיָּה עָרַב שִׁבֵּת אוֹ עָרַב יוֹם טוֹב — הֲרִי זֶה מְשׁוּבָּח, שְׂאִינּוּ עוֹשֶׂה אֵלֹא לְכַבּוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. ^(ו)עַל כָּל הַמֵּתִים כּוֹלֵן, רָצָה — מִמַּעַט בְּעַסְקוֹ, רָצָה — אִינּוֹ

מִמַּעַט,

הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת הַלְבִּית הַקְּבָרוֹת, מַהוּ? אֲתָא שְׁמַע, דְּאֵמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילוּ הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת לְבִית הַקְּבָרוֹת — מוֹנֶה עִמָּהֶן. מוֹנֶה עִמָּהֶן? וְהַתְנַנְיָא מוֹנֶה לַעֲצֹמּוֹ! יְלֹא קִשְׁפִּיא: הָא דְאֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא, וְהָא דְלֹא אֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא. כִּי הֵא דְאֵמַר לְהוֹ רַב לְבָנִי הַעֲלִיבּוּנִי: דְּאֵתוּ בְּגוֹ תַלְתָּא — לִימְנוּ בַּחֲדִיִּיכוּ, דְלֹא אֵתוּ בְּגוֹ תַלְתָּא — לִימְנוּ לְנַפְשֵׁיהוּ. ^(א)אֲמַר לְהוֹ רַבָּא לְבָנִי מַחוּזָא: אֵתוּן דְלֹא אֲזַלִּיתוּ בְּתֵר עָרְסָא, מִכִּי מַהֲדִּירִיתוּ אֲפִיִּיכוּ מִכְּבָּא דְאֲבוּלָא — אֲתַחֲיִילוּ מְנוּ. "וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: אֲפִילוּ בָּא בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִמָּקוֹם קָרוֹב — מוֹנֶה עִמָּהֶן. אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַר גַּמְדָּא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׁאוּל אֲמַר רַבִּי: וְהוּא שְׁבֹא וּמִצָּא מִנְחָמִין אֲצִילוּ. "כְּעִי רַב עֲנִי: נִנְעָרוּ לַעֲמוּד וְלֹא עָמְדוּ, מַהוּ? תִּיקּוּ. ^(א) גַּמְיִרִי חֲבָרִיָּה דְרַבִּי אֲבָא בַּר חֲזִיָּא מְרַבִּי אֲבָא, וּמְנוּ — רַבִּי זִיְרָא, וְאֲמַרִי לָהּ: חֲבָרִיָּה דְרַבִּי זִיְרָא מְרַבִּי זִיְרָא, וּמְנוּ — רַבִּי אֲבָא בָרִיָּה דְרַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא, אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת, וְהִלְכָּה כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל. ^(ב) כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל — הָא דְאֵמַרְן. כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת — דִּתְנִן: בְּנֵי מַעֲיִם שְׁנִיקְבוּ וְלִיָּחָה סוֹתַמְתָּן — כְּשָׂרָה, דְּבָרִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. ^(ג) מֵאִי לִיָּחָה? אֲמַר רַב כְּהֵנָּא: שִׁירְקָא דְמַעֲיָא דְנַפְיָק אַגַּב דּוּחָקָא. אֲמַר מֵאן דְּהוּא: אִיזְבִּי וְאִיסְק וְאִגְמָרָה לְשִׁמְעָתָא מִפּוּמִיָּה דְמָרִיָּה, כִּי סְלִיק, אֲשַׁכְחִיָּה לְרַבִּי אֲבָא בָרִיָּה דְרַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא. אֲמַר לִיָּה: אֲמַר מָר: הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת? אֲמַר לִיָּה: אֲנָא "אִין הִלְכָּה" אֲמַרִי. ^(ד) כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל, מֵאִי? אֲמַר לִיָּה: פְּלוּגָתָא גִּיבָהוּ, דְאִיתֵּמַר, רַב חֲסֵדָא אֲמַר: הִלְכָּה, וְכֵן אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִלְכָּה. רַב נַחֲמָן אֲמַר: אִין הִלְכָּה. "וְאִין הִלְכָּה כַּרְבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּטָרִיפוֹת, וְהִלְכָּה כַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲבָל. ^(ה)עַל כָּל הַמֵּתִים כּוֹלֵן מִדְּחָה מִטָּתוֹ — הֲרִי זֶה מְשׁוּבָּח. עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ — הֲרִי זֶה מְגוּנָה, הִיָּה עָרַב שִׁבֵּת אוֹ עָרַב יוֹם טוֹב — הֲרִי זֶה מְשׁוּבָּח, שְׂאִינּוּ עוֹשֶׂה אֵלֹא לְכַבּוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. ^(ו)עַל כָּל הַמֵּתִים כּוֹלֵן, רָצָה — מִמַּעַט בְּעַסְקוֹ, רָצָה — אִינּוֹ

מִמַּעַט,

הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת הַלְבִּית הַקְּבָרוֹת, מַהוּ? אֲתָא שְׁמַע, דְּאֵמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲבָא אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילוּ הַלֵךְ גְּדוּל הַבַּיִת לְבִית הַקְּבָרוֹת — מוֹנֶה עִמָּהֶן. מוֹנֶה עִמָּהֶן? וְהַתְנַנְיָא מוֹנֶה לַעֲצֹמּוֹ! יְלֹא קִשְׁפִּיא: הָא דְאֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא, וְהָא דְלֹא אֵתָא בְּגוֹ תַלְתָּא. כִּי הֵא דְאֵמַר לְהוֹ רַב לְבָנִי הַעֲלִיבּוּנִי: דְּאֵתוּ בְּגוֹ תַלְתָּא — לִימְנוּ בַּחֲדִיִּיכוּ, דְלֹא אֵתוּ בְּגוֹ תַלְתָּא — לִימְנוּ לְנַפְשֵׁיהוּ. ^(א)אֲמַר לְהוֹ רַבָּא לְבָנִי מַחוּזָא: אֵתוּן דְלֹא אֲזַלִּיתוּ בְּתֵר עָרְסָא, מִכִּי מַהֲדִּירִיתוּ אֲפִיִּיכוּ מִכְּבָּא דְאֲבוּלָא — אֲתַחֲיִילוּ מְנוּ. "וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: אֲפִילוּ בָּא בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִמָּקוֹם קָרוֹב — מוֹנֶה עִמָּהֶן. אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַר גַּמְדָּא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׁאוּל אֲמַר רַבִּי: וְהוּא שְׁבֹא וּמִצָּא מִנְחָמ

כב:

עיד משפט גד מצורח

א סמג עשין דרבנו, טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' טז:

ב מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

ג סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יז:

ד מו"י פט' מהל' אבל הל' טו:

ה סמג עשין דרבנו,, טור יו"ד סי' שצא, ש"ע יו"ד סי' שצ סעי' ד:

ו מו"י פו' מהל' אבל הל' ג:

ז מו"י פח' מהל' אבל הל' ו:

ח מו"י פו' מהל' אבל הל' ז:

ט סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שצא סעי' ב:

י מו"י פו' מהל' אבל הל' ו:

יא מו"י פו' מהל' אבל הל' ז:

יב סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שצא סעי' ב:

יג מו"י פו' מהל' אבל הל' ו:

יד מו"י פו' מהל' אבל הל' ז:

טו סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ט י:

טז מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

יז מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

יח סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ט י:

יט מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

כ מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

כא טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יא:

כב טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יב:

כג מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

כד טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יב:

כה טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' טו:

כו מו"י פט' מהל' אבל הל' א:

כז טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יד:

כח מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

כט מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

ל טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יג יז:

לא מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:

לב מו"י פט' מהל' אבל הל' ג:

לג מו"י פט' מהל' אבל הל' יד:

לד מו"י פט' מהל' אבל הל' טו:

לה טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יז:

לו מו"י פט' מהל' אבל הל' ג:

לז מו"י פט' מהל' אבל הל' יד:

לח מו"י פט' מהל' אבל הל' טו:

לט טוש"ע יו"ד סי' שמד סעי' יח:

מ מו"י פט' מהל' אבל הל' טו:

מעשה בגדול הדור. אין זה מעשה לסתור דהא דמנע ולא חלן זהו מפני גדול הדור שעמו לחלק בבור לו והאחרים הראויין לחלן אף

ובמס' שמחות (פ"ט) קמצי עלה ואין ראוי על אביו ועל אמו ואם אינו ראויין אינו חולן כדי שלא יחלצו אחרים ומעשה בר' יעקב כו': עד שייגצרו בו חביריו. נראה דקנל אינו מבטל דבר זה מדאמרינן בירושלמי רבי שמואל בר אבדימי דמנה תלתין יומין קמי מושיגא שאל לרבי מנא א"ל כל דבר שהוא תלוי בז' ולי' דקנל מפסיק בדם הבא עד שישלח פרע ויגצרו בו חביריו ויאמרו לו צא מעמנו ובשמחה נמי אשפקתא הבא י"ב חדש ואין קנל מבטל ויש פקדים שכתוב דקן או יגצרו בו חביריו בירושלמי ונראה שהוא טעות סופרים כי אם כמו שכתבתי עד שישלח פרע ויגצרו בו: ולשמחת מרעות. פרש בקונטרס סעודות שעושים רעים ואהובים זה לזה וכ"ו דזקוק לשמחת מרעות מתר לאחר לי' יום הבל שמחת חתן אסור אפילו לאחר לי' יום. והא תניא לשמחה לי' ולמרעות לי' וה"ל פריך בריש פ"ק דבבא מציעא (דף ב.) והא זה היה קמצי וכן בפ"ק דפנהאקין (דף ח.) גבי זמון בג' וברפת המזון בג' וטובא ארבא ויש מקומות שאינו שואל בגון בפ"ק דקדרים (דף ד:). גבי אסור אסור ובפקק גיד האשה (חלון דף צח. ושם) גבי אסוריות אסוריות ובפקק בית כור (כ"ב דף קח.) גבי בית כור אני מוכר לך בבית כר וי"מ ולשמחת מרעות מתר לבנם לאלתר ואנן בסעודת חתן אירעין הא דאמרינן בירושלמי ובמסכת שמחות (פ"ט) אם היה סעודה של מצנה מתר לא ודענא מהו קורא סעודת מצנה להקטר באבל אם זקוק סעודת קדוש ר"ח פרש הר"א בשם רבינו שמעון דלקעודת ברית מילה מתר לבנם דלא חשיבא שמחה בראמרינן בפ"ק דבתבות (דף ח.) דלא מדברין בה שהשמחה במעוננו משום דטרידי וליבא שמחה ולהר"א לא היה פשוט דגרע משמחת מרעות וגם פרש דאסור לאכל אפי' עם המשמשין ואין לחלק בין סעודת המשמשין לסעודה עצמה ופסק דקניסה בלא הכילה שרי דאין שמחה בלא הכילה ושמנה ובתוספות הרב פוסק בלשנא דאמימר דמיקל טפי: אחד האיש ואחד האשה. ובתוס' הרב פוסק כר"ש פן אלגזר דהלכה בדברי המיקל. ולא ודענא מאי קאמר דלקמן (מושיג קמן דף כו:) אמרינן אבילות לחוי וקריעה לחוד:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

רצה חולן כחפז: ונמנע האבל ולא חלן משום אלא למ"ד גדול הדור שעמו ר' יעקב ורפי

ממעט, על אביו ועל אמו — ממעט. **”על כל המתים פולין, רצה — חולץ, רצה — אינו חולץ. על אביו ועל אמו — חולץ.**
ומעשה בגדול הדור אחד שמת אביו וביקוש לחלוץ, וביקוש גדול הדור אחר שעמו לחלוץ, ונמנע ולא חלץ.
אמר אביי: גדול הדור — רבי, גדול הדור שעמו — רבי יעקב בר אבא. ואיבא דאמרי: גדול הדור — רבי יעקב בר אבא, גדול הדור שעמו — רבי. בשלמא למאן דאמר גדול הדור שעמו — רבי, היינו דנמנע ולא חלץ, ”אָלא לְמַאן דְּאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲבָא, אֲמַאי נִמְנָע וְלֹא חָלֵץ? רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל נִשְׂיֵא הוּא, וְכוּלִי עֲלָמָא מִיחֲיִיבִי לְמִיחֲלִי? קִשְׁיָא. ”**על כל המתים פולין מסתפר לאחר שלשים יום, על אביו ועל אמו — עד שייגצרו בו חביריו. על כל המתים פולין נכנס לבית השמחה לאחר שלשים יום, על אביו ועל אמו — לאחר שנים עשר חדש.** ”**אמר רבה בר בר חנה: ולשמחת מריעות. מיתיבי: ולשמחה ולמריעות שלשים יום.**
קשיא. אממר מתני הכי, אמר רבה בר בר חנה: ולשמחת מריעות מותר ליכנס לאלתר. והא תניא: לשמחה שלשים, ולמריעות שלשים! ”**לא קשיא: הא באריסותא, הא בפורענותא.** ”**על כל המתים פולין קורע טפח, על אביו ועל אמו עד שייגלה את לבו. אמר רבי אבהו, מאי קרא: ”ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם”, ואין אחיזה פחות מטפח.** ”**על כל המתים פולין אפילו לבוש עשרה חלוקין — אינו קורע אלא עליון, על אביו ועל אמו — קורע את פולין.**
ואפיקרסותו אינה מעפכת. ”**אחד האיש ואחד אשה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: האשה קורעת את התחתון ומחזירתו לאחוריה, וחוזרת וקורעת את העליון.**
על כל המתים פולין, רצה — מבדיל קמי שפה שלו, רצה — אינו מבדיל. על אביו ועל אמו — מבדיל. ”**רבי יהודה אומר: כל קריעה שאינו מבדיל קמי שפה שלו — אינו אלא קרע של תיפלות. אמר רבי אבהו: מאי טעמא דרבי יהודה, דכתיב: ”ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים”, ממשימע שגאמר ”ויקרעם” איני יודע שהן לשנים? אלא שגראין קרועים בשנים.** ”**על כל המתים פולין שולל לאחר שבועה, ומאחה לאחר שלשים. על אביו ועל אמו — שולל לאחר שלשים ואינו מאחה לעולם. והאשה שוללתו לאלתר מפני כבודה.** ”**פי אתא רבין אמר רבי יוחנן: על כל המתים, רצה — קורע ביד, רצה — קורע בכלי. על אביו ועל אמו — ביד.** ”**ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: על כל המתים פולין — מבפנים, על אביו ועל אמו — קורע מבחוץ. אמר רב חסדא: וכן לגשיא. מיתיבי: לא הושוו ל'אביו ולאמו אלא לאיחוי בלבד. מאי לאו, אפילו לגשיא? לא, לבר מגשיא. נשיאה שכיב, אמר ליה רב חסדא לרב חנן בר רבא: כפי אסיתא וקום עלה, ואחוי קריעה לעלמא.** ”**על חכם חולץ מימיו, על אב בית דין משמאל, על נשיא מכאן ומכאן.** ”**תנו רבנן: חכם שמת — בית מדרשו בטל, אב בית דין שמת — כל בתי מדרשות שבעירו בטילין. ונכנסין לבית הפנסת ומשנין את מקומן: היושבין בצפון — יושבין בדרום, היושבין בדרום — יושבין בצפון. נשיא שמת — בתי מדרשות פולין בטילין, ובגי הפנסת נכנסין לבית הפנסת וקורין**

כבוד גדול הדור שעמו שפקש לחלן גם הוא: הנה אבנ: עד שייגצרו בו חביריו שדבר גדל פרע יותר מזאי: אמר רבה הא דתניא נכנס לבית המשחה לאחר לי' יום: לשמחת מרעות סעודה שעושין רעים ואהובים זה עם זה ולא הוי שמחה כל כך הבל סעודה דשמחה בגין דנשואין לא: הא בפריוסתא הא דפרעגותא דריבא הינו שמתחיל אחד מהן לעשות סעודה ומלזה לבלם כדי שיעשו גם הם נמי כך לאותה סעודה אינו נכנס עד לאחר שלשים יום הבל בפרעגותא שמשלם להם סעודות שענשו לו ויכנס לאלתר שאי אפער לו שלא לשלם: ואפיקרסותו שעל ראשו אינה מעבבת כלומר אינו צריך לקרעה: אחד איש ואחד אשה חייב לקרע: האשה שמת אביה או אמה קורעת חלוק הסחתון משום ציעות: ומחזקת הקרע לחוריה: וחזקת וקורעת העליון והסתתון מכסה לביה: רצה מבדיל קמי שפה שאינו בשפה שלפני העצאר אלא קמי שפה שלפני השפה שלפני העצאר שאינה קרועה וקורע תחתיה כדי שיהיה נראה הקרע: רצה אינו מבדיל אלא קורע של בית העצאר אע"ג דאינו נראה הקרע דהכל בית העצאר הוא: על אביו ועל אמו מבדיל קמי שפה כדי שיהא נראה הקרע: קרע של תפלה כלומר לא יצא וזי קריעה לפי מראה דבית צאר הוא הכל: ויקרעם לשנים אין קורעין אלא שנקראה בשנים מבדיל קמי שפה ונקראה בית העצאר קרע אחר: שולל באשטור"י: מאחה קנט"ר תופר דגרפז: קורע בכלי סבין כדי שלא יפסיד הדגד: קורע מבפנים תחת המקטן שלו שאינו קורע מחוץ לעיני הכל: וכן לגשיא קורע מבחוץ: לא השוו רבו ואב כ"ד וגשיא וכל הגך דקצי דמתיבא לאביו ולאמו: אלא לאחוי שאין מתאחים לעולם הבל לא השוו לאביו ולאמו לקרע מבחוץ להאי לא השוו דעל אביו קורע מבחוץ ועל בלו אינו קורע מבחוץ: כפי אסתא הפוך המכתשת ושמור עליה וקרע כדי שיקראו: כל העם בפתקדע: חכם ממנה על העיר שמבקשים ממנו הנראה: חולן כתר מנימו: בית מדרשו בטלין אותן שקנילין ללמד תורה מפיו:

מסורת הש"ס

א הוריות יב:

ב קמטן כו, סנהדרין ס.

תורה אור השלם

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם ביהאנשים אשר אתו (שמואל ב א, יא)

והלשע ראה והוא מצעק אבי אבי רבב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים [מלכים ב ב, יב]

מסורת הש"ס
א קוהלת רבה
גליון הש"ס

גמ' שבת ראשונה אינו יוצא. עיין לקמן דף כז ע"א תוס' ד"ה אם יכול:

שם בגרדא דסרבלא כרבי. עיין לקמן דף כד ע"ב תוס' ד"ה ברכת אבילים:

תוס' ד"ה ואמר לאחותה וכו' מותר לישא ולבעול. ג"ל שתיבת ולנעול ט"ס הוא:

וְקוֹרִין שְׂבָעָה בַסֶּפֶר תּוֹרָה דְּאִין מִתְפַּלְלִין יחד בבית הכנסת אלא בל אחד ואחד רבי יהודה אומר לא הצרכו. צירושלמי פוסק הלכה בדברי המוסיוף צימים (שבועה) מתפלל בביטוי: לא הצרכו לומר שבת ראשונה שנחאי לא יצא מפתח ציטו: כל שלשים יום לנשואין עד שלשים יום לאחר אכלו אינו יכול לשא אשה: ואחד פלים ישנים ויצאין מתוך המכבש פרוש שהן פחלשים: בגרדא דסרבלא מלבוש לבן מנהגן ישן: ברבי דאמר לא אסרו לבן אלא חקש: בחמוצתא חלוק: רומיתא קשא מרומי: ברבי אלעזר דאמר לא אסרו אלא לבנים וזו הדמה היטה:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

וְקוֹרִין שְׂבָעָה, וַיּוֹצְאִין. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִרְחָה אֹמֵר: לֹא שִׁילְכוּ וַיִּטְיִילוּ בַשּׁוּק, אֶלָּא יוֹשְׁבֵין וְדוּוּיִן.[[]^אבִּיאִין אֲמָרִים שְׂמוּעָה וְאַגָּדָה בְּבֵית הָאָבֶל. אֲמָרוּ עָלָיו עַל רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיָה אֲמִיר שְׂמוּעָה וְאַגָּדָה בְּבֵית הָאָבֶל. ^יתנו רבנן: אָבֶל, שַׁבֹּת רִאשׁוֹנָה — אֵינּוּ יוֹצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, שְׁנֵיָה — יוֹצֵא וְאֵינּוּ יוֹשֵׁב בַּמְקוֹמוֹ, שְׁלִישִׁית — יוֹשֵׁב בַּמְקוֹמוֹ וְאֵינּוּ מַדְבֵּר, רְבִיעִית — הָרִי הוּא כָּכָל אָדָם. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: לֹא הוֹצִרכּוּ לִוְמֵר שַׁבֹּת רִאשׁוֹנָה לֹא יֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, שֶׁהָרִי הִפֵּל נִכְנָסִין לְבֵיתוֹ לְנַחֲמוֹ. אֶלָּא: שְׁנֵיָה — אֵינּוּ יוֹצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, שְׁלִישִׁית — יוֹצֵא וְאֵינּוּ יוֹשֵׁב בַּמְקוֹמוֹ, רְבִיעִית — יוֹשֵׁב בַּמְקוֹמוֹ וְאֵינּוּ מַדְבֵּר, חֲמִישִׁית — הָרִי הוּא כָּכָל אָדָם. ^יתנו רבנן: כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם לְגִישׁוּאִין. מִתָּה אֲשֶׁתּוֹ — אָסוּר לִישָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת עַד שְׁיַעֲבְרוּ עָלָיו שְׁלֹשָׁה רִגְלִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: רִגֵּל רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי — אָסוּר, שְׁלִישִׁי — מוּתָּר.⁽ⁿ⁾וְאֵם אֵין לוֹ בָּנִים — מוּתָּר לִישָׂא לְאַלְתֵּר מִשׁוּם בִּיטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה. הַנִּיחָה לוֹ בָּנִים קִטְנִים — מוּתָּר לִישָׂא לְאַלְתֵּר מִפְּנֵי פְרִינְסָתָן. ^טמַעֲשֶׂה שִׁמְתָּה אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַכֹּהֵן, וְאָמַר לְאַחוּתָהּ בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת: לְכִי וּפְרִינְסִי אֶת בְּנֵי אַחוּתָהּ, וְאֵף עַל פִּי כֹן לֹא בָּא עָלֶיהָ אֶלָּא לְזַמֵּן מְרוּבָּה. מֵאִי לְזַמֵּן מְרוּבָּה? אָמַר רַב פִּפְא: לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. ^א”תנו רבנן: כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם לְגִיהוּץ, אֶחָד כָּלִים חֲדָשִׁים וְאֶחָד כָּלִים יְשָׁנִים יוֹצְאִין מִתּוֹךְ הַמַּכְבֵּשׁ. רַבִּי אֲמִיר: לֹא אָסְרוּ אֶלָּא כָּלִים חֲדָשִׁים בַּלְבָּד. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: לֹא אָסְרוּ אֶלָּא כָּלִים חֲדָשִׁים לְבָנִים בַּלְבָּד. אֲבִינִי נָפִיק בַּגֵּרְדָּא דְסַרְפָּלָא פְּרַבִּי. רַבָּא נָפִיק בַּחֲיַמּוּצְתָא רומיתא סומקתא חדתי פֶּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. מִפְּנֵי שְׁאֲמָרוּ: שַׁבֹּת עוֹלָה וְאֵינָהּ מִפְּסָקָת. בְּנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי גְּלִילָא. הֵנִי אֲמָרִי:

י"ש

וְרִאֲתִי בְּשֶׁהִיִּיתִי קָטָן רַבִּינוּ יַחֲזִק יִחְזִק שְׁלֹא הָיָה יוֹשֵׁב בַּמְקוֹמוֹ עַד שְׂבָעֵי רְבִיעִי וְלֹא יִדְעָתִי טַעְמוֹ שָׂאֵם הָיָה סוֹבֵר כִּרִּי יְהוּדָה א"כ וְסָבַר בְּמִתְנֵי בְּשָׂנִיָּה שְׁאִינוּ יוֹצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ מִיְהוּ י"ל בְּהָא אֲשַׁכְּחָנָא טוּבָא לְעִיל דְּחֻבְלוּת שַׁבָּעָה וְקוּ"ל הָכִי וְשִׁמְא טַעְמֹו כִּרְבָּנָן וּמִשׁוּם דְּצִרִּין לִשְׂבַּח בַּמְקוֹמוֹ וְאֵינוּ מַדְבֵּר וְטוֹב יוֹתֵר שְׁנִישַׁב חוּן לְמִקּוּמוֹ דְּשִׁמְא אֵין אָסוּר לְדַבֵּר בִּי אִם בַּמְקוֹמוֹ: עַד שְׁיַעֲבְרוּ שְׁלֹשָׁה רִגְלִים. עַד שְׁיִהָיֶה שְׁלֹשָׁה רִגְלִים בְּלֹא שְׂמִיחָה וְלֹא יִשְׂכַּח אֲהַבַּת אֲשֶׁנּוּ אִרְ נָמִי כִּדִּי שְׁיִשָּׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וְלֹא יִהְיֶה זְכוּר מִן הָרִאשׁוֹנָה [שְׁלֹא] יִהְיֶה ב' זַעוֹת בַּמָּטָה וְעוֹד בֶּן חֲפִיזָה אֲהַבַּת אֲשֶׁנּוּ לְקַנְיָטְרָה וְזוּמְנָא דְּהִבָּא אֲמַרִי לְעִיל (מוֹשֵׁד קָטָן ד' כ"א:) מִתָּה אֲשֶׁנּוּ וְנִשָּׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת אֵינוּ רִשְׁאִי לְכַנֵּס לְבֵיתוֹ כִּי פִרְשׁ ה"ר יונה דאין שוין לפסוק ברבי יהודה דאמר שני רגלים משום דקו"ל לְעִיל (מוֹשֵׁד קָטָן ד' כ"ב.) בְּדִבְרֵי הַמֵּיחָל בְּחֻבֵּל דִּהָא מִלְּתָא דְּפִלְגִינִי בַּהּ הִבָּא אֵין ז' בְּחֻבֵּל דִּימִי אֲבֵלּוּ כִּלּו לָקוּ: וְאָמַר לְאַחוּתָהּ בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת. לֹאז דְּוָקֹא דְּהֻבֵּל כָּל שַׁבָּעָה אָסוּר וְרִיב"א מְפָרֵשׁ דְּזוּ הִיא הָאִשָּׁה שְׁאוּמֵר בְּזָכּוּסִים פ' טבול וים (זָכּוּסִים ד' ח.) שְׂמִתָּה בַּעֲרַב הַפָּסַח וְאֲמַרִי לְעִיל אֲשִׁי' יוֹם אֶחָד אֲפֵלּוּ שָׁעָה אַחַת בְּטָלָה מִמֶּנּוּ גִזְרַת שַׁבָּעָה וּמִיְהוּ מִשְׁמַע שְׁסוּבֵר בְּאוּתוֹ הַפְּרוּשׁ שְׁפִי' לְמַעְלָה בָּשֵׁם ה"ר יוֹנָה שְׁאָסוּר בְּרַחֲצָה עַד הָעֶרֶב זְהוּ מַבְעוּד יוֹם וְדִין הַנִּיחָה לוֹ בָּנִים קִטְנִים מִיַּד מִתָּר לִשָּׂא וְלַבְעוּל וְכֵן אֵין לוֹ בָּנִים פִּרְשָׁתִי בַּתּוֹקְפוֹת וְכַמוֹת (ד' מנ: וְשֵׁם) וְכֵן בְּדִתְבוֹת פ"ח (ד' ז.) וּבִתְשׁוּבוֹת וּמֵה שְׁאֲמַר בְּמַס' שְׁמַחוּת (פ"ז) בְּהָא מִלְּתָא דְּנִסָּב לְאַלְתֵּר וְלֹא בָּא עָלֶיהָ עַד זְמַן מְרַבָּה וְהָאִי דְּאֲמַרִינוּ אֵין לוֹ מִי שְׁיַשְׁמָשְׁנוּ מִתָּר וְאֵין צִרִּין לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה רִגְלִים בְּתַבְתִּי בַּמְקוֹם אַחֵר: כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם לְגַהוֹן. דְּוָקֹא גַהוֹן אָסוּר אֲבֵל בְּלֹא גַהוֹן בְּגוֹן כַּבּוּם מִתָּר דְּאֲמַרִינוּ לְחַמֵּן (מוֹשֵׁד קָטָן ד' כז:): אֵל תִּבְכוּ לְמַת הָא בִּיצַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לְגַהוֹן וּלְתַסְפֵּרָת וּבַמַּסְכָּת שְׁמַחוּת (פ"ז) שְׁלֹשִׁים יוֹם לְגַהוֹן בִּיצַד כו' וּבִירוּשָׁלַמִי גִזְרַת שְׁלֹשִׁים גַּהוֹן וּתַסְפֵּרָת אֲבֵל כַּבּוּם מִשְׁמַע

דְּשָׂרִי מִדְּאֲמַרִינוּ פ' החולץ (וְכַמוֹת מנ:): גְּפִי חֲלֻמָּהּ מַפְּנִי הָאֲבוּל וְהָאֲמַר בְּאֲבוּל שָׁנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם וּפְרִיָן כֵּל נְחֹמֵר מֵה בַּמְקוֹם שְׁאָסוּר לְכַבֵּם מִתָּר לְאָרֶם בַּמְקוֹם שְׁמִתָּר לְכַבֵּם אֵינוּ דִין שְׁמִתָּר לְאָרֶם וְהַדְמִיָּא בַּמַּסְכָּת שְׁמַחוּת (פ"ז) שְׁמוּנָה יָמִים תָּקֵם הַרְגֵּל אִם רָצָה לְכַבֵּם וּלְסַפֵּר הַרְשׁוֹת צִדּוּ לֹא סָפַר לֹא כַּבֵּם עַרְבַּ הַרְגֵּל אָסוּר לְסַפֵּר וּלְכַבֵּם עַד שְׁיַשְׁלִימוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם מִשְׁמַע דְּכַבּוּם נָמִי אָסוּר נִרְחָה הוּא כַּבּוּם הֵינּוּ גַהוֹן וּמֵאֲחֵר דְּכַבּוּם שָׂרִי גַהוֹן נָמִי שָׂרִי לְדִידֵן דְּהִלְמַרִי' פ"ח דְּתַתְּבוֹת (ד' י:): וּפ"ד דְּתַעֲנִית (ד' כט:): דְּגַהוֹן שְׁלֵנּוּ כַּכַּבּוּם שְׁלָקוֹן וְהַקְּשָׁה ה"ר שְׁמוּאֵל מוֹוֵרדו"ס דִּהָא בַּשְׁמַעְתִּין בְּחֻבֵּי נִפְח כו' וְהָא בְּבִבֵּל הוּן קוֹמִי דְּגַהוֹן דְּאֵינְהוּ אֵינוּ אֵלָּא כַּבּוּם וּמ"מ אָסְרִי וְתַרְן רַבִּינוּ יַחֲזִק דְּפַעַמִּים שְׁהִיו מְבִיאִים מֵא"י כָּלִים מְגַדְּעִין אוֹ שְׁמֹא פַעַמִּים שְׁמִבִּיאִין אֲמִין יוֹדְעִין לְגַחַן בְּחֻדְשֵׁן וְהָא דְּתַנִּיָּא בַּתּוֹקְפָתָא (פ"ב) כֵּל אֵלּוּ שְׁאֲמַרְיו מִתָּר לְסַפֵּר בַּמוֹשֵׁד מִתָּר לְסַפֵּר בַּתּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֲבֵל כָּל אֵלּוּ שְׁאֲמַרְיו מִתָּר לְכַבֵּם בַּמוֹשֵׁד אָסוּר בַּתּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁל אֲבֵל צִרִּין לִוְמֵר דְּכַבּוּם נָמִי הֵינּוּ גַהוֹן וּמוֹרִי רִיב"א ז' צ"ל הָיָה אוֹסֵר לְכַבֵּם בַּתּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם וְאֵין נִרְחָה לוֹ לְדַחוּת כָּל אֵלּוּ וְהָא דְּהִלְמַר בַּחֲזָקָה הַחֹלֵץ (וְכַמוֹת ד' מנ. וְשֵׁם) מְקוֹם שְׁמִתָּר לְכַבֵּם הֵינּוּ בָּהֲעִי דְּהַתִּירוּ לְגַלַּח בְּרִישׁ פְּרָקוּי (מוֹשֵׁד קָטָן ד' יג:): בָּא מִמְדִּינַת הָאֵם וַיּוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִין וּמֵה שְׁאָסוּר שֵׁם בְּתַשְׁעָה בָּאֵב לְכַבֵּם הֵינּוּ דְּוָקֹא טַעְמָא שְׁיִכּוּל לְהַמְתִּין אַחֵר תַּשְׁעָה בָּאֵב הוֹאִיל וְאָסוּרִי אֵינוּ מוֹשֵׁךְ כָּל כֵּן וְגִרְסִין שְׁפִיר בַּמְקוֹם שְׁמִתָּר לְסַפֵּר בְּדַפְרָשִׁית וּא"צ לְמוֹחֲקוּ וּא"צ לִישְׁבּוּ בְּאִשָּׁה אוֹ בְּגִלּוּחַ כָּל הָרֹאֶשׁ בְּדִבְרֵי הַמְּפָרָשִׁים שְׂרוּצִים לִישָׁב גְּרַסַּת הַפְּסָרִים וְהֶאֱרַכְתִּי בַּתּוֹקְפוֹת וְכַמוֹת (ג"ז שֵׁם) וְגִרְסִין לְחַמֵּן (מוֹשֵׁד קָטָן ד' כז:): אֵל תִּבְכוּ כו' הָא בִּיצַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לְתַכַּכְכָּת וּלְתַסְפֵּרָת וְהָא דְּאֲמַר לְעִיל (מוֹשֵׁד קָטָן ד' טו.) אֲבֵל אָסוּר בַּתַּכַּכְכָּת מִשְׁמַע לֹאֲחֵר שַׁבָּעָה שָׂרִי הַתָּם בְּמִים אֵינִי וְלֹא בְּתָתֵר וְחוּל וְהָא יוֹכֵל לְהִיֵּת מִתָּר לֹאֲחֵר שַׁבָּעָה בַּתּוֹקְפוֹת הָרַב כֵּן פִּרְשׁ לְאָסֵר וּבָשֵׁם רַבּוּ פִּרְשׁ דְּמֵר וּלְפִי מַה שִּׁפְרַשׁ דְּכַבּוּם אָסוּר בְּמוֹ גַּהוֹן נִיחָא רַקְשִׁית ה"ר שְׁמוּאֵל מוֹוֵרדו"ס מִיְהוּ מוֹרִי לֹא הָיָה מְפָרֵשׁ מִמֶּשׁ לְאָסֵר כָּל כַּבּוּם אֵלָּא הָיָה מְפָרֵשׁ דְּהָאִי בְּרִיתָא דְּאִסְרָה כַּבּוּם הֵינּוּ כֹא"י דְּכַבּוּם שְׁלָקוֹן בְּגַהוֹן וְהִיאִי דְּתַתְּנִי גַהוֹן וְלֹא כַּבּוּם הֵינּוּ בְּבִבֵּל מִיְהוּ לְפִי זֶה לֹא הָיָה אָסוּר לְדִידֵן בִּי אִם גַּהוֹן אֲבֵן הָיָה ר"י מְפָרֵשׁ בְּלֹא רִאֲיָה בְּמוֹ שִׁפְרַשׁ רַבִּינוּ יַחֲזִק הַחֹן דְּבִבֵּל הִיוּ פַעַמִּים אֲמִינִם מֵא"י יוֹדְעִין לְגַחַן וּבְלִי פִשְׁתָּן אֵין בָּהֵן מִשׁוּם גַּהוֹן וְחוּלָה עַל הַש"ס רִירוּשָׁלַמִי דְּתַתְּנִי הַתָּם כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם לְגַהוֹן אָסוּר לְלַבֵּשׁ כְּלִי צֹמֵר מְגַדְּעִין חֲדָשִׁים וּכְלִי פִשְׁתָּן מְגַדְּעִים לְבָנִים פִּרַשׁ בַּתּוֹקְפוֹת הָרַב דִּהָא דְּאֲסְרִי גַהוֹן דְּוָקֹא לְלַבֵּשׁ אֲבֵל לְגַחַן מִתָּר וְהָא דְּתַתְּנִי כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם לְגַהוֹן אָסוּר לְלַבֵּשׁ כְּלִי צֹמֵר לְהוֹלִיד פִּלִּים לְגַהוֹן בַּתּוֹךְ שְׁלֹשִׁים וְאֵינוּ יוֹדְעַ אִם הָיָה אוֹמֵר הָרַב מֵר כַּכַּבּוּם תּוֹךְ שַׁבָּעָה וּמִחֻלָּה נָמִי צִין לְכַבֵּם אוֹ לְלַבֵּשׁ מִיְהוּ רַבִּינוּ יַחֲזִק וְקִנִּי מְפָרֵשׁ בַּתְּשׁוּבָתוֹ דְּחֻפִּי' לְכַבֵּם וּלְהַנִּיחַ אָסוּר מִדְּאֲסְרִין בַּפֶּרֶק בַּתְּרָא דְּתַעֲנִית (ד' כט.) לְכַבֵּם וּלְהַנִּיחַ וְעוֹד פִּרַשׁ בַּתְּשׁוּבָתוֹ דְּכַבּוּם שְׁלֵנּוּ מִתָּר בְּט' בָּאֵב בְּדִלְמַרִינוּ דְּגַהוֹן שְׁלֵנּוּ כַּכַּבּוּם שְׁלָקוֹ מִשְׁמַע דְּכַבּוּם שְׁלֵנּוּ אֵינוּ כַּכַּבּוּם שְׁלָקוֹ וְהָכִי אִיתָא בְּהִלְזִי כ"ח דְּתַתְּבוֹת (ד' י:): מִיְהוּ לְעַנְיָן יְמִי אֲבִלוּת אָסוּר בַּכַּבּוּם שְׁלֵנּוּ אֲשִׁי' בַּתַּשְׁעָה בָּאֵב מִימִי אֲבֵלּוּ דְּאִדְרַבָּה בַּפֶּרֶק בַּתְּרָא דְּתַעֲנִית (שֵׁם) נִרְחָה לִי שְׁמַחְמִיר יוֹתֵר לְעַנְיָן גַּהוֹן כְּלִי פִשְׁתָּן בְּיַמִּי אֲבֵלּוּ לְגַהַן כּו אָסוּר וּמִיְהוּ אֵינִי מְבִין מַעֲיָן לוֹ לְהִקַּל בַּתַּשְׁעָה בָּאֵב וְיִתֵּר מִימִי אֲבֵלּוּ דְּאִדְרַבָּה בַּפֶּרֶק בַּתְּרָא דְּתַעֲנִית (שֵׁם) נִרְחָה לִי שְׁמַחְמִיר יוֹתֵר לְעַנְיָן גַּהוֹן כְּלִי פִשְׁתָּן בְּיַמִּי אֲבֵלּוּ מַבְמוּעָה וּבַמְטָפְחוֹת וְזִים הַשִּׁיב רַבִּינוּ שָׂאָף עַל פִּי שְׁהַתִּירוּ בַּמוֹשֵׁד אָסוּרִין בְּיַמִּי אֲבֵלּוּ בְּדִלְמַרִינוּ לְעִיל (מוֹשֵׁד קָטָן דף יח:): כֵּל שְׁאֲמַרְיו מִתָּר לְגַלַּח בַּמוֹשֵׁד כו' וְהַתְּנִיא לְאִסוּרִים וּמוֹקִי לָהּ בַּתְּכּוּפוּהוּ אֲבָלָיו: רַבָּא נִפְק כו'. וּפִי' בַּתּוֹקְפוֹת דְּחֻפֵּי וְרַבָּא הֶלְכָּה כְּרַבָּא וּא"כ מִתָּר לְלַבֵּשׁ פִּלִּים מְגַדְּעִין צְבוּעִין אֲפֵלּוּ לְבָנִים וְכֵן פִּסָּק ר"ח:

כג.

 עין משפט נר מצוה
--

א טוש"ע יו"ד סי' שעח סעי' ז:
ב מ"י פ"ג מהל' אבל הל' ו:
ג סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' שצג סעי' ב:
ד מ"י פ' מהל' אבל הל' ה:
ה טוש"ע יו"ד סי' שצב סעי' א ב:
ו מ"י פ' מהל' אבל הל' ה:
ז טוש"ע יו"ד סי' שצב סעי' א ב:
ח מ"י פ' מהל' אבל הל' ה:
ט טוש"ע יו"ד סי' שצב סעי' א ב:
י מ"י פ' מהל' אבל הל' ה:
יא סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד סי' שפט סעי' ה:
יב מ"י פה' מהל' אבל הל' ג:
יג מ"י פ' מהל' אבל הל' ד:

כג:

עין משפט
גז מוצה

א סמג עשין דרבנן, טוש"ע
או"ח סי' קצט סעי' ה:

ב מו"י פד' מהל' אבל הל' ז:

ג סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד

סי' ת סעי' א:

ד מו"י פ"י מהל' אבל הל' א:

יֵשׁ אֲבִלּוֹת בַּשֶּׁבֶת. דְּבָרִים שֶׁצִּנְעָא מִרִּי מִינֵי פִלְגְּתָא דְרַשְׁבַּ"ג וְרַבֵּנן דְּהוּי דְּבָרִים שֶׁצִּנְעָא וְהָי מִשְׁמַע קִצַּת בִּירְשָׁל' חֲלָשִׁיל אִמְתַּנִּיתִין דְּהֶשְׁבֶּת עוֹלָה פִּלְגִי רַבִּי יוֹחָנָן וְרִיב־י"ל אִם אִסּוּר בַּשֶּׁבֶת בַּתְּשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה מִשְׁמַע דְּפִלְגִי בְּשִׁין פִּלְגְּתָא דְּהֶכָא וְחֲלָפָא דְרַבִּי יוֹחָנָן יֵשׁ שְׁאוּמְרִים שֶׁם מִתֵּר וְאוֹתוֹ חוֹלֵק עַל הַש"ס שֶׁלֵּנוּ דָא"ר יוֹחָנָן בֶּפ"ק דְּבִתְבוֹת (דף ד. וָס) אַע"פ שֶׁאִמְרוּ אִין אֲבִלּוֹת בַּשֶּׁבֶת לֹכֵל דְּבָרִים שֶׁצִּנְעָא נוֹהֵג וְקִצַּת הָשָׂה לִי תַמָּה בְּשִׁמְעִיתוֹן אֲבִי אֶשְׁכַּחַה לְרַב יוֹסֵף דְּבָרִים סוּדְרָא אֶרִישָׂה אִמֵּר לֹה לֹא סָבַר לֹה מֵר אִין אֲבִלּוֹת בַּשֶּׁבֶת אִמֵּר לֹה הִכִּי אִמֵּר ר' יוֹחָנָן דְּבָרִים שֶׁצִּנְעָא נוֹהֵג שָׁמָּה הִיָּה סָבוּר דְּבָרִים סוּדְרָא אֶרִישָׂה הִיָּה דְּבָרִים שֶׁצִּפְרָהֲסוּא וּבִמְאֵן דְּאִמֵּר פְּרִיעֵת הָרָאשׁ חוּבָה וְלֹא הִיָּה מַחֲלֹק בֵּין בִּבְיַתוֹ בֵּין חוּן לְבִיתוֹ וְהוּא הָשִׁיב לוֹ בְּבִיתוֹ חָשִׁיב צִנְעָא: מֵאֵן דְּאִמֵּר יֵשׁ אֲבִלּוֹת בַּשֶּׁבֶת מִדְּקַתְנִי עוֹלָה. פֶּרֶשׁ הִר"א ז"ל מִדְּקַתְנִי וְלֹא פֶרֶשׁ וְאִין בַּה אֲבִלּוֹת אֶלְמָא אֲבִלּוֹת נוֹהֵג בַּה דָּאס לֹא בֵן הִיָּה לוֹ לְפֶרֶשׁ הִכִּי בְּהִיא אַע"ג דְּעוֹלָה לֹא נִהֵג בַּה אֲבִלּוֹת דְּבִינוּ דְּעוֹלָה מִשְׁמַע דְּנוֹהֵג בַּה אֲבִלּוֹת וּמַשְׁנִי אִיזִידִי דְּקַתְנִי סוּפָא אִין עוֹלִין קַתְּס תְּנָא בְּרִישָׁא עוֹלָה קַתְּס וְלֹא נִהִירָא וּפֶרֶשׁ ר' שְׁמֻעוֹן זצ"ל מֵרַבּוּ מֵאֵן דְּאִמֵּר יֵשׁ אֲבִלּוֹת דְּקַתְנִי עוֹלָה מִשְׁמַע דְּעוֹלָה לְכָל מַצֵּין שֶׁבָּעָה וְלֹאֲבִלּוֹת שְׁיִנְהֵג בַּשֶּׁבֶת מֵה שְׁנֵהֵג אֶתְמוּנֹל וּמִתּוֹךְ כֵּן תַּעֲלֶה שֶׁבֶת לִחְשֻׁבוֹנוּ כָּשֵׁם שַׁע"ש עוֹלָה לִחְשֻׁבוֹנוּ מ"ד אִין אֲבִלּוֹת בַּשֶּׁבֶת דְּקַתְנִי אִינִיה מִפְּסָקַת אַע"ג דְּחֻשְׁבָּא פִּלְי הִיא לְכַפּוֹל אֲבִלּוֹת בְּגוּה מ"מ אִינוּ מִפְּסִיק דִּאל"כ פֶּשִׁיטֹא וְהַפְרִיר וְחֲלָא הִא דְּקַתְנִי עוֹלָה דְּמִשְׁמַע דְּנוֹהֵג אֲבִלּוֹת בַּשָּׂאֵר יָמִים וּמַשְׁנִי אִיזִידִי דְּקַתְנִי גַבִּי י"ט אִין עוֹלִין לְגַמְרִי לֹא לְמַצֵּין וְלֹא לֹאֲבִלּוֹת מִשּׁוּם שְׁמַחָה דְּבִתּוֹב בַּהֵן דְּפֶרֶשְׁרָשִׁית תְּנָא רִישָׁא גַּמִּי עוֹלָה בְּאוֹתוֹ לָשׁוֹן עֲצִמֹּן דְּתָנָא בִּי"ט תְּנָא בַּשֶּׁבֶת חֲלָא לְהַפְלִיג בְּלָשׁוֹן הַמְּשֻׁנֶּה וּמִיָּהוּ עוֹלָה דְּשֶׁבֶת אִינוּ לְמַצֵּין חֲלָאֲבִלּוֹת לֹא סָלָקֹא אֶלָּא אִי נִהְיָא אֲבִלּוֹת בְּגוּה וּא"כ לִפִּי פְרוּשׁ זֶה

וְחֲלָא הִא דְּקַתְנִי עוֹלָה וּמַשְׁנִי לְעוֹלָם לֹא נִהְיָא וְאִיזִידִי דְּתָנָא כו" וּא"כ הַמְּשֻׁנֶּה אִין שְׁטַת הַש"ס לוימר אִזִּידִי דְּתָנָא הִא תְּנָא גַּמִּי הִא אֶלָּא בְּמַלְתָּא דְּאִקְמַת אֶלָּא דְּלֹא צְרִיכִי לֹכֵל דְּבָרִים נֶרְחִים שְׁקָר אִין לוֹ לְשִׁנוֹת וְעוֹד יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לִפִּי מֵה שֶׁמִּפְּרַשׁ אִי הִכִּי לַתְנִי שֶׁבֶת אִינוּ עוֹלָה וְהוּי דְּוִמִּיא דְּסוּפָא יוֹמֵר עַד כֵּאֵן לָשׁוֹן הִר"א וּבִתּוֹ' הִרַב מַקְשָׁה דְּמִשְׁמַע אֶפְסֹו לְמֵאֵן דְּאִמֵּר חֲלָא נִהְיָא עוֹלָה לְמַצֵּין שֶׁבָּעָה וּא"כ בְּרַבֵּנ ל גַּמִּי אַע"ג דְּלֹא נִהְיָא וְהִא עוֹלָה וְלָשִׁיל אֶמְרִי' וְלָעֵין שֶׁבָּעָה לֹא קִמְשַׁעֲיָא לִיָּה חֲלָא נִהְיָא מַצֵּית שֶׁבָּעָה בְּרַבֵּנ וּמִתְרַן אַע"ג דְּשֶׁבֶת עוֹלָה רַבֵּנ אִינוּ עוֹלָה הוֹאִיל וְאִין אֲבִלּוֹת כָּלֵל מִשּׁוּם דְּבִתּוֹב בַּהֵן שְׁמַחָה שֶׁבֶת מִיָּהֵא לֹא בִּתּוֹב שְׁמַחָה אֶפְסֹו אִינִיה נוֹהֵגַת עוֹלָה בִּירוּשְׁלָמִי מִפְּרַשׁ טַעֲמָא דְּשֶׁבֶת דְּאִין אֲבִלּוֹת נוֹהֵג בּוּ מִשּׁוּם דְּבִתּוֹב (מַשְׁלִי י"כ:ב) בִּרְכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עַבְד עֲמָה וְשֶׁבֶת בִּתּוֹב בַּה בִּרְכַּה: וְאִינוּ אוֹכֵל בָּשָׂר וְאִינוּ שׁוֹתֵה יַיִן. נִרְאֶה דְּכִי הִכִּי דְּשָׂרִי בְּפִקָּךְ בְּתָרָא דְּתַעֲשִׂית (דף ל.) גַּבִּי עַבְד תַּשְׁעָה בָּאֵב בָּשָׂר כֵּן זָמַן שְׁאִינוּ בַּשְׂלָמִים וַיִּין מִגְּדוּ הִכִּי גַּמִּי שְׂרִי בְּאוֹנָן מִיָּהוּ אִין רַגִּילִין לְגַהֵג בַּהֵן דְּתֵר לֹא בָּכָאן וְלֹא בַּתְּשַׁעָה בָּאֵב תַּמָּה מִשְׁמַע דְּאוֹנָן חֲמוּר מֵאֲכָל חֲלָא מַצֵּינוּ אֲבָל שְׂיָהֵא בּוּ אִסּוּר בְּבִשָּׂר וַיִּין וְלָעֵין קַדָּשִׁים אֲשַׁכַּחוּ דְּאֲבָל אוֹכֵל בְּקַדָּשִׁים וְאוֹנָן אִסּוּר וּבִשְׂאֵר דְּבָרִים קַמְיורִי בְּאֲבִלּוֹת בְּכַפִּית הַמָּטָה וְעוֹלִית הַסְּגוּל וְשִׁמְשִׁית הָרָאשׁ וּטוּבֹא אִיבֹא וּבְאוֹנָן שְׂרִי וי"ל דְּדְּבָרִים שְׂהֵן מִשּׁוּם אֲבָל מִתֵּר גַּבִּי אוֹנָן וּבְאֲבִלּוֹת אִסּוּרִין אֲבָל דְּבָרִים שְׁאִינִם אִסּוּרִין מִשּׁוּם אֲבִלּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם שִׁנִּשׁ לוֹ לְהִיִּית טְרוּד בְּקוּבֵרַת מִתּוֹ וְלֹא יִמְשֵׁךְ אַחֵר דְּבָרִים אַחֲרִים כְּגוֹן אֲכִילַת בָּשָׂר וְשִׁתִּית וַיִּין אִסּוּרִי בְּאוֹנָן דּוּקֹא וְתַשְׁמִישׁ הַמָּטָה דְּמִשְׁמַע בְּסֻמּוֹךְ דְּאִסּוּר בְּאוֹנָן בָּהָא גַּמִּי שְׁמָא יִמְשֵׁךְ אוֹ שְׁמָא שְׁמַחָה וְיִתְרַתָּא וְחֻצְפָּה כֵּן מַצַּחִי וּבִתְנַלְמַת וּבִתְבַבְּסַת לֹא וְדַעֲיִין אִי שְׂרִי בְּאוֹנָן וְאִין לְלַמַּד אִסּוּר לְגַלֵּחַ מִדְּתַנִּי' בְּמִם' שְׁמַחוֹת הִיָּה מְנַלַּח וְאִמְרוּ לוֹ מַת אַחַד מִקְרוֹבֵיו הִרִי זֶה יִגְמֹר מִשְׁמַע הִא לֹא הִתְחִיל אִסּוּר חֲלָמָא בְּשִׁמְשׁוּה אִזִּירִי וְלֹאֲחֵר שְׁנַקְבֵר וּבִשְׁם רִיב"א פְּתַבְתּוּ דְּתַנְלַחַת אִסּוּר דְּנַפְקָא לָן מִרְאשִׁיבִים לָן תַּפְרַעוּ (וַיִּקְרָא י' יו:י') הִא פִּלְי עֲלֵמָא אִסּוּרִי וְאִינְהוּ אֲוִנְגִים הוּוּ וּבַתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה דְּאִסּוּרִין בְּסֻמּוֹךְ וְרִאוּ לְהַתִּיר בְּאִינִיּוֹת בְּרִאֲמִרִין פ"ח דְּבִתְבוֹת (דף ד. וָס) וּבְאֲבִלּוֹת אִסּוּרִי דְּקִאֲמִרִין הֵתִם מַכְנִסוּן אֶת הַמַּת לְחֻדֵּר וּבּוֹשֵׁל בְּעִילַת מַצֵּה וּפוֹרַשׁ וְהִא דְּקִאֲמִרִין הֵתִם אֲבִלּוֹת דְּהֶכָא קִינָא וְחִתִּי לְזִלְזוּלִי בַּה וּמִקְשָׁה מֵאִי חֲלָא אֶלִימָא דְּקַתְנִי בּוֹשֵׁל בְּעִילַת מַצֵּה מִשּׁוּם חֲלָא חוֹלָא אֲבִלּוֹת עֲלִיָּה אִינוּ רִנְצָה לוימר שְׁאִין חֲלָא בְּדָבֵר אֶלָּא הִכִּי קֹאמֵר אִין חֲלָא בְּאֲבִלּוֹת בִּי אִם בְּאִינִיּוֹת וְלֹא אֲחֵרִי לְזִלְזוּלִי בְּאֲבִלּוֹת: וְאִין מְבָרְכִין עֲלָיו. פֶּרֶשׁ בְּהוֹנְטָרִם בְּבִרְכוֹת בְּרַךְ מִי שְׁמִיתו (בְּבִרְכוֹת דף יח. וָס) בְּרַכַּת הַמוּצִיא וְאִין מְזַמְנִין בְּרַכַּת הַמָּחוּן וְתַמָּה גַבִּי הַמוּצִיא מֵה שֶׁן לוימר אִין מְבָרְכִין עֲלָיו בַּשְּׁלֵמָא גַבִּי בְּרַכַּת הַמָּחוּן שְׁנִךְ צְרוּף אֶלָּא גַבִּי הַמוּצִיא מֵאִי שְׁנִךְ צְרוּף וַיֵּשׁ לְפֶרֶשׁ דְּבַגְמָרָא קִאֲמִרִין דְּאִין מְבָרְכִין עֲלָיו אֶלָּא מַצֵּה לְחַלֵּק וְאִין זֶה הַאוֹנָן מַצְטַרֵף עֲמֵהוּן וְאִין מְזַמְנִין עֲלֵיהֵן עֲמֵהוּן לוימר נִבְדָּךְ שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלֹו וְאִי לֹא הִנֵּה תַנִּי אֶלָּא קִדָּא הִנֵּה אֲמִינָא לָעֵין נִבְדָּךְ שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלֹו דְּאִין מַצְטַרֵף אֲבָל מַצְטַרֵף לְהִיִּית לָהֶם דִּין שְׁלָשָׁה לְבָדֵךְ אַחַד מֵהוּ בְּעַבּוּר חֲבָרִי לְהִכִּי תַנִּי תַרְתֵּי וְרִיב"א מִפְּרַשׁ דְּאִין מְבָרְכִין וּמְזַמְנִין קִדָּא לוימר נִבְדָּךְ שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלֹו וְחִדָּא לְבָדֵךְ בִּשְׁם כְּמוֹ שְׁמַפִּירִין אִם בְּשַׁעֲרָה פֶּרֶשׁ בְּהוֹנְטָרִם בְּפִקָּךְ מִי שְׁמִיתו (ג"ז וָס) וְאִינוּ מְבָרְךְ אִין צְרִיךְ לְבָדֵךְ בְּרַכַּת הַמָּחוּן מִשְׁמַע מִפְּרוּשׁוֹ דְּאִין אִסּוּר לְבָדֵךְ וּבְשִׁמְעִיתוֹן גַּמִּי פֶרֶשׁ כַּעֲנִין זֶה וּמִיָּהוּ מִקְהֹאמֵר בְּרִישׁ בְּרַךְ מִי שְׁמִיתו הֵתִם לְמֵאֵל דְּאִמֵּר [תוֹרָה] חֶרֶבֶץ אִמוֹת הוּא דְּאִסּוּר פֶּרֶשׁ רַבִּינוּ יִצְחָק בְּבִרְכוֹת דְּאִיבֹאֵר אִסּוּר לְבָדֵךְ וְגַם בְּתוֹסְפוֹת הִרַב פֶּרֶשׁ דְּאִסּוּר לְבָדֵךְ וְתַמָּה לְרַבִּי יִצְחָק דְּהַשְׁתָּא נִהְגוּ לְבָדֵךְ וְלָזַמן וְהִיָּה אוֹמֵר דְּלֹא אִזִּירִי הִכָּא רַק כְּשֶׁהוּא עוֹסֵק בְּצִרְכֵי הַמַּת שְׁאִין לוֹ לְהִתְבַּטֵּל מִן הַמַּצֵּה אֲבָל בְּשַׁעָה שְׁאִינוּ עוֹסֵק בִּיָּהוּ אִינוּ גַּמִּי בְּשַׁעָה שְׁאֲחֲרִים עוֹבְקִים וְהוּא אִינוּ עוֹשֶׂה כְּלוֹם וּמִיָּהוּ בִירְשָׁל' אִינוּ מִשְׁמַע כֵּן וְהִכִּי אִיתָא הֵתִם אִינוּ אוֹכֵל כֵּל צְרַכּוּ וְאִינוּ שׁוֹתֵה כֵּל צְרַכּוּ כּו"י וְאִינוּ מְבָרְךְ וְאִם בְּרַךְ אִין עוֹשִׂין אֶתְרִיו אֲמֵן וְאִם בְּרַכּוּ אַחֲרִים אִינוּ עוֹנֶה אַחֲרֵיהֶם אֲמֵן וְאִם מִשּׁוּם כְּטוֹל מַצֵּית עוֹסֵק בְּמִתּוֹ מֵה כְּטוֹל יֵשׁ בְּעִנְיַת אֲמֵן מִיָּהוּ נִרְאֶה לִי מִשּׁוּם שְׁמִיעֵית הַבְּרַכָּה שְׁלֹא תִהְיֶה אֲמֵן וְתוּמָה וְעוֹד דְּאֲמִרִין לְקַמֵּן הֵן עוֹמְדִין וּמִתְפַּלְלִין וְהוּא יוֹשֵׁב וּמַצַּחִין עֲלָיו אֶת הַמִּין וּמִשְׁמַע שְׁאִינוּ עוֹסֵק בּוּ כָּלֵל אֶלָּא יוֹשֵׁב וְדוּמָם וְנִרְאֶה דְּאִסּוּר לְבָדֵךְ גִּשּׁוֹב מַצַּחִי בִירְשָׁל' דְּרִישׁ בְּרַךְ מִי שְׁמִיתו תַנִּי אִם רִצָּה לְהַקְמִיר עַל עֲצֻמוֹ אִין שׁוֹמְעִין לוֹ לְמָה מַפְנִי כְּבוֹדוֹ שֶׁל מַת אוֹ מִשּׁוּם שְׁאִין לוֹ מִי שְׂיָשֹׂא מִשְׁאוֹ וּפְרִיָךְ וְהִא תְּנִיָא כְּטוּר מְנוּמְלוֹת לְזַב וְקָא כְּלָקֹא דְּעִתָּה דְּמִיָּירִ כּוּיִם טוֹב וּבּוּ אִינוּ טְרוּד לָשֹׂא בְּמִשְׁאוֹי וּמַשְׁנִי תַפְתֵּר בְּחוּל פְּרוּשׁ בְּחוּל שֶׁל מוּעֵד וּפְרִיָךְ וְהַתְנִיָא כְּטוּר מַתְקִיעֵת שׁוֹפֵר אִית לָךְ לְמִימֵר בְּחוּל וְלֹא כּוּיִם טוֹב אִמֵּר ר' חֲנִינָא מַפְיִין שְׁהִיו זְקוּקִים לְהִבִּיא לוֹ אֲרוֹן וּתְבָרְכִין דְּתַנִּין תַּמָּן מַחְשִׁיבִין עַל הַתְּחוּם לְפַסֵּחַ עַל עַסְקִי כְּלָה וְעַל עַסְקִי הַמַּת לְהִבִּיא אֲרוֹן וּתְבָרְכִין גַּמִּי כְּמוֹ שֶׁהוּא נוֹשֵׂא מִשְׁאוֹי דְּמִי מִשְׁמַע דְּפִלְגִי בַּשֶּׁבֶת וּבְיוֹם טוֹב דְּאִינוּ מְבָרְךְ בְּמֵאִי דְּאֲמִרִין מִיָּהוּ הִא תַנִּיָא לָן דְּאֲמִרִין בְּסוּפָא בַּשֶּׁבֶת מְבָרְךְ וּמְזַמֵּן וְצְרִיךְ עֵינִין:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

אִפְסוּקִי מִבְּעָיָא כְּלוּמַר מִי צְרִיכָא לְמִימֵר דְּאִינִיה מִפְּסָקַת: אִין מְבָרְךְ לְהוּצִיא אַחֲרִים

יֵשׁ אֲבִילּוֹת בַּשֶּׁבֶת, וְהִנִּי אֹמְרִי: אִין אֲבִילּוֹת בַּשֶּׁבֶת.

מֵאֵן דְּאִמֵּר יֵשׁ אֲבִילּוֹת בַּשֶּׁבֶת, דְּקַתְנִי "עוֹלָה". מֵאֵן

דְּאִמֵּר אִין אֲבִילּוֹת בַּשֶּׁבֶת, דְּקַתְנִי "אִינָה מִפְּסָקַת". אִי

סָלָא דְעָתָךְ יֵשׁ אֲבִילּוֹת בַּשֶּׁבֶת, הַשְׁתָּא אֲבִילּוֹת נִהְיָא,

אִפְסוּקִי מִיבְּעָיָא? וְאֶלָּא הֵא קַתְנִי "עוֹלָה"! אִיִּידִי

דְּקַבְעִי לְמִיתָנָא סִיפָא "אֲנִין עוֹלִים", תְּנָא רִישָׁא

"עוֹלָה". וּלְמֵאֵן דְּאִמֵּר יֵשׁ אֲבִילּוֹת בַּשֶּׁבֶת, הֵא קַתְנִי

אִינָה מִפְּסָקַת! מִשּׁוּם דְּקַבְעִי לְמִיתָנָא סִיפָא "מִפְּסִיקִין",

תְּנָא רִישָׁא "אִינָה מִפְּסָקַת".^(אבא) **לִימָא כְּתַנְאִי: מִי שְׁמִיתוּ**

מוּטָל לְפָנָיו — אוֹכֵל בְּבִית אַחֵר. אִין לוֹ בֵּית אַחֵר —

אוֹכֵל בְּבִית חֲבֵרוֹ, אִין לוֹ בֵּית חֲבֵרוֹ — עוֹשֶׂה לוֹ

מַחֲיצָה עֲשֻׂרָה טַפְחִים. אִין לוֹ דְּבָר לַעֲשׂוֹת מַחֲיצָה —

מַחֲזִיר פָּנָיו וְאוֹכֵל.^(ב) **וְאִינוּ מִיסַב וְאוֹכֵל, וְאִינוּ אוֹכֵל**

בָּשָׂר וְאִינוּ שׁוֹתֵה יַיִן, וְאִין מְבָרֵךְ וְאִין מְזַמֵּן, וְאִין

מְבָרְכִין עֲלָיו וְאִין מְזַמְנִין עֲלָיו, וּפְטוּר מִקְרִיאַת שְׁמַע

וּמִן הַתְּפִלָּה וּמִן הַתְּפִילִין, וּמִכָּל מַצּוֹת הָאֲמּוּרוֹת

בַּתּוֹרָה. וּבַשֶּׁבֶת — מִיסַב וְאוֹכֵל, וְאוֹכֵל בָּשָׂר וְשׁוֹתֵה

יַיִן, וּמְבָרֵךְ וּמְזַמֵּן, וּמְבָרְכִין וּמְזַמְנִין עֲלָיו, וְחִיִּיב

בְּקִרְיַאת שְׁמַע וּבַתְּפִילָה וּבַתְּפִילִין, וּבְכָל מַצּוֹת

הָאֲמּוּרוֹת בַּתּוֹרָה. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִתּוֹךְ שְׁנַתְחִיִּיב

בְּאֵלּוֹ — נִתְחַיִּיב בְּכוּלָן.^(ג) **וְאִמֵּר רַבִּי יוֹחָנָן: תַּשְׁמִישׁ**

הַמָּטָה אִיכָּא בִּינְיִיחוּ. מֵאִי לֹא בְּהָא קָא מִיפְּלִגִּי, דְּמֵר

סָבַר: יֵשׁ אֲבִילּוֹת בַּשֶּׁבֶת, וּמֵר סָבַר: אִין אֲבִילּוֹת בַּשֶּׁבֶת!

מַמָּאִי? דְלִמָּא עַד כָּאן לֹא קֹאמֵר תְּנָא קִמָּא הֵתִם, אֶלָּא

מִשּׁוּם דְּמִתּוּ מוּטָל לְפָנָיו. אֲבָל הֶכָּא, דְּאִין מִתּוּ מוּטָל

לְפָנָיו — לֹא. וְעַד כָּאן לֹא קֹאמֵר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הֵתִם,

מסורת הש"ס
א בראשית רבה
ב קידושין פ:
גליון הש"ס
גמ' אסור אתמר ומשמיה דר"י אתמר. לא ידעתי מה חידש בזה הא איתא בברייתא לעיל דף כא ע"א ואלו דברים שאבל אסור בהם וכו' ובתשמיש:
תורה אור השלם

ויאמר משה אלי-אפרו וקאלעזר ולאתמר בניו ראשיכם אל־תפרעו ובגדיכם לא־תפרמו ולא תסתו ועל כִּלְי־העדה יקצר וְאַחִיכֶם כְּלִבִּית וְשָׂאֵל יִבְכוּ אֶת־הַשָּׂרָף אֲשֶׁר שָׂרָף יִהְיֶה [ויקרא י, 1]

אָבֵל רֶבֶתִּי מִסִּכֵּת שְׁמַחוּת: גּוּיָתוּ כָּל גּוּפוֹ שְׁמַנְלָהּ הָאָבֵל רָאשׁוֹ בְּשֶׁכֶת וְאִינוּ מִתְעַטָּף וְחִזְרַת קִרְע לְאֲחֻרָיוּ וְחִקִּיפַת הַמָּטָה חוּכָה בְּשֶׁכֶת: נָעִילַת הַסַּנְדָּל דָּלְאוּ כְּלֵי עֲלָמָא סִימִי מְסֻאֲנִיּוֹ בְּשֶׁכֶת וְלֹא מוּכַח דְּאָבֵל הוּא: לֹא כְּלֵי עֲלָמָא מְנַגִּי רִישִׁיּהוּ בְּשֶׁכֶת וְאֻע"פ שְׁמַתְעַטָּף לֹא מִחֲזִי כְּאָבֵל: בְּשֶׁכֶת חֲמוּס בְּשֶׁכֶת הַתְּחֵלַת הַצֶּער בְּשֶׁכֶת מִיתָה: וְכָל עֲטִיפָה שְׂאִינָה בְּעֲטִיפַת וְשִׁמְעֻאֲלִים הִלְכָּהּ בִּינוּ דְּכָל יָמֵי שְׂבוּעָ שָׁהוּ אָבֵל מִתְעַטָּף בְּשִׁמְעֻאֵל אִם אִינוּ נוֹטְלָה בְּשֶׁכֶת נִרְאָה כְּנוֹהָה אֲבָלוֹת דִּכ"ע לֹא גִהֲיָי בְּעֲטִיפָה זוֹ אָלֹא אֲבָלִים כְּלָבֵד: מַחוּי ר"נ עֲטִיפַת וְשִׁמְעֻאֲלִים: גּוּבֵי דִיקוּנָא גִמּוּת שְׂבָחִיו לְמַטָּה מִפּוּי: לֹא שָׁנוּ פְרִיעֵת הָרָאשׁ בְּשֶׁכֶת דְּצִרְיָה לְגָלוּת חֲטוּמוֹ וְשָׁפְמוֹ וְחָקוּ שָׁהִיּה מַכְסָּה בִּימֵי אָבֵלוּ לְהוֹדִיעַ כִּי אֵין אֲבָלוֹת בְּשֶׁכֶת: אָלֹא שְׂאִין מְנַעְגִּים בְּרַגְלָיו אָבֵל וְשׁ מְנַעְגִּים בְּרַגְלָיו מְנַכִּיחִים עֲלָיו דְּאִינוּ אָבֵל אָבֵל לְגָלוּת רָאשׁוֹ אִינוּ צִרְיָה וְאִם בָּא לְהַתְעַטָּף בְּצִנְעָא אֲפִי' בְּעֲטִיפַת הַיִּשְׁמְעֻאֲלִים אֵין בָּהֶן כְּלוּס: דְּמִסְתַּפִּינָא מְנָה שְׂקֻשִׁיּוּת: מַחְלִיף וְקוֹרַע אֻע"פ שְׂאִינוּ שַׁעַת חֲמוּס: כְּבוֹד אָבִיו שָׁנוּ אָבֵל לְכָל עֲלָמָא אֵין קוֹרַע אָלֹא בְּשֶׁכֶת חֲמוּס: מְמַלֵּן שְׁמִיעָא לְרַב אוֹשְׁעִיָא הָא דְאָמַר אֵין מִתְאַחִין שְׁמַע מְנָה הָאִי דְאָמַר אֵין מִתְאַחִין אֲבִיּוֹה דְרַב אוֹשְׁעִיָא: אֲנִקְלֵי שִׁיפִינ"ש חֲלוּק שְׁקוֹרְעוּ: בְּתוּךְ בִּיתוֹ שְׂבָצִנְעָא חֲמַר לִנְהָ אֲבָלוֹת בְּשֶׁכֶת: דְּפָרִים סוּדְרָה אֲרִישָׁה בְּשֶׁכֶת מָשׁוּס עֲטִיפָה דְּהִיּוֹ אֲבָלוֹת: כָּל ל' יוֹם יוֹצֵא בְּחִיק כֹּן ל' יוֹם מוֹצִיאֻו בְּחִיק לְבִית הַקְּבָרוֹת וְלֹא בְּאֲרוֹן: אָבֵל לֹא בָּאִישׁ אֶחָד שְׂאִין מִתְעַמִּין עַם הָאִשָּׁה:

וְאִיכָא דְאִמְרֵי אֲבֵר שָׁנוּ: פְּרִיעֵת הָרָאשׁ

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

וְאִיכָא דְאִמְרֵי אֲבֵר שָׁנוּ: פְּרִיעֵת הָרָאשׁ בְּעָא מְנָה ר' יוֹחָנָן מְשַׁמוּאֵל. מִיּהוּ ר' יוֹחָנָן לֹא קָבַל מְשַׁמוּאֵל דְּאִיהוּ סְבִיכָא לֶה דְּבָרִים שְׂבָצִנְעָא נוֹהָג בְּפִרְשִׁית לְעֵיל: הָא אֲחֵר שְׁלֹא פִרַע כּו'. אֻע"ג דְּפִשְׁטִי' דְּקִרָא הָא אֲחֵר פּוֹרַע וּפּוֹרַס וְאִם הִס יַעֲשֹׂו יָמוּנוּ נִרְאָה דְאֶבְרַמְכְּתָא בְּעֲלָמָא הוּא דְהָא לֹא מִינֵי לֶהוּ סוּף פֶּרֶק הַגְּשֶׁרֶפִּין (סְנֵהֲדָרִין דָּף פג.) גְּפִי אֲלוֹ שְׂבָמִיתָה: וְשַׁמוּאֵל לְטַעֲמָה. פִּי' בְּתוֹסַפ' הָרַב דְּרַב סָבֵר דְּעֲטִיפַת הָרָאשׁ שְׂאִינָה בְּעֲטִיפַת וְשִׁמְעֻאֲלִים הֵינֵא עֲטִיפָה וּמִסְתַּמָּא רַב וְשַׁמוּאֵל הִלְכָּה כְּרַב יֵשׁ מְסַרְשִׁין דְּרַחֲצִית גִּזְסִין דְּקִאָמַר הָבֵא רֶשִׁית הֵינוּ כִּמ"ד פֶּרֶק בְּמָה מְלִיחִין (שְׁכַת דָּף כה:) דְּכַבֵּל אֲבָלוֹת הוּא רֶשִׁית אָבֵל לר"נ בַּר יִצְחָק דְאָמַר הֵתָם וְאִני אֲוֹמַר מַצֵּה בְּאָבֵל גְּמִי הֵנוּ מַצֵּה וְלֹא רֶשִׁית וְנִרְאָה לָנֹא צִרְיָה לְמִימַר הִכִּי אָלֹא הִכִּי בְרוּשׁוֹ הָבֵא דְמָשׁוּס אֲבָלוֹת אִינוּ חוּכָה לְהִרְאִית אֲבָלוֹת בְּשֶׁכֶת: לֹא שָׁנוּ שְׂאִין לוֹ מְנַעְגִּים בְּרַגְלָיו. תַּמָּה הִכִּי הִכִּי דְמְנַעְגִּיו מוּכִיחִין עֲלָיו אֲמַאי לֹא אֲמַרִי' אֶחָד מִהֵי מוּכִיחִין וְנִמְצָא דְאִינוּ חוּכָה כִּי אִם הֶאֱחָד וְשַׁמָּא בְּמִנְעָגִים יֵשׁ הוֹכְחָה יוֹתֵר: וְכָל קִרְע שְׂאִינוּ בְּשֶׁכֶת חֲמוּס אִינוּ קִרַע. נִרְאָה דְהָא דְאָמַר לְעֵיל (מוֹעֵד קָטָן דָּף כ:) מִי שְׂנֻדְמַנּוּ לוֹ חֲלוּק בְּתוּךְ ז' אֻע"פ שְׂאִינוּ שַׁעַת חֲמוּס שְׁמָא דְּוָקֵא כְּגוֹן שְׁקִרַע כְּבֵר וְהָבֵא מִרִּי בְּשֵׁאל קִרַע עֲדִין א"נ כְּגוֹן שְׂאִין לוֹ חֲלוּק בְּשֶׁכֶת רֶאשִׁינָה חִיב לְקַרַע בְּשִׁיחָה לוֹ אֲפִי' שְׁלֹא בְּשֶׁכֶת חֲמוּס וְלִי נִרְאָה דְּכָבֵל שְׂעָה שְׂיִיכַל לְהִתְחַמַּם עַל מַתוֹ אֲפִי' לְזַמֵּן מִרְכָּה אֲחֵר מִיתַתּוֹ קִרְוִי שְׁפִיר בְּשֶׁכֶת חֲמוּס כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ בְּרַבֵּן מָשׁוּס דְּמַדְבָּרִי שְׁמַעְתִּיּהוּ הוּא הָעִין גְּמִי בְּכָל מַת שְׂיִיכַל לְהִתְחַמַּם עֲלָיו וְהָא דְּפִרְיָה בְּסֻמוּף וְלֹא מִשְׁנֵי הִכִּי מָשׁוּס דְּכָלָּו הִכִּי מִשְׁנֵי שְׁפִיר: כִּי תַנִּיָא הֵהִיא בְּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. וּמִפְּאֹר קָשָׁה לִי עַל מַה שְׁפִי' לְמַעֲלָה (דָּף כ:) דְּגִדְרָסִי' רַבִּי חֲנִנְיָא מִי שְׂאִין לוֹ אָלֹא חֲלוּק אֶחָד דְּמִרִּי כַּכָּה"ג דְּמַחְלִיף וְקוֹרַע דְהָא גְּפִי אָבִיו וְאִמּוֹ אָמַר הָבֵא מַחְלִיף וְקוֹרַע כָּל שְׂבָעָה וְלָעֵיל (שֵׁס) אֲמַרִי' עַל אָבִיו וְאִמּוֹ קוֹרַע לְעוֹלָם וי"ע: הִכִּי א"ר יוֹחָנָן דְּבָרִים שְׂבָצִנְעָא נוֹהָג. פֶּסַח בְּהִלְכוֹת גְּדוּלוֹת פֶּר' יוֹחָנָן לְאַפְחִי מַרְב וְשַׁמוּאֵל דְאִמְרֵי לְעֵיל תְּשַׁמִּישׁ הַמָּטָה רֶשִׁית וְדְבָרִים שְׂבָצִנְעָא הוּא וּבפ"ק דְּבַתְבּוֹת (דָּף 7.) גְּמִי קִאָמַר עָלָה מִבִּיעַ לֶה לָרִי יוֹחָנָן דְאֲפִי' וְרַבִּי סָבֵרִי בְּנִתָּה וְאֻע"ג דְּקוּמָא לֵן (לְעֵיל מוֹעֵד קָטָן דָּף יח. כב.) הִלְכָּה בְּדַבְרֵי הַמִּיחָל ה"מ בְּמַחֲלַקַת שָׁל תַנִּיָאִים אָבֵל בְּמִלְתָּא דְאִמּוּרָאִי לֹא אֲמַרְן מִפְּסָקָא לִי כִי הִכִּי דָשְׁרִי בְּתוּךְ בִּיתוֹ הֵצִי דְבָרִים דְּקִרְיעָה אִי הֵנָּה אִסּוּר נָעִילַת הַסַּנְדָּל בְּצִנְעָא וְכָל שְׂאֵר דְּבָרִים: עֲצָרַת בְּשֶׁכֶת. וּכ"ש ר"ה ויוה"כ ר"ג אֲוֹמַר ר"ה ויוה"כ בְּרַגְלִים וּכ"ש עֲצָרַת לְאַחַר הַקָּדָן וְלִשְׁנָא לֹא אֲתִי שְׁפִיר דְהִנָּה לִיָּה לְמַתְנִי ר"ג אֲוֹמַר אִף ר"ה ויוה"כ כּו': וְחֻקָּמִים אֲוֹמְרִים לֹא בְּדַבְרֵי זֶה כּו'. וְלֹא שְׁנָן לְמִימַר הֵינוּ תַנָּא קַמָּא דְּנִימָא כּוּלְהוּ אֲתִי לְפָרַשׁ מִלְתָּא דְּתַנָּא קַמָּא כִּי הֵהִיא לָנֹא יִרְכָּה לוֹ גָּשִׁים בְּפֶקֶק ב' דְּסִנְהֲדָרִין (דָּף כא.) וְהֵהִיא (דְּהַסְתַּקְשָׁה): הִלְכָּה כְּר"ג. תַּמָּה בִּינוּ דְאָמַר שְׁמוּאֵל (לְעֵיל מוֹעֵד קָטָן דָּף יח. כב.) הִלְכָּה בְּדַבְרֵי הַמִּיחָל אֲמַאי אֲחֻצְרִיָה לְמַפְסַק הִלְכָּה כְּר"ג וי"ל דְּחִמְרָא גְּמִי הִיא דְאִם קִבְּרוּ סוּמָךְ לְחֻשְׁכָּה וְלֹא הִיָּה לוֹ שְׂעָה אַחַת לִנְהָ כּוּ אֲבָלוֹת אִו קִבְּרוּהוּ נְבָרִים בָּיוֹם טוֹב אִו שְׁמַע שְׁמוּעָה קְרוּכָה בָּיוֹם טוֹב אִם הִם בְּרַגְלִים אִינְסִם עוֹלִים לְמַנְיָן שְׂבָעָה וְאִם הִם בְּשֶׁכֶת עוֹלִים:

אָבֵא

בְּעָא

מִינֵיה

רַבִּי יוֹחָנָן

מְשַׁמוּאֵל:

יֵשׁ אֲבִילוֹת

בְּשֶׁכֶת אוֹ אֵין

אֲבִילוֹת בְּשֶׁכֶת?

אָמַר לִיָּה: אֵין

אֲבִילוֹת בְּשֶׁכֶת. יְתִבִּי

רַבְּנָן קַמִּיָּה דְרַב

פֶּפֶא וְקִאָמְרִי מְשַׁמִּיָּה דְשַׁמוּאֵל: אָבֵל

שְׁשִׁימָשׁ מָטָתוֹ בִּימֵי אָבֵלוֹ — חֲזִיב מִיתָה. אָמַר לִיָּה רַב

פֶּפֶא: אָסוּר אֶתְמַר, וּמְשַׁמִּיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן אֶתְמַר, אִיָּאִי

שְׁמִיעָא לְכוּ מְשַׁמִּיָּה דְשַׁמוּאֵל, הִכִּי שְׁמִיעַ לְכוּ: אָמַר רַב

תַּחֲלִיפָא בַר אֲבִימִי אָמַר שְׁמוּאֵל: אָבֵל שְׁלֹא פִרַע וְשְׁלֹא

פִּירָם — חֲזִיב מִיתָה, שְׁנַאָמַר: ״רֹאשִׁיכֶם אֵל תִּפְרָעוּ

וּבְגָדֵיכֶם לֹא תִפְרוּמוּ וְלֹא תַמוּתוּ וְגו'״, הָא אֲחֵר שְׁלֹא

פִּרַע וְשְׁלֹא פִירָם — חֲזִיב מִיתָה. אָמַר רַפְרָם בַּר פֶּפֶא,

תַנָּא בְּאָבֵל רַבְתִּי: אָבֵל אָסוּר לְשִׁמָּשׁ מָטָתוֹ בִּימֵי אָבֵלוֹ,

וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שְׁשִׁימָשׁ מָטָתוֹ בִּימִי אָבֵלוֹ, וְשְׁמָטוּ הַזִּירִים

אֶת גּוֹיֵיתוֹ.^(א) אָמַר שְׁמוּאֵל: פַּחֲזִי חוּכָה, נִתְיָר רִשּׁוּת.

יִפְרִיעַת הָרָאשׁ, חֲזָרַת קִרַע לְאַחֻרָיו, זְקִיפַת הַמָּטָה —

חוּכָה. נָעִילַת הַסַּנְדָּל, תְּשַׁמִּישׁ הַמָּטָה, רַחֲצִיַת יָדִים

וְרַגְלִים בְּחַמְזִין עַרְבִית — רִשּׁוּת. וְרַב אָמַר: אִף פְּרִיעַת

הָרָאשׁ רִשּׁוּת. וְשַׁמוּאֵל, מֵאִי שְׁנֹא נָעִילַת הַסַּנְדָּל דְרִשּׁוּת

— דְלָאוּ כּוּלֵי עֲלָמָא עֲבִידֵי דְסִימִי מְסֻאֲנִיָּהוּ. פְּרִיעַת

הָרָאשׁ גְּמִי, לָאוּ כּוּלֵי עֲלָמָא עֲבִידֵי דְמַגְלוּ רִישִׁיָּיהוּ! יִ

שְׁמוּאֵל לְטַעֲמִיָּה, דְאָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל קִרַע שְׂאִינוּ בְּשֶׁכֶת

חִימוּם — אִינוּ קִרַע. וְכָל עֲטִיפָה שְׂאִינָה כְּעֲטִיפַת

יִשְׁמַעְיָאִלִים — אִינָה עֲטִיפָה. מַחְזִי רַב נַחֲמָן עַד גּוּפִי

דְּדִיקָנָא. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אָלֹא

שְׂאִין לוֹ מְנַעְגִּים בְּרַגְלָיו, אָבֵל יֵשׁ לוֹ מְנַעְגִּים בְּרַגְלָיו —

מְנַעְגִּלּוֹ מוּכִיחִין עֲלָיו. כָּל קִרַע שְׂאִינוּ בְּשֶׁכֶת חִימוּם אִינוּ

קִרַע — וְהָא אָמְרוּ לִיָּה לְשַׁמוּאֵל: נַח נַפְשִׁיָּה דְרַב, קִרַע

עַלִּיָּה תְרִיסַר מְנִי. אָמַר: אֲזַל גְּבָרָא דְהוּה מְסִתְפִּינָא

מִינֵיה. אָמַר לִיָּה לְרַבִּי יוֹחָנָן: נַח נַפְשִׁיָּה דְרַבִּי חֲנִינָא.

קִרַע עַלִּיָּה תְלִיסַר אַצְטְלִי מַלְתָּא. אָמַר: אֲזַל גְּבָרָא דְהוּה

מְסִתְפִּינָא מִינֵיה! שְׂאִנִי רַבְּנֹן, דְכִינוּ דְכָל שַׁעֲתָא מְדַבְרִי

שְׁמַעְתִּיָּהוּ — בְּשֶׁכֶת חִימוּם דְמִי. ״אָמַר לִיָּה רַבִּין בַּר

אֲדָא לְרַבָּא: אָמַר תְּלַמִּידָהּ רַב עַמְרָם, תַנִּיָא: אָבֵל, כָּל

שְׂבָעָה קוֹרְעוֹ לְפָנָיו, וְאִם בָּא לְהַחֲלִיף — מַחֲלִיף וְקוֹרַע.

בְּשֶׁכֶת, קוֹרְעוֹ לְאַחֻרָיו, וְאִם בָּא לְהַחֲלִיף — מַחֲלִיף

וְאִינוּ קוֹרַע! כִּי תַנִּיָא הֵהִיא, בְּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. בִּיָּאוּתָן

קִרְעִין מִתְאַחִין, אוֹ אֵין מִתְאַחִין? פְּלִיגִי בַּה אָבוּה דְרַב

אוֹשְׁעִיָא וּבַר קַפְרָא. חַד אָמַר: אֵין מִתְאַחִין, וְחַד אָמַר:

מִתְאַחִין. תְּסַתִּיַם דְאָבוּה דְרַב אוֹשְׁעִיָא דְאָמַר אֵין

מִתְאַחִין. דְאָמַר רַב אוֹשְׁעִיָא: אֵין מִתְאַחִין, מִמָּאֵן שְׁמִיעַ

לִיָּה — לָאוּ מְאָבוּה? לֹא, מִכַּר קַפְרָא רַבִּיָּה שְׁמִיעַ לִיָּה.

אָמַר רַבָּא: אָבֵל מְטִייל בְּאוּנְקָלִי בְתוּף בִּיתוֹ. אֲבִי

אַשְׁכַּחִיָּה לְרַב יוֹסֵף דְּפָרִיס לִיָּה סוּדְרָא אַרִישִׁיָּה וְאַזִּיל

וְאַתִּי בְבִיתִיָּה. אָמַר לִיָּה: לָאוּ סָבֵר לָה מַר אֵין אֲבִילוֹת

בְּשֶׁכֶת? אָמַר לִיָּה, הִכִּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דְּבָרִים שְׂבָצִינְעָא

— נוֹהָג. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: מְשַׁחֲרַב בֵּית חַמְקִדָּשׁ עֲצָרַת

כְּשֶׁכֶת וְכו'. אָמַר רַב גִּידֵל בַּר מְנַשִּׁיָּא אָמַר שְׁמוּאֵל:

הַלְכָּה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל.^(ב) וְאִיכָא דְמַתְנִי לְהָא דְרַב גִּידֵל

בַּר מְנַשִּׁיָּא אֲהָא: כָּל שְׁלִשִׁים יוֹם, תִּינוּק יוֹצֵא בְּחִיק,

וְנִקְבֵר בְּאִשָּׁה אַחַת וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים. אָבֵל לֹא בָאִישׁ אֶחָד

וּשְׁתֵּי נָשִׁים.

כד.

 עין משפט נר מצוה
--

א סמג עשין דרבנן,;

ב מיי' פח' מהל' אבל הל' א:

ג סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד

ד ת סעי' א:

ה סעי' פ' מהל' אבל הל' א:

ו מיי' פ' מהל' אבל הל' א:

ז סמג עשין דרבנן, טוש"ע יו"ד

ח מיי' פח' מהל' אבל הל' א:

ט מיי' פח' מהל' אבל הל' יט:

י טוש"ע יו"ד ס' ת סעי' א:

יא מיי' פ' מהל'

כד:

עין משפט
גד מצורה

^א טושי"ע יו"ד סי' שנג סעי' ה:

^ב מו"י פ"ב מהל' אבל הל' י:

^ג מו"י פ"ב מהל' אבל הל' יא:

^ד טושי"ע יו"ד סי' שנג סעי' ה:

^ה מו"י פ"ב מהל' אבל הל' י:

^ו מו"י פ"ב מהל' אבל הל' יא:

^ז טושי"ע יו"ד סי' שנג סעי' ה:

^ח מו"י פ"ב מהל' אבל הל' י:

^ט מו"י פ"ב מהל' אבל הל' יא:

^י סמג עשין דרבנו,, טושי"ע יו"ד סי' שמד סעי' ד:

^{יא} מו"י פ"ב מהל' אבל הל' ט:

^{יב} סמג עשין דרבנו,, טושי"ע יו"ד סי' שצט סעי' ח:

^{יג} מו"י פ"ב מהל' אבל הל' ג:

^{יד} מו"י פ"א מהל' חגיגה הל' ז:

^{טו} סמג עשין דרבנו,, טושי"ע יו"ד סי' שצט סעי' ט יא:

^{טז} מו"י פ"י מהל' אבל הל' ג:

^{יז} מו"י פ"י מהל' אבל הל' ד:

^{יח} סמג לאוין ע"ה, טור יו"ד סי' תא, ש"ע או"ח סי' תקמו סעי' ז ח:

^{יט} מו"י פ"ז מהל' שבתות יום טוב הל' כג:

^כ מו"י פ"יא מהל' אבל הל' ב:

^{כא} מו"י פ"יא מהל' אבל הל' ג:

אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים

אע"ג דאין איש אחד מתיר עם שתי נשים

בשעת רבלות דטרידא שרי: ואין אומרים עליו ברכת רבלים.
פרש בקונטרס דמייירי בלא כלו לו חדשיו ומיהו אפי' מיירי בכלו לו חדשיו נהי דמתאבלים עליו בדאייתא בפרק ר"א (שפת ד' קלו. וסס) ובפרק יש כבוד לנחלה (בכורות דף מט.) מ"מ אין מחמירין עליו כל כך לצערו בלאשבחן דהני דסמוך דלפי מה שהוא גדול מחמירין לכבודו: ברכת רבלים ותנחומי רבלים.
שמןממים אותו דבדרים: לעיל (ע"א) פרש בקונטרס דאס בא להחליף בגדים שבבסו תזס הקנל ללבש בגדים שזן מקבצין פי חלוק הוא מלבוש ומפאן. משמע שר' שמעון היה ממיר בגדים שבבסו תזס הקנל ובתום' פי' אס בא להחליף ללבש בגדים שאינם מקבצים פי חלוק הוא מלבוש ורגזילים ללבשו ולהחליף בלא בבוס ור' יצחק זקני כווצר כך ועל פירש"י הקשה דאי שרי בגדים שבבסו תזס אכלו ומסתמא הכי נמי שרי בגדים המנהנים תזס אכלות וא"כ מצין לו למעלה דאפי' בריי מנא כ"ר אלעזר בן שמעון שמא מהזס אכלו היו מנהצין וי"ל דמחשדיו הני זוקא ולא חדשים לבטוס ש"מ דסבירא ליה הכי ומיהו זהו המנהג עתה שמלבשיין אותו לזאס אחר יום או חצי יום ואין זה קרוי בגד מקבס לדידה: רבי עקיבא אומר בן שנה כו'. ולא בגי כו"ב חדשים ובמסכת שמחות נראה לי ר"ע כו' פרוש דלא בשי ג' שנים ואס מת ביום שלשים פוסק בפי' יש כבוד (בכורות ד' מט.) שלשים יום באלס אינו נפל ויום שלשים לענין רבלות ביום שלפניו ואינו מתאבל וה"ה מסתמא לענין כבוד: דכרי אלעזר א"ר אושעיא היא. והא דלא מיתי ברייתא דר"א בן יצחק דמפיק תשלומין מקראתס ובדגרבס אחיו חג שאפה קורא וקוצר הני אומר זה חג השבועות וזיס לקוש אמר חג הקציר אחיו חג שאפה חוגג וקוצר בו הני אומר זה עצרת ויש לומר דלא דזעינן במה ומיס אי לאו מדכרי אושעיא בדאייתא פרק אין דורשין (חגיגה דף יז: וסס) אלא קשיא מנא לה דעצרת ברבגלים בזמן הזה הא ליבא תשלומין ונהי דמתני' הכי משמע מקראמרי עצרת ברבגלים משמע לגמרי מיהו היא גופא מנא לה י"ל פיון דעצרת חד יומא ונחשב במו פסח וסבות בזמן שפית המקדש תיס לענין תשלומין חשיב נמי לזיון ברבגל דפסח וסבות מיהו בר"ה ויום הבפורים משמע דלא סבירא ליה הכי דלזיו חשיבי בשבועה ימים מקנא אלא עצרת ולית לה דרבן גמליאל ורב פפא דבסמוך

דאמרי אפלו ר"ה ויהי"כ ישנן ברבגלים דלעולם הוא במקום פסח וסבות הקשה בתוספות הרב מה אנו צריכים שיהא ראש השנה בשבועה ימים בלאו הכי נמי מתר לללח ערב יום בפורים דהני קוצר לת מתו שמונה ימים תזס יום בפורים דבטלה הימנו זזרת שלשים ותרין דנפקא מנה אס לא גלח ערב יום בפורים דאינו מעלח אחר יום בפורים אכל עתה דחשבינן ראש השנה בשבועה ויום הבפורים בשבועה ושרב ראש השנה בשבועה ימים תזס ובין ראש השנה ליום בפורים שבועה ונקט לה בתר יום בפורים שני ימים ומעלח ואין נראה לי בפרין זה דהא קומא לן באבא שאול דאמר לעיל (מועד קטן ד' יט:) מעלח אחר הקנל אלא יש לפרש דנפקא לן מנה לענין שמושה רחוקה דחשבינן לה שמושה רחוקה בהני שני ימים אחר יום בפורים תהו דחך גדול פי זה אינו מפרש בשום מקום שפתשב שמושה רחוקה פחות משלשים יום ויותר היה יכול לומר לענין דחשבינן אחר ראש השנה שבת שלישית דאמר לעיל יושב במקומו מיהו אין זה נראה שזס קשיא כלל דהא דאמר שמונה ימים תזס הקנל בטלה ממנו זזרת שלשים יום אינו זוקא היבא דנהג רבלות שבועה ימים אכל זה שלא נהג רבלות פי אס יום אחד לא אמרינן יום בפורים מטבול שלשים ותמהני למה לא פרש הרב כך פי דבר זה פשוט ובסמוך פרש בענין זה הרב יום אחד לפני דחג וחס ושמיני שלו דרי בלא כ"א יום אכל מת ברבגל שלא נהג רבלות תזס הקנל לא הני שמיני עצרת פי אס יום אחד למצין שלשים כך נראה לי וזניע הברור כך פרש הרב ופרש בהלכות גדולות דהשתא דאית לן תרי יומי אי שביב ליה שבבא ביום טוב ראשון לא ונהג רבלות עד מוצאי יום טוב שני (ימים) ואותו יום טוב שני עולה למצין שבועה ואי שביב ביום שני ההוא יומא נהג רבלות דבין דיום טוב שני דרבנן אבני רבלות דאוריתא דיום ראשון דהני מן העורה בדאמרינן בזהבוס (ד' ק:) ומבטול יום שני דרבנן ואין נראה לר"י וגס אין נוהגין כלל ובמקום אחר פרשני:.. אלא קרוביו. ורשעלמי ובלבד קרובים הראשון להתאבל ביהא דכרי אבין דמך דמועדיא לא נמל ר' מנא חסדא אומר בתר מועדיא נייעדיא ליה וקרא וסאיך חבס שמת הפל בקרוביו מברין עליו אלו ואלו נראה לי מפאן משמע שיש הבראה בלא רבלות כגון ברבגל ולקמן (מועד קטן ד' כה:) אומר אפי' רבו שלמדו חכמה אינו יושב עליו אלא יום אחד ותמהני אס בן נטטרך הבראה לשמושה רחוקה ולא מצינו בריי תיא ששעו לו הבראה אלא קאמר לעיל (מועד קטן דף כ:) והולך בלי אחרי לבית המרחץ ושמא לענין הבראה הסמיירו משום כבוד הקבס:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מפרש במסכת קדושין (דף פ: וסס) ואין עומדין עליו בשורה אין צריך לעמד עליו בשורה בפסחחזין מבית הקברות עוברין

אבא שאול אומר: אף באיש אחד ושתי נשים. ואין עומדין עליו בשורה. ואין אומרים עליו ברכת רבלים ותנחומי רבלים.
א"בן שלשים יוצא בדלוסקמא. רבי יהודה אומר: לא דלוסקמא הניטלת בפתח, אלא הניטלת באגפיים. ועומדין עליו בשורה, ואומרים עליו ברכת רבלים ותנחומי רבלים.
א"בן שנים עשר חדש יוצא במטה. רבי עקיבא אומר: הוא בן שנה ואבריו כבן שתים, הוא בן שתים ואבריו כבן שנה — יוצא במטה.
רבי שמעון בן אלעזר אומר: היוצא במטה — רבים מצהיבין עליו. אינו יוצא במטה — אין רבים מצהיבין עליו. רבי אלעזר בן עזריה אומר: ניכר לרבים — רבים מתעסקים עמו, אינו ניכר לרבים — אין רבים מתעסקים עמו.
**א"א"ומה הן בהספד? רבי מאיר בשם רבי ישמעאל אומר: עניים — בני שלש, עשירים — בני חמש. רבי יהודה אומר משמו: עניים — בני חמש, עשירים — בני שש, ובני זקנים — בבני עניים. אמר רב גידל בר מנשיא אמר רב: הלכה ברבי יהודה שאמר משום רבי ישמעאל.
י"דרש רבי ענני בר ששון אפיתתא דבי נשיאה: יום אחד לפני עצרת ועצרת — הרי פאן ארבעה עשר. שמע רבי אמי ואיקפד, אמר: אטו דידיה היא? דרבי אלעזר אמר רבי אושעיא היא! דרש רבי יצחק נפחא אקילעא דריש גלותא: יום אחד לפני עצרת ועצרת — הרי פאן ארבעה עשר. שמע רב ששת איקפד, אמר: אטו דידיה היא? דרבי אלעזר אמר רבי אושעיא היא! ^(יז) דאמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא: מנין לעצרת שיש לה תשלומין כל שבועה — שנאמר: "בחג המצות ובחג השבועות", מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבועה — אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבועה. ^(יח) אדבריה רב פפא לרב אוביא סבא ודרש: יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה — הרי פאן ארבעה עשר. אמר רבינא, הלכה: יום אחד לפני החג, וחס, ושמיני שלו — הרי פאן עשרים ואחד יום. רבינא איקלע לסורא דפרת, אמר ליה רב חביבא מסורא דפרת לרבינא: אמר מר, יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה — הרי פאן ארבעה עשר? אמר ליה: **אנא, מסתברא פרבן גמליאל הוא דאמינא. ^(י"ב) **מתני' אין קורעין ולא חולצין ואין מברין אלא קרוביו של מת, ואין מברין אלא על מטה זקופה.******

גמ'

לפני האכל בשורה וכל אחד אומר לו מתנחס: ברכת רבלים ברכה שאומר ברכשה בדאמר בכתפות (י' ח:): תנחומי רבלים כל שבועה הולכין לגחמו בביתו: דלוסקמא ארון: הנטלת בפתח באלס אחר: באגפיים בעני בני אלס דרך כבוד: ואבריו כבן שתים שאבריו גדולים: מצהיבין מקנישין ומעצרין: נכר לרבים שהיו מכירין בכר שהיה רגיל לצאת מן הבית: מה הן ברהספד כמה ויהא גדול שמצוה להספידו: עניים בני שלש לפי שהעני מצטער על בניו יותר מן העשיר לפי שאין לו שמחה אחרת: יום אחד לפני עצרת היה אכל: דרי בלא ארבעה עשר דעצרת חשוב בשבועה תהו יום שלפני עצרת חשוב ז' דסבר פי האי תנא דלעיל (מועד קטן ד' כ.) דאמר אפלו יום אחד אפלו שעה אחת וכמאן דאמר עצרת ברבגלים: מתני' על מטה זקופה יושבין המנחמין: חולצין בפתיהן:

מסורת הש"ס

א משנה אבות

ב חגיגה יז.

ג קידושין פ:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא כו' כגון ברגל. עיין לעיל דף כ ע"א תד"ה שכבר:

תורה אור השלם

שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורף את־פני יהונה אלהיך במקום אשר יבחר בחג המועות ובחג השבועות ובחג הסוכות ולא יראה את־פני יהונה ריקם [דברים טז, 16]

מסורת הש"ס
 א שבת קה: ב מנחות לב: ג במדבר רבה
גליון הש"ס
 גמ' מילתא דלרביה לא ס"ל אנו ניקום נעבדי. עיינ בבא קמא דף יז ע"א תד"ה אלא שהניחו:
תורה אור השלם

וירכבו את־ארון האֱלֹהִים אֶל־עֲגֹלָה חֲדָשָׁה וישארו וישארו מבית אבינדב אשר בגבעה ועָזָא ואחיו בני אבינדב והגִּים את־הַעֲגֹלָה חֲדָשָׁה (שמואל ב ו, ג)

היה הנה דברי־יהוה אל־יהוֹאָקָאֵל בִּרְבֹּזִיז הִכְחוּ בְּאָרְצוֹ כְּשָׁדִים עַל־יְהוֹרֵכָר וְנָתַח עָלָיו שֵׁם יְדִי־יְהוָה (יהוֹקָאֵל א, ג)

גַּמ' לְסֵפֶר תּוֹרָה דְּתוֹרָה קְרוּיָה גַר שְׁאֲמַר (מַשְׁלִי ו':כ"ג) פִּי גַר מַצְנֵה וְתוֹרָה אוֹר וְנִשְׁמָה נִקְרָאת גַר דְּקַיִב (שֶׁס כ) גַר (אֶלֹהִים) נִשְׁמַת אֶלֶם: שְׁמַשְׁתַּמְיָה בְּשִׁמּוֹן וְהָיו שְׂמָאן דְּגַמְרִינָן מַנְה: מֵאִי דְהִנֵּה הִנֵּה הוֹאִיל קֵלָא קְרַעוּ בְּשַׁעַת מִיתָה תוּ לֹא קְרַעִי: לְמַקְרַע לֹאֲתָר בְּלֹא הַסָּפֵד: לֹאֲוֹתוּכִי ס"ת אֶשְׁרִיחַ וְלֹמַר קוּם זֶה מַה שְׁכַתוֹב בַּזֶּה: לֹא הִנֵּה נִפֵּחַ פְּרִיָא מִבְּבֹא דְוִזְמִיר הִנֵּה שְׂבָא: מִפּוֹרְיָא לְפּוֹרְיָא לְתַנּוּ מַמְטָה אֶסְרִיתָא קַטְוָה שְׂתַנָּא דְרַךְ הַפְתַּח: אֵל עֲגֹלָה חֲדָשָׁה אוֹתָהּ עֲגֹלָה שְׁשָׁנְרֵיהּוּ שְׁלֹשְׁתַּיִם בָּהּ וּבְאוֹתָהּ עֲגֹלָה דְבִיאָו דוֹר מִשִּׁית לְבִינְדָב לְעִיר דְּוֵד: פְּרוּם בְּבֹא שְׂבָרוּ הַפְתַּח וְהִרְחִיבוּהוּ: בְּבֹל דְּרַמְה לֹא שְׁאִין שְׂכִינָה שׂוֹרָה שְׂחוֹן לְאֶרֶץ: טַפַּח לִיָּה אִשָּׁה רַב חֲסָדָא בְּסַנְגָּלָא שְׁטַפַּח לֹו

לְרַב נַחֲמָן עַל הַעֲגֹלָה כִּלְסָם שְׁנוּנָע עַל רַגְל דְּחִבְרוּ בְּחַשְׁאִי כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁמַעוּ הָעוֹמְדִים סְבִיב מִטְוִלוּ דְרַב הוּנָא ע"יֹא הִכְחוּ בְּסַנְגָּלוּ: לֹא תַטְרוּד עֲלֵמָא לֹא תַטְרַח פְּהַלְיוֹת: שְׁהִיָּה דְבַר בְּלוּמַר הֵהִיא שְׁעִתָא הִנֵּה וְלֹא יוֹתֵר וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׁהִיָּה דְבַר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁשַׁרְתָּה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ: פִּי אֶסְקוּיָה לְהֵתֵם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְקַבְרוּ שְׁכַל הַקָּבֵר שֶׁס נִקְבַר בְּלֹא חֲטָא שְׁאֲמַר הַעִם הַיֵּשֵׁב בָּהּ עוֹן פְּלִאִיתָא בְּתַתְּבוֹת (דף קיא.): לְלַגְוִי רִישׁוֹן דְּאֶלֶם חֲשׁוֹב הִנֵּה נִהְיָ לָן בְּשַׁת לְלַגְוִי רִישׁוֹן: וְלִמִּי לְהֵבֵא דְסַבּוּרִין שְׁהוּא חַי: שְׁלוּ גּוֹפּוֹ הַנִּמֵּת יוֹצֵאִין: לֹא סִמּוּהָ קַמָּה דְשְׁלָלוּ הִנֵּה קִמְתִּי: רַב הוּנָא רַבֵּן תּוֹרָה פְּלִאֲמִרִינוּ פִּקֵּחַ שְׂנִי דְגִנִּי גִזְרוֹת (בְּתַתְּבוֹת דף קו.) פִּי חֲזִמִּי רַבֵּנן מַחֲמָה וּמַנְפְּצִי לְגַמְיָהוּ מַסְפִּי לִיָּה לְיוֹמָא בְּאִבְקָא: רַבִּי חוּא רַבֵּן תּוֹרָה פְּלִאֲמִרִינוּ דְבַבָא מַצִּיעָא (דף פה:) אֲלֵא עֲבָדִי לִיָּה לְתוֹרָה קֵלָא תַשְׁתַּבַּח מִיִּשְׂרָאֵל: מֵאֵן מַשְׁבַּל לִיָּה מִי יֵלֵךְ לְהַנְכִיסוּ לְקַבּוּרָה אֲרַג רַבִּי חוּא: אֲתַהֲפִיכָא לֶהּ רַנְעִיָה דַחֲסָנִין הַשְׁחֹר בַּפְּגִים דַרְנַעִיָה שְׂחֹרָה נִרְאָה שְׂחוֹן הֶאֱכִה לַמָּשָׁה מַסְעִי: אִישׁעִית נִבְעַת וְנִסְתַּח: זַקִּפָּה לֹאֲרִינוּא דְרַב הוּנָא לְקַמָּה עֲמוּקָא דְנוֹרָא קֵלָא לְיוֹצִקִיָּה:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

וְכָף בְּזֵאֵל אֶלְקָרָא וְלֵאנָח עֲגֵלָה סִפֵּר תּוֹרָה. וְנִרְאָה דְאֶפְלִיגוּ הַסִּפֵּר תּוֹרָה מִנָּח בְּגָבוֹהַ מִמֶּנּוּ לֹא שְׂרִי מַלְלָא אוֹתוֹכוֹהַ לְסִפֵּר תּוֹרָה בְּגָבוֹהַ מִמֶּנּוּ וְכֵן שְׂכַשְׁתִּי בְּמַנְחוֹת הַקוּמָן רַבָּה (מַנְחוֹת דף לב:). וְאֵס

גַּמְ' וְאַפִּילוּ חָכָם? וְהִתְנַנָּא: חָכָם שְׁמַת — הַפֵּל קְרוּכִיו. י"ה הַפֵּל

קְרוּכִיו סֵלְקָא דַעֲתָרָה?! אֵלָא: הַפֵּל בְּקְרוּכִיו: הַפֵּל קוֹרְעִין עָלָיו, וְהַפֵּל חוֹלְצִין עָלָיו, וְהַפֵּל מְבָרִין עָלָיו בְּרַחֲבָה! לֹא צָרִיכָא, דְלֹא חָכָם הוּא.

י"ו וְאִי אָדָם כָּשֶׁר הוּא — חַיִּיכִי מִיַּחֲיִיב לְמִיקְרַע. דִּתְנַנָּא: מַכְפִּי מַה בְּנִיו

וּבְנוֹתָיו שָׁל אָדָם מַתִּים כְּשֶׁהֵן קִטְנִים — כְּדִי שְׂיִבְכָּה וְיִתְאַבֵּל עַל אָדָם

כָּשֶׁר. י"ז יִבְכָּה וְיִתְאַבֵּל?! עָרְבוּנָא קָא שְׁקִיל מִיַּנְיָה?! אֵלָא: מַכְפִּי שְׁלֹא

בָּכָה וְהִתְאַבֵּל עַל אָדָם כָּשֶׁר. שְׁכַל הַבּוֹכָה וּמִתְאַבֵּל עַל אָדָם כָּשֶׁר —

מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו בְּשִׁבְיַל כְּבוֹד שַׁעֲשֹׂה לוֹ! דְלֹא אָדָם כָּשֶׁר

הוּא. י"ח אִי דִקְאִי הֵתֵם בְּשַׁעַת יִצִּיאַת נַשְׁמָה חַיִּיב מִיַּחֲיִיב! דִּתְנַנָּא, רַבִּי

שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמַר: הָעוֹמֵד עַל הַמֵּת בְּשַׁעַת יִצִּיאַת נַשְׁמָה — חַיִּיב

לְקָרַע. לְמָה זֶה דוֹמָה — לְסִפֵּר תוֹרָה שְׁנִשְׁרַר, שְׁחִיב לְקָרַע! דְלֹא

קָאִי הֵתֵם בְּשַׁעַת יִצִּיאַת נַשְׁמָה. פִּי נַח נִפְשִׂיָה דְרַב סַפְרָא, לֹא קְרַעו

רַבֵּנן עֲלִיָּה, אָמְרִי: לֹא גַמְרִינָן מִיַּנְיָה. אָמַר לְהוּ אַפְיִי: מִי תַנָּנָא י"הֲרַב

שְׁמַת?" "חָכָם שְׁמַת" תַּנָּנָא. וְעוֹד: כַּל יוֹמָא שְׁמַעֲתִיָּה בְּפּוֹמִין בְּבִי

מִדְרָשָׁא. י"ט סְבוּר: מַה דְּהוּה הוּחַ. אָמַר לְהוּ אַפְיִי, תַּנְיָנָא: חָכָם, כָּל זְמַן

שְׁעוֹסְקִין בְּהֶסְפֵּד — חַיִּיכִין לְקָרַע. סְבוּר לְמִיקְרַע לֹאֲלִתָּר, אָמַר לְהוּ

אַפְיִי, תַּנָּנָא: חָכָם כְּבוֹדוֹ בְּהֶסְפִּידוֹ. י"י סִיָּיָה פִי נַח נִפְשִׂיָה דְרַב הוּנָא, סְבוּר

לְאוֹתוּבִי סִפֵּר תוֹרָה אַפּוֹרִיָּיָה. אָמַר לְהוּ רַב חֲסֵדָא: מִיִּלְתָּא דְבַחֲיִיָּה

לֹא סְבִירָא לִיָּה, הַשְׁתָּא לִיקוּם לִיָּה לְיַעֲבַד לִיָּה? דָּאֲמַר רַב תַּחְלִיכָא:

אָנָּא חֲזִיתִיָּה לְרַב הוּנָא דְכַעִי לְמִיתַב אַפּוֹרִיָּיָה, וְהוּחַ מִנָּח סִפֵּר תוֹרָה

עֲלִיָּה, וְכַר בְּדָא אֲאָרְעָא וְאוֹתִיב סִפֵּר תוֹרָה עֲלִיָּוִיָּה. אֲלֵמָא קִסְבַּר:

אָסוּר לִישֵׁב עַל גְּבִי מִטָּה שְׁסַפֵּר תוֹרָה מוֹנָח עָלֶיָּה. י"ג לֹא הוּחַ נִפִּיק

פּוֹרְיָא מַכְבָּא, סְבוּר לִשְׁלֹשׁוּלִי דְרָה גִגִּין. אָמַר לְהוּ רַב חֲסֵדָא, הָא

גַּמְרִנָּא מִיַּנְיָה: חָכָם, כְּבוֹדוֹ דְרָה פִתַּח. י"ד סְבוּר לֹאֲשַׁנוּי מִפּוֹרְיָא

לְפּוֹרְיָא. אָמַר לְהוּ רַב חֲסֵדָא, הָכִי גַמְרִנָּא מִיַּנְיָה: חָכָם כְּבוֹדוֹ בְּמִטָּה

רִאשׁוֹנָה. דָּאֲמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: מַנְיָן לְחָכָם שְׁכְּבוֹדוֹ בְּמִטָּה

רִאשׁוֹנָה, שְׁנַאֲמַר: י"ו יִרְכִּיבוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֵל עֲגֹלָה חֲדָשָׁה."

פְּרוּס בְּבָא וְאַפְקוּה. פִּתַּח עֲלִיָּה רַבִּי אַבָּא: רֵאזִי הִיָּה רַבִּינוּ שְׁתַּשְׁרָה

עָלָיו שְׂכִינָה, אֵלָא שְׁכַבְל גְּרַמָּה לוֹ. מַתִּיב רַב נַחֲמָן בַּר חֲסֵדָא, וְאַמְרִי

לֶה רַב חֲנַן בַּר חֲסֵדָא: "הִיָּה הִיָּה דְבַר ה' אֵל יִחְזַקְאֵל בֶּן בּוֹזִי הַכְּהֵן

בְּאֶרֶץ כְּשָׁדִים!" טַפַּח לִיָּה אַבּוּה בְּסַנְדְּלִיָּה, אָמַר לִיָּה: לֹא אֲמִינָא לֶה

לֹא תִיטְרוּד עֲלֵמָא? מֵאִי "הִיָּה" — שְׁהִיָּה כְבָר. פִּי אֶסְקוּה לְהֵתֵם,

אָמְרו לִיָּה לְרַבִּי אַמִּי וּלְרַבִּי אַסִּי: רַב הוּנָא אֲתִי. אָמְרו: פִּי חֲזִינוּ הֵתֵם

לֹא הוּחַ לֹו לְדַלְוִי רִישִׁין מִיַּנְיָה. הַשְׁתָּא אֲתִינוּ כֵּכָא — אֲתָא בְּתַרִּין?

אָמְרו לִיָּה: אָרוּנוּ בָּא. רַבִּי אַמִּי וּרַבִּי אַסִּי נְפּוּק, רַבִּי אִילָא וּרַבִּי חֲנִינָא

לֹא נְפּוּק. אִיכָא דָאֲמַרִּי: רַבִּי אִילָא נְפּק, רַבִּי חֲנִינָא לֹא נִפֵּק. דְנִפֵּק,

מֵאִי טַעֲמִיָּה? דִּתְנַנָּא: אֲרוֹן הָעוֹבֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם — עוֹמְדִים עָלָיו

בְּשׁוּרָה וְאוֹמְרִים עָלָיו בְּרַכַּת אֲבָלִים וּתְנַחֲמוּי אֲבָלִים. דְלֹא נִפֵּק, מֵאִי

טַעֲמָא? דִּתְנַנָּא: אֲרוֹן הָעוֹבֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם — אִין עוֹמְדִין עָלָיו

בְּשׁוּרָה וְאִין אוֹמְרִים עָלָיו בְּרַכַּת אֲבָלִים וּתְנַחֲמוּי אֲבָלִים. י"ז מַשְׁחִין

אַהֲדִידִי! לֹא קִשְׁיָא: כָּאן — שְׁשַׁלְדוּ מִיַּמָּת, כָּאן — בְּשַׁאֲיִן שְׁלִדוּ

מִיַּמָּת. וְרַב הוּנָא שְׁלִדוּ מִיַּמָּת הוּחַ? דְלֹא נִפֵּק, לֹא סִימּוּהָ קַמִּיָּה.

אָמְרִי: הִיכָא נִינְחִיָּה? רַב הוּנָא רִיבִיז תוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, וּרַבִּי חִזִּיא רִיבִיז

תוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל תְּנֶה. מֵאֵן מַעֲיִיל לִיָּה? אָמַר לְהוּ רַב חֲגָא: אָנָּא

מַעֲיִילָנָא לִיָּה, דְאוֹקַמְתִּיָּה לְתַלְמוּדַאי פִּי חֲזִינוּא בַר תַּמְנִי סָרִי שְׁנִין וְלֹא

חֲזִי לִי קָרִי, וּמַשְׁמַע לִי(ה) קַמִּיָּה, וִידַעִי בְּעוֹכְדִיָּה, דִּיּוֹמָא חַד

אַתְהֶפִּיכָא לִיָּה רַצוּעָה דְתַפִּילִין וִיתִיב עֲלָה אַרְבָּעִין תַּעֲנִיתָא. עֵיילָיָה,

הוּחַ גִּנִּי יְהוּדָה מִיַּמְיָנִיָּה דְאַבּוּה וְחִזְקִיָּה מַשְׁמָאֲלִיָּה. אָמַר לִיָּה יְהוּדָה

לְחַזְקִיָּה: קוּם מִדּוּכְתִּיד, דְלֹאֹ אוֹרַח אֲרַעָא דְקָאִים רַב הוּנָא. בְּהַדִּי

דְקָאִים — קָם בְּהַדִּיָּה עֲמוּדָא דְנוּרָא. חֲזִיָּיָה רַב חֲגָא, אִיבְעִית, זַקִּפִּיָּה

לְאֲרוּגִיָּה וּנְפַק אֲתָא. וְהֵאִי דְלֹא אִיעַנַשׁ (עַנַשׁ), מִשּׁוּם דְזַקִּפִּיָּה

לְאֲרוּגִיָּה דְרַב הוּנָא. פִּי נַח נִפְשִׂיָה דְרַב חֲסֵדָא, סְבוּר לְאוֹתוּכִי סִפֵּר

תוֹרָה אַפּוֹרִיָּיָה. אָמַר לְהוּ רַבִּי יֶצְחָק: מִיִּלְתָּא דְלְרַבִּיָּה לֹא סְבִירָא לִיָּה,

אָנָּן נִיקוּם נַעֲבִיד לִיָּה? י"ט סְבוּר דְלֹא לְמִישְׁלַל קַרְעִיָּהוּ. אָמַר לְהוּ רַבִּי

יֶצְחָק בַּר אַמִּי: חָכָם, בִּינוּן שְׁהַחֲזִירוּ בְּנִיָּהֶם מֵאַחֲזִירִי הַמִּטָּה — שׁוֹלְלִין.

פִּי נַח נִפְשִׂיָה דְרַבָּה בַר הוּנָא וְרַב הַמְנוּנָא, אֶסְקוּנְהוּ לְהֵתֵם.

פִּי

כה.

 עין משפט נר מצוה
--

א סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ז:

ב מו"י פט' מהל' אבל הל' יא:

ג סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' תא סעי' ז:

ד מו"י פט' מהל' אבל הל' יא:

ה מו"י פו"א מהל' אבל הל' ב:

ו טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ו:

ז מו"י פט' מהל' אבל הל' יא:

ח מו"י פו"ב מהל' אבל הל' ב:

ט טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ו:

י מו"י פט' מהל' אבל הל' יא:

יא מו"י פו"ב מהל' אבל הל' ב:

יב טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ה

לז:

יג מו"י פט' מהל' אבל הל' יא:

יד מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

טז טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ז:

טז מו"י פט' מהל' אבל הל' ג:

יז טוש"ע יו"ד סי' רפב סעי' ז:

יח מו"י פו"ב מהל' אבל הל' ג:

יט מו"י פי' מהל' תפילין ומזוזה

כ ספר תורה הל' ו:

כ טוש"ע יו"ד סי' שג סעי' ג:

כא מו"י פו"ב מהל' אבל הל' ג:

כב טוש"ע יו"ד סי' שג סעי' ג:

כג מו"י פו"ב מהל' אבל הל' ג:

כד סמג עשין דרבנן,, טוש"ע

יו"ד סי' שמא סעי' ח:

כה מו"י פו"ב מהל' אבל הל' ז:

כו טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יז:

כז מו"י פט' מהל' אבל הל' בי:

כה:

עין משפט גור מצוה

א טושי"ע יו"ד סי' רמב סעי' כה:

ב מו"י פט"י מהל' אבל הל' יב:

שפיעו מרזבי דצפורי דמא. מפרש פירושלמי דיהב נפשה על גזרתם פרוש נשפך דמו על זה אלא זה אחר זה: קמו גמלי עמדו הגמלים נושאי המנות במקומן: טייעא סוחר

יחוד השם תוספתא פ"א שנתן נפשו על המילה:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

כי מטו אנשרא פשהגיעו לעבר צדף של גשר חצר שעבשו לא היו יכולין לעבר זה צדף זה אלא זה אחר זה: קמו גמלי עמדו הגמלים נושאי המנות במקומן: טייעא סוחר

פי מטו אגישךרא, קמו גמלי. **אמר להו ההוא טייעא: מאי האי? אמרו ליה: רבנן דקא עבדי יקרא אהדדי. מר אמר: מר גיעול ברישא, ומר אמר: מר גיעול ברישא. אמר: דינא הוא דרבה בר הונא גיעול ברישא. חליף גמליה דרבה בר הונא, נתור כפיה ושיניה דההוא טייעא. פתח עליה ההוא ינוקא: גזע ישישים עלה מבבל, ועמו ספר מלחמות, קאת וקפוד הוכפלו, לראות בשוד ושבר הבא משנער. קצף על עולמו וחסם ממנו נפשות, ושמח בהם ככלה חדשה. רוכב ערבות שש ושמח, בבא אליו נפש גמי וצדיק. כי נח נפשיה דרבינא, פתח עליה ההוא ספדנא: תמרים הניעו ראש על צדיק פתמר, נשים לילות כמים על משים לילות כמים.**

אמר ליה רב אשי לבר קיפוק: ההוא יומא מאי אמרת? אמר ליה, אמינא: אם בארזים נפלח שלהבת, מה יעשו איזובי חיר. לוינתו בחכה הועלה, מה יעשו דגי רקק. בנחל שוטף נפלח חכה, מה יעשו מי גבים. אמר ליה בר אבין: חס ושלום דחכה ושלחבת בצדיקי אמינא. ומאי אמרת? אמינא: בכו לאבלים ולא לאבידה, שהיא למנוחה ואגו לאנחה. חלש דעתיה עליהו, ואתהפוגה פרעיהו. ההוא יומא לא אתו לאספודיה. והיינו דאמר רב אשי: לא בר קיפוק חליץ, ולא בר אבין חליץ. רבא, פי הוה אתא לדגלת, אמר ליה לבר אבין: קום אימא מילתא. קאי ואמר: באו רוב שלישיית כמים, זכור ורחם. תעינו מאחריה פאשה מבעלה, אל תזניחנו פאות מי מרה. (חנין, יוחנן, זירא, אבא, יעקב, יוסי, שמואל, חייא, מנחם סימן). רבי חנין, חתניה דבי נשיאה הוה. לא (קא) הוו ליה בני, בעא רחמי והוו ליה. ההוא יומא דהוה ליה, נח נפשיה, פתח עליה ההוא ספדנא: שמחה לתוגה נהפכה, ששון ויגון נדבקו. בעת שמחתו נאנח, בעת חנינתו אבד חנינו. אסיקו ליה חנן על שמיה. פי נח נפשיה דרבי יוחנן, פתח עליה רבי יצחק בן אלעזר: קשה היום לישראל כיום בא השמש בצהרים, דכתיב: "והיה ביום ההוא והבאתי השמש בצהרים". ואמר רבי יוחנן: זה יומו של יאשיהו.^אכי נח נפשיה דרבי יוחנן, יתיב רבי אמי שבעה ושלשים. אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא: רבי אמי דעבד — לגרמיה הוא דעבד, דהכי אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אפילו רבו שלימדו חכמה — אינו יושב עליו אלא יום אחד.^בכי נח נפשיה דרבי זירא, פתח עליה ההוא ספדנא: ארץ שנער הרה וקלדה, ארץ צבי גידלה שעשועיה. אוי נא לה אמרה רקת, פי אבדה כלי חמדתה. פי נח נפשיה דרבי אבהו, אחיתו עמודי דקסרי מיא. דרבי יוסי, שפעו מרובי דציפורי דמא. דרבי יעקב, אתחמיאו פוכבי ביממא. דרבי אסי, איעקרו כל אילנאי. דרבי חייא, נחיתו כיפי דנורא מרקיעא. דרבי מנחם ברבי יוסי, אישתעו צלמנייא והוו (למחלצייא). דרבי תנחום בר חייא, איתקצצו כל אנדרטאי. דרבי אקלישיב, איחתרו שבועין מחתרתא בנהרדעא. דרב המנונא, נחיתו כיפי דברדא מרקיעא. דרבה ורב יוסה, נשוק כיפי דפרת אהדדי. דאביי ורבא, נשוק כיפי דדגלת אהדדי. פי נח נפשיה דרבי משרשיא, טעון דיקלי שיצי.

תנו רבנן:

ואלו

על כן יאמר בספר מלחמת יהנה את נחב בסופה ואת הנחלים ארנון [במדבר כא, יד] וירשוק קאת וקפוד ונשוף וערב ישכנר־בה ונטה עליה קריתו וגוי [ישעיהו לד, יא] והעמיד הכהן את־האשה לפני יהנה ופרע את־ראש האשה ונתנו וגוי [במדבר ה, יח] ביום ההוא יהנה ישאל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב וגוי [ישעיהו טו, כד] והיה ביום ההוא נאם אדני יהוה והבאתי השמש בצהרים וגוי [עמוס ח, ט] אחרי כלי־זאת אשר הכין יאשיהו את־הבית עלה נבו מלד־מצרים וגוי [דברי הימים ב לה, כ-כד] ביום ההוא נשאתי ידי להם להוציאם מארץ מצרים אל־ארץ וגוי [יחזקאל כ, ו]

נשתכרו ונשקו זו את זו: שני קוצים:

מסורת הש"ס

א מגילה ו.

תורה אור השלם

על־כן יאמר בספר מלחמת יהנה את־נחב בסופה ואת־הנחלים ארנון [במדבר כא, יד]

וירשוק קאת וקפוד ונשוף וערב ישכנר־בה ונטה עליה קריתו וגוי [ישעיהו לד, יא]

והעמיד הכהן את־האשה לפני יהנה ופרע את־ראש האשה ונתנו וגוי [במדבר ה, יח]

ביום ההוא יהנה ישאל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב וגוי [ישעיהו טו, כד]

והיה ביום ההוא נאם אדני יהוה והבאתי השמש בצהרים וגוי [עמוס ח, ט]

אחרי כלי־זאת אשר הכין יאשיהו את־הבית עלה נבו מלד־מצרים וגוי [דברי הימים ב לה, כ-כד]

ביום ההוא נשאתי ידי להם להוציאם מארץ מצרים אל־ארץ וגוי [יחזקאל כ, ו]

 מסורת הש"ס
א סנהדרין ס; סנהדרין סח; דברים רבה
ב לעיל כב:
ג שבת קמ; עירובין פ.
ד יומא סח; משנה יומא
תורה אור השלם

וּאֵלֶּישַׁע רָאָה וְהוּא מַצַּעַק אַבִּי אָבִי רָקֹב יִשְׂרָאֵל וּפְרָשִׁיו וּגוֹ' [מלכים ב ב, יב]

וַיַּחֲזֹק דָּוִד בִּבְגָדוֹ וַיַּקְרַעם וְגַם כָּל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ [שמואל ב א, יא]

וַיָּבֹא אֱלֹקִים בְּרוּחַלְמָה אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וַשִּׁבְנָא הַסֵּפֶר וַיּוֹאֵח בּוֹר אִסְף הַפּוֹזֵרִי וּגוֹ' [מלכים ב יח, יז]

וַהֲיִי כַשְׁמֹעַ הַפֶּלֶךְ חֲזָקָתוֹ וַיַּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיַּתְפַּס בְּשָׁרָ וַיָּבֹא וּגוֹ' [מלכים ב יט, א]

וַהֲיִי כַקְרֹא וַהֲדִי שְׁלֹש דְּלֹתוֹת וְאַרְבַּעַת וְקָרַעַת בַּתַּעַר הַסֵּפֶר וּגוֹ' [ירמיהו לו, כג]

אִיכָּה יִשָּׁבַח בְּדַד הַעִיר רַבְתִּי עִם הַיְּתָה כַּאֲלֻמָּנָה רַבְתִּי וּגוֹ' [איכה א, א]

כִּבְּזוּ תַבְכְּלוּ בַּעֲלֹתָ וּדְמַעַתָּה עַל לַחְתָּה אִירְלָה מִנְחָם מַקְל־אֶהְיָה וּגוֹ' [איכה א, א]

גָּלְתָה יְהוּדָה מַעֲנִי וּמִרַב עֲבֹדָה הִיא יִשָּׁבַח בְּגוֹיִם לֹא וּגוֹ' [איכה א, ג]

דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֹלוֹת מְבֹלִי כְּאִי מוֹעַד כְּלִי־שַׁעֲרֶיהָ שׁוֹמְמוֹן כְּהִנִּיה וּגוֹ' [איכה א, ד]

הִיו צָרִיק לִרְאֵשׁ אִיבִיה שְׁלו כִּי־יִהְיֶה הוֹגָה עַל רַב־פְּשָׁעֶיהָ וּגוֹ' [איכה א, ה]

וְלֹא סָחָדוּ וְלֹא קָרְעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם הַפֶּלֶךְ וְקִלְעֻצְבָּדִיו הַשְׁמַעִים אֶת וּגוֹ' [ירמיהו לו, כד]

וַהֲיִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ אַחֲרֵי שָׁרָף הַפֶּלֶךְ אֶת־הַמִּגְדָּל וְאֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר וּגוֹ' [ירמיהו לו, כז] וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים מִשְׁכָּם מִשְׁלוּ וּמִשְׁמְרוֹן שְׁמָנִים אִישׁ מִגְלַחִי וְזָכוּ וּגוֹ' [ירמיהו מז, ה]

עַרִי קִדְּשָׁה הִיו מִדְּבַר צִיּוֹן מִדְּבַר הַיְּתָה וְיִוֹשְׁלֵם שְׁמָמָה [ישעיהו סד, ט]

בֵּית קִדְּשֵׁנו וַתַּפְאֲרַתְנוּ אֲשֶׁר הִלְלוּךָ אֲבֹתֵינוּ הִנֵּה לִשְׁרַפַּת אֵשׁ וּגוֹ' [ישעיהו סד, י]

וְאֵלֹו קָרַעִין כִּי־בָאֵלָב רַבְתִּי בַּמַּסָּכַת שְׁמָחוֹת (פ"ט): כְּרֹוב צַעִיר רַב וְיִשְׂרָאֵל: וּכְמַעֲשֶׂה שְׁהִיה בָּשָׂאֵל וַיְהִי רֹוצֵה לִמָּוֶר בַּחֲסִים: לָקוֹל יִתִּירִי לָקוֹל כַּסּוּדוֹת

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

וְעַל רַבּוֹ שְׁלֹמֹו חֲכָמָה. בַּפֶּרֶק אַלֹו מַצִּיאֹות (פ"מ דף לג. וְשֵׁם) פְּלִיגִי רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי שְׂרָבִי וְהוּקָה אֹמֶר כַּר כְּחֻמְתּוֹ הִימָנוּ וְרַבִּי יוֹסִי אֹמֶר לֹא פִּסְלוּ לֹא הָאִיר עֵינָיו אֶלָּא בַּמַּשְׁנָה אַחַת זֶהוּ רַבּוֹ וּמִסְקִי כֶּסֶם

עָלָא אֹמֶר תְּלֻמִּיזִי חֲכָמִים שְׂבָבָבֵל הוֹרַעִין זֶה עַל זֶה כְּרַבִּי יוֹסִי ס"ל וּפְּוֹסֵף רַב שֶׁשֶׁת כְּרַבִּי יוֹסִי וּפְיִי רַבִּינוּ מִנְּאָל דְּהָבִי הֶאֱכִתָּא וּבִשְׁאֲלֹתֶיהָ דְּרַב אַחֲרִי פּוֹסֵף כְּרַבִּי יְהוּדָה דֹּאמֶר כַּל שְׂרַב חֻכְמָתָא הִימָנוּ קְרִיעָה [גָּלִין] מִתַּחָּסָה וְכֵן שֶׁשֶׁ רַבִּי יִצְחָק בַּר יְהוּדָה וַיּוֹתֵר הִיה גִּרְאָה לִי דְּמַעֲשֶׂה רַב דְּשִׁמוּעַל עֲבַד כְּרַבִּי יוֹסִי פְּדִאִי־הֵמָּה וְרַבָּא נָמִי מִשְׁרַשׁ מֵלֶתָא דְּרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בִּירוּשְׁלָמִי נָמִי עֲבַד כְּתָהּ וְשִׁמְאֵל הִיוּ מַחְמִירִין עַל עֲצָמוֹ: בִּרְפַת שֶׁשֶׁם מַעְלָן. וְעַל בִּרְפַת שֶׁשֶׁם יוֹסִי פְּדִאִי־הֵמָּה וְרַבָּא נָמִי מִשְׁרַשׁ מֵלֶתָא דְּרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בִּירוּשְׁלָמִי נָמִי עֲבַד כְּתָהּ וְשִׁמְאֵל הִיוּ מַחְמִירִין עַל עֲצָמוֹ: בִּרְפַת שֶׁשֶׁם מַעְלָן. וְעַל בִּרְפַת שֶׁשֶׁם דְּנָכְרִים פְּלִיגִי כִּכָּא בִירוּשְׁלָמִי אִיתִי דְּאִמְרִי רַבִּישָׁה וְשִׂרְאֵל מוֹמֶר הִנֵּה אֶבֶל דְּנָכְרִי לֹא וְאִיתִי דְּאִמְרִי נָכְרִי הִנֵּה וּבִפְרָק אֶרְבַּע מִיתוֹת [סְנִיָּהֲדִין דף ס. ב.] נָמִי פְּלִיגִי בַּהּ בַּש"ס שְׁלָנוּ וּבִירוּשְׁלָמִי הִנֵּה רִישׁ לְקִישׁ קוֹרַע עַל בִּרְפַת שֶׁשֶׁם: וְאִחָד הַשְׁמוּעַ מִפִּי הַשְׁמוּעִים. שֶׁשֶׁ בְּנוֹס׳ כְּנוֹן מִן הַעֲדִים שְׁאוֹמְרִים זֶה וְאִם הוּא אֹמֶר וְכֵה יוֹסִי אֶת יוֹסִי אִין הוֹרַעִין עַל זֶה וְכֵן מַשְׁמַע כַּפ"ר מִיתוֹת (שֶׁס דף נו.): אֶתָּא קְרִיעָה. כְּמֹה אִם כֵּן גִּילָף כַּל קְרִיעוֹת שְׁלֹא יִקְרָחוּ מִקְרִיעָה קְרִיעָה וְשִׁמְאֵל לֹא מִיקַתְּבַר לִיה: קָזַר כַּל הַאֲזָבְרִית. כְּמֹה וְהֵא דְּקֻרְשָׁה כְּמַשְׁר הַסּוֹפֶר מַשְׁמַע כַּל הַמִּנְהָ וּבִירוּשְׁלָמִי לֹא גָרַסִין הַאֲזָבְרִית: לֹא אִמְרוּ אֶלָּא בַּזוּעַ. וּבִירוּשְׁלָמִי גָרַס שְׁשֻׁקָּה מֶלֶךְ וְשִׂרְאֵל בַּזְרוּעַ: מַשְׁכָּם מַשְׁלִינֹו. לֹא שְׁנָן קִכָּא לְמַשְׁכָּךְ וְאִיתָא עַד דְּאִירָא תֵּלְתָא אֶבֶל חֲזַת הָשָׂה דְּאִמֶּר מֵלֶתָא וַתִּירְתָּא הִנֵּה דְּמַנְחִי זָקֵן וּמִתְגַּדְּדִים כְּתִיב בַּהֲאִי קִרָּא וְיֵשׁ לִמָּוֶר קָלָא שְׁנָן לְמִימַר קָלָא גִילָף כָּלָל אֶלָּא קְרִיעָה וְלַעֲלִי (מוֹעֵד קַטָּן ד' כ"א.). הָבִי הָאֹמֶר מַשְׁמַד:

וְאֵלֹו קָרַעִין כִּי־בָאֵלָב רַבְתִּי בַּמַּסָּכַת שְׁמָחוֹת (פ"ט): כְּרֹוב צַעִיר רַב וְיִשְׂרָאֵל: וּכְמַעֲשֶׂה שְׁהִיה בָּשָׂאֵל וַיְהִי רֹוצֵה לִמָּוֶר בַּחֲסִים: לָקוֹל יִתִּירִי לָקוֹל כַּסּוּדוֹת אִי־וְאֵלֹו קָרַעִין שְׁאִין מִתַּאֲחִין: הַקּוֹרַע עַל אָבִי וְעַל אִמּוֹ, וְעַל רַבּוֹ שְׁלִימָדוֹ תוֹרָה, וְעַל נָשִׂיא וְעַל אָב בֵּית דִּין, וְעַל שְׁמוּעוֹת הַרְעוֹת, וְעַל בִּרְפַת הַשֵּׁם, וְעַל סֶפֶר תוֹרָה שְׁנִשְׁרָף, וְעַל עַרִי יְהוּדָה וְעַל הַמַּקְדָּשׁ וְעַל יְרוּשָׁלָּיִם. וְקוֹרַע עַל מַקְדָּשׁ, וּמוֹסִיף עַל יְרוּשָׁלָּיִם. ^{[א]אָבִי וְאִמּוֹ וְרַבּוֹ שְׁלִימָדוֹ תוֹרָה מְנָלָן — דְּכַתִּיב: "וְאֶל־יִשָּׁע רָאָה וְהוּא מַצַּעַק אָבִי אָבִי רָקֹב יִשְׂרָאֵל וּפְרָשִׁיו".} אָבִי אָבִי — זֶה אָבִי וְאִמּוֹ, "רָקֹב יִשְׂרָאֵל וּפְרָשִׁיו" — זֶה רַבּוֹ שְׁלִימָדוֹ תוֹרָה. מֵאִי מַשְׁמַע? בְּדַמְתָּרְגִּם רַב יוֹסִף: רַבִּי רַבִּי דָּטָב לְהוֹן לִי־יִשְׂרָאֵל בַּצְּלוֹתֶיהָ מִרְתִּיכִין וּפְרָשִׁין. ^[ב]וְלֹא מִתַּאֲחִין מְנָלָן — דְּכַתִּיב: "וַיַּחֲזֹק בִּבְגָדָיו וַיַּקְרַעם לְשָׁנִים קְרָעִים", מַשְׁמַעַע שְׁנָאֲמֶר "וַיַּקְרַעם" אִינִי יוֹדַע שְׁלִשְׁשָׁנִים? אֶלָּא מִלְמַד שְׁקוֹרְעִים וְעוֹמְדִים לְשָׁנִים לְעוֹלָם. אֲמַר לִיה רִישׁ לְקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן: אֲלֵיחֹו חִי הוּא? אֲמַר לִיה, כִּיֵּין דְּכַתִּיב: "וְלֹא רָאָהוּ עוֹד", לְגַבִּי דִידִיָּה כְּמַת דְּמִי. ^[ג]וְנָשִׂיא וְאָב בֵּית דִּין וְשְׁמוּעוֹת הַרְעוֹת מְנָלָן — דְּכַתִּיב: "וַיַּחֲזֹק דָּוִד בִּבְגָדָיו וַיַּקְרַעם וְגַם כָּל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ. וַיִּסְפְּדוּ וַיַּכְבּוּ וַיַּצְנוּמוּ עַד הָעָרֹב עַל שְׂאוֹל וְעַל יְהוֹנָתָן כְּנוֹ וְעַל עַם הִי וְעַל בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בַּחֲרָב". "שְׂאוֹל" — זֶה נָשִׂיא, "יְהוֹנָתָן" — זֶה אָב בֵּית דִּין, "עַל עַם הִי וְעַל בֵּית יִשְׂרָאֵל" — אֵלֹו שְׁמוּעוֹת הַרְעוֹת. אֲמַר לִיה רַב בַּר שָׁבַי לְרַב כְּהֵנָא: וְאִמָּא עַד דְּהוּוּ בּוֹלְחִי! אֲמַר לִיה: "עַל" הַפְּסִיק הַעֲנִין. וְעַל בֵּית יִשְׂרָאֵל" — אֵלֹו שְׁמוּעוֹת הַרְעוֹת. אֲמַר לִיה רַב בַּר שָׁבַי לְרַב כְּהֵנָא: וְאִמָּא עַד דְּהוּוּ בּוֹלְחִי! אֲמַר לִיה: "עַל" הַפְּסִיק הַעֲנִין. ^[ד]וְאִי קָרַעִינוּ אֲשְׁמוּעוֹת הַרְעוֹת? וְהֵא אֲמַרוּ לִיה לְשִׁמוּאֵל: קִטַּל שַׁבּוּר מִלְּכָא תְרִיסַר אֲלָפִי יְהוּדָאי בְּמוֹזִיגַת חֶסֶרִי, וְלֹא קָרַע! לֹא אֲמַרוּ אֶלָּא כְּרֹוב צַבּוּר וּכְמַעֲשֶׂה שְׁהִיָּה. וְאִי קִטַּל שַׁבּוּר מִלְּכָא יְהוּדָאי? וְהֵא אֲמַר לִיה שַׁבּוּר מִלְּכָא לְשִׁמוּאֵל: תִּיתִי לִי דְלָא קִטַּלִי יְהוּדִי מַעְלֹם! הֵתָם אִינְהוּ גְרָמִי לְנַפְשִׁיָּיהוּ, דְּאֲמַר רַבִּי אֲמִי: לְקַל יִתִּירִי דְּמוֹזִיגַת חֶסֶרִי, פִּקַּע שׁוּרָא דְלוֹדִיקָנָא. ^[ה]עַל בִּרְפַת הַשֵּׁם מְנָלָן? דְּכַתִּיב: "וַיָּבֹא אֱלֹקִים כֵּן חִלְקִיהָ אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת וַשִּׁבְנָא הַסּוֹפֶר וַיּוֹאֵח בּוֹ אִסְף הַמְזִכִּיר אֶל חֻזְקִיהוּ קוֹרַעִי בְּגָדִים". ^[כ]תָּנוּ רַבָּנֵן: אֶחָד הַשְׁמוּעַ וְאֶחָד הַשְׁמוּעַ מִפִּי הַשְׁמוּעַ — חֲזִיב לְקָרַעַ. וְהַעֲדִים אִינֹו חֲזִיבִין לְקָרַעַ, שְׂכַכָּר קָרַעוּ בַּשָּׂעָה שְׂשָׁמַעוּ. בַּשָּׂעָה שְׂשָׁמַעוּ מֵאִי הָיוּ? הֵא קָא שְׂמַעִי הַשְׁתָּא! לֹא סָלְקָא דַּעְתָּה, דְּכַתִּיב: "וַיְהִי בַשְּׁמוּעַ הַמֶּלֶךְ חֻזְקִיהוּ וַיַּקְרַע אֶת בִּגְדָדָיו", הַמֶּלֶךְ קָרַע וְהֵם לֹא קָרַעוּ. וְלֹא מִתַּאֲחִין מְנָלָן — אֶתָּא "קְרִיעָה" "קְרִיעָה". ^[כז]סֶפֶר תוֹרָה שְׁנִשְׁרָף מְנָלָן? דְּכַתִּיב: "וַיְהִי כַקְרָא יְהוּדִי שְׁלֹש דְּלֹתוֹת וְאַרְבַּעַת וַיַּקְרַעַת בַּתַּעַר הַסּוֹפֶר וְהַשְׁלָה אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר אֶל הָאֵח וּגוֹ'". מֵאִי שְׁלֹש דְּלֹתוֹת וְאַרְבַּעַת? אֲמַרוּ לִיה לִיהוֹנָקִים: כְּתַב יִרְמְיָה סֶפֶר קִינוֹת. אֲמַר לָהּ: מַה כְּתִיב בִּיה? "אִיכָּה יִשָּׁבַח בְּדָד". אֲמַר לָהּ: אֲנָא מִלְּכָא. אֲמַר לִיה: "כָּכָה תַבְכְּה בַּלִּילָה". אֲנָא מִלְּכָא. "גָּלְתָה יְהוּדָה מַעֲוֹנִי". אֲנָא מִלְּכָא. "דָּרְכִי צִיּוֹן אֲבֹלוֹת". אֲנָא מִלְּכָא. "הִיו צָרִיקָה לִרְאֵשׁ". אֲמַר לָהּ: מֵאֵן אֲמַרְהָ? "כִּי הִי הוֹגָה עַל רֹוב פְּשָׁעֶיהָ". מִיָּד קָדַר כָּל אֲזָבְרוֹת שְׂבָהּ, וּשְׂרָפֹן בֹּאֵשׁ. וְהִינִינוּ דְּכַתִּיב: "וְלֹא פָּחַדוּ וְלֹא קָרַעוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם", מִכְּלָל דִּבְעוּ לְמִיקְרָעַ. אֲמַר לִיה רַב פִּסָּא לְאַבְרִי: אִימַר מִשׁוּם שְׁמוּעוֹת הַרְעוֹת. אֲמַר לִיה: שְׁמוּעוֹת רְעוֹת בְּהֵהִיא שְׁעָתָא מִי הָיוּ?! ^[ח]אֲמַר רַבִּי חֵלְבּוֹ אֲמַר רַב הוּנָא: הַרּוּאָה סֶפֶר תוֹרָה שְׁנִקְרַע — חֲזִיב לְקָרַעַ שְׁמִי קְרִיעוֹת: אֶחָד עַל הַגּוֹיֹל וְאֶחָד עַל הַכְּתָב, שְׁנָאֲמַר: "אַחֲרִי שְׂרוּף הַמֶּלֶךְ אֶת הַמִּגְדָּלָה וְאֶת הַדְּבָרִים". רַבִּי אֶבְרָא וְרַב הוּנָא בַר חֲזִיא הָיוּ יִתְבִּי קַמִּיה דְּרַבִּי אֶבְרָא. בָּעָא לְאַפְנוֹי, שְׁקָלִיָּה לְטוֹטְפַתִּיה אַחַתִּיהָ אָבִי סִדְּנָא. אֶתָּאִי בַת נַעֲמִיתָא בָּעָא לְמִיבְלָעִיהָ. ^{[טא]עֲגוֹלָא}אֲמַר: הַשְׁתָּא כִּי חֲזִיבִין לִי שְׁמִי קְרִיעוֹת. אֲמַר לִיה: מָנָא לָהּ הָא? וְהֵא בְּדִידִי הָוָה עוֹבָדָא, וְאֶתָּאִי לְקַמִּיָּה דְּרַב מַתְנָה וְלֹא הָוָה בִּידִיָּה. אֶתָּאִי לְקַמִּיָּה דְּרַב יְהוּדָה, וְאֲמַר לִי, הָכִי אֲמַר שְׁמוּאֵל: לֹא אֲמַרוּ אֶלָּא בַּזְרוּעַ, וּכְמַעֲשֶׂה שְׁהִיָּה. עַרִי יְהוּדָה מְנָלָן — דְּכַתִּיב: "וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים מִשְׁכָּם מִשְׁלִלוּ וּמִשְׁמְרוֹן שְׁמוֹנִים אִישׁ מִגְּלוּלָחִי זָקֵן וְקוֹרַעִי בְּגָדִים וּמִתְגַּוְּדָדִים וּמַנְחָה וּלְכוּנָה כִּידָם לְהַכִּיא בֵּית הִי וּגוֹ'". ^[יב]אֲמַר רַבִּי חֵלְבּוֹ אֲמַר עוֹלָא בִּירְאָה אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הַרּוּאָה עַרִי יְהוּדָה בַּחוּרְבָּנָן, אוֹמֶר: "עַרִי קִדְּשָׁה הִיו מִדְּבַר", וְקוֹרַע. יְרוּשָׁלַיִם בַּחוּרְבָּנָה, אוֹמֶר: "צִיּוֹן מִדְּבַר הֵיתָה יְרוּשָׁלַם שְׁמָמָה", וְקוֹרַע. בֵּית הַמַּקְדָּשׁ בַּחוּרְבָּנָו, אוֹמֶר: "בֵּית קִדְּשָׁנוּ וַתַּפְאֲרַתְנוּ אֲשֶׁר הִלְלוּךָ אֲבֹתֵינוּ הִיָּה לִשְׂרִיפַת אֵשׁ וְכַל מַחְמִידֵינוּ הִיָּה לְחִרְבָּהּ", וְקוֹרַע. ^[יג]קוֹרַע עַל מַקְדָּשׁ, וּמוֹסִיף עַל יְרוּשָׁלָּיִם. וְרַמִּינְהוּ: אֶחָד הַשְׁמוּעַ וְאֶחָד הַרּוּאָה, כִּיֵּין שְׁהִיָּעַ לְצוּפִים — קוֹרַע, וְקוֹרַע עַל מַקְדָּשׁ בַּכְּנִי עַצְמוֹ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם בַּכְּנִי עַצְמָהּ! ^[יד]לֹא קוֹשִׂיא: הֵא דִּפְּגַע בַּמַּקְדָּשׁ בְּרִישָׁא. הֵא דִּפְּגַע בִּירוּשָׁלַיִם בְּרִישָׁא. ^[טז]תָּנוּ רַבָּנֵן: וְכוּלָן רִשְׁאִין לְשׁוּלְלָן וְלִמּוּלְלָן וְלִלְוֹקְטָן וְלַעֲשׂוֹתָן כְּמִין סוּלָמוֹת, אֶבֶל לֹא לְאַחֲתָן. אֲמַר רַב חֲסִדָּא:

ובְּאִיחֹוי

כו.

 עין משפט נר מצוה
--

א סמג עשין דרבנן,, טוש"ע או"ח סי' תקסא סעי' א ב:
ב מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:
ג מו"י פט' מהל' אבל הל' ג:

ד מו"י פט' מהל' אבל הל' ה:
ה מו"י פט' מהל' אבל הל' ו:

ו מו"י פט' מהל' אבל הל' י:
ז מו"י פה' מהל' תעניות הל' טז:

ח מו"י פה' מהל' תעניות הל' יז:
ט סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' רמב סעי' כה:

י מו"י פח' מהל' אבל הל' ג:
יא מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

יב מו"י פט' מהל' אבל הל' ה:
יג מו"י פה' מהל' תלמוד תורה הל' ט:

יד טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' יז לו:
טו מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

טז מו"י פט' מהל' אבל הל' ו:
יז טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' לו:
יח מו"י פט' מהל' אבל הל' ו:

יט טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' לו:
כ ב מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

כא מו"י פט' מהל' אבל הל' ט:
כב טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' לו:
כג מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

כד מו"י פט' מהל' אבל הל' ט:
כה טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' לו:
כו מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

כז מו"י פט' מהל' אבל הל' ט:
כח טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' לו:
כט מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

ל ב מו"י פט' מהל' אבל הל' ט:
לא טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' לו:
לב מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

לג מו"י פט' מהל' אבל הל' ט:
לד טוש"ע או"ח סי' תקסא סעי' א ב:

לה מו"י פה' מהל' תעניות הל' טז:
לו טוש"ע או"ח סי' תקסא סעי' א ב:

לז מו"י פה' מהל' תעניות הל' טז:
לא ב מו"י פט' מהל' אבל הל' ט:
לב מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

לג מו"י פט' מהל' אבל הל' ט:
לד טוש"ע או"ח סי' תקסא סעי' א ב:

לה מו"י פה' מהל' תעניות הל

כו:

עין משפט גזר מצוה

א מו"י פט' מהל' אבל הל' ג:

ב סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד

סי' שמ סעי' ב:

ג מו"י פט' מהל' אבל הל' ג:

ד סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד

סי' שמ סעי' יט:

ה מו"י פט' מהל' אבל הל' ד:

ו סמג עשין דרבנו,, טוש"ע יו"ד

סי' שמ סעי' ג:

ז מו"י פט' מהל' אבל הל' ב:

ח מו"י פח' מהל' אבל הל' י:

ט טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' כב:

י מו"י פח' מהל' אבל הל' ט:

יא טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' כב:

יב מו"י פח' מהל' אבל הל' ט:

יג טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' כא:

יד מו"י פח' מהל' אבל הל' י:

טז מו"י פח' מהל' אבל הל' א:

יז מו"י פח' מהל' אבל הל' ו:

יח מו"י פח' מהל' כלי המקדש

והעובדין בו הל' ו:

יט סמג עשין דרבנו,, טוש"ע

יו"ד סי' שמ סעי' כא:

כ מו"י פח' מהל' אבל הל' י:

כא סמג עשין דרבנו,, טוש"ע

יו"ד סי' שמ סעי' לו:

כב מו"י פח' מהל' אבל הל' ו:

כג טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' לד:

כד מו"י פח' מהל' אבל הל' א:

כה טוש"ע יו"ד סי' של סעי' א:

כו מו"י פח' מהל' אבל הל' ה:

כז טוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ד:

כח מו"י פח' מהל' אבל הל' ד:

כט טוש"ע יו"ד סי' שצא סעי' א:

ל מו"י פח' מהל' אבל הל' כ:

ובאחוי אַלפסגדרי. פירושלמי איזהו אחוי כל

מפרש כל שאחיהו כל צרכו: כך הלוחח אסור

זהי גלוחח אסור לאחותו אם הוא נדרי מתר ואע"פ דמוכר צריך להודיע ללוחח הינו כזי

שלא יעשה לוחח אסור אכל אין אנו חוששין

אם יתפרטו האגרי ולבאורה הנה מתר ועוד

צ"ע והאי וכשם שמוכר כו' הני פי' לתנא

קמא שלא הפיקה ונר"ש בן אלעזר אפלו

ע"י הפיקה וקמאי דפליגי נראה דהלכה

כהנא קמא וכן פרש הר"א: תמלת הריעה

שלא אצבעות. לא ידענא ממאי מפיק טעמא

דלעיל (מועד קטן ד' כב:) מפנימן טפח

מיוקחן אין אסחיה פחות מטפח: קניא גמי

הכי. רבי יוסי סוכר בן ורבי יוסי הלכה

פמותו לגבי דרבי מאיר ורבי יהודה פסקן

מי שהוציאוהו (עירובין ד' מו:) ועוד דה"ל

מדרשי: קורע קרע אחד על גלו. דמסקת

שמהות (פ"ט) א"ל מת אביו וקרע והוא

אינו אלא אמו יצא מתה אמו והוא אינו אלא

אביו יצא מת אביו מתה אמו וקרע והוא

אינו אלא אחד מן הקרובין יצא אחד מן

הקרובין וקרע והוא אינו אלא אביו אז אמו

לא יצא בפירושלמי אמרו לו מת רחלמן וקרע

ואמרו שמעון הנה יצא אמרו לו מת רחלמן

וקרע ואח"כ: אמרו לו תוס הנה ומת אית

הנא לא יצא וכן קרע על אביו ונקמצו בנו אם

מת על אחר אין צריך לקרע פמה הוא על

אחר כזי דעור וקבוקו פריך פתרא גזירים

(קף פו.) כמו כן היא שנויה: לפי שאין

מוסיפין על אביו ואמו. פי' בקונטרס

דאכסלגה קאי דבין אם קרע על אביו קדם

בין קרע על אחד מקרוביו קודם ולא ידענא

קנא לה דלשנא משמע זקנא על קרע אביו

ואמו שהיה קדם: אמר רב נחמן בר יצחק

לפי שאין פתוספת. תמה מאי מוסיף לפרש

הטעם מן הכריתא ופרש הר"א בשם רבינו

שמואל דלא גרסינן לפי שאין מוסיפין

פכריתא והר"י הקשה פתוספות מאי שני

פתוספת נראה לי דמצי למימר דכריתא

כמאן דאמר עד טיבורו אי גמי עד שגולה

את לבו אין זה כל כך פמו עד לבו מיהו

יותר נראה לי דקאמר רב נחמן בר יצחק

לפי שאין פתוספת שצריך לקרע עד לבו

ואם ארע כך שלא קרע עד לבו מ"מ פיון

דלא עשה כמו שהיה צריך אומר אין שני

תוספת מיהו לפרשו קסבר רב נחמן בר

יצחק פש אומרים עד לבו ואפלו למאן

דאמר פסמונה עד טיבורו וג לשב כמו שפי'

שאין צריך לקרע על אביו ועל אמו רק עד

שגולה את לבו מפל מקום אם קרע טפי

שפיר משום כבוד אביו ואין פאן כל פשחית:

פוכס מלמטה. כפ' פתרא דהוכיות (ד' יכ):

מפרש מה קורע למטה אם פצואר:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

שאין מקומו גבר ופסקת שמחות (פ"ט)

כשלים: רשאי להפכו למטה שהופך הקרע למטה והופך שלמטה למעלה ומאחיו ועושה צית

”ובאיחוי אַלפסגדרי. תנו רבנן: הקורע מתוך השלל מתוך

המלל מתוך הלקט, מתוך הסוקמות — לא יצא. מתוך

האיחוי — יצא. אמר רב חסדא: ובאיחוי אַלפסגדרי. ”תנו

רבנן: רשאי להופכו למטה ולאחותו. רבי שמעון בן אלעזר

אוסר לאחותו, וכשם שהמוכר אסור לאחותו — כך הלוחח

אסור לאחותו. ולפיכך מוכר צריה להודיעו ללוחח. ”תנו

רבנן: תחילת קריעה — טפח, ותוספת — שלש אצבעות.

דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: תחילת קריעה — שלש

אצבעות, ותוספת — כל שהו. אמר עולא: הלכה פרבי מאיר

בקריעה, והלכה פרבי יהודה פתוספת. תניא גמי הכי, רבי

יוסי אומר: תחילת קריעה — טפח, ותוספת — כל שהו.

”תנו רבנן: אמרו לו מת אביו וקרע, מת בנו והוסיף, תחתון

— מתאחה, עליון — אינו מתאחה. מת בנו וקרע, מת אביו

והוסיף, עליון — מתאחה, תחתון — אינו מתאחה. מת אביו,

מת אמו, מת אחיו, מתה אחותו — קורע קרע אחד לכולן.

רבי יהודה בן בתירה אומר: על פולן קרע אחד, על אביו

ואמו קרע אחד, לפי שאין מוסיפין על קרע אביו ואמו. מאי

טעמא? אמר רב נחמן בר יצחק: לפי שאינן פתוספת. ”אמר

שמואל: הלכה פרבי יהודה בן בתירה. ומי אמר שמואל

הכי? והאמר שמואל: הלכה כדברי המיקל באכל! אבילות

לחוד, קריעה לחוד. ”עד היכן קורע — עד טיבורו, ויש

אומרים: עד לבו. אף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר,

שנאמר: ”וקרעו לבבכם ואל בגדיכם”. ”הגיע לטיבורו —

מרחיק שלש אצבעות וקורע. נתמלא מלפניו — מחזירו

לאחוריו. נתמלא מלמעלה — הופכו מלמטה. והקורע

מלמטה ומן הצדדין — לא יצא. אלא שפכה גדול פורם

מלמטה. ”פליגו בה רב מתנה ומר עוקבא, ותרוייהו משמיה

דאבוה דשמואל ולוי. חד אמר: כל שבעה קורע, לאחר

שבעה — מוסיף. וחד אמר: כל שלשים קורע, לאחר שלשים

— מוסיף. מתקיף לה רבי זירא: מאן דאמר כל שבעה קורע,

אמאי — דלא ניתן לשוללו, אלא הא דאמר מר: האשה

שוללתו לאלתר, הכא נמי?! התם משום כבוד אשה הוא.

מאן דאמר כל שלשים קורע, אמאי — דלא ניתן לאחותו.

אלא לאביו ולאמו, דלא ניתן לאחותו לעולם, הכי נמי?!‏

התם משום כבוד אביו ואמו הוא.‏ ^{כאכ}תנו רבנן: היוצא בכגד

קרוע לפני המת — הרי זה גוזל את המתים ואת החיים.

^{כבכד}רבן שמעון בן גמליאל אומר, האומר לחבירו: השאילני

חלוקה ואלה ואבבקר את אבא שהוא חולה, והלה ומצאו

שמת — קורע ומאחו, וכשציבא לביתו מחזיר לו חלוקו, ונותן

לו דמי קרעו. ואם לא הודיעו — הרי זה לא יגע בו.‏ ^{כהכו}תנו

רבנן: חולה שמת לו מת — אין מודיעין אותו שמת, שמא

תשרה דעתו עליו. ואין מקרעין בפניו, ומשתקין את הנשים

מפניו.‏ ^{כזכח}ומקרעין לקטן מפני עגמת נפש. וקורעין על חמיו

ועל חמותו, מפני כבוד אשתו.‏ ^{כט}ואמר רב פפא, תנא באכל

רפתי: אכל לא יניח תינוק בתוך חיקו, מפני שמביאו לידי

שחוק, ונמצא מתגנה על הבריות. ואין מכרין על משות

זקופות. תנו רבנן: ההולך לבית האכל, אם היה לבו גס בו —

יברוהו על משות כפויות. ואם לאו — יברוהו על משות

זקופות. רבא איתרע ביה מילתא, על לגביה אבא בר מרתא,

דהוא אבא בר מגיומי. רבא זמיר, אבא בר מרתא כפי. אמר:

כמה לית ביה דעתא להאי צורבא מרבנן. תנו רבנן: ההולך

ממקום למקום

אם

מתוך השלל שלא קרע אלא בשלל: מתוך האחוי מקרע האחוי: ובאחוי אַלפסגדרי זהנה

הנאר ולקשו: ותוספת שלש כגון שמוסיף

קרע אחר על אותו קרע כגון שארעו אכל

אחר: עליון אין מתאסה שרקעו על אביו

ושל אמו: שאינן פתוספת כלומר אין פדיו

שמוסיף עליהן: הגיע לטיבורו ומת לו מת

אחר: מרחיק שלש אצבעות כגד אותו קרע

וקורע: נתמלא קרעים מלפניו מחזירו

לאחוריו וחזר וקורע לפניו: כל שבעה אם

מת לו מת קורע קריעה אחרת: לאחר

שבעה מוסיף על קרע ראשון: דלא נתן לשללו

תוך שבעה כלל ואי מוסיף פה מחזי כקרע

אחד אכל לאחר שבעה דכבר שללו קורע כל

השלילות ומוסיף כל שהו דמנכר דעל מת

אחר קרע: אשה שוללתו לאלתר אפלו תוך

שבעה: הכי גמי דמוסיף דקורע השלילה

ומוסיף פה פרתא דקא מנכר וקא פסיק כל

שבעה קורע ואפילו אשה: משום כבוד האשה

הוא ולא מן הדיון: משום כבוד אביו ולא מן

הדיון והני פאחוי לפיכך מוסיף בו לאחר

שלשים: כגד קורע קדם לבן גזול הכל

שמרמה הכל שמראה להן שרקע על המת:

ואם לא הודיעו שהולך לבקר את אביו:

יברוהו לאותו שפא על מטות כפויות: אכל

ההולך ממקום למקום:

מסורת הש"ס

א תוספתא בבא מציעא

תורה אור השלם

וקרעו לבבכם ואל־בגדיכם ושובו

אל־יְיָהוּת אֱלֹהֵיכֶם בִּיַּחְיֹו וְרוּחֹם

הוא אַרְךְ אַפְסֹם וְכִבְיַחְסֹד וְנֶחֱם

עַל־הַרְעָה [ניואל ב, יג]

כז:

עין משפט גור מצורה

א טוש"ע יו"ד סי' שגב סעי' א ב:

ב מו"י פד' מהל' אבל הל' א:

ג סמג עשין דרבנן,, סמג לאוין עה, טוש"ע יו"ד סי' תא סעי' ה:

ד מו"י פו"א מהל' אבל הל' ה:

ה מו"י פו' מהל' שביתת יום טוב הל' כב:

ו סמג עשין דרבנן,, סמג לאוין עה, טוש"ע יו"ד סי' תא סעי' ה:

ז מו"י פו"א מהל' אבל הל' ה:

ח מו"י פו' מהל' שביתת יום טוב הל' כב:

ט סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שעו סעי' א:

י מו"י פו"ג מהל' אבל הל' ג:

יא סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שעו סעי' א ב:

יב מו"י פו"ג מהל' אבל הל' ה:

יג סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שעח סעי' א:

יד מו"י פד' מהל' אבל הל' ט:

טו סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' ששא סעי' ב:

טז מו"י מו"ד מהל' אבל הל' י:

יז סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' ששא סעי' ב:

יח מו"י פו"ד מהל' אבל הל' י:

יט סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שצד סעי' א:

כ מו"י פו"ג מהל' אבל הל' יא:

כא סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שצד סעי' א:

כב מו"י פו"ג מהל' אבל הל' יא:

כג טוש"ע יו"ד סי' שצד סעי' ד:

כד מו"י פו"ג מהל' אבל הל' יב:

בבליכה. גרם בערוך. פשני כפי"ן ואית גנרמי בליבה כפי"ת השגיה קמו הללו חזקין לבקובן (פיצה דף בל.) וכמו בכלוב מלא עוף

מוזעד קטן דף י.) ופרש הקונטרס דעין סלם והינו קעין תפירות רחוקות זו מזו ומביא הא גלמרינן במדרש גטלו את הפרטים ונתנם בבליכה ואם בן צריך לגרם בפיוט של חרפן פית המקדש בתשעה פלג עמון ומואב הוציאו את הפרטים וכליכה היו פם מסובבים וגרם פב' כפי"ן לגרסת הערוך וכל זה שלא לבגש מי שאין לו וכן איתא במסכת בכורים (פ"ג מ"י) בראשונה מי שהיה יודע לקרוי כו' ומאותה ההנכ' מביאין ראיה להא דאמר שמנה פסוקים שבתורה יחיד קורא אותם גלא פשי למימר שלא יקרא שלים צבור עמו פי שימיהם לא היה קורא שלים צבור עם הקורא ומה קרגילים עסה לקרות זהו מפני פבולו של קורא שלא לבגש מי שאינו יודע ובדלומר גפי בכורים בראשונה מי שהיה יודע לקרות קורא ומי שאינו יודע לקרות (אינו קורא) מקרין אותו ומענו מלבידי בכורים התקינו שהיו מקרין את הכל (בכורים פ"ג מ"י:) ונהג קלות ראש בעצמו. פצנה בן פשתה פטורכו וי"מ לאחר מבני ביתו פחיו ולשון בעצמו משמע פפרט ראשון: אבל לא מטפחות. פרוש סופרן פפיו זו פזו וא"ת הא קצו פרה משלין (פיצה דף לז:) אין מטפחין ביו"ט ופי' פקונטרס פפרין המביא פפי וון (פיצה דף ל. בד"ה מרקחין) משום שיר או משום אבל ומאי אריא ביו"ט ומשום פמא ומהן פלי שיר פפלו פכלו של מוזעד אסור משום צער ונ"ל דמשום שיר קצוי ולא משום אכל: טפוח פיר. פקפסית סופרן פפיו זו על זו והכי משמע פהוריות פירושלמי פשתפס פפי והוצה את ריש לחש פרי פפי יוחנן טפח פחלא גייה (א"נ) ופחלא גייה טפחין כו' ומספקין פרוש פקונטרס פבינה (דף לז:) פף על דרך ואם בן ויספק את פפיו (פמקפר כ"ה:י') על דרך הן פפתי פפום על פפתי ורכים ונ"ע: ה"ג ר"ח לא וקלם פמקשל ולא פסגגל מפני הפפנה. פרוש גיחף פרי טפי גזגזר היטב פן יזקן: ה"ג ר"ח לבל אומרים להן פבו חוץ מאכל וחולה. פרוש תלמידי חכמים פעומדין צריך לומר פבו אבל וחולה פפלו פמדו אין צריך לומר פבו דלא די פשמדו פאין צריכין לעמד ואם בן פשיטא פגפכו פלא פשות: וים ראשון אסור ללכל משלל. פרחמי למעלה פפלו אוכל פמה פעמים פאותו וים דלא קצוי פעודה ראשונה: פסורין פפשנית מלאכה. משמע דבתלמוד תורה פרי ולא אסור אלא חכם פמת דבית מדרשו פטל מיהו פשתה הוצאת מת אן מוטלין ת"ת פדלמרינן פ' פני דפשתות (דף יז: ופס) וכפ"ק דמגלה (דף ג:) מוטלין ת"ת להוצאת המית ולהפסת פלה ומיהו היפא דאיפא פבורתא מפפחא לה ועוד פלריך פפי יצחק פתפוכה והביא ראיה מן הירושלמי: לנהון ולתפפרת. למעלה. פוי ריב"א היה אומר [פגדקינן] לבכום ולתפפרת ופרש למעלה דלשה מתרת פגטילת פער לאחר ז' ותוספות פרוש דלא גזע מנא לה: מפאן ואילךן פאלו עוברת פגגלו פשוק. עד י"ב חגס והכי איתא פירושלמי פל פשתה פקרב היא פלופה עד פלשים היא רופפת לאחר י"ב חגס היא חזקת לתפרה ולמה העבר לומה לפכה של פגנים פיון פגזעזעשה אחת מהן גזעזעוו פלס וכש"ס דיוזן גמי אמרינן (פפת דף קה:) אחר מן האחין פמת ודלגו פל האחין כו':

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

גמ' בליכה מטה של מתיס: על פני נלות מתות הכלים פגפשתשו פקן פעודן פחיים פגקמאוי פגניעתון פהענה מטמאה פגניעתה אדם וכלים: והיו נלות חיות מתפלות פעושין פקן מה

בבליכה, והיו עניים מתפיישין. התקינו שיהיו הכל מוציאים

בבליכה, מפני פבודן של עניים. פראשונה היו מניחין את המוגמר תחת חולי מעים מתים, והיו חולי מעים חיים מתפיישין. התקינו שיהו מניחין תחת הכל, מפני פבודן של חולי מעים חיים. ^(א) פראשונה היו מטפילין את הפלים על גפי נדות מתות, והיו נדות חיות מתפיישות. התקינו שיהו מטפילין על גפי כל הפשים, מפני פבודן של נדות חיות. פראשונה מטפילין על גפי זבין מתים, והיו זבין חיים מתפיישין. התקינו שיהו מטפילין על גב הכל, מפני פבודן של זבין חיים. ^(אב) פראשונה היתה הוצאת המת קשה לקרוביו יותר ממיתתו, עד שהיו קרוביו מניחין אותו ובורחין. עד פפא רבן גמליאל ונהג קלות ראש בעצמו, ויצא בכלי פשתן, ונהגו העם אחריו לצאת בכלי פשתן. אמר רב פפא: והאידינא נהוג עלמא אפילו פצרךדא בר זוזא. ג"אין מניחין את המטה פרחוב. אמר רב פפא: אין מוזעד פפניו תלמיד חכם, וכל פפן חנוכה ופורים. ג"והני מילי פפניו, אבל שלא פפניו — לא. איני?! והא רב פהנא ספדיה לרב זביד מנהרדעא פפום נהרא! אמר רב פפסי: יום שמועה הןה, וכפפניו דמי. אמר עולא: הספד על לב, דכתיב: "על פדים סופדים". טיפוחן פיד. קילוס פרגל. תנו רבנן: המקלס — לא יקלס פסגדל, אלא פמנעל, מפני הפפנה. ג"אמר רבי יוחנן: אבל, פיון פניענע ראשו — שוב אין מנחמין רשאין ליישב אצלו. ג"ואמר רבי יוחנן: הכל חייבין לעמוד מפני נשיא,

חוץ מאכל וחולה. ואמר רבי יוחנן: לכל אומרים להם ג"שבו", חוץ מאכל וחולה. ג"אמר רב יהודה אמר רב: אבל, יום ראשון אסור לאכול לחם משלו, מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל: "ולחם אנשים לא תאכל". רבה ורב יוסף מחלפי סעודתייהו לחדדי. ג"ואמר רב יהודה אמר רב: מת פער — כל בני העיר פסורין פעשיית מלאכה. ג"אמר רב הונא איקלע לדרו מתא, שמע קול שיפורה דשכבא. חזא הנה אינשי דקא עבדי עבידתא, אמר להו: ליהוו הנה אינשי פשמתא. לא שכבא איפא פמתא!? אמרו ליה: פבורתא איפא פמתא. אמר להו: אי פכי, שריא לכו. ג"ואמר רב יהודה אמר רב: פל המתקשה על מתו יותר מדאי, על מת אחר הוא בוכה. ההיא איתתא דהות פשיכבותיה דרב הונא, הוו לה שבקה פני, מית חד מינייהו, הוות קא פכיא פביתרתא עליה. שלח לה רב הונא: לא תעבדי פכי! לא אשגחה פיה. שלח לה: אי צייתת — מוטב, ואי לא — פבית זוודתא לאידה מית, ומיתו פולחה. לסוף אמר לה: תימוש זוודתא לנפשיה, ומיתא. ג"אאל תכפו למת ואל תנודו לו". ג"אל תכפו למת" — יותר מדאי, ג"ואל תנודו לו" — יותר מפשיעור. הא פיצד? שלשה ימים לבכי, ושבקה להספד, ושלשים לגיהוץ ולתפפורת. מפאן ואילך — אמר הקדוש פרוה הווא: אי אתם רחמנים פו יותר מפני. ^(א)ג"ככו בכו להולה", אמר רב יהודה: להולה פלא פנים. רפי יהושע פן לוי לא אזל לבי אכלא אלא למאן דאזיל פלא פני, דכתיב: "ככו בכו להולה פי לא ישוב עוד וראה את ארץ מולדתו". רב הונא אמר: זה פשעבר עבירה ופנה פה. ^(א)רב הונא לטעמיה, דאמר רב הונא: פיון פשעבר אדם עבירה ופנה פה — הותרה לו. הותרה לו סלקא דעתה? אלא אימא: נעשית לו פהיתר. ג"אמר רבי לוי: אבל, שלשה ימים הראשונים יראה את עצמו פאילו חרב מונחת לו בין שתי פריכותיו. משלשה עד שבקה — פאילו מונחת לו פנגגדו פקרין זוית, מפאן ואילך — פאילו עוברת פנגגדו פשוק. ולא של נשים לעולם מפני הפבוד. אמרי נהרדעי: לא פנו

אלא

א נדה עא.
ב כתובות ח:
ג בבא בתרא קטז.
ד יומא פוז: סוטה כב; קידושין כ; ערכין ל; קידושין מ.
הג' מילתא דלרביה לא ס"ל אנן ניקום נעבדי. עיין בבא קמא דף יז ע"א תד"ה אלא שהניחו:
הג' מילתא דלרביה לא ס"ל אנן ניקום נעבדי. עיין בבא קמא דף יז ע"א תד"ה אלא שהניחו:
הג' מילתא דלרביה לא ס"ל אנן ניקום נעבדי. עיין בבא קמא דף יז ע"א תד"ה אלא שהניחו:

על פדים ספדים על פדי חמד על פדן פרה [שעיהו לב, יב] האנק דם מתים אבל לא תפעשה פארף פבוש עליך ויגליך פשים פרגליך ולא תעטה על פשפם [לחם אנשים לא תאכל [יחזקאל כד, יז]

אלתכבו למת ואל תגדו לו בכו בכו להלך כי לא ישוב עוד וראה את ארץ מולדתו [ירמיהו כב, י]

מסורת הש"ס

א נדה עא.
ב כתובות ח:
ג בבא בתרא קטז.
ד יומא פוז: סוטה כב; קידושין כ; ערכין ל; קידושין מ.
הג' מילתא דלרביה לא ס"ל אנן ניקום נעבדי. עיין בבא קמא דף יז ע"א תד"ה אלא שהניחו:

גליון הש"ס

הג' מילתא דלרביה לא ס"ל אנן ניקום נעבדי. עיין בבא קמא דף יז ע"א תד"ה אלא שהניחו:

תורה אור השלם

על פדים ספדים על פדי חמד על פדן פרה [שעיהו לב, יב] האנק דם מתים אבל לא תפעשה פארף פבוש עליך ויגליך פשים פרגליך ולא תעטה על פשפם [לחם אנשים לא תאכל [יחזקאל כד, יז]

אלתכבו למת ואל תגדו לו בכו בכו להלך כי לא ישוב עוד וראה את ארץ מולדתו [ירמיהו כב, י]

מסורת הש"ס
א בבא בתרא זי. ב מכות י.

תורה אור השלם

וּבבאוי בְּנוֹשְׁאָל קִלְיָהֶעדה מִדְּבִירָצון בּחדש הראשון וְיֵשֵׁב הָעָם בְּקֹדֶשׁ וְנִמְתָּ שֶׁם מְרִים וְתִקְבֵּר שֶׁם [במדבר כ, א]

וְנִמְתָּ שֶׁם מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי יְהוָה [דברים לז, ה]
בּורָאָם הִנֵּי לָקַח מִמֶּךָ אֶת־טַחֲמֵד עֵינֶיךָ בְּמַגְפָּה וְלֹא תִסְפֹּד וְלֹא תִבְקֶה וְלֹא תִבּוֹא דַמְעָתֶךָ [יחזקאל כד, טז]

וְאִדְבֵּר אֶל־הָעָם בְּבִקֵּר וְנִמְתָּ אִשְׁתִּי בְּעָרֵב וְאָעֵשׂ בְּבִקֵּר בְּאֶשֶׁר צִוִּיתִי [יחזקאל כז, יח]

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ לָמוֹת קָרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאָעֻזּוּ וְיִלְךְ מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְיַצְבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד [דברים לא, יד]

תִּבּוֹא בְּכֹחַ אֱלִי־קִבֵּר כַּעֲלוֹת גְּדִישׁ בַּעֲתוֹ [איוב ה, כז]

יְמִי־שְׁנוֹתַיִן בָּהֶם שְׂבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרִבְבָּם עָמַל וְאֵין כִּי־נָ חִישׁ וְנַעֲשֶׂה [תהילים ג, י]

אֵלֶּה חֲזִיהַ מַמְתָּה מַחֲמַת וְלֵי שְׁהִיא שׁוֹפַעַת: מֵת פִּתְאוֹם שֶׁל חֲלָה: מַחֲמָשִׁים שָׁנָה וְלַמַּעֲלָה: וְהֵאֵי דָלָא חָשִׁיב לִיה

בַּהֲדִי בִּרְתִּי: בִּרְת דִּיּוּמִי שְׁמֹא יָמוּת מִיתָה חֲטוּפָה: פִּלְגָא דְּמִשְׁכַּת דְּשָׁנִי מִיִּהֵא פִּלְטִי לִי: מְנַמְנָם גּוֹסָם: א"ל רַבָּא לְרַב שְׁעוּרִים: לִימָא מֵר לְמַלְאַךְ הַמַּנּוּת: דְּלֹאִמְסַר מַגְלָה לְצַעֲרוּי: שׁוֹשְׁבִינָה דְּמַלְאַךְ הַמַּנּוּת: דְּלֹאִמְסַר מַגְלָה אֶתְרַע מַגְלָה: לִתְקַזִּי לִי מֵר בַּתֵּר מִיִּתָּה: מֵר לֹאֵו אֶלֶם חֹשֹׁב לִימָא לִיה מֵר: סָפִין רְקִיעַ מִתְּקוֹן לְמַבְעֵי מַגְלָה: פִּיעֵתוּתָהּ. דְּמַלְאַךְ הַמַּנּוּת: רַגְלִיה דְּבֵר גָּמֹן לְמַהֲוִי גָּשִׁיא: אִמְאִי לֹא מְרַחֵם דְּמַתְּפַקְדָּנָא לְמִנְיַת לִיה לְמֵר פִּהֶהוּא עֲלֵמָא: אִתְּוִי לָה שׁוּטָא דְּנוּקְרָא וְיַזַּע דְּהוּא מַלְאַךְ הַמַּנּוּת:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מַה פִּרְה אֲדַמָּה מַכְפָּרַת. פִּרְיוֹשׁ עַל מַעֲשֵׂה הַעֲגֹל וּכְדֹאֲמַרְיָין פִּמְדַּרְשׁ מִשָּׁל לְבֹן הַשְּׁפָחָה שְׁטוּנָף פִּלְטִרְיוֹן שֶׁל מַלְךְ. אִדְמַר הַמַּלְךְ תִּבָּא אִמּוֹ וְכוּ': מִיתַת אֶהְרֹן לְבִגְדֵי כֹהֵנָה. דְּכַתִּיב (שְׁמֹדִבֵּר כ"ב:ו') וְהַפָּשֵׁט אֶת אֶהְרֹן אֶת בְּגָדָיו וְאֶהְרֹן וְיֹסֵף וְיִסָּף וְמֵת שָׁם וְכֵן פִּי' בְּקוּטוֹנְרָם וְאִין לְפִרְשׁ מִיתַת בְּנֵי אֶהְרֹן לְבִגְדֵי קֹדֶשׁ וְלִבְשׁ לְבִי שְׁאִינוּ

סָמוּךְ כ"כ: מַה בְּגָדֵי כֹהֵנָה מַכְפָּרִין. בְּגָזְחִים כו' (דף פח:): חֲטוּפָה וְחֹפֶפֶה. לֹא יִדְעֵנָא מֵאִי שְׁנֵא הוּא וְיִמָּא לִיה: וְאִדְבֵּר אֶל הָעָם בְּבִקֵּר. פִּי' וְתִלְתֵּה וְמַתָּה: הֵן קָרְבוּ וְכוּ'. לֹאֵו דְּנוּקָא דָּלָא אִשְׁפַּקְנָא דְּמַגְלָה הִיָּה חוּלָה וְכִיּוֹם מוּתוּ פִּתְבַּ בַּתֵּב הַרְבֵּה (סוּטָה יג:): וּפְסָע פִּמָּה פְּסוּעוֹת בַּבַּת אַחַת בְּפִרְשׁ צִפְרוֹשׁ חֲמָשׁ: מֵת בְּחַמְשִׁים זֹו הִיא מִיתַת בִּרְת. בִּירוּשְׁלָמִי (פ"ב דְּבִבְרוּרִים) דִּין מֵאֵל תְּכַרִּיתוּ שְׂבָט הַקָּהֲתִי (שְׁמֹדִבֵּר ד'ג'): וְעִבְדוּתָם עַד חַמְשִׁים דְּכַתִּיב (שֵׁם ח) מִזְּכוֹן חַמְשִׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצִּבָּא הַעֲבָדָה וְעוֹד מִיּוֹם שְׁנוֹתָיו ע' שָׁנָה עַל עֲשָׂרִין דָּלָא אֲרַגְשׁ גְּלַיְהֵן וְשִׁמְרִיו חַמְשִׁים (פִּלְאִי' שְׁבַת פֶּטוּ): וְשִׁמָּה לְפִי' דְּהָא מַשְׁמַע בְּשִׁמְעָתִין דְּבַחֲמָשִׁים מַשְׁנֹלֵל דְּאִלְמַר וְעוֹד יִהֵא חַמְשִׁים לְאַחַר שְׁנֵיחֻב: בִּרְת וְהוּא מִיתַת בַּל אֶלֶם: וּמִיתָה בְּיָדִי שְׁמוֹס בְּשָׁשִׁים. בִּירוּשְׁלָמִי מַפִּין מַמְתִּי מְדַבֵּר דְּאִמְרִין לֹא מֵת אֶחָד מִזְּכוֹן פְּחוּת מִזְּכוֹן שָׁשִׁים וּמִיתָה דְּהִבָּא מַשְׁמַע זֹו הִיא מִיתָה בְּיָדִי שְׁמוֹס וְכַרַּת בְּחַמְשִׁים עַד שָׁשִׁים וְלֹא שָׁשִׁים כַּכָּל וְהוּו שְׁזַרְעוּ וְכַרַּת וי"מ דְּחַמְשִׁים הִיא מִיתָה שְׂפַלִּי שְׁמוֹס וְכוּ אִיתֵא בַּהֲדִי זַרְעוּ הִי בִּרְת וְשָׁשִׁים מִיתַת בַּל אֶלֶם וּבְשִׁבַּת פִּרְקִי שְׁנִי (כּה). כד"ה בִּרְת) וְכַרִּישׁ וְכַמּוּת (כּ. כד"ה אֶשֶׁת לִחְיוֹ) הַאֲרַכְתִּי: אֵלֶּא בְּמִנְאָל תֵּלִיא מִלְּהֵא. וְהִקְשׁוּ בְּתוֹסָפוֹת הֵא דְּאִלְמַרְכוּ בְּסוּף שְׁבַת (דף קנו. וָשֵׁם) אִין מִזְּכוֹן לִישְׁרָאֵל וי"ל דְּלַפְעָמִים מַשְׁתַּנָּה ע"י' מִזְּכוֹן פִּי הֶהָדוּ דְּהָתָם וּפְעָמִים שְׁאִין מַשְׁתַּנָּה בְּדֹאֲמַרְיָין בְּמַשְׁנִית (דף כה). גָּשִׁי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן בִּרְת דִּא"ל נִיחָא לָךְ דְּאֶחָרִיב עֲלֵמָא דְּאֹלִי אֶכְרִי' בְּעִינָא דְּמִזְמוּנִי: שַׁתִּין הַלְלוּ. יֵשׁ מְשַׁרְשִׁים לֹאֵו דְּנוּקָא: סָפִין. חֹשֹׁב לְמַחֵר (הוּא ו) הִיא מַתָּה וְאִין בַּל בְּרַיָּה סָפִינָה (בְּתַבּוּעִית עב). פִּרְיוֹשׁ חֲשׁוּבָה וּבְמַקְרָשׁ וְלַמַּנּוּת אִין הַעוּבְדִי כּוּכָבִים סָפִיוֹם פֶּלוֹם שְׁנֹא' (יִשְׁעִיָהוּ מ) בַּל הַגִּיֹּס בְּאִין וְגַדּוּ וְכֵן פִּרְשׁ בְּעָרוֹךְ וְהִבִּיא עֲזִין רִאיוֹת אֲסוּרֹת: מֵאִן רְקִיעַ. פִּי' מִתְּקוֹן וְתַפְסוּר וְנַעֲלוֹת בָּלוֹת וּמִתְנַלּוֹת (יְהוֹשֻׁעַ ט) תִּרְגּוּם שֶׁלן וּמְרַקְעִים לְמַתְפָּרוֹת פְּסוּתוֹת (יִסְרָקָל יג) תִּרְגּוּמוֹ דְּמַחֲטָטִים רְקִיעֵי חֲשׁוֹךְ וְהוּא לָשׁוֹן וְשִׁמְעֵאל חֲתוּבִת בְּגַד תַּפּוּקָה עַל הַקֶּרֶע בְּעָרוֹךְ וְעוֹד הִבִּיא דְּאִמְרִין בְּפ' לֹא יִחְפֹּר (כ"ב דף כ. כ.) חֲזִי לְמַקְרָע לְבוֹשׁ מִיִּהוּ יֵשׁ סָפִרִים בְּתוּב שֶׁם לְקַרְעָא:

כח.

עין משפט גור מצוה

א סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שנה סעי' א:

ב מ"י פו"ב מהל' אבל הל' ה':

כח:

 עין משפט נר מצוה
--

א סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' תא סעי' ה:

ב מו"י פו"י מהל' שביתת יום טוב הל' כד:

ג מו"י פי"א מהל' אבל הל' ד:

ד סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שעו סעי' א:

ה מו"י פי"ג מהל' אבל הל' ג:

ו סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' שעו סעי' א:

ז מו"י פי"ג מהל' אבל הל' ג:

ח טוש"ע או"ח סי' רא סעי' ב:

ט מו"י פד"י מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' ב:

עלע המנות'. כדי לבוס דבקר הטוב משום דמועד קטן הוא סוף סקר מועד ומה"ט מתרן דרב רבי יצחק מאורלייני"ש דא דארתחיל סקר גשים בט"ו גשים אט"ג ד'ארתחיל סקרשניטא לא מתחיל דלאמרינן גיטש נחלין (כ"ב דף קח.) וסרן דסומכין פורענות דמועד קטן אלץ פורענות דיבמות דסמכין פרעניטא לפרעניטא ונסמחא לגממא: צדקוהו מלך, והימה. צדיק גמור היה. חבל שמקרא לא מצינו יותר כי אם שניה להעלות ורמניהו מן הטויט: וחסם קתיב. בכתבות (דף ט:.) פקשנו בענין אחר שלא פפרוש הקונטרס דהבא: ולטל מנה ופה ראשון. פי' יש לישראל למן לו חבל הוא אין לו לטל דלאמרינן פ' מקום שגהנו (פסחים דף נ:) הנותן שיניו בתלך ופה כו' מיהו נראה לי דכהן פיון שזהו דינו יכול לראות סימן ערכה ואע"פ שאומרים בפ' הזרוע (חלין קלג.) ונתן ולא שיטל מעצמו אין זה נוקח מתנות כי אם רואה שפיר מה שהוא רוצה ואומר למן לו: [וגי' תוס' גטין נט: כד"ה ולטל מנה]:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מתעיי' שלא פרוש: גמ' לחבילא חבילא: גוד גרמא מפכא גסלי האלויס: גמטו מניא לאמטיכי סלומר דלרי מניא למרשע סלפי למעשה: גטוף חשך: שיול אצטלא דמלתא סלומר ופה מיתה סמלבוס של מילת: דשלמו

מִתְנִי גִּשִּׁים בַּמוֹעֵד מַעֲנוֹת, אָבֵל לֹא מְטַפְחוֹת. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: הַסְּמוּכוֹת לַמָּשָׁה מְטַפְחוֹת. בְּרֵאשִׁי חֲדָשִׁים, בַּחֲנוּכָּה וּבְפוּרִים — מַעֲנוֹת וּמְטַפְחוֹת, בָּזָה וְזָה — לֹא מְקוֹנְנוֹת. נִקְבַּר הַמֵּת — לֹא מַעֲנוֹת וְלֹא מְטַפְחוֹת. אֵיזְהוּ עֵינָיו — שְׂכוּלָן עֹנּוֹת כְּאַחַת, קִינָה — שְׂאֵחַת מְדַבֵּרֶת וְכוּלָן עֹנּוֹת אַחֲרֶיהָ, שְׁנֶאָמַר: "וְלִמְדָנָה בְּנוֹתֵיכֶם נָהִי וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ קִינָה". ^[a]
**אָבֵל לְעֵתִיד לְבֹא הוּא אוֹמֵר "כִּלְעַ הַמָּוֶת לְנֶפֶח וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעַה מַעַל כָּל פָּנִים וגו'". גַּמְ' מַאי אָמְרוּ? אָמַר רַב: "וַיִּי לְאֻזְלָא, וַיִּי לְחִבְלִיא". אָמַר רַבָּא, נָשִׁי דְשִׁכְנָצִיב אָמְרוּ הָכִי: "וַיִּי לְאֻזְלָא, וַיִּי לְחִבְלִיא". וְאָמַר רַבָּא, נָשִׁי דְשִׁכְנָצִיב אָמְרוּ: "גּוּד גְּרָמָא מַפְכָּא וְגַמְטִי מַנִּיא לְאַנְטִיכִי". וְאָמַר רַבָּא, נָשִׁי דְשִׁכְנָצִיב אָמְרוּ: "צִטְוֹף וּכְסוֹ טוּרִי, דְּבַר רַמִּי וּבַר רַבְרַבִּי הוּא". וְאָמַר רַבָּא: נָשִׁי דְשִׁכְנָצִיב אָמְרוּ: "שִׁייוֹל אֲצִטָּלָא דְמַלְתָּא לְבַר חוּרִיו, דְּשָׁלִימוּ וְוִידִיה". וְאָמַר רַבָּא, נָשִׁי דְשִׁכְנָצִיב אָמְרוּ: "יְרֵהִיט וְנִפְלִיל אֲמַעַבְרָא וַיּוֹפְתָא זַיִרָּה". וְאָמַר רַבָּא, נָשִׁי דְשִׁכְנָצִיב אָמְרוּ: "אֲחִנָּא תַגְרִי אִיבָגִי מִיבְדָּקוּ". וְאָמַר רַבָּא, נָשִׁי דְשִׁכְנָצִיב אָמְרוּ: "מוֹתָא כִּי מוֹתָא וּמְרַעִין חִיבּוּלִיא". ^[b]
**תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: "טוֹב לְלָכַת אֶל בֵּית אָבֵל וגו'". עַד "וַהֲחִי יִתֵּן אֶל לְבוֹ" — דְּבָרִים שֶׁל מִיתָה: דִּיפְסַד — יִסְפְּדוּגִיּה, דִּיקְבַּר — יִקְבְּרוּגִיּה, דִּיקְטַעַן — יִטַּעְנוּגִיּה, דִּידַל — יְדִילוּגִיּה. וְאִיכָּא דְאָמְרִי: דְּלֹא יִדַּל — יְדִילוּגִיּה, דְּכַתִּיב: "כִּי טוֹב אָמַר לָהּ עַלָּה הִנֵּה וגו'". ^[c]
**תַּנּוּ רַבְּנַן: כְּשִׁמְתּוּ בְּנֵיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל נִכְנְסוּ אַרְבָּעָה זְקָנִים לְנַחֲמוֹ, רַבִּי טַרְפוֹן, וְרַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר לָהֶם רַבִּי טַרְפוֹן: דַּעוּ שְׁחֶכֶם גְּדוֹל הוּא וּבִקִּי בְּאַגְדוֹת, אֵל יִכְנֹס אֶחָד מֵכֶּם לַתּוֹף דְּבָרֵי חֲבִירוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: וְאַנִּי אַחֲרוֹן. פִּתַּח רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל וְאָמַר: רַבּוּ עֲוֹנוֹתַי, תְּכַפּוּהוּ אָבְלָיו, הִטְרִים רַבּוּתִי פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה. נַעֲנָה רַבִּי טַרְפוֹן וְאָמַר: "וְאַחֲחֵכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְבוּ אֶת הַשְּׂרָפָה". וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וְחוֹמֶר: וּמָה נָדָב וְנָבִיהוּא שְׂלֹא עָשׂוּ אֶלָּא מַצָּנָה אַחַת, דְּכַתִּיב: "וַיַּקְרִיבוּ בְנֵי אֶהֱרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו" — כֹּה, בְּנֵיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. נַעֲנָה רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי וְאָמַר: "וְסַפְדוּ לוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל וְקִבְּרוּ אוֹתוֹ", וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וְחוֹמֶר: וּמָה אֲבִיָּה בֶּן יִרְבֶּעִם שְׂלֹא עָשָׂה אֶלָּא דְּבַר אֶחָד טוֹב, דְּכַתִּיב בֵּיה: "וַעֲזַן נִמְצָא בּוֹ דְּבַר טוֹב" — כֹּה, בְּנֵיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. מַאי דְּבַר טוֹב? רַבִּי זִירָא וְרַבִּי חִינָנָא בַר פִּפְא, חַד אָמַר: שְׂבִיטֵל מִשְׁמַרְתּוֹ וְעַלָּה לְרַגֵּל, וְחַד אָמַר: שְׂבִיטֵל פִּרְדָּסָאוֹת שְׁהוּשִׁיב יִרְבָּעִם אֲבִיו עַל הַדְּרָכִים שְׂלֹא יַעֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל. נַעֲנָה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְאָמַר: "בְּשָׁלוֹם תָּמוּת וּבִמְשָׁרְפוֹת אַבּוּתִיָּה הַמַּלְכִּים הָרִאשׁוֹנִים [אַשֶּׁר הָיוּ לְפָנֶיהָ בּוֹ] יִשְׂרְפוּ לָהּ", וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וְחוֹמֶר: וּמָה צִדְקָהּיו מְלָה יְהוּדָה שְׂלֹא עָשָׂה אֶלָּא מַצָּנָה אַחַת, שֶׁהָעַלָּה יְרַמְיָה מִן הַטִּיט — כֹּה, בְּנֵיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. ^[d]
**נַעֲנָה רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר: "כּוּיּוֹם הַהוּא יִגְדֵּל הַמַּסְפַּד בִּירוּשָׁלַם כַּמַּסְפַּד הַדְּדַרְימּוֹן [בַּכִּקְצַת מַגִּידוֹ]", וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵף: אֵלְמָלָא תַרְגּוּמִיָּה דְּהֵאִי קָרָא, לֹא תְּוֹה דַּעֲנָא מַאי קָאָמַר. בְּעִידָנָא הַהוּא יִסְגִּי מַסְפַּדָא בִּירוּשָׁלַם כַּמַּסְפַּדָא דְאַחָאָב בַּר עֲמָרִי דַקְטִל יְתִיָּה הַדְּדַרְימּוֹן בַּר טַבְרִימּוֹן, וּכְמַסְפַּד דִּיאִשִּׁיָּה בַר אֲמוּן דַּקְטִל יְתִיָּה פִרְעָה חֲגִידָא בַּכִּקְצַת מַגִּידוֹ. וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וְחוֹמֶר: וּמָה אַחָאָב מְלָה יִשְׂרָאֵל שְׂלֹא עָשָׂה אֶלָּא דְּבַר אֶחָד טוֹב, דְּכַתִּיב: "וַהֲמַלְּךָ הָיָה מַעֲמֵד בְּמִרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם" — כֹּה. בְּנֵיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר לִיָּה רַבָּא לְרַבָּה בַר מְרִי: כְּתִיב בֵּיה בְּצִדְקָהּיו "בְּשָׁלוֹם תָּמוּת", וְכַתִּיב "וְאֵת עֵינֵי צִדְקָהּיו עוֹר"! אָמַר לִיָּה, הָכִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁמַת נְבוּכַדְנֶאצַּר בְּמִיּו. וְאָמַר רַבָּא לְרַבָּה בַר מְרִי, כְּתִיב בֵּיה בִיאִשִּׁיָּהוּ: "לָכֵן הִנֵּנִי אוֹסִיפָה עַל אַבּוּתִיָּה וְנִנְאִסְפַת אֵל חֲבֵרוּתִיָּה בְּשָׁלוֹם", וְכַתִּיב: "וַיּוּרּוּ הַיּוֹרִים לְמַלְךָ יֹאשִׁיָּהוּ", וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: שְׁעִשְׂאוּהוּ כַּכְּבָרָה! אָמַר לִיָּה, הָכִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׂלֹא חֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִיּו. "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אִין מְנַחֲמִין רַשָּׁאִין לוֹמַר דְּבַר עַד שְׂיַפְתַּח אָבֵל, שְׁנֶאָמַר: "אַחֲרֵי כֵן פִּתַּח אִיּוֹב אֶת פִּיהוּ", וַהֲדַר: "וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתִּימְנִי". ^[e]
**אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: מִנֵּין לְאָבֵל שְׂמִיכֵס בְּרֹאשׁ — שְׁנֶאָמַר: "אֲבַחֲר דְרָכָם וְאִשָּׁב רֹאשׁ וְאִשְׁכוּן כְּמַלְךָ בַּגְּדוּד כַּאֲשֶׁר אֲבָלִים יִנְחִם". "יִנְחִם" — אַחֲרֵינִי מַשְׁמַע! אָמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: "יִנְחִם" כְּתִיב. מָר זוטְרָא אָמַר מִהָכָא: "וְסָר מִרְזַח סְרוּחִים". "מִרְזַח" — נַעֲשֶׂה שַׁר לְסְרוּחִים. אָמַר רַבִּי חָמָא בַר חֲנִינָא: מִנֵּין לְחַתָּן שְׂמִיכֵס בְּרֹאשׁ — שְׁנֶאָמַר: "כַּחַתָּן יִכְהֵן פֶּאֶר", מָה כְּהֵן בְּרֹאשׁ — אָף חַתָּן בְּרֹאשׁ. ^[f]
וְכֵהֵן גּוֹפִיָּה מְנָלָן? דַּתָּנָא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: "קִדְּשִׁתּוּ", לְכָל דְּבַר שְׂבָקְדוּשָׁה: לְפַתּוּחַ רֹאשׁוֹן, וּלְבָרָה רֹאשׁוֹן, וְלִישׁוּל מְנָה וְפָה רֹאשׁוֹן. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: קֶשֶׁה יִצִּיאַת נְשָׁמָה מִן חֲגוּף**********

כַּצִּיפּוּרִי

מתעיי' שלא פרוש: גמ' לחבילא חבילא: גוד גרמא מפכא גסלי האלויס: גמטו מניא לאמטיכי סלומר דלרי מניא למרשע סלפי למעשה: גטוף חשך: שיול אצטלא דמלתא סלומר ופה מיתה סמלבוס של מילת: דשלמו האסורין הן בצות: דילל וזלוגיה סלומר מגביהין דהקפד למי שמגביה קולו להקפד אחרים: הטריות רבותיו שצאין לנחמו: משמרתו שהושיב ורקעם שלא לשנות לרגל: משמד פמרסבה שלא וקשלו: וחסם אחרים משמע שמנחמין יושבין בראש: קרוחים לשון רעים: לפתח בראש לקרית בס"ת: ולבכר סקרת המזון:

 מסורת הש"ס

א מגילה ג:

ב אוצר מדרשים משיח מלחמות מלך המשיח יב; אוצר מדרשים מדרש תהלים הוספה למזמור קיט כ; פסיקתא רבתי; סנהדרין צאנ; שמות רבה ג כתובות עב.

ד סנהדרין קא.

ה אוצר מדרשים תרגומים ג; מגילה ג.

ו כתובות טט:

ז נדרים סב; גיטין נט;; הוריות יב:

 תורה אור השלם
--

[ירמיהו ט, יט]

[ישעיהו כה, ח]

[קהלת ז, ב]

[משלי כה, ז]

[ויקרא י, ו]

[ויקרא ט, ט]

[מלכים א יד, יג]

[שמות כג, יז]

[ירמיהו לד, ה]

[ירמיהו לח, י]

[זכריה יב, יא]

[מלכים א כב, לה]

[ירמיהו לב, ז]

[מלכים ב כב, כ]

[דברי הימים ב לה, כג]

[איוב ג, א]

[איוב ד, א]

[איוב כט, כה]

[עמוס ג, ז]

[ישעיהו סא, י]

[ויקרא כא, ח]

עין משפט
נר מצוה

א מיי' פד' מהל' אבל הל' ד:

מסורת הש"ס

א ברכות סד.

תורה אור השלם

ואתה תבוא אל־אבותיך בשלום
תקבר בשיבה טובה [בראשית טו,
טו]

וילך משה ונשב אל־יתר חתנו
ויאמר לו אלכה נא ואשובה אל־
אחי אשר־במצרים ויראה
העודם חיים ויאמר יתרו למשה
לך לשלום [שמות ד, יח]

ויאמר־לו המלך לך בשלום ויגס
וילך חבורוה [שמואל ב טו, ט]
ילכו מחיל אל־חיל יראה אל־
אלהים בציון [תהילים פד, ח]

כצפורי בפי הנשט כחבל שיש בו קשר ויוצא בקשי מן התרו: פטורי שקושרין שתי ספינות ביחד: ילכו מחיל אל חיל שילכו מבית המדרש לבית הכנסת ומבית הכנסת לבית המדרש אחר וראה אל אלהים בציון וזכנו אל ענין:

בציפורי בפי הוושט. רבי יוחנן אמר: כפטורי בפי וושט.^(א) ואמר רבי לוי בר חיתא: הנפטר מן המת, לא יאמר לו "לה לשלום", אלא "לה בשלום". הנפטר מן החי, לא יאמר לו "לה בשלום", אלא "לה לשלום". הנפטר מן המת, לא יאמר לו "לה לשלום", אלא "לה בשלום", שנאמר: "ואתה תבא אל אבותיך בשלום". הנפטר מן החי, לא יאמר לו "לה בשלום", אלא "לה לשלום", שהרי דוד שאמר לאבשלום "לה בשלום", הלה ונתלה, יתרו שאמר למשה "לה לשלום", הלה והצליח. ואמר רבי לוי: כל היוצא מבית הכנסת לבית המדרש, ומבית המדרש לבית הכנסת, זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר: "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון". אמר רב חייא בר אשי אמר רב: תלמידי חכמים אין להם מנוחה אפילו לעולם הבא, שנאמר: "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון".

הדרן עלה ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

חדושי הַלְכוֹת – מֵהַרְשֵׁי"א

דף ב.

בפרש"י בד"ה שחרבה כו' יתירא אלמא מתניתא ר' יהודה כצ"ל:

תוספות בד"ה וחוטטין כו' אבל לחופרה בתחלה כו' כצ"ל:

דף ב:

בפרש"י בד"ה א"כ מתני' כו' ולא כראב"ע דאפי' כו' ממעין שיצא בתחלה עכ"ל [א] אין זה מדוקדק דאפי' ממעין שלא יצא בתחלה אסר ראב"ע כדקאמר לא כך ולא כך כפרש"י לעיל ונ"ע ודו"ק:

בד"ה חרישה בשביעית כו' ענין לשביעית הס"ד ואח"כ מ"ה בשביעית כו' ובד"ה היא דאמר דהוא מדרבנן כו' כצ"ל:

תוספות בד"ה וצריך לעצים כו' ואי לא קוצרין לצורך כו' כצ"ל:

בד"ה חייב שתיס קשיא לרבה כו' דהכא זומר לא דמי כו' וקשיא לרב יוסף כו' חייב משום נוטע כו' עכ"ל פירושם דחוק דא"כ למה ליה למימר וכ"ת כל היכא דאיכא תרתין כו' דא"נ דלא הוה מיחייב אלא משום חלא דהיינו נוטע בפשיטות ה"ל למפרך לתרווייהו ובהדיא בפרק כלל גדול תנא הזורע והזומר :הנוטע כו' כולן מלאכה אחת הן דמוכח בהדיא דזומר חייב משום נוטע וולוי דברי התוס' היה נראה דזומר ואי דומה לנוטע ומש"ה חייב משום נוטע ומשום לאזלינן נמי בתר מחשבתו דצריך לעצים חייב נמי משום קוצר והשתא שפיר פריך לתרווייהו מדמחייב תרתין חלא אדמיון וחדא אמחשבתו וק"ל:

דף ג.

בפרש"י בד"ה תולדות כגון משקה זרעים שלא היה במשכן כו' עכ"ל אבל לקמן דקאמר אחרישה בשביעית אתולדה אחרינא לא מחייב ע"כ דליכא לפרש הכי דודאי הוה במשכן ואב מלאכה היא לגבי שבת אלא דצ"ל דמקרי תולדות לגבי שביעית כל מה דלא כתיב בהדיא בקרא דדו"ק:

בד"ה יצא קשקוש כו' וה"ה לעידור הס"ד ואח"כ מ"ה כל הני מדרבנן כו' כצ"ל:

תוספות בד"ה אין דנין כו' ממשמעוטיה ואינו כלל ופרטו וכלל דדיינינן ליה בכלל כו' הגירסא בירושלמי דכלאים בפי"ח חד כו' עכ"ל וכ"ה בפירוש [הר"ש פ"א] דשביעית ומיהו ק"ל לפירושו לכ"ע ליכא הכא כלל ופרטו וכלל ולקמן אמרינן יכול ילקה אחרישה דאתיא מכלל ופרטו וכלל ודו"ק:

דף ג.

בפרש"י בד"ה דאתיא כו' דבשביעית נמי אסור עכ"ל ואחר ד"ה חורתן מקום מ"ה עשר נטיעות המפזרות תוך בית סאה חורשין כל כו' ובד"ה כי גמירו כו' עד ל' יום לפני כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה יכול ילקה כו' וא"כ הוא בשביעית עכ"ל כצ"ל:

בד"ה עד עצרת כו' וב"ה לקולא לבד כו' עכ"ל ונר"ש ב"ש לקולא וב"ה לחומרא בשדה הלבן ואפשר דלא קא חשיב ליה בעדייות משום דר"ש יחיזאה הוא ומיהו בסדר המשנה דפ"ב דשביעית ל"ג במילתיה דר"ש יב"ה אמרי עד הפסח ותן ל"ק מידי וק"ל:

בד"ה שהרי כבר כו' לעיל סבר ר' עקיבא ותרווייהו כו' דר' עקיבא קפריך ואזיל כו' כצ"ל:

דף ד.

בפרש"י בד"ה מדאורייתא כו' בטלה הלכתא הס"ד ואח"כ מ"ה מ"ד הלכתא כו':

בד"ה אתא ג"ש כו' מנפשייהו משבת בטלו כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה אלא אמר ר' נחמן ב"י האי אלא קאי כו' דאיסור ל' לפי אומד כו' עכ"ל כצ"ל ור"ל דשלשים לא כתיב בקרא אלא אומד דחכמים הוא ועוד הומירו מדבריהם כדקתני עד הפסח ועד עצרת וק"ל:

בא"ד ויש דמשבשי ליה להאי אלא כו' עכ"ל ואפשר טעמם משום דמילתיה דר' יצחק גופיה איכא נמי לפרושי הכי כי גמירא הלכתא למשרי ילדה כו' אבל לא משמע כן מתירוצי אלא כדמסיק מדשרי ילדה מכלל דזקנה אסורה וכמ"ש התוספות לעיל בדברי ר' יצחק:

בד"ה מה להלן כו' בין ביציאתה להוסיפה מחול כו' כצ"ל:

דף ה.

בפרש"י בד"ה חוטטין כו' במועד הס"ד ואח"כ מ"ה אבל לא חוטטין כו' אוקמת לה הא דחוטטין כו' כצ"ל:

בד"ה אלא מאי כו' כלומר במאי מוקמת האי כו' בשרבים צריכים להו עכ"ל פי' לפירושו דאי המקשה נקט בשחיד צריך לו שזו ההוכחה דמיירי בהכי מיהו עיקר הקושיא לר' יוחנן ארבים צריכים לו וק"ל:

תוס' בד"ה לאתניי כו' א"נ הך דמקשה הך קשיא לא היתה מתני' כו' כצ"ל:

דף ה:

בפרש"י בד"ה אבל מציינין כו' הסמוכות לר"ה הסמוך לבית כו' ובד"ה אילן המיוסך כו' נוף עושה ציון הס"ד ואח"כ מ"ה בית הפרס חצי כו' ובד"ה א"ר פפא כו' בית הפרס שנחרש כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה אילן המיוסך כו' כיון דדרך מקום כו' כצ"ל:

דף ו.

בפרש"י בד"ה שתיס מציינותו כו' דמשום ציון הוא הס"ד ואח"כ מ"ה אע"ג דליכא כו' טהור כי ליכא סיד הס"ד ואח"כ מ"ה אס אין חורש כו' לציון בינתיים הס"ד ואח"כ מ"ה הכא דקתני כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה א"ר פפא כו' כי ליכא סיד או חרסית כו' ובד"ה דאמר מר כו' ונהי דברוח אחד או כו' יבד"ה בט"ו קורין כו' זמן דדברים אחרים הוא כו' כצ"ל:

בד"ה שיש בה רובע כו' דהא קתני סופא כו' והא לא שייך בנזרע כבר ובפ' המוכר כו' דאיירי בנזרע כבר י"ל כו' כצ"ל ונ"ע דלדרבה בפרק המוכר פירות משמע דרבי יוסי נמי איירי בנזרע כבר וכמ"ש בתוס' שם ודו"ק:

דף ו:

גמרא והוא דליכא גשרא והוא דליכא גמלא והוא דליכא מברא כ"ה בערוך וכן נראה מפרש"י וק"ל:

בפרש"י בד"ה מושכין המיס כו' דהוה כשדה בית השלחין כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ואין משקין כו' וכתוב הרבה בריש כו' ובד"ה שרי לתרבוני כו' מדלין לירקות כדי כו' ויתרין דתרבוני אינה כו' דמיירי בה ראב"י וחכמים ופליגי כו' כצ"ל:

בד"ה מרביצין שדה כו' אבל ק"ן שמא הכא איירי כו' עכ"ל פי' דק"ל לפרש"י דהרבצה דהכא פורתא משמע א"כ מאי מיייתי מפלוגתא דראב"י ורבנן אהרבצה דשמא בהשקאה גמורה איירי פלוגתייהו ושפיר מצי ראב"י סבר כהך ברייתא דתני מרביצין במועד ואדרבה כן נראה כו' אלא דנקט הרבצה הכא משום דאף השקאה גמורה הרבצה מיקרי בבית הבעל וק"ל:

בא"ד צ"ל דהשקאה גמורה אסורה בבית הבעל כו' כצ"ל ובד"ה צדין את כו' אין זו עבודת כו' ור' יהודה מ"ט כו' כצ"ל וכ"ה גירסתם במתני' ור' יהודה אומר משדה האילן כדרכו וכ"ה בפיסקא בגמרא וברי"ף גס במתני' ע"ש:

דף ז.

בפרש"י בד"ה ועד כמה כו' בינייהו וליכא גישרא כו':

בד"ה שלא מפני כו' דאמר בכומל חצר כו':

בד"ה תרין לא קשיא לרב חסדא דהא כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה עד כמה כו' מתן קרוין מכירין עד כו' כצ"ל:

בד"ה תניא רשב"א כו' או שמא י"ל דר"י מודה כו' וחכמים מיירי בשדה הסמוכה לבית השלחין כו' עכ"ל פי' או שמא י"ל דרשב"א לא פליג כלל דר"י נמי מודה בסמוכה לאילן וחכמים דהיינו ת"ק דר"י לא איירי אלא בשדה הסמוכה לבית השלחין ואהא פליג ר"י וה"ה דהחכמים דהיינו ת"ק דר"י מודו בסמוכה לעיר ורשב"א מלתא דנפשיה קאמר כך נראה לפרש דברי התוס' אבל גירסתם אינה מצוררת לן דלגירסתינו כיש ספרים שכתבו התוס' אין לנו לפרש אלא דקאי אדברי ר"י וכמ"ש התוס' ודו"ק:

בד"ה אמר רבי כו' דלמ"ד מוחלט מותר דכ"ש דמוסגר כו' עכ"ל אין כאן ק"ו דימי ספירו תוכיח דאסור ומוחלט מותר אבל מה"ט דמתיר מוחלט משום דלא גלי דכלקמן איכא למישרי נמי מוסגר ודו"ק:

בא"ד ולדברי רבי לא תמצא בשום א' רואין כו' כצ"ל:

בד"ה בהסגר ראשון כו' דחזי ליה הוה הטעם משום כו' דהא לא שייך לטהרו או לטמאו בהסגר שני והוא בתחילת כו' עכ"ל כצ"ל וק"ל אמאי לא שייך לטמאו בתחילת הסגר ראשון כמו בסוף דהתם למחליט את שנולד בו מחיה כו' מתחילה בסוף שבוע ראשונה כפי' הר"ש שם ודו"ק:

דף ז:

בפרש"י בד"ה ומ"ס צוותא כו' ומצער ליה הס"ד ואח"כ מ"ה ימי ספירו כו' ובד"ה למימרא כו' ולא הוי טמא הס"ד ואח"כ מ"ה גותנין לו כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ה"ג בתורת כהנים ז' ימי ספירו שנכתב בפסוק בתר ואחרי כו' כצ"ל ר"ל דבנוסחות גמרא שלהם היה כתוב ריש הפסוק ואחר טהרתו שבעת ימים וגו' ואהא כתבו דה"ג בת"כ ולא שייך ואחרי טהרתו כאן אלא אגב שנכתב ז' ימים וספרו בתר ואחרי טהרתו כתבוהו כאן וק"ל:

בד"ה יותם לא היה כו' מעל אדמתו שאז נגזר גזירה כו' בשנת שש לחזקיהו חשבנו ס"ה שנים ב' שנים קודם נגעו וכן הוא דנגעו דעוזיהו נתנגע כ"ה שנה לפני מותו וט"ז דיותם כו' אין ר' יוסי בר יהודה מוקשה כו' כצ"ל וכ"ה ברש"י בספר ישעיה ע"ש שהוכיח זה מתוך הכתובים ובד"ה משמעות דורשין כו' למדרש ביום ולא בלילה כו' כצ"ל:

דף ח.

בפרש"י בד"ה דהא עצים כו' מקבלי טומאה הס"ד ואח"כ מ"ה ור' אמר כו' ביום הראות בו הס"ד ואח"כ מ"ה אבל טומאה כו' ובד"ה לא יערער כו' בגמרא כד הדר ספדנא במערבא כלומר כצ"ל:

תוס' בד"ה נפקא ליה כו' דהא לעיל אמר כו' שפיר דר' יהודה לטעמיה כו' כיון דחזינן דבעלמא כו' עכ"ל כצ"ל בעלמא ר"ל הכא דדברים אחרים במילי דראייה דבעינן ב' עינים כו' עכ"ל:

בא"ד התם למגמר גמר דין כו' וקיימא פירכא דלעיל דמגופיה ואיצטריך ובינים הראות והא אית לי' לאבוי משמעות כו' לא דריש ומופינו הוה דריש ליה נמי שפיר ע"כ ג"ל דה"פ כו' כי היכא דאית ליה לרבי כו' קמ"ל ובינים ומבינים לא שמעינן כו' כצ"ל ופי' כי היכא דאית ליה לרבי כו' היינו לרבא אבל לאבוי ואי רבי דריש ביום הראות לדרשה אחרינא כמ"ש לעיל וק"ל:

בא"ד ולפי זה דלכ"ע כו' ומלתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא עכ"ל לא ידענא מי הכריח אותם לזה דהא איצטריך ביום הראות משום דאי מופינו ה"א דלאו מגופיה כמ"ש התוס' בסמוך ודו"ק:

בא"ד אסיורי כלמסיק בפרק אלו עוברין משמע כשהאיסור חידוש אין ללמוד ממנו קולא כו' עכ"ל כצ"ל [ב] ולא ידענא מאי קולא בעי למילף התם דהא טעם כעיקר דאורייתא בעי למילף התם בשאר איסורין מבשר וחלב דהיינו חומרא ואהא קאמר חידוש הוא ואפשר לומר דהא גופה נילף בשאר איסורין דאי תרי להו כולא יומא דשרי ודו"ק:

דף ח:

בפרש"י בד"ה אין חופרין כוכין וקברות לצורך מתים שדרכן כו' כצ"ל:

תוספות בד"ה אין חופרין כו' דוקא עם המת ושמא כשחפר כו' הכירא דצורך המת כו' דלא שרי הכא לר' יהודה כו' כצ"ל:

בד"ה גיהא ובר גיהא פי' ר"ח מחמצן ונדיין דפרק לא כו' כצ"ל נ"ל ועיין בערוך ערך בקע:

בד"ה מפני ביטול כו' עירוב בשמחה ולא מניח שמחת הרגל כו' כצ"ל:

חדושי הלכות – מהרש"א • מועד קטן

תוס' בד"ה נידוי מי כו' לאיסורא דמכין לאלתר כדאמר בההוא גברא דקאכל תמרי כו' כצ"ל:

דף יז:

גמרא איבעי ליה לגלוחי ע"ש דאמר רב חסדא כו' כצ"ל:

בפרש"י אחר ד"ה הלכה כאבא שאלו כו' צ"ל ד"ה שמותר לגלח בע"ש כו' ואח"כ ד"ה כשחל שביעי כו' ואח"כ ד"ה האי תנא כו':

בד"ה סבר כיון כו' כל המשמרות שוים אכתי כו' בד"ה אע"ג כו' שלים עיקר משמרתו כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ותנא דיקן כו' מ"מ יגלח ע"ש כמו חל ז' שלו בע"ש ערב הרגל כו' עכ"ל אין זה מובן דהך מלתא גופא בחל ז' שלו בע"ש ערב הרגל היינו פלוגתייהו דרבנן על אבא שאלו ואסרי לגלח ועוד היאך יגלח היום בע"ש בששי מימי אבלו דהא [אפי'] אפשר בע"ש בז' מימי אבלו בערב הרגל לא יגלח לרבנן ונ"ל להגיה חל ז' שלו בע"ש והשבת חל בערב הרגל דשרו רבנן לגלח בע"ש שלו משום דאנוס הוא דלא יכול לגלח למחר ביום השבת ומדרבנן נשמע לאבא שאלו דה"ג הכא כיון דאנוס הוא ולא יוכל לגלח למחר ביום השבת ערב הרגל יגלח בע"ש בששי מימי אבלו ויתרצו דאינו דומה דהכא לרבנן כיון דאנוס הוא אית להו מקצת היום ככולו משום כבוד יו"ט כיון שנשלם האבילות קודם יו"ט משא"כ לאבא שאלו הכא שיש עדיין אבילות בע"ש שהוא יום הששי מימי אבלו ואסור לגלח אע"ג דאנוס הוא ודו"ק:

בא"ד דהיכא אסרינן כו' מהאי דלא תני כו' כצ"ל:

בד"ה זאת אומרת כו' פשיטא דהא אפילו שאר מלאכות אסור כו' אלו דברים שאבל אסור כו' ולא קתני תכבוסת כו' עכ"ל לא ידענו מה תיקנו בזה דהא קא חשיב נמי באלו דברים שאבל אסור בהן מלאכה וא"כ תכבוסת נמי בכלל ועיין לקמן בתום' עוד בזה אמאי לא קתני נמי תכבוסת ודו"ק:

בא"ד א"נ תכבוסת מים קאמר עכ"ל כצ"ל נ"ל ופי' דמקתני בתכפוהו אבולו מכבס כסותו במים למדנו דאבל אסור בתכבוסת מים לחוד אף בלא נתר ואלה ודו"ק:

בד"ה ושמואל כו' ומקשי התם תרתוי למה לי כו' וי"ל כו' כצ"ל:

דף יח.

בד"ה ובגנוסטרי כו' צפורינו מזו לחברתה כו' כצ"ל:

בא"ד דאפילו רבי יוסי היה אוסר בגנוסטרי תנן ז' דומיא דמועד כו' עכ"ל מלשונם נראה דבמועד פסיקא ליה הכי דרבי יוסי אוסר בגנוסטרי ולא ידענא מהיכא ודו"ק:

בד"ה אע"ג דאית כו' כך נ"ל ובתנוספתא מסופק בזה ונ"ל דהכא משמע מדלא מפליג ונראה כו' דתנא כהן ואבל אפילו לתנא דיקן כו' מיהו בשחל ז' שלו כו' לכבס ולרחוץ כל כו' עכ"ל כצ"ל פי' ואפי' לתנא דיקן דאוסר גילוח ברגל כשחל ז' שלו בערב הרגל היינו משום דעדיין לא כלו שלשים דאיסור גילוח דלית ליה מקצת היום ככולו אבל בכיבוס מתיר בכה"ג ברגל דהא כלו ז' ימי איסור תכבוסת וק"ק לדבריהם למאי דממין כיבוס לרחינה א"כ בחל נמי שלישי בערב הרגל יהיה מותר בכיבוס ברגל כדאמרינן גבי רחינה ודו"ק:

דף יח:

בפרש"י בד"ה שטרי ברורים כו' זה לזה הס"ד ואח"כ מ"ה גזרות כו' פסקי כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה הספרים כו' וי"ג הספרים ומתפחת הסופגנין כו' עכ"ל אפשר לפי אותה גירסא יהיה פי' הספרים מלשון ספר תורה גם מלת הסופגנין אפשר מלשון חלת הסופגנין שמניחין אותן על המטפחת כו' וק"ל:

בד"ה אין כותבין כו' פי' בתום' כו' ול"ג דהא לא קתני כו' עכ"ל כצ"ל:

דף יט.

בפרש"י בד"ה מערים כו' ימות החג הס"ד ואח"כ מ"ה כדי כו' כצ"ל:

בד"ה שמונה ימים כו' לאלתר בתכבוסת בגיהון כו' עכ"ל נ"ל בתכבוסת טעות הוא דאינו מגזירת שלשים אלא מגזירת שבעה ועוד נראה דיש לקיימו דכצ"ל בתכבוסת גיהון כו' ור"ל תכבוסת של גיהון גם לפריב"א לקמן דגרס שלשים לכיבוס ותספורת נמי יש לקיימו וק"ל:

תוס' בד"ה ר' יהודה כו' ובתוספות פירשו כו' כצ"ל:

בד"ה ר' יוסי כו' והשתא מתני' אתיא כר' מאיר ויש כו' עכ"ל אין דבריהם מובנים לי דיותר נראה דהשתא מתני' אתיא כר' יוסי דאינו מתיר אלא כדי פרנסתו דהיינו באין לו מה יאכל ודקתני במתני' אין כותבין ספרים תפילין איירי ביש לו מה יאכל וכמו שכתבו לקמן בשם הר"ר יונה אצל כר' מאיר לא מצי אתיא דהא קתני בריש מלתא דר' מאיר כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו ותנא קמא דמתני' לית ליה הכי מדפליג ר' יהודה במתני' וקאמר כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו וק"ל:

בא"ד ויש מפרשים דכדי כו' דאין לו מה יאכל אלא כדי פרנסתו היינו בהרווחה שרי דהואיל כו' ומתניתין פירשו בתום' הרב כו' עכ"ל כצ"ל נראה לי ורצה לומר דלפי זה שרי לר' יוסי אף ביש לו מה יאכל וא"כ מתני' פליגא אכולהו שרייתא דהני תנאי דבריייתא וק"ל:

בא"ד והר"ר יונה פירש דאתיא כתנא קמא וה"פ כו' אז כדי להניחם עכ"ל כתנא קמא היינו ריש מילתא דר' מאיר דלא אסרה מתני' לכתוב אפילו לעצמו אלא כדי להניחם אחר המועד אבל להניחם במועד שרי לעצמו או בטובה אפילו לאחרים כר' מאיר ובמתניתין דפליג ר' יוסי היינו דמתיר לכתוב לעצמו אפי' להניחם אחר המועד והיינו כרב דאמר הכי בירושלמי כמ"ש התוספות לקמן ודו"ק:

בד"ה שאם לא גילח כו' מכל מקום פי' אמת כו' עכ"ל נראה לי דמן מ"מ כו' עד סוף דיבור הוא מיותר וק"ל:

דף יט:

בפרש"י בד"ה ויום שבעה כו' שמיני הס"ד ואח"כ מ"ה ביום שעמדו כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה שאסור ברחיצה כו' ובז' לרבנן ובז' לאבא שאלו כו' עכ"ל קצת קשה מאי קשיא להו מבשביעי לרבנן דלא אמרינן לדידהו מקצת היום ככולו אלא בשחל שמיני שלו להיות בשבת ערב הרגל והיינו משום שנשלם האבילות קודם יום טוב כמו שכתבו התום' לעיל מה שאין כן בשלישי תדע דהא בשחל שביעי שלו בערב הרגל לית להו מקצת היום ככולו ועיין ברא"ש ודו"ק:

בא"ד חמיר טפי בה"ג מפרש ה"ה כו' היינו מבערב בערב יום טוב כו' ודקאמר הכל כו' כצ"ל:

דף ט.

בפרש"י בד"ה לא עשו ישראל יהכ"פ לפי ששבעה ימים כו' כצ"ל:

דף ט:

בד"ה לא תבוש ולא תתבייש לא תבוש אחריני כדי שלא כו' ובד"ה שמחה הוא כו' שרי והכא אית ליה כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה כאן במצוה כו' זה שנגנו וזה שנגנו כו' נ"ל שהוא מלשון ושנגנתם וגו' וק"ל:

בד"ה פוקסת פי' בקוני' כו' של בצץ דקין על כו' כצ"ל נ"ל:

דף י.

בפרש"י בד"ה ממתח נמי לא כו' לא מצי למזוגא עלה ובד"ה מנקר רחייא בישנה הס"ד ואח"כ מ"ה איתחיל כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ההדיוט כו' אבל בחנם למה יתירו כו' ובד"ה ר' יהודה אומר כו' ת"ק אמר מעמידין כו' ור' יהודה אוסר בכבוש כו' כצ"ל:

בא"ד ור"ה לאסר כבוש כו' פי' כמו דאסר בזנין גמור ה"ה דאסר כבוש וק"ל:

בא"ד וגירסא ראשונה נראה לרבי ומעמידין נראה כו' ואין טשין אותו כו' כצ"ל:

דף י:

בד"ה איצטבא כו' הם חלוקים כדאמרינן בריש פירק י' יוחסין כו' עכ"ל אין זה ראיה אהא שאמרו שהם חלוקים אלא אמה שאמרו שעניני ספסל הם וק"ל:

בד"ה ואין מושגין כו' דלסרוקין סוסים שפי' כו' ענין אחר הוא הס"ד ואח"כ מ"ה כסכוסו כו' כצ"ל וזה לפי דרכם דלסרוקין סוסים נמי לא איירי בכה"ג שפרש"י דהא אפי' בשבת וי"ט שרי וק"ל:

בד"ה קיטורי בידי כו' ולא בידי בדל"ת כו' ובד"ה מוליא כו' וי"א כדי לעשות דיר של בהמה כו' עכ"ל ור"ל דבי דרי מלשון דיר ולפי זה יש לקיים גירסת ר"ג וק"ל:

בד"ה פרקמטיא כו' והא דאמר רבינא כו' טפי כופיתא אצל כו' עכ"ל כצ"ל:

דף יג.

:

דף יג:

בפרש"י בד"ה ואלו כו' קודם הס"ד ואח"כ מ"ה ומי שנשאל כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה והיוצא כו' שאינו יכול לגלח קודם המועד שאין כו' כצ"ל:

דף יד.

בפרש"י בד"ה אומן כו' לספר עצמו הס"ד ואחר כך מ"ה כי הנך כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ומנוגה וכו' מוקי לה כשבא בח"ה א"נ כו' עכ"ל ברא"ש כתבו בחד תירוצא ונראה לפרש דבריהם כשבא זמן התרת הנדר בח"ה כגון שנדר לפני המועד דמהיום לא יגלח אם ממועד ואילך יאכל פירות דלא חל הנדר להתירו עד ח"ה ודו"ק:

בא"ד י"ל דה"ק כו' מטומאה לטהרה אז דוקא שעולין כו' כצ"ל וחד תירוצא הוא וק"ל:

דף יד:

בפרש"י בד"ה ודנין כו' אצל לא ביו"ט משום כו' כצ"ל:

בד"ה מענה כו' עיניו דקין אלא לעולם כו' הא"א כצ"ל:

תוס' בד"ה מהו שינהיג כו' הרי יש כאן עשה דרבים עכ"ל ומ"מ קושייתם דמעיקרא לא מיתרצה דשמחת הרגל נמי עשה דרבים הוא ואין עשה דוחה עשה וק"ל:

דף טו.

בד"ה מנוגה מהו כו' ולא נראה לו דברי רב פפא דמוקי ראשו כו' עכ"ל הוא מנומגם שפתחו במנוגה יסיימו לאתניי ראייה ממצורע ונראה להגיה בתום' מצורע מהו כו' וק"ל:

בד"ה ובעלי נדות כו' שהוא חייב כבר פוטר ר"י כו' צריך טבילה אם כן הכא נמי וכו' ור"י נמי הצריך טבילה לר"ת ובתום' פירשו דכיון כו' כצ"ל:

בד"ה מנדוק כו' קא בעי מנוגה ומיייתי כו' כצ"ל:

דף טו:

בד"ה רחינה כו' תימה אלדבעי מהו ברחינה אמאי לא בעי מהו בסיכה עכ"ל כצ"ל ופי' לדבריהם כיון דרחינה לא אתיא אלא מכלל סיכה בסיכה גופה ה"ל למבעי הכי וק"ל:

בד"ה אחרי טהרתו כו' חיטוי וקדושתו לעבודה כו' רש"א בבאו מקריב בזמן כו' מוקי לביום באו דקאי אלעלעל כו' קרבנותיו ובתוספות פירשו דערל כו' קשה למאי דפרישית ויתיר כו' כצ"ל:

דף טז.

בפרש"י בד"ה לא חל כו' יום הס"ד ואח"כ מ"ה לא בעו רבנן כו' כצ"ל:

דף טז:

גמרא למר עוקבא בציפתא כו' פי' מחצלת כההיא דפרק הנודר דלי ציפתא כו':שם מניפה חושלא פי' שעורין שלא בקליפתם חושלא קרי ליה כדאיתא פרק יום כפורים ואפשר שהיה מניפה הקליפה מן החושלא וק"ל:

בפרש"י בד"ה מ"ט עבדת הכי דשנית בשוק הס"ד ואח"כ מ"ה ביומא דכלה דרשה כו' כצ"ל:

דף יז.

בד"ה מ"ט לא קבלו דעבד כר' אלעאי כו' עכ"ל כ"ה בפרש"י שלפנינו ואין להולמו לשני פירושים של התום' ודו"ק:

בד"ה קברו ברנל כו' דלא תפשוט הכל הס"ד ואח"כ מ"ה דלא נהנא מצות ז' כו' כצ"ל:

דף ב.

בד"ה שלשה ימים כו' פירשו בתוספות דה"ה כו' ובד"ה כל מקום כו' איירי ביחוד מיקל נקיט הכי וכל כו' ובד"ה אייבו קיים כו' דמשמע אמו של ר' חייא ועוד כו' כצ"ל:

דף ב:

בפרש"י בד"ה כל שמתאבל כו' כלומר מתאבל עם אביו כשהוא כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה קורע או כו' דלא מצינו לר' חייא שקרע כו' ובד"ה על אבי אביו ועל בן בנו פירוש כו' ובד"ה באפה כו' פירשו בתוספות כו' וכולן זמן כו' כצ"ל:

דף כא.

בפרש"י בד"ה ואם באו כו' אמרי בשני ימים הראשונים כו' ובד"ה רבא אמר כו' חדשות הס"ד ואח"כ מ"ה והאמר רבא לעיל בכפיית כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה דאי לא תימא כו' ולהוכיח קריעה מכפיית כו' עכ"ל פירוש להוכיח דקריעה מלתא יתירה הוה מדהוה סגי ליה בכפיית המטה ועבד מלתא יתירתא ושכב נמי ע"ג קרקע ודו"ק:

בד"ה ואסור לקרות כו' שוין כדקאמר בירושלמי כו':

בד"ה משלישי ואילך ושלשי חשבינן מקצתו ככולו ומדרבנן דהא כו' עכ"ל כצ"ל:

דף כא:

בפרש"י בד"ה התם מודע כו' כל שלשה ימים כו' ובד"ה שיש גדול כו' זה שבא הוא כו' עכ"ל כצ"ל:

תוס' בד"ה מכאן ואילך כו' מצינו למידין שחושב ט"ב כמו לאחר שלשה כו' עכ"ל אין ראיתם מבוררת אלא דאבל מיום שלשה ואילך מותר לילך לבהכ"נ בט"ב וכ"ה בפסקי תוס' אבל שהיה ט"ב כמו לאחר שלשה אין כאן ראייה ויש ליישב בדוחק בתוספות הרב כתבו סתם שהאבל יבא לבהכ"נ בט"ב אפילו ביום ראשון ואם כן כשיבא האבל בתחילה לבהכ"נ מיקרי שם בית האבל ואי חשבינן ט"ב כלאחר שלשה שפיר יבואו גם שאר הקהל לבהכ"נ דאבל מיום ג' ואילך הולך לבית האבל אבל אי חשבינן להו בט"ב כמו קודם ג' אם כן הוה אסור להם לילך לבית האבל שהוא עתה בבהכ"נ ודו"ק:

בד"ה מדבר עמו כו' וקשיא למאי דאמר כו' כצ"ל:

בד"ה אפי' בא ביום ז' כו' והא מקצת היום ככולו כו' ויש לומר כו' עכ"ל פירוש לדבריהם דמשמע בא ביום ז' ממש וא"כ תיחשב הלילה כמקצת היום וכבר כלה ימי אבלותם ותרצו די"ל כגון שלא עמדו עדיין המנחמים ומש"ה לא כלה עדיין אבלותם דמסתמא ביאת המנחמין הוא ביום ממש ויש נמי בפ"ק כו' דברכת אבלים נמי מסתמא ביום וא"כ לא כלה האבלות כלילה וק"ל:

דף כב.

בד"ה הלך גדול כו' ולא ידענא מאי הוי דינא בגדול הבית שבא ממקום קרוב כו' עכ"ל ואנא לא ידענא מאי מספקא ליה בגדול הבית שבא ממקום קרוב דהא מדקאמר והוא שיש גדול הבית בבית מדיוקא אבל אם היה הגדול בדרך מונה לעצמו כפרש"י גם סיום דבריהם שכתבו דהואיל משום המת הלך כו' אינו מובן דמה שייך דמשום המת הלך בבא מן הדרך ממקום קרוב וצ"ע:

בד"ה דלתי בגו כו' ונראה מתוך ה"ג דאפילו לר"ש הוה חילוק כו' במקום רחוק שפירש הא כו' מונה עמיהן ובסמוך פירש אפילו כו' עם הנשארים לרבנן כשבא גדול הבית תוך שלשה ימים ולר"ש אפילו ביום ו' וכך פירוש ר"י ז"ל כו' יסיים עמהם דוקא כשיש גדול עמהם כו' לימנו בהדיכיו כמו בגדול הבית בבית דבשאין גדול הבית כו' עצמו והוי דינא כרבנן עכ"ל כצ"ל:

בד"ה מהדרינו אפייכו כו' כגון שגדול המשפחה כאן שאלו שבאו מונין כו' עכ"ל כצ"ל:

דף כב:

גמרא רשב"ג נשיא הוה וכ"ע מחייבי למיחלץ קשיא על כל כו' כצ"ל:

בפרש"י בד"ה ויקרעם לשנים כו' בית העיאר קרע אחר עכ"ל כצ"ל:

תוס' בד"ה מעשה בגדול כו' נמנע ולא חלץ הא אמר מפני גדול כו' כצ"ל:

בא"ד קתני עלה ואין ראוי לחלק כו' עכ"ל הוא מגומגם ובמס' שמחות שלפנינו קתני אהא דקתני על אביו ואמו חולן ואם אינן ראויין לחלון אף על אביו ואמו לא יחלון מעשה כו' ע"ש:

בד"ה עד שיעגרו כו' צא מעמנו ובשמחה נמי כו' ובד"ה ולשמחת כו' גבי זימון בשלשה וברכת זימון בג' יטובא כו' גבי בית כור אני מוכר לך בבית כור כו' ובתוס' פוסק כו' ובד"ה א' האיש כו' ובתוס' הרב פוסק כו' כצ"ל:

דף כג.

בד"ה כל שלשים כו' בשמעתינן כאבוי דנפיק כו' ורבא דנפיק כו' דבבל היה כו' ואין נראה לו לדחות כל כו' כצ"ל:

דף כג:

בד"ה יש אבליות כו' וקצת ק"ל תימה בשמעתינן אבוי כו' א"ל לא סבר ליה מר אין אבלות כו' עכ"ל ר"ל דקשה דקארי ליה לאבוי מאי קארי ליה מעיקרא ולא סבר לה מר אין אבליות בשבת הא מפרש ליה ר"י אבל דברים שבצנעא נוהג כדאמרינן פרק קמא דכתובות ותיצרו דשמא היה סבר כו' וק"ל:

בד"ה מ"ד יש אבלות כו' ולא נהירא ופי' ר"ש כו' דנוהג אבלות בשאר ימים כו' לגמרי לא למנין כו' דשבת אינו אלא למנין דלאבלות כו' [ולא] נהגא כו' וא"כ לפי פי' זה כו' כתיב ביה ברכה הס"ד ואח"כ מ"ה ואינו אוכל בשר ואינו שותה יין נראה כו' שאינם אסורים משום אבליות אלא כו' ואין התלמוד אוסר לגלח ותינא במס' כו' כצ"ל:

בד"ה ואין מברכי כו' ומיהו אהא דקאמר בריש כו' למ"ד תוך ד' אמות כו' משמע דפליגי בשבת כצ"ל:

דף כד.

בפרש"י בד"ה לא שנו פריעת כו' ואם בא להתעטף בצנעא כו' עכ"ל ק"ק לפירושו שפירש דמיירי בצנעא דהא ר' יוחנן מרא דשמעתין ואיזוהי אית ליה לקמן דברים שבצנעא נוהג וא"כ בלאו מעגלים מוכיחים הא

חדושי הלכות – מהרש"א • מועד קטן

חייב בעטיפת הראש בצנעא ודו"ק:

תוס' בד"ה ושמואל לטעמיה כו' דרב סבר כו' ומסתמא רב ושמואל כו' עכ"ל מדבריהם נראה דהכא גרסינן בשמעתינן רב אמר אף פריעת כו' ול"ג ורבנן אמרי אף כו' כמ"ש לפנינו וק"ל:

בד"ה וכל קרע כו' מי שגזמין לו חלוק כו' שמא דוקא כגון שקרע כבר כו' עכ"ל תמוה הוא לפרש הכי דהא קתני בה מי שאין לו חלוק לקרוע ונזדמן כו' דמשמע שלא קרע כלל כבר וכמ"ש התוס' שם דמיירי כגון שהאז שאלו כו' ואולי שגירסא אחרת היתה עוד להם שם וכן נראה מ"ש לקמן בד"ה כי תניא כו' דגרסינן ר' חנינא מי שאין לו אלא חלוק א' כו' עכ"ל שלא נמצא כך בכל נוסחות שלפנינו ונראה דכצ"ל בתוספות דגרס ר' חננאל מי שאין לו כו' ודו"ק:
בד"ה הכי אר"י כו' מספקא ליה כו' כצ"ל:

דף כד:

בפרש"י בד"ה ברכת אבלים כו' בכתובות הס"ד ואח"כ מ"ה תנחומי כו' ובד"ה יום א' לפני כו' חשוב כז' וזהו יום שלפני כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ברכת אבלים כו' בדברים הס"ד ואח"כ מ"ה לעיל פי' בקונט' כו' קודם האבל ללבוש כו' משמע שרש"י היה כו' קודם אבלו ובתוס' כו' דאבוי כרבי ורבא כר' אלעזר כו' כצ"ל וכל זה הדיבור שייך בעמוד שלפני זה ע"ש:

בד"ה ר' עקיבא כו' ביי"ח חדשים ובמסכת שמחות נ"ל דגרסינן בן ג' שנים יוצא במטה ר' עקיבא כו' פירש דלא בעי ג' כו' עכ"ל כצ"ל לפי גירסא שלפנינו הוא דחוק מאי פליג ר' עקיבא אתי"ק דתי"ק תולה הדבר ביי"ב חודש ולר' עקיבא תולה בבן שנה אבל לגירסת מס' שמחות אתי שפיר דפליג ר' עקיבא אתי"ק ולא בעי ג' שנים ודו"ק:

בד"ה דר"א אמר כו' ובין ר"ה ליוכ"פ ז' נקט ליה בתר יוכ"פ שני ימים ומנלח כו' מיהו אין נראה כו' היכא דנהג כו' זה שלא נהג כו' לא אמרינן כו' דדוקא בהני אומרים כו' כצ"ל:

בד"ה אלא קרוביו כו' בתר מועדא לעבדי ליה כו' כגון ברנל ולקמן כו' כצ"ל:

דף כה.

בד"ה ור' חייא כו' בא והכי משמע כו' משמע דזקפיה רבי כו' כצ"ל:

דף כה:

בד"ה ועל רבי כו' קריעה דאין מתאחה וכן כו' כצ"ל וכ"ה בתוספות שם ודו"ק:

בא"ד דמעשה רב דשמואל עבד כו' כצ"ל:

דף כו.

בד"ה ואחד השומע כו' מן העדים שאומרים זה ואם כו' את יוסי אין קורעין ע"ז כו' כצ"ל:

בד"ה משכס ומשילה כו' דאימר מילתא יתירתא הוא דמגולחי זקן ומתגודדים כתיב בהאי כו' מכל מקום לא תילוף מינה מעומד עכ"ל ורצת לומר דאימא הכי נמי הכא מילתא יתירתא עביד דאלת"ה מגולחי זקן ומתגודדים הכי נמי כדפרכינן לעיל גבי קריעה מעומד דאלת"ה ויגז ראשו הכי נמי ותיצרו דלא שייך למפרך הכי דלא נילוף כלל קריעה גופיה ומש"ה הכא יליף שפיר קריעה גופה מה שאין כן לעיל נהי דגמרת קריעה מכל מקום מעומד לא נילף מכח הך פירכא וק"ל:

דף כו:

בפרש"י בד"ה משום כבוד אשה הוא ולא מן הדין הס"ד ואחר כך מ"ה משום כבוד אביו ולא מן הדין והוי כאיחוי כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה אמר רב נחמן כו' והר"י הקשה בתוספות מאי כו' מכל מקום אם קרע טפי כו' עכ"ל כצ"ל ורצונם שהקשה אלישנא דתוספות לפירוש רש"י וכתב לפרש משום דשיעור קריעה על אביו ואמו עד שיגלה לבו כדאמרינן וסבירא ליה נמי דשיעור הקריעות עד טבורו אי נמי דעד שיגלה לבו לאו היינו שיעורה דעד לבו דקאמר והשתא שפיר קאמר שאין קריעת קרוביו שייך באותו תוספת שהניח ולא קרע משיעורא דעד שיגלה לב עד שיעורא דעד טבורו או עד לבו ושבו כתבו דיותר נראה לי לפרש דסבירא ליה כמאן דאמר עד לבו והיינו דשיעורה עד שיגלה אלא דהכי קאמר שאם אירע שלא קרע על אביו עד לבו אין כאן תוספת לקרוע על קרוביו כיון דהיה ההוא תוספת ראוי לקרוע על אביו וכתבו שיש ליישב פירוש אפי' למ"ד עד טבורו דהוא נמי ראוי לקורעו על אביו למצוה מן המובחר וא"כ אין כאן תוספת לקרוע על קרוביו ודו"ק:

דף כז.

גמרא וכיון שנסתם הגולל אמר להם ר' יהושע כפו מטותיכם אמרו לו כבר כפינו כו' כצ"ל נראה לי ובמסכת שמחות שלפנינו איתא הגירסא בע"א ע"ש:

שם הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ואמר ר' יעקב בר אחא כו' כצ"ל:

בפרש"י בד"ה על גבה כו' על העץ הס"ד ואח"כ מ"ה נקליטי כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה אם יכול כו' והר"ר יוסף פירש כו' לא ידענא אי בעי למימר כו' כפירש בקונט' ור"ל דשמא שרי כו' כצ"ל:

בד"ה מן המנחה כו' דמקודם לכן אינו יושב עליה כו' עכ"ל לא ידענא מה מספקא ליה לענין ישיבה הא מסיק דאינו יושב עליה עד שתחשך ולא הזכר מן המנחה אלא לענין זקיפה ודו"ק:

בד"ה ואין מוליכין כו' דאמתניתין קאי כו' עכ"ל זו היא ההוכחה דלא היה כתוב בספרו דאם לא כן מאי מספקא ליה הא שפיר קאי אמתני' דאין מוליכין כו' דמתנייא לאחר התקנה שנתקן להוליך בסלים וק"ל:

דף כז:

בד"ה בכליכה גרס כו' וגרס בשני כפי"ן לגירסת כו' ובד"ה אבל לא מטפחות כו' צער וצ"ל דמשום שיר קתני כו' וא"כ ויספוק את כפיו כו' כצ"ל:

דף כח.

גמרא מאן מאן חשיב מאן ספין מאן כו' כ"ה בערוך וק"ל:

תוס' בד"ה מיתת אהרן כו' וכן פי' בקונט' ואין לפרש מיתת בני אהרן לבגדי קודש ילבש לפי כו' כצ"ל:

חדושי הלכות – מהרשי"א • מועד קטן

בד"ה ומיתה בימי כו' ולא ס' בכלל זהו שזרעו נכרת כו' עכ"ל ר"ל דזהו שזרעו נכרת נמי מקרי כרת יק"ל:

בד"ה מאן רקיע כו' ועגלות בלות ומטולאות תרגום כו' כצ"ל:

דף כח:

בד"ה בלע המות כו' משום דמ"ק הוא סוף סדר מועד כו' עכ"ל והרמב"ם כתב דמסכת חגיגה הוא סוף סדר מועד וע"ש:

בא"ד אצל פורענות [דיבמות] דסמכינן פורענותא כו' עכ"ל כצ"ל ונחמתא לנחמתא בכדי נסבי הכא אלא שגירת לישנא דתלמודא בפ"ק דב"ב ועשו כן כדי לסיים בנחמה וק"ל:

דף כט.

לא יאמר לו לך שלום כו' וכל היוצא מבהכ"נ לבית המדרש כו' ות"ח אין להם מנוחה כו' הכל מפורש בסוף מסכת ברכות:

חֲדוּשֵׁי אֲגָדוֹת — מֵהַרְשֵׁי"א

דף ה.

מזהבא וטמא טמא יקרא טומאה כו'. י"ל הכא ניחא ליה לאתניי קרא דכתיב באורייתא כדפריך לעיל הא מקמי דאתא יחזקאל מאן אמרה והאי קרא לאורייתא אית ליה פירכא דמבעי ליה לכדתניא צריך להודיע צערו כו' אלא גבי רב פפא דמיייתי ג"כ מקרא דגביאים הוצרכו התנם' לומר דכל חד וחד נקיט מאי דהוה מסיק אלעתיה כו' מאי דלא מסיק חבריה אלעתיה עכ"ל והוא דחוק דכמה מקראי לאורייתא לא מסקי אלעתיהו ודגביאים מסקי אלעתיהיו ויותר קשה מאי דדריש ליה מקרא דהרימו מכשול מדרך וגו' היאך לא אסיק אלעתיה רישא דההוא קרא פנו דרך ונראה לפרש דכולהו אית להו פירכא קצת ומאן דדריש מובנה אצלי ציון ההוא קרא והאי מפורש טפי בענינו מכולהו ומהו אית ליה פירכא דההוא לעתיד במלחמת גוג כתיב ולא בזמן הזה והך דרשה דטמא טמא יקרא אית ליה פירכא כדאמר'י דמבעיא ליה דצריך להודיע כו' והאי קרא ולפני עור לא תתן מכשול אית ליה פירכא דלא משמע אלא שלא תעשה לו מכשול ביום אבל לשומרו מן המכשול לציון הקברות לא משמע מיניה וקרא דסולו סולו פנו דרך אית ליה פירכא דמקום דרך הרבים דשכיחי טהרות והאי דצריך לתקן אבל לציון קברות דאינו במקום דשכיחי רבים לא שמעינן מיניה דצריך לציון אבל מסיפא דקרא הרימו מכשול מדרך עמי דיתורא הוא ללמד לציון גס במקום דלא שכיחי רבים דהיינו לציון הקברות ודדריש ליה מוהאדעת להם את הדרך וגו' ניחא ליה לאתניי קרא לאורייתא ומאן דדריש ליה מקרא אחרינא והזרתם את בני ישראל וגו' משמע ליה דקרא דוהאדעת להם את הדרך אית ליה פירכא דמבעי ליה כדדרשינן מיניה פ' אלנו מציאות והאדעת להם את הדרך זו בית חייהם כו' כמפורש שם וקרא דוהזרתם את בני ישראל וגו' אית ליה פירכא דע"כ לא איירי בטומאת מת שלא הזהירו בני ישראל על כך רק הבהנים אלא בטומאת נדה איירי כדאמרינן פ"ק דשבועות וקרא דושמרתם את משמרת'י אית ליה פירכא דמבעי ליה לאיסור שניות לעריות דגבי עריות כתיב האי קרא כדאמרינן פ"ב דיבמות והאי קרא ושם דרך ארלאו וגו' אית ביה פירכא דאיכא למידרש ביה כדלקמן כל השם אורחותיו:

אל תקרי ושם אלא ושם כו'. בויקרא רבה ושם כו' בשין כתיב דשאים אורחותיו כו' ור"ל הכא אל תקרי ישם בסין מלשון שימה אלא ושם בשין מלשון שומא וכפרש"י ששם ומחשב הפסד מצוה כו' ורישא דקרא זוכח תמה וכדדנני ודרשינן בפרק נ"ה זוכח יצרו ומתודה וכדדנני בב' עולמות ועלה קאמר דזהו הזוכח יצרו השם דרכיו זוכה ורואה ביטועתו כו' דהיינו בעה"ב:

בד יומא הוי מקשי ליה בשבתא דרינגלא כו' פרש"י משום דאתי כ"ע לפירקא ואי כו' הוה ממסיק עכ"ל יהוא דחוק דלא הוה מצי לפרוקי ומיכסף גס מה שפי' ושם דרך שהיה מחשב השעות איזה מהן להקשות כו' זה אינו במשמעות המקרא דושם דרך ונראה לפי שהקושיות בתלמוד על הרוב נחלקים לב' חלקים הא' קושיות הסותר כגון ורמיניהו והא תנן הב' קושיות היתור כגון פשיטא ול"ל והא תנינא חדא זימנא יקאמר דבכל יומא דהוי שם תלמידים בבהמ"ד והיה לומר ומרש להם דברים שאינן פשוטים ואפשר שהיה בהן להקשות קושיות הסותר או קושיות היתור אבל בשבתא דרינגלא שהיה שם קיבוצ המון עם היה דורש להן דברים הפשוטים לתלמידים אלא שלא היו פשוטים להמון עם ובדאי שלא היה בהן קושיות הסותר כיון דדברים פשוטים הן וכן לא היה בהן קושיות היתור דגם שהם פשוטים לתלמידים צריכים הם להמון עם וקאמר בזה התלמיד דהוה מקשי ליה בכל יומא והשתא לא הוה מקשי משום דהדברים פשוטים הם לו א"כ למה הוא בא בשבתא דרינגלא לבהמ"ד שהרי לא היה צריך לדברים הפשוטים וקאמר דמ"מ הוא בא דשם לו הדרך דהיינו שהיה שם ומחשב לו שכר הליכת הדרך מביתו לבהמ"ד וקאמר דשכרו הוא דארלאו דגבר חידוש ביטע אלהים דהיינו בסיעעתא דשמיא הגם שבכח שכל האנושי לא היה בדברים אלו רק דברים פשוטים ארלאו ביטע וגו' דהיינו בסיעעתא דשמיא נפלאות מתורתו וע"ד זה הבא לטהר מסייעין אותו מן השמים:

דף ט.

איבעי ליה למינטר עד החג כו'. פי' בתנום' כדי שלא יתבטלו ישראל ממלאכתם כ"כ עכ"ל ועי"ל דמ"ה קאמר דה"ל למינטר עד החג כדי שלא יעברו מלהתענות ביה"כ דעכשוו שהקדימו ה' ימים לא עשו יכה"פ כדאמרינן בסמוך:

איבעי ליה לשוירי באמה כליא עורב כו' ק"ק כיון דלפי סברתו לאו שוירי בנין בהמ"ק מקרי ולא צורך בנין הבית הוא הדרן קושין לזוכתיה ודילמא מינטר לא נטרינן ויש ליישב בדוחק ודו"ק:

לא עשו ישראל את יהכ"פ כו'. מהאי קרא דמלכים דאייתי תלמודא לא משמע דז' ימי חנוכת המזבח היו מקודס ז' ימי החג אבל בקרא בד"ה הוא מפורש דכן הוא דכתיב ויעשו ביום השביעי עצרת כי חנוכת המזבח עשו ז' ימים והחג ז' ימים:

ומה משכן כו' וקרבן יחיד דוחה שבת כו'. ובפשיטות מקרבן צבור של שבת וקרבן תמיד שדוחה שבת לא הוה מצי יליף משום דמצות הקב"ה עלינו כן מה שאין כן בקרבן צבור דחנוכת המזבח במקדש דהקריבו מעצמם בלי ציוי משום שמחה אבל מקרבן יחיד דנשיאים בחנוכת המשכן דכמו כן לא היה בו ציוי יליף שפיר:

אילימא מדכתיב ביום הראשון וביום השביעי כו' פרש"י ומשמע לן יום השביעי היינו שבת עכ"ל. וע"פ מ"ש פ' רע"ק ביום הראשון אותו יום נטל י' עטרות ראשון למעשה בראשית ראשון לנשיאים כו' הוה בפשיטות יום השביעי יום השבת ח' לנשיאים מיהו המקשה פריך דלמא שביעי לקרבנות לחוד הוה דהיינו לקרבן נשיאים ולא ז' מימי השבוע כמו ראשון מימי השבוע:

ודלמא ימים הראוין כו'. ואצטרך לן יתורא ללמדנו דז' ימים הראוין רצפינן היו:

וילבו לאלהים שהלכו ומצאו נשותיהם כו'. אהל נאמר בנשים כמ"ש מנשים באהל תבורך. ואמר שמחים שנהנו מזיו שכינה כמ"ש שובע שמחות את פניך. ואמר וטובי לב כו' בזן זכר כו' דכן מצינו בהיפוך בר"ש ברבי דאתיליאר ליה בריתא וחלש דעתיה פ"ק דב"ב. ואמר על כל הטובה כו' מזומנין לחיי עוה"ב כמ"ש למען ייטב לעולם שכולו טוב ויש ליישב לישנא דכולכם מזומנין כו' משום שיש לקון שלא התענו ביוה"כ ניחא באותן שאכלו ביוה"כ לשם שמחת מצוה אבל אותן שאכלו שלא לש"ש רק לשם אכילה כסה עשו שלא כהונן לכך יצתה בת קול בלשון הזה כולכם מזומנים כו' ר"ל גם אותן שאכלו שלא לשם מצוה מזומנים כו':

שבקש שלמה להכניס ארון כו' אמר כ"ד רגנות כו' מפורש פרק חלק:

שנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך כו'. גבי הני רבנן יש ליישב הא דמפטרי מיניה באורתא לפי שלא היה דעתם ללון בעיר ואח"כ חשבו ולנו בעיר הוצרכו ליפטר שנית אבל גבי ישראל למה הלכו כלל ביום שמיני ליפטר משלמה כיון שלא היה דעתם לילך מירושלים ביום שמיני שהיה י"ט גס שהאז בכלל שמחה כמ"ש פרק החליל השמחה שמנה ימים ואפשר שהיה דעתם לילך ביום שמיני מן העיר וללון בתוך התחום ושוב חשבו ללון שם וע"כ הוצרכו ליפטר שנית ביום כ"ג לחודש וכיון שעיקר שמחה בז' ימים שמפורש בהו שמחה בקרא משא"כ בשמיני דאינו אלא מריבוי דאך שמח ואפשר שלא ידעו הך דרשה עד אחר שנפטרו משלמה ביום שמיני הודיע להם הך דרשה ושהו שם ולנו שם והוצרכו למפטר פעם שנית למחרת:

אנשים של צורה הם כו'. פרש"י צורה כלומר חכם עכ"ל ובפ"ב דתענית פי' בע"א ושם מפורש בחידושינו וע"ש:

דף ט.

ע"ב באן במצוה שא"א לעשותה כו' פרש"י במצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים כו' מצוה שבא ליתך בין גדולה ובין קטנה עשה עכ"ל אבל בכמה מקומות מצונו דמצוה גדולה דוחה הקטנה כההיא דרפ"ק דמגילה דמת מצוה דוחה אפי' פסח ומילה שהם בכרת וכה"ג מצונו בפסח ומילה שדוחין שאר מצות עשה ולולא פירושו נראה לפרש בהיפך באפשר לעשותה ע"י אחרים כגון מת מצוה וכיוצא בה שהם מצות גדולות ואפשר שיקיימוהו אחרים אין לו להניח הקטנה לגבה כגון פסח ומילה אבל במצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים שאין שם אחר לקבור המת מצוה אז תפלם ותעשה הגדולה שהיא מת מצוה ותניח הקטנה לגבה שהם פסח ומילה וכיוצא בזה והשתא הוי דומיא ממש למאי דקאמר כה"ג בסמוך לגבי ת"ת כאן במצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים אין לו להניח ת"ת אבל במצוה שא"א ע"י אחרים יניח ת"ת ויעשה המצוה אבל לפרש"י לא הוי דומיא ודו"ק:

א"ל יהא רעוא דתזרע ולא תחצץ כו'. מהאי לישנא שא"ל לאבאה לא מצביא דברוכי לא בירכן אבל צעוריי צעורין כו' ולא קאמר לא בירכן אבל קללניו כמ"ש בלק גס קוב לא תקבנו גס ברך לא תברכנו נראה שגם הוא לא חשקן שהיו מקללים אותו ובדאי יש להם כוונה אחרת בזה אבל כיון שלא הבין כוונת דבריהם קאמר דצעוריי צעורין בזה שלפי דבריהם לא הבנתי מהם שום ברכה ואע"פ שהם בלשון קללה כוונתם לטובה ולברכה כעין שאחז"ל בפרק חלק טובה קללה שקלל אחיה השלוני מברכה שפריך בלעם הרשע את ישראל כו' דהכל הולך אחר הכוונה והם עשו כן לחדושי לדע אס יבין כוונת דבריהם שכיונו לברכה דלכך צער עצמו שלא הבין כוונת דבריהם וכה"ג צ"ל לעיל שא"ל ולא אפטריתו מיני באורתא שאמר להן כן לחדושי שהרי הוא למד דצריך ליפטר ממנו פעם אחרת ושמעתי עוד בזה שעשו כן כדי שיבא לאביו ויפרשו לו כוונתם לברכה ותחול הברכה עליו גס מאביו והאז דחוק קצת דא"כ מהיכא הוה פסקי להו דהוא לא יבין כוונת דבריהם ואביו יבין ודו"ק:

תעיייל ולא תיפוק תעיייל כלתה ולא לימות בך כו'. דלא לימות בך הוה בכלל תזרע ולא תחצץ וי"ל דהוסיף בכלל זה תעיייל כלתא ולא ליפקון בגט:

דהאי עלמא אושפיזא וההוא עלמא ביתא כו'. דהאי עלמא דירת עראי כעין אושפיזא וההוא עלמא דירת קבע כעין בית דומיא דהכי שנינו התקן עצמן בפרוזדור כדי שתכנס לטורקלין ומייתי מקרא קרבם בתימו לעולם אל תקרי קרבם אלא קברם מתיבות מהופכות כמו כבש כשב שמלה שלמה וברשעים כתיב האי קרא דהוי קברם בתימו לעולם שלא יחיו ויעמדו בתחיית המתים משא"כ בצדיקים שגם שקברם בתימו מ"מ אינו לעולם שבזמן התחיה יעמדו מקברם ויחיו לעולם:

לא תבייש וללא תתבייש כו' פרש"י לא תבוש אחריני כדי שלא תתבייש כו' ע"כ. נראה מפירושו שאינו מכלל הברכה שברכו בכך אלא שמלמדו מוסר שלא תבייש אחריני ואז תזכה לברכה זו שלא תתבייש דהוה מדה כנגד מדה ובקרא דמיייתי דבהא דברן הקב"ה לישראל שנאמר ולא יבושו עמי לעולם היינו נמי משמע שלא תתביישו ורש"י שפי' לבסוף לא יבושו עמי לעולם והיינו לא תבייש ולא תתבייש עכ"ל לאו ממשמעות דלא יבושו הוא דלא יבושו לא משמע אלא דלא תתבייש אלא מתנא בזה ושינה הכתיב לכתיב לא יבושו דרשו ליה באם אינו ענין ללא תתבייש תנהו ענין ללא תבייש והני תרי פסוקים דסמיכי להדדי עד"ז מפורשים שאמר ואכלתם אכול מה שהז' אומות אכלו מכס כמ"ש ואכלו אתכם אויביכם כשתזכו ואכלתם מהם מה שאכלו מכס וכמ"ש לעתיד יחזרו הו' אומות לישראל כל מה שגזלו מהם בעוה"ז. ואמר גס שבווע והללתם כמ"ש ואכלתם ושבעתם וברכת גו' את שם ה' גו' הוא השם הרחמים אשר עשה עמכם להפליא בגאולה ולא יבושו עמי אז את מי שאין לו כי לכלבם תהיה מדה זה שלא לבייש. ואמר שזכות זה וידעתם כי בקרב ישראל אני וגו' ולא יבושו עמי לעולם שלא תתביישו עוד בגלות מן העכו"ס ועי"ל בדרך זה לפי שזכר לעיל ואת הצפוני ארחיק מכס דהיינו מדת יצה"ר לאכול במותרות כמ"ש ואכל ושבע וששן גו' וכתיב ורם לבבך ושכחת גו' אמר לעתיד ואכלתם אכול כדי אכילה שלא לבקש במותרות ואחרי ששבעתם והללתם גו' כמ"ש ושבעתם וברכת את ה' גו'. ואמר את ה' אלהיכם אשר עשה עמכם גו' ע"פ מ"ש טוב ילד מסכן שהוא יצ"ט שגולד ליי"ג שנים ממלך זקן גו' שהוא יצה"ר ח"ש אחרי אשר תרחיקו יצה"ר מכס תהללו את שם ה' אשר עשה וברא את היצה"ר עמכם בלידתכם דכשתנצחו אותו יהיה הדבר הזה להפליא שינצח הילד מסכן את המלך זקן ולא יבושו עמי אז לעולם כמו שיבושו העובדי כוכבים שהלכו בעצת יצה"ר ועי"ל ע"פ מ"ש בסוכה שיצה"ר וימה לצדיקים להר וגם בעינו של הקב"ה יפלא היאך נצחו הצדיקים ליצה"ר ח"ש כאן בהרחקת יצה"ר לעתיד זה היצה"ר אשר עשה עמכם בלידתכם יהיה לכם גם בעינו ית' ב"ה להפליא היאך כבשו אותו וע"כ לא יבושו עמי אז לעולם:

דף יא.

בוורא טוויא באחווה אסוקי באבזו מיכלי בבריה כו'. כינו את המלח באח והמים באב והיצר בבריה דר"ל דכל הני מיניה הוא וכל במיניה הוא יותר טוב וה"נ אמרינן פ' הספינה כוורא מליחא מעלי בשרא מליחא לא מעלי משום דלאו מיניה הוא:

דף טו:

דמות דיוקני נתתי בהם כו' פרש"י דמות דיוקני בצלם אלהים עשה את האדם עכ"ל והיינו דמות דיוקני נלם וצורה של שאר כל אדם אבל צורה וצלם של אדם הראשון דיוקני גופיה מקרי כדאמרינן בפרק ח"ה בדמות דיוקני תסתכל בדיוקני עצמה אל תסתכל כו' ושם מפורש. ואמר

ובעונותיהם הפכתיה כי בנטילת הנשמה נהפך דמותו וצלמו וע"ש זה אמר הכתוב כי קללת אלהים תלוי שנהפך דמות דיוקנו של מעלה ויש רשעים שגם נשמתם ורוחם נתהפך לבהמה ע"י נלגול כמ"ש בזה בעלי המקובלים:

דף טז.

מגלן דקבעינן דוכתא ומשדרינן שלוחא דבי דינא ומזמינן ליה כו'. ברא"ש ל"ג הכא ומזמינן ליה לדינא ללקמן ולפינן ליה מאיך קרא דכתיב ויאמר משה אל קרח גוי' ואפשר לקיים נוסחת נמרות שלנו דמהאי קרא קמא ודאי נמי משמע הזמנה אלא דמשמע מיניה נמי שידור שליחות וקביעות דוכתא נמי משמע מיניה מסיפא דקרא שאמרו לא נעלה דהיינו לא נעלה לתרע בית דינך שקבעת לך מקום ב"ד דמצינו בו לשון עלייה ועלתה יבמתו השערה:

לקמיה גברא רבה דכתיב לפני ה' כו'. עיין בזה בדברי הר"ן בשם הראב"ד:

וימנא בתר זימנא דכתיב קראו שם פרעה גוי'. עיין ברש"י והר"ן פי' בע"א ע"ש:

לא מתחזי כלישנא בישא דכתיב העיני האנשים ההם תנקר גוי'. לפי פשוטו שעל עצמם אמרו כן וכתולה קללתו בחבירו כפרש"י בחומש לא משמע מיניה אפקרותא ולא לישנא בישא והר"ן פי' העיני האנשים אמהם קאמר אלא שכינה הכתוב וכתיב ויחר למשה משמע דא"ל עכ"ל ור"ל שקללו את משה בניקור העין והכתוב כינה לכתוב האנשים ההם כאילו על אחרים אמרו:

וא"ד כוכבא הוא כו' פרש"י מולא דסיסרא עכ"ל. אולי שמצא כן במדרש וקאמר שהיה לו לבא לעזרת ה' גי' ע"פ מ"ש שהמלאך רע יענה אמן:

מאי הרדפה כו' מנדן אותו כו' והוא לשון רדיפה שרודפין אותו עד חרמה עד שיציית דין ובערוך הביא בערך הרדף ואפשר שמפרש ליה מלשון הרדופני שהוא אילן שגדל עליו דבר מר והיינו שכותבין עליו מרורות עד שיציית דין ועיין בר"ן:

א"ל בר קפרא איני מכירך כו' פרש"י רמז לו שאינו רוצה לראותו עכ"ל. ואין זה משמעו ויש לפרש דה"ק שאתה אומר ומה רבו אומר בדבר זה היאך אתה מכיר אותי בכך והרי אני איני מכירך:

חמוקי ירכיך גוי' מה ירך בסתר אף דברי תורה כו'. לשון חמוקי פירושוו מלשון סתר ודימה התורה לסתרו של ירך שהוא תמיד מכוסה:

דף טז:

א"ל עיאי מי קורא לך בחון כו' פרש"י עיאי כך כינה שמו של רבי חייל לשון גנאי כו' עכ"ל ונראה דהיינו לשון גנאי לפי שרבי חייל היה מנגמס בלשונו שהיה אומר ה' במקום ח' כדאמרינן במגילה שא"ל רבי כשאתה מגיע אלץ וחכיתי לה' לא נמצא אתה מגדף וה"ג היה מנגמס בע' כדאמרינן שם שקורין לא' ע' לפי שאלו אותיות הם קרובים בלשון מאותיות אהח"ע ובדרך נלגול היה קורא אותו עיאי במקום חייל כפי מנגמס לשונו ואמר לו מי קורא לך בחון רמז לו שהיה לומד בחון כמ"ש חכמות בחון תרונה:

נהג נזיפותא בנפשיה תלתין יומין כו'. ומוקי לה בנזיפה דנשיא. ויש לדקדק דאכתי תקשי וכי נזיפותיה דנשיא הוא טפי מנזיפותיה דהקב"ה דכתיב הלא תכלם שבעת ימים כדמייתי מיניה לעיל דאין נזיפה פחות מז' ימים ומיניה נמי נילף דאין נזיפה יותר מז' ימים וי"ל ללכך קאמר בברייתא אע"פ שאין ראיה לדבר זכר כו' דראיה נמורה אינה דז' דהתם אינה אלא משום צרעת שהיה לה וה"ק קרא ואביה ירך גוי' הלא תכלם שבעת ימים משום נזיפה ולא גרע צרעת דידה ועי"ל דהתם משום שלא יתעכבו ישראל עוד בשבילה כדכתיב והעם לא נסע עד גוי'.

א"ל זה ראיתי וזה לא ראיתי קרי עליה ברצות ה' דרכי גוי'. ר"ל זה השליח שראה אותו הלך בדרכו ופגע בו וא"ל תא וזה שליח שני שלא ראה אותו לפי שלא הלך בדרכו ולא א"ל ללא ליתי:

א"ל אם קרית לא שנית ואם שנית לא שלשת כו'. הני ג' לשונות כמשמעה מקרא משנה ותלמוד וכמאמר י'שלם אדם שנותיו במקרא במשנה ובתלמוד ואמר אם שלשת לא פירשו לך היינו שלא שמשת ת"ח כל הצורך שיפרשו לך חכמות בחון גוי' כדברא כו' שתורתו מברזת עליו מבחון כו' וכן יתפרש כל הענין ברחובות תתן קולה גוי' שמכרזת עליו ברחובות ובפתחי שערים גוי' שיהיה שמו נודע בשערים כשם הגדולים:

והא כתיב לא מראש בסתר גוי' ההיא ביומי דכלה כו'. וה"ה דהמ"ל דההוא בתחלת נתינת התורה בסיני איירי כדמוקמינן ליה בפ' ר' עקיבא ושם מפורש:

האי חמוקי ירכיך כו' מוקי לה בצקנה ובגמ"ח כו'. דכתיב ברישיה דקרא מה יפו פעמיוך בעגלים בת נדיב דהיינו נודבי צקנה ועושים גמ"ח:

והוו חייקי ליה למר עוקבא ציפתא כו'. נראה דר"ל גם שבדינא היה שמואל יושב לפני מר עוקבא לפי שהיה הוא נשיא מ"מ נהג מר עוקבא ענות בעצמו נגד שמואל והוו חייקי ליה מקום בגמוכות ע"ג ציפתא דהיינו מחצלת שכל זה דרך שפלות עשה לגבי שמואל:

וקא מניפה חושלאי כו'. דהיינו שעורים קלופים והיתה מניפה קליפתן מתוקבן:

אלמלא אתה שאול והוא דוד כו' פרש"י אתה שאול שוגלת במזל שלו והוא דוד שוגל במזל שלך עכ"ל והוא דחוק לתלות מלכות בית דוד במזל ועוד דהא אמרינן בסוף פ"ב דמס' שבת אין מזל לישראל גם עי' על פי' הר"ן בזה בע"י שהוא דחוק ונראה לפרש ע"פ מ"ש ביומא כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה שאול באחד ועלתה לו דוד בשתים ולא עלתה לו וכו' ושם פירשנו ע"ד הבא לטהר מסייעין אותו מן השמים היינו דדוד נתן לבו לשוב בתשובה וקבל עליו יסורין להמות על חטאיו ובקש סליחה ממנו ית' ב"ה כמפורש בספר תהלים וכללקמן שהקים עולה של תשובה ומן השמים סייעוהו משא"כ שאול שלא מצינו בו שבקש סליחה ולא בקש לקבל יסורין על מעשה דאגג והשתא ה"ק הכא אלמלי אתה שאול שלא שב בכל לבו ולא סייעיה מריה והוא דוד שהיה מקבל עליו לשוב בתשובה וסייעיה מריה אבדתי כמה דוד מפניו שהוא צדיק ממך שהוא באחד ואתה בשתים דו"ק:

על דברי כוש בן ימינו וכו כוש שמו כו' משמע ליה בפשיטות דקאי אשאל ללא מצינו בכל עניני דוד שום מעשה שהיה לו עם כוש אבל מצינו רוב עניניו עם שאול שהיה בן ימינו. וקאמר מה כוש משונה בעורו אף שאול משונה במעשיו דכן מצינו דמלמה המעשים לעורו של כושי כמ"ש היהפוך כושי עורו גוי' גם

אתם תוכלו להטיב גוי' ר"ל דשאר צבעים אפשר להשתנות משא"כ צבע השחור של עור הכושי שהוא בתולדתו כך ולא משתנה:

ביוצא בו על אדות האשה הכושית כו' והלא צפורה שמה כו'. הכי משמע ליה ללאו אשה אחרת היא מדכתיב האשה הכושית בה' הידיעה דמשמע האשה הנזכרת כבר והיא צפורה שזכרת כבר שהיא אשתו של משה וכן גבי עבד מלך הכושי בה' הידיעה דקאי אמלך שזוכר לפניו שהוא צדקיהו שהיה אז מלך ולא קאי אעבד הנזכר לפני פניו ובמדרש קאמר דקאי הכושי אעבד והוא ברוך בן נריה ולא יתיישב לפי זה ה' הידיעה דהכושי וקראה כושית גבי דבור מרים ואהרן כלומר שהיתה ככושית משונה במעשיה הטובים ומשה היה פורש ממנה ואמרו הריק אך במשה גוי' וכן עבד מלך הכושי שדימה את צדקיהו באותו מעשה הטוב שהציל את ירמיהו מן הבור לכושי המשונה בעורו וכן הלא כבני כושיים אתם גוי' לגבי שאר אומות שזכר שם ופלשתים מכפתור וארם מקיר קרא את ישראל כושיים שהם משונים במעשיהם הטובים משאר אומות כמו שהכושי משונה בעורו משאר כל אדם:

שהקים עולה של תשובה כו' מפורש פ"ק דע"ז:

ה"ק אמר אלהי ישראל כו' מי מושל בי צדיק כו' לשון רש"י בספר שמואל ורבותינו פירושוו אמר דוד אלהי ישראל לי דבר אלי דבר צור ישראל ומושל באדם אני ומי מושל בי צדיק שאני גזר גזירה והוא מבטלה עכ"ל וסיפיה דהאי קרא יראת אלהים ויש לפרש עז"ז ומי מושל בי צדיק ע"י יראת אלהים ע"ד שאמרו הכל בידי שמים חון מיראת שמים זו הגזירה אינה בידי שמים שהצדיק מושל בי:

ה"ק והלא שמות גבורותיו של דוד כו'. דלפי פשטיה דואלה שמות הגבורים אשר היה לדוד מוסב אללמטה דחשוב שמות אנשים הגבורים אשר היו לדוד אין מקום לכאן יושב בשבת גוי' וע"כ דרשו לכוליה קרא מוסב לדוד שהיה לו שם גבורה כשהיה יושב בישיבה כדרך הגבורים שלא היה יושב על כרים וכסתות כראוי למלך וא"ל הקב"ה אחר שהשפלת עצמך בשעה שעסקת בתורה כאילו אינך מלך תחכמוני תהא כמוני כו' כלעיל שהצדיק מושל בי שאני גזר גזירה כו' והיינו כמוני שאני מבטל בכל שאר הדברים גזירות ומחשבות שאר אדם כך אתה תהיה מבטל גזירתי כלעיל הצדיק מושל בי כו'. ואמר שהוא ראש השלישים לג' אבות כו' כפרש"י ועוד אמרי' בפרק ע"פ בסעודה דלעתיד דג' האבות ימענו מלברך ודוד יאמר לי נאה לברך כו' ע"ש והיינו שהוא ראש לג' אבות שהגדול מברך.

אמר עדוניצ"ל עדינו. המניהל העצני כו' היה מעדן עצמו כתולעת כו' עי' פרש"י בספר שמואל עדינו כשהיה עוסק בתורה כורך ומקשר עצמו כתולעת כמו מעדנות כימה כו' ע"ש ובערוך פי' כשהיה עוסק בתורה היה מעדן עצמו עד שיתרכך בשרו כתולעת שתהא דעתו מיושבת עליו וכשהיה יוצא למלחמה היה מתקשה כעך כל מדה עושה בשעת הצורך עכ"ל:

על ח' מאות כו' שהיה זורק חן. בקרא לא הזכר חן אבל משמע ליה בפעם אחת היינו במכה א' וזה א"א רק בחן שהולך מרחוק מאיש לאיש עד ח' מאות איש שעשעו חללים וז"ש חלל לשון יחיד כאילו ח' מאות איש היו איש א'. ואמר

שהיה מתאנח על מאתים דכתיב איכה ירדוף אחד אלף. משמע ליה הכי איכה ירדוף א' מישראל אלף מן האומות ורש"י בחומש פי' בהיפך איכה ירדוף אחד מן האומות אלף מישראל כשהן בגלות הוא ע"פ הספרי ואמר כאן דודאי זו הברכה דא' מישראל ירדוף אלף מהאומות ודאי נתקיים בימי דוד וא"כ מאי רבותיה דח' מאות חלל שהרי לא נתקיים בו איכה ירדוף א' אלף וקאמר דודאי שהיה ראוי להתקיים בדוד וע"ז היה מתאנח ויפתה בת קול רק בדבר אוריה וגו' שהחטא של הריגת אוריה במלחמה גרם לו שלא הרג עוד ב' מאות חלל במלחמה:

דף יז.

אם דומה הרב למלאך כו' מפורש פרק אין דורשין:

אם רואה אדם שיצרו מתגבר כו' מפורש ספ"ק דקידושין:

שנאמר וכשלת וגו' גם נביא עמך וגו'. נביא היינו ת"ח שסרח דנקט:

מאי שמתא כו' שממה יהיה כו'. בערוך גרם שם תהא ופי' שם מיתה מיתה בה שם תהא שם תיתי דכתיב ובאה אל בית הגגב עכ"ל:

כשהיא נכנסת דכתיב והיתה העיר חרם כו'. כמה לשון חרם דכתיבי בתורה ולא מיייתי להו ומיייתי האי קרא לדיחשע ויש לבוין בזה משום דלא שייך חרם בגוף העיר אלא באדם שהיו בתוכה וכתיב העיר לרמוז על אברי גוף האדם כמ"ש בקרא דכתיב עיר קטנה ואנשים בה מעט עיר זה הגוף ואנשים בה מעט הם אבריו של אדם דהיינו העיר שהיא כלל האברים הם חרם. ואמר

כשהיא יוצאת דכתיב ברונו רחם תזכור כמה רחם כתיבי ומיייתי האי קרא לפי ענינו כי כשחל ונכנס החרם על רמ"ח אברים הוא במדת הדין וההיפך כשהיא יוצאה מן רמ"ח אברים במדת הרחמים וזהו ברונו דהיינו כשגובר מדת הדין בחרם על רמ"ח אבריו רחם תזכור דהיינו תזכור מדת הרחמים על רמ"ח אברים:

שמחא אגנובתיה דכלבא ואיה דידה כו'. ר"ל דגם הגנובתא שאינו נראה מכלל האברים. מ"מ החרם ידיה עבדא כו' דלאתי ביה נורא ואכלתיה:

שקלוה אחתיה בדכא כו'. כי האדם דומה לכלי חרם שאין לו תקנה כי שבירתו זו היא מיתתו וע"כ אמר אחתיה לפתיחא כבדא כאילו נחתו לאלמא ואחתיה בי קברי לרמוז כי שם יהיה שבירתו וקבורתו וקרי ביה אלפא שפורי כי האלף הוא כלל וסוף המספרים וטעם השופר לגבי שמתא כדמסיק ע"ש שנפרעין ממנו וטעם במ' יומין שהוא מספר יצירת האדם וקאמר מאי תברא מה טעם שהעברים לגבי השמתא וקאמר ע"ש תבדי בתי כו' וכ"מ שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני דעוני כמיתה כמפורש במס' נדרים:

דף יח.

ברית כרותה לשפתים שנאמר ויאמר אברהם וגו'. וכתבו התוס' תימה דלמא מדה טובה מרובה וה"ל לאתניי הא דאמרינן פ"ק דכתובות ופ"ג דברכות לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן שנאמר וגו' עכ"ל והנראה ליישב את זה דההיא דאל יפתח פיו לשטן איירי כשהאומר כלל את עצמו באותו פורענות ורעה כדמוכחי הענינים דהתם והטעם בו כמ"ש בע"י שלא יתן פתחון פה לשטן לקטרנג ולומר האלת בעל דין כמאה ערים דמי ולא נשאר מקום למדת הרחמים להאריך אפים כו' ע"ש וליכא לדמויי לההיא דהבא איירי בשגגה היוצא מדברי האומר ברעת פורעניות או בטובת זולתו כדמוכח הענין פנחס לשמואל והטעם בו כאומרם ניבא ואינו יודע מה ניבא וכפרש"י בחומש ונשובה נתנבא שישובו שניהם עכ"ל והשתא אין סברא לחלק בין מידה טובה למדה רעה בגבואה היוצאת מדברי האומר בשגגה:

אמגושי הוה שנאמר הנה הוא יוצא המימה כו' כפרש"י והזכיר זה הכתוב במכת ערוב ולא קודם זה במכות דנ"ך להורות שאף במכה כנים הקודמת אמרו החרטומים כי אצבע אלהים הוא אעפ"כ חיזק והקשה הוא לבבו ולא נמנע פרעה לצאת המימה למר בשביל מכשפים ולמר לגדף לומר לי יאירי וגו':

דף יח:

ע"ב בבל יום בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני כו'. ברפ"ק דסוטה ובסנהדרין פרק כ"ג גרסינן מ' יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת כו' וע"ש בתנא' ובחיזושינו שם:

שדה פלוני לפלוני כו' בע"י מפ' הר"ן שדה פלוני לפלוני כו'. פי' פסקת הגדוניה שאדם פוסק את בתו הכל נגזר קודם יצירת הולד עכ"ל והל' דחוק ובשם התנא' דמ' יום קודם יצירת הולד ביום הריון ואפשר שהיה המלאך לילה ומציאו לפני הקב"ה ושאל טפה זו מה תהא עליה עשיר או עני וזה מה שיש בגירסת הספרים שדה פלוני לפלוני שמכריזין עליו עשיר או עני כו' עכ"ל וקשה לפי' זה דא"כ אמאי הזכיר כאן הכרזת עני או עשיר טפי מהכרזת חכם או טפס גבור או חלש שהוא נגזר גם כן ביום הריון כדאמרין פרק כל היד וי"ל דלהנהו דנקט הכא בת פלוני ובית ושדה כרוז הבת קול יוצא משא"כ בהנך דהתם גם שהוא נגזר מכל מקום אין הבת קול יוצא:

אלא שמה יקדמנו אחר ברחמים כי האי דרבא כו'. פרש"י בגמרא שלפנינו אינו מובן לי שבתחלה קא"ל רבא אס לא חיזיאי לך א"א לשנות הגזרה ושוב כשהתפלל שימות הוא או היא שלא יראה בצער שתנשא לאחר ומ"ה יארם שלא יקדמנו אחר ברחמים שתמות היא ולפי זה מאי קא"ל לא אמינא לך דלא תיבעי עלה דמלתא דהא מלתא אחריתא היא דבתחלה א"ל שלא יבקש דבר שא"א לו לשנות ולא יועיל בקשתו אבל הכא בבקשה זו אפשר שיועיל לו שתמות היא ולא יצער עצמו כשתנשא לאחר ורואה מר' ראוובן בר אבטרובלי שאמר מה' אשה לאיש כו' לא משמע כן ולשון שמה יקדמנו אחר לא משמע שתמות היא אלא שאחר ישאנה ובפי' ע"י יש פי' אחר גם כתב שם פי' אחר בשם הר"ן והוא נכון ע"ש:

ויאמרו מה' יצא הדבר כו'. היינו בגזירת שמים כבר בשעת יצירה ולא ניחא להו לפרש כפשטיה מה' יצא הדבר כפי דברך שזימנה לך כפרש"י בחומש כיון דניחוש היה כדאמרין פרק ג"ה כל ניחוש שאינו כאליעזר כו' לא ה"ל לתלות הדבר כי יצא מה' דויו"ק:

ואביו ואמו לא ידעו כי מה' הוא כו'. והיינו נמי בגזירת שמים ביצירה וקרא דקאמר כי תואנה הוא מבקש מפלשתים כל זה בגזירת שמים היה כדי שע"י אשה זו תואנה הוא גו':

דבתיב בית והון נחלת אבות ומה' אשה גוי'. ויש למקק לפי הדרש הזה בהאי בית והון נחלת אבות ומה' אשה גוי' דמשמע האשה לאיש נגזרה מיום היצירה אבל בית והון אינו נגזר מן היצירה אלא נחלת אבות יקשה דהא בית והון נמי נגזר מהיצירה שהמלאך שואל טפה זו מה תהא עליה עשיר או עני כדאמרין פרק כל היד ודוחק לתרן הכא אקרא דעל אשה הבת קול יוצא ולא על בית והון דקרא לא משמע כן וי"ל אשה משכלת היא לעולם מה' בגזרה מעת היצירה אבל בית והון לפעמים אינו בא מגזירות היצירה שלו אלא בגזירת אביו שמת בגזירת שמים עכשיו:

אין אדם נחשד כו' ואם לא עשה מקצתו הרהר בלבו כו'. גם שאין האדם יודע מה שבלב חבירו מ"מ הקב"ה מזמין לו שיהיה נחשד כיון שהרהר בלבו:

מלמד שכ"א קינא לאשתו ממשה כו' דלגבי אהרן מפורש הקנאה כמשמעו כמ"ש בעדת קרח כמ"ש בענין ואהרן מה הוא כי תגינו עליו אבל לגדולת משה לא קנאו בו וכמ"ש אס לקחת מלכות לא היה לך ליתן לאחר הכהונה וע"כ דרשוהו לגבי משה שכ"א קינא לאשתו ממשה דהיינו כשבא משה למחנה עד שנטה אהלו מחוץ למחנה ודבר זה מפורש יותר בפרק חלק ובפ"ק דצ"ק ע"ש:

לדידי חשדן ולא הוה בי כו'. ולא ניחא ליה לאוקמא דעבירה גופה שנחשד עליה לא היה בו אבל הרהור היה בו דא"כ מאי רבותיה וק"ל:

דף כד:

אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה כו'. פרש"י בקושיות עכ"ל וטפי נראה לפרש בפשיטות שהיה ת"ח נמור שהיה לו לירא ממנו כמ"ש את ה' אלהיך תירא לרבות ת"ח:

דף כה:

שכל הבוכה על אדם כשר מוחלין לו כו' מפורש בפרק האורג:

למה זה דומה לס"ת כו' פרש"י דתורה קרויה נר שנאמר כי נר מצוה ותורה אור ונשמה כו' עכ"ל. מקרא דמיינתי התורה גופה קרויה אור אבל ר"ל דומה לס"ת היינו המצות שכתובים בס"ת שע"י הגשמה מקיים אותם האדם באברי הגוף:

סבר לאתבוי ס"ת אפוריא כו' פרש"י לומר קיים זה מה שכתוב בזה עכ"ל. דהכי אמרינן בפ"ק דצ"ק גבי חזקיהו שעשו לו כן וע"ש בתנא' משום דחזקיהו גדול ביותר היה בתורה ובמעשים טובים וענינו כמ"ש כי הת"ח דמיון הס"ת הגוף לגויל הס"ת ואותיות פורחות לנשמה וכיון שמת הת"ח הנשמה פורחת מן הגוף וכיון דבחיינו שהיה הנשמה בו לא ס"ל לישב לגבה השתא שהנשמה יצאה מן הגוף מכ"ש יענין דלא לשלשולי דרך גגות במקום שאין מוזנות דהוי כמו לועג לרש:

שנאמר וירכיבו את ארון ה' על עגלה חדשה כו'. משמע ליה דהיינו אותה עגלה חדשה הנזכרת כבר שגדוהו פלשתים ולכן לא הזכיר שהיו נמי פרות עלות אשר לא עלה עליהם עול אלא שלא בא כאן להזכיר רק עגלה חדשה שגדוהו פלשתים מטעם דקאמר דאין לפורקו מעגלה זו לעגלה אחרת ואע"ג דזה שהרכיבו דוד על עגלה טעות היה בידו כדאמרין פרק א"נ והיה לו לישא את הארון בכתף מ"מ למדנו מיניה לפי טעותו שנשא בעגלה שגדו פלשתים משום דאין לפרקו מעגלה לעגלה:

מה היה שהיה כבר כו'. כפי' שני שפרש"י איתא במדרש ולקוט בענין זה ומפיק ליה מלשון הכפול היה היה דבר גוי' היה שנדבר עמו בארץ והיה שנדבר עמו שח"ל:

הוינא בר תמני סרי שנין ולא חזי לי קרי כו'. דהיינו שהיה בר ח"י שנין שהוא שיעור שנים לישא אשה כדי שלמדו תורה בטרהה כדאמרין ביומא ואני לא נשאתי אשה אז ולמדתי בטרהה ולא ראיתי קרי:

יומא חד איתעפכא כו'. עיין פרש"י והוסף בספר יוחסין דצריך שיהיו אותיות שדי נראות מבחון בקשר של תפילין ע"כ וענין מ' יום להתענות לפי שהתפילין הם בתר התורה כמ"ש זה בפ' האומר ע"ש והתורה ניתנית למ' יום:

הוי גני יהודה כו' קם בהדיה עמודא כו' עי' פי' זה בספר יוחסין:

דף כה:

ע"ב אמר דינא הוא דרבה בר רב הונא כו'. ע"פ מ"ש במנחות אי בר אבהן ובר אוריין יאי אי בר אוריין יאי ואי בר אבהן ולא בר אוריין אישא תיכליה וה"נ רבה בר רב הונא היה מפורסם בר אבהן ובר אוריין שהיה אביו לראש בבבל אבל רב המנונא מפורסם בר אוריין ולא נמצא בר אבהן וע"כ כי מטו אנשישרא הוו עבדי יקרא להדדי ואף במיתתן היה מכבד כ"א חבירו בכבוד התורה שהיה להם דבר אוריין הוא עיקר אבל זה הטוייעא אמר כי דינא הוא לצרף שרבה בר רב הונא גם בר אבהן ובה זלזל בכבוד תורה של רב המנונא וענש על כך ופתח הינוקא ע"פ מ"ש הטוייעא שילך רבה בר רב הונא קודם גזע ישישים עלה מבבל שהוא רב הונא ועמו ספר מלחמות שהוא רב המנונא וע"י קאת וקיפור רמו על הישמעאלים שבאו לשם לראות בהספדם ונדמו לקאת וקפור שהם עופות טמאים כמ"ש לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב הוכפלו לראות בשור ושבר הבא לדור במיתת ב' הצדיקים ואמר שקצף על עולמו ועון הדור הוא סיבת מיתתם וז"ש כי חמם ממנו נפשות שהצדיק לא מת בעונו רק שניתן ביד מלאך הקצף ומשחית והוא אינו מבחין בין צדיק לרשע. ואמר

שגם המלאך שמח ויוצא לקראתו כיוצא לקראת כלה חדשה כמ"ש פרק הנושא שהמלאך יוצא לקראתו לומר לו שלום ואמר דגם נשמתו היא טוהרה ונקיה ורוכב ערבות ששם תחת כסא הכבוד נפשות הצדיקים צרוורות בצרור החיים שם אלוני צ"ל שש. המניהז ושמח בבא אליו נפש הצדיק נקי:

תמרים הניעו ראש כו'. כלל ישראל נמשלו לתמר שאין לו אלף לב א' כדאמר במדרשות האברים יניעו ראש בחטואם ואמר על צדיק כתמר כמ"ש בסמוך ולא לאבידה כי הצדיק ישאר בהשאתר הנפש לעוה"ב וכתמר יפרח לעוה"ב:

אם בארזים נפלה כו' לוייתן בחכה כו' בנחל שוטף נפלה כו'. הפליג בהרבה דמיונות על רב אשי כי היה בו תורה וגדולה במקום אחד כדאמרין פד"מ גס שחיה הרבה שנים:

חלייש דעתיא כפרש"י דהאי מדמה ליה לשלבת והאי לאבידה עכ"ל. ר"ל סיכלה כשלהבת ושיהיה אבידה ואינו כן כי הצדיק יש לו השארות הנפש לעוה"ב והא דכתיב הצדיק אבד היינו לדורו אבל לאבידה משמע שהוא גופיה דבר הנאבד ונענשו דלתתפכו כרעייהו שלא יהו ראויים לחלון כדמסיק כי הייבוס והחלוצה מורים על השארות הנפש להקים לאחיו שם כידוע לבעלי הקבלה:

בא רוב שליטת במים זכור ורחם כו' נראה דלאו דרך הספר קא"ל אלא דרך תפלה על שבא רבא במקום סכנה בימי חדקל ואמר בא רוב שליטת היינו רוב ישראל שנקראו שליטת דכתיב ביום ההוא יהיה ישראל שליטיה למצרים והיה מתפלל זכור ורחם להצילנו וגם כי תעניו מאחרדין כאשה מבעלה דהיינו כסוטה אל תזניחנו באות מי מרה כסוטה:

שמחה לתונה נהפכה ששון ויגון נדבקו בעת כו'. י"ל שלש עניינים דנקט של הפכיים שהיה זה הולד בן זכר שהיו בו שלש שמחות האחד ביום הלידה ושוב לח' במילתו ושוב ביום ל' בפדיונו וכן היה האבילות ביום המיתתה שהוא יום המר ושוב ז' ימי אבילות ושוב ל' יום:

ביום בא השמש בצהרים כו' באנו כו'. כמו שביאת השמש שלא בזמנה אין זה חסרון לה אלא להרואים בזריחתה שיש להם חסרון בביאתה בצהרים כן ר"י שמת אין זה החסרון לו אלא לתלמידיו הרואים תורה על ידו:

ארץ שעבר הרה וילדה ארץ צבי כו' מפורש פ"ק דמגילה:

אחיתו עמודי כו' שפעו מרזבי כו'. נראה כל הני שינוים דנתהוו בעונם ביום מיתת כ"א מהם מורה על מעלת המת שאמר אחיתו עמודי כי הצדיק עמוד העולם נחסר מהעולם וראוי לבכות עליו ושפעו מרזבי כו' ע"ש שבחיינו בצדקתו ובזכותו שפעו צנורות מלמעלה מים הרחמים ובמיתתו נשתנו להיות משפיעין מדת הדין בעולם שהוא רמו הדמים תחת המים:

ואתחמייאו כוכבי ביממא כו' דלפי טבע כוכבים שיהו נראים גם ביום אלא שמתוך מאור השמש זוהר הרקיע ביום אינן נראין וביום שמת נחשך היום קודם זמנו שהיו נראין בו כוכבים כמו בלילה וכענין שאמרו לעיל כיום בא השמש בצהרים:

ואיתעקרו כל אילני כו' נחיתו כיפי כו' על הרוב הני דחשיב ואזיל פורעניות הם הבאים במיתת הצדיקים וכמ"ש מפני הרעה נאסף הצדיק כמפורש פרק הכונס. ואשתני צלמנים כו' ע"ש מעשיהם כפרש"י וע"ש וכן י"ל אתקצצו כל אנדרטא כו':

דף כו:

דטב להון לישראל בצלותי מרתיבין כו'. ומשמעו חכם ורב כמ"ש פ' י"ג מי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים דתפלתו נשמעת:

על הפסוק הענין כו'. ק"ק על עס ה' ועל בית ישראל מאי על הפסוק העינן איכא הכא דהיינו עס ה' והיינו בית ישראל:

ברכת השם מנלן דכתיב כו' קרועי בגדים. מפרש"י בספר ישעיה על ששמעו גידופי השם והיא כמו ברכת השם עכ"ל:

מאי שלש דלתות וארבעה כו'. ר"ל אמאי לא חשש לשורפה עד אחר שקרא ג' דלתות וארבעה וקאמר דלא היה חש על כל הפורעניות שזכר בד' דלתות דהיינו בד' פסוקים הקודמים עד שהתחיל לקרוא לו פסוק חמישי היו צריה לראש שהנכדים יהיו ראש ולא אתה כפרש"י ושא"ל מאן אמרה כי ה' הונה על רוב פשעיה כו' נראה שמפרש טעם אחר על שלא חש עד אחר שהתחיל פסוק חמישי משום דבו מפרש כי ה' הונה על רוב כו' ולא נזכר שום אזכרה באיכה מקודם זה והוא נתכוין לקדר האזכרות שבהן לשורפן ואע"ג דמאי הא דקריעיה בתער הסופר משמע כל המגילה כמ"ש התנא' מ"מ משמע ליה נמי דקדר האזכרות מדלא היה חושש לשורפה עד אחר פסוק ד' שאין בהם שום אזכרה עד פסוק ה' שיש בו אזכרה כי ה' הונה על רוב גו':

ערי יהודה מנלן דכתיב ויבאו אנשים משכם כו' קרועי בגדים ומנחה כו'. דהיינו כשיצאו מביתם לא היו יודעים בחורבן הבית ובדרך שמעו וקרעו בגדיהם על שראו בדרך ערי יהודה בחורבנן וקרוב לזה פרש"י שם ונראה הא דנקט ללאזכרה צ"ל דנקט. המניהז תלמודא ערי יהודה בחורבנן ולא ערי ישראל משום דהתנא דיןן לאחר חורבן בית שני איירי ולא היו ידועין רק ערי יהודה דלא עלו מבבל בבנין בית שני רק שבת יהודה וקצת מבנימין וי' שבטים שגלו לחלח וחבור לא עלו:

דף כז:

בבו בכה להולך כו' בלא בניס כו'. מפורש פרק י"ג:

חדושי אגדות – מהרש"א • מועד קטן

עבר עבירה ושינה כו' מפורש פרק י"ה: כאילו חרב מונח לו בין ורכותיו כו'. כהאי לישראל גופיה אחרו לגבי דיין בפ"ק דסנהדרין ושם מפורש:

מבאן ואילך כאילו עוברת בשוק כו'. פי' בתוספת עד שנים עשר חדש והכי איתא בירושלמי כו' עכ"ל אבל י"ב חדש לא נזכר בתלמודנו הכא ולולא דבריהם נראה דעד שלשים קאמר. וכל הני שיעורי ג' ו' ול' הזכירו לעיל בסמוך ואינו סותר דברי הירושלמי לאיירי ה"נ ברופפת:

דף כה.

אתיא שם שם ממש כו' מה שיש לדקדק בזה עיין בספ"ק דב"ב:

מה פרה אדומה מכפרת כו'. פי' בתום' מכפרת על מעשה עגל וכדאמר' במדרש כו' ע"ש והוא דחוק שנתכנין ע"פ אותו מדרש ונראה אע"ג דמוכח בכמה דוכתין דפרה קדשי בדק הבית היא מ"מ חטאת קרייה רחמנא גם שהיא נקחית מתרומת הלשכה כמו שאר קרבנות וכמ"ש התום' בפרק מרובה לפי שצריכין לה כהנים העובדים קרבנות חשיב צורך קרבן כו' ואפי' בלא לב ב"ד כו' ע"ש:

למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה. פירשו בתום' דכתיב ויפשט את אהרן את בגדיו גו' ואהרן יאסף ימת ופי' הקונטרס ובגדי קודש ילבשו לפי שאינו סמוך כ"כ עכ"ל פי' הקונטרס לא מציאתיו ואין זה מקרא בשום מקום ועיין מה שכתבנו בחידושי הלכות:

מאי קרא הן קרבו ימך גו' הן חד קרבו תרי כו'. האי קרא גבי משה כתיב ולא חלה מקודם ה' ימים יבשניקה מת שהיא מיתת פתאים כדלקמן אלא דילפינן מוינה רמז לשאר בני אדם:

מת בחמשים זו מיתת כרת נ"ב כו'. וכתבו התום' בירושלמי מאל תכריתו וגו' ועוד ימי שנותינו שבעים שנה וגו' דל כ' ללא מיענש עליהן נשתיירו נ' ותימה דהא בשמעתין נ' משגולל קאמר כו' עכ"ל ונראה ליישב דה"ק שבעים שנין דל עשרים ללא מיענש כו' וכיון דמת בחמשים הרי נכרתו לו ימים ומשנים כ' שהם בשנות העגורים והוא מבואר לפי שיש לאלם נ' שנים אחר עשרים שנים שהם ימי העגורים ונ' שנים אלו הם כדמיון היוכל שהם מ"ט שנים והם אחר כ' שני העגורים הם ימי ספירה וחשבון של אדם על מעשיו ושנת הני' שהוא שנת שביעית של אדם הוא תכליתו של אדם דמיון היוכל שישוב אל אחותו יעד"ז אמר נ"ב זו מיתת שמואל הרמתי הוא למעלתו וע"פ מ"ש ביומא שאמרה חנה רגלי חסדיי ישמור כיון שעבדו רוב שנותיו של אדם (בלא חטא) טוב אינו חוטא שגיבאָה כן על בנה שמואל שמת לג"ב שנים שאז לו רוב שנותיו שאחר שני העגורים שהם ב' חלקים ממ"ט שנים שאחר ימי העגורים דב' חלקים ממ"ט הם לג"ב הרי נ"ב עם שני העגורים שהם כ' שנים ובדאי גם אם היה חי שמואל יותר לא היה בא ימי חטא שהרי עברו לו רוב שנים של אדם שאחר ימי העגורים ועד"ז יש לכוין הספירה מ"ט ימים יום לשנה. ויום הני' הוא קודש חג השבועות כשתחשוב למ"ד ביטן נברא עולם היה תחילת הבריאה בכ"ה באדר הרי כ' יום עד יום ראשון של פסח שהן חשבון כימי שנות עגורים דלא איענש עליהו שהיו ישראל עייין במצרים ועד"ז אמר זכרתי לך חסד עגורך וגו' ואח"כ מיום שציאו ממצרים ימי הספירה מ"ט יום יום לשנה עד חג השבועות שהוא ביום חמישים דמיון היוכל וזכר לדבר שאנו מקדקים לעשות י"ט קצת בל"ג בעומר לזכר שבו עברו רוב ימים שהן ב' חלקים ממ"ט ימי ספירה יום לשנה ששוב אין אדם חוטא שהם לג"ב שנים אחר כ' שנים של שני העגורים כאמור שזו מיתת שמואל הרמתי ואותיות יוכל רמז לזה י"ו מצד זה ול"ב מצד זה שהם לג"ב רוב שנותיו הראשונים ושנת י"ג אינו מן המנין כי א' לא יבא לחלוקה ולפי' כשציאו ממצרים אותן שנמנו מבני כ' והיו רק בני עשרים אזי כשהיו סופרים מ"ט שנים מבאי ארץ שהם ימי חשבון מצות של אדם עד שהיו בני שבעים וקדשו שם החמשים שהוא בסוף שנים למות לשוב איש אל אחותו כמו ביוכל:

ס' זו מיתה בידי שמים כו' בכל"ח בגי' ס' כו'. לפי ענינו האי קרא בכל"ח למעלותא קאמר אבל לשון מיתה בידי שמים דקאמר לא משמע כן וי"ל דודאי מעלה הוא ששים שיצא מכלל כרת כדקאמר דרב יוסף הוה עביד להו יומא טבא מיהו כיון שלא בא לכלל שבעים שהם שנותיו של אדם קרי ליה מיתה בידי שמים שמת קודם זמנו כמו דור המדבר ועיין בתום' בזה:

שבעים שיבה שמונים גבורות דכתיב ימי וגו'. ובמתניתין גבורות דאבות שנינו בן ששים לזקנה בן שבעים לשיבה כו' דכן מצינו בקרא מלת זקנה נופל על היוצא מכלל בחרות ושחרות והיינו הבא לשנת ס' היוצא מכלל כרת והא דכתיב בשמואל ויהי כי זקן שמואל ולא חיה רק נ"ב שנין כבר תירצו בזה פ"ק דתענית דזקנה קפצה עליו ושם נתיישב למה מת שמואל בשנות כרת דמחמישים ועד ששים הם שנות כרת ולא חשיב ליה משום כבודו של שמואל כדמסיק רבה לקמן ומלת שיבה מצינו בקרא על הרוב בצדיקים שהגיעו לכלל שנותם שבעים שנה ובדוד כתיב וימת בשיבה טובה וחיה ע' שנים:

במזלא תליא כו'. כתבו התום' הא דאמרינן בסוף שבת אין מזל לישראל י"ל דלפעמים משתנה ע"י מזל כו' ע"ש ושם בתום' יותר מפורש דהיינו לאין מזל לישראל דע"י זכות גדול משתנה כו' ע"ש והכי מוכח נמי בשמעתין דרבא בעי אחכמה דרב הונא ואענתריה דרב חסדא והם דברים התלוים בגזירת הלזיה כדאמרינן פרק כל היד דמלאך מעמיד הטביה ואומר אם חכם אם טפש אם עשיר אם עני אלא ע"כ דאית לן למימר דע"י אפוש' רחמי מן שמיא כדעביד רבא איבא לבטל הנזירה ומזל שגולד בו כדאמרינן בשבת אך יש לדקדק במה שבקש רבא אעגונותא דרבה והא עגוה היא ממונות הטובות כדאמרינן פ"ק דע"ז יראת חטא מביא לידי עגוה והוא מביאו לידי חסידות ואמרינן פרק כל היד דהכל בידי שמים חון מיראת שמים וי"ל ע"י אפוש' רחמי שמיא בקש לעזורו לבא לידי עגוה כדאמרינן הבא לטהר מסוייעין לו: במזלא תליא כו' רב חסדא חי צ"ב שנין כו'. וליכא למימר דשאני רבה דמדבית עלי קאתי דס"ל לרבא דבתורה לחוד הוי מתכפר כו' כ"כ התוספות פרק ב' מדות:

לתחזי לי איתחזי ליה כו' פרש"י לאחר מיתה עכ"ל. ונראה דהיינו בחלום ודבר זה מפורש פרק מי שמתו שהרוח המדבק הגוף והנשמה הוא שט בעוה"ז להודיע ע"י חלום וע"ש:

איתרח לי תלתין יומין ואהדרי כו'. והיינו דאמרינן פרק מי שמת מהדורא בתרא דרב אשי ובערוך בערך הדר פירש בע"א. וקאמר אשרי כו' ותלמודו בידו מפורש פ"ק דבבא בתרא ודקאמר אין מלכות נוגעת כו' מפורש פ"ק דתענית:

רב חסדא לא הוה כו' פקע ארזא ושתיק ויכין ליה כו'. נראה מענינו שמת בו ביום ולא חלה מקודם ולא הוי בכלל כרת דיומי דכיון שהגיע לגבורות שהרי צ"ב שנין חי ה"ל מיתת נשיקה כדאמרינן לעיל ברב הונא וכן לעיל ברב אשי נראה שמת בו ביום שהגיע לגבורות כמו שכתב בערוך שהיה ראש ישיבה ששים שנים ומסתמא כשעשה ראש לא היה לו פחות מכ' שנים:

דף כה:

ע"ב גוד גרמא מכבי ונמטי כו'. פרש"י אינו מוכן לי ועיין בערוך בערך גוד ב' פירושים:

עטוף וכסו כו' דבר רמי כו' פירש בערוך בערך עטף כאדם האומר להרים התעטפו והתבסו במלבושים נאים כי זה האיש הבא ליקבר אצליכם בן גדולים הוא וי"א כו' ע"ש:

שיזיל איצטלא דמילתא לבר כו' עיין פרש"י ועוד נראה לפרש כפשטיה דבעני ממש שמת איירי ושיזיל איצטלא דמילתא למת לתכריכיו. ואמר לבר חורין עש"ה במתים חפשי וגו' ושליומו זוודא ר"ל דכלו כלי תכריכין לאין לו והם קרויין זוודא כמ"ש בערוך בערך זוד:

רהיט ונפיל אמעברא כו'. רהיט ורך כל ימיו אחר מחיה ועתה נפל אמעברא במקום מעברות מהעולם הזה לעולם הבא ויוצפתיה זיץ וחוב שהלוח עדיין עליו כמ"ש כל הרצוה ללות יבא וילוח כו':

אחנא תגרי אזבזי כו'. פי' בערוך אחינו סוחרים שעל קיניהם נבדקין כלומר במקום סחורותם נבדקין הנאמנים הן אם לא כמ"ש בשלשה דברים אדם ניכר בכיסו בכוסו ככעסו עכ"ל:

מותא כי מותא כו'. עיין פרש"י גם בע"י בשם התום' ובשם הר"ן בכל אלו הדברים:

א"ד ללא ידל ודלוניה דכתיב כי טוב אמור לך עלה וגו'. י"ל דלהאי לישראל דלא לענין הספר נאמר:

א"ל ר"ט דעו שחכם גדול הוא ובקי באגדות ואל יכנס כו'. ר"ל אל יכנס אחד לתוך דברי חבירו במשא ומתן כיון שחכם גדול הוא ובקי כו' גם הוא יבא לידי משא ומתן עמנו ואבל אסור בו מדכתיב האנק דום אבל אם כ"א ידבר בלבד גם הוא ישתוק ומדרך עגוה א"ר עקיבא ואני אחרון ובע"י פי' בע"א בשם הר"ן ע"ש:

פתח ר' ישמעאל ואמר רבי כו' אמר שהוא פתח כדקאמר' לקמן דאין המנחמין רשאין לומר דבר עד שיפתח האבל כו' ואפשר שמטעם זה בפעם ראשונה לא באו לנחמו כן לפי שהוא לא פתח לומר כן רבו עונותיו כו' עד שתכפוהו אבלותיו:

ומה נדב ואביהו שלא עשו אלא מצוה אחת כו'. ר"ל דודאי כמה מצות עשו מקודם אלא כלומר מצוה אחת בעבודת כהונה שבו ביום בר"ח ניסן התחילו לעבוד בכהונה ויקריבו בני אהרן וגו' ומשום אותה מצוה א' של העבודה הנוגעת לכל אמר ואחיכם כל בית ישראל וגו' שבשביל עבודתו מתו בניו של ר"י שעשו כמה מצות כאלו בשביל רבים עאכ"ו שרבים מספדיין אותן וכן תפרש גבי צדיקיהו שצדיק גמור היה כדאמרינן פרק חלק והכא קאמר מצוה א' שהעלה ירמיה מן הטויט אלא דהיינו מצוה אחת הנוגעת לכלל ישראל להציל ירמיה שויכיח את ישראל לעשות תשובה אמר שיעשו לו רבים כבוד במוותו ובמשרפות המלכים גו' בניך שעשו כמה מצות כאילו בשביל רבים עאכ"ו שאנו רבים מספדיין אותן:

דבר טוב כו' ח"א שביטל משמרתן כו'. אסיפא דקרא קסמין דבר טוב אל אלהי ישראל וגו' דהיינו לעלות אל ה' אלהי ישראל לירושלים לבטל דברי אביו ירבעם שאמר אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית ה' וגו':

כמספדא דלחאב בן עמרי דקטיל יתיה הדלרימון כו' פרש"י בספר זכריה מדכתיב ביה ותעבור הרנה במחנה והוא הספד כו' עכ"ל אבל בפ' נ"ה דרשוהו מלשון שמחה באזכר רשעים רנה וענין דבר אחד טוב שעשה שהיה עומד ומתחזק במרכבה כדי שלא יכירו ישראל במכתו ויברחו ותחלת נפילה ניסה כך פרש"י בס' מלכים:

וב**מספדא** דיאשיהו בר אמן דקטול כו'. ונראה הא דמדמה ההוא מספדא שיהיה לעתיד בירושלים למספד דלחאב ויאשיהו לפי מה שמפורש פרק החליל דההוא מספדא דירושלים יהיה לעתיד על משיח בן יוסף שיהיה נהרג או על יצה"ר שיהיה נהרג והוא מספד על היחיד כמ"ש וספדו עליו כמספד על היחיד וגו' ומומיא דהכי מספד דלחאב שלא נהרג רק הוא כמ"ש ומלך ארם צוה וגו' לא תלחמו את קטן ואת גדול כי אם את מלך ישראל וגו'. וכן ביאשיהו דכתיב וילך המלך יאשיהו לקראתו וימיתהו במגידו בראותו אותו ובד"ה ויורו המורים למלך יאשיהו וגו' שנראה שלא נהרג רק הוא כדכתיב ויקונן ירמיהו על יאשיהו:

שמח נ"ג בימיו כו' מפרש"י בספר ירמיה בשלום תמות כו' כל ימי נ"ג לא יצאו אסיריו וכשמת נ"ג יצא צדיקיהו מבית האסורין למחרת מת וקברוהו בכבוד עכ"ל:

ו**האמר** ר"י אמר רב שעשאוהו ככברה כו'. להפליג הקושיא מיייתי ליה הא דרב יהודה דלא זו שלא מת על מותו בשלום אלא שנהרג במשונה שעשאוהו ככברה:

שלא חרב בהמ"ק בימיו כו'. וכן מפורש בהדיא בקרא ונאספת אל קבורתך בשלום ולא תראנה עיניך בכל הרעה אשר אני מביא על המקום הזה:

מהבא וסר מרזח נעשה שר כו' מפורש פרק מציאת האשה:

ולי**טול** מנה יפה ראשון כו' פי' בתום' לישראל ליתן לו כו' ע"ש ובפ' קונס יין פרש"י כשחולק עם אחיו הכהנים בלחם הפנים עכ"ל ושם בחדושינו מפורש:

קשה יציאת הנשמה מן הגוף כפיטורי כו' ולעיל מדמה ליה להקל וליכא צער אלא כמשחל ביניתא כו' היינו לצדיקים דמייירי ביה לעיל והכא בתתם בני אדם קאמרינן:

רשייש

רש"י ד"ה ואתו. צ"ל ואתנו.

וד"ה וכל. צ"ל כל:

תד"ה ר"א. א"נ דכיון דאיתא בהדיא בו'. אבל הר"ש בפ"א לשביעית מ"ד בסופו העתיק הירושלמי דמפורש שם דר"א אית ליה דלוקה ור"י א"ל דאינו לוקה:

תד"ה עד עצרת. מש"כ הרש"א דלא קחשיב ליה בעדיות משום דר"ש יחידאה הוא. שם בפ"ה חשיב טובא משמייהו דיחידאי. ושם במ"ג הביא משמיה דר"ש גופי' (לג"א דחשבה תניי"ט לעיקר) ג"ד מקולי ב"ש ולא חשיב להא בהדייהו:

תד"ה ניסוך. והא בו' מ"ם בו' אסמכתא בו'. ק"ל דכתענית (ג) קאמר אי ריב"ב שיתא יומי ע"ש משמע דדרשה נמורה היא ועי' זכחים (קי ב) ובתוס' סם:

תד"ה שהרי. ואח"כ כתיב את ספיה בו' אלמא קצירה בו'. כצ"ל:

דף ד.

תד"ה אלא ארנב"י. ויש דמשבשי להאי אלא בו'. פשוט דטועמם משום דע"כ גס לשינייא דידי' צ"ל דמקרא לא אסור רק למ"ד יום וכשנייא דריי"צ וכפרש"י וא"כ מאי אלא. והרש"א נדחק לחנס:

רש"י (בסה"ע) דהוה דלי. וחכמים לא התירו כי אם לבית השלחין בלבד. תימה דללייה אף לביהש"ל אסורה דהא אסרינן מי קילון במתניתין דללייה היא טירחא יתירא כמש"כ התוס' (בע"ב) וטירחא לא התירו כדאמר' בריש מכילתין:

דף ד:

גמרא כדתנן המדל בגפנים בו'. קשה דלא מייתי מהמוקדם דתנן שם פ"ג מ"ג המדל נוטן מן המשואר בו':

גמ' שם אמימר מתני לה מפני שנראה כעודר וקשיא ליה בו'. משמע דלמ"ד מפני שמכשיר בו' ל"ק דאיכא לאוקמיה דשדיא לאבראי. ולפ"ז לא א"ש מאי דהדרי תרווייהו (ר"ז וראב"מ) לתרוצי הך קושיא הא לחד מינייהו ל"ק כלל. ואולי צ"ל במקום אחד רב זירא וכדעת התוס' במנחות (מ ב) דתרי נינהו. והא ל"ק דתסתיים מיהא דראב"מ הוא דאמר מפני שנראה כעודר. די"ל כמש"כ התוס' לעיל (ג ב) בד"ה ר"א בתירוק הב':

רש"י ד"ה ציתאי. מקום. ביבמות (כא ב) משמע דהוא שם אדם פרטי. ואולי כוונתו שנקרא בר ציתאי ע"ש מקומו וכ"מ לישנא דבני בר:

רש"י ד"ה בדוכתיה. דלא עביד אלא לרכך ארעא. כצ"ל:

דף ה.

גמרא בורות בו' וחוטטין אותן אבל לא שפין א"ס. מהרי"ף והרא"ש מוכח דגרסי ושפין א"ס ועי' ברמב"ם פ"ח מהל' יו"ט ה"ד ולח"מ שם. ומאי דתני תו ולא חוטטין לתוכן וברישא תני וחוטטין אותן ע"ש בלח"מ:

גמ' שם הא בהדיא קתני לה ומתקנין בו'. ק"ל לימא דבא לאתניי הא דשרו הנך אמוראי דלעיל (בס"ד הקודם) ור"א גופי' בכללם דהביאו מהא דתנן עושין כל צרכי רבים וי"ל:

תד"ה לאתניי. קס"ד דהאי דפריך הכי בו'. כצ"ל:

בא"ד לא היתה מתניתין שגורה בפיו. כצ"ל:

דף ה:

גמרא בה"פ כדתנן החורש בו' עד מאה אמה. הריטב"א ל"ג לכ"ז דלקמן מוקמינן לה בשדה שאבד בה קבר:

גמ' שם ורשה שאבד בה קבר בה"פ קרי ליה אין והתנן בו'. כצ"ל וכ"ה בריטב"א וכן הגיה הגר"א ז"ל:

גמ' שם רי"א עד שיהא שם זקן בו'. בתוספתא הגי' אר"י במל"א בזמן שיש שם זקן בו'. והכ"מ העתיק כן גס מנמרא שלפנינו וכתב דלכן פסק הרמב"ם כוותיה דידוע שכ"מ שאר"י במד"א אינו אלא לפרש. ועי' ג"כ דבבבוי בפ"ד מהל' ברכות ה"ע. ועי' בבבית (ט ב) בתק"ה ולא היא. אכן בחולין פ"ח כתבו להפך. ועי' בס' שב שמעתתא בשער י"ב אות י' וי"א אריכות דברים בזה:

גמ' שם כדאמר עולא בעומדין על הגבולין בו'. אין מי שציין לנו היכן אמר עולא ד"ו. והוא בנדרים (מב ב) (מבני הרב מוה' מתתני' סי'):

רש"י ד"ה אבל מציינין. שאע"פ שאינה אלא עצם אחד בו'. בספ"א דאהלות חשיב י"ח חוליות בשדרה ועמש"כ שם ברפ"ב לדעת המפרש ותוס' בזיר (נד) דבעינן ג"כ שיהיו הצלעות עמה:

רש"י ד"ה ואל ישרפו. שאם מציינין אותו שורפין עליו כל תרומה בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה יש בה אילנות בו'. ויכול להלך בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה רי"א. עד שיהא שם זקן בו' שיהא יודע שנחרש. תימה דהכי כל אדם אינס נאמנים. וכן לא א"ש כ"כ הא דאמר עלה אבוי ש"מ בו'. ולפי' התוס' וכן לפי' הראב"ד שאביא לקמן א"ש הכל:

תד"ה אין מציינין. א"צ ציון בו'. לכאורה יל"פ דאף בחול אסור בכדי שלא ישרפו את התרומה על אהלנו או לכה"פ יתלוס:

תד"ה שאינו. בגזן תרודו רקב בו'. תמוה דאדרכה שם מבואר דמטמא באהל וכבר תמה עליהם בהגהות הנאון מוהרי"ח לנדא. ולחומר הענין נ"ל דדעתם ז"ל דאין מציינין אלא על דבר שטמא באהל אף שלא האהיל רק על מקצתו דל"ח אלא שמא יבוא פתאום על מקום הטומאה אבל בבואו שמה אמרינן שיזכר דשם ספק טומאה ויחזור לאחוריו. וסברא זו אמרינן לקמן בהא דאין מעמידין ציון במקום טומאה ע"ש בפרש"י. וזה תמצא מבואר שם בחולין דרקב אינו מטמא אלא כשהאהיל על כולו. ועי' בפ"ב דאהלות מ"ב פבי' הרע"ב והתני"ט. ורוב מנין אברים מ"ל במחוברים או כשמונחים זה ע"ג זה:
תד"ה מגפח. הלכך לא חיישינן שמא המת בעומק בו'. מצינו לישנא דחששא לקולא בשבת (קנא) ועמש"כ בגיטין (עג ב). או דר"ל דשורפין עליו אה"ת כדאיתא בפ"ד דטהרות מ"ה ול"ח להפסד

דף ב.

במשנה]במועד. ובתני"ט ולפי שאין במשנה לשון חש"מ בו'. מצינו לשון זה במ"ב פ"ד דמגילה. וע"כ כוונתו על משנה שלפנינו:

במשנה שם] וחכ"א עושיין אה"א בתחלה בשביעית. כתב התני"ט בשם הר"ן (נמשך אחרי מדפיסי הרי"ף שציינו עליו מלמעלה ר"ן. אבל נראה ברור שהוא הנ"י כניכר מסיגנון לשונו שמובלל הרבה מלשון הר"ן. גס ברפ"ב מביא את הה"מ. והר"ן אינו מביאו לעולם. ואף הרב"י והגר"א מביאים אותו בשם נ"י) דלהכי לא אסרי משום חופר כיון שמשליך את העפר למרחוק בו'. כוונתו דדרך העודר להניח העפר במקומו וכאן ע"כ משליך על אגפי האמה (וזה קרי ליה הנ"י למרחוק) כיון דצריך לגומא. וכן לא אסרי משום דמכשיר אגפיה לזריעה מטעם שכ' התוס' לקמן (ד ב) כיון דעבדי ע"י שינוי. והא דפריך הגמרא שם. ליחוש מפני שמכשיר אגפיה לזריעה. היינו למ"ד דטעמא דראב"ע מפני שנראה כעודר ליחוש נמי מפני דמכשיר אבל לרבנן כמו דל"ח לעודר כן ל"ח למכשיר וכזה כתבו התוס' בסוכה (כג) ד"ה ולמ"י ועמש"כ שם ובשבת (מט) בד"ה רש"י. ובמש"כ מיושב מה שנמנם עליו בתור"ע:

נמרא ונאי משמע דהאי בית הבעל לישנא דמייחבותא בו'. ק"ל מדוע לא קאמר דלהכי נקרא בית הבעל משום דמיטרא בעלה דלרעא הוא (תענית ו ב) ולכן נקרא רביעה שרובע את הקרקע וכדכתב והולידה והצמיחה ע"ש. שוב ראיתי בהריטב"א שהביא כן בשם הירושלמי. וכן הרמב"ם ברפ"ח דפאה הבליע טעם זה בענימת לשונו:

רש"י ד"ה הרווחה לא. לשוויה אפלי חרפי. הוא לשון הגמרא לקמן (ו ב):

תד"ה עיף. כדכתיב הרויתי נפש עיפה. ונדפס הגהת הגר"פ פסוק זה לא נמצא בו'. המדפיס שנה דכוונת הגר"י"פ היתה על גי' הישנה שבתוס' ונפש עיפה למים כמו שהעתיק התני"ט אבל לפי הגירס' שלפנינו כתיב דהר הוא בירמיה (לא כה):

דף ב:

נמרא איתמר המגבש בו' משום מאי מתרינן ביה רבה אמר בו' רי"א בו'. כה"ג בשבת (קלח) וע"ש בפרש"י ד"ה דנוטל אוכל שכ' ולרבה ה"ה בו'. אבל הכא מוכח דתרווייהו דוקא קאמר:

רש"י ד"ה א"ב מתנתינן. עי' רש"א שהניח דבריו בצ"ע. ולי דברי הרש"א צ"ע דהא הש"ס קאמר להדיא לעיל לראב"ע מעיין שצ"א בתחלה לא. ואולי גי' משובשת נזדמנה לו שם. ולשון רש"י שלפנינו שם בסה"ע אטע'י דהבין מדבריו דפי' לא חרבה מעיינה היינו שמעיינה הראשון קיים וזהו מעיין שלא יצא בתחלה. אבל הב"ח הגיה שם פרש"י אל נכון:

רש"י ד"ה חרישה. דבשעת חרישה ליבא בלאים כלל. אלמה לא הא בא"י זרעי ברישא והדר כרבי (שבת עג ב). ומדוע לא פי' כפסטיה דלא אשכחן דאסרה תורה חרישה בכלאים:

תד"ה חייב. עי' רש"א מה שנמנם בדבריהם. ול"נ דע"כ ל"פ אלא בכה"ג דאיכא ב' מלאכות איזו עיקרית לדחייב עלה והשניה תבטל. אבל היכא דליכא אלא חדא לכ"ע מחייב עלה אפילו בלא דמיון ובלא מחשבה ולהכי לא פריך אלא מר"כ דוקא דאמר דחייב שתיס:

דף ג.

נמרא מגין לעידור ולקישקוש ולכיסוח בו'. נ"ל למחוק ולקישקוש ולגרום במקומו ולניכוש כללעיל דפשוט שזויה הבריייתא עצמה דלעיל ואי הוה גרסינן בה קישקוש ה"ל להש"ס להקשות לעיל מינה ובה. נראה דלזה נתכוין ג"כ הגה"ש אלא שנשתבש ע"י מעתיק טועה. וכן לקמן צריך להוסיף ואין מאבקין כללעיל:

רש"י ד"ה בצירה. וקצירה אב מלאכה היא בפרק כלל גדול. תמוה דה"ל לפרש כפשוטו משום דכתיב כאן לא תקצור. ועי' מהרש"א לעיל בסמוך:

רש"י ד"ה זריעה בכלל היתה. ובשנה השביעית שבת שבתון וגו'. נראה דעיקר כוונתו על הוגו' דהיינו שדך לא וברמך לא. ועמש"כ בתוס':

רש"י ד"ה אף כל. יצא בו' שאינן בשניהן יכול לא יקשקש בו'. כצ"ל:

בא"ד קא תריץ לקמן (הוא בדף ד ב) בעוגיות בו' וה"ה לעידור. וק"ל. א) מדוע לא מקשה הש"ס מעידור לעידור מינה ובה כמו דמקשה על קישקוש מבריייתא אחרת. ב) דלפ"ז הוה מצי לתרוצי כן (ר"ל הא בחדתי בו') גס על רומיא דקישקוש דהא פי' לעיל דהיינו עידור אלא שזה בגפנים וזה בזיתים. ויותר ה"נ דקושיא דעידור אעידור מיתרצא באותו תירוק עצמו דקישקוש והגמרא נקטא קישקוש הואיל ומחכר תחלה בבריייתא להיתרא. או שיגרא דלישנא בסוכה (מד ב) נקטא. וברייטב"א ראיתי שמחק ולא יעדר מהבריייתא:

תד"ה אין. ול"ג בו' דליכא חבא אלא כלל ופרט בו'. המהרש"א הקשה מהא דלקמן קרי ליה כלל ופרט יכלל. ול"נ ליישב דלפי שהביא הר"ש שם בשם הירושלמי. כוונת ר"א כיון דהכלל בעשה והפרט בל"ת דיינינן ליה במדת דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד בו' ע"ש. וכ"כ הריטב"א והוא כעין מדת כלל ופרט וכלל כמש"כ רש"י ותוס' בשבועות (ז) ע"ש:

דף ג:

נמרא וגסב לה הש"ס לפטורא. נראה דצ"ל תלמודא (ופי' לימוד) והמעתיק שנה לפרשו מלשון תלמוד והחליפו בש"ס וכצ"ל לקמן ובפרש"י:

נמ' שם משתכלה הלחה. במשניות הגי' עד שתכלה:

נמ' שם א"כ גת תורת כאו"א בידו. כ"ה שם:

בסה"ע שהרי כבר נאמר וכו' וברמך לא תזמור וגו'. כצ"ל עי' בתוספות:

רש"י ד"ה דאתיא (בסופו). נראה דצ"ל דבששית נמי אסור:

רש"י ד"ה תקנתא. דר"ש בו' ועד עצרת היינו אליבא בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה יו"ה. חורשין כל השדה כולה. כצ"ל:

תרומה. או משום דמקילינן בנחרשה אף שאינו ידוע מקום הקבר כדמוכח לקמן משינויי דר"פ (ועי' בכתובות כח ב בתק"ה בה"פ ובמש"כ שם) והאז כתבו ללא חיישינן כו':

בא"ד א"נ אילנות המאהילים מה"צ כו'. כ"נ דצ"ל:

תד"ה יש בה. דתניא התם כו'. היא משנה ערוכה באלהות פיי"ח מ"ג:

בא"ד ובגון כו' א"ג כו'. ולהראב"ד בפ"י מהל' ט"מ ה"ב שפי' אין בה אילנות היינו שרואין שנקצנו ממנה א"ש בפשיטות לישנא דבידוע שאבד כו' כדתנן שם לאין מקיימין בה אילנות ומיושב מש"כ הכ"מ שאינו יודע למה כו' עיין שם:

דף ו.

תוס' ד"ה אמר ר"פ. אבל כשהוא מרובה כו'. אולי צ"ל מרודה כלישנא דר"פ:

בא"ד ואפילו איבא ציון הרי נחרש. ר"ל וטהור לאוריייתא ולדרבנן די בס' אחד דלמא לא היה ציון:

דף ו:

נמרא ת"ר מרביצין שדה לבן בשביעית כו'. עי' הגהת הגר"א ז"ל דצ"ל אין מרביצין כו' ולא במועד. ועי' בספרו שנ"א ספ"ב דשביעית ותראה על מה אכן הנהגו הטובע. וע"ש בר"ש שהניח ג"כ כאן ובענין אחר:

תד"ה מרביצין. אבל ק"ל שמא הבא איירי בהשקאה גמורה כו'. פי' הרש"א בדבריהם דחוק. ול"נ להניח דמשמע הכא איירי כו' דפליגי כו' ור"ל הואיל דפליגי הכא לגבי מועד וכדלוקימנא הא ראב"י והא רבנן ופלגנתייהו (ר"ל במתניתין) היו בהשקאה גמורה:

דף ז.

נמרא התם נמי ליסתור ולא ליבני כו' עד אר"א. לולי דמסתפינא הייתי אומר דכ"ז צ"ל לעיל בל"ק בתר דדחי הסיוע דהתם ההיתר הוא משום סכנה וקפריך ליסתור ולא ליבני ומשני א"כ כו'. אח"ז מציאתי כן בהגהת הגאון מוהר"א לנדא:

רש"י ד"ה גועץ שפוד. וממעץ אותן. מהרמב"ם וש"פ מוכח דמפרשי כפשטו דהגומא צריך לעשות על ידי שינוי דהיינו ע"י געיצת שפוד כו' ואח"כ תולה בה מצינה כברישא:

תד"ה אמר רבי. וה"ג ק"ו לימי הסגירו. ק"ל הא א"ל מה לימי ספירו שאינן עולין לו לימי נזירותו אבל ימי ההסגר עולין כדאיתא בפ' כהן גדול. ומה ללא חשיב ליה במגילה בהא דבין מוסגר למוחלט. י"ל דל"ח אלא מה שאינו נוהג בימי ספירו. או דל"ח אלא דבר תמידי משא"כ זה אינו אלא מקריי. ועי"ז דזה נכלל בהא דאמר שם אין בין טהור מתוך הסגר כו' אלא תגלחת כו' דמטעם זה הוא דילפינן שם בגזיר (נז) דימי החלט אינן עולין וימי הסגר עולין ע"ש:

תד"ה בהסגר. לכן נראה דברי ר"י כו' היינו תחלת הסגר ראשון. נראה לי כוונתם דהיינו דכהן אמר לו דכמדומה לי שתאז צריך הסגר ולא החליט הדבר עדיין. ומש"כ ללא שייך לטהרו כו' עי' רש"א ומל"מ. וי"נ משום דלטהרו או לטמאו לא שייך אלא במוסגר דהוא אמצעי בין טהור לטמא אבל היבא ללא הסגירו עדיין איך יפול עליו לטהרו כיון דגם עתה טהור הוא. וק"ן לפ"ז מדוע בטהור כ"ע ל"פ ללא חזו ליה ועי' לקמן (ע"ב) בתק"ה יש. ובעיקר דבריהם שנדחקו הרבה לכאורה הגל"פ משום דהסגר שני עדיף ליה מהסגר ראשון דבשני אם עמד טהור ובראשון טעון הסגר ב'. ולהכי בהסגר ראשון לכ"ע חזו ליה דבתרי גווני היינו או דיטהרנו או דיסגירנו שנית שמחה היא לו. והעצבון אינו אלא בחד גוונא דהוא אם יטמאנו. משא"כ בהסגר שני הדבר שקול. שמחה בחד גוונא דהוא אם יטהרנו וכן העצב אם יטמאנו. אבל הא בורכא דהא באותו גוון שבהסגר ראשון מסגירו שנית דהיינו בעומד אדרבה בהסגר שני מטהרו לגמרי וא"כ כש"כ הג"ל בו דיראה:

דף ז:

תוס' בד"ה ה"ג בת"כ ז' ימים ימי ספירו כו'. ר"ל דל"ג יספרו לו אשר בגמרות שלפנינו. ודריש שבעת ימים דכתיב בקרא דישב מחוץ לאלהו דאינו אסור אלא ז"י דסיפורו. ואנב שנכתב (תיבות אלו יספרו לו) בפסוק כו' (שהוא ביחזקאל) טעו הסופרים וכתבוהו כאן. והרש"א במחכ"ת ל"ד בכאן. ועי' לקמן בתק"ה מאי ובמש"כ שם:

תד"ה יותם. וישעיה נתנבא בשעה שנתנגע כו'. יותר הל"ל דנבואה זו דועוד ס"ה שנה כו' נתנבא בימי אחז דכתיב ברה"פ והוא מאוחר הרבה. וכן איתא בפרש"י בישעיה שם: והרד"ק שם כתב דחשבון זה (זה) (דס"ה שנה) מתחיל מ"ז לירבעם בן יואש וא"כ נשאר משנותיו עוד כ"ד שנה (ששה חדשים דזכריה בנו לא חשיב כיון דלא היה שנה שלמה) יו"ד דמנחם ב' דפקחי' כ' דפקח ט' דהושע הרי ס"ה. יתמיהני עליו ששכח ד"ע בב' מקומות. (א) במלכים (ב טו ח) שכ' שם דזכריה מלך בחיי אביו י"א שנה י'ס לבד המ"א שנה שמלך אביו לבדו. (ב) (שם יז א) שכ' דהושע מלך עוד ח' שנים לבד התשעה ע"ש יא:ס כן יהיה יותר יו"ט שנה והל"ל דמתחיל החשבון מל"י לירבעם:

בא"ד ומאחר שזה אמת נמצא צריך ליישב כו'. לכאורה תמוה מה שתלו זה בהקודם. ובמה שפרש"י במלכים (ב טו א) יו"ל ע"ש:

בא"ד מלכו כאחת והא ירבעם כו'. כצ"ל:

תד"ה מאי. מיהו מדכתיב ביה לו כו'. נראה דר"ל לו מאהלו דומיא דדרשין בקדושין (יז ב) ועבדו ולא את הבן כו'. וכה"נ פי' המהרש"א בקידושין (נח) דהא דאיתא בע"ז (נד ב) א"יך הוא ולא חליפי חליפין להכוונה על הכינוי מן כמוהו וכיוצא בו הרבה וללא כקרבן אהרן שהשיא כוונתם על לו דיספרו לו הכתוב ביחזקאל זה אטעיי גס למהרש"א הני"ל:

תד"ה דבר. וא"ג לפרש שאר דברי רשות כגון חבילי קש. נראה דר"ל הדומים לחבולי קש דמשום אינהו גופייהו ולאוי ממתינים שהרי ר"י דריש ופינו אפילו חבילי קש:

דף ח.

נמרא ואב"י ההוא מ"ל למעוטי סומא בא' מעיניו. ק"ל הא זה למוד מעיני ולילה נמעט מן לכל מראה כמו דממעטין מוינ' בפ"ב דנגעמי מ"ג כהו מאור עיניו כמש"כ שם הא"ר. וכן שחרית ובה"ע כמש"כ שם הר"ש במ"ב מתנ"כ. ואולי אור הנר יפה לבדיקה יותר מאור היום דשחרית ובה"ע ועי' תמ"ה נפקא: תד"ה מאי. ה"ל להזכירה. נראה דר"ל דאז מיבעיא ליה לדרשא אחריתא ה"ל להזכירה:

רשייש • מועד קטן

דף ח:

תד"ה אין חופרין. כשהופר הוא רגיל לחפור בבית הקברות. כ"נ דצ"ל:

דף ט.

גמרא לאהליהם שהלכו ומצאו נשיהם בטהרה. לאין אהל אלא אשה כלעיל:

גמ' שם שנאמר ביום השמיני שלח את העם כו'. הרש"א בח"א הקשה איך היו סבורים לילך ביום הח' שהוא חייב בשמחה (ור"ל ואין שמחה אלא בבשר שלמים) ותיורנו דחוק ע"ש. וקושייתו אינה כלום וכי כל היום חייב לאכול שלמי שמחה לאחר שאכלו פעם א' היו יכולים ללכת. ועוד נראה דאישתמיטתיה מש"כ התוס' בסוכה (מז) ובש"מ דמרבינן מושמחת כל מיני שמחות ע"ש. אולם לקמן (יד ב) בד"ה עשה כתבו דשאר שמחות אינן אלא מדרבנן. ועי' בקדושין (לז ב) ד"ה אשה וצ"ע אבל הא קשיא דהא שמיני חייב בלינה כדאיתא בסוכה (מז) וכן מציאתי להגר"א ביו"ר סי' רמ"ב ס"ק מ"ח. וע"ש בט"ז סק"ט ויתיישב הכל:

תד"ה איבעיא. כדי שלא יתבטלו כו'. ור"ל בזה ללא תקשה מדוע לא נטור עד אחר החג:

דף ט:

גמרא ר"ש בן חלפתא איפטר מיניה דרבי. כ"ה בע"י ונכני עי' שבת (קנב):

רש"י ד"ה תעייל ול"ת כו'. שתוציא סחורה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה באנפי בלתה. שהיתה כ"ב זקנה שהיתה לה כלה. ק"ל מאי פסקא דהא איתא בקדושין (ס"ד כט) דר"ח נסיב בשיתסר כו' ויכול להיות ללשנה נולד בן ואינסב ג"כ בשיתסר וא"כ הוא ר"ח בר ל"ג כשהיה לו כלה וסתמא דמילתא דאשתו היתה ג"כ בערך שניו וא"כ מאי זו זקנה. ונ"ל דבזה יתיישב פי' רשב"ס בב"ב (קמא) על הא דאר"ח שם לדידי בנתן עדיפי ופי' שלא נתקיימו לו בנים. והתוס' הקשו עליו דמצינו לו הרבה בנים. דיי"ל דכוונת הרשב"ס דלא נתקיימו לו בילדותו כשאמר זאת וכדמוכח הכא והוא חיה צ"ב שנה דללקמן (כח) ולא נולדו לו זכרים אלא בזקנותו. ומר ינוקא ברי' לא יפרש כפי' התוס' שם (ז ב) שנוגד לו בינקותי' אלא כפרש"י בכתובות (פט ב):

רש"י ד"ה אנפיקינון וד"ה שלא הביאו שלישי. צ"ל בד"א:

תד"ה כאן. בדאיתא בירושלמי. הגר"פ ציינו לשבת. וכבר איתא כן בברכוי' פ"א על משנת הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כו':

בא"ד אבל בהפסקה כו' וק"ש אין מפסיקין לרשב"י. הגה"ש הניח בצ"ע מגמרא דילן (שבת יא) ע"ש. אולם גם בירושלמי שם בסופו איתא דרבנן פליגי עליה דר"ש וס"ל דק"ש בעונתה עדיפא מת"ת ור"י לא קאמר בשבת אלא כגון רשב"י כו' ול"ק אלא רשב"י משום דהוא גופיה ס"ל דאף לך"ש אין מפסיקין. וגם מצינו דהוא עצמו לא עביד כשמעתי' בשבת (לג ב) ועי' תוס' שם (יא) ד"ה כגון. ועמש"כ בפסחים (נא ב):

תד"ה סטבת. נראה דלפניהם לא היה הגירסא כאן מאי שמן המור:

דף י.

גמרא שיני בלבבא. ברי"ף ליתא תיבת שיני ורש"י שסביבו מחקו בפירוש וכ"נ מלשון רש"י דכאן ועי' לקמן (כו ב) תק"ה בכליבה:

רש"י ד"ה מפסיע ובד"ה בלבבא. נ"ל דנסתקרו התיבות. ומלות שאינו תופר ביושר שבדבור הראשון שייכים לדבור הב'. ומלות שאינו תופר כדרכו תוחב זה בסמוך זה שבדבור הב' שייכים לדבור הא' ועי' בתוס' שציינתי לעיל בסמוך:

רש"י ד"ה מימתח נמי לא. למיסר נמי מתוח. כ"נ דצ"ל וכן בדבור הסמוך:

ד"ה מעמידין. כירה מקום שפיתת קדירה אחת. תמוה דבשבת (לח ב) מבואר דהיא מקום שפיתת שתי קדירות וכבר הושג בזה בתוס' נדה (כו ב):

תד"ה ההדיט. ושמא לא היו חושבים כו'. כצ"ל:

תוס' ד"ה ממתוחי. בלא"ה כו' דמצי לאקשוויי כו'. תמוה דלזה לא מתרן הש"ס מידי. ובמש"כ הרא"ש בפ"ק דסוכה סי' ט"ו ואנכי ציינתי עוד כיוצא בו בפסחים (קב ב) בתק"ה מיתוכי ע"ש יתיישב הכא:

דף י:

גמרא ולמיבני ריחייא. ברי"ף ורא"ש ליתא ועי' לעיל (ע"א) בתק"ה ה"ג רי"א ובהגות הב"ח שם דמוכח נמי דל"ג לה:

גמ' שם שקיל רברבי כו'. ראיה מבוררת לזה מרפ"ד דשביעית ע"ש:

רש"י ד"ה קיטורי בירי. שהיו נוטלין בלים חלקים. כ"נ דצ"ל:

שם בא"ד והיו מחליקין עליהן בית יד כו' ל"א כו' שאדם עושה בבית יד כו'. נראה מזה דגירסתנו היתה קיטורי בי ידי:

תד"ה למישקל. ומשום שאין ברזלים בימי חכמים כו'. מצינו במשנה פי"ד כללים מ"ה הובאה בשבת (נגז) סנדלי בהמה של מתכות. וצ"ל דכוונתם בימי חכמי האמוראים ורובן היו בבבב שנקראת מצולה. או דשם איירי בסוקי מלחמה ע"ש בשבת:

תד"ה פרקמטיא (בסופו). אבל הלואה כו' נראה דחשיב פרקמטיא. וכן העתיק הב"י ופסק כן בשולחנו ססי' תקנ"ט וללא כהגהת הב"ח:

דף יא.

גמרא ר"י שרי לאמי תנוראה. כצ"ל וכ"ה ברא"ש:

גמ' שם וא"ד שרי להו רבא מיזל ומיצד כו'. כצ"ל וכ"ה בריי"ף ורא"ש:

רש"י ד"ה שפיץ. שבתנור. וכן בד"ה ומענילן פי' על קרקעית התנור. וכן בד"ה ביד. ויותר נראה כמו שפרש"י שאצל הרי"ף והנ"י דקאי על תיקון גז. ועי' לקמי' בפ"י ד"ה מחלצים:

רש"י ד"ה לבאי. שם מקום. ע"כ כאן ט"ם ועי' נ"י:

רש"י ד"ה שיתין. כלומר כו' הרבה פעמים. נראה דמפרש דשזיס דנקיט הוא כמו שפי' התוס' בב"ק (צב ב) בד"ה שיתין:

רשי"ש‏ · מועד קטן

תד"ה כוורא. וי"מ דכוורא כו'. לכאורה סתירה לזה מהא דאמרינן (בב"ב עד ב) גבי לויטן כוורא מילחא מעלי:

דף יא:

במשנה מי שהפך כו'. לשון הרע"ב ואי לא מסיק כו' לטחון כו'. נראה דאף לתנא דמתניתין במנחות (פו) דלא היה טוחן אלא בפעם הג' וע"ש בגמרא היינו דוקא למנורה ולמנחות אבל להדייט דרך לטחון אף בפעם הראשון. תדע דגס טועינת קורה לא הזכרה שם אלא בפעם הב' והכא משמע לטוענה מיד:

במשנה שם רי"א זולף. פרש"י נותנס ע"ג בית הבד כו'. זה גס רי"ה מתיר. ול"נ לפרש זולף דהכא כזולף דבמתניתין דלקמן דפי' לתוך החבית. דרי"ה אומר ומניחה כו'. פי' בתוך הבור כמו ביין לקמן:

נמרא פתח באבל וסיים במועד. ועי' פרש"י ועמש"כ לקמן (יז ב) בס"ד:

נמ' שם משתגיע עונת המים שלו. עפרש"י. ועי' ברא"ש פי' אחר:

רש"י ד"ה כדו לגוף. מגופת החבית. עי' ר"פ המניח דהיינו כד היינו חבית:

רש"י ד"ה והקבלנים. בסכום כך וכך. ר"ל שהמקבל יש לו דבר קצוב. וחכירות הוא שלכעה"ב יש דבר קצוב וכ"ה ברש"י שבריי"ף להדיא. ועי' בשו"ע יו"ד סי' ש"פ סעיפי י"א וכ' ובש"ך סקיי"ב:

רש"י ד"ה ואע"פ שבקיבולת. תיבת אחרים נראה מיותרת:

תד"ה רי"א. במתניתין מחמיר כו'. לכאורה מתניתין בחוה"מ דאורייתא ועי' עצמו וכאן באכל דרבנן יע"י אחרים וכן הביא הנ"י בשם הירושלמי דאפילו לרי"ה מותר באכל בלא שום שינוי כיון דגעשית ע"י אחרים. ועי' בירושלמי עצמו דמקשה ג"כ מדר"י אדר"י:

תד"ה רשב"ג. ובצינעא הס"ר. ואח"כ מתחיל ד"ח יעשו ע"י אחרים. והוא ציון על הא דהאריסין כו' הרי אלן יעשו ע"י אחרים:

בא"ד וי"מ דהא כו' בשלא ימצא אחרים. ר"ל דלפי' קמא שרי אפי' אם ימצא אחרים שיעשו אלא שאינן אומנין כמותן. והפוסקים האחרונים לא זכרו מאומה מדבריהם:

בא"ד מיהו כו' ל"י בחמרין וספנין כו'. כצ"ל:

בסה"ד דאין מי שיעשה ד"ז כאותו שיש לו אומנות כו'. כצ"ל:

דף יב.

רש"י ד"ה מקבלי קיבולת. ואמרי היום בשבת יהיב להו. לכאורה לפי טעם זה אמאי שרינן להשכיר שדות לנכרים משום דאריס אריסותיה קעביד בספ"ק דע"ז. ודוחק לומר דשמואל אתיא כרשב"א דשם נגד סתם מתניתין דהתם (עי' בתום' כאן) ועמש"כ לקמן (בע"ב). והתנא' שם בד"ה אריסא כתבו בשם ר"י טעם אחר ע"ש:

רש"י ד"ה אבל אי איכא כו'. לאותן פועלים כו'. כצ"ל:

תד"ה אמר. דקא אסר התם מרחץ במשנה משמע הא שדחו שרי. במשנה שם מפורש דמשכירין שדות. אלא דל"ת דהיינו משום לאמרינן ליה וציית וכדליתא התם לרשב"א. לכן הוצרכו לזיוק דמרחץ:

בא"ד וכדד"ש דאמר כו' אסורין בימי אבלו אבל במועד דהוי דאורייתא או בעין דאורייתא הקילו וב"ש שיש להן להקל בשבת כו'. כ"נ קצ"ל:

נמרא משום דמישחא נפיש פסידא. פרש"י דמישחא יקור. ועי' בנזיר (לא ב) דבגליל חמרא עדיף ממישחא וע"ש ויש לפרש כאן דמישחא מתקלקל ייתר:

נמ' שם הלכות מועד כהלכות כותים למאי הלכתא כו'. כצ"ל וכ"ה ברי"ף וכצ"ל ברש"י:

רש"י ד"ה ואין למידין. כמו בכותים דלא אמרינן כו'. כצ"ל:

דף יב:

נמרא ואי ר"י ידוש נמי בפרות דהא אמר כו'. כצ"ל:

נמ' שם לימא שמואל כיחידאח ס"ל. ק"ל הא האמת כן הוא כדליתא במגילה (יח ב) ע"ש. וי"ל משום דסתמא דמתניתין דריש מכילתין משקין בה"ש במועד דלא כוותיה (עי' נ"י) דמסקה מים לזרעים חייב משום חורש או זורע והוא מלאכה דמחובר. ובזה אפי' שמואל מודה כדליתא ביבמות (פג):

רש"י ד"ה אדם חשוב. אפילו אין לו מה יאכל. ועי' ריטב"א. ולע"ד הגל"פ דכוונת הא"ן הוא דלעולם תצא דשערי הזה דהוא דבר האבד ומ"מ איקפד דאדם חשוב שאני אבל באין לו מה יאכל אפי' לאדם חשוב ש"ד:

רש"י ד"ה לגזי. עי' בפירושו לחומש (ויקרא יט יט) דמפרשו בענין אחר:

נמרא צנעא דהני יממא הוא. לכאורה ר"ל דוקא יממא משום דבגילה אוושא מילתא טפי מטעמא דמסיק וכ"מ לעת הפוסקים. ופרש"י בזה דחוק:

תד"ה מבנים. ואי' מה מלאכה. לכאורה פשוט דהיינו עמור. ואף שא"ח אלא במקום גידולו כמו שפסק בשו"ע סי' ש"מ ס"ט וע"ש בהגר"א וכ"כ התנא' בביצה (ר"ד לא) הא איכא למימר דהכא נמי מיירי במקום גידולו דמשמע ולאי דלא בעינן אלא שהכינום יהא ממקום גידולו ואף שמשאפו אח"כ הביתה:

דף יג.

רש"י ד"ה לאתויי מאי. הא תני ליה לצורך המועד כו'. הב"ח הגיה לצורך המוכר וכן בדבור הסמוך. יעני' נ"י:

רש"י ד"ה שאין לו מה יאכל לאתויי מאי. דהיכי מתרצי מילתא כו'. כ"נ דצ"ל:

במשנה אין מביאין כלים מבית האומן. התני"ט הביא מנ"י הטעם משום חשדא. ותימה שלא הביא פרש"י בפסחים (נה ב) דהטעם הוא מפני הטורח:

רש"י ד"ה אבל מפנה. והא משמע ליה עכשיו כו'. כצ"ל:

דף יג:

נמרא ואם חושש להן שמא יגנבו מפנן לחצר אחרת כו'. עי' הגרי"פ. וכ"מ להדיא בתנא' שם דל"ג לה:

נמ' שם מחפין אקלושי מעבין אסמוכי. עפרש"י. ולעז"נ דאקלושי הוא כיסוי דק ואסמוכי כיסוי עב כמו בחולין (נה ב) גבי טחול:

גמ' שם דשקיל חלקייהו. עפרש"י. ול"נ דהוא מלשון חלוק כי הקליפה הוה לבשו להגרעין כמו החלוק לאדם וכדאמרי' בכתובות (קיא ב) מה חטה כו' יוצא בכמה לבושין. ועי' תנא' חולין (קיו ב) ד"ה חטה וכן קורין בל"א לקליפת התבואה (העמדי"ל):

גמ' שם חנות פתוחה לסטיו כו'. כה"ג בתענית (יד ב):

רש"י ד"ה כמין כרי. מבכסין אותן ביחד. כצ"ל:

רש"י ד"ה או דלמא. בצנעא מדעתן. כצ"ל:

רש"י ד"ה בתבלין. כגון כרוב וברישין. כצ"ל וכמו שהועתק בתנא':

רש"י ד"ה מטומאתו לטהרתו. נזיר טמא (הנ"י וכן רש"י שם פי' דמטומאתו לטהרתו לא קאי רק אמעורע. ומדויק בזה דנקיט ל"י לפרש"י שלפנינו הל"ל בר"ר מטומאתן לטהרתן ועי' במל"מ) כו' ושוב אינו משמר נזר. אינו מדויק דאפילו בימי טומאתו שסותר את הקדמין ואינן עולין לו כל דיני נזירות עליו. עי' בנזיר (טז ב יז) רק דנוה"כ הוא שמצוה עליו לנלח ביום הז':

דף יד.

גמרא בעא ר"ז אבדה כו' כיון דאנוס מותר א"ד כיון כו'. לכאורה ה"ל לפשוט מתני דמתניתין הבא ממטה"י למשמע דמדרך אחר לא דלא מיפרסמא מילתא כמ"ש המ"א בס' תקנ"א סק"ו. ואולי ע"כ לא כתב המ"א אלא למסקנא דמסיק אביי לאיסורא וכן לר"א דמתני בעייתו באומן מוכח דבאחר פשיטא ליה דאסור. אבל לפי בעייתו י"ל דלא נקיט ממה"י אלא משום דאורחא דמילתא דליכא שם ישוב. או לאפוקי מדר' יהודה לקמן:

גמ' שם ה"ק כו' אבל לשוט מודו ליה כו' אבל למזונות מודה להו. כצ"ל:

רש"י ד"ה איזורו. ומתעטף במקטרינו. בשבת (קכ) נזכר בהי"ח כלים. ובחולין פי' בע"א ע"ש:

רש"י ד"ה למזונות. וחזר במועד ד"ה מותר כו'. כצ"ל ותיבת אחריהן למחוק:

רש"י ד"ה אילימא לשוט. דקאמר רבי כו' ביצא לשוט כו' ואשמעינן דנראין לו כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה והא נראין כו' (בסופו). דבלשונט ובמזונות פליגי. אין הכרח אלא דפליגי בלהרווחה ובחד מינייהו. ואולי דט"ס הוא וצ"ל דבלשונט או במזונות נמי פליגי:

תד"ה ומגודה. דאין גידוי פחות מל"י. הוא לקמן (טז):

בא"ד וכן מי שנשאל לחכם מ"ל כשבא (ר"ל החכם) בחוה"מ. ועי' לשון הנ"י. והמהרש"א יצא מפי' הפשוט. ואולי דחקו הא דקיי"ל ג' מתירין את הנזר במקום שאין חכם (בכורות לו) ועי' שבת (מו ב) אבל אין זה הכרע. גס מש"כ כגון שתלה הנזר באם יאכל פירות ממועד ואילן דלא חל הנזר להתירו. הן אפי' אם היה תולבו באם יאכל מעתה ג"כ לא מיקרי חל הנזר כדמוכח בגדרים (נ) וכ"פ הרמ"א ביו"ד סי' רכ"ח סי"ז. וזה ולאי אין סברא לומר דה"ל לאכול וליתשול:

בא"ד ושאר גילוח הוא דבעי כו'. כצ"ל:

בא"ד ועוד יל"פ שנראה שמותר לגלח ראשו במועד כו'. נראה דר"ל כלפי שאמרו בתחלת דבריהם וגילוח הראש נמי אסור במועד (פי' (שלא) [אפילו] במקום אונס) כתבו עתה דיל"פ שמותר לנלח כו' והיינו אפי' שלא במקום אונס (עי' יבמות מנ תד"ה במקום) ולהכי ק"ל שפיר מאי קמ"ל נזיר ומצורע ור"ל אפי' תאמר דמה מותרים אף כשהי' להם פנאי דמסקינן לקמן (יז ב) מ"מ כיון דכ"א מותרין אפי' בלא אונס כש"כ הני דמצוה נינהו. ובזה הצלתי דבריהם מהצ"ע שבתור"ע:

תד"ה ושאר. אי גמי כו'. ר"ל אם שגס והכל חד פירוש הוא. המניחים בד"ח מלת אף לא ירדו לכוננת דבריהם וכן הנהגת הב"ח לא ישרה בעיני:

בא"ד לפי מה שפירשתי במשנה. כצ"ל:

תד"ה אלא להרווחה. נראה דל"ג ועוד מכלל דפליגי רבנן אפי' לשוט. כצ"ל:

דף יד:

גמרא שהתירו לו חכמים קתני דאזיל כו'. נראה דזיוק ממלת לו דמשמע דוקא לו דאזיל כו' ולא לאחר וכדמעטנין בקדושין (טו) מלו דהענקה וכן בש"מ אונס לפמש"כ לעיל (ז ב) בתק"ה מאי ע"ש כמו כן שהתירוהו משמע מיעוטא. לכן נ"ל דט"ס הוא וכצ"ל מי קתני שהתירו חכמים בלא כינוי. אח"ז מצאתי בריטב"א שהביא ד"ג שהתירו:

רש"י ד"ה ודחי עשה דיחיד. דכתיב אבל יחיד כו'. אין לומר דכוונתו על מלת יחיד לראיה להא דק"ל עשה דיחיד דהתם ר"ל על כן יחיד כלפרש"י שם. וגם לזה לא נצרך ראיה. וע"כ צ"ל דמייתי ראיה להא דק"ל עשה ה"ל ייתר להביא מקראי דיחזקאל וכמו שהוא בני"י ורש"י שם:

תד"ה ואי לא ציית. תימא כו' מיהו פריך שפיר. תימה דלפוס פירכא דאביי אכתו יוכל לפשוט מהא דכ"ג דנין אותן כמש"כ התנא' לקמן וא"כ דיחויא דנחתין לנכסי' עדיפא טפי ועמש"כ לעיל (ז):

דף טו.

גמרא שלא יפסיק את לימודו. ברי"ף ורא"ש הגי' שלא יפסיד ובמסכת שמחות פ"ה הגי' שלא ישכח:

גמ' שם לזבוגי מיא בפקתא דערבות. עי' ברכות ר"פ הרואה ובחולין (ר"ד קז):

גמ' שם מה להלך כו' ובזיעה אף כאן באימה כו' מכאן כו'. כצ"ל וכדליתא בברכות:

תד"ה ובועלי נדות. אבל בטומאת שרצים מודה ר"י. נ"ל דצ"ל בטומאת מת דט"ש פשיטא דאינה אלא טומאת ערב כקרי:

תד"ה מנודין. דכבר אייתי כו' גבי תספורת. כצ"ל:

דף טו:

גמרא אר"י ת"ש כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר מגודין היו ושלחו קרבנותיהן. וכתבו התנא' בד"ה ושמשו שמא יש להוכיח הכי מן הפוסקים. לכאורה ה"נ דר"י סמך א"ע על מתניתין דמנחות (מה ב) "כשהיו ישראל במדבר קרבו כבשים כו'. שכל האמור בחוה"פ קרב במדבר" אולם בחגיגה (ו ב) אר"ע שכתו של לוי כו' הן הקריבו וע"ש בפרש"י ובט"א גס לפרש"י ביבמות (עב) שזופין היו ממעשה העגל. ובשמיני למלואים כתיב ואל בנ"י כו' קחו שעיר עזים כו' וכן בר"פ אחרי. וגם עשו פסח בשנה שניה. וזה יש לדחות דעשו ע"פ הדבור עי' קדושין (לא ב) בתק"ה הויאל:

רש"י ד"ה לא אשארא. אעטיפת הראש כו'. עי' בתענית (יג) דשם הובאה הברייתא בשלימות כחות ולא תני בה אלא ג"ד מלאכה עה"ס רחיצה. גס עטיפת הראש לא מצאנו בהי"ג תעניות אלא אחר שעברו

כולן ולא עגנו ע"ש:

רש"י ד"ה ורחיצה בכלל סיכה. דכתיב ותבא כמים בו'. עי' יומא (עו ב) ללא קאי לימוד זה ומסיק שם ר"א מרבייא דקרא וסוך לא סכתי וכמש"כ התוס' וזהו ג"כ כוונת הגמרא כאן כיון לאשכחן שם דאפיך רחיצה בלישנא דסיכה לכן בכ"מ דכתיב סיכה לא תפיק רחיצה מכללה ע"ד דאמרינן בזבחים (ד) לענין הולכה. וברש"י דאלפסי ובנ"י איתא סתמא כדאיתא ביומא. ונפלאתי על התניי"ט במ"ו שבה במה לעצמו ע"ש ונסתרת מהא דיומא:

תד"ה לא. ובתוס' הרב פי' ק"ל בו'. נ"ל למחוק מכאן תיבת פי' ולהציגו להלן אחר ובשם רשב"ס:

תד"ה לא (הב'). פי' לא קאי בו'. עי' בנה"ש. וכבר קדמוהו הרא"ש בשם הראב"ד והריטב"א עשו"ש:

בסה"ד א"ג מספקא ליה בו'. אכתי צריכין אנו לתירוצא קמא דהא ספיקא דרבנן היא (עי' תוס' לעיל יד ב ד"ה מהו) וכדפסק הרי"ף בכל התיקות לקולא:

תד"ה אחרי (בסופו). וא"כ איך טמא מציא קרבנותיו. כ"נ דצ"ל:

דף טז.

נמרא זימנא בתר זימנא דכתיב בו'. פרש"י דחוק ועי' נ"י. ול"ג להעביר המועד משמעו שהעביר זמן הנועד לזמן אחר דכמו דלשון העברה במקום ר"ל העתקה ממקום למקום כן בזמן ר"ל מזמן לזמן:

נמ' שם מנלן דאי מתפקר בשליחא דב"ד. פרש"י שחרף שליח ב"ד בו'. נראה דל"ד אלא דר"ל הכ"ד עצמו וברא"ש הגי' דאי מתפקר כלפי גברא רבה וכן בני"י שהעיז וחרף הכ"ד וכן בלשון רש"י דשם י'כעובדא דדתן ואבירם. וכן בקדושין בעובדא דרב יהודה קרי לההוא נהרדעי ציער שליחא דרבנן אע"ג דלא חרף אלא את ר"י עצמו ע"ש:

נמ' שם ואתי ואמר בו' דכתיב העיני האנשים ההם תנקר. פרש"י דחוק. והא איתא במגילה אסתר ברוה"ק נאמרה שנאמר ויאמר המן בלבו וע"ש בפרש"י ומשה ודאי לא גרע ח"ו מכותבי המגילה. ולעד"נ דהדיוק הוא מלשון הכתוב בנוכח דהם ודאי השיבו בלשון נסתר כי העלנו בו'. כי ישתרר וכן כולן אלא ע"כ דזהו הלשון שאמר השליח למשה והגמרא נקטא סיוס דבריו ונכון בס"ד:

נמ' שם וכל אשר ל"י בו' בעצת בו'. וכ"ה ביבמות. אבל בס' תני"ג שלפנינו כעצת בכ"ף וכן הוא בניטין (לו ב). וכ"ה במאיר נתיב. ובמס'ק נמסר עליו לית ואילו בעצת איתא שם לעיל בפסוק ג' ובריש תהלים. אולם ע"צ ע"ש שם כעצת מצינו במלכים (א יב יד) ובד"ה (ב י יד):

נמ' שם קא בעו רבנן למיעל. עפרש"י. וגי' הרי"ף והרא"ש לאפטורי וא"ש הא דאלמא קסבר אביי הני בו':

דף טז.

נמרא ושנה לשני ב"א בו' ולרבה בר חנה. כצ"ל עי' תוס' סנהדרין (ה) ד"ה רבה:

נמ' שם דלא ידע פירושא דהאי קרא לאו גברא רבה הוא. כינצא בזה בניטין (ו ב):

רש"י ד"ה כי יתבי בדינא. משום דמר עוקבא היה נשיא. בשבת (נה) קרי ליה שמואל אב"ד וכ"כ רש"י בקדושין (מד ב) ושם בשבת בסה"פ עוקבן ב"ג ר"ג ועי' סנהדרין בס"פ ז"ב ברש"י ותוס':

רש"י ד"ה מכלל דאיכא ראשונים. דדברי לשון נבואה. הן מצינו דכרי קהלת ואיכא מ"ד דאינה מטמאה אה"י. וכן מציאנוהו הרבה על דברי חול. ואולי ר"ל כאן דוקא וכדכתיב אמר אלחי ישראל לי דבר בו':

רש"י ד"ה ראש לג' אבות. שהוא הולך לפניהם לעוה"ב. אולי יכוון להא דסנהדרין (קב) בן ישי בראש ע"ש:

דף יז.

נמרא אלא אחוכי נמי קמחייכת בי. כ"ה הגי' ברא"ש:

נמ' שם נח נפשיה דר"י אתא לב"מ בו'. כ"ה שם ובע"י:

נמ' שם אלא א"ל הכבוד ושב בביתך. לישינא דקראא הוא (מלכים ב י"ד יי):

רש"י ד"ה ומהגי כי טיחיא בתגורא. שאינו יוצא לעולם. קשה מסוגיא דפסחים (ל ב) דמסקינן דע"י היסק יוצא וע"ש בתק"ה התורה:

דף יז.

נמרא אלא שחל שמיני שלו להיות בשבת בו'. ועי' בתוס'. ומזה ק"ל ע"ד הרב יחיאל שהביא הטור בסם"י ת"ב הביאו הט"ז שם סק"ה דאין שבת עולה בתחלת המנין וא"כ איך מ"ל שמיני בשבת. אח"ז מציאתי להק"נ שעמד בזה. וי"ל ע"פ מש"כ הש"ך בס"י ש"מ סק"מ בשם הרמב"ן בהתחיל לנהוג אבילות וא"כ א"ל דלא מת והפסקין וחזרו וא"ל דמת אז כמו שאמרו הראשונים. דאף ימי הפסקה עולין לו. יסיים ודו"ן צריך תלמוד. וי"ל דהררי"ח יסבור דאינן עולין וא"כ מ"ל שפיר בכה"ג. אבל מ"מ צ"ע מהני גוויי שצייר הירושלמי שאביא בסמוך בתוס':

נמ' שם ל"צ שחל ז' שלו להיות בשבת ערב הרגל ת"ב סבר לה כא"ש דאמר מקצת היום ככולו בו'. מכאן צ"ע ע"י הב"ח שהביא הט"ז שם דל"א בשחל יום ז' בשבת מקצת היום ככולו:

נמ' שם אמר עולא הלכה כרי"ה באבל בו'. נראה דס"ל כר"ש ברי' דרב אימי בר"פ דלעיל ותניא כוותיה. ועי' לקמן (יח) תקד"ה ובגנוסטר:י

רש"י ד"ה שלא ישוהו. כדכתיב בהו קראי. כצ"ל:

בא"ד ואינן קרביין ביום הח' בזמנן. עמל"מ פ"ו מהל' יו"ט הי"ט:

רש"י ד"ה סבר כרבנן. ולא הוי אנוס בו'. לכאורה תמוה מדוע לא פי' כפשוטו דלרבנן אסור לגלח במועד מחמת גזירת למ"ד. וזהו י"ל משום דאמרי' לעיל אבל אינו נוהג אבילותו ברגל בו'. ועי' ברא"ש שם בשם הראב"ד וכ"כ הכ"מ בפ"ו מהל' יו"ט הי"ח בשם מהר"ק מס' בית מועד בדעת הרמב"ם יכן נ"ל מלשון רש"י לקמן (יט ב) בד"ה דהא נהגא מצות שנשים ברגל וכפי הגהתי שם. אבל קשה להבין לאטו משום דגלוה לו אונס לאבילות על אונס דשבת מיגרע גרע. אבל מ"מ זה מוכח מפירושו דאיסור מחמת אבילות לא מיקרי אונס ועי' גי"ב חלק אר"ח סי' י"ד דהאריך בזה. ולסבירא זו יובן הגמרא דר"פ דלעיל פתח בבאבל וסיים במועד וע"ש בפרש"י. דלכאורה תמוה דהרי פשטא דמשנה משמע דמחמת שאירעו אבל לא היה יכול לגמור מפני איסור אבילות קודם המועד ולכן התירו לו לגמור במועד. והכי ה"ל למיפרך מדוע לא התירו לו בימי אבלו כמו שהתירו במועד. אלא ע"כ דזה לא מיקרי אונס להתיר מחמתו במועד. ולכן לא מתפרשת המשנה אלא כפרש"י ושפיר פריך מאי דפריך. אבל תימה דא"כ

רשי"ש • מועד קטן

לא"ש אמאי מותר לגלח במועד ה"ל לגלח בע"ש כדפריך הגמרא על שחל ח' שלו בשבת ערב הרגל. מאי אמרת דהיה אסור מחמת האבילות הא זה לא מיקרי אונס וצע"נ: ומסוגיא זו לכאורה קשה על מש"כ התוס' לקמן (יט ב) ד"ה שאסור דלפי' הרי"ט. שבעה קודם הרגל אף אליבא דרבנן מותר מבעי"ט ומשמע לכאורה כמו לא"ש מן הבוקר וא"כ מכש"כ שמותר ברגל היכא דחל ערב הרגל להיות בשבת. וכן אף לפי' הקונטרס שהביאו שם מקודם דעד הערב היינו לילה ממש. מ"מ לפי דיוקס דשם יהא מוכח דז"י קודם הרגל מותר אף אליבא דרבנן בגלוח בחוה"מ כמו לא"ש בערב הרגל. והכא אמרינן דאסור. וצ"ל דאין כוונתם שם דשרי כמו לא"ש אף בדברים שאסורים כל למ"ד אלא רק על אותן שהן אסורין בשבעה בלבד ועי' לקמן (יח) בתק"ה אע"ג ובמהרש"א:

רש"י ד"ה דשלים משמרה ברגל. בגין דהוי יום ה' יום ראשון של רגל בו'. ק"ל דככה"ג אפי' לתנא דיקן יהא מותר לגלח מיהא למחר ביום ו' דהוא יום ראשון דחוה"מ דהרי מפני כבוד השבת התירו איסור דמשמרה. וכשחל יום א' דרגל בדג"ב יהא מותר בב' ימים בה' ובו' דרש"י דנקט יום ה' ל"ד ולא אתי אלא לפאפיך ח"א. עמ"א סי' תקנ"יא סק"ו. ובקל יש לחלק בין זה להא דאם חל ערב הרגל בשבת דאמרי' ה"ל לגלח בע"ש. ואולי המ"א לא איירי אלא בדלא ידע דבעי"ט לא יהיה בישוב. ואולי י"ל הואיל דנקבצו באו בו ב' איסורים יחד איסור דחוה"מ ודמשמרה לא התירו אע"ג דלכל חד באנפי נפשיה יש טעם להיתרא. שוב מציאתי להריטב"א שעמד במקצת דברינו אלה ויישב בע"א ע"ש:

תד"ה כשחל. בגין שמעו בו' ובירושלמי מוקי בו'. לפנינו גס גוון הא' איתא שם. ועוד איתא שם כשנסתם הנוגל ע"ש עם חשיכה ע"י נכרי ועי' לקמן (כד) בתקד"ה הלכה כר"נ:

תד"ה ותנא. עי' מהרש"א שהגיה בדבריהם. ותמוה דפשוט דכוונתם לפי הגי' שלפנינו ג"כ בע"ש (דהשבת הוא) ערב הרגל. ודע דיש ט"ס בדבריו ובמקום אפשר צ"ל אפילו:

דף יח.

רש"י ד"ה ולדידי. דאיננא דעתי. וכ"ה ביומא (ל א):

תד"ה ובגנוסטר. ושמא ריו"ח סבר הל' כרי"ה. ר"ל במועד דוקא:

בא"ד בה"ג בו' והאשה מותרת בנטיילת שער בו'. עי' יבמות (מג) בתק"ה במקום:

דף יח.

תד"ה העולים. במצורע איירי בו' ומסופק אם נאמר בן בעולה מט"מ בו'. נראה דלא היה לפניהם הגירסא במשנה הזין בו'. וכן מציאתי בגירסת המשנה שצירושלמי:

רש"י ד"ה לעצמו. אבל לצבור למכור לא דדרך בו'. כצ"ל:

דף יט.

תד"ה ר' יוסי. דר' יהודה קשה נמי קצת דהל"ל בו' כדי פרנסתו לאחרים או בו'. כצ"ל:

בא"ד והשתא מתניתין אתיא כר"מ. עי' רש"א. ונראה דט"ס הוא וצ"ל כר' יוסי:

בא"ד אבל ריב"א היה מביא מן הירושלמי להחיר בו'. לפמש"כ לעיל דרב ורבה בב"ח מצנ סברי דשבת ז"ת א"כ מהירושלמי אין ראיה. ועי' תוס' מנחות (לו ב):

בסה"ד אין אות ומימים בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה שמונה ימים. מותר לאלתר בתכבוסות. עי' בנה"ש. ונראה דאישתמיטתיה דברי המהרש"א בכאן:

רש"י ד"ה ואין עולין. דכי קבר מתו בתוך הרגל בו'. ובכגון זה משמע דשבת עולה (עי' לעיל יז ב תק"ה כשחל) וא"כ מוכח דלא כדעת הררי"ח שהבאתיו שם דאין שבת עולה בתחלת המנין:

בא"ד ואני אומר כי ט"ס הוא בו'. הנה"ש הניחו בצ"ע והב"ח תלהו בתלמיד טועה. ואולי י"ל דהוא ק"ל קושיית התוס' לקמן (כ) ד"ה אריני"ח. וניחא ליה למימר דס"ל לריו"ח דהמשנה לאו בדוקא נקטה ג"י ודלא כרבא. ובזה מוויין הא דא"ר הלכה כתנא דידן דאמר שלשה דלכאורה תיבות דאמר שלשה אף למותר. דל"ל דאתי לפאפוקי הא דשמונה ימים קודם הרגל דל"ה כתנא דידן אלא כא"ש דאמר ז' דהלא רבא גופיה אמר שם לעיל דא"ה כא"ש ביום ז'. אלא ע"כ בא לומר דאמר שלשה דוקא ודלא כריי"ח:

רש"י ד"ה כשבת. דינו כשבת בו'. כצ"ל:

בהרע"ב מ"ה. ומונה אחר הרגל למ"ד יום עם הג' שעברו כבר מן השלשים. תמוה חדא דהא רגל עולה למנין שלשים אף אם קברו ברגל כדמסקינן לקמן וכמש"כ בעצמו לקמן. שנית דהג' ימים שקודם הרגל נחשבין לו"ן מן השלשים כיון דחשיבי כשבעה ימי אבילות כלקמן (כד ב) וכמש"כ בעצמו במ"ו:

תד"ה שאם. וגי' דה"ה בו' לא יכבס אחר הרגל. כ"נ דצ"ל:

בסה"ד הא שני ימים לא בטלו גזירת א"ג הא ימים בו'. כ"נ דצ"ל. והרש"א מחק לגמרי מן מ"מ פירש אמת כי עד סופו:

דף יט.

רש"י ד"ה דהא נהגא. כלמ"ד. כ"נ דצ"ל בכ"ף ועי' טוי"ד סי' שצ"ט:

תד"ה הלכה. מדלא מפליג בו' ולא בלא גלח. כצ"ל:

תד"ה אתיא (בסופו). דל"א שיהא יום ז' לשני ימים כי'. זהו כעין שכתבתי בס"ד ברי"ה (י) ע"ש:

תד"ה שאסור. וא"ת מ"ש בו' ובשמיני לרבנן ובשביעי לא"ש שרינן בו'. כ"נ דצ"ל. ולזה נראה שכונן גס גה"ש אלא שנשתבש בהעתק. ומיושב בזה קושיית הרש"א. וגם לגי' שלפנינו ל"ק דהא כאן נשלמת שבעה קודם יו"ט. וא"כ נאמר נמי מקצת היום ככולו לענין דברים הנוהגים בשבעה בלבד:

בא"ד ולפירושו נראה בו' מדקאמר הכל מודים בו'. כ"נ דצ"ל ועמש"כ לעיל (יז ב):

תד"ה ומלאכתו. אע"ג בו'. הנה"ש הניח דבריהם בצע"נ ע"ש. והנה הרי"ף והרמב"ם השמיטו הא דמלאכתו בו'. ותמה עליהם הב"ב בס'י שצ"ט וכבר העיר הרז"ה על הרי"ף בזה. וע"כ צ"ל דס"ל שאין זה קולא מיוחדת כאן דוקא אלא ה"ה בכל אבל וקמ"ל דאף בזה דוקא ע"י אחרים ועי' לקמן כ"א ב' תמ"ה מכאן. וכ"נ מהא דקתני כללו ש"ד כל שהוא משום אבל רגל מפסקיו ופרש"י שצריך להשלימו אחר הרגל. וכן מהא דפשיטא ליה דלמנין ז' אינו עולה. אמנם התוס' ע"כ לא ס"ל כן כדמוכח בדבריהם לקמן (כ) בד"ה שלשה ע"ש:

רשי"ש • מועד קטן

דף כ.

גמרא א"ל יחידאה היא כו'. קשה כיון שהגור לו כן אלישע ב"א והזקנים איך ק"ל יחידאה. ולכאורה הנ"ל לומר דט"ס כאן ונ"ל כמו דאיתא במס' שמחות פ"ב מעשה כו' ונהג עליו ז' ולמ"ד ע"ש (וכאן נשתבש מגי' דנזיר מ"ד ע"ש). והעיקר נ"ל דמביא ראיה מהך ברייתא דלא מחלקת בין אביו ואמו לשאר קרובים אליבא דר"ע דהרי התנא מביא הנך עובדי לראיה לחכמים דר"ע (וכ"נ להדיא בשמחות שם) ומדהביא :”כ מעשה דר"צ לראיה ש"מ דפליג ר"ע גם על או"א. וההיא ברייתא פליגא עליה ויחידאה היא. ודברי התנא :”ה יחידאה צ"ע:

תד"ה שכבר. וברכה בשורה. ברכה בשורה מי איכא עי' כתובות (ח ב) ועי' לקמן (ע"ב) תד"ה קורע יבמש"כ שס:

תד"ה כל מקום. וה"ה כו'. ולעז"נ דקמ"ל כ"מ כו' אפי' בדרבנן דומיא דאבל ולאפוקי מס"ד דרבא בעירובין (מו) ע"ש:

תד"ה אייבו. נראה מדבריהם דגי' רש"י היתה בתשובת רב אייבו וכ"ה הגי' לפנינו בפסחים וכ"נ מפרש"י שם והגרי"פ שם ל"ד וכן אישתמיטתיה דברי התנא' כאן. וכן בשאלת ר"ח הא' הי' גירסתם כמו כן אייבו מדלא הקשו קושייתם הא' על אבא קייס בשאלת ר"ח. ולפ"ז נ"ל דאמו דרב היה שמה העצמי אימא דכמו דשאל ר"ח על אביו דרב בשמו כן גם על אמו שאל בשמה וכנ"ל מפרש"י שם ד"ה רב. ואשכחן בב"מ (נט ב) שם אשתו דר"א אימא שלום (ומה יש לדחות דאולי אימא היה קורין אותה לכבוד עי' ברכות טז ב) ובזה תפול קושיא הא' דהתנא':

בא"ד בשלמא לפי' ראשון הביאו לומר מה היה חושש ר"ח כו'. בפשטו הנ"ל בכדי שנדע למה חלק מעגליו עליהם וי"ל:

דף כ:

גמרא כי תניא ההיא לכבוד אביו ואמו. לקמן (כד כו ב):

רש"י ד"ה כל שמתאבל עליו. מצייר רק כמה שרשב"א מודה. וחכמים הלא מוסיפין עליו כדמוכח לקמן ובפירושו. ואפשר דבא לומר דאף באב ובן אינו אלא עמו דלא תימא דבהם מווד לרשב"א:

רש"י ד"ה עמו בבית. שיהא אביו או בנו כו'. כצ"ל:

תד"ה קורע (בסופו). וברכת אבלים נחלקו כו' בשבת אס חייב כו'. לכאורה צ"ע דלקמן (כו) תנן דאין אומרים ברכת אבלים במועד. ונראה דהתם בברכת רחבה. והתנא' מיירי בהא דבברכת המזון דאיתא בברכות (מו ב) עי' בכתובות (ח ב) ובתנא' שס:

תד"ה ואחותו. ל"מ מאביו כו'. מפרשי בין מאביו לבד שלא מאמו וכן בצין מאמו וכ"מ מהפוסקים. יתמיהני מדוע לא נפרש דר"ל מאביו ומאמו יחד דוקא דכה"נ באהלות פ"י מ"ד בין במעגלן בין מלמטון לפי' הא"נ שבר"ש ואחריו החזיק הנר"א דהיינו בשתיקן יחד ע"ש. ובקדושין (עג סע"א) שמיא ישא אחותו בין מאביו בין מאמו דר"ל נ"ב משניהם יחד עיין שם ובפרש"י. שוב ראיתי במדרכי שהביא פי' זה בשם רבינו יואל. ושגם עשה מעשה אלא שהמרדכי דחהו מהירושלמי:

תד"ה באפה. ובפ"ק דכתובות קאמר עמו בבית ושמא כו'. גם בכאן איתא עמו בבית אלא מפני שאפשר לחלק בין אשתו לשאר קרובים וכמו דהקילו בדויה דאינו מתאבל רק על אביה ואמה וכן היא עס בעגלה אינו אלא על אביו ואמו לדעתם לקמן. לכן הביאו מההיא דכתובות דשם גם באבילות דבעל ואשה קאמר עמו בבית:

תד"ה ומרחצת. בחמין כו' היא גמי מותרת. ק"ל מוזגת את הכוס מא"ל. אבל באמת לא חשיב רק דברים המביאין לידי הרגל דבר עי' כתובות (ד ב). ונ"ל דהם מפרשי דהקושיא היא ממרחצת כו' (ומלא כפרש"י דללמא על מטה כפויה קאמר דמצעת לו דזה מותר אפי' לאבל עצמו כדאיתא בטור סי' שפ"ז מא"ר) לכן כתבו בחמין כו' היא גמי מותרת ומאי קפריך וכ"ה ברא"ש ביתר ביאור ע"ש:

דף כא:

תד"ה אלו. שר"ש היה מתיר כו' אחר ג"י. עי' לקמן (בע"ב) תמ"ה מכאן:

תד"ה ואסור. מדלא תני כו' כמו בט' באב כו'. כצ"ל:

תד"ה חולץ. נ"ל דתיבת אפילו שבס"ד היא שלא במקומה וכצ"ל לר"א אפילו להניח (ר"ל בלא פנ"ח) יל"י חולץ:

דף כא:

גמרא מכאן ואילך שואל ומשיב כדרכו כו'. לכאורה ומשיב הוא ללא צורך דהשתא שואל משיב מבעיא יכדפריך בברכות (ס"ד יג). ועוד כבר השמיענו דאפי' מג' ועד ז' משיב משם ואילך לא כש"כ. ונ"ל משום דקי"ל ביו"ד סי' קמ"ח ס"י וסי' רמ"ב ס"י"ו דהמשיב צריך להוסיף קצת. והכא מג' עד ז' משיב אבל שלא בהוספה. אך מז' ואילך קאמר דמשיב כדרכו ור"ל בהוספה ונכון בעז"ה:

דף כב:

גמרא ננערו למעוד כו'. כה"נ בר"ה (ל):

גמ' שם גמיירי חברי' כו'. עמש"כ בזה בביתא (כו) בס"ד:

גמ' שם דתניא בני מעיים כו'. כצ"ל:

גמ' שם רנ"א אין הלכה ואין הלכה כו'. כצ"ל:

גמ' שם ת"ר על כה"מ כולץ מדחה כו'. כצ"ל וכ"ה ברי"ף ורא"ש:

תד"ה הלך. ולא ידענא כו' בגדול הבית שבא ממקום קרוב אי מונה עמהם כו'. כצ"ל. עי' רש"א. ול"נ משום שיל"פ דהא דאריי"ח והוא שיש גדה"ב בבית לא קאי אלא על דברי ר"ש בבא ביוס ז' וכמו דמסקי בס"ד הסמוך לקמן בשם הירושלמי:

בסה"ד דהואיל משום המת הלך ימנה עמהם. עי' רש"א. ולעז"נ דט"ס הוא וצ"ל ימנה לעצמו. וכוונת דבריהם הוא דבתחלה כתבו דכוונת האיבעי' היא דבהלך גדה"ב לבה"ק עדיף טפי מטעם שהוא טרוד כו' ויודע האבילות כמוהם. ולזה כתבו אז להפך ר"ל דבהלך לבה"ק גרע טפי דהואיל משום המת הלך הוא עיקר לכן ימנה לעצמו (ולקמן בדבור הסמוך משמע מדבריהם דמשום דידע בתחלת האבילות גרע) אבל בא ממקום קרוב פשיטא ליה דמונה עמהם:

תד"ה דאתא. ומצאן יום אי יומים יסיים עמהן כו'. כצ"ל:

בא"ד לרבנן כשבא תוך ג"י ולר"ש אפילו כו'. כצ"ל. ולמחוק תיבות גדול הבית ותיבות שפירש גדה"ב ג"י. וי"ל הגי' שלפנינו שכתבו כן להמסקנא דמשנינן הא דאתא בנו תלתא וזהו אפי' לר"ש. ומש"כ ולר"ש אפי' ביוס הז' לא קאי אנה"ב אלא על הבא ממקום קרוב שבתחלת דבריהם:

בסה"ד ולפי זה א"ש כו' לימנו בהדייכו בגה"ב דכמו כשאין גה"ב בבית הלכתא כו' הוי דינא כרבנן. כ"נ דצ"ל:

תד"ה מהדריתו. לכן גל"פ כו' לכבודו מיד כשיצאו אפי' כו'. כצ"ל:

בסה"ד מדסלקת מלגבי אחיך כו'. כ"נ דצ"ל. ור"ל כשתצא מלפני אחיך עם המת ואחיך ישוב לביתו אז תתחיל גם אתה באבילות:

דף כב:

גמרא מיתיבי ולשמחה ולמריעות למ"ד יום וכ"ת פרושי קמפרש והתניא לשמחה שלשים ולמריעות שלשים קשיא. כ"נ דצ"ל וכן יראה לי מדברי התנא' כאן ובבכורות (לא ב) ד"ה א"כ ובסנהדרין:

גמ' שם הא בארישותא. כצ"ל בשי"ן וכ"ה ברי"ף ופי' הגי' שהוא לשון הלווא דמתרגמינן אתה נושה בו דאת רשי בי' וכ"נ מפרש"י:

גמ' שם והא בפורענתא. מפרש"י משמע שהגיע זמן להאבל שיפרע וכ"נ מהפוסקים. ולכאורה הנל"פ שהגיע זמן לאחד ממריעיו שיטלס ואס לא ילך האבל יפסיד:

גמ' שם ואין אחיזה פחותה מטפח. ק"ל מהא דגה (כו) כדי שיאחזנו בידו וייראה לכאן ולכאן טפח ופי' הר"ן בר"ה דכדי אחיזה אין בו טפח רק כדי שיראה משלימו. ועי' פרש"י בס"פ מי שהוציאוהו ובמש"כ עליו שם ועי' מש"כ לקמן (כו ב):

גמ' שם רי"א כל קריעה שאינו מבדיל קמי שפה כו'. כה"פ סתמו כת"ק זולת המדרכי כתב והלכה כר"י והביאו הרמ"א בשם י"א. ונלעז"ד דחילי' הוא מהא דשמואל כוותי' ס"ל בהוריות (יב ב) ואף רב לא מצינו שיחלוק עליו בזה. ותימה על הנר"א ז"ל שלא הראה לשם. ועוד מצאתי בירושלמי דפרקין הלכה ה' דבהת"ק מסיים דברי ר"מ ור"מ ור"י הלכה כר"י. ומהא דהוריות תראה שפרש"י דהכא במבדיל קמי שפה מגומגם. (וגם נ"ל שיש ט"ס בדבריו במש"כ וקורע תחתיה דצ"ל וקורע אצלה) ופירושו שבריי"ף ישר וכ"פ הגי' והפוס':

רש"י ד"ה לשמחת מריעות. אבל סעודה דשמחה כו' לא. לע"ד לא מצינו שום דיני אבילות בשאר קרובים אחר למ"ד. וגם לפירושו לא מצוי קאי רק על הא דלאחר ל"וי וכמש"כ בד"ה אמר רבה. דאילו לאחר יב"ח ומאי מותר אפילו לשמחה דנשואין כדי לעולם יהיה אסור. ולא מצאנוהו אלא באיחוי הקרע שאינו מאחה לעולם. ולולי ד"ק הגי' לפרש דאתי למעוטי איפכא דלסעודת מצוה מותר אפילו בתוך למ"ד כמש"כ התנא' והפוס' מהירושלמי ומס' שמחות. ואולי רש"י נד מלפרש כן מפני סברת התוספות בבבב"ה (יג) ד"ה א"ד ע"ש. אבל אין זה הכרע די"ל דל"ק מיירי בארישותא ולישנא דאמימר בפורענתא כדמסקין:

רש"י ד"ה לא הושוו. וכל הנך דתני במתניתא. נראה כוונתו על הברייתא דלקמן (ר"ד כו):

תד"ה ולשמחת. אהובים וז"ו וכן פי' דדוקא כו'. כ"נ דצ"ל:

בא"ד בבית כור וש"מ. כ"נ דצ"ל. והוא ר"ת ושאר מקומות והס"ד ואח"כ מתחיל דבור חדש ולשמחת מריעות. והוא ציון על לישנא דאמימר:

בא"ד אם דוקא סעודת קידוש ר"ח. בירושלמי שלפנינו איתא אס היתה חבורת מצוה או קה"ח מותר וכן הביאו הרא"ש וא"כ מוכח דחבו"מ לאו היינו קה"ח:

בסה"ד דאין שמחה בלא אכילה ושתיא. לעיל (ט):

תד"ה אחד. ובתנא' הרב פוסק כרשב"א כו'. עי' גירסת הרי"ף וכ"פ בטוש"ע כרשב"א:

דף כג:

גמרא ואין אומרים שמועה כו'. וכ"פ הרמב"ס בפ"ג מהל' אבל והטוש"ע. ולכאורה הי"ל לפסוק כרחב"ג דהל' כדברי המיקל באבל וגם מעשה רב. וכ"נ דעת הרי"ף והרא"ש שהביאו הא דאמרו עליו כו'. וכ"נ מפסקי התנא' סי' קכ"א. וכמדומני שכן נוהגין. ובתה"א מצאתי שמפרש דקאי ארישא אחכס ואב"ד ונשיא דבמ"ד בטל וקאמר עוד דא"א שמועה כו' ור"ל בבית מדרשו של אבל ע"ש ובזה מיושב המנהג אפילו לת"ק:

רש"י ד"ה בגרדא וד"ה כרבי. מדבריו נ"ל שלא היה גורם כדברי ראב"ש חדשים:

תד"ה ואמר. שפי' למעלה בשם הר' יונה כו'. הוא לעיל (יט ב) ושם הביאו זה הפי' בשם הרי"ט:

תד"ה כל. והדתניא בתוספתא כל אלו כו' מותר לספר בתוך ל"י של אבל כל אלו כו' לכבס במועד מותר בתוך ל"י כו'. כצ"ל וכ"ה בתוספתא (ועי' לעיל ז ב). ולהמדיסוס הביא שבוס הא' שלא העתיקו מלת של וקראו אבל להשבוס הב' לגרוס אסור דאל"כ מאי אבל:

בא"ד והא דאמרי' בפ' החולץ כו' היינו דוקא בהני דהתירו כו' ומה שאסור שם בט"ב לכבס היינו טעמא כו'. כצ"ל. ובס' שלפנינו הוצג מלת דוקא שלא במקומו:

בא"ד כמו שהחמירו לענין אבילות דבשר מלוח כו'. כצ"ל:

בסה"ד מניין לו להקל בט"ב יותר מימי אבלו דאדרבה. נ"ל דכאן הוא סיוס ענין ור"ל דאדרבה מהא דהחולץ שהביאו לעיל מוכח דלענין כיבוס חמיר ט"ב מאבל. ובפ"ב דתענית כו' הוא ענין בפ"ע להוכיח דלענין כיבוס החמירו באבל יותר מבמועד ור"ל דאמרו שם כלי פשתן אין בהן משום גיהון משמע דמשום כבוס יש בהן. ובמועד אמרינן לעיל (יח) דכ"פ מותר לכבסן:

דף כג:

תד"ה יש. ואותו חולק על הש"ס שלנו דאריי"ח כו' אע"פ שאמרו אין אבילות בשבת כו'. שם איתא במועד. אלא שהתנא' כתבו שם דאין סברא להקל בשבת טפי ממועד. אבל מדוע לא הביאו מהא דרב יוסף דאמר משמיה בשבת גופה דברים שבצינעא נוהג. ואולי דס"ל דר"י עצמו למד ג"כ מהא דאריי"ח במועד. ועי' לקמן בתמ"ה הכי אריי"ח:

תד"ה מאן. ולאבילות שינהג בשבת מה שנהג אתמול. בדבור דלעיל משמע דמיילי דפרהסיא לכ"ע אין נוהג:

בא"ד משום שמחה דכתיב בהן כדפרישית. אולי צ"ל כדאפרש והוא לקמן בסה"ד:

תד"ה ואין מברכין. ויל"פ דבגימ' ל קאמרינן דא"מ עליו כו'. כצ"ל. ור"ל דיש שלשה בצירוף האבל:

שם בא"ד ואין מזמנין עליו עמהן בו'. כנ"ל:

בא"ד פי' בקונט' בו' ואינו מברך א"צ לברך משמע בו'. כנ"ל ותיבות בהמ"ז למחוק. או דנ"ל ברכת המוציא:

בא"ד ומיהו אדקאמר בר"פ מ"ש התם תוך ד"א בו'. כנ"ל ותיבות למ"ד למחוק:

בא"ד ועוד דאמרינן לקמן הן עומדין בו'. ר"ל לקמן שם בברכות (יט):

דף כד.

גמרא אבל ששמש משתו בימי אבלו ח"מ א"ל ר"פ אסור אתמר בו'. וכ' הנה"ש ל"י מה חדש בזה בו'. ילי ק"ק מדוע קבעו הש"ס הכא. לעיל גבי דברים האסורים בימי אבלו ה"ל לקובעו. ומוחק לומר משום לאיירי לעיל בפלוגתת רשב"ג ורבנן בתה"מ באנינות. ועוד ק"ל יתור לשון אבל בו' בימי אבלו. אשר על כל אלה נ"ל דר"ל בזה דאבל בו' בימי אבלו לכלול גם יום השבת דהוא במספר ימי אבלו דהא שבת עולה י"ב. ולכן א"ל ר"פ דלא אתמר משמי' דשמואל דאיהו ס"ל דאין אבילות בשבת אפי' בדברים שבציעא יכדאמר לקמן נת"ר רשות אלא משמי' דריו"ח דסבר לקמן דברים שבציעא נוהג:

נמ' שם בי תניא ההיא בכבוד אביו ואמו. לעיל (כ ב):

תד"ה הא אחר. ואם הם יעשו ימותו. וכ"כ הרא"ש ס' נ' בשם הר"מ ח"ל וגם נראה דעיקר מיתה לקרא לגופי' בו' הא אם תפרעו ותפרומו ותעבדו עבמה (כנ"ל דנ"ל עי' רמב"ם פ"א מהל' ביאהמ"ק) תמותו. וק"ל א"כ מאי פריך הנמרא בסנהדרין ספ"ב מהא דתניא ואלו שבמיתה בו' אלא פרועי ראש מנא לן לאיתקש שתויי יין לפ"ר בו'. הא בגופיהו כתיבא. וא"ל דהנמרא דייקא דהברייתא ע"כ לא ס"ל דהקרא מתפרש הא אם תפרעו בו' תמותו דא"כ מדוע לא חשבה ג"כ קרועי בגדים דכתיבי נמי בזהאי קרא אלא דמפרשה הא אחר בו' כדחבא. דא"כ יקשה מדוע לא חשבה הא דאבל כדדייקי התוס' י:הרא"ש. ולעל"ג דמהאי קרא לא מוכח דמחיבי מיתה אלא קרועי בגדים דסמיכי לנלא תמותו דכה"ג דרשין במנחות (כו ב) קרא דר"פ אחרי ואל יבא בכל עת אל הקדש בו' דולא ימות לא קאי אלא על מבית לפרוכת או רק על אל פני הכפורת ולא על אל הקדש לכ"ע ע"ש. והכי משמע לי מדברי הרמב"ם שם דבהל' ח' כתב דפרועי ראש דבמיתה הוא מקרא דיחזקאל. ובהל' י"ד בקרועי בגדים יליף מהאי קרא דלא תפרומו. ומברי הכ"מ שם בהל' ח' תמוהים דהא בהל' י"ד יליף מהאי קרא קרועי בגדים. והא ל"ל דשם ר"ל מדאיתקש בזהאי קרא קרועי בגדים לפרועי ראש. דהא מסקינן בסנהדרין שם דפ"ר הל"מ ומהלכה לא ילפינן ביי"ג מדות עי' שבת (קלב) ובפרש"י. והא דלא חשבה הברייתא גם קרועי בגדים דבמיתה עמש"כ לקמן בסמוך: עוד נ"ל דלהכי לא ילפינן מקרא דראשיכם בו' מיתה לפ"ר ולק"ב משום דלא כתיב ביי' חוקת עולם לגורותיכם כדכתיב בפ' שתויי יין וכן לא כתיב ביי' בבואכם אל א"מ כהתם. דלכן נראה דהאזהרה לא היתה אלא להם לבדם ואף שלא בשעת עבמה (כי בל"ז היו אסורים לעבוד באותו היום מחמת אנינות. ואבילות אחר יום ראשון לכ"ע אינה אלא מדרבנן וזולת למעת הראב"ד אבילות לשלשים היה מה"ת עי' ברא"ש) דכמו שהזהר כ"ג בפ"ר ובפרימה כן הזהיר היום את בניו כי דינם היה באותו יום ככ"ג כמש"כ בשם הראב"ד. והחמיר עוד עליהם לנענם מיתה. וראיתי ברמב"ן בפיה"ת שפי' כעין זה וע"ע בהשגותיו לס' המצות מל"ת קס"ג. שוב מצאתי להתוי"ט ס"פ הנשרפין שנגע במקצת דברינו אלה. ועי' ג"כ במהרש"א שם:

בא"ד דהא לא מיייתי להו ס"פ הנשרפין. וברא"ש מסיים ומוחק לומר דתני ושייר דהא אלו תנן בו' תימה דהא לא חשיב שמה ג"כ הכובש את גבולתו וכו' דס"פ הנחנחין וע"כ צ"ל דלא חשיב אלא מיולי דקדש ומקדש כמש"כ הרע"ב שם. אבל לי צ"ע מדוע לא חשיב ביאה ריקנית לק"ק וקטורת חסרה דיולי דמקדש נינהו וחייבינן עליהן מיתה בידי שמים כמבואר במנחות שם וביומא (נג) עי' מל"מ פ"ב מהל' בהמ"ק. ועתוי"ט ס"פ הנשרפין:

תד"ה ושמואל (בסופו). להראות שאין אבילות בשבת. כנ"ל:

תד"ה וכל קרע. שמא דוקא כגון שקרע כבר. עי' מהרש"א. ולי קשה א"כ מאי פריך הכא מהא דתניא מחליף וקורע. ואולי הא דכתבו בס"ד והא דפריך בסמוך ולא משני הכי בו' קאי נמי על האי תירוצא:

תד"ה כי תניא. ומכאן ק"ל בו' דהא גבי אביו בו'. תימה דיוותר ה"ל להקשות דשם אמרי' לאפילו בשאר מתים קורע בתוך ז' והכא אמר דוקא לכבוד או"א. וא"ת דשם מיירי ביוכל להתחמם כמש"כ לעיל א"כ י:ס מאו"א ל"ק:

תד"ה הכי. ואביי ורבא סברי ג"ב כוותי'. כנ"ל:

בא"ד מספקא לי בו' הני דברים דקריעה ודעטיפת הראש אי הוה בו'. כנ"ל:

דף כד.

תד"ה פי' בקונטרס בו'. שכבסו קודם האבל ללבוש בו'. כנ"ל (רש"א):

בא"ד דאביי רבבי ורבא כראב"ש. כנ"ל (הנ"ט):

תד"ה ר"ע. וה"ה מסתמא לענין כבוד. תימה דהרי שם בכבוד פליגי ר"ע וחכמים ולענין אבילות הכל מודים דיוס ל' כשלפניו. ואולי כוונתם דכלא קיס ליה שכלו לו חדשיו דאפילו ר"ע מודה דגם בנתן יחזיר ע"ש בתד"ה מת בנו ונ"ע בזה. ונ"ל דט"ס הוא ונ"ל לענין כבוד ור"ל לענין דהכא דהכל טעמא מפני הכבוד כמ"ש לעיל בד"ה ואין אומרים:

תד"ה דר"א. ובין ר"ה ליוה"ב שבעה בו'. וכ"כ הרא"ש ס' ע"ה בשם בעל הלכות ח"י שכן ר"ה ויר"כ בו'. ולכאורה ה"ל למיחשב גם יוט"ב של ר"ה ליום אחד וליהוי שמונה וכמ"ש הרא"ש במסקנא דמולתא בענין שעה אחת לפני עצרת וכה"ג כ' התוס' בסה"ד. וע"כ צריך לחלק דשאני ב' יוט של ר"ה דכיומא אריכתא דמו וסויעתא למש"כ הט"ז בס' שצ"ט סק"ז בשם מהרי"ל ע"ש:

בא"ד אלא יל"פ דנל"מ לענין שמועה רחוקה בו' בהגי שני ימים אחר יו"כ. ר"ל דצירוף הני שני ימים יכמו דחשבו לעיל. אבל ק"ל מדוע ליום דער"ה חשבינן לז"י אף לענין שמועה רחוקה משום דבטיל ביה גזירת שבעה א"כ גם עיי"כ יחשב לתשלום שלשים כיון דמיבטל ביה גזירת למ"ד לתירון זה:

בא"ד ובסמוך פי' כענין זה הרב יום אחד בו'. כ"ג דנ"ל:

תד"ה אלא. ואסיק חכם בו' מברין עליו אלו ואלו ולקמן אמר אפי' רבו בו' אינו יושב עליו אלא יום א' ג"ל מכאן משמע בו'. כנ"ל סדור הדברים. וק"ל א"כ מדוע לא הביא הש"ס לעיל (כ ב) מהא דחכם שמת הכל קורעין עליו. דאיכא קריעה בלא שבעה ולישני כי תניא ההיא משום כבוד החכם כדמשני התם על אביו ואמו:

רש"י · מועד קטן

דף כה.

גמרא העומד עה"מ בשעת יציאת נשמה בו' דומה לס"ת שנשרף בו'. לקמן (כו) מסקינן דל"א אלא בזרוע ופי' הנ"י ביד רמה להכעיס שאין שייך זה ביציאת הנפש ח"ו. ולפרש"י דשם ל"ק כ"כ:

רש"י ד"ה לס"ת. דתורה קרויה גר בו' ונשמה נקראת גר בו'. נ"ל דאינו ר"ל דיציאת הנשמה הוא כמו שנשרפה ח"ו שהרי היא נצחיית. וכן אינו קורא לה כאן רק יציאה להיינו העתקה ממקום למקום. אלא דהשריפה אינו רק בהגוף ומדמהו לס"ת שנשרף דאמרינן לקמן דחייב לקרוע על הגויל בפ"ע והוא להנשמה כמו הגויל להתורה. או י"ל כפשוטו ע"ד שאריו"ח לקמן (כו) כיון דכתיב ולא ראהו עוד לגבי דיוהי כמת דמי:

רש"י ד"ה מאי דהוה. תו לא קרעי. כנ"ל:

רש"י ד"ה אל עגלה. אותה עגלה ששיגרוהו פלשתים בו'. עי' בע"י בתוס':

תד"ה ור"ח. דא"ל לרבי ארונו בא. כנ"ל:

תד"ה חכם. אותו שקרע ויש שפירש חכם בו'. כנ"ל:

דף כו.

גמרא ממשמע שנאמר ויקרעם לשנים א"י שהם קרעים ומה ת"ל קרעים מלמד שהם קרועים לעולם. כנ"ל. וכ"ה בסנהדרין. ועי' ברש"י בע"י כאן. ופה נשתבש מהא דלעיל (כב ב):

גמ' שם א"ר חלבו אר"ה הרואה ס"ת שנשרף בו'. כ"ה בזהרי"ף ורא"ש:

גמ' שם ורמינהי אחד השומע בו'. נ"ל דר"ל כגון אז בעת החורבן. או אפי' עכשיו בתינוק שנשבה בין הנכרים (ועמ"א סס"י תקס"א) ותימה לי על הפוסקים שהשמיטוהו:

תד"ה ברכת (בסופו). ר"ל קורע על (על) בזה"ש. ר"ל דנכרי:

דף כו.

גמרא (בסה"ע) אמר כמה לית ביה דעתא להאי צורבא מרבנן. בגיטין (לו ב) אמר רבה עליו כהאי גוונא. ונ"ל דכן יש לגרוס כאן רבה איתרע ביה בו':

תד"ה כד. ועוד צ"ע. הוא סוף הענין דלמעלה:

תד"ה תחילת. ל"י ממאי מפיך טעמא דלעיל בו'. עמש"כ שם. ומה שנדפס בגליון לעיין בכלים פכ"ד. שם לא נמצא כלום מענין זה. ול"נ להסמיק טעמי' מהא דתנן שם פכ"ט מ"ד חוטג מאזנים בו' (ופי' הרע"ב שאוחזין בו המאזנים) שלם אצבעות. אלמא דיש בהן די אחיזה. וכן הקומץ היה בג"א (יומא מז):

תד"ה קורע. ובירושלמי בו' א"ל קיים היה ומת א"ת ל"י אם מת על אתר א"צ לקרוע בו'. כנ"ל. ותיבות וכן קרע על אביו ונמצא בנו צריך להציגם בסה"ד ור"ל דלשינויי דר"א שם גם בקרע על אביו ונמצא בנו ל"י אלא א"כ נודע לי שהוא בנו בתכ"ד (ולשנויא קמא דשם בסתם) ודלא כמשמעות הירושלמי ומס' שמחות. ולכאורה ה"נ להשוותם יחד ולאוקמי הא דירושלמי דשמחות ג"כ בתכ"ד דוקא (או בסתם) כדמוקינן שם הברייתא דתני יצא. ולפ"י יצא לנו דין חדש דבקרע על בנו ונמצא אביו אפילו בתכ"ד (או בסתם) ל"י מהא דמס' שמחות ול"מ כן מהפוסקים ונ"ע:

תד"ה ארנב"י. תימה מאי מוסיף בו'. עי' שבת (כא) ובנה"ש שם:

בסה"ד י"ל כמו שפי' דגהי שא"צ לקרוע בו'. כנ"ל:

שם בא"ד מכל מקום אם קרע טפי שפיר בו'. ונסתפקתי אם רשאי להאחות היתרון או לא:

דף כז.

גמרא מעשה שמת ר"ג הזקן בו' כבר כפינו ע"פ זקן. עמש"כ בע"ז (יא):

גמ' שם מאי דרגש אמר עולא ערסא דגדא. נראה דמילתא דעולא לאו אדרגש דהאי ברייתא איתמר. כיון דתנו בה קרביטין והיא לית לה וכדאיפרך מזה במסקנא. וכן לשון הקושיא לקמן דתניא דרגש א"צ לכפותו מוכח דלא הוא עסיק בה. אלא עיקרי' היה על מתניתין דנדרים:

גמ' שם כי אתא רבין אמר אמר לי ההוא בו'. כנ"ל:

תד"ה מן המנחה. עי' רש"א. ול"נ לסרס דבריהם וכנ"ל אי מנחה קטנה אי מנחה גדולה דמקודם לכך והס"ד ואח"כ מתחיל דבור חדש אינו יושב עליה:

רש"י ד"ה אין מניחין. להספידו. משמע דשלא ברחוב מספידין וע"כ בתלמוד חכם קאמר דאף דאין מועד בפניו ומותר להספידו מ"מ לא ברחוב בכדי שלא להרגיל גם באינו ת"ח:

תד"ה ואין. זאת המשנה ע"כ נסדרת בהיפך. נראה משום דקין זה הוא אפילו בחול והפסיק ביי' בין דיני דמועד ועי' נ"י. ונ"ל מדבריהם דלפניהם היה דין זה משנה בפ"ע ועליה הוקבעה הגמרא הא דת"ר בראשונה בו':

דף כז.

גמרא בראשונה היתה הוצאת המת קשה לקרוביו יותר ממיתתו בו'. ולכן רע בעיני המנהג בקצת העיירות אשר נבאי החברה אוכפעין על הירשים לשלם ד"ק סך מסוים וכבר ציווחו עליו קמאי דקמן:

תד"ה אבל. וא"ת בו' אפילו בחוש"מ אסור בו'. ול"נ דהתם קמ"ל דאפילו לת"ח דמחמת מועד מותר מ"מ ביו"ט אסור:

תד"ה יום ראשון. פי' למעלה בו'. הוא (כד' כ) ד"ה שכבר:

תד"ה מכאן. ובש"ס דידן בו'. כנ"ל:

דף כח.

תד"ה מה פרה. פי' על מעשה העגל בו'. ובזה לא תקשי הא דאיתא בריש יומא דפרה לאו בת כפרה היא:

תד"ה הן. וביום מותו כתב הרבה. במ"ר ס"פ וילך (הביאו הרא"ש בפ' ע"פ ס' יג) שכתב בו ביים י"ג ס"ת ע"ש:

תד"ה אלא. וי"ל דלפעמים משנתה ע"י זכות המזל. כנ"ל. או דע"י הוא ר"ת דעל ידם:

תד"ה שתינ. י"מ לאו דוקא. הוא ע"פ מש"כ בב"ק (צב ב) בד"ה שיתין:

רשי"ש • מועד קטן

גמ' שם שי"ל איצטלא כו'. בערך הביא מתרגום שאל הוא שיל. ובזה יובן פירוש רש"י מיד שאל יפדנו
ממות ינאלנו:
סליק מסכת מועד קטן

דף כח:

נמרא. ואמר רבא נשי דשכנציב אמרין גוד כו'. כ"ל: